รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

(Final Report)

โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ธันวาคม 2562

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหารวม 7 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 แสดงการบริหารจัดการที่ดินในอดีต บทที่ 3 นำเสนอการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ บทที่ 4 แสดงวิธีการประเมินผลด้วย CIPP Model บทที่ 5 เป็นข้อค้นพบที่ได้จากการลงพื้นที่ และการประชุมระดมความคิดเห็น บทที่ 6 รายงานผลการวิเคราะห์ตาม CIPP Model และบทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานโครงการดังกล่าว คณะที่ปรึกษาใคร่ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษาฯ และบุคลากรกองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงาน การประเมินผล รวมทั้งให้มุมมองและข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง และขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. และประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และร่วมแสดงความคิดเห็น อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน คณะที่ปรึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ คณะที่ปรึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการประเมินผลฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ให้สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์อันเป็นที่ประจักษ์สูงยิ่งขึ้นต่อไป

คณะที่ปรึกษา

ธันวาคม 2562

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
คำนำ		
สารบัญ		i
สารบัญตาราง		v
สารบัญภาพ		xviii
บทสรุปผู้บริหาร		-1-
บทที่		
1	**บทนำ**	
	1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
	1.2 วัตถุประสงค์	1-2
	1.3 เป้าหมาย	1-2
	1.4 พื้นที่ดำเนินการ	1-2
	1.5 ขอบเขตและวิธีการศึกษา	1-2
	1.6 ระยะเวลาการส่งมอบงาน	1-3
	1.7 ระยะเวลาการดำเนินงาน	1-4
	1.8 แผนการดำเนินงานและแผนปฏิบัติงาน	1-4
	1.9 คณะที่ปรึกษา	1-7
2	**การบริหารจัดการที่ดินในอดีต**	
	2.1 การใช้ประโยชน์และการครอบครองที่ดินในประเทศไทย	2-1
	2.1.1 การครอบครองที่ดินในอดีต	2-1
	2.1.2 ปัญหาสิทธิในการครอบครองที่ดินและการบุกรุกที่ดินของรัฐ	2-5
	2.2 แนวทางการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ	2-6
	2.2.1 การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล	2-6
	2.2.2 การบริหารจัดการที่ดินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2-14
	2.3 สถานการณ์ปัญหาที่ดินของประเทศ	2-23
	2.3.1 ปัญหาการถือครองที่ดิน	2-24
	2.3.2 ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน	2-26
	2.3.3 ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ	2-27

บทที่

2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการที่ดิน 2-30
2.4.1 คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ 2-30
2.4.2 คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 2-31
2.4.3 คณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบ 2-32

3 การดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

3.1 ความเป็นมาของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 3-1
3.1.1 ความเป็นมา 3-1
3.1.2 ขั้นตอนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในภาพรวม 3-5
3.1.3 หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 3-7
3.2 ผลการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 3-12
3.2.1 พื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 3-12
3.2.2 การจัดคนลงพื้นที่ 3-12
3.2.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 3-12
3.3 ผลการดำเนินงานโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 3-14
3.3.1 การติดตามความก้าวหน้าโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 3-14
3.3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 3-14
3.3.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 3-17

4 วิธีการประเมินผลด้วย CIPP Model

4.1 กรอบแนวคิดการประเมินผล CIPP Model 4-1
4.2 วิธีการดำเนินงาน 4-4
4.2.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 4-4
4.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4-9
4.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 4-12
4.2.4 การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล 4-14
4.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 4-15

บทที่

5 ข้อค้นพบที่ได้จากการลงพื้นที่และการประชุมระดมความคิดเห็น

5.1 ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามสมาชิกโครงการ คทช. 17 พื้นที่ 5-1
5.1.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-3
5.1.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-151
5.1.3 ที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-196
5.1.4 พื้นที่ป่าชายเลน 5-225
5.1.5 ที่ราชพัสดุ 5-239
5.2 ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ คทช. 5-255
5.2.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-256
5.2.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-270
5.2.3 ที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-282
5.2.4 พื้นที่ป่าชายเลน 5-293
5.2.5 ที่ราชพัสดุ 5-301
5.2.6 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 5-310
5.3 ผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็น 5-320
5.3.1 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้) 5-321
5.3.2 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ) 5-322
5.3.3 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) 5-325
5.3.4 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคกลาง) 5-327

6 ผลการวิเคราะห์ตาม CIPP Model

6.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 6-1
6.1.1 ข้อมูลพื้นฐาน 6-1
6.1.2 รายงานการประเมินผล 6-3
6.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 6-18
6.2.1 ข้อมูลพื้นฐาน 6-18
6.2.2 รายงานการประเมินผล 6-19
6.3 ที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-32
6.3.1 ข้อมูลพื้นฐาน 6-32
6.3.2 รายงานการประเมินผล 6-34
6.4 พื้นที่ป่าชายเลน 6-47
6.4.1 ข้อมูลพื้นฐาน 6-47
6.4.2 รายงานการประเมินผล 6-47

บทที่

6.5 ที่ราชพัสดุ 6-57
6.5.1 ข้อมูลพื้นฐาน 6-57
6.5.2 รายงานการประเมินผล 6-58

7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป 7-1
7.1.1 การศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาก่อนเริ่มดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 7-1
7.1.2 การดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ 7-3
7.1.3 การวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตาม CIPP Model 7-3
7.2 ข้อเสนอแนะ 7-11
7.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 7-11
7.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงาน 7-12

ภาคผนวก ก กฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ผก-1
ภาคผนวก ข พื้นที่เป้าหมายดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ผข-1
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม ผค-1
ภาคผนวก ง ภาพการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ ผง-1

สารบัญตาราง

เรื่อง **ตารางที่**		**หน้า**
2.1	ปริมาณเอกสารสิทธิในที่ดินทั่วประเทศ ตั้งแต่เริ่มออกโฉนดครั้งแรก พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561	2-25
3.1	เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ปี พ.ศ. 2558-2562	3-13
4.1	สรุปการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน	4-4
4.2	พื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2561	4-5
4.3	ผลการดำเนินงานจำแนกตามประเภทที่ดิน	4-5
4.4	ผลการดำเนินงานจำแนกตามภารกิจ	4-6
4.5	ผลการคัดเลือกพื้นที่การสำรวจข้อมูล	4-8
4.6	จำนวนตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย	4-13
5.1	พื้นที่การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ 17 พื้นที่	5-2
5.2	โครงการจัดตั้งป่าชุมชน ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-5
5.3	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-12
5.4	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-13
5.5	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-14
5.6	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-16
5.7	ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-17
5.8	ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-17
5.9	ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-18
5.10	การจัดกลุ่มแปลงที่จะขออนุญาตในพื้นที่อนุญาตจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง	5-20

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.11 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-27
5.12 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-28
5.13 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-29
5.14 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-31
5.15 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-32
5.16 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-32
5.17 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-33
5.18 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-42
5.19 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-43
5.20 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-44
5.21 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-46
5.22 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-47
5.23 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-47
5.24 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-48
5.25 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-57

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.26 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-58
5.27 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-59
5.28 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-61
5.29 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-62
5.30 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-62
5.31 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-63
5.32 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี 5-72
5.33 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี 5-73
5.34 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี 5-74
5.35 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี 5-76
5.36 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี 5-77
5.37 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี 5-77
5.38 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี 5-78
5.39 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-87
5.40 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-88

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.41 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-89
5.42 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-90
5.43 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวด และป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-91
5.44 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวด และป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-92
5.45 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-93
5.46 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-101
5.47 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-102
5.48 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-103
5.49 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-105
5.50 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-105
5.51 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-106
5.52 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-107
5.53 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-115
5.54 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-116
5.55 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-117

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.56 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-119
5.57 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-120
5.58 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-120
5.59 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-121
5.60 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบา และป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-129
5.61 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-130
5.62 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-131
5.63 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบา และป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-132
5.64 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบา และป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-133
5.65 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบา และป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-134
5.66 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-134
5.67 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง 5-144
5.68 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง 5-145
5.69 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง 5-146
5.70 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง 5-147

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.71 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง 5-148
5.72 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง 5-149
5.73 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง 5-149
5.74 การจัดที่ดินพื้นที่ยึดคืนตามมาตรา 44 ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว 5-152
5.75 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-160
5.76 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-161
5.77 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-162
5.78 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-164
5.79 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-165
5.80 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-165
5.81 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-166
5.82 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-175
5.83 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-176
5.84 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-178

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.85 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-179
5.86 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-180
5.87 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-181
5.88 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-181
5.89 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-189
5.90 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-190
5.91 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-191
5.92 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-193
5.93 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-194
5.94 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-194
5.95 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-195
5.96 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-204
5.97 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-206
5.98 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-207
5.99 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-208

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.100 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-209
5.101 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-210
5.102 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-210
5.103 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-219
5.104 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-220
5.105 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-221
5.106 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-222
5.107 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-223
5.108 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-223
5.109 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-224
5.110 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-232
5.111 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-233
5.112 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-234
5.113 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-236
5.114 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-237

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.115 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-237
5.116 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-238
5.117 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-247
5.118 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-248
5.119 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-250
5.120 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-251
5.121 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-252
5.122 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-253
5.123 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-253
5.124 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-261
5.125 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-263
5.126 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-265
5.127 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-267
5.128 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-268
5.129 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-269
5.130 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-274

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

5.131 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-276
5.132 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-277
5.133 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-279
5.134 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-280
5.135 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-281
5.136 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-286
5.137 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-288
5.138 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-289
5.139 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-291
5.140 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-292
5.141 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์ 5-293
5.142 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน 5-295
5.143 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน 5-296
5.144 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน 5-297
5.145 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน 5-299
5.146 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน 5-300

เรื่อง

ตารางที่		**หน้า**
5.147	ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน	5-300
5.148	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ	5-304
5.149	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ	5-305
5.150	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ	5-307
5.151	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ	5-308
5.152	ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ	5-309
5.153	ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ	5-310
5.154	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	5-313
5.155	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	5-314
5.156	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	5-316
5.157	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	5-317
5.158	ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	5-318
5.159	ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	5-319
5.160	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้)	5-321
5.161	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ)	5-323
5.162	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	5-325
5.163	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมนำเสนอผลการศึกษา	5-328
6.1	จำนวนการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มประชาชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเป้าหมาย 10 พื้นที่	6-1
6.2	ลักษณะการครอบครองที่ดินโครงการ คทช. ของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-3
6.3	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-7

เรื่อง

ตารางที่		**หน้า**
6.4	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-9
6.5	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-10
6.6	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-12
6.7	ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-13
6.8	ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-14
6.9	ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-15
6.10	จำนวนการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มประชาชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเป้าหมาย 3 พื้นที่	6-18
6.11	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-22
6.12	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-24
6.13	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-25
6.14	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-27
6.15	ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-28
6.16	ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-29
6.17	ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-30
6.18	จำนวนการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มประชาชนในที่ดินสาธารณประโยชน์เป้าหมาย 2 พื้นที่	6-32
6.19	ลักษณะการครอบครองที่ดินโครงการ คทช. ของกลุ่มตัวอย่างในที่ดินสาธารณประโยชน์	6-34

เรื่อง

ตารางที่ **หน้า**

6.20 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-38
6.21 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-39
6.22 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-41
6.23 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-42
6.24 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-43
6.25 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-44
6.26 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์ 6-45
6.27 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน 6-50
6.28 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าชายเลน 6-51
6.29 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าชายเลน 6-52
6.30 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน 6-54
6.31 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน 6-55
6.32 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน 6-55
6.33 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน 6-56
6.34 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ 6-61
6.35 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ 6-62
6.36 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ 6-63
6.37 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ 6-65
6.38 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ 6-66
6.39 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ 6-66
6.40 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ 6-67

สารบัญภาพ

เรื่อง ภาพที่		หน้า
2.1	พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2560	2-28
2.2	พื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก พ.ศ. 2551-2560	2-29
2.3	สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2549-2559	2-29
4.1	กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานในรูปแบบ CIPP	4-3
5.1	พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-4
5.2	สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-6
5.3	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-6
5.4	สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-6
5.5	สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-7
5.6	สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-7
5.7	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-8
5.8	สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-8
5.9	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-8
5.10	สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-9
5.11	สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-10
5.12	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	5-11

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.13 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ 5-15
5.14 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-20
5.15 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-21
5.16 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-21
5.17 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-22
5.18 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-22
5.19 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-22
5.20 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-23
5.21 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-23
5.22 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-24
5.23 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-25
5.24 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-26
5.25 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง 5-30
5.26 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-35
5.27 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-36
5.28 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-36
5.29 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-37
5.30 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-37
5.31 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-37
5.32 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-38
5.33 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-38

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.34 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-39
5.35 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-39
5.36 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-40
5.37 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-41
5.38 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี 5-45
5.39 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-50
5.40 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-51
5.41 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-51
5.42 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-51
5.43 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-52
5.44 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-52
5.45 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-52
5.46 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-53
5.47 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-53
5.48 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-53
5.49 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-55
5.50 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-56
5.51 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี 5-60

เรื่อง ภาพที่		หน้า
5.52	พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-64
5.53	สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-66
5.54	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-66
5.55	สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-66
5.56	สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-67
5.57	สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-67
5.58	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-67
5.59	สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-68
5.60	สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-68
5.61	สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-68
5.62	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-70
5.63	สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-71
5.64	สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี	5-75
5.65	พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-79
5.66	สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-81
5.67	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-81
5.68	สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-81
5.69	สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-82
5.70	สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-82
5.71	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-83
5.72	สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-83
5.73	สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี	5-83

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.74 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-84
5.75 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวด และป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-85
5.76 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี 5-86
5.77 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-94
5.78 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-95
5.79 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-96
5.80 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-96
5.81 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-96
5.82 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-96
5.83 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-97
5.84 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-97
5.85 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-98
5.86 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-98
5.87 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-99
5.88 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-100
5.89 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-108
5.90 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-109
5.91 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-110
5.92 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-110
5.93 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-110
5.94 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-110
5.95 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด 5-111
5.96 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด 5-111

เรื่อง ภาพที่		หน้า
5.97	สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด	5-112
5.98	สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด	5-112
5.99	สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด	5-113
5.100	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด	5-114
5.101	สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด	5-118
5.102	สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-123
5.103	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-123
5.104	สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-123
5.105	สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-124
5.106	สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-124
5.107	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-124
5.108	สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-125
5.109	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-125
5.110	สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-125
5.111	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-127
5.112	สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-128
5.113	สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-132

เรื่อง ภาพที่		หน้า
5.114	สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-136
5.115	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-137
5.116	สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-137
5.117	สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-137
5.118	สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-138
5.119	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-138
5.120	สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-139
5.121	สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-139
5.122	สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-139
5.123	สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-141
5.124	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-142
5.125	สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง	5-147
5.126	การจัดสรรพื้นที่หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	5-154
5.127	สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	5-154
5.128	สัดส่วนการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	5-155
5.129	สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	5-155
5.130	สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	5-155
5.131	สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	5-156
5.132	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	5-156

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.133 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-157
5.134 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-158
5.135 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-159
5.136 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 5-163
5.137 การจัดสรรพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-169
5.138 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-170
5.139 สัดส่วนการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-170
5.140 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-170
5.141 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-171
5.142 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-171
5.143 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-172
5.144 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-172
5.145 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-173
5.146 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-174

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.147 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว 5-179
5.148 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-184
5.149 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-184
5.150 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-184
5.151 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-185
5.152 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-185
5.153 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-185
5.154 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-186
5.155 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-186
5.156 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-186
5.157 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-187
5.158 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-188
5.159 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-192
5.160 แผนผังการแบ่งแปลงย่อยภายในโครงการฯ ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อย สาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-198
5.161 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-199

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.162 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-199
5.163 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-199
5.164 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-200
5.165 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-200
5.166 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-201
5.167 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-201
5.168 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-201
5.169 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-202
5.170 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-203
5.171 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-204
5.172 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 5-208
5.173 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-213
5.174 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-213
5.175 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-214
5.176 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-214
5.177 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-214

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.178 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยง สาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-215
5.179 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-215
5.180 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยง สาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-215
5.181 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-217
5.182 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-218
5.183 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด 5-222
5.184 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงครัวเรือนแนวเขตชุมชนในป่าชายเลนชุมชนคลองราง 5-225
5.185 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-226
5.186 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน บ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-226
5.187 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-227
5.188 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-227
5.189 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-227
5.190 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน บ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-228
5.191 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-228
5.192 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-229
5.193 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-229
5.194 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน บ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-230

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.195 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-231
5.196 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5-235
5.197 ผังการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ แปลงเลขที่ 259 บ้านโนนฝาว จังหวัดปราจีนบุรี 5-241
5.198 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-242
5.199 สัดส่วนการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-242
5.200 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-242
5.201 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-243
5.202 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-243
5.203 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-243
5.204 240 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-244
5.205 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-244
5.206 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-245
5.207 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-246
5.208 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี 5-251
5.209 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-256
5.210 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-256
5.211 สัดส่วนโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-257
5.212 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-257
5.213 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-257
5.214 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-259

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

5.215 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 5-260
5.216 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-270
5.217 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-270
5.218 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-271
5.219 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-271
5.220 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 5-273
5.221 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่สาธารณประโยชน์ 5-282
5.222 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่สาธารณประโยชน์ 5-282
5.223 สัดส่วนโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่สาธารณประโยชน์ 5-283
5.224 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่สาธารณประโยชน์ 5-283
5.225 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่สาธารณประโยชน์ 5-283
5.226 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่สาธารณประโยชน์ 5-285
5.227 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ที่ราชพัสดุ 5-301
5.228 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ที่ราชพัสดุ 5-301
5.229 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พื้นที่ที่ราชพัสดุ 5-303
5.230 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 5-311
5.231 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 5-311
5.232 สัดส่วนโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 5-311
5.233 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 5-312
5.234 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 5-312
6.1 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 6-2

เรื่อง

ภาพที่		**หน้า**
6.2	สัดส่วนการถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-3
6.3	สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-5
6.4	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	6-6
6.5	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่	6-8
6.6	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่	6-9
6.7	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่	6-11
6.8	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่	6-13
6.9	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-19
6.10	สัดส่วนผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-20
6.11	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	6-21
6.12	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่	6-23
6.13	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่	6-24
6.14	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่	6-26
6.15	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่	6-27
6.16	ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่	6-29
6.17	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์	6-33

เรื่อง ภาพที่		หน้า
6.18	สัดส่วนการถือครองที่ดินในที่ดินสาธารณประโยชน์	6-34
6.19	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์	6-36
6.20	สัดส่วนผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์	6-37
6.21	ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่	6-38
6.22	ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่	6-40
6.23	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่	6-41
6.24	ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่	6-43
6.25	ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่	6-44
6.26	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลพื้นที่ป่าชายเลน	6-47
6.27	สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน	6-48
6.28	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน	6-49
6.29	สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ป่าชายเลน	6-53
6.30	สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม การประเมินผลที่ราชพัสดุ	6-57
6.31	สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ	6-59
6.32	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ	6-60
6.33	สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ที่ราชพัสดุ	6-64
ผง.1	ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	ผง-3
ผง.2	ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง	ผง-3
ผง.3	ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี	ผง-4

เรื่อง

ภาพที่ **หน้า**

ผง.4 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี ผง-4
ผง.5 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี ผง-5
ผง.6 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี ผง-5
ผง.7 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด ผง-6
ผง.8 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด ผง-6
ผง.9 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเซียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผง-7
ผง.10 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง ผง-7
ผง.11 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผง-8
ผง.12 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผง-8
ผง.13 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผง-9
ผง.14 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผง-9
ผง.15 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด ผง-10
ผง.16 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่บ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผง-10
ผง.17 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี ผง-11
ผง.18 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้) เมื่อวันอังคารที่ 25 มิถุนายน 2562 ณ ห้องท่าชนะ-กาญจนดิษฐ์ โรงแรม เค พาร์ค แกรนด์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผง-11
ผง.19 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ) เมื่อวันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องไอบิส 4 ชั้น 8 โรงแรมไอบิส สไตล์ จังหวัดเชียงใหม่ ผง-12
ผง.20 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เมื่อวันอังคารที่ 3 กันยายน 2562 ณ ห้องปทุมมาศ ชั้น 5 โรงแรมสุนีย์แกรนด์ แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ อุบลราชธานี ผง-12
ผง.21 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคกลาง) เมื่อวันศุกร์ที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ณ ห้องเรนโบว์ 1 ชั้น 17 โรงแรมใบหยก สกาย กรุงเทพมหานคร ผง-13

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ทั้งนี้ ขอบเขตของการดำเนินการมุ่งเน้นการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ที่ดำเนินการครบกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งดำเนินการรวม 17 พื้นที่ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลน และที่ราชพัสดุ โดยรูปแบบการศึกษาจะเป็นการทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายสมาชิกโครงการ คทช. และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการ คทช. นอกจากนั้น ยังมีการดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายหน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. จำนวน 4 ครั้ง ในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง เพื่อประมวลผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พร้อมทั้งรับทราบประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานตามขอบเขตที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้เป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตาม CIPP Model และข้อเสนอแนะ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. การวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตาม CIPP Model

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในกลุ่มเป้าหมายสมาชิกโครงการ คทช. จำนวน 17 พื้นที่ โดยจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามและสัมภาษณ์ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน ซึ่งผลจากการสำรวจนำมาสู่การวิเคราะห์และรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตาม CIPP Model จำแนกตามพื้นที่ได้ดังนี้

1.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 10 พื้นที่ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 71,060 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 67,102 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ถือครองที่ดินทั้งในโครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น เช่น โฉนด ส.ป.ก. 4-01 และที่ไม่มีเอกสารสิทธิในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.1.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการ คทช. โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ประโยชน์ในที่ดินและเรียกคืนที่ดินในกรณีที่ผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดการใช้ที่ดิน

1.1.2 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) : บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช. ทั้งในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ การได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ ยังคงไม่เห็นด้วยกับหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล **ปัจจัยนำเข้า (Input)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตลอดจนหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. **กระบวนการดำเนินงาน (Process)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากกับการดำเนินโครงการ คทช. ทั้งในด้านการจัดที่ดินและการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ส่วนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยังไม่มีการดำเนินงานเพิ่มเติมหลังจากโครงการ คทช. เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว โดยด้านการจัดที่ดิน สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดในส่วนของการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับ ส่วนด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพได้รับความพึงพอใจอย่างมากในภาพรวม แต่ยังคงมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การพัฒนาแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ และ**ผลผลิต (Product)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากในเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ การได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม ตลอดจนกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ยกเว้นแต่ในเรื่องของหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่มีความพึงพอใจน้อย

1.1.3 การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินเป็นอย่างมาก แต่ยังไม่สามารถช่วยในเรื่องของการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตและการตลาดอย่างเป็นรูปธรรมได้

1.1.4 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการที่ดินเพิ่มเติมมากที่สุด ในขณะที่มีความต้องการน้อยที่สุดในเรื่องของการพัฒนาการแปรรูปผลผลิต

1.1.5 ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. มีความสุขมากขึ้นและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นจากผลการดำเนินนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของรัฐบาล ตลอดจนมีความเชื่อมั่นว่าคนกับป่าสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูล

1.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 3 พื้นที่ จากการศึกษาพบว่าสมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่โดยรอบโครงการ คทช. มีการประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรมเป็นหลัก มีรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยใกล้เคียงกันประมาณ 49,000 บาทต่อปี และทุกครัวเรือนถือครองที่ดินในโครงการ คทช. เพียงประเภทเดียว โดยได้รับการจัดที่ดินในสัดส่วนเท่ากัน คือ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่ และที่ทำกิน 5 ไร่ โดยผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการ คทช. โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ การที่ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจะต้องไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรม มากกว่าร้อยละ 5 ของเนื้อที่ที่ได้รับ

1.2.2 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) : บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช. โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ การได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม การพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาอาชีพ ตลอดจนการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน **ปัจจัยนำเข้า (Input)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. อยู่บ้าง **กระบวนการดำเนินงาน (Process)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการจัดที่ดินที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด จากการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับ ส่วนในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพได้รับความพึงพอใจมาก จากการที่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปช่วยปรับปรุงบำรุงดิน และสอบถามปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างใกล้ชิด แต่ทั้งนี้ สมาชิกโครงการ คทช. ยังคงพึงพอใจน้อยกับผลการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ**ผลผลิต (Product)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ และการได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีพ ที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด

1.2.3 การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น แต่การพัฒนาการแปรรูปผลผลิตและการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดยังไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานภาครัฐ

1.2.4 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐมากที่สุด ในขณะที่มีความต้องการที่ดินเพิ่มเติมน้อยที่สุด

1.2.5 ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความสุขที่มีมากขึ้น ความคาดหวังในด้านการประกอบอาชีพที่สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การมีรายได้ที่มากขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

1.3 ที่ดินสาธารณประโยชน์ ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 2 พื้นที่ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 74,000 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 77,100 บาทต่อปี และส่วนใหญ่ถือครองที่ดินทั้งในโครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น เช่น โฉนด และที่ดินมีใบ ภบท. (เอกสารการเสียภาษีบำรุงท้องที่) โดยผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.3.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการ คทช. โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ทางราชการ ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไปแล้วจะต้องส่งคืนพื้นที่นั้นให้แก่หน่วยงานภาครัฐทันที

1.3.2 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) : บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช. โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาที่ดินและการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ส่วนหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วมโดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความเห็นด้วยน้อยที่สุด **ปัจจัยนำเข้า (Input)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. อยู่บ้าง **กระบวนการดำเนินงาน (Process)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับการดำเนินโครงการ คทช. โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดกับกระบวนการจัดที่ดิน ทั้งในเรื่องของการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสยุติธรรม และการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับ นอกจากนี้สมาชิกโครงการ คทช. ยังคงมีความพึงพอใจมากในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะการที่มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้าไปสอบถามปัญหา/ความต้องการด้านการประกอบอาชีพของชุมชน ส่วนในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่มีการดำเนินงานเพิ่มเติมหลังจากโครงการ คทช. เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว และ**ผลผลิต (Product)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก ทั้งในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาที่ดิน แหล่งน้ำ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน แต่ในส่วนของความเหมาะสมของจำนวนที่ดินที่ได้รับการจัดให้และหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนน้อยที่สุด

1.3.3 การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน แต่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานภาครัฐในเรื่องของการพัฒนาการแปรรูปผลผลิต การสร้างแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.4 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือด้านการตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะในพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย จังหวัดบุรีรัมย์ รองลงมา คือ ความต้องการอาชีพเสริมและความต้องการที่ดินเพิ่มเติม ซึ่งพบมากในพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยง จังหวัดตราด เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวอนุญาตให้อยู่อาศัยเท่านั้น

1.3.5 ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความสุขที่มีมากขึ้น ความคาดหวังในด้านการประกอบอาชีพที่สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

1.4 พื้นที่ป่าชายเลน ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 1 พื้นที่ จากการศึกษาพบว่าสมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 70,000 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 90,000 บาทต่อปี และถือครองที่ดินในโครงการ คทช. เพื่อการอยู่อาศัยเฉลี่ยประมาณ 1 ไร่ โดยผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.4.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการ คทช. โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ประโยชน์ในที่ดินและเรียกคืนที่ดิน ในกรณีที่ผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดการใช้ที่ดิน และผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ได้

1.4.2 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) : บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช. โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ทั้งนี้ หลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วมโดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความเห็นด้วยน้อยที่สุด **ปัจจัยนำเข้า (Input)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. อยู่บาง **กระบวนการดำเนินงาน (Process)** สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากกับกระบวนการจัดที่ดิน ทั้งในเรื่องของการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสยุติธรรม และการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับ แต่ทั้งนี้ สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ**ผลผลิต (Product)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก ทั้งในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ และความเหมาะสมของจำนวนที่ดินที่ได้รับการจัดให้ รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่ม แต่ทั้งนี้ ยังมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล

1.4.3 การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.4.4 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในด้านการประกอบอาชีพเสริมมากที่สุด รองลงมา คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและด้านการตลาด

1.4.5 ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความสุขที่มีมากขึ้นจากการดำเนินนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของรัฐบาล

1.5 ที่ราชพัสดุ ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 1 พื้นที่ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่อยู่อาศัยและทำกินโดยรอบโครงการ คทช. มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพรับจ้างเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 23,000 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ย 32,000 บาทต่อปี และถือครองที่ดินในโครงการ คทช. เพียงประเภทเดียว โดยเป็นที่อยู่อาศัย 1 งาน และที่ทำกิน 3 งาน โดยผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.5.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการ คทช. โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ ในกรณีที่มีพื้นที่เหลือหรือไม่มีผู้ทำประโยชน์ในพื้นที่ที่จัดให้ พื้นที่นั้นจะถูกจัดสรรให้แก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้ที่อยู่ในที่ดินใกล้เคียง

1.5.2 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) : บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช. โดยเฉพาะในเรื่องของการส่งเสริมให้จัดทำบัญชีครัวเรือน การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ และการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ยกเว้นการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ยังขาดทั้งไฟฟ้าและน้ำประปาในพื้นที่ **ปัจจัยนำเข้า (Input)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ การตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัยของเจ้าหน้าที่ภาครัฐอยู่บ้าง **กระบวนการดำเนินงาน (Process)** สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ทั้งในด้านการสนับสนุนการรวมกลุ่ม การจัดทำบัญชีครัวเรือน การปรับปรุงบำรุงดิน การตลาด และการแปรรูปผลผลิต นอกจากนี้ สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับกระบวนการจัดที่ดิน โดยเฉพาะในเรื่องของการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสยุติธรรม แต่ทั้งนี้ ยังคงมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ**ผลผลิต (Product)** ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ และพึงพอใจน้อยในเรื่องของการพัฒนาที่ดิน แหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน

1.5.3 การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่ยังไม่มีการพัฒนาการแปรรูปผลผลิต การแก้ไขปัญหาการตลาด การช่วยให้เกิดแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากเป็นช่วงระยะเริ่มต้นของโครงการฯ

1.5.4 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการที่ดินเพิ่มเติมมากที่สุด รองลงมา คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและด้านการตลาด

1.5.5 ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการรับรองสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินร่วมกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน การมีความสุขมากขึ้นจากการได้รับการจัดที่ดิน การมีรายได้มากขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินและชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นด้วย

2. ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1.1 คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ควรกำหนดเป้าหมายหรือขอบเขตพื้นที่ที่จะดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาดำเนินงานให้แล้วเสร็จพร้อมกันทั่วประเทศ ทั้งในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3 4 และ 5 ที่มีการอยู่อาศัยและทำกินก่อนมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541[1] และในพื้นที่อื่นๆ ทั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ป่าชายเลน ที่ดินสาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ และพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

2.1.2 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ลงมาที่แต่ละจังหวัดหรือแต่ละพื้นที่โดยตรง เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้บริหารจัดการงบประมาณและบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นเอกภาพและสามารถติดตามตรวจสอบได้

2.1.3 ควรเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก กับฐานข้อมูลระบบสวัสดิการแห่งรัฐ และข้อมูลการถือครองที่ดินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งฐานข้อมูลการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ คทช. นอกจากนี้ ควรทบทวนการเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการ คทช. โดยละเอียด เพื่อให้สามารถแยกแยะศักยภาพและความเหมาะสม ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช.

2.1.4 ควรกำหนดมาตรการ/แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนกับผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินที่สามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้เป็น 2 ส่วน คือ ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินเพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า โดยในส่วนแรกเป็นการแก้ปัญหา

[1] มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เรื่องพื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ได้กำหนดกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาสำหรับกลุ่มที่ 1 ชุมชนที่อาศัยทำกินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3 4 และ 5 ก่อนมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 โดยอนุญาตให้อยู่อาศัยทำกินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (คทช.)

ความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำให้กับผู้ด้อยโอกาส ควรที่จะพิจารณาผ่อนผันค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ตามกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ และควรมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้เป็นสำคัญ ส่วนการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าให้กับผู้ที่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3 4 และ 5 ก่อนมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติม ควรสนับสนุนระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และควรมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพต้องพิจารณาความต้องการและพื้นฐานการประกอบอาชีพเดิมเป็นหลัก นอกจากนี้ ในกรณีบางรายที่สืบทอดสิทธิในที่ดินมาจากผู้ครอบครองรายเดิมและประกอบอาชีพอื่นนอกพื้นที่ที่ได้รับการจัดให้ ควรที่จะมีการพิจารณาสิทธิการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดให้กับทายาทอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพพอที่จะดำรงชีวิตได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินที่รัฐจัดให้อีกต่อไป

2.1.5 ควรกำหนดหลักเกณฑ์/แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ดินแต่ละประเภทพื้นที่ในโครงการ คทช. หากมีการยกเว้นการจ่ายค่าธรรมเนียมควรกำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละประเภทพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสามารถในการจ่ายค่าธรรมเนียมของผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นสำคัญ

2.1.6 ควรกำหนดประเภทของกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ และกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในทุกประเภทพื้นที่โครงการ คทช. เช่น การเปิดกิจการรีสอร์ท เป็นต้น

2.1.7 ควรติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในโครงการ คทช. อย่างสม่ำเสมอทุกปี เพื่อป้องกันการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความยั่งยืนของโครงการ

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงาน

2.2.1 การจัดหาที่ดิน

ควรขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ในการดำเนินโครงการ คทช. ให้ครอบคลุมพื้นที่ส่วนกลางสำหรับชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

2.2.2 การจัดที่ดิน

ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกโครงการ คทช. เกี่ยวกับการได้รับสิทธิการจัดที่ดินตามโครงการ คทช. โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยประสานผู้นำชุมชนให้รับรู้รับทราบข้อมูลการจัดที่ดิน เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจ นอกจากนี้ ควรมีการชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการกับพื้นที่ที่บุกรุกครอบครองไว้เกินจากที่โครงการ คทช. ได้จัดให้

2.2.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

1) ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำแผนบูรณาการการพัฒนาอาชีพที่สะท้อนถึงความต้องการของชุมชนได้อย่างเป็นระบบครบวงจร ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและการบุกรุกพื้นที่ป่า โดยให้สหกรณ์จังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ควรสอบถามความต้องการของชุมชนก่อนเข้าไปดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า

2) ควรให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของการรวมกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการ คทช. กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรที่จะคัดเลือกรูปแบบการรวมกลุ่มที่เหมาะสมกับในแต่ละพื้นที่ ควรดูแลในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งการรวมกลุ่ม และอบรมพัฒนาศักยภาพของคนในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มได้ด้วยตัวเอง

3) ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ในการชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกโครงการ คทช. เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ คทช. เช่น ในเรื่องของการปลูก/ตัดไม้มีค่าทางเศรษฐกิจตามพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562

4) ควรให้ความสำคัญกับการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากตรงกับความต้องการของราษฎรมากที่สุด และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกจากพืชเชิงเดี่ยวมาสู่การเกษตรแบบผสมผสาน นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพในด้านอื่นๆ อีกด้วย

5) ควรสนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็ง และกลไกการเงินระดับชุมชนที่มีการดำเนินงานประสบความสำเร็จแล้ว รวมทั้งจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเป็นเงินทุนตั้งต้นในการประกอบอาชีพ เนื่องจากที่ดินที่ได้รับจัดสรรนั้นอยู่ในรูปของการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในลักษณะแปลงรวม ซึ่งไม่สามารถนำไปจำนองหรือนำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้

6) ควรส่งเสริมให้ที่ดินในโครงการ คทช. ปลูกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี เพื่อเป็นการรักษาระบบนิเวศที่สำคัญในพื้นที่ต้นน้ำ

บทที่ 1
บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล และเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ประเทศด้านการลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ อนึ่ง ตามมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2557 เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 131 ตอนพิเศษ 206 ง ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2557) โดยมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้กำหนดให้ คทช. มีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเสนอต่อ ครม. เพื่อพิจารณาอนุมัติและกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ คทช. ต้องคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ สิทธิในทรัพย์สินของประชาชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และหลักการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

การประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2557 นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ได้มอบนโยบายการจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกินตามนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ชื่อว่า “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน” ต่อมา คทช. ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้ คทช. จำนวน 7 คณะ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (ปัจจุบันได้ยุบคณะกรรมการฯ นี้ในคราวประชุม คทช. ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562 เนื่องจากปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติ) คณะอนุกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน และคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ซึ่งคณะสุดท้ายนี้มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานอนุกรรมการ และรองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมายเป็นเลขานุการ

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2558 อนุมัติหลักการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม โดยมิให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม โดยการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของประเภทที่ดินกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดหรือเงื่อนไข ภายใต้ความเห็นชอบของ คทช.

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีในฐานะประธาน คทช. ได้ลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 โดยมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ มีหน้าที่ในการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน แล้วรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ ต่อ คทช. เพื่อทราบเป็นระยะตามความเหมาะสม ซึ่งที่ผ่านมา สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินให้ชุมชน ได้ลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปี พ.ศ. 2559 และลงพื้นที่ประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปี พ.ศ. 2560 และปี พ.ศ. 2561

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

1.3 เป้าหมาย

มีการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เพื่อรายงานต่อคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามที่กำหนด

1.4 พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนทั่วประเทศ โดยมีการดำเนินการครบกระบวนการแล้ว ซึ่งประกอบด้วย การส่งมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

1.5 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1.5.1 ศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาก่อนเริ่มดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (เช่น การดำเนินงาน สทก. (สิทธิทำกิน) โฉนดชุมชน เป็นต้น) ภาพรวมการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในปัจจุบัน สถานการณ์ตลอดจนแนวโน้มการบริหารจัดการที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาหลักของการใช้ที่ดินในประเทศ และการบุกรุกป่า รวมทั้งนโยบายและแผนงาน มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินงานของโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของ สศช. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1.5.2 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ที่ดำเนินการครบกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยลงพื้นที่ไม่น้อยกว่า 15 พื้นที่ ทั้งในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ป่าชายเลน และอื่นๆ โดยเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและสัมภาษณ์ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่เก็บตัวอย่างข้อมูลราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน และเก็บตัวอย่างข้อมูลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการจัดหาที่ดิน จัดคนลงที่ดิน และส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยมีเจ้าหน้าที่ สศช. ร่วมลงพื้นที่ด้วย

1.5.3 วิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตาม CIPP Model (Context-Input-Process-Product Evaluation Model) โดยพัฒนาแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต

1.5.4 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น จำนวน 3 ครั้ง ประกอบด้วย ภาคกลาง 1 ครั้ง และภาคอื่นๆ จำนวน 2 ครั้ง โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าครั้งละ 60 คน ประกอบด้วย คทช. จังหวัดที่อยู่ในโครงการ คทช. คณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สมาชิกโครงการ คทช. ในพื้นที่สำรวจ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อประมวลผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตลอดจนรับทราบประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติ ระดมความคิดเห็นหาแนวทางแก้ไขปัญหา นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเผยแพร่ความก้าวหน้าและข้อค้นพบที่ได้จากการลงพื้นที่ประเมินผลการดำเนินโครงการ คทช. ในการจัดประชุมระดมความคิดเห็นครั้งสุดท้ายที่ภาคกลาง

1.5.5 จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติต่อไป

1.6 ระยะเวลาการส่งมอบงาน

การส่งมอบรายงาน แสดงดังนี้

1.6.1 รายงานการศึกษาขั้นต้น (Inception Report) โดยแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา กลไกในการบริหารงาน แผนการปฏิบัติงานที่จะให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ขอบเขตการดำเนินงานของโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จำนวน 15 ชุด ภายใน 1 เดือน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา

1.6.2 รายงานการศึกษาขั้นกลาง (Interim Report) ประกอบด้วย แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ผลการลงพื้นที่อย่างน้อย 10 พื้นที่ ตามขอบเขตการศึกษาข้อ 1.5.2 และ 1.5.3 และผลการประชุมระดมความคิดเห็น จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 60 คน ตามขอบเขตการศึกษาข้อ 1.5.4 จำนวน 35 ชุด ภายในเดือนที่ 4 นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา

1.6.3 ร่างรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Draft Final Report) ประกอบด้วย ผลการลงพื้นที่ไม่น้อยกว่า 15 พื้นที่ ตามขอบเขตการศึกษาข้อ 1.5.2 ผลการวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ ตาม CIPP Model ตามขอบเขตของการศึกษาข้อ 1.5.3 ผลการประชุมระดมความคิดเห็นอีกจำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 60 คน ตามขอบเขตการศึกษาข้อ 1.5.4 และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ตามขอบเขตการศึกษาข้อ 1.5.5 จำนวน 35 ชุด ภายในกลางเดือนที่ 8 นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา

1.6.4 รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ภายในเดือนที่ 9 นับถัดจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา ประกอบด้วย รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ประกอบด้วย บทสรุปผู้บริหาร ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ประกอบด้วย

1) เอกสารรายงานโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 300 เล่ม

2) ซีดี-รอม ซึ่งบรรจุเอกสารรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ จำนวน 300 ชุด

3) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ประกอบการศึกษาวิเคราะห์ ภายใต้การดำเนินโครงการฯ

1.7 ระยะเวลาการดำเนินงาน

ระยะเวลาการดำเนินการ 9 เดือน ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2562 ถึง 11 ธันวาคม 2562

1.8 แผนการดำเนินงานและแผนปฏิบัติงาน

ภายใต้กรอบระยะเวลาดำเนินการ 9 เดือน แสดงแผนการดำเนินงานและแผนปฏิบัติการดังนี้

กิจกรรม	ระยะเวลา (เดือน)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง									
1.1 การศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา	▬								
1.2 การศึกษาภาพรวมการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในปัจจุบัน	▬								
1.3 การศึกษาสถานการณ์ตลอดจนแนวโน้มการบริหารจัดการที่ดิน	▬								
1.4 การศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดิน	▬								
1.5 การศึกษาปัญหาหลักของการใช้ที่ดินในประเทศ และการบุกรุกป่า	▬								
1.6 การศึกษานโยบายและแผนงานมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง	▬								

กิจกรรม	ระยะเวลา (เดือน)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.7 การศึกษาการดำเนินงานของโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของ สศช. ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	▬								
2. การกำหนดกรอบแนวคิดการดำเนินงานและการวางแผนการดำเนินงาน									
2.1 การกำหนดกรอบการประเมินผลและวิธีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	▬	▬							
2.2 การกำหนดพื้นที่จัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิรวม 17 พื้นที่	▬	▬							
2.3 การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ	▬	▬							
2.4 การติดต่อประสานงานการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ	▬	▬							
3. การจัดทำรายงานการศึกษาขั้นต้น (Inception Report)									
3.1 การจัดทำรายงานการศึกษาขั้นต้น โดยสาระประกอบด้วย - กรอบแนวคิดในการศึกษา - กลไกในการบริหารงาน - แผนการปฏิบัติงาน - ขอบเขตการดำเนินงานของโครงการ	▬								
3.2 การส่งมอบรายงานการศึกษาขั้นต้น จำนวน 15 ชุด (ภายในเดือนที่ 1 นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา (วันที่ 11 เมษายน 2562))	★								
4. การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ									
4.1 การศึกษาแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ข้อมูลปฐมภูมิที่ผ่านมา	▬	▬							
4.2 การพัฒนาและปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์		▬							
4.3 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิตามพื้นที่เป้าหมาย 17 พื้นที่ ที่ดำเนินการครบกระบวนการ 3 ขั้นตอน (การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ)		▬	▬	▬	▬	▬	▬		

กิจกรรม	ระยะเวลา (เดือน)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ			▬	▬	▬	▬	▬		
6. การจัดประชุมระดมความคิดเห็น									
การจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จำนวนรวม 4 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมครั้งละไม่น้อยกว่า 60 คน จำแนกตามภูมิภาค ประกอบด้วย - ภาคเหนือ 1 ครั้ง - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ครั้ง - ภาคใต้ 1 ครั้ง - ภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร) 1 ครั้ง			○		○	○	○		
7. การจัดทำรายงานการศึกษาขั้นกลาง (Interim Report)									
7.1 การจัดทำรายงานการศึกษาขั้นกลาง โดยสาระประกอบด้วย - แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุง - ผลการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลอย่างน้อย 10 พื้นที่ - ผลการประชุมระดมความคิดเห็น จำนวน 1 ครั้ง			▬	▬					
7.2 การส่งมอบรายงานการศึกษาขั้นกลาง จำนวน 35 ชุด (ภายในเดือนที่ 4 นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา (วันที่ 11 กรกฎาคม 2562))				★					
8. การวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ตาม CIPP Model					▬	▬	▬	▬	
9. การจัดทำร่างรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Draft Final Report)									
9.1 การจัดทำร่างรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โดยสาระประกอบด้วย - ผลการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล 17 พื้นที่ - ผลการวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ตาม CIPP Model						▬	▬		

กิจกรรม	ระยะเวลา (เดือน)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
- ผลการประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2-4 - ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย									
9.2 การส่งมอบร่างรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ จำนวน 35 ชุด (ภายในสัปดาห์ที่ 2 ของเดือนที่ 8 นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา (วันที่ 11 พฤศจิกายน 2562))								★	
10. การจัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report)									
10.1 การจัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โดยสาระประกอบด้วย - รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน - บทสรุปผู้บริหาร - ผลการศึกษา - ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย								▬	
10.2 การส่งมอบรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ จำนวน 300 เล่ม ซีดี-รอม จำนวน 300 ชุด และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ประกอบการศึกษาวิเคราะห์ (ภายในเดือนที่ 9 นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา (วันที่ 11 ธันวาคม 2562))									★

1.9 คณะที่ปรึกษา

ที่ปรึกษาโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มีดังนี้

1) รองศาสตราจารย์ ดร. ชลัยพร อมรวัฒนา
หัวหน้าโครงการและผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

รับผิดชอบงานทั้งปวงของโครงการ ประกอบด้วย งานการวางแผนบริหารจัดการ ตลอดจนงานอำนวยการโครงการ งานการเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ผลการสำรวจ และการประเมินผล รวมทั้งจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2) นายพิเศษ เสนาวงษ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสถิติ

รับผิดชอบงานการสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ผลการสำรวจข้อมูล และการประเมินผล รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3) นางสาวรัฐพร อินประมูล

นักวิจัย

รับผิดชอบงานทั้งปวงของโครงการ ประกอบด้วย งานอำนวยการโครงการ งานการเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ผลการสำรวจ และการประเมินผล รวมทั้งจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเป็นผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ

4) ดร. ขนิษฐา สุขสง

นักวิจัย

รับผิดชอบงานการสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ผลการสำรวจข้อมูล และการประเมินผล รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5) นางสาวนุชนารถ การะเวก

ผู้ช่วยนักวิจัย

รับผิดชอบงานทั้งปวงของโครงการ ประกอบด้วย งานอำนวยการโครงการ งานการเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ผลการสำรวจ และการประเมินผล รวมทั้งจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเป็นผู้ช่วยนางสาวรัฐพร อินประมูล (นักวิจัย)

6) นางสาวอาริสา สาดิษฐ์

ผู้ช่วยนักวิจัย

รับผิดชอบงานทั้งปวงของโครงการ ประกอบด้วย งานอำนวยการโครงการ งานการเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ผลการสำรวจ และการประเมินผล รวมทั้งจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7) นางสาวธิดา เวียงสมุทร

เลขานุการโครงการ

รับผิดชอบงานอำนวยการโครงการและการประสานงานระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

8) นายจุมพล กูลโท

เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล

รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

9) นายไพรัช มามีเกตุ

เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล

รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

10) นางสาวไพลิน แหยมสด
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

11) นางสาวรุ่งทิพย์ ผลตระกูล
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

12) นางสาวลาวัลย์ ธนาสว่างกุล
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

13) นายศักรินทร์ อุ่นทานนท์
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

14) นายสกล ดีประเสริฐ
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

15) นางสาวสรารัตน์ ผิวเกลี้ยง
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

16) นางสาวสิริภัทท์ ปิลันธนดิลก
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

17) นายอนิรุจน์ คำนล
เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล
รับผิดชอบการสำรวจและประเมินผล

บทที่ 2
การบริหารจัดการที่ดินในอดีต

2.1 การใช้ประโยชน์และการครอบครองที่ดินในประเทศไทย

2.1.1 การครอบครองที่ดินในอดีต

การครอบครองที่ดินของประเทศไทยในสมัยโบราณ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยนั้นได้ให้สิทธิเสรีภาพแก่ราษฎรในการเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินโดยไม่เก็บภาษี และรับรองการตกทอดเป็นมรดกแก่ทายาท ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาถือว่าที่ดินทั้งหมดเป็นของพระมหากษัตริย์ โดยราษฎรสามารถอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ได้ แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น และห้ามซื้อขายที่ดินแก่กัน ส่งผลให้ที่ดินไม่มีราคาและไม่เป็นที่ต้องการของราษฎร ราษฎรเพียงแต่ครอบครองเข้าทำประโยชน์เพื่อการครองชีพและการค้าขายพืชผลเท่านั้น ทั้งนี้พระมหากษัตริย์ทรงสนับสนุนให้ราษฎรเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เพื่อประโยชน์ในด้านการเก็บภาษี โดยได้ให้การคุ้มครองด้วยการรับรองการทำประโยชน์ เพื่อไม่ให้บุคคลอื่นเข้าแทรกแซงการทำประโยชน์ดังกล่าว และเมื่อผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินถึงแก่ความตาย ที่ดินจะตกทอดเป็นมรดกแก่ลูกหลาน โดยไม่ได้เป็นการตกทอดทางด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่เป็นเพียงการตกทอดในการทำประโยชน์ในที่ดินเท่านั้น ส่วนที่ดินที่ยังไม่ได้อนุญาตให้ราษฎรเข้าทำประโยชน์ พระมหากษัตริย์จะมีมาตรการป้องกันการบุกรุกที่ดิน โดยควบคุมการใช้ประโยชน์ด้วยการให้ราษฎรไปแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจพื้นที่และทำหลักฐานแสดงการเข้าทำประโยชน์ให้ไว้แก่ราษฎร อีกทั้งยังมีการกำหนดสิทธิในการครอบครองที่ดินผูกพันกับการครอบครองที่แท้จริง ทำให้ราษฎรไม่มีการสะสมที่ดิน หากไม่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น บุคคลอื่นก็มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้ ที่ดินจึงไม่ได้เป็นทรัพย์สินที่มีราคาในทางการค้า และยังมีการกำหนดโทษแก่ผู้ที่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิด อย่างไรก็ตามในสมัยกรุงศรีอยุธยามีที่ดินเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีปัญหาการบุกรุกที่ดินแต่อย่างใด

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นยังคงถือว่าที่ดินเป็นของพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกัน และการเรียกเก็บภาษียังคงเป็นเช่นเดิม แต่แตกต่างกันในด้านอัตราภาษี การบริหารภาษี การมีภาษีเพิ่มหรือเลิกเก็บบางอย่างตามสภาพทางเศรษฐกิจ และมีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติให้ดีขึ้น โดยได้มีการรังวัดพื้นที่นาและสวนเพื่อให้ทราบเนื้อที่นาและสวนที่แน่นอน เพื่อเก็บภาษีอากรค่านาได้อย่างถูกต้อง และออกเอกสารที่เรียกว่า “โฉนด” ให้แก่เจ้าของนา เพื่อเป็นหลักฐานแน่นอนในการเก็บค่านา ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ (รัชกาลที่ 4) ประเทศอังกฤษได้เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศไทยและได้ร่วมลงนามใน “สนธิสัญญาเบาว์ริง” (Bowring Treaty) เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2398 ซึ่งกำหนดให้พ่อค้าชาวอังกฤษมีสิทธิที่จะซื้อขายสินค้ากับราษฎรได้โดยตรง ส่งผลให้อาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักของราษฎรส่วนใหญ่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตแบบยังชีพไปเป็นการผลิตเพื่อการค้ากับต่างประเทศมากขึ้น ราษฎรจึงหันมา

ปลูกข้าวกันมากขึ้น เนื่องจากเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ อีกทั้งยังมีการพัฒนาพื้นที่รกร้างว่างเปล่าเป็นพื้นที่นามากขึ้น และเริ่มมีการเร่งผลผลิตด้วยการขยายพื้นที่ปลูกข้าวมากขึ้นเช่นกัน

จากการเปิดตลาดการค้ากับต่างประเทศทำให้สินค้าเกษตรของประเทศไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศเป็นอย่างมาก แต่ราษฎรไม่สามารถเร่งผลผลิตทางการเกษตรได้ทันตามความต้องการของตลาด เนื่องจากราษฎรไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินจึงขาดกำลังใจในการผลิตและมีความกังวลว่าพืชผลที่ลงทุนในที่ดินอาจถูกเปลี่ยนมือในระหว่างการเก็บเกี่ยว จึงเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในการใช้ประโยชน์ในที่ดิน อีกทั้งการมีข้อพิพาทที่ดินมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ที่มีการขุดคลอง อันเนื่องมาจากรัฐสนับสนุนการปลูกข้าวด้วยการขุดคลอง ซึ่งจะได้ประโยชน์ทั้งด้านคมนาคมและการขยายพื้นที่เพาะปลูก จึงมีบริษัทเอกชนเสนอขอลงทุนขุดคลองให้แก่รัฐ โดยมีเงื่อนไขว่าบริษัทผู้ขุดคลองจะต้องมีกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินริมสองฝั่งคลอง จึงเกิดเป็นกรณีพิพาทกับราษฎรที่เข้าจับจองที่ดินในบริเวณที่ขุดคลองนั้น (ศยามล ไกยูรวงศ์, 2538) และการบริหารจัดการที่ดินของรัฐที่ยังไม่เป็นระบบมากนัก ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2444 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ (รัชการที่ 5) จึงทรงเปลี่ยนแปลงระบบการถือครองที่ดินจากการให้ความสำคัญกับการทำประโยชน์ มาให้ความสำคัญต่อหลักฐานในการแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และเป็นการให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแก่ราษฎรหรือเอกชนเป็นครั้งแรก โดยได้พัฒนาระบบกฎหมายให้มีผลเป็นการให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแก่เอกชน มีการนำระบบแผนที่และระบบเอกสารทางทะเบียนที่ถือว่าเป็นเอกสารรับรองสิทธิในที่ดินของราษฎรที่ทางราชการออกให้ หรือ “โฉนดที่ดิน” มาใช้บังคับ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการรับรองการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (นราชูวงศ์ โลกะกะลิน, 2539) จึงมีผลทำให้ระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินถูกแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ที่ดินของรัฐ และที่ดินของเอกชน ดังนี้

1) ที่ดินของรัฐ

เนื่องจากที่ดินของรัฐเป็นทรัพย์สินของรัฐตามการแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ในที่ดินระหว่างรัฐกับเอกชน รัฐจึงได้จัดตั้งหน่วยงานและออกกฎหมายเพื่อการดูแลรักษาและปกป้องคุ้มครองที่ดินของรัฐ เริ่มต้นจากการออกกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลการจัดการป่าไม้ ได้แก่ พระราชบัญญัติรักษาป่า พ.ศ. 2456 และแก้ไขเพิ่มเติมเป็นพระราชบัญญัติรักษาป่า ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2479 โดยเป็นการรวมอำนาจการจัดการป่าไม้ให้อยู่ภายใต้รัฐส่วนกลาง เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเพื่อลดปัญหาข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการป่าไม้ โดยเฉพาะกับประเทศมหาอำนาจที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเป็นการแสดงถึงกรรมสิทธิ์ในทรัพยากรของรัฐ โดยให้กรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงมหาดไทย (ปัจจุบันสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแล ต่อมาได้มีการออกกฎหมายเพื่อสงวนและครอบครองพื้นที่ป่าไม้ ได้แก่ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองป่า พ.ศ. 2481 ซึ่งให้อำนาจรัฐในการประกาศเขตสงวนและคุ้มครองป่า โดยมีเงื่อนไขว่าในการประกาศเขตสงวนและคุ้มครองป่าจะต้องให้เจ้าหน้าที่เข้าทำการสำรวจการใช้ประโยชน์ของราษฎรในพื้นที่นั้นเสียก่อน หากรัฐเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องประกาศเป็นเขตสงวนและคุ้มครองป่า รัฐจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ราษฎรตามสมควร โดยได้ให้ความหมายของคำว่า “ป่า” หมายถึง สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า และในเขตที่ประกาศนี้ ห้ามมิให้

บุคคลใดเข้ายึดถือ ครอบครอง หรือแผ้วถางที่ทำกิน หากฝ่าฝืนจะมีโทษ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ได้ให้ความหมายของ “ป่า” หมายถึง ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาตามกฎหมายที่ดิน ซึ่งจากความหมายดังกล่าวมีผลทำให้ที่ดินทุกชนิดที่บุคคลไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่ดิน มีสภาพเป็นป่าตามความหมายของกฎหมายฉบับนี้ แม้ว่าที่ดินนั้นจะมีต้นไม้ขึ้นอยู่หนาแน่นหรือเป็นที่รกร้างว่างเปล่าก็ตาม

นอกจากการควบคุมดูแลพื้นที่ป่าไม้แล้ว รัฐยังมีการออกกฎหมายเพื่อดูแลที่ดินอื่นๆ ของรัฐอีกด้วย โดยหลังจากปี พ.ศ. 2475 ได้มีการกำหนดให้ที่ดินทุกประเภทที่มิได้มีบุคคลใดได้กรรมสิทธิ์ ให้ถือว่าที่ดินเป็นของรัฐ ดังจะเห็นได้จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2475 มาตรา 1304 บัญญัติไว้ว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ได้แก่ ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ และทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ได้แก่ ป้อมและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ และอาวุธยุทธภัณฑ์

ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติไว้ว่า “ที่ดินซึ่งยังมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ”

ในด้านการสงวนหวงห้ามที่ดินไว้เป็นของรัฐนั้น ในปี พ.ศ. 2478 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่รกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช 2478 ซึ่งต่อมาถูกยกเลิกเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 โดยปรากฏเป็นบทบัญญัติตามมาตรา 8 ทวิ และมาตรา 8 ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้หน่วยงานอื่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐด้วย ได้แก่ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 บัญญัติให้กรมการอำเภอ (ปัจจุบันคือนายอำเภอ) มีหน้าที่ดูแลที่สาธารณประโยชน์ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรเป็นผู้ดูแล (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) โดยมีคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติทำหน้าที่ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรี ในเรื่องการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ให้กรมป่าไม้ทำหน้าที่ควบคุมดูแลรักษาพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้เป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินในบริเวณพื้นที่ที่มีการจัดนิคมสร้างตนเองหรือนิคมสหกรณ์ และพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 บัญญัติให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุและให้กรมธนารักษ์เป็นผู้มีอำนาจดูแลจัดการที่ราชพัสดุ เป็นต้น

เหตุผลในการกำหนดระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินของรัฐนั้น อาจมาจากความต้องการในการบริหารจัดการที่ดินของประเทศให้มีแนวทางที่ชัดเจน รวมทั้งการจำแนกประเภทที่ดินเพื่อตอบสนองต่อจำนวนประชากรที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตให้สามารถใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมต่างๆ ได้ ซึ่งปรากฏว่าในช่วงเวลาต่อมาได้มีการนำพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่สาธารณประโยชน์ต่างๆ มาใช้ในโครงการจัดที่ดินทำกินและการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของรัฐเป็นจำนวนมาก และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2551)

2) ที่ดินของเอกชน

เมื่อมีการแบ่งระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินของเอกชนแล้ว ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานและออกกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการที่ดินของเอกชน โดยปรากฏในประกาศออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนที่ดินและสิทธิของผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดิน โดยยึดถือว่า “โฉนดเป็นหนังสือสำคัญแสดงถึงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชน” ต่อมาในปี พ.ศ. 2451 (ร.ศ. 127) ได้มีการตราพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. 127 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ยึดถือหลักการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของเอกชน มาตรา 35 บัญญัติว่า “ที่ดินซึ่งได้ออกโฉนดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าของมีกรรมสิทธิ์ตามพระราชกำหนดกฎหมาย”

ต่อมาได้มีการนำกฎหมายที่เกี่ยวกับที่ดินที่เคยประกาศใช้ก่อนปี พ.ศ. 2497 มาปรับปรุงให้ทันสมัยในรูปของประมวลกฎหมาย และได้ตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 เพื่อให้เป็นกฎหมายแม่บทที่ว่าด้วยเรื่องที่ดิน ซึ่งมีแนวความคิดในการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของเอกชน แก้ปัญหาการระงับข้อพิพาทที่ดิน และมุ่งประโยชน์ในการเก็บภาษี โดยกำหนดหลักเกณฑ์การได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชนไว้ว่า “บุคคลจะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายก่อนที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ หรือได้โฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือกฎหมายอื่น” อีกทั้งยังได้มีการแบ่งระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินของรัฐและที่ดินของเอกชนไว้ในมาตรา 2 ที่ว่า “ที่ดินซึ่งไม่ได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด ก็ให้ถือว่าเป็นที่ดินของรัฐ” ซึ่งแสดงถึงการแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชนและที่ดินของรัฐอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 34 ได้บัญญัติไว้ให้มีการกำหนดสิทธิในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่เกิน 50 ไร่ เพื่ออุตสาหกรรมไม่เกิน 10 ไร่ เพื่อพาณิชยกรรมไม่เกิน 5 ไร่ และเพื่ออยู่อาศัยไม่เกิน 5 ไร่ แต่บทบัญญัติได้ถูกยกเลิกโดยคำสั่งของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 49 เมื่อปี พ.ศ. 2502 ทำให้ไม่มีกฎหมายที่จำกัดการถือครองที่ดินของเอกชน

นอกจากการรับรองสิทธิและกรรมสิทธิ์ในที่ดินแล้ว การกระจายการถือครองที่ดินได้เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2485 เมื่อได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2485 โดยมีเหตุผลว่าสมควรให้ราษฎรมีที่ดินเพื่อการครองชีพ ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2504 และมีการเร่งรัดการกระจายการถือครองที่ดินเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2551)

2.1.2 ปัญหาสิทธิในการครอบครองที่ดินและการบุกรุกที่ดินของรัฐ

ในด้านการบริหารที่ดินของรัฐนั้น รัฐยังได้กำหนดแนวทางการบริหารด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยนับตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 รัฐมีนโยบายในการสงวนและคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศคงอยู่ จึงได้มีการจำแนกที่ดินออกเป็นที่ป่าสงวนแห่งชาติและที่ดินทำกิน แต่ในขณะเดียวกันรัฐก็มีนโยบายในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงได้มีการส่งเสริมให้นำทรัพยากรธรรมชาติในประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 กล่าวว่า “การยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มีระดับสูงขึ้นกว่าเดิม ด้วยการระดมและใช้ทรัพยากรเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อขยายการผลิตและเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติให้รวดเร็วยิ่งขึ้น” มีการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นปัจจัยในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการสร้างถนน ทางรถไฟ และแหล่งน้ำ อีกทั้งรัฐยังสนับสนุนให้ราษฎรบุกเบิกพื้นที่ทำกินเพื่อขยายพื้นที่ในการเพาะปลูกและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเชิงพาณิชย์เพื่อการส่งออกเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) ส่งผลให้ราษฎรขยายการผลิตด้วยการขยายพื้นที่ทำกินเพิ่มขึ้น จึงเกิดปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกพื้นที่ป่าตามมา

นอกจากนี้ การตรากฎหมายเพื่อใช้ประโยชน์จากป่ายังส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกพื้นที่ป่า โดยก่อนปี พ.ศ. 2475 รัฐตรากฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองป่า เพื่อสงวนไม้ที่มีค่าเพื่อประโยชน์ในด้านการสัมปทานป่าไม้ โดยราษฎรและชุมชนยังสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินเหล่านั้นได้ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 กำหนดให้ที่ดินป่าไม้เป็นที่ดินของรัฐด้วย โดยผลบังคับของกฎหมาย โดยกำหนดนิยามของคำว่า “ป่า” ให้หมายความถึง “ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน” และมีการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช เขตหวงห้ามที่ดินประเภทต่างๆ เช่น ที่ดินทหาร ที่ดินสาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น เพื่อเป็นการรักษาที่ดินของรัฐ แต่การดำเนินการดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากความไม่ชัดเจนของแนวเขตที่ดินที่สงวนหวงห้าม และการมิได้กันที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนออกจากเขตที่ดินสงวนหวงห้าม ส่งผลทำให้ที่ดินของชุมชนและราษฎรจำนวนมากที่อาศัยอยู่มาก่อนในเขตป่าตกเป็นที่ดินของรัฐตามกฎหมายโดยสิ้นเชิง เกิดการถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาเป็นผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ การตัดไม้ทำลายป่า หรือการลักลอบเก็บของป่า อีกทั้งยังทำให้ราษฎรเกิดความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เนื่องจากไม่ทราบว่าจะถูกรัฐยึดพื้นที่คืนเมื่อใด ทั้งนี้ การบุกรุกป่ายังคงมีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการบุกรุกของกลุ่มทุนรายใหญ่และผู้มีอิทธิพล ทำให้ที่ดินและป่าแปลงใหญ่กลายเป็นกรรมสิทธิ์ของคนเพียงกลุ่มน้อยเท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

2.2 แนวทางการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ

2.2.1 การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล

จากปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกที่ดินของรัฐที่เกิดขึ้น รัฐได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการดำเนินนโยบายการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรและราษฎรผู้ยากไร้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์ นิคมสร้างตนเอง และการปฏิรูปที่ดิน รวมถึงได้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรที่มีความจำเป็นในการครองชีพให้สามารถอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยถูกต้องตามกฎหมายด้วยการให้สิทธิทำกิน (สทก.) นอกจากนี้ ยังมีการนำแนวคิดโฉนดชุมชน ซึ่งเป็นการใช้ระบบสิทธิการจัดการที่ดินร่วมกันของชุมชน โดยไม่มีกรรมสิทธิ์แบบปัจเจกมาดำเนินการ เพื่อสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน ตลอดจนการดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดิน ซึ่งจะเป็นองค์กรในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน และทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยรายละเอียดการดำเนินงานต่างๆ แสดงได้ดังนี้

1) การจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์

รัฐดำเนินการจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ (เดิมคือกรมสหกรณ์ที่ดิน) ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ซึ่งมาตรา 6 กำหนดให้รัฐบาลมีอำนาจจัดที่ดินของรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้มีที่ตั้งเคหสถานและประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งในที่ดินนั้น โดยจัดตั้งเป็นนิคมตามพระราชบัญญัติการจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์ ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2478 โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้มอบที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้กรมส่งเสริมสหกรณ์นำพื้นที่ดังกล่าวมาจัดสรรให้กับราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีน้อยไม่เพียงพอแก่การประกอบอาชีพทางการเกษตร เมื่อราษฎรผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการแล้ว จะได้รับการจัดสรรที่ดินและได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน.3) ในฐานะสมาชิก กำหนดขนาดพื้นที่ไม่เกินครอบครัวละ 50 ไร่ และกรมส่งเสริมสหกรณ์จะเข้าส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทสหกรณ์นิคม จำกัด ในพื้นที่นิคมสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือและอำนวยประโยชน์แก่สมาชิกในการจัดหาเงินทุนกู้ยืมสำหรับประกอบอาชีพ จัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งของจำเป็นมาจำหน่าย การบริการสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งดำเนินการด้านการตลาดและการส่งเสริมด้านวิชาการ เพื่อช่วยเหลือการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว เมื่อสมาชิกได้ทำประโยชน์ทางการเกษตรในพื้นที่เกินกว่า 5 ปี จะได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน.5) และสามารถนำไปขอออกเอกสารสิทธิที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

อย่างไรก็ตาม มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 กำหนดว่า เมื่อการจัดนิคมแห่งใดได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายแล้ว ให้สภาพของนิคมที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาเป็นอันสิ้นสุด ในการนี้ให้รัฐมนตรีประกาศวันสิ้นสภาพของนิคมในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาระยะเวลาตั้งแต่รับมอบที่ดินครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 82 ปี พบว่า กรมส่งเสริมสหกรณ์ยังคงดำเนินการจัดที่ดิน

ในพื้นที่เดิมจนถึงปัจจุบัน ซึ่งภารกิจการจัดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวควรเสร็จสิ้นแล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์และบริบทต่างๆ ในนิคมสหกรณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก ทั้งสภาพพื้นที่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สมาชิกนิคมสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นรุ่นลูกรุ่นหลาน รวมทั้งนโยบายและบทบาทของภาครัฐในการจัดนิคมสหกรณ์มีการปรับเปลี่ยนมาโดยตลอด ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้การดำเนินงานด้านการจัดนิคมสหกรณ์มีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุผลสำเร็จของการจัดนิคมสหกรณ์ (ภานุวัฒน์ ณ นครพนม, 2561)

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินงานจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์รวม จำนวน 37 นิคมสหกรณ์ พื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3,071,664 ไร่ และได้ประกาศสิ้นสภาพนิคมสหกรณ์แล้ว จำนวน 1 แห่ง คือ นิคมสหกรณ์สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 โดยปัจจุบันคงเหลือ 36 นิคมสหกรณ์ ใน 21 จังหวัด พื้นที่โครงการ 3,063,537 ไร่ มีจำนวนสมาชิกนิคมสหกรณ์ จำนวน 135,823 ราย (ภานุวัฒน์ ณ นครพนม, 2561)

2) การจัดที่ดินในรูปนิคมสร้างตนเอง

ในปี พ.ศ. 2483 รัฐได้ดำเนินนโยบายการจัดที่ดินในรูปนิคมสร้างตนเอง โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (เดิมคือกรมประชาสงเคราะห์) ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นนโยบายเพื่อการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อช่วยเหลือราษฎรผู้ยากจนที่ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย หรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอในการดำรงชีพ ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการสร้างเขื่อนและราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากภัยความมั่นคงตามชายแดน โดยนำที่ดินรกร้างว่างเปล่ามาจัดให้แก่ราษฎรในรูปแบบการจัดชุมชนใหม่ที่มีแบบแผน มีบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน แหล่งน้ำ และบริการสาธารณะอื่นๆ เช่น โรงเรียน สถานีอนามัย มีการส่งเสริมและแนะนำการประกอบอาชีพ ตามหลักวิชาการแผนใหม่ และนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาปรับใช้ ทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการให้สินเชื่อตลอดจนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและพัฒนาสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ราษฎรมีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว มีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถดำรงชีพอยู่ในที่ดินที่จัดสรรให้อย่างมีความสุข และได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรร

ทั้งนี้ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้ให้การช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนและยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ในรูปนิคมสร้างตนเองรวมทั้งสิ้น จำนวน 59 นิคม และได้ประกาศสิ้นสภาพนิคมแล้ว จำนวน 15 นิคม ปัจจุบันคงเหลือ 44 นิคม ใน 36 จังหวัด มีพื้นที่ทั้งหมด 6,242,103 ไร่ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อปี พ.ศ. 2525 ห้ามมิให้หน่วยงานจัดที่ดินทำกินให้กับราษฎร ยกเว้นเฉพาะการจัดที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเท่านั้น ดังนั้น การดำเนินงานของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นการดูแลบริหารจัดการนิคมสร้างตนเอง จำนวน 44 แห่ง ที่มีอยู่ ให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

3) การปฏิรูปที่ดิน

แนวคิดในการปฏิรูปที่ดินเกิดขึ้นในช่วงหลังปี พ.ศ. 2516 ซึ่งเป็นช่วงที่แรงผลักดันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทวียิ่งขึ้น เกิดการชุมนุมของเกษตรกรเพื่อเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล เนื่องจากความเดือดร้อนไม่มีที่ดินทำกิน รัฐบาลในขณะนั้นได้ตัดสินใจแก้ไขปัญหาโดยวิธีการปฏิรูปที่ดินและได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จนประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2518 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มาตรา 81 ความว่า “ให้รัฐพึงส่งเสริมให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์และสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดิน และวิธีการอื่นๆ” ซึ่งผลจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2518 ทำให้เกิดการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน การกระจายสิทธิในที่ดิน ทั้งในที่ดินของรัฐและที่ดินของเอกชนที่มีมากเกินความจำเป็น ให้ไปสู่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาอาชีพ ปรับปรุง ส่งเสริม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นต่างๆ และให้มีการจัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ความหมายของการปฏิรูปที่ดิน หมายถึง การเปลี่ยนระบบกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเจ้าของที่ดินที่กระจุกตัวอยู่กับผู้ครอบครองที่ดินเพียงส่วนน้อย ให้กระจายสู่เกษตรกรได้มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำกิน เพื่อช่วยลดช่องว่างความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคม และเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการผลิตทางเกษตรกรรม โดยมี “หนังสือรับมอบที่ดิน” (ส.ป.ก. 4-28) เป็นหลักฐานแสดงว่าได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ซึ่งมีขอบเขตแปลงที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. และ “หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน” (ส.ป.ก. 4-01) เป็นหลักฐานแสดงการได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดิน

การปฏิรูปที่ดินเป็นนโยบายที่อยู่ในหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในรูปของการวางแผนการตั้งถิ่นฐานในชนบท เป็นการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรทั้งปวง รวมทั้งช่วยพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำหน่ายให้เกิดผลดี ซึ่งมีหลักการสำคัญว่า ที่ดินในเขตปฏิรูปนั้นใช้ทำเกษตรกรรมได้อย่างเดียวเท่านั้น ทำประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้ และผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. จะต้องมีฐานะยากจน โดยที่ดินในเขตปฏิรูปไม่อนุญาตให้ทำการซื้อขาย แต่สามารถโอน แบ่งแยก และตกทอดทางมรดกให้แก่บุคคลในครอบครัว ได้แก่ สามีภรรยา บุตร บิดามารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา และหลาน สามารถเช่าหรือเช่าซื้อเพื่อเกษตรกรรม (ไม่อนุญาตให้เช่าเพื่อจุดประสงค์อื่น) ไม่สามารถจดทะเบียนจำนองได้ เว้นแต่เป็นโครงการของรัฐที่อนุญาตให้ใช้เอกสารสิทธิเป็นประกัน ซึ่งสิทธิในที่ดินยังคงเป็นของรัฐ ราษฎรสามารถคืนที่ดินให้รัฐหากไม่ต้องการ และรัฐสามารถเรียกคืนที่ดินได้หากตรวจสอบพบว่าราษฎรมิได้ใช้ทำการเกษตร

ทั้งนี้ ตลอดระยะเวลา 43 ปี ส.ป.ก. ได้ดำเนินการมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) ให้เกษตรกร จำนวน 2.8 ล้านราย เนื้อที่ประมาณ 35 ล้านไร่ ประกอบด้วย

- จัดเป็นที่ดินทำกิน ใน 67 จังหวัด โดยมีเกษตรกรได้รับจัดที่ดิน 2,198,721 ราย เนื้อที่ 34,990,480 ไร่
- จัดเป็นที่ดินชุมชนหรือที่อยู่อาศัย ใน 62 จังหวัด มีเกษตรกรได้รับจัดที่ดิน 587,846 ราย เนื้อที่ 368,859 ไร่
- จัดที่ดินเอกชน ใน 53 จังหวัด มีเกษตรกรได้รับจัดที่ดิน 29,175 ราย เนื้อที่ 469,030 ไร่
- ใช้พื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจและพื้นฟูสภาพแวดล้อม นับจากปี พ.ศ. 2545–2560 เนื้อที่รวม 107,067 ไร่

นอกจากนี้ ส.ป.ก. ยังมีกิจกรรมที่ดำเนินการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกร 40,684 ราย พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องฯ (Smart Farmer) 22,268 ราย พัฒนาผู้แทนเกษตรกร 39,801 ราย มีศูนย์เรียนรู้ฯ 7,118 แห่ง (ขยายผลให้ความรู้กับเกษตรกร 760,541 ราย) สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ 49,548 ราย พัฒนาความรู้ผ่านกระบวนการวิสาหกิจชุมชน 142,502 ราย อบรมเกษตรกรภายใต้แนวทางพระราชดำริ 29,942 ราย มีนิคมเศรษฐกิจพอเพียง 156 แห่ง นิคมการเกษตร 58 แห่ง บริการให้สินเชื่อเงินกองทุนฯ ให้แก่เกษตรกรไปแล้ว เป็นจำนวนเงิน 11,132.926 ล้านบาท และการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญฯ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2559 ซึ่งเป็นนโยบายการจัดที่ดินให้เกษตรกรที่ไร้ที่ดินทำกินของรัฐบาล (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2562)

4) การให้สิทธิทำกิน

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2522 เห็นชอบให้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรที่บุกรุกอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ ให้ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่ง เพื่อไม่ให้เกิดการแผ้วถางในพื้นที่ของรัฐอีกต่อไป โดยกรมป่าไม้ได้เริ่มดำเนินการจัดที่ดินในรูปแบบการให้สิทธิทำกิน หรือ “สทก.” แก่ราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2525 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2528 รัฐได้มีการตราพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 กำหนดให้มีมาตรา 16 ทวิและมาตรา 16 ตรีขึ้น เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่มีความจำเป็นในการครองชีพให้สามารถอยู่อาศัยและทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้โดยไม่เดือดร้อนและมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับรองว่า สทก. ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่กรมป่าไม้มอบให้แก่ราษฎรนั้นเป็นไปตามกฎหมาย โดย สทก. เป็นการอนุญาตให้ราษฎรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติและป่าไม้เสื่อมโทรม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยอยู่แล้ว จึงประกาศเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ แต่ก็ยังเป็นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่ โดยกรมป่าไม้เป็นผู้อนุญาตและทำการรังวัด ไม่สามารถซื้อขาย แต่ตกทอดเป็นมรดกแก่ทายาทได้

ทั้งนี้ การดำเนินการให้ สทก. ได้ชะงักลงเมื่อปี พ.ศ. 2536 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2536 ซึ่งมีมติให้กรมป่าไม้มอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพและมีราษฎรเข้าถือครองทำกินอยู่ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อนำไปดำเนินการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แต่อย่างไรก็ตาม ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 รัฐได้มีนโยบายที่จะออกหนังสืออนุญาต สทก. ให้แก่ราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติอีกครั้ง สืบเนื่องมาจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 และ 30 มิถุนายน 2541 ซึ่งมีมติให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ โดยให้ทำการสำรวจพื้นที่ที่มีราษฎรครอบครองอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติทั่วประเทศ และขึ้นทะเบียนผู้ถือครองพื้นที่ป่าไม้ เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งกรมป่าไม้ได้สนองตอบมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น โดยได้ดำเนินการสำรวจการถือครองพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ ด้วยการใช้แนวทางดำเนินการตามมาตรา 16 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ครอบครองและใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จากหนังสือป่าไม้เพื่อการศึกษา ตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2555 ระบุว่า ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการในปี พ.ศ. 2525 กรมป่าไม้ได้มอบหนังสืออนุญาต สทก. ให้แก่เกษตรกรในเขตป่าสงวนแห่งชาติแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 4,000 ราย เนื้อที่รวมประมาณ 30,000 ไร่ (กรมป่าไม้, 2555)

5) การจัดให้มีโฉนดชุมชน

เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ได้มีการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีสมัยนั้นต่อรัฐสภา ซึ่งประกาศว่า จะสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่ดินให้เกษตรกรโดยเน้นให้นำที่ดินที่มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมมาจัดสรรเป็นที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรผู้มีฐานะยากจนในรูปของธนาคารที่ดิน และเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่เกษตรกรผู้มีฐานะยากจนและชุมชนซึ่งทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐในรูปของ “โฉนดชุมชน” โดยรัฐได้จัดตั้งสำนักงานโฉนดชุมชน ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินงานโฉนดชุมชน พ.ศ. 2553 ซึ่งแนวคิดโฉนดชุมชนเป็นแนวทางที่เอื้อให้ภาครัฐมีความคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาที่ดินในหลายพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น โดยเป็นกลไกในการติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์และแก้ปัญหาการซื้อขายเปลี่ยนมือและบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม เนื่องจากเป็นการใช้ระบบสิทธิการจัดการร่วมกันของชุมชน โดยไม่มีกรรมสิทธิ์แบบปัจเจก รวมทั้งสร้างแนวร่วมจากภาคประชาชนในการอนุรักษ์ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการผลิตที่ยั่งยืน และดำเนินการจัดให้มี “โฉนดชุมชน” หรือหนังสืออนุญาตให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ ครอบครอง และใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ เพื่อสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน โดยชุมชนมีหน้าที่ต้องดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบ

จากข้อมูลของสำนักงานโฉนดชุมชน ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 มีชุมชนยื่นเรื่องขอโฉนดชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 449 ชุมชน ในพื้นที่ 47 จังหวัด เนื้อที่รวม 1,692,739 ไร่ 3 งาน 5 ตารางวา มีจำนวนสมาชิกของชุมชนรวม 58,450 ครัวเรือน 222,196 คน ซึ่งคณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน (ปจช.) เห็นชอบให้ชุมชนดำเนินงานโฉนดชุมชนแล้ว จำนวน 61 ชุมชน และมีชุมชนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินแล้ว จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ (1) ชุมชนบ้านคลองโยง จังหวัดนครปฐม ในนามสหกรณ์บ้านคลองโยง จำกัด จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 1,803 ไร่ 31 ตารางวา (2) ชุมชนบ้านแม่อาว จังหวัดลำพูน ในนามสหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนป่าซาง จำกัด เนื้อที่ 142 ไร่ 80 ตารางวา (3) ชุมชนบ้านใหม่ป่าฝาง (ไร่ดง) จังหวัดลำพูน ในนามสหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนป่าซาง จำกัด เนื้อที่ 150 ไร่ 3 งาน 44 ตารางวา และ (4) ชุมชนพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา เนื้อที่ 50 ไร่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดให้มีโฉนดชุมชนเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งที่เป็นนโยบายของรัฐบาลเกือบทุกรัฐบาล ทั้งนี้ เนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของเนื้อหาสาระของนโยบายและรัฐบาลใหม่เห็นว่าโฉนดชุมชนเป็นนโยบายและผลงานของรัฐบาลเก่า จึงไม่ได้รับการสานต่อและสนับสนุนเท่าที่ควร การขาดกฎหมายระดับพระราชบัญญัติรองรับอำนาจในการดำเนินงานนโยบาย การขาดความพร้อมด้านบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินงาน และการขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2561 ได้มีการรับมอบพื้นที่ที่ยื่นคำขอเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชนเข้ามาอยู่ในกรอบการทำงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) อีกทั้งยังได้มอบนโยบายพิจารณาพื้นที่ที่ยื่นคำขอเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน จำนวน 486 ชุมชน โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละประเภทที่ดินในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ตรวจสอบข้อมูลและความเหมาะสมในการกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้กระบวนการ คทช. ตลอดจนการพิจารณาแนวทางกำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองชุมชนที่มีการขอดำเนินการโฉนดชุมชน และการดำเนินการจัดที่ดินในรูปแบบแปลงรวม รวมทั้งการทบทวนแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ยากจน ยากไร้ และไร้ที่ดินทำกิน

6) การจัดตั้งธนาคารที่ดิน

ในปี พ.ศ. 2554 รัฐได้มีการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554 เพื่อจัดตั้งธนาคารที่ดินและดำเนินการให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม โดยการจัดหาหรือจัดซื้อที่ดิน ทั้งที่เป็นที่ดินของรัฐทุกประเภทหรือที่ดินของเอกชนมารวมกันไว้ เพื่อจัดให้ชุมชนหรือปัจเจกบุคคลที่ยากจน ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีแต่ไม่พอเลี้ยงชีพ เข้าใช้ประโยชน์หรือได้กรรมสิทธิ์ตามนโยบายการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน แต่เนื่องจากรัฐบาลในขณะนั้นยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินและการจัดตั้งธนาคารที่ดิน รวมทั้งยังมิได้พิจารณาแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน จึงส่งผลให้การดำเนินการจัดตั้ง บจธ. ดำเนินการไม่แล้วเสร็จและทำให้ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา 44 ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ โดยออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 70/2557 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2557 แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน ในคณะกรรมการ บจธ. ในวาระเริ่มแรก ส่งผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการ บจธ. มีความครบถ้วนและมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามภารกิจที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ กำหนดไว้ โดย บจธ. มีองค์ประกอบในการบริหารงานครบถ้วน เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2558 และได้เร่งดำเนินงานตามภารกิจเพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาลมาโดยลำดับ อย่างไรก็ตาม บจธ. เป็นเพียงกลไกชั่วคราวเพื่อจัดตั้งธนาคารที่ดิน จึงมีกำหนดยุบเลิกเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 5 ปี ณ วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2559 ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการจัดตั้งธนาคารที่ดินอันเป็นภารกิจหลักของ บจธ. ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของ บจธ. เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถจัดตั้งธนาคารที่ดินได้สำเร็จ จึงได้มีการขยายระยะเวลาดำเนินงานของ บจธ. ออกไป ด้วยการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 กำหนดให้มีการยุบเลิก บจธ. เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 8 ปี นับแต่วันที่จัดตั้ง บจธ. หรือขยายกำหนดการยุบเลิกออกไปเป็นวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2562 (สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน), 2562) อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2562 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ขยายระยะเวลาดำเนินงานของ บจธ. ออกไปอีก 3 ปี โดยจะมีการประเมินผลงานแบบปีต่อปี จากวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ต่อเนื่องถึงวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นวันครบรอบปีแรกของการขยายเวลาการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

ทั้งนี้ สรุปผลการดำเนินโครงการที่สำคัญของ บจธ. ตามมติคณะรัฐมนตรี (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562) แสดงได้ดังนี้

6.1) โครงการศึกษากระบวนการดำเนินการของธนาคารที่ดิน เพื่อจัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานของธนาคารที่ดิน ครอบคลุมสาระสำคัญทั้งด้านวัตถุประสงค์ ด้านโครงสร้างและการจัดการ และด้านการเงิน ตลอดจนออกแบบระบบการบริหารจัดการธนาคารที่ดิน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการจัดตั้งธนาคารที่ดิน

6.2) โครงการศึกษาวิจัยระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน โดยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลและจัดทำระบบฐานข้อมูลที่ดินเกษตรกรและผู้ยากจน จำนวน 36 พื้นที่

6.3) โครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่มีความเดือดร้อนด้านที่ดินทำกินในพื้นที่นำร่อง ด้วยการ (1) ให้สินเชื่อ เพื่อคงสิทธิในที่ดินสำหรับผู้มีปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกิน (2) จัดหาที่ดิน โดยเป็นตัวกลางในการประสานระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือยังใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เต็มที่ จำนวน 160 ราย โดยสามารถช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้ทั้งหมด 117 ราย โดยดำเนินการจัดซื้อที่ดินในพื้นที่ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 5 แปลง รวมเนื้อที่ 69 ไร่ 1 งาน 96.4 ตารางวา ซึ่งสามารถช่วยเหลือจำนวนเกษตรกร 65 ราย สำหรับการจัดซื้อที่ดินอื่นๆ อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.4) โครงการแก้ไขปัญหาเกษตรกรและผู้ยากจนซึ่งมีปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดินจากปัญหาการจำนองและขายฝาก ด้วยการให้สินเชื่อเพื่อคงสิทธิในที่ดินและจัดซื้อที่ดิน จัดซื้อที่ดินโดยการให้เช่าซื้อรายละไม่เกิน 1,000,000 บาท และให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายละไม่เกิน 200,000 บาท โดย บจธ. ให้สินเชื่อเพื่อนำไปไถ่ถอนที่ดิน จำนวน 301 ราย เนื้อที่ 2,354 ไร่ 1 งาน 84.5 ตารางวา จัดซื้อที่ดิน 2 ราย เนื้อที่ 24 ไร่ 28 ตารางวา และให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพ 20 ราย

6.5) โครงการนำร่องธนาคารที่ดินในพื้นที่นำร่อง 5 ชุมชน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ในพื้นที่นำร่อง 5 ชุมชน คือ จังหวัดลำพูน ได้แก่ บ้านไร่ดง บ้านแม่อาว บ้านแพะใต้ และบ้านท่ากอม่วง และจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บ้านโป่ง โดยการให้สินเชื่อเพื่อคงสิทธิในที่ดินสำหรับผู้มีปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและกระจายสิทธิการถือครองที่ดินสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน ซึ่งสามารถจัดซื้อที่ดินเพื่อเป็นกรรมสิทธิ์ของ บจธ. ในพื้นที่เป้าหมายได้จำนวน 622 ไร่ 2 งาน 37.7 ตารางวา (เป้าหมาย 810 ไร่ 1 งาน 42.6 ตารางวา) จำนวน 471 ครัวเรือน และ บจธ. ได้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน จำนวน 52 แปลง รวมเนื้อที่ 81 ไร่ 1 งาน 76.4 ตารางวา แบ่งเป็นชุมชนท่ากอม่วง จำนวน 44 แปลง รวมเนื้อที่ 58 ไร่ 19.7 ตารางวา เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ 12 ครัวเรือน และชุมชนบ้านโป่ง จำนวน 8 แปลง รวมเนื้อที่ 23 ไร่ 1 งาน 56.7 ตารางวา ทั้งนี้ บจธ. ดำเนินการจัดซื้อที่ดินในพื้นที่ชุมชนบ้านโป่งแล้วเสร็จ จำนวน 91 แปลง รวมเนื้อที่ 202 ไร่ 2 งาน 5.9 ตารางวา โดยคาดว่าจะมีเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือประมาณ 5 ครัวเรือน

6.6) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาด้านที่ดินจากการดำเนินนโยบายของรัฐ โดย บจธ. ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมทางหลวง และการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อขอข้อมูลกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือ และได้ดำเนินโครงการที่บ้านเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีผู้เดือดร้อนในพื้นที่ดำเนินโครงการ พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) จำนวน 45 ครัวเรือน 159 ราย ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง

6.7) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตลาดกลางที่ดิน โดยได้ดำเนินการจับคู่และจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์สำเร็จเรียบร้อย รวมพื้นที่ 88 ไร่ 2 งาน 75 ตารางวา มีเกษตรกรได้รับการช่วยเหลือ 2 กลุ่ม รวม 70 ราย ได้แก่ กลุ่มที่ 1 จับคู่โดยข้อมูลจากระบบเว็บไซต์ตลาดกลางที่ดิน และ กตล. ดำเนินการให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ขนาด 19 ไร่ 79 ตารางวา ในจังหวัดขอนแก่น มีเกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ 5 ราย และกลุ่มที่ 2 จับคู่โดยข้อมูลจากระบบเว็บไซต์ตลาดกลางที่ดิน และส่งมอบข้อมูลให้แก่กองบริหารจัดการที่ดินดำเนินการต่อภายใต้โครงการต้นแบบบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร พื้นที่ขนาด 69 ไร่ 1 งาน 96 ตารางวา ในจังหวัดเชียงราย มีเกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ 65 ราย

สำหรับในส่วนของการจัดตั้งธนาคารที่ดิน ปัจจุบันอยู่ระหว่างทบทวนร่างกฎหมายในการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ (ฉบับที่ 3) กำหนดให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีภายใน 1 ปี นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลบังคับใช้

2.2.2 การบริหารจัดการที่ดินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินประกอบด้วยหลายหน่วยงานด้วยกัน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐแต่ละประเภทแตกต่างกัน โดยมีกฎหมายเฉพาะให้อำนาจในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐ ดังนี้

1) กรมป่าไม้

กรมป่าไม้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล รักษา และบำรุงป่าสงวนแห่งชาติ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559 โดยในการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติ **มาตรา 14** กำหนดว่า ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีการกำหนดข้อยกเว้นในการเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติไว้ในมาตรา 16 มาตรา 16 ทวิ มาตรา 16 ตรี ดังนี้

มาตรา 16 อนุญาตให้บุคคลเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ใน 2 กรณี คือ (1) เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ คราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี และ (2) เข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ คราวละไม่เกิน 10 ปี

มาตรา 16 ทวิ ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติมีสภาพเป็นป่าไร่ร้างเก่า หรือทุ่งหญ้า หรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลย หรือมีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติ โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าป่าสงวนแห่งชาติในบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม หากทางราชการมีความจำเป็นต้องปรับปรุงฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดเขตป่าเสื่อมโทรมทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ และหากบุคคลใดได้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตดังกล่าวอยู่แล้ว จนถึงวันที่ประกาศเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ (1) เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นมีความจำเป็นเพื่อการครองชีพ ก็สามารถอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลดังกล่าวทำประโยชน์และอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกิน 20 ไร่ต่อหนึ่งครอบครัว และกำหนดเวลาคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี โดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคราวแรก แต่คราวต่อไปต้องเสียค่าธรรมเนียม และ (2) หากบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตขออนุญาตปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นในที่

ที่ตนเคยทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติมจากที่ได้รับอนุญาตแล้ว โดยพิสูจน์ให้เห็นว่าตนมีความสามารถและมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จะปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นตามที่ขอเพิ่มนั้นได้ สามารถอนุญาตเป็นหนังสือให้ปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นได้ แต่ต้องไม่เกิน 35 ไร่ต่อหนึ่งครอบครัว และกำหนดเวลาคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี และต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยการอนุญาตมิเป็นการได้สิทธิในที่ดินดังกล่าว

บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกำหนดและจะให้บุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัวเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมิได้ ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับอนุญาตติดต่อกันเกินระยะเวลา 2 ปี หรือยินยอมให้บุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัวเข้าทำประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่กำหนด จะต้องถูกเพิกถอนการอนุญาตนั้น

มาตรา 16 ตรี ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย ให้บุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปได้ แต่ไม่เกิน 180 วัน นับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย นอกเสียจากสามี ภรรยา บุตรหรือบุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาต และผู้ได้รับอนุญาตได้ระบุไว้เป็นหนังสือตามแบบที่กำหนดให้เป็นผู้สืบสิทธิและหน้าที่ของตนประสงค์จะอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไป ให้ยื่นคำขออนุญาตจึงจะสามารถอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปได้

2) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครอง บำรุงดูแล และรักษาพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าหรือพืชป่าประจำถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ ที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 โดยมีคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ และเสนอแนะการกำหนดพื้นที่เป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ โดยในการคุ้มครอง บำรุง ดูแล และรักษาอุทยานแห่งชาติ **มาตรา 19 (1)** กำหนดว่า ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม และได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมายไว้ใน**มาตรา 41** โดยจะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึง 20 ปี หรือปรับตั้งแต่ 4 แสนบาท ถึง 2 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แต่อย่างไรก็ตาม **มาตรา 64** กำหนดให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ และให้รัฐบาลกำหนดแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและอยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติ โดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและอยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการ กำหนดระยะเวลาการบังคับใช้ คราวละไม่เกิน 20 ปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

3) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 โดยมีคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ พร้อมทั้งให้ความเห็นข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยในการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **มาตรา 18** กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการสงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน ให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ ให้ออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหนึ่งบริเวณใดเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ โดยพื้นที่ดังกล่าวต้องเป็นพื้นที่ที่มิได้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือมิได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ และให้กำหนดมาตรการคุ้มครอง (ตามมาตรา 23) และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์แนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา 19 ในกรณีที่พื้นที่ป่าชายเลนหรือป่าชายเลนอนุรักษ์อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมป่าไม้ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยป่าไม้เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มาตรา 23 การกำหนดมาตรการคุ้มครองตามมาตรา 18 ให้กำหนดในเรื่องหนึ่งเรื่องใดดังต่อไปนี้

(1) ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(2) กำหนดมาตรการในการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

(3) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ

(4) กำหนดมาตรการในการคุ้มครองชายหาดเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(5) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่กำหนดตามมาตรา 18 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 28)

4) กรมธนารักษ์

กรมธนารักษ์เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ โดยอาศัยอำนาจกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 ออกตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 28ก เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2562 โดย**มาตรา 8** กำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ส่วนการใช้และการจัดหาประโยชน์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีคณะกรรมการที่ราชพัสดุ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ และเสนอแนะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ

มาตรา 6 ให้ความหมายของที่ราชพัสดุ ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ และที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย โดยการบริหารจัดการที่ราชพัสดุมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อประโยชน์ในทางราชการ และ (2) เพื่อจัดหาประโยชน์นำรายได้เข้ารัฐ ทั้งนี้ กรมธนารักษ์ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ 4 แนวทาง ประกอบด้วย

(1) การใช้ที่ราชพัสดุในทางราชการ คือ การให้กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐ ใช้ประโยชน์เป็นอาคารสถานที่ราชการ เช่น เป็นที่ตั้งศูนย์ราชการ ที่ทำการ ศาลากลางจังหวัด โรงเรียน โรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ และใช้ในราชการทหาร เป็นต้น เมื่อส่วนราชการใดต้องการใช้ที่ราชพัสดุก็สามารถดำเนินการขอใช้ที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประหยัดเงินงบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อที่ดิน

(2) การใช้ที่ราชพัสดุทางด้านเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาที่ราชพัสดุในเชิงพาณิชย์ โดยเน้นการบริหารทรัพยากรที่ราชพัสดุที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่ากับราคาของที่ดิน และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป การจัดหาประโยชน์โดยวิธีการจัดให้เช่า โดยไม่ต้องประมูลหรือด้วยวิธีการเปิดประมูล และการจัดหาประโยชน์โดยวิธีจัดทำสัญญาต่างตอบแทนนอกเหนือจากการจัดให้เช่า

(3) การใช้ที่ราชพัสดุทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการนำที่ราชพัสดุมาใช้ตามนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่รัฐกำหนดขึ้น โดย (1) ใช้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตในด้านการขยายการศึกษาพื้นฐาน โดยใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านการยกระดับคุณภาพอนามัยของประชาชนให้ดีขึ้น โดยใช้เป็นที่ตั้งโรงพยาบาลของรัฐ ด้านการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยร่วมมือกับการเคหะแห่งชาติ จัดทำโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเช่าที่อยู่อาศัยในระดับราคาที่รับภาระได้ (2) ใช้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดสร้างสวนสาธารณะ การจัดสร้างสนามกีฬา และการใช้ที่ราชพัสดุเพื่อเป็นที่ประกอบศาสนกิจของทุกศาสนา เช่น เป็นที่ตั้งวัด มัสยิด คริสตจักร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิต สุขภาพจิตของประชาชน ตลอดจนรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนเมืองและส่งเสริมการประกอบศาสนกิจของทุกศาสนา

(4) การพัฒนาที่ราชพัสดุเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทรัพย์สิน เป็นการดำเนินการตามนโยบายการสร้างเศรษฐกิจจากฐานสินทรัพย์ที่มีอยู่ (Asset Based Economy) ซึ่งที่ดินราชพัสดุเป็นทรัพย์สินที่มีค่าอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ จึงได้มีการปรับระบบการจัดประโยชน์ที่ราชพัสดุแนวใหม่ และจัดทำโครงการพัฒนาจัดประโยชน์ที่ราชพัสดุเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทรัพย์สิน เพื่อที่จะสามารถสร้างรายได้เข้ารัฐเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้ใน**มาตรา 45** โดยผู้ใดเข้าไปในที่ราชพัสดุเพื่อยึดถือหรือครอบครองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุโดยปกติสุข หรือทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ที่ราชพัสดุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 โดย**มาตรา 6** กำหนดให้จัดตั้ง ส.ป.ก. เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด้วยการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน ซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือมีที่ดินเกินสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ และให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น โดยให้มีคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ตลอดจนการควบคุมการบริหารงานของ ส.ป.ก. ในด้านต่างๆ และให้มีคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดมาตรการและวิธีปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดในด้านต่างๆ

การจัดที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรได้เป็นเจ้าของที่ดินภายใต้กฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยดำเนินการในที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ ที่ดินของรัฐ และที่ดินเอกชน ดังนี้

5.1) ที่ดินของรัฐ

ส.ป.ก. จะทำการสำรวจรังวัดและสอบสวนสิทธิในที่ดิน เจรจากระจายสิทธิลดเนื้อที่และแบ่งแยกที่ดิน (กรณีมีที่ดินเกินสิทธิตามกฎหมาย) เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อหรือเข้าทำประโยชน์ตามที่เกษตรกรได้ยื่นคำร้องไว้ ซึ่งเกษตรกรจะได้รับสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ได้รับหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก. 4-28) และหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินต่อไป โดยการเช่าหรือเช่าซื้อในที่ดินของรัฐ ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพ ที่จำแนกเป็นที่จัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรี ที่สาธารณประโยชน์ที่ราษฎรเลิกใช้ร่วมกัน ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และที่รกร้างว่างเปล่าที่อยู่นอกเขตป่าไม้ถาวร

5.2) ที่ดินเอกชน

ส.ป.ก. จะนำที่ดินที่จัดซื้อหรือเวนคืนมาจัดสรรแก่เกษตรกรผู้เช่าหรือผู้ไร้ที่ทำกินหรือผู้มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งเกษตรกรจะต้องเช่าหรือเช่าซื้อจาก ส.ป.ก. และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินต่อไป โดย ส.ป.ก. จะจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินจากเจ้าของที่ดินที่มีที่ดินเกินกว่าพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดไว้

โดย**มาตรา 30** กำหนดให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด ตามขนาดการถือครองในที่ดิน ดังนี้

(1) จำนวนที่ดินไม่เกิน 50 ไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่น นอกจากเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่

(2) จำนวนที่ดินไม่เกิน 100 ไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งประกอบเกษตรกรรมประเภทเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

(3) จำนวนที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควร สำหรับสถาบันเกษตรกร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประเภทและลักษณะการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรนั้น

ทั้งนี้ ที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มา ถ้าเป็นที่ดินของรัฐและมีเกษตรกรถือครองอยู่แล้วเกินจำนวนที่กำหนด ก่อนเวลาที่คณะกรรมการกำหนด สามารถจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่าหรือจัดให้ แล้วแต่กรณี ตามจำนวนที่เกษตรกรถือครองได้ แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 100 ไร่ (มาตรา 30 วรรคสาม) นอกจากนี้ **มาตรา 39** กำหนดว่า บุคคลที่ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

6) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการจัดที่ดินในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 โดย**มาตรา 20** กำหนดว่า เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองแล้ว ให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่คัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเอง รวมถึงจัดสมาชิกนิคมสร้างตนเองเพื่อให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และส่งเสริมการเกษตรและกิจกรรมอื่นเพื่อพัฒนาการสังคมและเศรษฐกิจของนิคมสร้างตนเอง โดยอนุญาตให้สมาชิกนิคมเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมตามกำลังแห่งครอบครัวของสมาชิกนิคมนั้น แต่ไม่เกินครอบครัวละ 50 ไร่ และจะต้องใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรตามระเบียบที่กำหนด ทั้งนี้ ให้มีการเก็บเงินจากสมาชิกนิคมเพื่อช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปในการจัดนิคม ในอัตราไม่เกินไร่ละ 200 บาท

มาตรา 11 กำหนดว่าเมื่อสมาชิกได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว และได้เป็นสมาชิกมาเป็นเวลาเกินกว่า 5 ปี ทั้งได้ชำระเงินช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไป และชำระหนี้เกี่ยวกับกิจการของนิคมให้แก่ทางราชการเรียบร้อยแล้ว ให้ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ให้แก่ผู้นั้น และถ้าผู้ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์จะขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหาประโยชน์ ยึดถือ ครอบครองปลูกสร้าง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน หรือทำให้เป็นอันตรายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในที่ดินภายในเขตของนิคม และ**มาตรา 18** ผู้ใดไม่มีสิทธิครอบครองหรืออาศัยในที่ดินภายในเขตของนิคมโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องรื้อถอนขนย้ายสิ่งปลูกสร้าง และสิ่งอื่นออกจากนิคมภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้ใน**มาตรา 41** โดยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7) กรมส่งเสริมสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการจัดที่ดินในพื้นที่นิคมสหกรณ์ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 โดย**มาตรา 34** กำหนดว่า เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์แล้ว ให้มีคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ และให้ดำเนินการก่อตั้งเป็นสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยอนุญาตให้สมาชิกนิคมเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมตามกำลังแห่งครอบครัวของสมาชิกนิคมนั้น แต่ไม่เกินครอบครัวละ 50 ไร่ และจะต้องใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรตามระเบียบที่กำหนด ทั้งนี้ ให้มีการเก็บเงินจากสมาชิกนิคมเพื่อช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปในการจัดนิคม ในอัตราไม่เกินไร่ละ 200 บาท

มาตรา 37 ให้ดำเนินการจัดทำแผนผังจัดแบ่งที่ดินและอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่มอบหมายให้ตามที่เห็นสมควร และแสดงเขตที่ดินที่จัดแบ่งให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ไว้ในแผนผังของนิคมสหกรณ์กับทำประกาศติดไว้ ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์

มาตรา 40 สมาชิกนิคมสหกรณ์ที่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว และได้เป็นสมาชิกมาเป็นเวลาเกินกว่า 5 ปี ทั้งได้ชำระเงินช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปและชำระหนี้เกี่ยวกับกิจการของนิคมให้แก่ทางราชการเรียบร้อยแล้ว (ตามมาตรา 11) จะขอให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่

นอกจากนี้ **มาตรา 15** ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหาประโยชน์ ยึดถือ ครอบครองปลูกสร้าง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน หรือทำให้เป็นอันตรายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในที่ดินภายในเขตของนิคม และ**มาตรา 18** ผู้ใดไม่มีสิทธิครอบครองหรืออาศัยในที่ดินภายในเขตของนิคมโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องรื้อถอนขนย้ายสิ่งปลูกสร้าง และสิ่งอื่นออกจากนิคมภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง โดยได้มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้ใน**มาตรา 41** โดยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8) กระทรวงมหาดไทย

ที่ดินของรัฐที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย มี 2 ประเภท ได้แก่ (1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า หมายถึง ที่ดินของรัฐที่มิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย และต้องมีการสงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ร่วมกัน ที่ดินที่มีพระราชกฤษฎีกาหวงห้ามไว้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. 2478 ที่ดินที่จัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา 10 หรือ 11 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินที่จัดให้สัมปทานตามมาตรา 12 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นต้น และ (2) ที่สาธารณประโยชน์หรือที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน หมายถึง ที่ดินที่ทางราชการได้จัดให้หรือสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสภาพแห่งพื้นที่นั้น หรือที่ดินที่ประชาชนได้ใช้หรือเคยใช้ประโยชน์ร่วมกันมาก่อน ไม่ว่าปัจจุบันจะยังใช้อยู่หรือเลิกใช้แล้วก็ตาม

ในด้านการดูแลรักษาและการคุ้มครองป้องกัน อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น กำหนดไว้ใน**มาตรา 8** แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้” ถ้าพิจารณาโดยหลักการทั่วไปตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว อธิบดีกรมที่ดินจะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่ตามบทบัญญัติดังกล่าว มีข้อความว่า “หากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” ซึ่งหมายความว่า ถ้ามีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาไว้โดยเฉพาะแล้ว ก็เป็นไปตามกฎหมายนั้น โดยในส่วนที่ดินสาธารณประโยชน์ เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจดูแลรักษาตามมาตรา 68 (8) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เทศบาล มีอำนาจดูแลรักษาตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจดูแลรักษาตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2542 ซึ่งต่อมาได้มีพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 แก้ไขตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยให้นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยหากมีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ โดยให้ใช้ค่าใช้จ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับที่ดินประเภทที่รกร้างว่างเปล่า ซึ่งโดยหลักแล้วอยู่ในความดูแลของกระทรวงมหาดไทย แต่เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 505/2552 มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดูแลที่ดินรกร้างว่างเปล่าตามมาตรา 1304 (1) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันที่ดินรกร้างว่างเปล่าด้วย

ปัญหาที่สำคัญในการคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์นั้น คือ ที่ดินสาธารณประโยชน์ไม่มีแนวเขตที่ชัดเจน โดยแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด คือ การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ซึ่งเป็นภารกิจของกรมที่ดินโดยตรง หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเหมือนโฉนดที่ดิน เป็นเพียงหนังสือที่แสดงเขตที่ดินของรัฐ ระยะ เนื้อที่ ตำแหน่งที่ตั้ง การใช้ประโยชน์ และประวัติความเป็นมา โดยจะเก็บไว้ที่อำเภอ สำนักงานที่ดิน และกรมที่ดินแห่งละฉบับ ในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีส่วนช่วยเหลือในการดำเนินการ โดยการชี้แจงและประกาศให้ราษฎรทราบ ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องต่างๆ ตรวจสอบและให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เช่น หากรังวัดแล้วได้เนื้อที่น้อยกว่าหลักฐานเดิม จะต้องนำเสนอสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นก่อน เป็นต้น เมื่อทราบแนวเขตชัดเจนแล้ว อาจจัดทำแนวเขตที่ชัดเจนมั่นคง เช่น สร้างรั้ว ปักป้ายแสดงที่สาธารณประโยชน์ การปลูกต้นไม้ยืนต้นประเภทเดียวกันเป็นแนวเขต หรืออาจขุดคลอง ทำถนนล้อมรอบ แสดงแนวเขตอย่างถาวร เพื่อป้องกันปัญหาป้ายหรือหลักเขตสูญหาย ก็จะเป็นการคุ้มครองดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ได้อีกทางหนึ่ง (ชัชวาล สมจิตต์, 2558)

2.3 สถานการณ์ปัญหาที่ดินของประเทศ

แม้ว่ารัฐจะมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกที่ดินของรัฐมาโดยตลอด ทั้งการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามบทบัญญัติของกฎหมาย และการดำเนินนโยบายการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรและราษฎรผู้ยากไร้ให้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในที่ดินที่รัฐจัดให้ รวมถึงการอนุญาตให้ราษฎรที่มีความจำเป็นในการครองชีพสามารถเข้าอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน โดยจะเห็นว่ารัฐบาลแต่ละยุคสมัยต่างมีนโยบายในการบริหารจัดการที่ดินที่อาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าไม่มีแผนแม่บทที่ทุกหน่วยงานยอมรับและจะต้องปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งความไม่ชัดเจนของเนื้อหาสาระของนโยบายที่กำหนดและการขาดกฎหมายระดับพระราชบัญญัติรองรับอำนาจในการดำเนินนโยบาย รวมถึงการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้งทำให้เกิดนโยบายหลายนโยบายที่ไม่มีความเป็นเอกภาพและไม่ต่อเนื่องในการดำเนินการ จึงมีความขัดแย้งเกิดขึ้นและสะสมมาตามลำดับ นอกจากนี้ จากการที่มีหลายหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลแก้ไขปัญหาด้านที่ดินของประเทศ ซึ่งแต่ละองค์กรมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับและแตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถเป็นองค์รวมในการแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุม รวมทั้งยังขาดนโยบายและมาตรการเพื่อจำกัดขนาดการถือครองที่ดินและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน โดยสถานการณ์ปัญหาที่ดินของประเทศแสดงได้ดังนี้

2.3.1 ปัญหาการถือครองที่ดิน

ปัญหาการถือครองที่ดินในประเทศไทย เกิดจากจำนวนประชากรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ที่ดินมีจำนวนจำกัด และจากการไหลทะลักของแรงงานและทุนจากประเทศอาเซียนตามสัญญาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้เกิดความต้องการที่ดินสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินมากขึ้น แต่ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในการครอบครองของคนเพียงส่วนน้อยเท่านั้น โดยประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ร้อยละ 90 ครอบครองที่ดินเฉลี่ยไม่เกิน 1 ไร่ต่อคน ประชาชนจำนวนเพียงร้อยละ 10 (กลุ่มนายทุนและนักการเมือง) ครอบครองที่ดินมากกว่า 100 ไร่ต่อคน ซึ่งเกิดจากการกว้านซื้อที่ดินเพื่อการลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ และส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เกษตรกรขายสิทธิทำกินหรือนำที่ดินไปจำนอง แต่ไม่สามารถนำที่ดินกลับคืนมาเป็นของตนเองได้ จึงเกิดการเปลี่ยนมือของที่ดินไปอยู่ในการครอบครองของผู้ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดีกว่า (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) จากการศึกษาการถือครองที่ดินในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2555 โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงมณี เลาวกุล คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า มีผู้ถือครองที่ดินที่มีเอกสารสิทธิประเภทโฉนดที่ดิน (ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) จำนวนทั้งสิ้น 15,900,047 ราย มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยรายละ 5 ไร่ 3 งาน 87 ตารางวา เมื่อพิจารณาการกระจุกตัวของที่ดินโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (GINI coefficient) พบว่า การถือครองที่ดินทุกประเภทดังกล่าวมีค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคสูงถึง 0.886 ซึ่งหมายความว่ามีการกระจุกตัวในการถือครองที่ดินสูงมาก นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มที่ถือครองที่ดินมากที่สุดมีที่ดินรวมกันมากกว่ากลุ่มที่ถือครองที่ดินน้อยที่สุดถึง 325.73 เท่า ในขณะที่ผู้ที่ถือครองที่ดินจำนวนน้อยที่สุดถือครองที่ดินเพียง 1 ตารางวา และผู้ที่ถือครองที่ดินจำนวนมากที่สุดถือครองที่ดินจำนวน 631,263 ไร่ (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ, 2556)

จากข้อมูลปริมาณเอกสารสิทธิที่ดินทั่วประเทศตั้งแต่เริ่มออกโฉนดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2444 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 พบว่า มีการออกเอกสารสิทธิแล้ว จำนวน 37,494,758 แปลง คิดเป็นเนื้อที่ 128,208,683 ไร่ 2 งาน 24.28 ตารางวา โดยมีการออกเอกสารสิทธิในรูปแบบโฉนดมากที่สุด รองลงมา คือ น.ส.3ก น.ส.3 และใบจอง ตามลำดับ (กรมที่ดิน, 2561) แต่อย่างไรก็ตาม ที่ดินดังกล่าวก็มิได้กระจายอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ยังคงกระจุกอยู่กับประชาชนบางกลุ่มเช่นเดิม โดยร้อยละ 90 ของจำนวนเอกสารสิทธิกระจุกตัวอยู่กับกลุ่มบุคคลและนิติบุคคล จำนวน 50 ราย ซึ่งเป็นเพียงร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ (มูลนิธิสถาบันที่ดินแห่งประเทศไทย, 2557)

ตารางที่ 2.1 ปริมาณเอกสารสิทธิในที่ดินทั่วประเทศ ตั้งแต่เริ่มออกโฉนดครั้งแรก พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561

ประเภท	จำนวนเอกสารสิทธิ (แปลง)	จำนวนเนื้อที่		
		ไร่	งาน	วา
โฉนด	33,338,079	103,005,817	3	54.78
น.ส.3 ก	2,991,412	14,534,128	3	33.29
น.ส.3	1,012,151	9,275,943	1	29.26
ใบจอง	153,116	1,392,793	2	6.95
รวม	**37,494,758**	**128,208,683**	**2**	**24.28**

ที่มา: กรมที่ดิน (2561)

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการถือครองที่ดินขนาดใหญ่ โดยจากการศึกษาของมูลนิธิสถาบันที่ดินแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2544 พบว่า การถือครองที่ดินแปลงเดียวที่มีเอกสารสิทธิประเภทโฉนด ที่มีขนาดที่ดินใหญ่เกิน 200 ไร่ต่อแปลง มีจำนวนร้อยละ 29.7 และขนาดที่ดินใหญ่เกิน 5,000 ไร่ต่อแปลง มีจำนวนร้อยละ 6.3 ประเภท น.ส.3 ที่มีขนาดที่ดินเกิน 200 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 14.7 และขนาดที่ดินเกิน 5,000 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 5.7 ซึ่งปัญหาการถือครองที่ดินขนาดใหญ่นั้น มีผลมาจากการที่ประเทศไทยไม่มีมาตรการในการจำกัดขนาดการถือครองที่ดิน (มูลนิธิสถาบันที่ดินแห่งประเทศไทย, 2544) อีกทั้งยังพบปัญหาที่ดินถูกปล่อยทิ้งไว้ให้รกร้างว่างเปล่า เพื่อรอการซื้อขายหรือเก็งกำไร โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่หรือใช้ประโยชน์ไม่ถึงร้อยละ 50 ของพื้นที่ โดยมีจำนวนมากถึงร้อยละ 70 ของที่ดินที่มีการครอบครองในประเทศ ซึ่งการปล่อยที่ดินให้รกร้างว่างเปล่าทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นการกีดกันมิให้เกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกินสามารถเข้าถึงที่ดินโดยทางอ้อม โดยมีการคาดการณ์ว่าหากนำที่ดินเหล่านั้นมาใช้ในทางเกษตรกรรมเพียงร้อยละ 15 จะทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจมากถึง 127,384 ล้านบาท นอกจากนี้ การปล่อยที่ดินให้รกร้างว่างเปล่าไม่ทำประโยชน์ยังเกิดจากปัญหาการให้เช่าที่ดิน โดยเมื่อปี พ.ศ. 2549-2550 มีพื้นที่นาร้าง จำนวน 1.19 ล้านไร่ เนื่องจากเจ้าของที่ดินไม่ยอมให้เช่าที่ดินเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมายควบคุมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในเรื่องระยะเวลาการเช่า และกฎหมายเอื้อประโยชน์ต่อผู้เช่ามากเกินไป (มูลนิธิสถาบันที่ดินแห่งประเทศไทย, 2544 และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันรัฐได้ออกกฎหมายว่าด้วยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่แทนกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินและกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ เพื่อปรับปรุงการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดการถือครองที่ดินเพื่อการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ และสนับสนุนให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินมากขึ้น โดยผู้มีทรัพย์สินมูลค่าสูงมีภาระต้องเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าต่ำ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมและช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2562 แต่จะเริ่มดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป

2.3.2 ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน

จากการมีที่ดินจำนวนจำกัด ประกอบกับจำนวนประชากรและความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งปัญหาการกระจุกตัวของการครอบครองที่ดินและการกักตุนที่ดินโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์แต่เพื่อเก็งกำไร ทำให้เกิดปัญหาราคาที่ดินแพงและที่ดินมีราคาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรไม่สามารถซื้อที่ดินมาครอบครองเพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิตได้ ในขณะที่การบริหารจัดการที่ดินของรัฐเพื่อกระจายการครอบครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง ทำให้เกษตรกรต้องกลายเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกินและต้องหักร้างถางพงเข้าทำกินในที่ดินของรัฐและเอกชน โดยจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนคนจนของกระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2547 พบว่า มีผู้ไม่มีที่ดินทำกิน จำนวน 1.3 ล้านราย มีที่ดินทำกินแต่ไม่เพียงพอ จำนวน 1.6 ล้านราย ขอเช่าที่ดินของรัฐและครอบครองที่ดินของรัฐ จำนวน 3 แสนราย รวมจำนวนเกษตรกรและราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินกว่า 3.2 ล้านครอบครัว และมีเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินหรือมีที่ดินทำกินไม่เพียงพอต่อการครองชีพมายื่นคำร้องขอรับการช่วยเหลือด้านที่ดินทำกินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ระหว่างวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2553 จำนวน 370,676 ราย และยังคงมีการมาขึ้นทะเบียนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงข้อมูล กชช.2ค (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน) ปี พ.ศ. 2562 ที่ทำการสำรวจจาก 70,440 หมู่บ้าน ทั่วประเทศ รายงานว่าหมู่บ้านในชนบทมีปัญหาในเรื่องการมีที่ดินทำกินอยู่ในระดับมาก (จำนวนครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินของตนเอง แต่ต้องเช่าเพิ่มบางส่วน รวมกับจำนวนครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินของตนเอง ต้องเช่าที่ดินทำกินทั้งหมด มากกว่าร้อยละ 25 ของครัวเรือนทั้งหมด) จำนวน 13,934 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 19.78 ของหมู่บ้านทั้งหมด โดยภาคเหนือเป็นภาคที่หมู่บ้านมีปัญหาในเรื่องที่ดินทำกินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.03 รองลงมา คือ ภาคกลาง ร้อยละ 28.36 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 13.24 และภาคใต้ ร้อยละ 10.22 ตามลำดับ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562)

นอกจากนี้ ยังพบว่าเกษตรกรจำนวนมากที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินเพื่อทำกิน และมีเกษตรกรที่ยังมีที่ดินจำนวนมากต้องสูญเสียที่ดินทำกินให้กับสถาบันการเงิน โดยจากการสำรวจลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร ปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า จากพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดกว่า 149.25 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ของเกษตรกรเอง จำนวน 71.59 ล้านไร่ หรือคิดเป็น ร้อยละ 47.97 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด เป็นพื้นที่เช่าคนอื่น จำนวน 77.66 ล้านไร่ หรือร้อยละ 52.03 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด โดยในจำนวนนี้เป็นพื้นที่จำนอง ขายฝาก และได้ทำฟรี จำนวน 48.43 ล้านไร่ ซึ่งลดลงจากในปี พ.ศ. 2549 ที่มีพื้นที่ของเกษตรกรเอง จำนวน 107.83 ล้านไร่ หรือร้อยละ 71.47 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการถือครองที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ การครอบครองที่ดินของนายทุนที่ไม่ได้เป็นเกษตรกร การติดจำนองหรือฝากขายกับสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินกู้ เนื้อที่เช่าผู้อื่นเพื่อทำการเกษตร และการออกเอกสารสิทธิตามกฎหมายของภาครัฐ ซึ่งจัดเป็นพื้นที่ได้ทำฟรี เช่น ส.ป.ก. โฉนดชุมชน เป็นต้น โดยสัดส่วนขนาดการถือครองที่ดินมีแนวโน้มลดลงจาก 26.08 ไร่ต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 25.22 ไร่ต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2560 สาเหตุสำคัญเกิดจากการแยกครัวเรือน จึงมีการแบ่งที่ดินทำกินให้แก่ลูกหลาน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559 และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561)

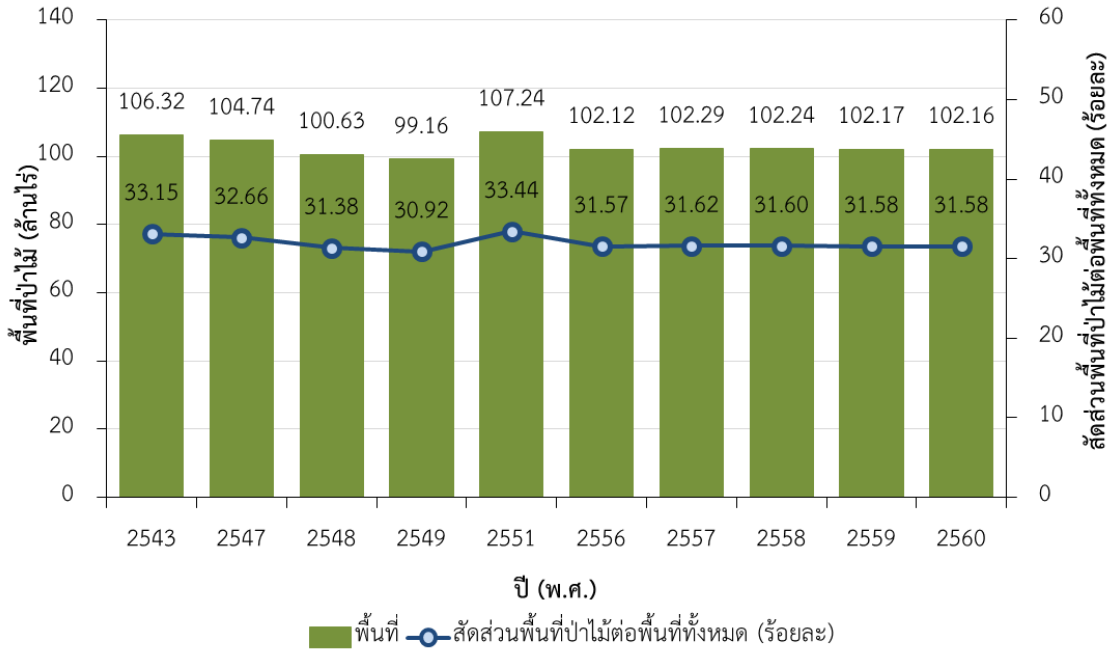
อย่างไรก็ตาม แม้รัฐได้ดำเนินนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินมาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ภารกิจของหลายหน่วยงาน ทั้งการจัดที่ดินในรูปของนิคมสร้างตนเอง นิคมสหกรณ์ และการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่ในสภาพความเป็นจริง ที่ดินที่นำมาจัดให้กับเกษตรกรมีสภาพไม่เหมาะสม ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และมีงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้การพัฒนาพื้นที่จึงเป็นไปด้วยความล่าช้า นอกจากนี้ การดำเนินงานนโยบายจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน ยังประสบปัญหาการขาดแคลนที่ดินของรัฐที่จะนำมาจัดให้กับประชาชนอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

2.3.3 ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

จากปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน รวมถึงการดำเนินนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทำให้ราษฎรเกิดแรงจูงใจในการทำลายพื้นที่ป่าไม้และบุกรุกที่ดินของรัฐ ทั้งเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและขยายพื้นที่ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร อีกทั้งการบุกรุกจับจองที่ดินของนายทุนและการออกโฉนดที่ดินหรือเอกสารสิทธิที่ไม่ถูกต้อง โดยไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ทั้งพื้นที่ป่าไม้ ลำน้ำ ชายทะเล และที่สาธารณะต่างๆ ทำให้ปัญหาที่ดินมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ และถึงแม้ว่าในอดีตที่ผ่านมา รัฐได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยการยกเลิกเพิกถอนพื้นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ เพื่อให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยและทำกินได้ แต่การดำเนินการดังกล่าวกลับเป็นการสนับสนุนให้มีการบุกรุกที่ดินของรัฐอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางระบบนิเวศ เช่น พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดภัยธรรมชาติรุนแรง ทั้งดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก และภัยแล้ง ที่สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการบุกรุกครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณะ ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย จำนวน 184,710 ราย ขนาดพื้นที่ 2.23 ล้านไร่ พื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 340,000 ราย ขนาดพื้นที่ 6.5 ล้านไร่ พื้นที่ป่าชายเลน 5,426 ราย ขนาดพื้นที่ 0.12 ล้านไร่ นอกจากนี้ ยังมีราษฎรบุกรุกที่ดินของรัฐในเขตที่ราชพัสดุ ขนาดพื้นที่ 2.18 ล้านไร่ บุกรุกในที่ดินสาธารณประโยชน์ ขนาดพื้นที่ 1.15 ล้านไร่ และที่ดินอื่นๆ เช่น นิคมสร้างตนเอง นิคมสหกรณ์ และเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขนาดพื้นที่รวม 0.5 ล้านไร่

จากข้อมูลสถิติพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ 102.16 ล้านไร่ หรือร้อยละ 31.58 ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งค่อนข้างคงที่ เมื่อเปรียบเทียบกับ พ.ศ. 2559 เมื่อพิจารณาในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2557-2560) พบว่า อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มดีขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลให้ความสำคัญในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในนโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. 2528 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้มีสัดส่วนอย่างน้อยร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ

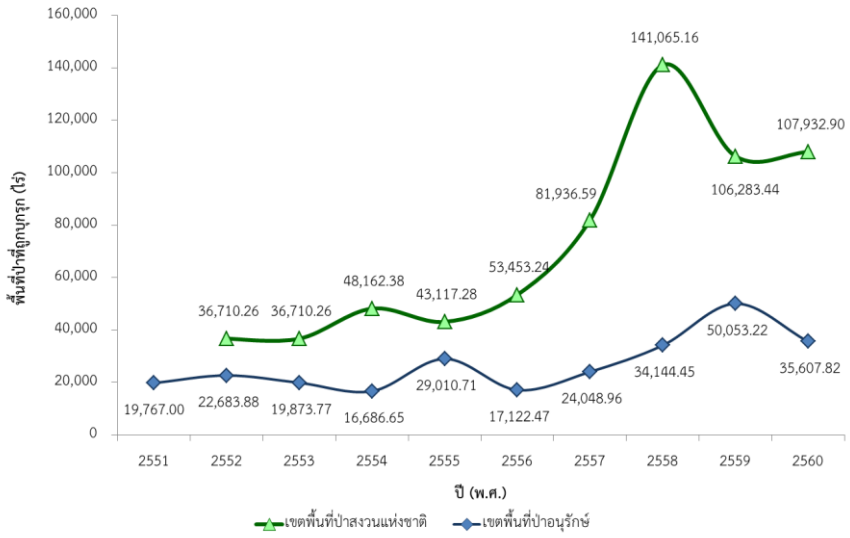
ภาพที่ 2.1 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2560

หมายเหตุ: พื้นที่ป่าไม้ หมายถึง พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุมเป็นผืนไม่น้อยกว่า 3.125 ไร่ และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่ปรากฏล้อมรอบด้วยพื้นที่ที่จำแนกได้ว่าเป็นพื้นที่ป่า โดยไม่รวมถึงสวนยูคาลิปตัสหรือพื้นที่ที่มีต้นไม้ แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของการดำเนินการไม่ใช่เนื้อไม้ ได้แก่ พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม
ที่มา: กรมป่าไม้ (2561)

ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกบุกรุกในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 107,932.90 ไร่ เพิ่มขึ้น 1,649.46 ไร่ จากปี พ.ศ. 2559 ที่มีพื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุก จำนวน 106,283.44 ไร่ ส่วนพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกบุกรุกในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ มีพื้นที่จำนวน 35,607.82 ไร่ ซึ่งลดลง 14,445.40 ไร่ จากปี พ.ศ. 2559 ที่มีพื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุก จำนวน 50,053.22 ไร่ เมื่อพิจารณาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2551-2560) พบว่าพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

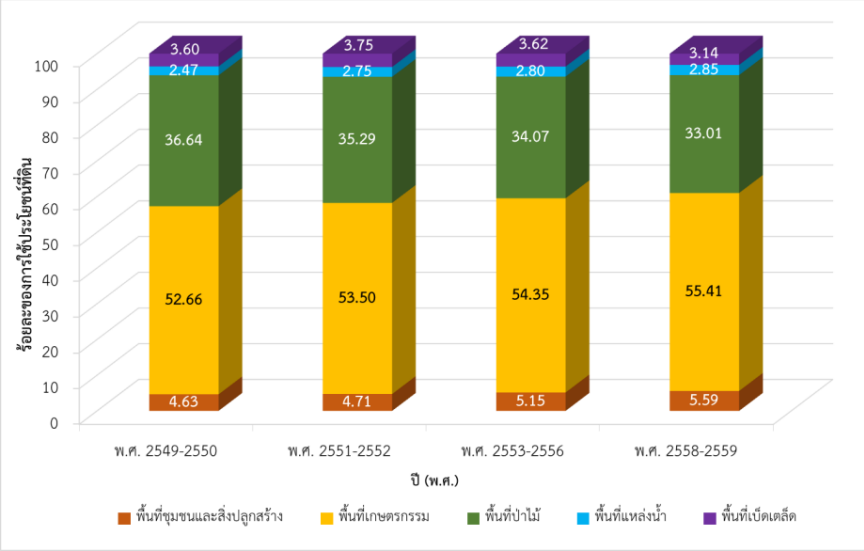
ภาพที่ 2.2 พื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก พ.ศ. 2551-2560

ที่มา: กรมป่าไม้ (2561) และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2561)

เมื่อพิจารณาสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559 พบว่า มีพื้นที่เกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.41 ของพื้นที่ประเทศ รองลงมา คือ พื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 33.01 ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 5.59 ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่เบ็ดเตล็ด ร้อยละ 3.14 ของพื้นที่ประเทศ และพื้นที่แหล่งน้ำ ร้อยละ 2.85 ของพื้นที่ประเทศ ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2549-2559) พบว่า สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เบ็ดเตล็ดมีแนวโน้มลดลง (กรมพัฒนาที่ดิน, 2560)

ภาพที่ 2.3 สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2549-2559

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (2560)

นอกจากนี้ จากการที่ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินหลายฉบับ รวมทั้งมีมติคณะรัฐมนตรีหลายเรื่อง ทำให้มีแนวเขตที่ดินจำนวนมากที่ถูกประกาศต่างกรรมต่างวาระ ประกอบกับความไม่ชัดเจนของขอบเขตพื้นที่ป่าไม้ อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีการจัดทำแผนที่ในอดีตไม่สามารถกำหนดรายละเอียดขอบเขตพื้นที่ป่าไม้ได้อย่างชัดเจน จึงไม่มีการกันพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ทำกินของราษฎรที่อยู่ก่อนการประกาศเขตป่าไม้ออกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นเหตุให้ราษฎรที่ควรเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินต้องกลายเป็นผู้บุกรุก และจากการมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทำให้แผนที่แนบท้ายประกาศมีมาตราส่วนแตกต่างกัน ทำให้มีปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ไม่ชัดเจน ส่งผลให้มีข้อพิพาทเรื่องแนวเขตมาโดยตลอด ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติทั้งระหว่างหน่วยงานของภาครัฐ ภาครัฐกับภาคเอกชน และระหว่างภาคประชาชนด้วยกันมาจนถึงปัจจุบัน

2.4 โครงสร้างการบริหารจัดการที่ดิน

นอกจากความพยายามในการแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกที่ดินของรัฐ ด้วยการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย และการดำเนินนโยบายการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรและราษฎรผู้ยากไร้ให้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในที่ดินที่รัฐจัดให้แล้วนั้น รัฐบาลยังได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกที่ดินของรัฐ ดังนี้

2.4.1 คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เป็นองค์กรบริหารจัดการที่ดินภายใต้ประมวลกฎหมายที่ดิน เดิมมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน อธิบดีกรมที่ดิน เป็นกรรมการและเลขาธิการ และมีกองงานเลขาธิการคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ สังกัดกรมที่ดิน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขาธิการ โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับนโยบายที่ดิน โดยมีรองอธิบดีกรมที่ดิน เป็นประธาน ซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาแนวทางและมาตรการเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายที่ดิน ตลอดจนกลั่นกรองเรื่องก่อนนำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

ต่อมาเมื่อมีการปฏิรูประบบราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 68 (1) จึงได้โอนอำนาจหน้าที่ในส่วนของกองงานเลขาธิการคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ มาเป็นของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ปัจจุบันคือกองบริหารจัดการที่ดิน) และตามพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ให้มีการแก้ไขมาตรา 14 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน และให้ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขาธิการ

คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่หลัก 2 แนวทาง คือ ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดินและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1) ประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินโดยรวม ตามมาตรา 20 ได้แก่ การวางนโยบายการจัดที่ดิน การวางแผนการถือครองที่ดิน การสงวนและพัฒนาที่ดินเพื่อจัดให้แก่ประชาชน การสงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน การอนุมัติโครงการการจัดที่ดินของทบวงการเมือง การควบคุมการจัดที่ดินของหน่วยงานที่จัดที่ดินตามกฎหมาย การปฏิบัติการเกี่ยวกับที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย รวมถึงการวางระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดที่ดินหรือเพื่อกิจการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน

2) มติคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายการปฏิบัติการเกี่ยวกับที่ดิน ตามมาตรา 20 (7) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนี้

2.1) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2525 มอบหมายให้จัดการพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรว่าพื้นที่ใดควรมอบหน่วยงานใดดำเนินการ

2.2) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2527 มอบหมายให้พิจารณาเรื่องถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อนำไปจัดให้แก่ประชาชน

2.3) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2529 มอบหมายให้ควบคุมการจัดที่ดินของหน่วยงานที่ดำเนินการจัดที่ดินตามกฎหมาย

2.4) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 มอบหมายให้พิจารณากำกับดูแลนโยบายที่ดินแห่งชาติ

2.4.2 คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

จากปัญหาการบุกรุกและครอบครองที่ดินของรัฐ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐทุกประเภท และให้มีสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (สบร.) สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ กบร. และประสานนโยบายการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ กบร. มอบหมาย โดยได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 3 คณะ ดังนี้ (สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ, 2555)

1) คณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อให้เกิดการบูรณาการภารกิจของการอ่านภาพถ่ายทางอากาศให้สามารถรองรับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยดำเนินการหาตำแหน่งและขอบเขตที่ดินของรัฐ หาร่องรอยการทำประโยชน์ในที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ และใช้เป็นข้อมูลหลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามมาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ข้อ 1.3 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การพิสูจน์พยานหลักฐานอื่น (นอกเหนือจากเอกสารทางราชการ เช่น ส.ค.1 หรือพยานบุคคล เป็นต้น) ว่าหากพยานหลักฐานนั้นมีส่วนสนับสนุนคำกล่าวอ้างว่ามีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ หากปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ในภาพถ่ายทางอากาศ จึงจะเชื่อตามพยานหลักฐานอื่นนั้น

2) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐกรุงเทพมหานคร (กบร.กทม.) แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ 4/2547 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐกรุงเทพมหานคร โดยมีปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธานอนุกรรมการ และมีข้าราชการสำนักการโยธากรุงเทพมหานคร ที่ประธานอนุกรรมการมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ กำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน มาตรการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามที่ กบร. กำหนด ตลอดจนพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ตรวจสอบหรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐ และการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของรัฐ รวมถึงการรวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐาน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคลในที่ดินของรัฐ

3) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด (กบร.จังหวัด) แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ 1/2553 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานอนุกรรมการ และมีปลัดจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดย กบร.จังหวัด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับ กบร.กทม.

2.4.3 คณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบ

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบ (กบช.) เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2555 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการบูรณาการการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินของประเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการดูแลและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจน การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ โดย

การดำเนินการอย่างเป็นระบบ ชัดเจน มีความครอบคลุม และสามารถบูรณาการให้นำไปปฏิบัติจนบังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 3 คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการบริหารจัดการที่ดิน คณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาด้านกฎหมาย และคณะอนุกรรมการการจัดรูปที่ดิน ซึ่งผลการดำเนินงานที่สำคัญมีดังนี้

1) จัดทำแผนการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบ แผนแม่บท (Master Plan) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

2) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการที่ดินระดับจังหวัดและแต่งตั้งคณะทำงาน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรรมการ และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำหนดพื้นที่ จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ โดยจัดทำ Master Plan ของข้อมูลแผนที่ที่ดินให้ชัดเจนในทุกด้าน เป็นต้น

3) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่ดินและแผนที่แห่งชาติ เพื่อรวบรวมและจัดทำระบบฐานข้อมูลที่ดินและแผนที่ ทั้งในส่วนที่ดินเอกชนและที่ดินของรัฐ โดยมอบหมายให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ เพื่อเป็นการสนับสนุนและมุ่งไปสู่การเป็นศูนย์ข้อมูลที่ดินและแผนที่แห่งชาติต่อไป

4) กำหนดพื้นที่นำร่องในการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการที่ดินจังหวัด 6 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดแพร่ มี ส.ป.ก. เป็นเจ้าภาพ จังหวัดจันทบุรี มีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นเจ้าภาพ จังหวัดลพบุรี มีกรมธนารักษ์ เป็นเจ้าภาพ จังหวัดนครราชสีมา มีกรมป่าไม้ เป็นเจ้าภาพ จังหวัดภูเก็ต มีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นเจ้าภาพ และกรุงเทพมหานคร มีกรมที่ดิน เป็นเจ้าภาพ

5) กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการที่ดินจังหวัด

6) ปัญหาเรื่องร้องเรียนที่ได้รับ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาด้านกฎหมายรับผิดชอบ

7) งบประมาณในการดำเนินงานของ กบช. และศูนย์ปฏิบัติการที่ดินจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ซึ่งกรมที่ดินได้สนับสนุนเป็นเงินจำนวน 20 ล้านบาท แต่คาดว่าจะไม่สามารถรองรับการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดได้ ทั้งนี้ จึงได้มีการมอบหมายให้สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาจัดหางบกลางเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน กบช. ในเบื้องต้น เป็นเงินจำนวน 52,680,000 บาท โดยให้ตั้งงบประมาณไว้ที่สำนักนายกรัฐมนตรี และโอนให้กรมที่ดินเพื่อใช้ในการดำเนินการ

ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้รัฐจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมถึงมีความพยายามในการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินของประเทศอย่างเป็นระบบ แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้เกิดการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินของประเทศอย่างเป็นระบบได้อย่างแท้จริง และส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งจากการมีนโยบายและแผนด้านการบริหารจัดการที่ดินที่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ และการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะอยู่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นๆ โดยไม่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ทำให้การควบคุมดูแลและการบริหารจัดการที่ดินของประเทศไม่เป็นเอกภาพ

และไม่มีกรอบแนวทางที่ชัดเจน ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2557 รัฐบาลภายใต้การบริหารงานของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

บทที่ 3
การดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

3.1 ความเป็นมาของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

3.1.1 ความเป็นมา

1) นโยบายรัฐบาล

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันศุกร์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2557 ดังนี้

ด้านที่ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

ข้อ 3.7 แก้ปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรุกล้ำเขตป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รุกล้ำ และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มิใช่เกษตรกร ใช้เทคโนโลยีดาวเทียมสำรวจและวิธีการแผนที่ที่ทันสมัย แก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน อันก่อให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

ด้านที่ 9 การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ข้อ 9.1 ในระยะเฉพาะหน้า เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน เร่งรัดกระบวนการพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ โดยนำระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยและสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่อนุรักษ์ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ กำหนดพื้นที่แนวกันชนและที่ราบเชิงเขาให้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ การปลูกป่าเพื่อป้องกันภัยพิบัติและป้องกันการบุกรุกป่า ขยายป่าชุมชน และส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่เอกชนเพื่อลดแรงกดดันในการตัดไม้จากป่าธรรมชาติ รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ เช่น โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เป็นต้น

ข้อ 9.3 ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริที่ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ เช่น กำหนดเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน พื้นที่ใดที่สงวนหรือกันไว้เป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ก็ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด พื้นที่ใดสมควรให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ก็จะผ่อนผันให้ตามความจำเป็น โดยใช้มาตรการทางการบริหารจัดการ มาตรการทางสังคมจิตวิทยา และการปลูกป่าทดแทนเข้าดำเนินการ ทั้งจะให้เชื่อมโยงกับการส่งเสริมการมีอาชีพ

และรายได้อื่นอันเป็นบ่อเกิดของเศรษฐกิจชุมชนที่ต่อเนื่อง เพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยที่ดินยังเป็นของรัฐ จะจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ จัดทำทะเบียนผู้ถือครองที่ดินในที่ดินของรัฐ ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการที่ดินของรัฐและเอกชนให้มีเอกภาพ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านที่ดินในภาพรวม และปรับปรุงกลไกภาษีเพื่อกระจายการถือครองที่ดิน เร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้โดยไม่ต้องเป็นกรรมสิทธิ์ แต่รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชน กำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของธนาคารที่ดินเพื่อให้เป็นกลไกในการนำทรัพยากรที่ดินมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) ข้อสั่งการของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรี

จากการประชุมร่วมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) มีข้อสั่งการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกินขึ้น โดยให้มีผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ รวมทั้งให้มีผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการด้วย

3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2557 เห็นชอบ ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 131 ตอนพิเศษ 206 ง ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2557 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2557 เป็นต้นไป โดยมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “คทช.” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ และกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ คทช. ต้องคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานรัฐ สิทธิในทรัพย์สินของประชาชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และหลักการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ โดยมีเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการฯ นอกจากนี้ ยังได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้ระเบียบฯ 7 คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการ

จัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (ปัจจุบันยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการฯ นี้ เมื่อคราวประชุม คทช. ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562 เนื่องจากปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติ) คณะอนุกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน และคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ก)

4) การประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2557

จากการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2557 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และประธาน คทช. มอบนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกิน ดังนี้

4.1) การจัดที่ดินโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนดในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม เพื่อร่วมกันบริหารจัดการที่ดิน รวมทั้งการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามศักยภาพของพื้นที่

4.2) ที่ดินของรัฐทุกประเภท ต้องป้องกันไม่ให้มีการบุกรุกเด็ดขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

4.2.1) พื้นที่ต้นน้ำในเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ 2 ซึ่งในหลักการต้องให้ผู้บุกรุกออกจากพื้นที่ และให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาหาแนวทางแก้ไขให้เหมาะสม โดยน้อมนำแนวพระราชดำริที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติ เช่น โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ มาพัฒนาและดูแลหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ป่า

4.2.2) พื้นที่กันชนรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าสมบูรณ์ ให้จัดในรูปแบบป่าชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้พื้นที่ป่าสมบูรณ์ถูกบุกรุก

4.3) การจัดที่ดินของรัฐ ภายใต้การดำเนินงานของ คทช. ให้เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานของรัฐและ คทช. กำหนด เรียกชื่อว่า “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน”

4.4) แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน

4.4.1) การเร่งแก้ไขปัญหา กรณีราษฎรหรือชุมชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการอยู่อาศัยและทำกินในเขตป่าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายมาเป็นระยะเวลานาน โดยพื้นที่ดังกล่าวไม่เป็นเขตพื้นที่ต้นน้ำลำธารหรือเขตอนุรักษ์ที่มีความอ่อนไหว ให้มีการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรกลุ่มนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด เพื่อแก้ไขปัญหาและลดแรงกดดัน โดยให้ราษฎรดังกล่าวสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ในรูปแบบสหกรณ์ แต่ไม่ให้กรรมสิทธิ์ เนื่องจากเป็นที่ดินของรัฐ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ให้การสนับสนุนทางด้านการพัฒนาอาชีพตามศักยภาพของพื้นที่ การกำหนดรูปแบบอาชีพ เพื่อให้ราษฎรมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น ส่งเสริมการปลูกพืชตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำเรื่อง Zoning การเกษตร มาประกอบการพิจารณา การทำนาแปลงรวม สนับสนุนเรื่องเมล็ดพันธุ์ปุ๋ย รวมถึงการจัดวางผังการใช้ประโยชน์ การจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพื้นฐาน

4.4.2) กรณีที่ราษฎรหรือชุมชนที่อยู่ในเขตต้นน้ำลำธารหรือเขตอนุรักษ์ที่มีความอ่อนไหว ซึ่งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเคลื่อนย้ายให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินในที่ดินของรัฐที่มีความเหมาะสมภายในเขตจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียง ให้อยู่เป็นกลุ่มหรือชุมชนในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่น โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด โดยระหว่างการจัดที่ดินทำกินจะต้องชี้แจงแก่ราษฎรเพื่อสร้างความเข้าใจและกำหนดมาตรการในการเยียวยาที่เหมาะสม เพื่อให้ราษฎรเข้าร่วมดำเนินการโดยสมัครใจ

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2558 เรื่องการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยอนุมัติหลักการจัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม โดยมิให้กรรมสิทธิ์ แต่ให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนดในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม โดยการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของประเภทที่ดิน กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขภายใต้ความเห็นชอบของ คทช.

นอกจากนี้ จากการประชุมดังกล่าว ยังเห็นชอบในหลักการกรอบยุทธศาสตร์ 4 ด้านตาม ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ การอนุรักษ์ที่ดินและทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ยากไร้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

โดยในระยะแรก ให้มุ่งเน้นการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ยากไร้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และต่อมาในการประชุม คทช. ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2560 ที่ประชุมเห็นชอบ ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579) และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 49 ก ลงวันที่ 14 เมษายน 2562 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 มิถุนายน 2562 เป็นต้นไป ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว เนื่องมาจากการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศในปัจจุบันมีการกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับและการบังคับใช้กฎหมายจะอยู่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบรวมถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นๆ โดยไม่มีการทำงานร่วมกัน ทำให้การควบคุมดูแลและการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ไม่เป็นเอกภาพและไม่มีกรอบแนวทาง และเพื่อให้การกำหนด

แนวทางการพัฒนา ภารกิจ และการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงสมควรให้มีคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง โดยการบูรณาการการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และภูมิสังคม ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัด มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งกำหนดมาตรการหรือแนวทางการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ซึ่งรวมถึงรูปแบบการจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวม โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ หรือรูปแบบในลักษณะอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คทช. กำหนด (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ก) ซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ในด้านที่ 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน ข้อ 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รุกล้ำ และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มิใช่เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

3.1.2 ขั้นตอนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในภาพรวม

การดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล มีขั้นตอนการดำเนินการในภาพรวมดังนี้

1) หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมที่ดิน กรมธนารักษ์ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ดินของรัฐ กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมและมีความพร้อมในการจัดที่ดิน และดำเนินการจัดทำข้อมูลพื้นที่และประสาน คทช. จังหวัดเตรียมความพร้อมในการนำเสนอพื้นที่เป้าหมาย

กรณี คทช. จังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่า มีพื้นที่เหมาะสมที่จะดำเนินการนอกเหนือจากพื้นที่เป้าหมายที่คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินกำหนด สามารถแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่พิจารณานำเสนอคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินเพื่อพิจารณากำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายดำเนินการได้

2) หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ เสนอข้อมูลพื้นที่พร้อมข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินเดิมที่หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ได้สำรวจไว้แล้ว (ถ้ามี) เสนอต่อคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน

3) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน พิจารณาข้อมูลพื้นที่ เพื่อคัดเลือกและกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการ แล้วแจ้งให้ คทช. จังหวัด พิจารณาดำเนินการ พร้อมทั้งแจ้งกระทรวงมหาดไทยทราบเพื่อประสานการปฏิบัติและขับเคลื่อนการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

4) คทช. จังหวัด พิจารณาขอบเขตพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการและข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินเดิมที่หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ได้สำรวจไว้แล้ว (ถ้ามี) และรายงานผลการพิจารณาพร้อมข้อมูลต่อคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน

5) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน พิจารณาให้ความเห็นชอบพื้นที่เป้าหมายและแจ้งผลการพิจารณาไปยัง คทช. จังหวัด เพื่อทราบ พร้อมทั้งส่งข้อมูลให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน เพื่อดำเนินการตามกระบวนการจัดที่ดิน รวมถึงแจ้งให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และฝ่ายเลขานุการ คทช. ทราบ เพื่อเป็นการประสานการปฏิบัติและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วรายงานต่อ คทช. เพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน

สำหรับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และป่าชายเลน เมื่อ คทช. จังหวัด รับแจ้งผลการพิจารณาเห็นชอบให้นำพื้นที่ดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนจากคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินแล้ว ให้จังหวัดยื่นขออนุญาตตามกฎหมายของที่ดินแต่ละประเภท

6) คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ และประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินของที่ดินแต่ละประเภท และเสนอต่อ คทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ

7) คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ส่งข้อมูลพื้นที่พร้อมข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินเดิม ที่หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ได้สำรวจไว้แล้ว (ถ้ามี) ให้ คทช. จังหวัด ตรวจสอบเพื่อคัดเลือกบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดิน ส่งให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบ แล้วรายงาน คทช. เพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน

8) เมื่อ คทช. จังหวัด คัดเลือกบุคคลตามหลักเกณฑ์ในพื้นที่แล้ว

8.1) ผู้ได้รับการจัดที่ดินรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม หรือกรณีที่มีการจัดตั้งสหกรณ์แล้ว สมาชิกส่วนใหญ่จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน เพื่อร่วมกันบริหารจัดการที่ดิน

8.2) กรณีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ ให้มีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรนิติบุคคล หรือจัดตั้งสหกรณ์แล้วยื่นขออนุญาต/อนุญาตให้ใช้ประโยชน์/ให้เช่า/อื่นๆ ตามกฎหมายของที่ดินแต่ละประเภท

9) คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ส่งบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง คทช. จังหวัด ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามกรอบการดำเนินงานที่คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพกำหนด แล้วแจ้งฝ่ายเลขานุการ คทช. ทราบ เพื่อรายงานต่อ คทช. รับทราบผลการดำเนินงาน

3.1.3 หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ที่ดินของรัฐที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพในการนำมาดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ที่ดินของรัฐที่มีราษฎรครอบครอง และ 2) พื้นที่ว่างเปล่าไม่มีผู้ครอบครองและมีศักยภาพในการจัดที่ดิน โดยที่ดินที่นำมาจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน แบ่งออกเป็น 6 ประเภท (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2562) ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลน ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ และที่ดินสงวนเพื่อกิจการนิคมในนิคมสร้างตนเอง ซึ่งที่ดินแต่ละประเภทมีหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ดังนี้

1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 2 กระบวนการ ดังนี้

1.1) การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ผ่านขั้นตอนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน โดยคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในลักษณะแปลงรวม และรายงานให้ คทช. ทราบแล้ว ซึ่งเป็นการนำที่ดินของรัฐที่มีผู้ใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1.1.1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแปลงรวม ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

1.1.2) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

1.1.3) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้ว ตามที่ครอบครองอยู่จริงแต่ไม่เกิน 20 ไร่ หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์จึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้

1.1.4) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช. จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

1.2) การจัดระบบการใช้ประโยชน์

ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ผ่านขั้นตอนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน โดยคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในลักษณะแปลงรวม และรายงานให้ คทช. ทราบแล้ว ซึ่งเป็นการนำที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่ไม่มีผู้ครอบครองมาจัดระบบการใช้ประโยชน์ให้แก่ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่พอเลี้ยงชีพ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1.2.1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแบบแปลงรวมให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

1.2.2) จัดทำผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพการใช้ประโยชน์ในพื้นที่และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ โดยให้กันพื้นที่ส่วนกลางไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมดเพื่อปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น

1.2.3) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ ซึ่งผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

1.2.4) จัดที่ดินให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่สงวนหวงห้ามของรัฐและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกินเป็นลำดับแรก และผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินทำกินโดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นควรได้

1.2.5) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือโดยร่วมกับ คทช. จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

2) พื้นที่ป่าชายเลน

ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าที่เป็นป่าชายเลนที่ผ่าน ความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในลักษณะแปลงรวม และรายงานให้ คทช. ทราบแล้ว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ยกเว้นมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 วันที่ 22 สิงหาคม 2543 และวันที่ 17 ตุลาคม 2543 เพื่อนำที่ดินที่เป็นป่าชายเลนไปจัดที่ดินทำกินตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลนเป็นการนำที่ดินของรัฐที่มีผู้ครอบครองใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ รวมทั้งการนำที่ดินของรัฐที่ไม่มีผู้ครอบครองมาจัดระบบการใช้ประโยชน์ให้แก่ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่เพียงพอเลี้ยงชีพ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแปลงรวมให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง โดยสมาชิกของชุมชนควรมีการรวมกลุ่มกัน ทั้งนี้อาจประกอบด้วยสมาชิกในกลุ่มตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนด เช่น วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ เป็นต้น

2.2) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

2.3) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้ว ตามที่ครอบครองอยู่จริง แต่ไม่เกิน 30 ไร่ หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์ให้นำมาฟื้นฟูสภาพป่าก่อน หากพื้นที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาฟื้นฟูสภาพป่าจึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ป่าชายเลน

2.4) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือสมาชิกของชุมชนที่รวมกลุ่มกันตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช. จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

2.5) พื้นที่ที่จะจัดให้ตามโครงการฯ ต้องมีการทำประโยชน์ในพื้นที่ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 และต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

2.6) ให้กันที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากริมทะเล ไม่น้อยกว่า 100 เมตร ออกไปก่อน เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน

2.7) ในการจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้กับผู้ได้รับการจัดที่ดินรายใหม่ ได้กำหนดพื้นที่ตามความเหมาะสมของที่ดินป่าชายเลนที่สามารถจัดได้ และเหลือจากการจัดให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ดั้งเดิมก่อน

2.8) ผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดินต้องแจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ ต่อกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือ คทช. จังหวัด

3) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

เป็นการนำที่ดินของรัฐที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ (ที่ว่าง) มาบริหารจัดการ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลหรือสถาบันเกษตรกรในรูปให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

3.2) การจัดทำแผนผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์ (Zoning) และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

3.3) การกำหนดและจัดทำสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ และความสะดวกในการใช้ประโยชน์และความเป็นอยู่

3.4) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดที่ดินและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

3.5) จัดที่ดินให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญเป็นลำดับแรก ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกินและผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินโดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) พิจารณาเห็นเป็น

ความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นควรได้

3.6) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต (หน่วยงาน หรือชุมชน หรือสถาบันเกษตรกร หรืออื่นๆ ที่กฎหมายของหน่วยงานกำหนด) ให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน นำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้สมาชิกในชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช. จังหวัด หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ และองค์กร หรือคณะกรรมการตามที่กฎหมายของหน่วยงานกำหนด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

4) ที่ดินสาธารณประโยชน์

การจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ชุมชนในที่ดินสาธารณประโยชน์ เป็นการนำที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว มาจัดระเบียบการถือครองให้แก่ราษฎรเป็นแปลงรวม โดยการออกหนังสืออนุญาตให้แก่ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ เพื่อเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2547 ส่วนคุณสมบัติ ข้อกำหนด และเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดให้เป็นไปตามที่ คทช. กำหนด โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

4.1) จัดที่ดินทำกินหรืออยู่อาศัยให้ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่

4.2) การใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของหน่วยงานผู้รับผิดชอบพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) แล้ว

4.3) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริงเป็นลำดับแรก หากมีพื้นที่เหลือจากการจัดที่ดินให้คงไว้เป็นพื้นที่ส่วนกลาง เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน สำหรับพื้นที่ที่มีผู้ครอบครองแต่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ หรือคุณสมบัติ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ให้พิจารณาจัดให้แก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ หรือพื้นที่ที่ทางราชการกำหนดให้เป็นที่สงวนหวงห้ามตลอดไป โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียงในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลที่สาธารณประโยชน์ โดยจัดให้ครัวเรือนละไม่เกิน 15 ไร่

4.4) ให้ชุมชนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน นำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดให้แก่สมาชิกในชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) หน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาตามกฎหมายและระเบียบของหน่วยงานนั้น

5) ที่ราชพัสดุ

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในที่ราชพัสดุ แบ่งออกเป็น 2 กระบวนการ ดังนี้

5.1) การจัดระบบการใช้ประโยชน์

เป็นการนำที่ดินราชพัสดุที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ (ที่ว่าง) มาจัดระบบใช้ประโยชน์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

5.1.1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคล โดยไม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

5.1.2) จัดทำแผนผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพการใช้ประโยชน์ และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

5.1.3) จัดทำสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสมกับพื้นที่และความสะดวกในการใช้ประโยชน์

5.1.4) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดที่ดินราชพัสดุ และการใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุให้เป็นไปตามกฎหมายที่ราชพัสดุ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

5.1.5) จัดที่ดินราชพัสดุให้ผู้ที่ถูกผลักดัน และอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญเป็นลำดับแรก และผู้บุกรุกที่ดินราชพัสดุซึ่งอยู่ในเงื่อนไขจะได้รับการจัดที่ดินตามกฎหมายที่ราชพัสดุ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน และผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่ คทช. จังหวัด พิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นสมควรได้

5.2) การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

เป็นการนำที่ดินราชพัสดุที่มีผู้ใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

5.2.1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแปลงรวม ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

5.2.2) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนดและเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

5.2.3) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริงตามความเหมาะสม หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์จึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ที่ราชพัสดุ

6) พื้นที่นิคมสร้างตนเอง

ดำเนินการในพื้นที่นิคมที่สงวนเพื่อกิจการนิคม (ราษฎรที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่เดิม) ซึ่งผ่านขั้นตอนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน และคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินได้ให้ความเห็นชอบให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในลักษณะแปลงรวม และรายงานให้ คทช. ทราบ ซึ่งเป็นการนำที่ดินในเขตพื้นที่นิคมสร้างตนเองที่มีผู้เข้าใช้ประโยชน์เดิม มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

6.1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนรูปแบบแปลงรวม โดยไม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์ ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

6.2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนด และเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

6.3) จัดที่ดินให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์ หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริงตามความเหมาะสม หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ใช้ประโยชน์จึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันหรืออพยพออกจากพื้นที่ป่า หรือผู้ที่มีถิ่นฐานอยู่ในท้องที่หรือใกล้เคียงกับพื้นที่ที่จัดระเบียบนั้น (คัดเลือกจากผู้ที่มาขึ้นทะเบียนไว้กับจังหวัดเท่านั้น) โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่สงวนเพื่อกิจการนิคม

3.2 ผลการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย คทช. มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยสรุปผลการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2562) มีดังนี้

3.2.1 พื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

พื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558–2562 มีจำนวน 860 พื้นที่ 70 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 1,294,277 ไร่ 3 งาน 74.43 ตารางวา เป็นพื้นที่ที่ออกหนังสืออนุญาตแล้ว จำนวน 161 พื้นที่ 58 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 549,062 ไร่ 3 งาน 21.06 ตารางวา แสดงดังตารางที่ 3.1

3.2.2 การจัดคนลงพื้นที่

ดำเนินการจัดคนลงในพื้นที่แล้ว จำนวน 40,845 ราย ใน 165 พื้นที่ 70 จังหวัด เนื้อที่ 442,549 ไร่ 3 งาน 88.19 ตารางวา

3.2.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแล้ว จำนวน 127 พื้นที่ 58 จังหวัด เนื้อที่ 447,638 ไร่ 1 งาน 92 ตารางวา ภายใต้กรอบการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐานข้อมูล Zoning
2) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน
3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การจัดทำเมนูอาชีพเชิงบูรณาการ
4) ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม
5) ด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุน
6) ด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ 3.1 เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ปี พ.ศ. 2558-2562

ลำดับ	ประเภทที่ดิน	เป้าหมาย ปี 2558-2562			ออกหนังสืออนุญาตแล้ว			ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (พื้นที่)
		พื้นที่	จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	พื้นที่	จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	
1	พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	253	61	1,166,993-0-77.78	116	54	518,658-3-90.06	86
2	พื้นที่ป่าชายเลน	465	16	25,765-1-04	18	6	14,620-3-01	1
3	พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	73	20	74,934-2-93	20	7	13,180-2-85	22
4	ที่ดินสาธารณประโยชน์	29	12	10,802-3-26.70	7	5	2,602-1-45	16
5	ที่ราชพัสดุ	7	6	6,864-0-48	-	-	-	2
6	พื้นที่นิคมสร้างตนเอง	33	28	8,917-3-24.95	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น		**860**	**70**	**1,294,277-3-74.43**	**161**	**58**	**549,062-3-21.06**	**127**

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2562)
หมายเหตุ: ข้อมูลพื้นที่เป้าหมายล่าสุดจากการประชุมคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562

นอกจากนี้ ยังสามารถจำแนกพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปี พ.ศ. 2558–2561 ออกเป็น 6 ภาค ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนพิเศษ 281 ง วันที่ 17 พฤศจิกายน 2560 (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ข)

3.3 ผลการดำเนินงานโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติที่ 4/2558 ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 ดำเนินการศึกษา ติดตามความก้าวหน้า ประเมินผล และรวบรวมปัญหาอุปสรรคและความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในการถือครองที่ดิน มีความมั่นคงในอาชีพ ชุมชนเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้ โดย สศช. ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2561 และรายงานผลการประเมินพร้อมข้อเสนอแนะ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

3.3.1 การติดตามความก้าวหน้าโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

สศช. ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จำนวน 6 พื้นที่ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

<u>ภาคเหนือ</u> ลงพื้นที่พร้อมประธานคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ) ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2559 และลงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าท่าธาร อำเภอจอมทอง และป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ตาล-แม่ยุย อำเภอฮอด ระหว่างวันที่ 25-27 พฤษภาคม 2559

<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u> ลงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไผทและป่าโคกไม้งาม จังหวัดอุดรธานี ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู จังหวัดนครพนม และป่าสงวนแห่งชาติ ป่าโคกนาโก จังหวัดยโสธร ระหว่างวันที่ 31 สิงหาคม ถึง 3 กันยายน 2559

3.3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

1) การลงพื้นที่เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

สศช. ได้ลงพื้นที่เพื่อทำการจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ภายใต้กรอบแนวคิด CIPP Model เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการฯ จำนวน 10 พื้นที่ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ดังนี้

<u>ภาคเหนือ</u>

- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าลุ่มน้ำแม่ฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 30 มกราคม ถึง 1 กุมภาพันธ์ 2560 ลงพื้นที่ชุมชนบ้านปางควาย บ้านสันมะกอกหวาน บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าขุนแม่ทา ป่าท่าธาร และป่าแม่ตาล-แม่ยุย จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 14–17 มิถุนายน 2560 ลงพื้นที่ชุมชนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน ชุมชนบ้านแปะและแม่สอย อำเภอจอมทอง และชุมชนบ้านเด่นสารภี ตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด

<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>

- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 21–22 ธันวาคม 2559 ลงพื้นที่ชุมชนบ้านซับสะเดา บ้านหัวบึง บ้านไผ่ อำเภอครบุรี และบ้านดอนโบสถ์ บ้านดอนโบสถ์พัฒนา บ้านโคกโจด บ้านใหม่โนนทอง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา
- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไผท ป่าโคกไม้งาม จังหวัดอุดรธานี ระหว่างวันที่ 21–23 มีนาคม 2560 ลงพื้นที่ชุมชนป่าไผท ป่าโคกไม้งาม ตำบลสะแบง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี หมู่ 1 และตำบลดอยกลอย อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี
- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าโคกนาโก จังหวัดยโสธร วันที่ 19 เมษายน 2560 ลงพื้นที่ชุมชนป่าโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร
- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู จังหวัดนครพนม ระหว่างวันที่ 20–21 เมษายน 2560 ลงพื้นที่ชุมชนบ้านโสกแมว ตำบลอุ่มเหม้า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
- พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 4–5 พฤษภาคม 2560 ลงพื้นที่ชุมชนตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

<u>ภาคใต้</u>

- พื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม ถึง 2 มิถุนายน 2560 ลงพื้นที่ชุมชนตำบลปากพูน อำเภอเมือง ตำบลคลองน้อย อำเภอปากพนัง และตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก อำเภอปากพนัง

2) การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group)

สศช. ได้ดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติ รวมทั้งระดมความคิดเห็นหาแนวทางแก้ไขปัญหาและนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมาได้จัดการประชุมระดมความคิดเห็น โดยเชิญผู้แทนจากคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) ที่อยู่ในโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ผู้แทนคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกโครงการ คทช. รวม 4 ครั้ง ดังนี้

ภาคเหนือ ดำเนินการเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 120 คน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2560 ณ โรงแรมเซ็นทาราและคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ จังหวัดอุดรธานี มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 140 คน

ภาคใต้ ดำเนินการเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2560 ณ โรงแรม เดอะ ทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 160 คน

ภาคกลาง ดำเนินการเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560 ณ โรงแรมปรินซ์พาเลซ มหานาคกรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 230 คน

3) ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงาน

3.1) ขยายพื้นที่เป้าหมายโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ให้ครอบคุลมพื้นที่ที่เคยมีการสำรวจการถือครองที่ดิน ตามมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 ให้แล้วเสร็จพร้อมกันทั่วประเทศภายในระยะเวลา 3 ปี โดยจัดสรรงบประมาณ กำลังคน ให้เพียงพอต่อการตรวจสอบทางเทคนิค พร้อมทั้งนำข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) และข้อมูลจากโครงการจัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2) เร่งรัดการออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์พื้นที่ เพื่อให้พื้นที่เป้าหมายดำเนินงานทั้ง 249 พื้นที่ 66 จังหวัด ได้รับการอนุญาตใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย (ปัจจุบันได้รับหนังสืออนุญาตแล้ว 59 พื้นที่ 24 จังหวัด) โดยให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน และ คทช. จังหวัด ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและดำเนินงานด้านการออกหนังสืออนุญาตให้แล้วเสร็จตามกำหนด นอกจากนี้ แปลงที่ดินที่ได้รับอนุญาตควรให้ครอบคลุมการอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนกลาง หรือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่างๆ

3.3) เร่งรัดการอนุญาตรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากปัจจุบันรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจาก คทช. จังหวัด อย่างถูกต้องมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงควรเร่งรัดการอนุญาตรายชื่อ โดยให้ คทช. จังหวัดจัดทำรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนแยกต่างหากจากผู้ที่ต้องพิจารณาคุณสมบัติเพิ่มเติม และพิจารณาอนุญาตกลุ่มประชาชนที่อยู่อาศัยมาก่อนปี 2545 ซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานอยู่แล้ว และมีคุณสมบัติครบถ้วน (ชื่อตรงแปลงตรงหรือเป็นทายาทโดยธรรม) โดยเร็ว เพื่อมิให้ประชาชนเสียสิทธิที่ควรได้และโครงการบรรลุผล

3.4) จัดทำหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการสำหรับผู้ที่อยู่อาศัยถือครองที่ดินมาก่อนปี 2545 โดยแยกให้ชัดเจนต่างหากจากหลักเกณฑ์การจัดที่ดินให้ผู้ยากไร้ โดยนำแนวทางการจัดที่ดินที่กำหนดไว้มาปรับปรุง เพื่อลดปัญหาการพิจารณาคุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ ที่ไม่เป็นไปตามแนวทางการจัดที่ดินให้ผู้ยากไร้

3.5) ควรเร่งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายสำหรับผู้ถือครองที่ดินหลังปี 2545 (กรณีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ) และปี 2552 (กรณีพื้นที่ป่าชายเลน) โดยไม่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ คทช. ที่กำหนดไว้ และไม่ยินยอมคืนพื้นที่ กรณีที่ไม่มาแสดงตัวภายในระยะเวลาที่กำหนด หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ควรเร่งดำเนินการเข้าไปฟื้นฟูป่าในพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่และป้องปรามมิให้มีการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม

3.6) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพควรจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจรและมีกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบ ซึ่งสหกรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยเฉพาะด้านการตลาดและขนส่ง รวมทั้งผสมผสานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างหลักประกันรายได้ที่มั่นคง ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ควรร่วมมือกับชุมชนจัดทำแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาวในแต่ละพื้นที่ โดยมีแนวทางที่ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน

3.7) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานควรให้ความสำคัญกับการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากตรงกับความต้องการของราษฎรมากที่สุด ประกอบกับการมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกจากพืชเชิงเดี่ยวมาสู่การเกษตรแบบผสมผสาน นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพในด้านอื่นๆ อีกด้วย

3.8) รัฐควรสนับสนุนกลไกขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งและกลไกการเงินระดับชุมชนที่มีการดำเนินงานประสบความสำเร็จแล้ว เช่น การรวมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนสงเคราะห์ของชุมชน ฯลฯ โดยสนับสนุนให้มีการศึกษาเรียนรู้จากเครือข่ายชุมชนที่ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว รวมทั้งจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนตั้งต้นในการประกอบอาชีพ เนื่องจากที่ดินที่ได้รับจัดสรรนั้นอยู่ในรูปของการให้สิทธิทำกินแบบแปลงรวม ซึ่งไม่สามารถนำไปจำนองหรือนำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้

3.9) ควรแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์ กฎระเบียบ และแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานรัฐเพื่อให้สมาชิกโครงการ คทช. ได้สิทธิในการเข้าร่วมโครงการของรัฐ รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นๆ เท่าเทียมกับเกษตรกรที่มีเอกสารสิทธิในที่ดินรายแปลง อาทิ การขึ้นทะเบียนเพื่อตรวจรับรองมาตรฐานแหล่งผลิตพืชผักและผลไม้ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) การขึ้นทะเบียนสวนป่า การขึ้นทะเบียนเกษตรกร/ประมง และการได้รับการเยียวยาจากภาครัฐได้ เมื่อเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ เป็นต้น

3.3.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

1) การลงพื้นที่ประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

สศช. ได้จัดทำแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด CIPP Model เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการฯ โดยลงพื้นที่ที่มีการดำเนินการครบ 3 กระบวนการแล้ว (ประกอบด้วย การส่งมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน การคัดเลือกเพื่อจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ) เพื่อจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถาม พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวน 8 พื้นที่ 7 จังหวัด ดังนี้

<u>พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ</u> 4 พื้นที่ 3 จังหวัด ประกอบด้วย

- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าฝั่งขวาแม่น้ำตอนใต้ จังหวัดน่าน ระหว่างวันที่ 27–29 พฤศจิกายน 2560 ลงพื้นที่ชุมชนบ้านน้ำป้าก ตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา ชุมชนตำบลบ้านพี้ อำเภอบ้านหลวง และชุมชนตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย
- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าลุ่มน้ำแม่ฝาง (ชุมชนบ้านหัวฝาย) จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 ลงพื้นที่ชุมชนบ้านหัวฝาย ตำบลศรีดงเย็น อำเภอไชยปราการ
- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงภูสีฐาน จังหวัดมุกดาหาร ระหว่างวันที่ 18-19 มิถุนายน 2561 ลงพื้นที่ชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ และบ้านตำเปอะ ตำบลบ้านค้อ อำเภอคำชะอี

<u>พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน</u> 4 พื้นที่ 4 จังหวัด ประกอบด้วย

- พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่ 23–24 มกราคม 2561 ลงพื้นที่ชุมชนในแปลงหมายเลข 2879 ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง เนื้อที่ 655 ไร่
- พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างวันที่ 20–21 มิถุนายน 2561 ลงพื้นที่ชุมชนบ้านดงกล้วย หมู่ 5 ตำบลนาจำปา อำเภอดอนจาน
- พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 24–25 กรกฎาคม 2561 ลงพื้นที่ชุมชนในแปลงหมายเลข 378 ตำบลเขาซก อำเภอหนองใหญ่ และแปลงหมายเลข 468 ตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง
- พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 2–3 สิงหาคม 2561 ลงพื้นที่ชุมชนแปลงบ้านกอก ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง

2) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นการประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนระดับประเทศ

สศช. ได้ดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนระดับประเทศ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ณ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 5-6 กันยายน 2561 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการที่ผ่านมา เนื่องจากการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล และเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ประเทศด้านการลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ รวมทั้งเป็นการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน จำนวนประมาณ 200 คน

3) ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงาน

3.1) ภาครัฐควรให้ความมั่นใจแก่ราษฎรเกี่ยวกับความต่อเนื่องของนโยบายว่ารัฐบาลจะจัดที่ดินของรัฐ ในลักษณะแปลงรวม โดยมิให้กรรมสิทธิ์ และไม่มีการจัดตามแนวทางอื่นอีก ซึ่งการที่ราษฎรบางส่วนยังไม่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ คทช. เนื่องจากไม่มั่นใจในความยั่งยืนของโครงการและคิดว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล อาจมีการมอบโฉนดที่ดิน/ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล แทนการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์

ในที่ดิน ในลักษณะแปลงรวม โดยมิให้กรรมสิทธิ์ ทั้งนี้ รัฐบาลจะต้องประกาศให้ชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ผ่านการชี้แจงทำความเข้าใจจากเจ้าหน้าที่รัฐที่ลงไปทำงานใกล้ชิดกับราษฎร ในพื้นที่ว่ารัฐบาลจะจัดที่ดินของรัฐให้ราษฎรในลักษณะแปลงรวม โดยมิให้กรรมสิทธิ์ และไม่มีการจัดที่ดินตามแนวทางอื่นอีก

3.2) การจัดสรรงบบูรณาการเพื่อดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ควรจัดสรรลงมาที่แต่ละจังหวัดหรือแต่ละพื้นที่โดยตรง เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้บริหารจัดการงบประมาณและบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ โดยอาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้จัดสรรและกำกับดูแลงบประมาณดังกล่าว เพื่อให้การใช้งบประมาณมีความเป็นเอกภาพ สามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3.3) การพิจารณาผู้เข้าร่วมโครงการ คทช. ควรเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลบัตรประชาชนกับฐานข้อมูลระบบสวัสดิการแห่งรัฐ และข้อมูลการถือครองที่ดินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมที่ดิน สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองคุณสมบัติในกรณีผู้ยากไร้และผู้ไม่มีที่ดินทำกิน

3.4) การพิจารณาผู้เข้าร่วมโครงการ คทช. ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ควรมีเงื่อนไขที่จะต้องพัฒนาใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรและพัฒนาอาชีพ ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการได้ ควรพิจารณาให้สิทธิแก่ผู้สมัครรายอื่นๆ ต่อไป โดยการอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะ และหากสมาชิกโครงการไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไข ก็ควรพิจารณาให้สิทธิแก่ผู้สมัครรายอื่นๆ ต่อไป ซึ่งจะทำให้ได้สมาชิกโครงการที่มีความกระตือรือร้นและขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ เนื่องจากในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินใช้งบประมาณในการลงทุนพัฒนาค่อนข้างสูงในการวางระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ (อาทิ ไฟฟ้า น้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ถนน ฯลฯ) ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้เหมาะแก่การทำการเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนเกิดผลสัมฤทธิ์และมีความยั่งยืนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตที่ได้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า ในการจัดที่ดินให้ผู้ยากไร้ทำมาหากินเพียงรายละ 1 ไร่ เพียงพอแล้ว ถ้ามีการทำประโยชน์ในพื้นที่อย่างเต็มศักยภาพ และจะทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือ ผู้ยากไร้ได้จำนวนมากกว่านี้ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลด้านการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

3.5) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ควรให้ความสำคัญกับการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากตรงกับความต้องการของราษฎรมากที่สุด ประกอบกับการมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกจากพืชเชิงเดี่ยวมาสู่การเกษตรแบบผสมผสาน นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพในด้านอื่นๆ อีกด้วย

3.6) ภาครัฐควรจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยใช้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบ โดยใช้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เช่น โครงการปิดทองหลังพระ หรือดอยตุงโมเดล เป็นต้นแบบการพัฒนาซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าได้ด้วย โดยให้

สหกรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่การสร้างความรู้ความเข้าใจ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การส่งเสริมพืชเศรษฐกิจและอาชีพเสริม การแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนด้านการตลาดและขนส่ง รวมทั้งผสมผสานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้ที่มั่นคง ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ควรร่วมมือกับชุมชนจัดทำแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาวในแต่ละพื้นที่ โดยมีแนวทางที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนและสะท้อนความต้องการของคนในชุมชน

3.7) ภาครัฐควรทำความเข้าใจกับราษฎรเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ คทช. เช่น การปลูกและการตัดไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นไม้สัก ไม้พะยูง หรือไม้ประเภทอื่นๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ จะต้องมีการจดทะเบียนและดำเนินการตามขั้นตอนให้ถูกต้องตามกฎหมาย

3.8) รัฐควรสนับสนุนกลไกขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งและกลไกการเงินระดับชุมชนที่มีการดำเนินงานประสบความสำเร็จแล้ว เช่น การรวมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนสงเคราะห์ของชุมชน ฯลฯ โดยสนับสนุนให้มีการศึกษาเรียนรู้จากเครือข่ายชุมชนที่ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว รวมทั้งจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนตั้งต้นในการประกอบอาชีพ เนื่องจากที่ดินที่ได้รับจัดสรรนั้นอยู่ในรูปของการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในลักษณะแปลงรวม ซึ่งไม่สามารถนำไปจำนองหรือนำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้

3.9) รัฐควรสนับสนุนให้สมาชิกโครงการ คทช. ได้สิทธิในการเข้าร่วมโครงการของรัฐ เช่น การขึ้นทะเบียน GAP และทะเบียนเกษตรกร/ประมง เพื่อขอรับความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติ

3.10) ภาครัฐควรส่งเสริมให้ที่ดินในโครงการ คทช. ปลูกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี เพื่อรักษาระบบนิเวศ และเพิ่มเป้าหมายพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งได้ตั้งเป้าในการขยายเกษตรอินทรีย์กว่าเท่าตัวในอีก 5 ปีข้างหน้า

3.11) ภาครัฐควรมีการติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในโครงการฯ สม่ำเสมอทุกปี เพื่อให้มั่นใจว่าที่ดินที่ได้มอบให้แก่ชุมชน ไม่ได้ถูกโอนหรือเปลี่ยนมือไปเป็นของนายทุนหรือผู้มีอิทธิพล ซึ่งถือว่าเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความยั่งยืนของโครงการ

บทที่ 4
วิธีการประเมินผลด้วย CIPP Model

4.1 กรอบแนวคิดการประเมินผล CIPP Model

4.1.1 การประเมินผลการดำเนินงานในรูปแบบ CIPP เป็นรูปแบบการประเมินผลการดำเนินงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ได้รับความนิยม เพื่อช่วยในการตัดสินใจ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สิ่งที่จะประเมินอย่างครอบคลุมในประเด็นของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ทั้งนี้ การประเมินผลดังกล่าวเริ่มจากการปรับรูปแบบการเขียนโครงการเป็นแบบเชิงเหตุผล (หรือแบบเชิงตรรกวิทยาที่มักเรียกสั้นๆ ว่า Log Frame) ซึ่งเป็นการเขียนโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่ดีที่สุดเพียงวัตถุประสงค์เดียว และเป็นโครงการที่มีเหตุผลต่อเนื่องกันตลอด สามารถประเมินผลภายในตัวเอง รายละเอียดของโครงการง่ายต่อความเข้าใจ ง่ายต่อการวิเคราะห์ และง่ายต่อการประเมิน โครงการจะถูกแสดงรายละเอียดในตาราง 16 ช่อง (4x4 Matrix) โดยแสดงให้เห็นว่าโครงการมีวัตถุประสงค์อะไร จะดำเนินการอย่างไร มีปัจจัยสำคัญอะไรที่มีผลกระทบต่อโครงการ นอกจากนี้ ยังระบุให้เห็นว่าผลงานและความสำเร็จของโครงการจะวัดได้อย่างไร ข้อมูลได้มาจากที่ไหน และด้วยวิธีการอย่างไร โดยข้อความหรือรายละเอียดในแต่ละช่องจะต้องเป็นเหตุเป็นผลแก่กันและกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการสร้าง Log Frame นี้ เป็นเทคนิคที่เรียกว่า PCM (Project Cycle Management) ซึ่งได้รับการพัฒนาโดย FASID (Foundation for Advanced Studies on International Development) อันเป็นองค์กรที่ปรึกษาแก่รัฐบาลประเทศญี่ปุ่น ในการให้ความช่วยเหลือด้านโครงการลงทุนต่างๆ แก่ประเทศกำลังพัฒนา

4.1.2 การจัดทำโครงการแบบ Log Frame มีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน แต่ละส่วนประกอบด้วยตารางส่วนละ 4 ช่อง รวมทั้งสิ้น 16 ช่อง สาระสำคัญของ Log Frame มีดังนี้

1) สาระสำคัญของการดำเนินงานโดยสรุป (Narrative Summary: NS) เป็นการชี้ให้เห็นว่าโครงการจะดำเนินไปได้ต้องมีรายละเอียดที่จะกระทำ 4 ชนิด คือ

1.1) วัตถุประสงค์รวมของโครงการ หมายถึง วัตถุประสงค์โดยทั่วไปที่ระบุเป็นข้อความกว้างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

1.2) เป้าหมายของโครงการ หมายถึง วัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการที่มุ่งเน้นให้เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการที่ได้กำหนดขึ้นเท่านั้น และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวม

1.3) ผลผลิตหรือผลงานของโครงการ หมายถึง ตัวงานอันเกิดจากการดำเนินงานตามความมุ่งหมายของโครงการ ผลผลิตหรือผลงานอาจปรากฏในลักษณะที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม หรือเป็นทั้งสองอย่าง

1.4) กิจกรรม หมายถึง การปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดของการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดผลงานที่พึงประสงค์

2) ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ (Objectively Verifiable Indicators: OVI) เป็นข้อความหรือข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของโครงการจะมีความเป็นไปได้ หรือประสบความสำเร็จย่อมต้องสอดคล้องกับข้อความหรือข้อมูลที่สามารถวัดและพิสูจน์ได้ เช่น เวลา คุณภาพ ปริมาณ และสถานที่

3) แหล่งตรวจสอบและวัดความสำเร็จ (Means of Verification: MOV) เป็นข้อความที่ระบุให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ความสำเร็จในแต่ละตารางนั้น สามารถตรวจสอบหรือวัดได้จากอะไร จากข้อมูลของหน่วยงานใด และสอดคล้องกับแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานตามโครงการหรือไม่

4) ข้อสมมติฐานที่สำคัญ (Important Assumptions: IA) เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพื่อสนับสนุนว่าความสำเร็จที่ระบุใน NS จะเกิดขึ้นตรงกับที่ต้องการ ถ้ามีสภาพแวดล้อมหรือมีลักษณะเป็นไปตามข้อกำหนดเบื้องต้น หรือข้อสมมติฐานที่สำคัญดังที่กล่าวไว้

4.1.3 เมื่อโครงการถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบของ Log Frame แล้ว ลำดับต่อไปจะเป็นการประเมินโครงการในรูปแบบ CIPP ซึ่งเป็นการประเมินโครงการใน 4 ลักษณะ ดังนี้

1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการ การชี้ประเด็นปัญหาตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินความเหมาะสมของวิธีดำเนินงานและเพื่อหาข้อบกพร่อง แนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ระหว่างดำเนินโครงการ

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งพิจารณาในประเด็นของความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลผลิตของโครงการ

4.1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินโครงการ ประกอบด้วย ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อชี้ประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ

1) ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcome) ซึ่งหมายถึงผลงานหรือสิ่งที่ปรากฏออกมาภายหลังการพิจารณาผลลัพธ์ ประกอบด้วย

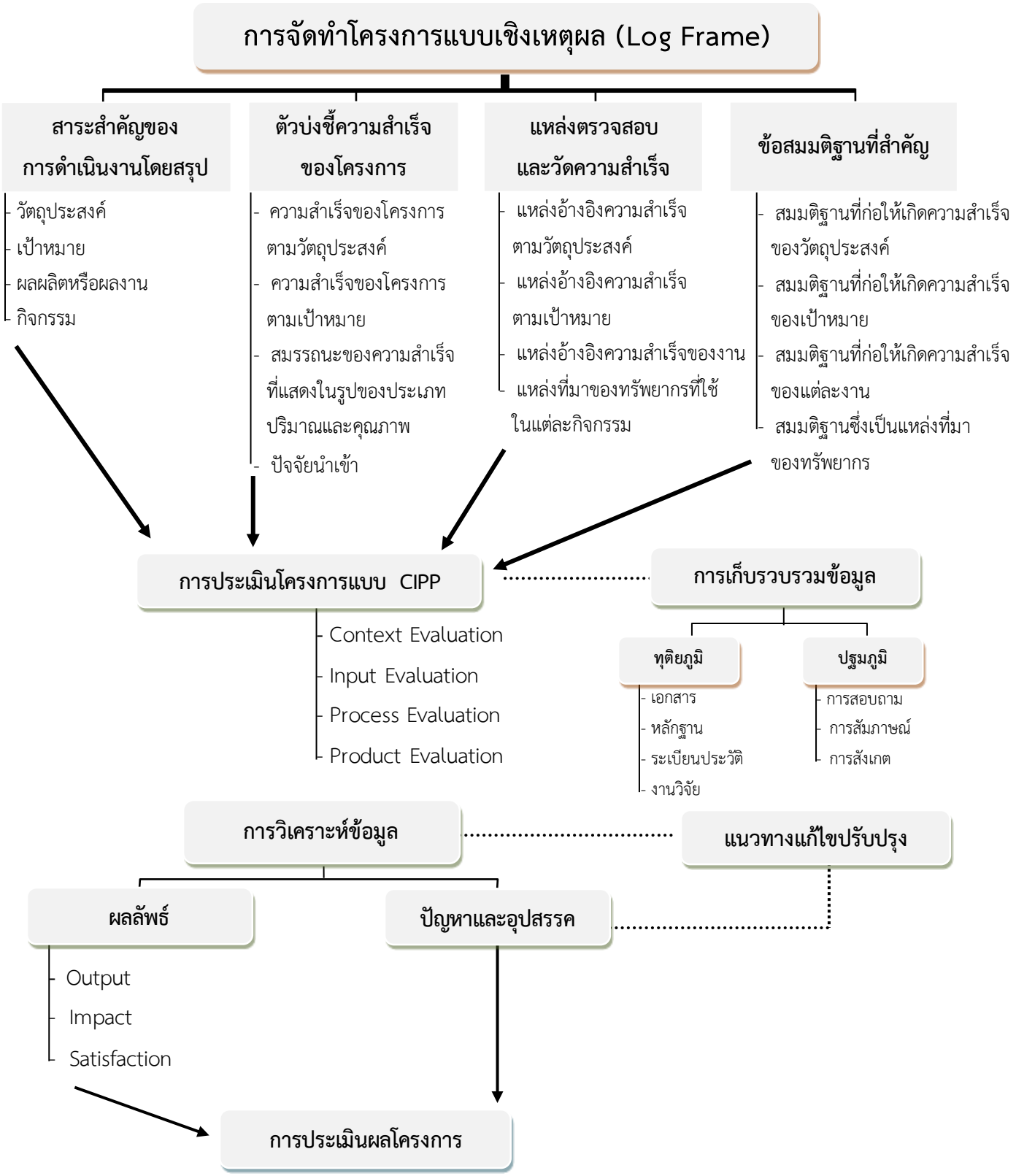
1.1) ผลผลิต (Output) เพื่อให้ทราบถึงผลผลิตที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.2) ความพึงพอใจ (Satisfaction) เพื่อให้ทราบถึงคุณค่าของโครงการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจว่าสมควรดำเนินโครงการต่อไป หรือควรยุติโครงการหรือควรปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

1.3) ผลกระทบ (Impact) เพื่อให้ทราบถึงผลที่ตามมาจากการดำเนินโครงการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งจากที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง

2) ปัญหาและอุปสรรค (Problem and Obstacle) ในกรณีที่โครงการมีความไม่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการหรืออื่นๆ จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักการ วิธีการ แนวทางปฏิบัติให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษาสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานในรูปแบบ CIPP

ตารางที่ 4.1 สรุปการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน

ประเด็นหลัก	เกณฑ์/ประเด็นวัดความสำเร็จ	เกณฑ์/ประเด็นวัดความสำเร็จย่อย
การประเมินผล ในรูปแบบ CIPP	- บริบท (Context : C)	- ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการบรรลุของวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด
	- ปัจจัยนำเข้า (Input : I)	- ความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน
	- กระบวนการ (Process : P)	- ความเหมาะสมของวิธีดำเนินงาน
	- ผลผลิต (Product : P)	- ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลผลิตที่ได้รับ

4.2 วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน กำหนดรายละเอียดหลักวิธีการวิเคราะห์และวิธีทางเทคนิคเป็นลำดับขั้นตอนไว้ทั้งสิ้น 5 ลำดับ ประกอบด้วย 1) การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล และ 5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดแสดงดังนี้

4.2.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ดำเนินการในพื้นที่ที่มีการดำเนินการครบ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยเก็บข้อมูลจำนวนไม่น้อยกว่า 15 พื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลน และที่ราชพัสดุ เก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและสัมภาษณ์ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่เก็บตัวอย่างข้อมูลราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน และเก็บตัวอย่างข้อมูลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทำการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการเก็บข้อมูลจากการทบทวนข้อมูลการดำเนินการที่ได้มีการสรุปเพื่อเสนอต่อ คทช. ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานถึงสิ้นปี พ.ศ. 2561 ดังรายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (ที่มา: เอกสารประกอบวาระการประชุม คทช. วันที่ 21 มกราคม 2562) แสดงดังนี้

สรุปพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2561 แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 พื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2561

การดำเนินงาน	พื้นที่/จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่-งาน-ตารางวา)
1. กำหนดพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน	884 พื้นที่ 70 จังหวัด	1,374,893-0-80.78
2. เห็นชอบให้นำพื้นที่ไปจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน	409 พื้นที่ 70 จังหวัด	937,240-3-39.97
3. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้นำไปจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน	136 พื้นที่ 57 จังหวัด	470,942-2-53.06
4. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตและมอบหนังสืออนุญาตแล้ว	105 พื้นที่ 48 จังหวัด	389,626-0-75.64

ที่มา: เอกสารประกอบวาระการประชุม คทช. วันที่ 21 มกราคม 2562

ผลการดำเนินงานโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2561 คณะอนุกรรมการจัดที่ดินได้รับมอบพื้นที่ดำเนินการจากคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน รวม 380 พื้นที่ 68 จังหวัด เนื้อที่ 793,200 ไร่ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดรับรองแล้ว จำนวน 147 พื้นที่ 56 จังหวัด เนื้อที่ 266,437 ไร่ 40,380 ราย 50,281 แปลง

ผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ตามกรอบภารกิจ 6 ด้าน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม สรุปดังนี้

1) <u>ผลการดำเนินงานแยกตามประเภทที่ดิน</u> รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการดำเนินงานจำแนกตามประเภทที่ดิน

ประเภทที่ดิน	ผลการดำเนินงาน ปี 2561		ผลการดำเนินงาน ปี 2558-2561	
	พื้นที่	จังหวัด	พื้นที่	จังหวัด
1. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	53	36	77	48
2. พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	20	7	22	9
3. ที่ดินสาธารณประโยชน์	10	7	16	10
4. พื้นที่ป่าชายเลน	0	0	1	1
5. ที่ราชพัสดุ	1	1	2	2
รวม	**84**	**44**	**118**	**56**

ที่มา: เอกสารประกอบวาระการประชุม คทช. วันที่ 21 มกราคม 2562

2) ผลการดำเนินงานแยกตามกรอบภารกิจ 6 ด้าน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการดำเนินงานจำแนกตามภารกิจ

ประเภทที่ดิน	ผลการดำเนินงาน ปี 2561		ผลการดำเนินงาน ปี 2558-2561	
	พื้นที่	จังหวัด	พื้นที่	จังหวัด
1. ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐานข้อมูล Zoning	41	27	80	38
2. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน	17	10	42	23
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	46	32	69	39
4. ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม	74	44	99	53
5. ด้านสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	17	10	17	10
6. ด้านการส่งเสริมและการจัดทำบัญชีครัวเรือน	37	24	51	33
7. ด้านอื่นๆ (ด้านที่อยู่อาศัยเฉพาะในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 651 หลัง)	9	7	9	7

ที่มา: เอกสารประกอบวาระการประชุม คทช. วันที่ 21 มกราคม 2562

ทั้งนี้ คณะที่ปรึกษาได้กำหนดแนวคิดและแนวทางในการคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษา ซึ่งตามข้อกำหนดของโครงการจะต้องลงพื้นที่ไม่น้อยกว่า 15 พื้นที่ โดยจำแนกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มพื้นที่เพื่อการกำหนดพื้นที่กรณีศึกษา โดยมีแนวคิดการกำหนดการดำเนินงานให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายจำแนกตามภูมิภาค ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกพื้นที่ที่จะเป็นพื้นที่กรณีศึกษา ในประเภทที่ดินที่มีการจัดที่ดินสำคัญภาคละ 3 พื้นที่ ประกอบด้วย 1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 2) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน และ 3) ที่ดินสาธารณประโยชน์ ดังนั้น จึงคิดเป็นพื้นที่กรณีศึกษาจากที่ดิน 3 ประเภท ครอบคลุม 5 ภาค จำนวนรวม 15 พื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกพื้นที่ที่จะเป็นพื้นที่กรณีศึกษา ในประเภทพื้นที่ป่าชายเลนและที่ราชพัสดุที่มีการดำเนินงานแล้ว โดยคัดเลือกประเภทละ 1 พื้นที่ จึงได้จำนวนพื้นที่กรณีศึกษา 2 พื้นที่

ขั้นตอนที่ 4 คัดเลือกพื้นที่ที่จะเป็นตัวอย่างของแต่ละประเภทที่ดิน จากพื้นที่ที่มีการจัดที่ดิน โดยคัดเลือกจากรายงานผลการดำเนินงานสิ้นปี พ.ศ. 2561

อนึ่ง แนวคิดสำหรับการคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษา ประกอบด้วย

1) การให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีการดำเนินการจัดที่ดินครบถ้วนทั้ง 3 กระบวนการ ได้แก่ การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เนื่องจากสามารถจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลได้ครบทุกกระบวนการ

2) การให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีการดำเนินการมาเป็นระยะเวลานาน เนื่องจากจะมีพัฒนาการที่นานกว่า ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลและถอดบทเรียนผลการดำเนินการได้ดีกว่าพื้นที่ที่มีการดำเนินการไม่นานนัก

3) การให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีผลการดำเนินงานในแต่ละกระบวนการมากกว่า เนื่องจากจะให้ผลในการเปรียบเทียบการดำเนินงานได้ดีกว่า

4) การให้ความสำคัญกับความเหมาะสมในการกำหนดจำนวนตัวอย่างให้เป็นไปตามหลักการทางวิชาการ และสอดคล้องกับข้อกำหนดโครงการ ระยะเวลาโครงการ และค่าใช้จ่าย

ดังนั้น จำนวนพื้นที่ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 17 พื้นที่ ซึ่งเมื่อดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น สามารถจำแนกจำนวนพื้นที่ที่คัดเลือกตามภูมิภาคและประเภทที่ดินที่มีการจัดสรรได้ดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะเป็นพื้นที่กรณีศึกษา ในประเภทที่ดินที่มีการจัดที่ดินสำคัญ ภาคละ 3 พื้นที่ ประกอบด้วย *พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน และที่ดินสาธารณประโยชน์* ดังนั้น จึงคิดเป็นพื้นที่กรณีศึกษาจากที่ดิน 3 ประเภท ครอบคลุม 5 ภาค จำนวนรวม 15 พื้นที่ ทั้งนี้ การกำหนดจำนวนพื้นที่เป็นไปตามสัดส่วนของพื้นที่แต่ละประเภท (รายละเอียดดังตารางที่ 4.5) ซึ่งผลการคำนวณจำแนกได้ดังนี้

1.1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวนการสำรวจรวม 10 พื้นที่ (คำนวณจากสัดส่วน 77 พื้นที่จากพื้นที่รวม 115 พื้นที่ เท่ากับประมาณร้อยละ 67 ของพื้นที่การสำรวจทั้งหมด 15 พื้นที่ ซึ่งคิดเป็น 10 พื้นที่ (0.67x15=10)) และเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การกระจายการสำรวจให้ครอบคลุมทั้ง 5 ภาค ดังนั้น การสำรวจจึงกระจายภาคละ 2 พื้นที่

1.2) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวนการสำรวจรวม 3 พื้นที่ (คำนวณจากสัดส่วน 22 พื้นที่จากพื้นที่รวม 115 พื้นที่ เท่ากับประมาณร้อยละ 19 ของพื้นที่การสำรวจทั้งหมด 15 พื้นที่ ซึ่งคิดเป็น 3 พื้นที่ (0.19x15=2.85))

1.3) ที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวนการสำรวจรวม 2 พื้นที่ (คำนวณจากสัดส่วน 16 พื้นที่จากพื้นที่รวม 115 พื้นที่ เท่ากับประมาณร้อยละ 14 ของพื้นที่การสำรวจทั้งหมด 15 พื้นที่ ซึ่งคิดเป็น 3 พื้นที่ (0.14x15=2.08))

2) คัดเลือกพื้นที่ที่จะเป็นพื้นที่กรณีศึกษา ในประเภท*พื้นที่ป่าชายเลนและที่ราชพัสดุ* ที่มีการดำเนินงานแล้วใน 1 จังหวัด และ 2 จังหวัด ตามลำดับ โดยคัดเลือกประเภทละ 1 พื้นที่ จะได้จำนวนพื้นที่กรณีศึกษา 2 พื้นที่

ทั้งนี้ เมื่อกำหนดจำนวนพื้นที่ตามสัดส่วนจำนวนรวมพื้นที่ ที่ปรึกษาจึงคัดเลือกพื้นที่ตามจำนวนดังกล่าวได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการคัดเลือกพื้นที่การสำรวจข้อมูล

ประเภทที่ดิน	ภาคเหนือ (จำนวนการจัดคน)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จำนวนการจัดคน)	ภาคกลาง (จำนวนการจัดคน)	ภาคตะวันออก (จำนวนการจัดคน)	ภาคใต้ (จำนวนการจัดคน)
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (10 พื้นที่)	**จังหวัดเชียงใหม่** 1 พื้นที่ - ป่าแม่แจ่ม (ต. ช่างเคิ่ง อ. แม่แจ่ม) (628 คน) **จังหวัดลำปาง** 1 พื้นที่ - ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย (638 คน)	**จังหวัดอุบลราชธานี** 2 พื้นที่ - ป่าห้วยยอดมน (609 คน) - ป่าดงภูโหล่น (391 คน)	**จังหวัดราชบุรี** 2 พื้นที่ - ป่าเขาบิน (38 คน) - ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง (109 คน)	**จังหวัดตราด** 2 พื้นที่ - ป่าดงธรรมชาติ (23 คน) - ป่าท่าโสม (41 คน)	**จังหวัดสุราษฎร์ธานี** 1 พื้นที่ - ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด (164 คน) **จังหวัดตรัง** 1 พื้นที่ - ป่าควนบ้าหวี (146 คน)
พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน (3 พื้นที่)				**จังหวัดสระแก้ว** 2 พื้นที่ - หมายเลขที่ 421 ต. คลองหินปูน อ. วังน้ำเย็น (36 คน) - หมายเลขที่ 3931 ต. วัฒนานคร อ. วัฒนานคร (30 คน)	**จังหวัดสุราษฎร์ธานี** 1 พื้นที่ - ต. ไทรทอง อ. ชัยบุรี (114 คน)
ที่ดินสาธารณประโยชน์ (2 พื้นที่)		**จังหวัดบุรีรัมย์** 1 พื้นที่ - ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียนน้อย สาธารณประโยชน์ (445 คน)		**จังหวัดตราด** 1 พื้นที่ - ตะกาดหนองเหี่ยง สาธารณประโยชน์ (36 คน)	
พื้นที่ป่าชายเลน (1 พื้นที่)					**จังหวัดสุราษฎร์ธานี** 1 พื้นที่ - บ้านคลองราง หมู่ 2 ต. ลีเล็ด อ. พุนพิน (49 คน)
ที่ราชพัสดุ (1 พื้นที่)				**จังหวัดปราจีนบุรี** 1 พื้นที่ - ปจ. 259 (36 คน)	

4.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ แบบสอบถามเจ้าหน้าที่รัฐ (ชุด A) และแบบสอบถามประชาชน/ชุมชน (ชุด B) โดยครอบคลุมพื้นที่ 5 ประเภท ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (A) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน (B) ที่ดินสาธารณประโยชน์ (C) พื้นที่ป่าชายเลน (D) และที่ราชพัสดุ (E) นอกจากนี้ ยังได้มีการออกแบบแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะ โดยไม่มีการสอบถามในส่วนของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ดังนั้น จึงมีจำนวนแบบสอบถามรวมทั้งหมด 11 แบบ โครงสร้างแบบสอบถามทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน/ชุมชนแสดงดังนี้ (รายละเอียดแสดงดังภาคผนวก ค)

1) โครงสร้างแบบสอบถามเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบด้วย 8 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานระดับและหน้าที่ความรับผิดชอบในโครงการจัดที่ดินฯ ตลอดจนระดับการศึกษาและระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดที่ดินฯ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เป็นการสอบถามถึงการรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินในประเด็นต่างๆ เช่น การห้ามขยายพื้นที่ การห้ามซื้อขายเปลี่ยนมือ และการมอบที่ดินให้กับทายาท เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน เป็นการสอบถามถึงความเห็นด้วย ความเหมาะสม และความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ตามการประเมินผลการดำเนินงานในรูปแบบ CIPP โดยจำแนกการสอบถามออกเป็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย

- *ด้านบริบท (Context)* เป็นการสอบถามความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการจัดที่ดินฯ เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล การยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในพื้นที่ การได้รับที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม และการจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ เป็นต้น

- *ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)* เป็นการสอบถามถึงความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าในด้านต่างๆ จำแนกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ งบประมาณ โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน และหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน

- *ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)* เป็นการสอบถามถึงความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานโครงการจัดที่ดินฯ จำแนกเป็น 3 กระบวนการ ได้แก่ การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

- *ด้านผลผลิต (Product)* เป็นการสอบถามถึงความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ความเหมาะสมของจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการฯ และความพึงพอใจต่อกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ เป็นต้น

ส่วนที่ 4 การประเมินผลกระทบ (Impact) เป็นการสอบถามถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ เช่น ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น และความมั่นคงในการถือครองที่ดินของประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เป็นต้น

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ เป็นการสอบถามเพื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

ส่วนที่ 6 ปัญหาการดำเนินงาน เป็นการสอบถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดที่ดินฯ จำแนกออกเป็น 7 ประเด็น ประกอบด้วย การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ การกำหนดขนาดการถือครอง การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก การดำเนินงานในพื้นที่ และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ส่วนที่ 7 ความคิดเห็นต่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เป็นการสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ จากทัศนะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

ส่วนที่ 8 ข้อเสนอแนะ เป็นการสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม

ทั้งนี้ ในส่วนของแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพจะมีโครงสร้างของแบบสอบถามในลักษณะเดียวกันกับแบบสอบถามเจ้าหน้าที่รัฐ แต่จะไม่มีการสอบถามในส่วนที่ 2 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2) โครงสร้างแบบสอบถามประชาชน/ชุมชน ประกอบด้วย 8 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ การศึกษา ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ ภูมิลำเนา จำนวนการถือครองที่ดิน รายได้และรายจ่ายต่อปี หนี้สิน สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน และการประกอบอาชีพ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เป็นการสอบถามถึงการรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินในประเด็นต่างๆ เช่น การห้ามขยายพื้นที่ การห้ามซื้อขายเปลี่ยนมือ การมอบที่ดินให้กับทายาทได้ และการยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดิน เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน เป็นการสอบถามถึงความเห็นด้วยและความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ตามการประเมินผลการดำเนินงานในรูปแบบ CIPP โดยจำแนกการสอบถามออกเป็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย

- *ด้านบริบท (Context)* เป็นการสอบถามถึงความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการจัดที่ดินฯ เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล การยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในพื้นที่ การได้รับที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม และการจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ เป็นต้น

- *ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)* เป็นการสอบถามถึงความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าใน 2 ประเด็น คือ ด้านเจ้าหน้าที่ (เช่น ความเพียงพอ การใช้คำพูด และความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) และหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับ (เช่น หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการฯ และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เป็นต้น)

- *ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)* เป็นการสอบถามถึงความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานโครงการจัดที่ดินฯ จำแนกเป็น 3 กระบวนการ ได้แก่ การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

- *ด้านผลผลิต (Product)* เป็นการสอบถามถึงความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ความเหมาะสมของจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการฯ และกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ เป็นต้น

ส่วนที่ 4 การประเมินผลกระทบ (Impact) เป็นการสอบถามถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ เช่น การเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ครัวเรือน การช่วยลดรายจ่ายและลดหนี้สินแก่ครัวเรือน การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น และการเกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน เป็นต้น

ส่วนที่ 5 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน เป็นการสอบถามถึงความต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือหรือสนับสนุนเพิ่มเติม จำแนกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม ความต้องการอาชีพเสริม ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน ความต้องการช่วยเหลือด้านการตลาด ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต และความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ

ส่วนที่ 6 ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เป็นการสอบถามถึงความเชื่อมั่นของประชาชนต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ เช่น การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ การยุติการซื้อขายที่ดินในอนาคต ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข ความมั่นคงในการดำรงชีวิต ความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และความสุขจากการดำเนินนโยบายการจัดที่ดินทำกินของรัฐบาล เป็นต้น

ส่วนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นการสอบถามเพื่อรับฟังปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม

ส่วนที่ 8 ความคิดเห็นต่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เป็นการสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ จากทัศนะของประชาชนที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน

ทั้งนี้ ข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) แบบวิธีมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Summary Rating Method: the Likert Scale) โดยการดำเนินการประเมินผลตามกรอบการประเมินในรูปแบบ CIPP ใช้เกณฑ์การวัดความสำเร็จของการดำเนินงานจากการตอบแบบสอบถามเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Criteria) ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักความสำเร็จประมาณค่า 4 อันดับ คือ

ระดับคะแนน	หมายถึง
1	น้อยที่สุด
2	น้อย
3	มาก
4	มากที่สุด

โดยการคำนวณช่วงคะแนนสำหรับการประเมินผล แสดงดังนี้

<u>คะแนนเฉลี่ยช่วง</u>

1.00 - 1.75 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมน้อยที่สุด/พึงพอใจน้อยที่สุด”

1.76 - 2.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วย/เหมาะสมน้อย/พึงพอใจน้อย”

2.51 - 3.25 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วย/เหมาะสมมาก/พึงพอใจมาก”

3.26 - 4.00 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมมากที่สุด/พึงพอใจมากที่สุด”

4.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วย การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการจัดประชุมระดมความคิดเห็น ดังนี้

1.1) การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ รวม 17 พื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่เก็บตัวอย่างข้อมูลราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน และเก็บตัวอย่างข้อมูลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านการจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยมีเจ้าหน้าที่จาก สศช. ร่วมลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วย

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจำนวนพื้นที่ที่ทำการคัดเลือก (จากตารางที่ 4.5) สามารถสรุปจำนวนตัวอย่างที่ต้องดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (ตัวอย่างข้อมูลราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน) จำนวนทั้งสิ้น 725 ตัวอย่าง และจำนวนตัวอย่างที่สามารถเก็บได้จริงในพื้นที่ จำนวน 976 ตัวอย่างรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย

ประเภทพื้นที่		จำนวนการจัดคน (คน)	จำนวนตัวอย่างร้อยละ 20.00 (คน)	จำนวนตัวอย่างที่เก็บได้จริง (คน)
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (10 พื้นที่)		**2,787**	**573**	**710**
เชียงใหม่	ป่าแม่แจ่ม (ต. ช่างเคิ่ง อ. แม่แจ่ม)	628	126	129
ลำปาง	ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย	638	128	133
อุบลราชธานี	ป่าห้วยยอดมน	609	122	134
	ป่าดงภูโหล่น	391	78	78
ราชบุรี	ป่าเขาบิน	38	8	35
	ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง	109	22	45
ตราด	ป่าดงธรรมชาติ	23	5	17
	ป่าท่าโสม	41	21	28
สุราษฎร์ธานี	ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด	164	33	61
ตรัง	ป่าควนบ้าหวี	146	30	50
พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน (3 พื้นที่)		**180**	**37**	**85**
สระแก้ว	หมายเลขที่ 421 ต. คลองหินปูน อ. วังน้ำเย็น	36	8	19
	หมายเลขที่ 3931 ต. วัฒนานคร อ. วัฒนานคร	30	6	21
สุราษฎร์ธานี	ต. ไทรทอง อ. ชัยบุรี	114	23	45
ที่ดินสาธารณประโยชน์ (2 พื้นที่)		**481**	**97**	**120**
บุรีรัมย์	ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียนน้อยสาธารณประโยชน์	445	89	94
ตราด	ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์	36	8	26
พื้นที่ป่าชายเลน (1 พื้นที่)		**49**	**10**	**38**
สุราษฎร์ธานี	บ้านคลองราง	49	10	38
ที่ราชพัสดุ (1 พื้นที่)		**36**	**8**	**23**
ปราจีนบุรี	ปจ. 259	36	8	23
รวม		**3,533**	**725**	**976**

1.2) การจัดประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อประมวลผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตลอดจนรับทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติจาก คทช. จังหวัดที่อยู่ในโครงการฯ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกโครงการฯ ในพื้นที่กรณีศึกษา อีกทั้งยังร่วมระดมความคิดเห็นในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมแต่ละครั้ง มาประมวลและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ อย่างแท้จริง โดยมีการจัดประชุมจำนวนรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวนทั้งสิ้น 295 คน ประกอบด้วย

1.2.1) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นที่ภาคใต้ จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวนทั้งสิ้น 67 คน

1.2.2) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นที่ภาคเหนือ จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวนทั้งสิ้น 77 คน

1.2.3) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวนทั้งสิ้น 62 คน

1.2.4) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นที่ภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร) จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวนทั้งสิ้น 74 คน

2) การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

การศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง

4.2.4 การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา คณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้รับคำตอบแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การตรวจสอบข้อมูล (Editing) คณะที่ปรึกษารวบรวมแบบสอบถามตามความต้องการเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2) การลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า

3) การประมวลผลข้อมูล (Data Processing) โดยนำข้อมูลที่ได้ลงรหัสแล้วมาทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการนำแบบสอบถามที่ได้ไปประมวลผล คณะที่ปรึกษาได้ทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม แจกแจงข้อมูลและค่าที่ได้เป็นค่าร้อยละ (Percentage) โดยข้อคำถามที่เป็นแบบสอบถามแสดงระดับความคิดเห็นแบบ Likert's Scale และรายงานข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งจะแสดงถึงการกระจายตัวของค่าคะแนนที่ได้ เพื่อเปรียบเทียบว่าค่าคะแนนในกลุ่มข้อมูลกระจายตัวมากหรือน้อยเพียงใด โดยหากค่าคะแนนส่วนใหญ่ใกล้ค่าเฉลี่ยมาก ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจะมีค่าน้อย และหากค่าคะแนนห่างจากค่าเฉลี่ยมาก ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจะมีค่ามาก

บทที่ 5
ข้อค้นพบที่ได้จากการลงพื้นที่และการประชุมระดมความคิดเห็น

ตามขอบเขตของการศึกษาโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มีการกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานจากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งจำแนกการรายงานผลจากแหล่งที่มาของข้อมูลเป็น 3 ประเภท คือ ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามสมาชิกโครงการ คทช. 17 พื้นที่ ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ และผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็น โดยผลจากการสำรวจข้อมูลสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

5.1 ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามสมาชิกโครงการ คทช. 17 พื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มเป้าหมายสมาชิกโครงการ คทช. มีการกำหนดการสำรวจข้อมูลภาคสนามในพื้นที่เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการครบกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การจัดหาที่ดิน 2) การจัดคนลงที่ดิน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จำนวนรวมทั้งสิ้น 17 พื้นที่ ครอบคลุมทั้งในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลน และที่ราชพัสดุ โดยรูปแบบของการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการสอบถามจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน ซึ่งแต่ละพื้นที่มีการรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 20.00 ของจำนวนราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน โดยมีเจ้าหน้าที่ สศช. ร่วมลงพื้นที่ด้วย พร้อมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตาม CIPP Model

ทั้งนี้ จากการดำเนินงานตลอดช่วงระยะโครงการฯ ที่ผ่านมา สามารถดำเนินงานสำรวจข้อมูลปฐมภูมิได้ทั้งสิ้น 17 พื้นที่ จำแนกเป็น 1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 10 พื้นที่ 2) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 พื้นที่ 3) ที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวน 2 พื้นที่ 4) พื้นที่ป่าชายเลน จำนวน 1 พื้นที่ และ 5) ที่ราชพัสดุ จำนวน 1 พื้นที่ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5.1

อนึ่ง รูปแบบการรายงานผลการประเมินในมิติต่างๆ จำแนกตามประเด็นที่พิจารณา ได้แก่ **1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่** ประกอบด้วย **ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่** และ**ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ** และ **2) รายงานการประเมินผล** ประกอบด้วย **ข้อมูลเชิงปริมาณ** (การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) การประเมินผลกระทบ (Impact) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน) และ**ข้อมูลเชิงคุณภาพ**

โดยผลการประเมินแสดงตามขอบเขตของการดำเนินงานจำแนกตามประเภทที่ดินที่มีการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ใน 5 ประเภทที่ดิน คือ 1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (10 พื้นที่) 2) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน (3 พื้นที่) 3) ที่ดินสาธารณประโยชน์ (2 พื้นที่) 4) พื้นที่ป่าชายเลน (1 พื้นที่) และ 5) ที่ราชพัสดุ (1 พื้นที่) และการแสดงรายงานการประเมินในภาพรวมของแต่ละประเภทที่ดินที่ดำเนินการสำรวจข้อมูล ซึ่งรายละเอียดการประเมินผลสามารถแสดงได้ดังหัวข้อต่อไป

ตารางที่ 5.1 พื้นที่การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ 17 พื้นที่

ประเภทที่ดิน	ภาคเหนือ (จำนวนการจัดคน)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จำนวนการจัดคน)	ภาคกลาง (จำนวนการจัดคน)	ภาคตะวันออก (จำนวนการจัดคน)	ภาคใต้ (จำนวนการจัดคน)
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (10 พื้นที่)	**จังหวัดเชียงใหม่** 1 พื้นที่ - ป่าแม่แจ่ม (ต. ช่างเคิ่ง อ. แม่แจ่ม) (628 คน) **จังหวัดลำปาง** 1 พื้นที่ - ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย (638 คน)	**จังหวัดอุบลราชธานี** 2 พื้นที่ - ป่าห้วยยอดมน (609 คน) - ป่าดงภูโหล่น (391 คน)	**จังหวัดราชบุรี** 2 พื้นที่ - ป่าเขาบิน (38 คน) - ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง (109 คน)	**จังหวัดตราด** 2 พื้นที่ - ป่าดงธรรมชาติ (23 คน) - ป่าท่าโสม (41 คน)	**จังหวัดสุราษฎร์ธานี** 1 พื้นที่ - ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด (164 คน) **จังหวัดตรัง** 1 พื้นที่ - ป่าควนบ้าหวี (146 คน)
พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน (3 พื้นที่)				**จังหวัดสระแก้ว** 2 พื้นที่ - หมายเลขที่ 421 ต. คลองหินปูน อ. วังน้ำเย็น (36 คน) - หมายเลขที่ 3931 ต. วัฒนานคร อ. วัฒนานคร (30 คน)	**จังหวัดสุราษฎร์ธานี** 1 พื้นที่ - ต. ไทรทอง อ. ชัยบุรี (114 คน)
ที่ดินสาธารณประโยชน์ (2 พื้นที่)		**จังหวัดบุรีรัมย์** 1 พื้นที่ - ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์ (445 คน)		**จังหวัดตราด** 1 พื้นที่ - ตะกาดหนองเหี่ยง สาธารณประโยชน์ (36 คน)	
พื้นที่ป่าชายเลน (1 พื้นที่)					**จังหวัดสุราษฎร์ธานี** 1 พื้นที่ - บ้านคลองราง หมู่ 2 ต. ลีเล็ด อ. พุนพิน (49 คน)
ที่ราชพัสดุ (1 พื้นที่)				**จังหวัดปราจีนบุรี** 1 พื้นที่ - ปจ. 259 (36 คน)	

5.1.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิภาคสนามในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ดำเนินการรวมทั้งสิ้น 10 พื้นที่ จำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ **1) ภาคเหนือ** จำนวน 2 พื้นที่ ประกอบด้วย ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง **2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** จำนวน 2 พื้นที่ ประกอบด้วย ป่าห้วยยอดมน และป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี **3) ภาคกลาง** จำนวน 2 พื้นที่ ประกอบด้วย ป่าเขาบิน และป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี **4) ภาคตะวันออก** จำนวน 2 พื้นที่ ประกอบด้วย ป่าดงธรรมชาติ และป่าท่าโสม จังหวัดตราด และ **5) ภาคใต้** จำนวน 2 พื้นที่ ประกอบด้วย ป่าบางเบาและป่าคลองเซียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี และป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

โดยรายละเอียดของผลการสำรวจข้อมูลและประเมินผลสามารถแสดงได้ดังนี้

1) ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

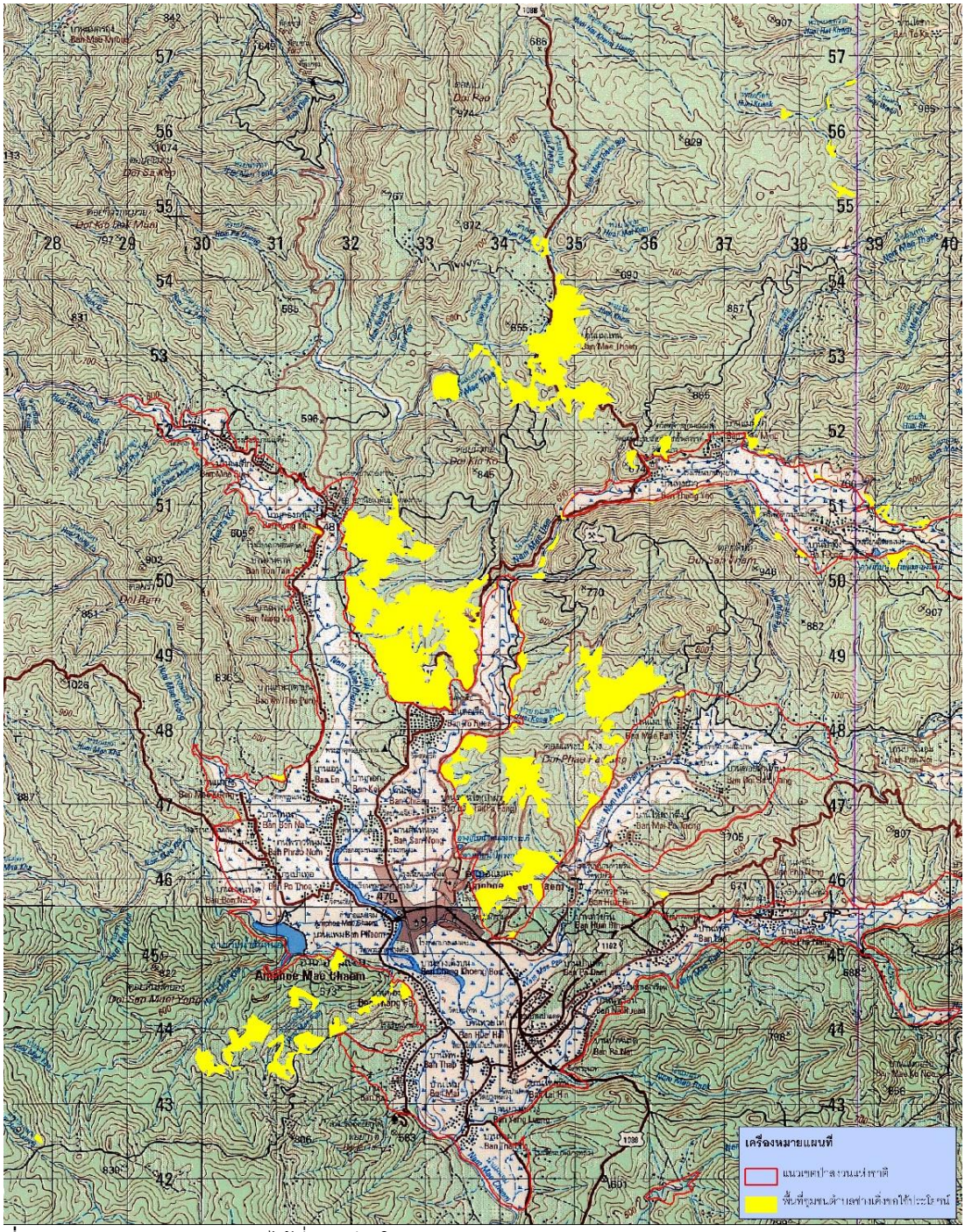
1.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

1.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่) ในพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เข้าร่วมโครงการ คทช. ในปี พ.ศ. 2559 ครอบคลุมพื้นที่ 3,878-1-51 ไร่ ราษฎร 617 ราย ที่ดิน 935 แปลง โดยพลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหนังสืออนุญาต และพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นสักขีพยานการมอบ เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2559 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีกำนันตำบลช่างเคิ่งเป็นตัวแทนผู้รับมอบหนังสือแสดงโครงการป่าชุมชน จำนวน 14 ฉบับ (ครอบคลุมพื้นที่ 14 หมู่บ้าน 25 แปลง เนื้อที่ 15,995-2-31 ไร่) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5.2

ทั้งนี้ พื้นที่ที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลภาคสนาม คือ บ้านต่อเรือ หมู่ 2 ซึ่งมีการดำเนินการตามแผนจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่แจ่ม ตามมติคณะรัฐมนตรี 16 กันยายน 2540

ภาพที่ 5.1 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่)

อนึ่ง แผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ เป็นแผนดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 โดยกำหนดให้กรมป่าไม้ดำเนินการตาม “แผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่” (มติคณะรัฐมนตรี 16 กันยายน 2540) ประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และ 4) ด้านการติดตามประเมินผลและระบบข้อมูล ทั้งนี้ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่) กำหนดให้บ้านกองแขกเหนือและบ้านกองแขกใต้ เป็นหมู่บ้านนำร่องแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินป่าไม้ระดับพื้นที่ โดยเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2561 ประธานคณะทำงานฯ ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้และ คทช. อำเภอแม่แจ่ม ชี้แจงมาตรการ 4 กลุ่ม ให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ

ตารางที่ 5.2 โครงการจัดตั้งป่าชุมชน ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	บ้าน	เนื้อที่ (ไร่)
1	ทุ่งยาว หมู่ 1	1,188-00-72
2	ต่อเรือ หมู่ 2	1,211-03-59
3	ต้นตาล หมู่ 5	2,681-01-56
4	ป่าเท้อ หมู่ 7	1,127-03-24
5	ท้องฝาย หมู่ 8	2,721-03-01
6	ห้วยริน หมู่ 9	214-00-59
7	แม่ปาน หมู่ 10	935-02-32
8	แม่มิงค์ หมู่ 11	475-00-55
9	บนนา หมู่ 14	1,487-03-47
10	พุทธเอ้น หมู่ 15	1,000-03-44
11	แพม หมู่ 16	730-03-65
12	ดอยสันเกี๋ยง หมู่ 17	1,100-00-86
13	บ้านเจียง หมู่ 18	534-01-51
14	บ้านใหม่ปูเลย หมู่ 19	585-01-80

ที่มา: การติดตามความก้าวหน้า “แม่แจ่มโมเดล” จังหวัดเชียงใหม่; สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่)

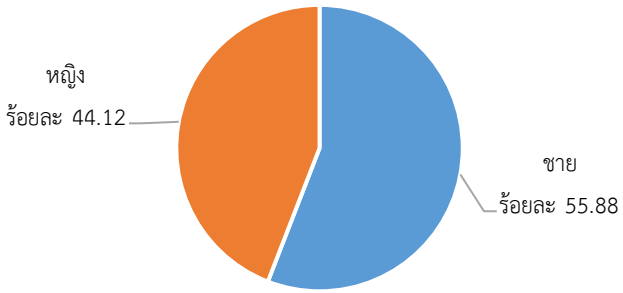
1.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย บ้านต่อเรือ หมู่ 2 ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 129 คน (จากเป้าหมาย 126 คน) คิดเป็นร้อยละ 102.38

จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 129 คน มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 55.88 และเพศหญิง ร้อยละ 44.12 โดยมีอายุเฉลี่ย 55 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 86.27 ในขณะที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 13.73 ซึ่งมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 4 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.69 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ ไม่ได้ศึกษา ร้อยละ 21.57 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.14 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 87.25 ในขณะที่ ร้อยละ 12.75 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น

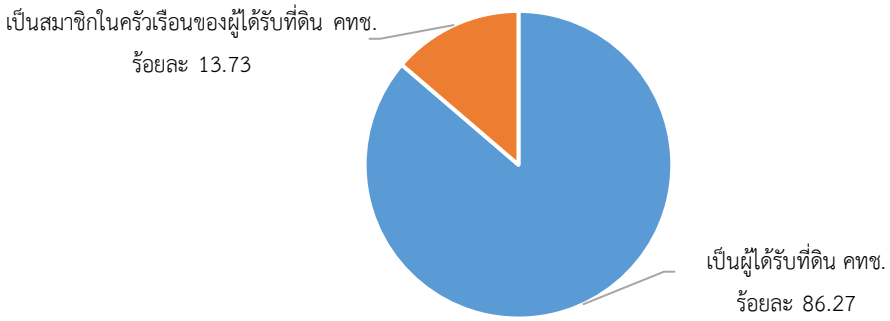
ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่ที่ครอบครองเป็นที่ดินในโครงการ คทช. ซึ่งเฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 5.13 ไร่ ในขณะที่ จากการสำรวจในประเด็นด้านที่ดินทำกิน ปรากฏว่า ที่ดินที่กลุ่มตัวอย่างครอบครองส่วนใหญ่เป็นที่ดินในโครงการ คทช. โดยเฉลี่ยครอบครองคนละ 8.78 ไร่

ภาพที่ 5.2 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

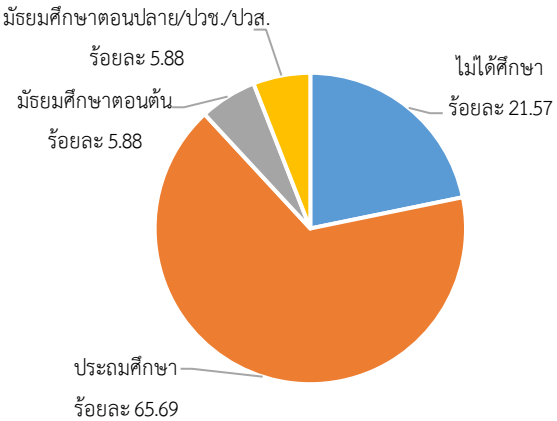
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.3 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

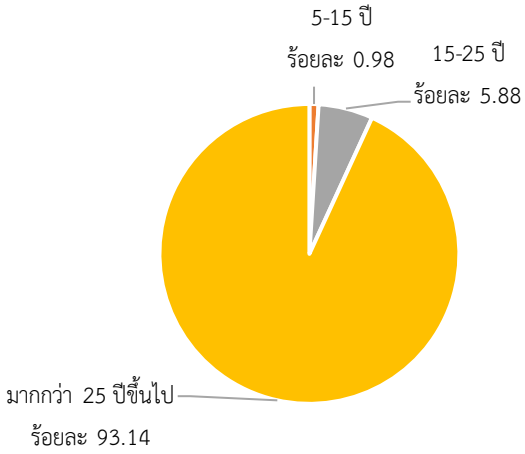
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.4 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

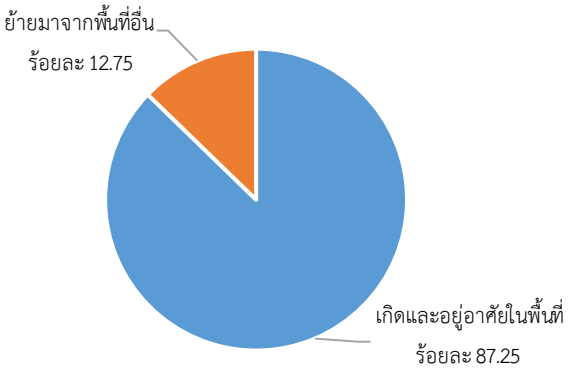
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.5 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

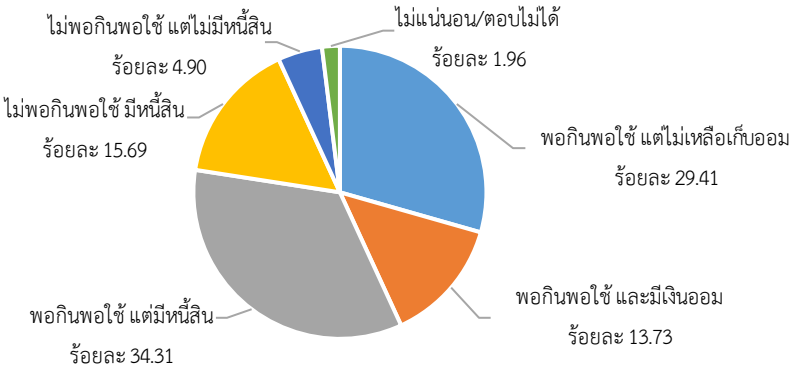
ภาพที่ 5.6 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 44,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 38,000 บาท/ปี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.59 มีหนี้สินครัวเรือน จำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 81,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 46,000 บาท จึงส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.31 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้แต่มีหนี้สิน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม ร้อยละ 29.41 รองลงมา คือ ร้อยละ 15.69 เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้ มีหนี้สิน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มพอกินพอใช้ และมีเงินออม (ร้อยละ 13.73)

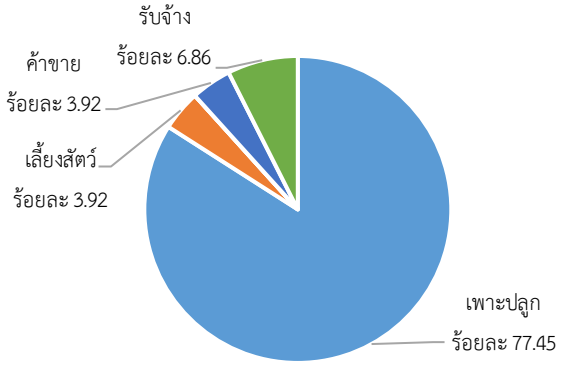
ภาพที่ 5.7 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

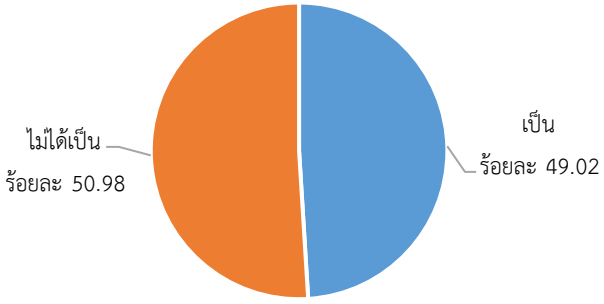
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.45 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ข้าว และข้าวโพด และเมื่อสำรวจสถานภาพการเป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 49.02 เป็นสมาชิกสหกรณ์ นอกจากนั้น ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน ปรากฏว่ามีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 16.67 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 83.33 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.8 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

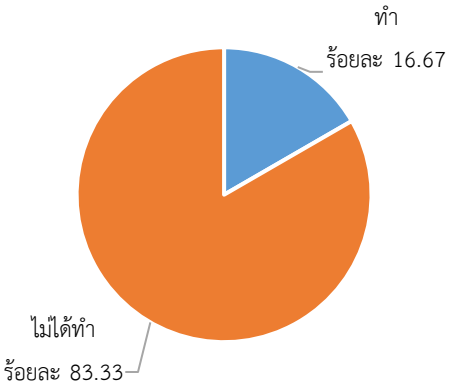
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.9 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.10 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) รายงานการประเมินผล

1.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

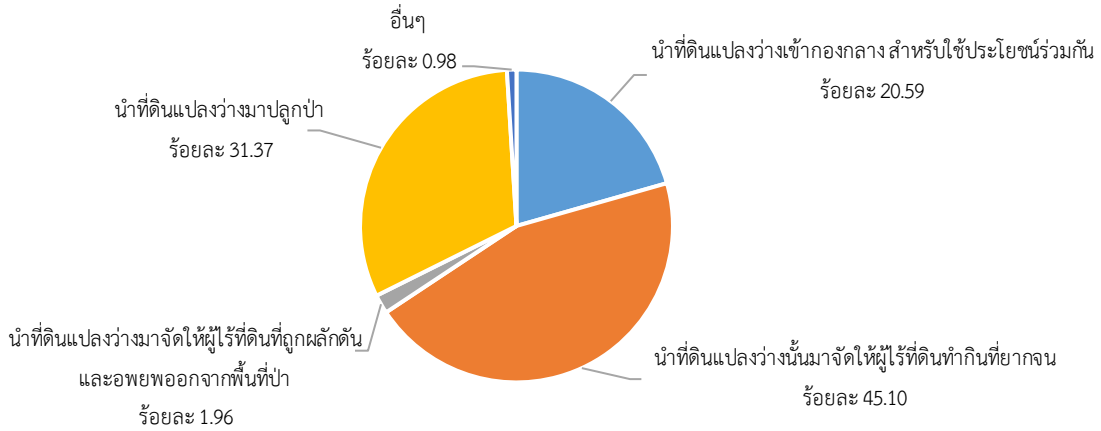
(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.25 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 12.75 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินรายประเด็นในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปรากฏเพียงหลักเกณฑ์เดียวเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่ามีความเหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ที่ว่า *“ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้”* ในขณะที่หลักเกณฑ์อื่นๆ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยที่เห็นว่าหลักเกณฑ์มีความไม่เหมาะสม (ไม่เกินร้อยละ 10.00) แต่ทั้งนี้ ปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความไม่เหมาะสมมากกว่าร้อยละ 10.00 ประกอบด้วย 1) หลักเกณฑ์ที่ว่า *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น”* โดยร้อยละ 10.78 มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม และ 2) หลักเกณฑ์ที่ว่า *“ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ”* โดยร้อยละ 15.69 มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

เมื่อพิจารณาผลการประเมินประกอบกับข้อคิดเห็นที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่โครงการฯ สามารถสรุปได้ว่า สาเหตุหลักที่ประชาชนเห็นว่า 2 หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ไม่เหมาะสมมากกว่าร้อยละ 10.00 สืบเนื่องมาจากการได้รับสิทธิครอบครองพื้นที่ก่อนได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องตามโครงการ คทช. ประชาชนบางส่วนซื้อที่ดินต่อมาจากผู้ครอบครองรายเดิม ดังนั้นจึงยังคงมีความต้องการขายที่ดินดังกล่าวเมื่อไม่ต้องการครอบครองที่ดินแล้ว นอกจากนั้น ด้วยเงื่อนไขของการให้อนุญาตแก่ผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ให้สิทธิการอนุญาตแก่ประชาชนผู้ครอบครองอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้นำฐานะทางเศรษฐกิจมาเป็นหลักเกณฑ์ในการจัดสรรที่ดิน ทำให้พบว่ามีประชาชนที่ได้รับอนุญาตในที่ดินปัจจุบันเป็นกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอสมควร และอาจไม่จำเป็นที่จะต้องทำกินในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต หากแต่ยังมีความต้องการครอบครองที่ดิน ดังนั้น ในประเด็นด้านการยึดคืนหากไม่ทำประโยชน์ จึงมีกลุ่มคนไม่เห็นด้วยในประเด็นดังกล่าวพอสมควร อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานในระยะยาวเพื่อให้โครงการฯ มีความยั่งยืน เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรมีการติดตามในประเด็นด้านการซื้อขายเปลี่ยนมืออย่างใกล้ชิด และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมกับผู้ฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามกฎระเบียบที่กำหนด เพื่อให้เกิดบรรทัดฐานในการปฏิบัติของประชาชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ในขณะที่ประเด็นด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.10 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจนรองลงมา ร้อยละ 31.37 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 5.11 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.12 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.86 คะแนน ซึ่งในทุกประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยทั้งหมด โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม และด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งได้รับคะแนนเท่ากัน ที่ระดับ 3.05 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.3 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.56	เห็นด้วย	0.70
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.96	เห็นด้วย	0.49
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.81	เห็นด้วย	0.67
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.00	เห็นด้วย	0.40
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	2.97	เห็นด้วย	0.12
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.94	เห็นด้วย	0.52
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.04	เห็นด้วย	0.46
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.05	เห็นด้วย	0.54
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.05	เห็นด้วย	0.60
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.78	เห็นด้วย	0.56
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.86**	**เห็นด้วย**	**0.18**

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ยช่วง

1.00 - 1.75 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมน้อยที่สุด/พึงพอใจน้อยที่สุด”

1.76 - 2.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วย/เหมาะสมน้อย/พึงพอใจน้อย”

2.51 - 3.25 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วย/เหมาะสมมาก/พึงพอใจมาก”

3.26 - 4.00 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมมากที่สุด/พึงพอใจมากที่สุด”

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.20 คะแนน โดยเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมากทั้งสิ้น ยกเว้นด้านความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย ซึ่งได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด (3.26 คะแนน)

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณา กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.14 คะแนน

ตารางที่ 5.4 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.20**	**มาก**	**0.08**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.06	มาก	0.58
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.25	มาก	0.48
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.15	มาก	0.67
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.25	มาก	0.52
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.26	มากที่สุด	0.54
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.21	มาก	0.49
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.08**	**มาก**	**0.03**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.10	มาก	0.70
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.09	มาก	0.58
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.05	มาก	0.55
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.14**	**มาก**	**0.08**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าแม่แจ่มไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น

จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.00 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.20 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.33 คะแนน) ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.80 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น ยกเว้นด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด และการมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิตที่ได้รับคะแนนในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.37 และ 2.21 คะแนน ตามลำดับ สืบเนื่องจากยังไม่มีการดำเนินการดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม และส่วนหนึ่งเกิดจากโครงการยังอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ มีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยการสำรวจพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในพื้นที่มีปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 82.72 และมีเพียง ร้อยละ 17.28 เท่านั้น ที่ไม่ประสบปัญหาด้านการตลาด

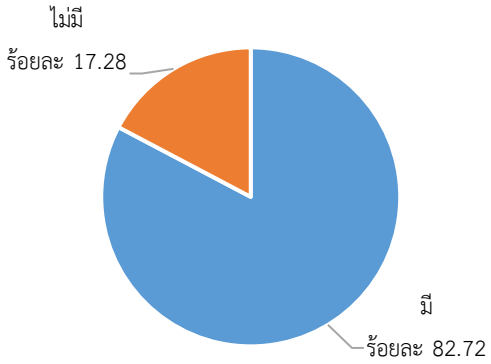
ตารางที่ 5.5 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.20**	**มาก**	**0.19**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.07	มาก	0.68
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.33	มากที่สุด	0.55
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.80**	**มาก**	**0.32**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.03	มาก	0.59
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.99	มาก	0.66

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.04	มาก	0.69
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.37	น้อย	0.85
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.21	น้อย	0.92
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.88	มาก	0.69
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.00	มาก	0.63
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.88	มาก	0.75
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.00**	**มาก**	**0.28**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.13 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.87 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มากที่สุดที่ระดับ 3.04 คะแนน ซึ่งใกล้เคียงกับประเด็นด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ (3.03 คะแนน) ยกเว้นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคลเท่านั้นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.49 คะแนน สืบเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังคงมีความต้องการเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในรูปแบบกรรมสิทธิ์ร่วม เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในรูปแบบการเป็นเอกสารประกอบการยื่นขอสินเชื่อ ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.6 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.49	น้อย	0.84
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.89	มาก	0.76
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.03	มาก	0.65
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	3.04	มาก	0.61
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.91	มาก	0.05
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.81	มาก	0.73
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.94	มาก	0.72
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.92	มาก	0.67
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.93	มาก	0.77
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.92	มาก	0.71
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.87**	**มาก**	**0.22**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในระดับมากใน 3 มิติที่พิจารณา ประกอบด้วย การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่ระดับ 2.88 คะแนน ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น ที่ระดับ 2.59 คะแนน และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่ระดับ 2.51 คะแนน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ส่งผลกระทบเช่นกัน แต่อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุดเท่านั้น โดยเฉพาะด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต (1.24 และ 1.28 คะแนน ตามลำดับ) ซึ่งยังไม่ได้รับการดำเนินการหรือบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมในปัจจุบัน

ตารางที่ 5.7 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.51	มาก	1.15
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.24	น้อยที่สุด	1.36
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.28	น้อยที่สุด	1.44
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.33	น้อย	1.30
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.18	น้อย	1.33
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.59	มาก	1.18
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.88	มาก	1.17

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด เป็นประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการอาชีพเสริม และความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน

ตารางที่ 5.8 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	25	4
2. ความต้องการอาชีพเสริม	65	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	51	3
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	76	1
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	22	6
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	23	5

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมิน พบว่า ในทุกประเด็นที่สำรวจ ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ มีความเชื่อมั่นในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านการทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม เป็นประเด็นที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นมากที่สุด ที่ระดับ 3.10 คะแนน รองลงมา คือ ความเชื่อมั่นด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดิน

ของรัฐบาล ที่ระดับ 3.00 คะแนน ในขณะที่หากพิจารณาในประเด็นที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นน้อยที่สุด คือ การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ ซึ่งได้คะแนนเท่ากับความเชื่อมั่นด้านการยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต ที่ระดับ 2.81 คะแนน ดังนั้น การดำเนินงานในระยะยาวควรมุ่งเน้นการติดตามด้านการซื้อขายเปลี่ยนมือเป็นสำคัญ

ตารางที่ 5.9 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.81	มาก	0.71
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.81	มาก	0.73
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.97	มาก	0.68
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.82	มาก	0.65
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.84	มาก	0.70
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.10	มาก	0.61
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	2.96	มาก	0.60
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.96	มาก	0.61
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.89	มาก	0.58
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	2.89	มาก	0.56
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.00	มาก	0.67
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.92**	**มาก**	**0.09**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าแม่แจ่ม ณ บ้านต่อเรือ ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) การทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในประเด็นเรื่องการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ โดยเฉพาะในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2 ที่ไม่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ โดยพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังขาดความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวที่ชัดเจน ส่งผลให้ยังคงมีการเรียกร้องสิทธิในพื้นที่ดังกล่าว

(2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง เนื่องจากพื้นที่ป่าแม่แจ่มมีขนาดใหญ่ ครอบคลุมหลายตำบล และหลากหลายหมู่บ้าน ส่งผลให้การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพยังไม่ทั่วถึง หากแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ หากพิจารณาในประเด็นความคิดเห็นด้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันกฎระเบียบของกรมป่าไม้ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จากราษฎรโดยตรง ดังนั้น จึงดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมฯ จากผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตแทนราษฎร แต่ในอนาคตมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงกฎระเบียบของกรมป่าไม้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมฯ ดังกล่าวต่อไป และหากพิจารณาถึงความคิดเห็นต่อประเด็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมฯ ในอนาคต ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะจ่าย เนื่องจากอัตราที่จะจัดเก็บไม่สูง โดยมีการกำหนดอัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมฯ ครอบคลุมระยะเวลา 30 ปี ในอัตรา 25 บาท/ไร่ ดังนั้น ประชาชนผู้ได้รับอนุญาตมีความสามารถที่จะจ่ายได้

อนึ่ง ผลจากการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ พบข้อสังเกตในประเด็นที่น่าสนใจ คือ ประชาชนในพื้นที่ยังคงประสบปัญหาเรื่องความพร้อมของปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะเรื่องไฟฟ้าในพื้นที่ทำกิน เนื่องจากปัจจุบันไฟฟ้าในพื้นที่อยู่อาศัยเป็นไฟฟ้าระบบสองเฟส ส่งผลให้ไม่สามารถขยายไฟฟ้าไปถึงในพื้นที่ทำกินได้ แต่ทั้งนี้ สภาพปัญหาดังกล่าวหากมีการดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมโดยการขยายไฟฟ้าไปถึงในพื้นที่ทำกิน อาจส่งผลให้เกิดข้อกังวลว่าจะเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มมากขึ้นได้หรือไม่

2) ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

2.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

2.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

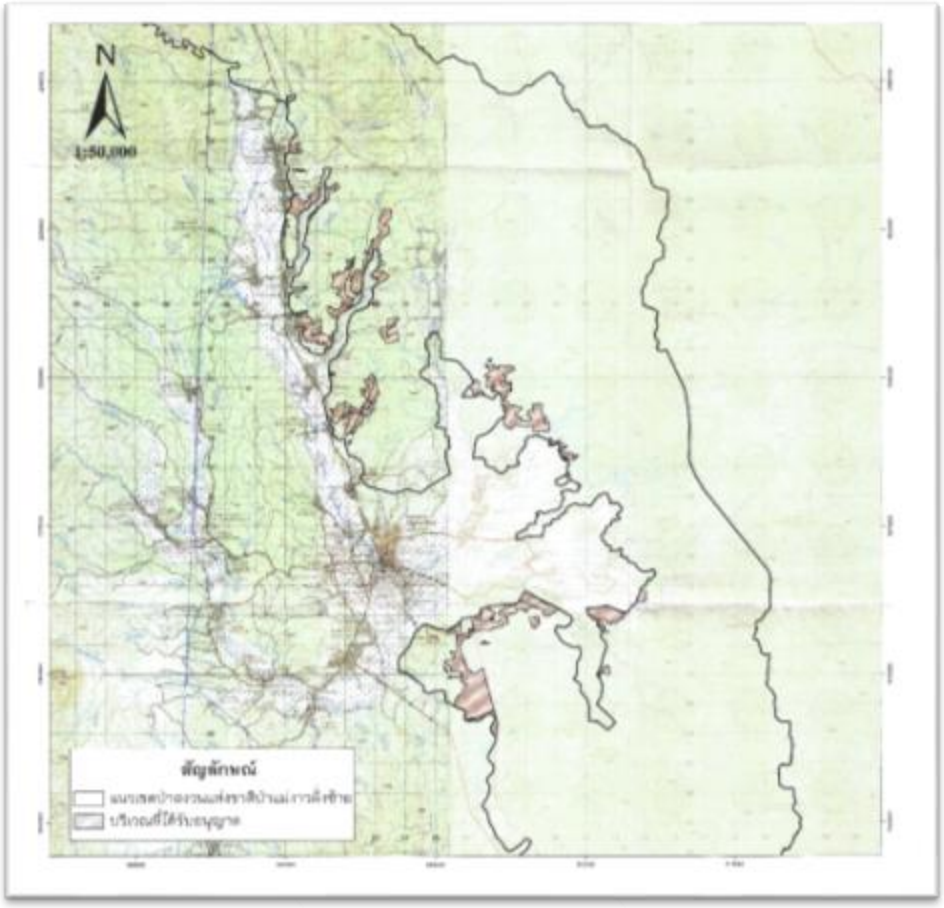
การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 (ลำปาง) ได้มีการดำเนินงานในรูปแบบการจัดกลุ่มแปลงที่จะขออนุญาตในพื้นที่อนุญาตจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จำนวน 41 กลุ่มแปลง โดยครอบคลุมพื้นที่ขออนุญาตทั้งสิ้น จำนวน 6,593-0-66 ไร่ (ตามหนังสืออนุญาต 6,322-3-05 ไร่ จำนวนราษฎร 734 ราย จำนวนที่ดิน 893 แปลง) โดยครอบคลุมพื้นที่ 7 ตำบลของอำเภองาว จังหวัดลำปาง รายละเอียดพื้นที่แสดงดังตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 การจัดกลุ่มแปลงที่จะขออนุญาตในพื้นที่อนุญาตจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ [1] ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ตำบล	จำนวน (กลุ่ม)	กลุ่มแปลงที่	Zoning	ชั้นลุ่มน้ำ	ชนิดพืชที่ปลูก
บ้านร้อง	7	1-7	C	4	ข้าวโพด ต้นสัก
ปงเตา	10	8-17	E, C	3-4-5	ข้าวโพด ต้นสัก กล้วย ยางพารา
นาแก	3	18-20	E, C	3-4	ข้าวโพด ต้นสัก กล้วย
บ้านแหง	10	21-30	E, C	4-5	ข้าวโพด ต้นสัก กล้วย มันสำปะหลัง
หลวงเหนือ	3	31-33	E, C	4-5	ข้าวโพด ต้นสัก ยาง กล้วย
หลวงใต้	6	32-39	E, C	4-5	ข้าวโพด นาข้าว
แม่ตีบ	2	40-41	C	4	ข้าวโพด ต้นสัก ยางพารา มันสำปะหลัง

ที่มา: การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ของจังหวัดลำปาง; สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 (ลำปาง)

ภาพที่ 5.14 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 (ลำปาง)

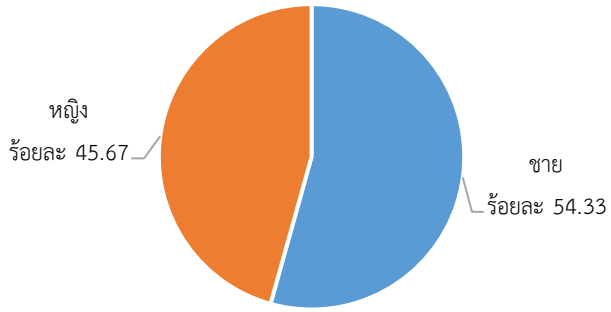
[1] การกำหนดป่าสงวนแห่งชาติ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 518 (พ.ศ. 2515) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

2.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ตำบลปงเตา อำเภองาว จังหวัดลำปาง ดำเนินการเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 133 คน (จากเป้าหมาย 128 คน) คิดเป็นร้อยละ 103.91

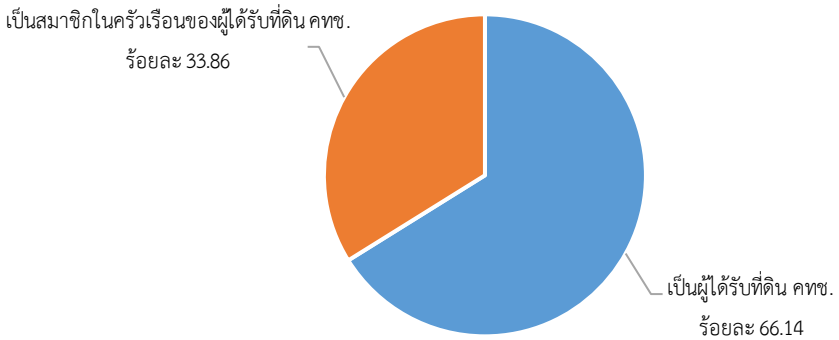
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 54.33 และเพศหญิง ร้อยละ 45.67 โดยมีอายุเฉลี่ย 57 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 66.14 ในขณะที่ ร้อยละ 33.86 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ทั้งนี้ ผลการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.02 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10.24 ซึ่งใกล้เคียงกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 9.45 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.34 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 91.34 ในขณะที่ ร้อยละ 8.66 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 4 ไร่ ในขณะที่ด้านที่ดินทำกิน ส่วนใหญ่ที่ดินที่ครอบครองเป็นที่ดินในโครงการ คทช. โดยได้รับอนุญาตเฉลี่ยคนละประมาณ 6.91 ไร่ รองลงมาเป็นที่ดินมีใบ ภบท. ประมาณคนละ 6.05 ไร่ และที่ดิน ส.ป.ก. จำนวนเฉลี่ยคนละ 4.33 ไร่

ภาพที่ 5.15 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

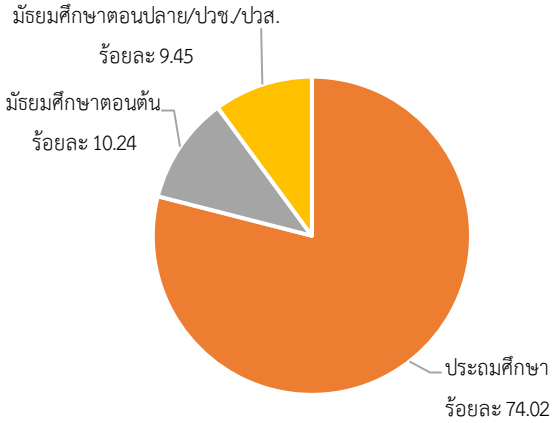
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.16 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

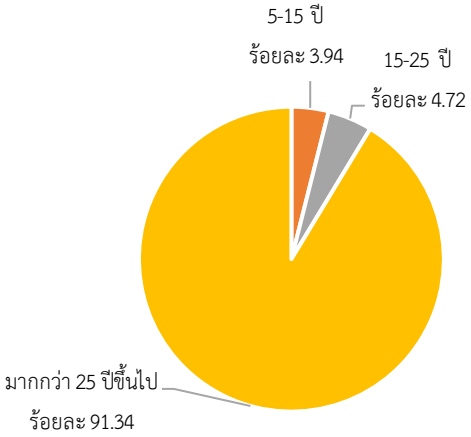
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.17 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

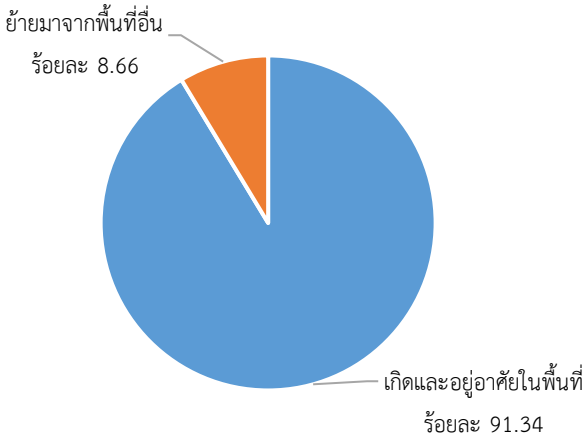
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.18 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

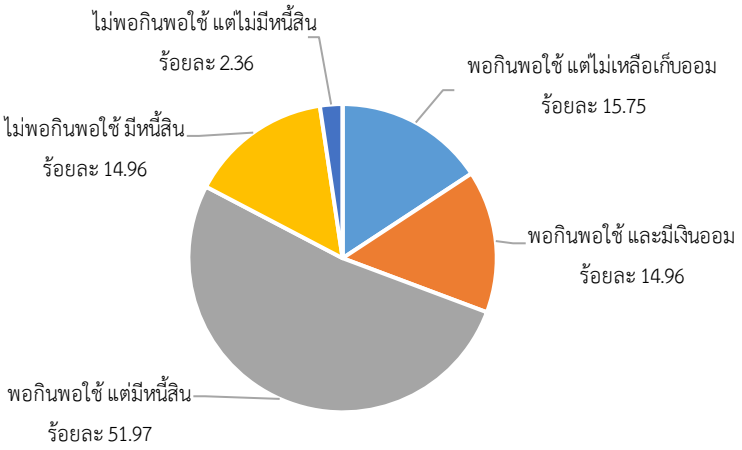
ภาพที่ 5.19 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 72,300 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 71,700 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.80 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 316,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 51,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.97 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 14.96 เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้ มีหนี้สิน ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับกลุ่มพอกินพอใช้ และมีเงินออม

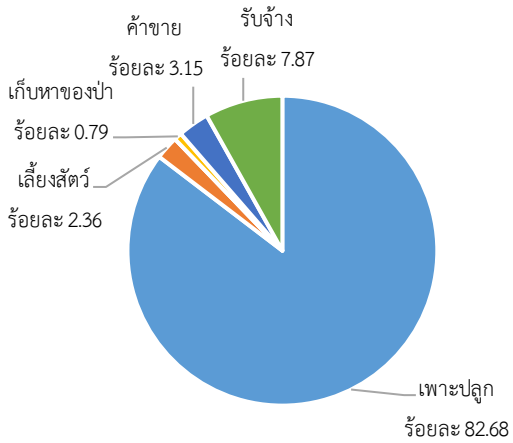
ภาพที่ 5.20 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

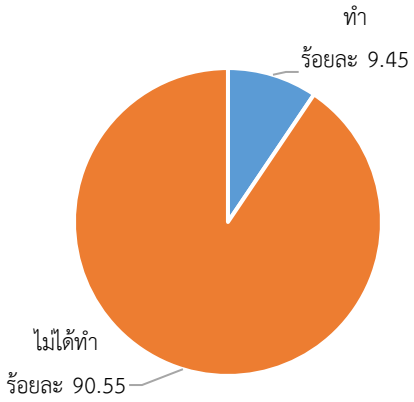
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.68 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ข้าวโพด สวนสัก กล้วย และยางพารา โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 9.45 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 90.55 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.21 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.22 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) รายงานการประเมินผล

2.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

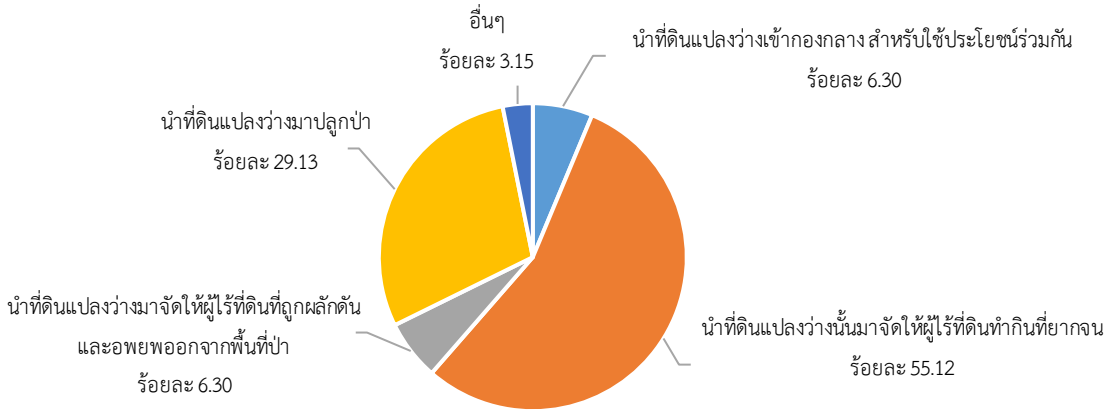
(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 93.70 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 6.30 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์มีความเหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ที่ว่า *“ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* ในขณะที่อีก 4 หลักเกณฑ์ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) ที่เห็นว่าหลักเกณฑ์มีความไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ที่ว่า *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย” “คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่” “ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านเพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ”* โดยปรากฏร้อยละ 2.36 4.72 6.30 และ 8.66 ตามลำดับ เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีความไม่เหมาะสม

ในขณะที่หลักเกณฑ์ที่ว่า *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น"* และ *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ"* กลับพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 11.02 และ ร้อยละ 14.96 ตามลำดับ ที่มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันยังคงมีความกังวลด้านการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. กำหนด และมีความกังวลว่าหากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อาจต้องเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ทำกินที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตแล้วไป นอกจากนั้น ยังปรากฏความต้องการขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่นเมื่อไม่ต้องการครอบครองที่ดินแล้วอีกด้วย

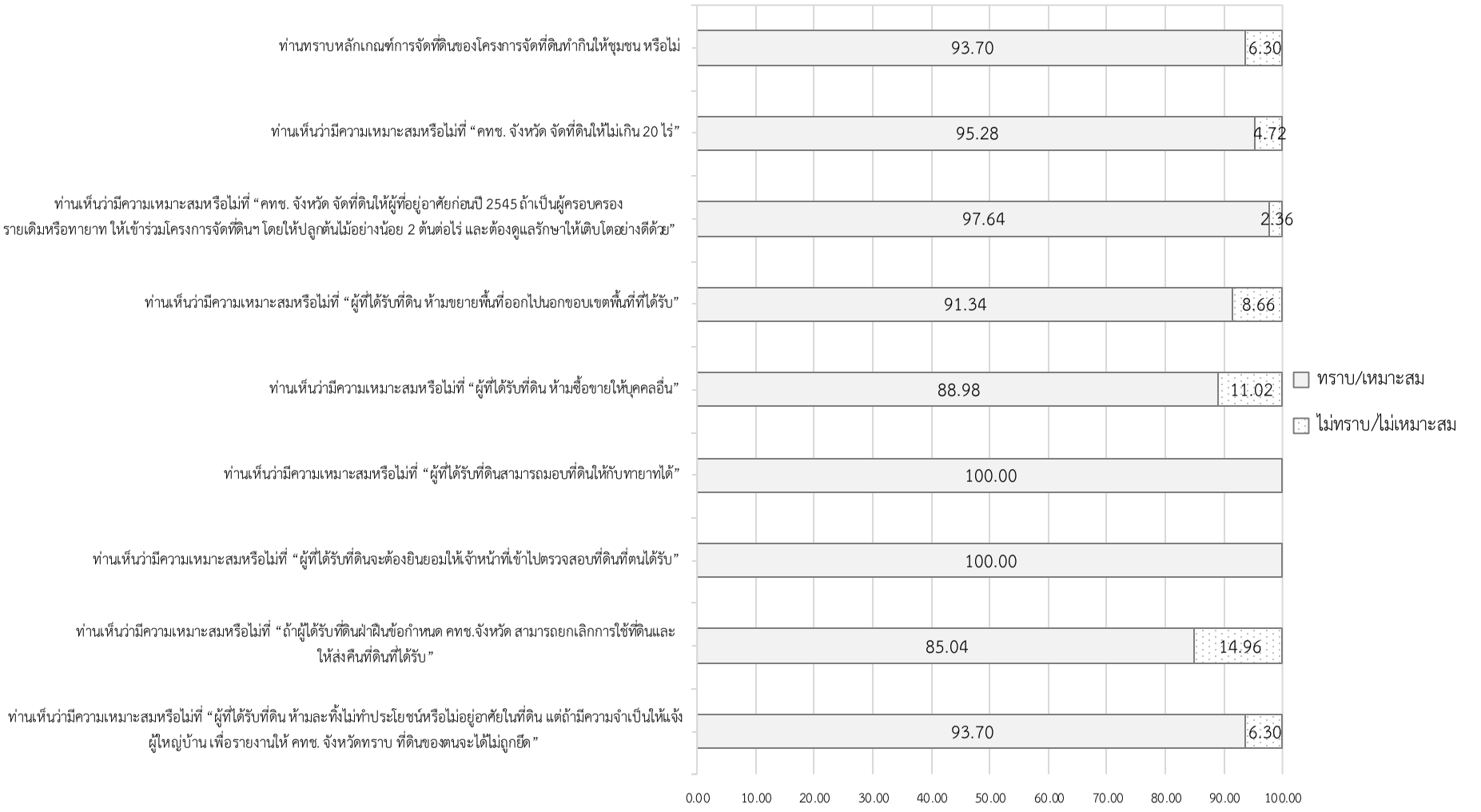
สำหรับประเด็นด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.12 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน รองลงมา คือ ร้อยละ 29.13 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 5.23 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.24 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.79 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วย โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ซึ่งได้รับคะแนนเท่ากัน ที่ระดับ 3.16 คะแนน ในขณะที่ปรากฏหนึ่งประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย คือ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่ระดับ 2.38 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิที่ได้ไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.11 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.38	ไม่เห็นด้วย	0.81
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.76	เห็นด้วย	0.73
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.72	เห็นด้วย	0.67
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.02	เห็นด้วย	0.47
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.07	เห็นด้วย	0.09
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.96	เห็นด้วย	0.47
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.16	เห็นด้วย	0.52
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.16	เห็นด้วย	0.55
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.05	เห็นด้วย	0.51
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.00	เห็นด้วย	0.47
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.79**	**เห็นด้วย**	**0.27**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.18 คะแนน)

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณา กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด (3.22 คะแนน) ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน

ตารางที่ 5.12 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.09**	**มาก**	**0.09**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.92	มาก	0.70
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.18	มาก	0.44
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.10	มาก	0.53
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.13	มาก	0.49
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.11	มาก	0.63
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.13	มาก	0.63
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.09**	**มาก**	**0.12**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.02	มาก	0.50
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.02	มาก	0.54
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.22	มาก	0.58
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.09**	**มาก**	**0.01**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.17 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.26 คะแนน) ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่าในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น ในขณะที่ด้านการมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด (3.32 คะแนน)

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 80.95 และมีเพียงร้อยละ 19.05 เท่านั้น ที่ไม่ประสบปัญหาด้านการตลาด

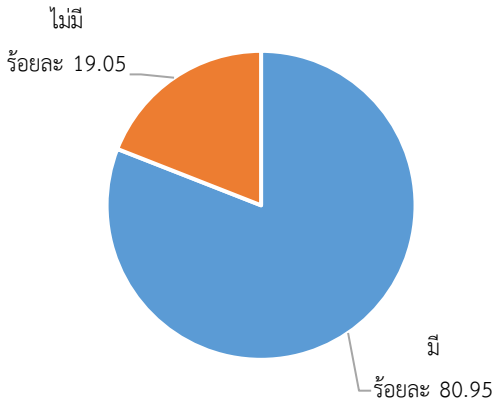
ตารางที่ 5.13 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.17**	**มาก**	**0.12**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.09	มาก	0.45
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.26	มากที่สุด	0.49
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.01**	**มาก**	**0.18**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.90	มาก	0.72
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.07	มาก	0.54
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.16	มาก	0.68
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	3.13	มาก	0.71
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.94	มาก	0.73
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.32	มากที่สุด	0.59
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.81	มาก	0.70
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.80	มาก	0.59
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.09**	**มาก**	**0.11**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.25 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.76 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจ

ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.33 คะแนน ในขณะที่ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.43 คะแนน ซึ่งสาเหตุสอดคล้องและเป็นไปตามคะแนนที่ได้จากการประเมินด้านบริบท ซึ่งกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยในประเด็นดังกล่าวเช่นกัน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.14 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.43	น้อย	0.89
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.84	มาก	0.76
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.79	มาก	0.76
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.73	มาก	0.74
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.03	มาก	0.23
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.02	มาก	0.59
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.33	มากที่สุด	0.60
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.19	มาก	0.54
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.80	มาก	0.75
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.82	มาก	0.64
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.76**	**มาก**	**0.22**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกมิติที่พิจารณา โดยประเด็นส่วนใหญ่ส่งผลกระทบในระดับมาก ยกเว้นด้านการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต ที่ส่งผลกระทบในระดับน้อยและน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.07 และ 1.35 คะแนน ตามลำดับ เนื่องจากยังไม่มีการดำเนินงานเรื่องการสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจเป็นผลมาจากการดำเนินงานยังอยู่ในระยะเริ่มต้นโครงการเท่านั้น

ตารางที่ 5.15 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.53	มาก	1.21
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.35	น้อยที่สุด	1.46
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	2.65	มาก	0.98
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.59	มาก	1.19
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.07	น้อย	1.45
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.83	มาก	0.91
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.19	มาก	0.76

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะ 3 ลำดับแรก คือ ความต้องการอาชีพเสริม ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน และความต้องการที่ดินเพิ่มเติม

ตารางที่ 5.16 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	80	3
2. ความต้องการอาชีพเสริม	100	1
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	97	2
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	73	4
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	37	6
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	67	5

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.07 คะแนน โดยในทุกประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมากทั้งสิ้น ยกเว้นประเด็นด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล ซึ่งประชาชนมีความเชื่อมั่นในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.27 คะแนน

นอกจากนั้น ปรากฏข้อสังเกตที่ได้จากการประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตในด้านความต้องการในการขายที่ดินที่ได้รับอนุญาต เมื่อพิจารณาร่วมกับคะแนนความเชื่อมั่นในประเด็นดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังคงเชื่อมั่นในระดับมากว่าการดำเนินโครงการฯ จะช่วยยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคตได้ (2.97 คะแนน)

ตารางที่ 5.17 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.87	มาก	0.83
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.97	มาก	0.64
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.96	มาก	0.60
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.20	มาก	0.59
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.03	มาก	0.49
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.11	มาก	0.58
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.10	มาก	0.56
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.09	มาก	0.53
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.06	มาก	0.44
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.09	มาก	0.43
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.27	มากที่สุด	0.58
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.07**	**มาก**	**0.11**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย ณ บ้านพร้าว หมู่ 13 ตำบลปงเตา อำเภองาว จังหวัดลำปาง ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) การทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในประเด็นเรื่องการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ โดยเฉพาะในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2 ที่ไม่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ โดยพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังขาดความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวที่ชัดเจน ส่งผลให้ยังคงมีการเรียกร้องสิทธิในพื้นที่ดังกล่าว

(2) ประเด็นด้านเอกสารอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ คทช. ที่ได้รับอนุญาต พบว่า ประชาชนบางส่วนยังไม่ได้รับเอกสารอนุญาตฯ ดังกล่าว แม้ว่าจะมีการดำเนินการสำรวจพื้นที่แล้วก็ตาม ในขณะที่แปลงใกล้เคียงมีการดำเนินการในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน แต่ได้รับเอกสารอนุญาตฯ เรียบร้อยแล้ว ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นใจว่าจะได้รับเอกสารอนุญาตฯ หรือไม่

ทั้งนี้ หากพิจารณาในประเด็นความคิดเห็นด้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันกฎระเบียบของกรมป่าไม้ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จากราษฎรโดยตรง ดังนั้น จึงดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมฯ จากผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตแทนราษฎร แต่ในอนาคตมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงกฎระเบียบของกรมป่าไม้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมฯ ดังกล่าวต่อไป และหากพิจารณาถึงความคิดเห็นต่อประเด็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมฯ ในอนาคต ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะจ่าย เนื่องจากอัตราที่จัดเก็บไม่สูงและสอดคล้องตามความสามารถที่จะจ่ายได้ของประชาชนผู้ได้รับอนุญาต

3) ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

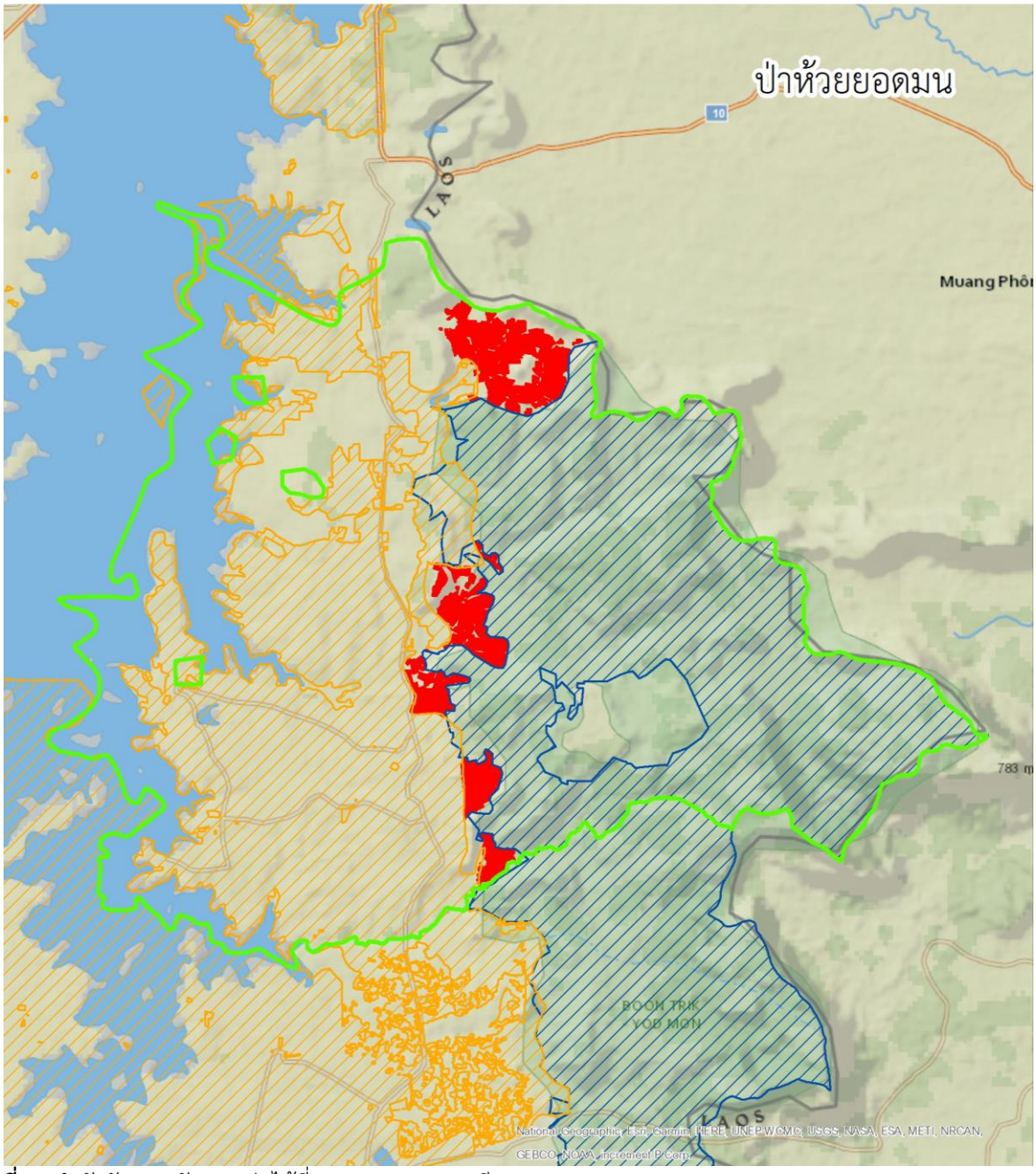
3.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

3.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 สาขาอุบลราชธานี ซึ่งรับผิดชอบในกระบวนการจัดหาที่ดินพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ณ ปี 2562 จำนวนรวม 4 พื้นที่ ประกอบด้วย 1) ป่าบุณฑริก อำเภอบุณฑริก 2) ป่าดงภูโหล่น อำเภอโขงเจียม 3) ป่าห้วยยอดมน อำเภอสิรินธร และ 4) ป่าช่องเม็ก อำเภอสิรินธร โดยการสำรวจข้อมูลตามโครงการฯ คัดเลือกพื้นที่เพื่อการดำเนินการประเมินผลใน 2 พื้นที่ คือ ป่าดงภูโหล่น อำเภอโขงเจียม และป่าห้วยยอดมน อำเภอสิรินธร

การดำเนินการจัดหาที่ดินในพื้นที่ป่าห้วยยอดมน อำเภอสิรินธร ครอบคลุมพื้นที่ 8,418-3-31 ไร่ รวม 689 แปลง และมีการจัดคนลงแล้วเสร็จ จำนวน 540 ราย โดยได้รับมอบหนังสืออนุญาตฯ จากพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ณ สวนสาธารณะเทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2560

ภาพที่ 5.26 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

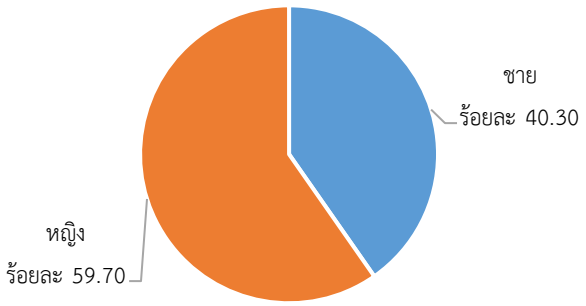
ที่มา: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 สาขาอุบลราชธานี

3.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 134 คน (จากเป้าหมาย 122 คน) คิดเป็นร้อยละ 109.84

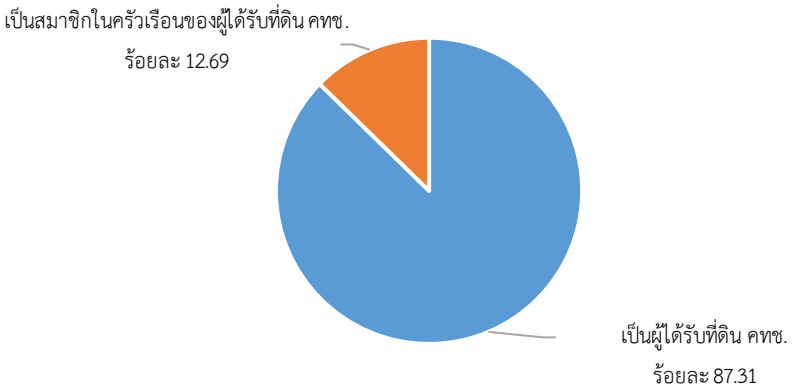
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.70 และเพศชาย ร้อยละ 40.30 โดยมีอายุเฉลี่ย 52 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 87.31 ในขณะที่ ร้อยละ 12.69 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ทั้งนี้ ผลการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.90 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10.45 ซึ่งใกล้เคียงกับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 9.70 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.54 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 73.88 ในขณะที่ ร้อยละ 26.12 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินประเภทอื่นๆ (บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ) เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 6 ไร่ ในขณะที่การครอบครองที่ทำกิน ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติเช่นกัน โดยครอบครองเฉลี่ยคนละ 18.25 ไร่ รองลงมาเป็นการครอบครองที่ดินในโครงการ คทช. เฉลี่ยคนละ 12.02 ไร่

ภาพที่ 5.27 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

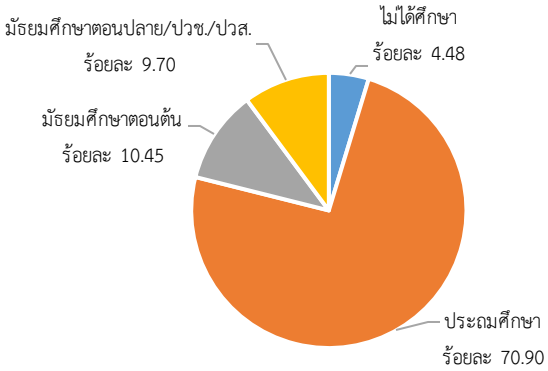
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.28 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

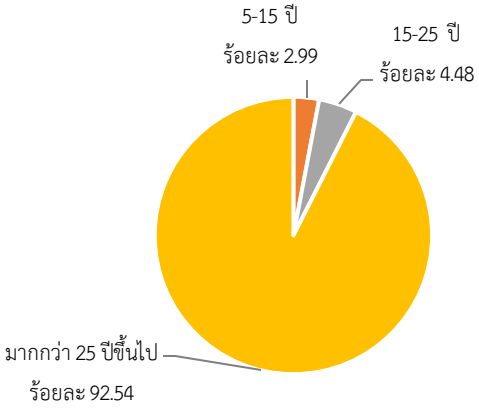
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.29 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

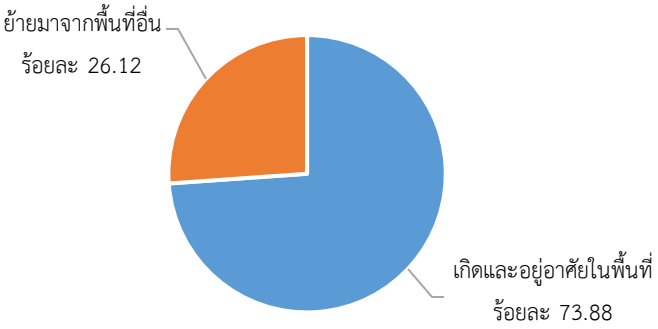
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.30 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

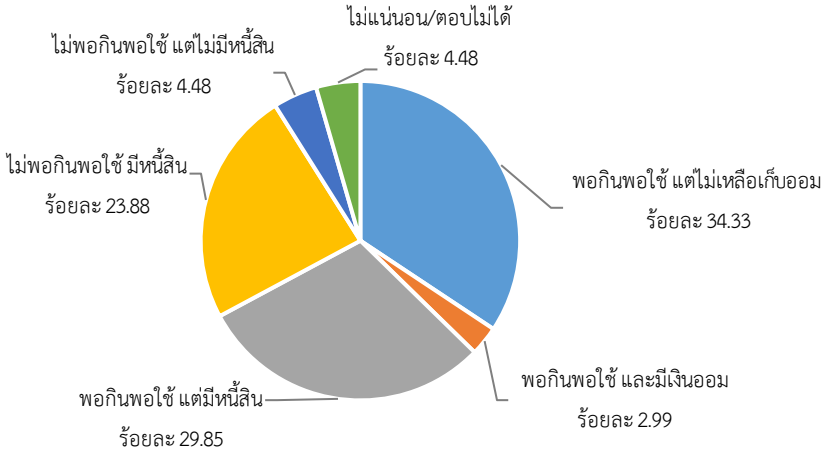
ภาพที่ 5.31 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 44,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 46,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.91 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 160,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 58,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.33 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม รองลงมา ร้อยละ 29.85 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน (ร้อยละ 23.88)

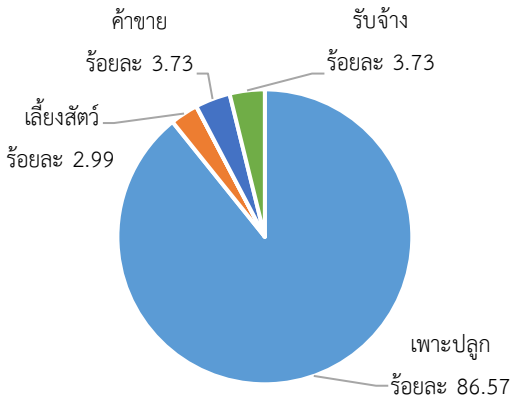
ภาพที่ 5.32 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

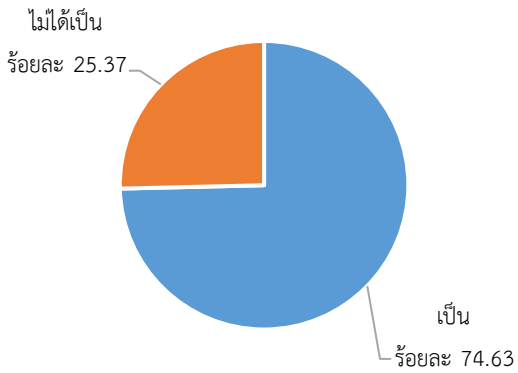
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.57 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ข้าว และมันสำปะหลัง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 74.63 และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 29.10 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 70.90 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.33 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

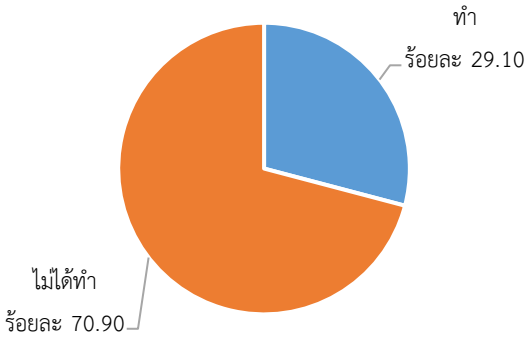
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.34 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.35 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) รายงานการประเมินผล

3.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

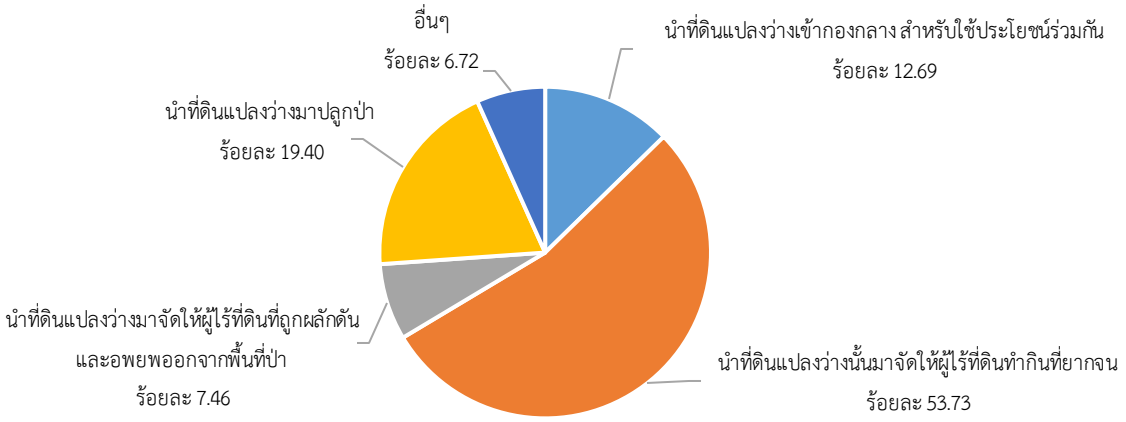
(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 61.94 เท่านั้น ที่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 38.06 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะ

ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปรากฏเพียง 2 หลักเกณฑ์เท่านั้นที่มีกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) ที่เห็นว่าหลักเกณฑ์มีความไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้"* ปรากฏร้อยละ 1.49 และหลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"* ปรากฏร้อยละ 5.22 ในขณะที่หลักเกณฑ์ *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ"* ปรากฏร้อยละ 47.01 เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตยังคงมีความกังวลด้านการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. กำหนด และมีความกังวลว่าหากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อาจต้องเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ทำกินที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตแล้วไป

ในขณะที่ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.73 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน รองลงมา ร้อยละ 19.40 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 5.36 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.37 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51 คะแนน โดยในทุกประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้น 2 ประเด็น คือ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล และโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ โดยกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 1.87 และ 2.42 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิที่ได้ไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และยังไม่เชื่อมั่นว่าการดำเนินโครงการฯ จะช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ได้ นอกจากนั้น ประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ที่ระดับ 3.12 คะแนน เนื่องจากการดำเนินงานของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดมีการดำเนินงานที่ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.18 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.87	ไม่เห็นด้วย	0.97
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.34	เห็นด้วย	0.87
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.42	ไม่เห็นด้วย	0.88
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	2.84	เห็นด้วย	0.65
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.07	เห็นด้วย	0.03
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.05	เห็นด้วย	0.46
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.12	เห็นด้วย	0.50
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.06	เห็นด้วย	0.54
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.07	เห็นด้วย	0.55
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.05	เห็นด้วย	0.50
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.51**	**เห็นด้วย**	**0.47**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.04 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.19 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณา กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.88 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.96 คะแนน

ตารางที่ 5.19 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.04**	**มาก**	**0.14**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.78	มาก	0.83
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.19	มาก	0.49
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.15	มาก	0.50
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.04	มาก	0.55
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.05	มาก	0.52
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.05	มาก	0.52
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**2.88**	**มาก**	**0.06**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	2.91	มาก	0.57
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	2.81	มาก	0.56
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	2.92	มาก	0.56
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**2.96**	**มาก**	**0.12**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าห้วยยอดมน ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.65 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก พบว่า *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.90 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (2.96 คะแนน) ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.41 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย โดยปรากฏเพียง 3 ประเด็นเท่านั้น ที่ได้รับคะแนนในระดับมาก คือ การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน ที่ระดับ 2.61 2.65 และ 2.58 คะแนน ตามลำดับ

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่มีปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 70.00 เนื่องจากมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ มีเพียง ร้อยละ 30.00 เท่านั้น ที่ประสบปัญหาด้านการตลาด

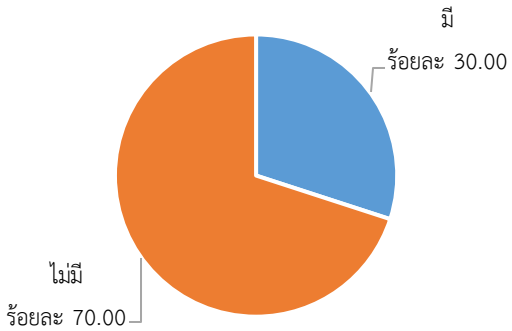
ตารางที่ 5.20 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**2.90**	**มาก**	**0.09**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	2.83	มาก	0.58
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	2.96	มาก	0.64
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.41**	**น้อย**	**0.22**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.61	มาก	0.65
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.65	มาก	0.75
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.49	น้อย	0.77
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.25	น้อย	0.86
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.00	น้อย	0.83
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.58	มาก	0.69
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.40	น้อย	0.75
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.32	น้อย	0.72
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.65**	**มาก**	**0.34**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.38 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.31 คะแนน เนื่องจากผลการประเมินในประเด็นต่างๆ ส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยทั้งสิ้น โดยปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด คือ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ที่ระดับ 2.65 และ 2.66 คะแนน ตามลำดับ ในขณะที่หากพิจารณาในประเด็นการสำรวจที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย พบว่า ประเด็นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล (1.93 คะแนน) ซึ่งสาเหตุสอดคล้องและเป็นไปตามคะแนนที่ได้จากการประเมินด้านบริบท โดยกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยในประเด็นดังกล่าวเช่นกัน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.21 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.93	น้อย	0.86
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.37	น้อย	0.83
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.31	น้อย	0.77
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.42	น้อย	0.71
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.56	มาก	0.09
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.47	น้อย	0.77
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.65	มาก	0.71
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.66	มาก	0.66
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.49	น้อย	0.73
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.51	มาก	0.72
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.31**	**น้อย**	**0.24**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกมิติที่พิจารณา แต่อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุดเท่านั้น โดยเฉพาะผลกระทบด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต ที่ได้รับคะแนนผลกระทบในระดับน้อยที่สุดเพียง 1.63 และ 1.60 คะแนนเท่านั้น ผลจากการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ป่าห้วยยอดมนยังไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางบวกกับประชาชนในพื้นที่มากนัก

ตารางที่ 5.22 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	1.96	น้อย	1.20
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.63	น้อยที่สุด	1.28
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.60	น้อยที่สุด	1.23
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.25	น้อย	1.06
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.99	น้อย	1.17
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.18	น้อย	1.16
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.34	น้อย	1.10

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยกลุ่มตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือหรือสนับสนุนใน 3 ลำดับแรก คือ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน และความต้องการอาชีพเสริม

ตารางที่ 5.23 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	78	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	61	3
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	76	2
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	58	4
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	41	6
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	52	5

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.69 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับมาก ยกเว้น 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับน้อยเท่านั้น ได้แก่ การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต และประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน ที่ระดับ 2.48 และ 2.50 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับสถานการณ์จริงในพื้นที่ที่ประชาชนยังไม่มั่นใจว่านโยบายฯ การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวจะคงอยู่ตลอดไปหรือไม่ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ดังนั้น การได้รับอนุญาตในรูปแบบดังกล่าวซึ่งยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของโครงการฯ อาจไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ในระดับที่คาดหวังไว้

ตารางที่ 5.24 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.51	มาก	0.73
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.48	น้อย	0.76
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.72	มาก	0.67
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.50	น้อย	0.73
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.66	มาก	0.62
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.73	มาก	0.64
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	2.78	มาก	0.58
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.87	มาก	0.60
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.76	มาก	0.62
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	2.78	มาก	0.53
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	2.75	มาก	0.67
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.69**	**มาก**	**0.13**

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าห้วยยอดมน ณ ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) การขาดการประชาสัมพันธ์และการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์ของการอนุญาตที่ถูกต้องและชัดเจน

(2) ลักษณะจำเพาะของพื้นที่ที่เป็นชุมชนใหม่ ซึ่งมีการซื้อขายเปลี่ยนมือการครอบครองที่ดินมากถึงร้อยละ 50.00 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด ดังนั้น ขั้นตอนการสำรวจรายชื่อผู้ครอบครองในปัจจุบันกับรายชื่อเดิมที่เจ้าหน้าที่มีอยู่จึงไม่ตรงกันเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินงานอาศัยระยะเวลามากกว่าปกติ และเมื่อประกอบกับเหตุผลด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจหลักเกณฑ์ของโครงการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ทำให้ความร่วมมือในการดำเนินการขั้นตอนต่างๆ ไม่ได้รับการตอบรับที่ดีเท่าที่ควร

4) ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

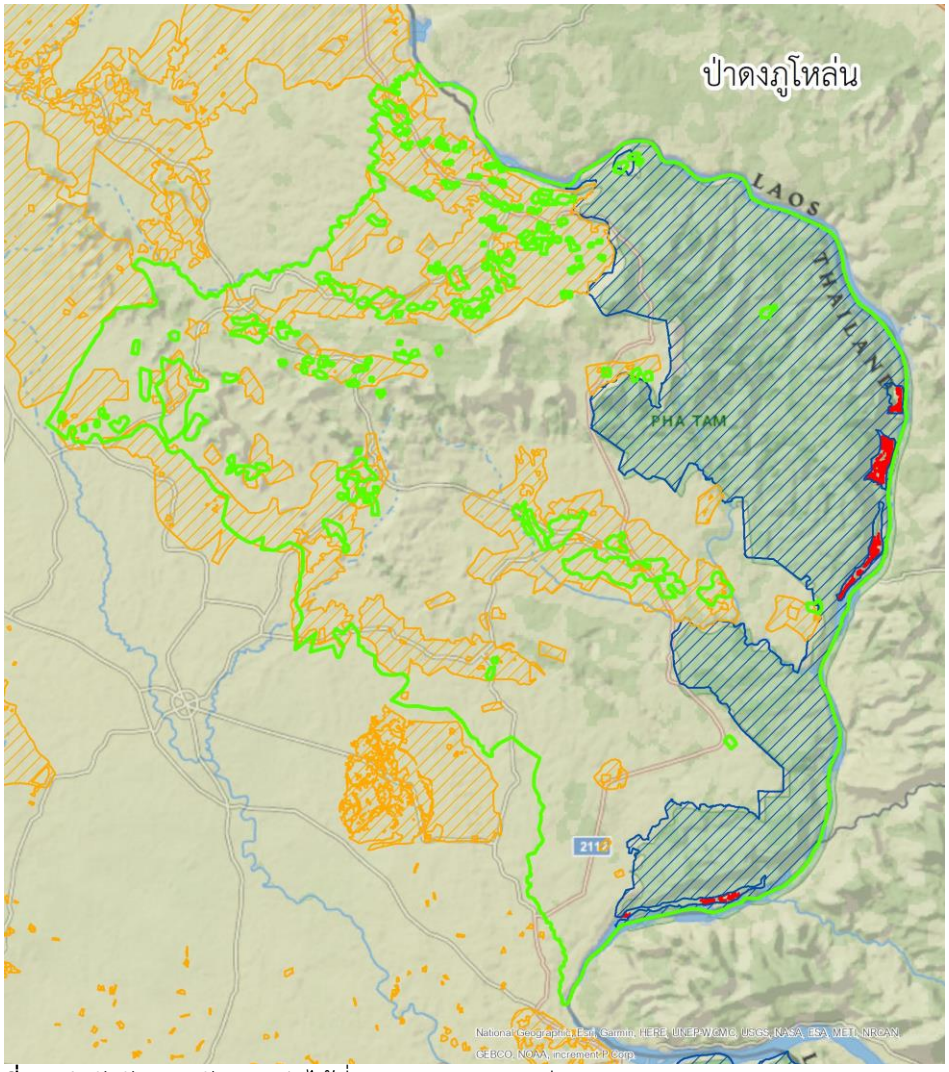
4.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

4.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 สาขาอุบลราชธานี ซึ่งรับผิดชอบในกระบวนการจัดหาที่ดินพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ณ ปี 2562 จำนวนรวม 4 พื้นที่ ประกอบด้วย 1) ป่าบุณฑริก อำเภอบุณฑริก 2) ป่าดงภูโหล่น อำเภอโขงเจียม 3) ป่าห้วยยอดมน อำเภอสิรินธร และ 4) ป่าช่องเม็ก อำเภอสิรินธร โดยการสำรวจข้อมูลตามโครงการฯ คัดเลือกพื้นที่เพื่อการดำเนินการประเมินผลใน 2 พื้นที่ คือ ป่าดงภูโหล่น อำเภอโขงเจียม และป่าห้วยยอดมน อำเภอสิรินธร

การดำเนินการจัดหาที่ดินในพื้นที่ป่าดงภูโหล่น ตำบลนาโพธิ์กลางและตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ครอบคลุมพื้นที่ 1,459-1-73.8 ไร่ รวม 607 แปลง และมีการจัดคนลงพื้นที่แล้วเสร็จ จำนวน 437 ราย โดยได้รับมอบหนังสืออนุญาตฯ จากพลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นสักขีพยาน) ณ สวนสัตว์อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560

ภาพที่ 5.39 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 สาขาอุบลราชธานี

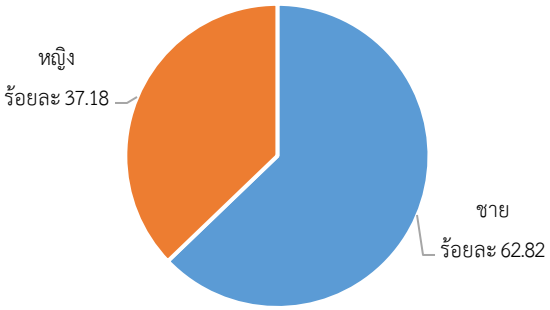
4.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ตำบลนาโพธิ์กลาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 78 คน (จากเป้าหมาย 78 คน) คิดเป็นร้อยละ 100.00

จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 62.82 และเพศหญิง ร้อยละ 37.18 โดยมีอายุเฉลี่ย 51 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 91.03 ในขณะที่ ร้อยละ 8.97 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ทั้งนี้ ผลการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.10 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 17.95

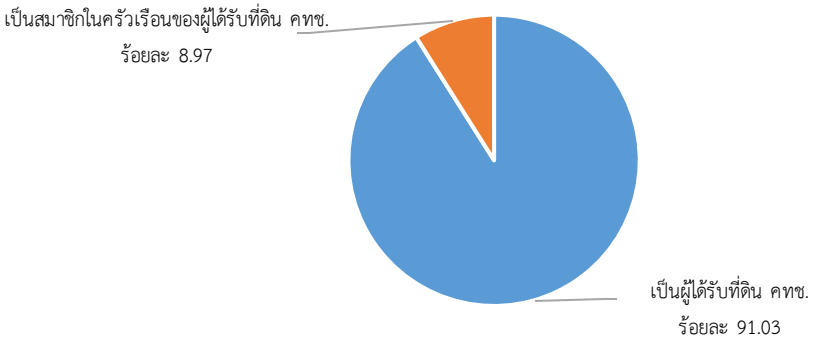
ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.44 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 93.59 ในขณะที่ ร้อยละ 6.41 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินอื่นๆ (เขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตป่าอนุรักษ์) เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 5.70 ไร่ ในขณะที่ที่ทำกินส่วนใหญ่เป็นที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) เฉลี่ยครอบครองคนละ 20.25 ไร่ รองลงมาเป็นที่ดิน ส.ป.ก. โดยครอบครองเฉลี่ยคนละ 17.00 ไร่

ภาพที่ 5.40 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

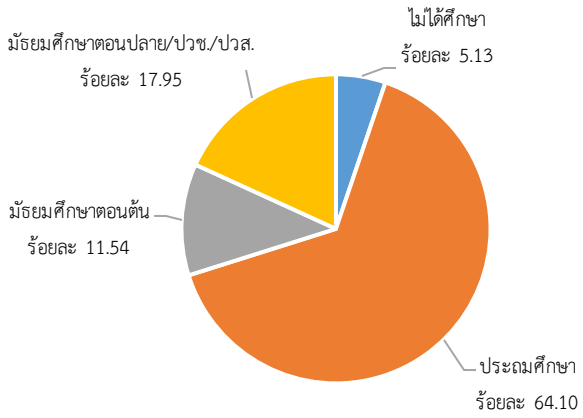
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.41 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

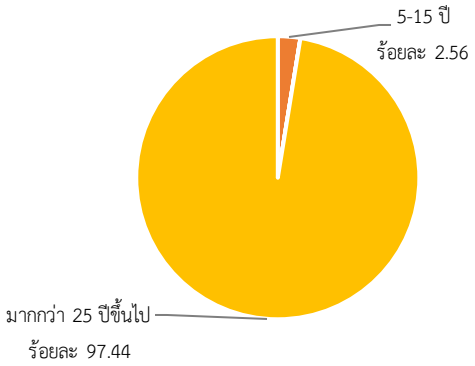
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.42 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

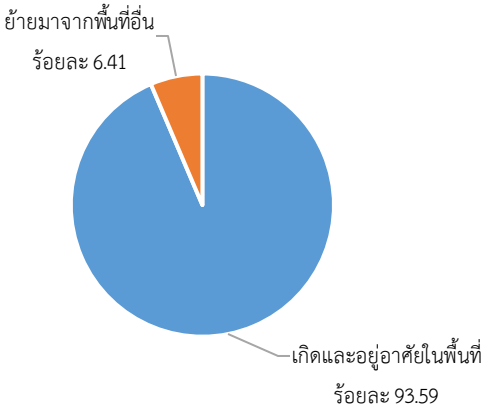
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.43 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

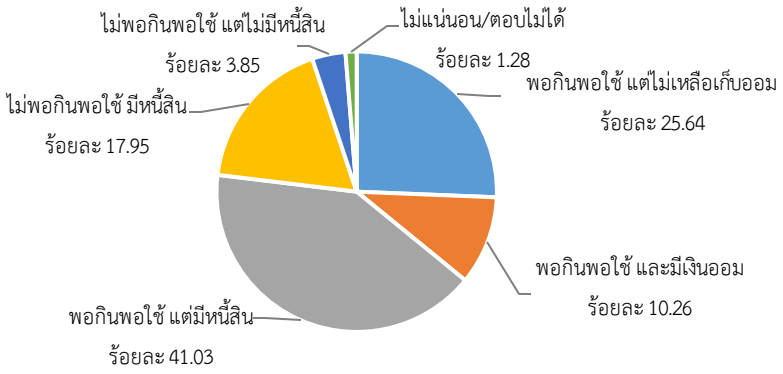
ภาพที่ 5.44 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 37,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 38,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 มีหนี้สินครัวเรือน โดยทั้งหมดเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 80,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.03 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 25.64 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม

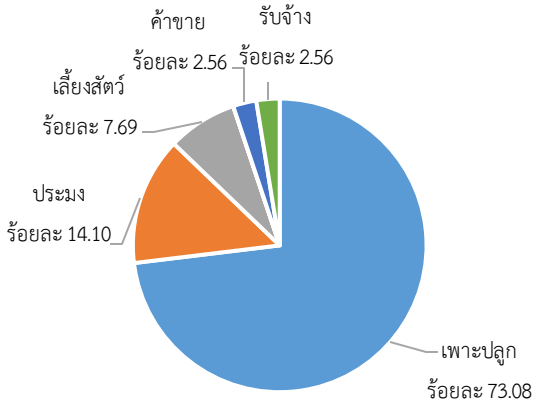
ภาพที่ 5.45 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

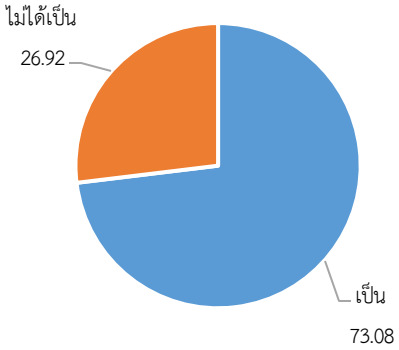
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.08 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ข้าว และมะม่วงหิมพานต์ รองลงมา ร้อยละ 14.10 ประกอบอาชีพประมง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.08 เป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 12.82 เท่านั้น ในขณะที่ร้อยละ 87.18 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.46 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

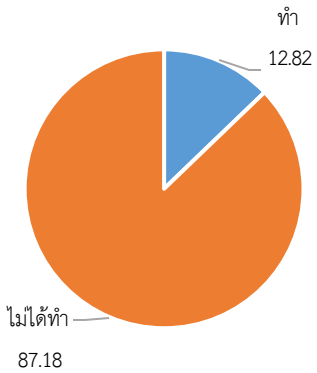
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.47 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.48 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2) รายงานการประเมินผล

4.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

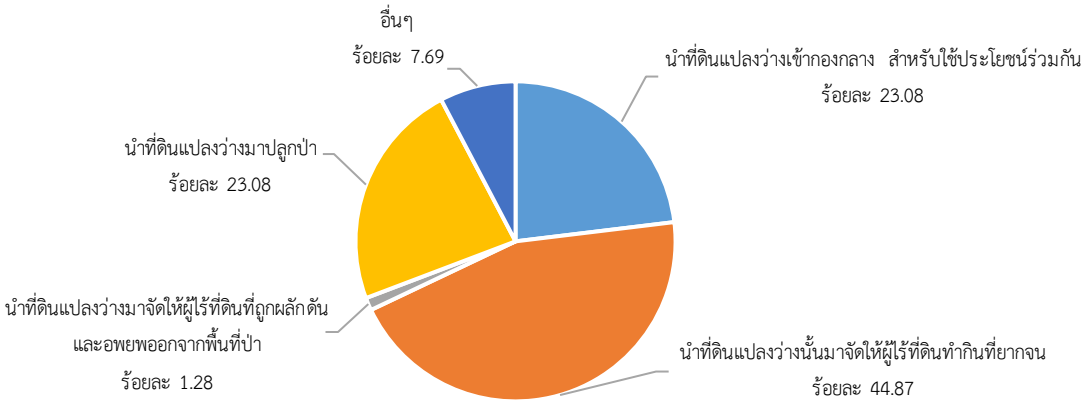
(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 24.36 เท่านั้น ที่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยมีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 75.64 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏเพียงหลักเกณฑ์เดียวที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์มีความเหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้"* ในขณะที่ปรากฏ 4 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) ที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น" "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ" "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาทให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดี"* และ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด"* โดยปรากฏร้อยละ 1.28 2.56 6.41 และ 8.97 ตามลำดับ

นอกจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ยังปรากฏหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าไม่เหมาะสม ประกอบด้วย 3 หลักเกณฑ์ คือ หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่" "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ"* และ *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ"* โดยปรากฏร้อยละ 15.38 10.26 และ 16.67 ตามลำดับ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่ ที่ประชาชนเห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากสถานภาพการครอบครองจริงในปัจจุบันของผู้ได้รับอนุญาตส่วนใหญ่ครอบครองที่ดินป่าสงวนแห่งชาติเกินกว่า 20 ไร่ นอกจากนั้น ยังแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันยังคงมีความกังวลด้านการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. กำหนด และมีความกังวลว่าหากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อาจต้องเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ทำกินที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตแล้วไป

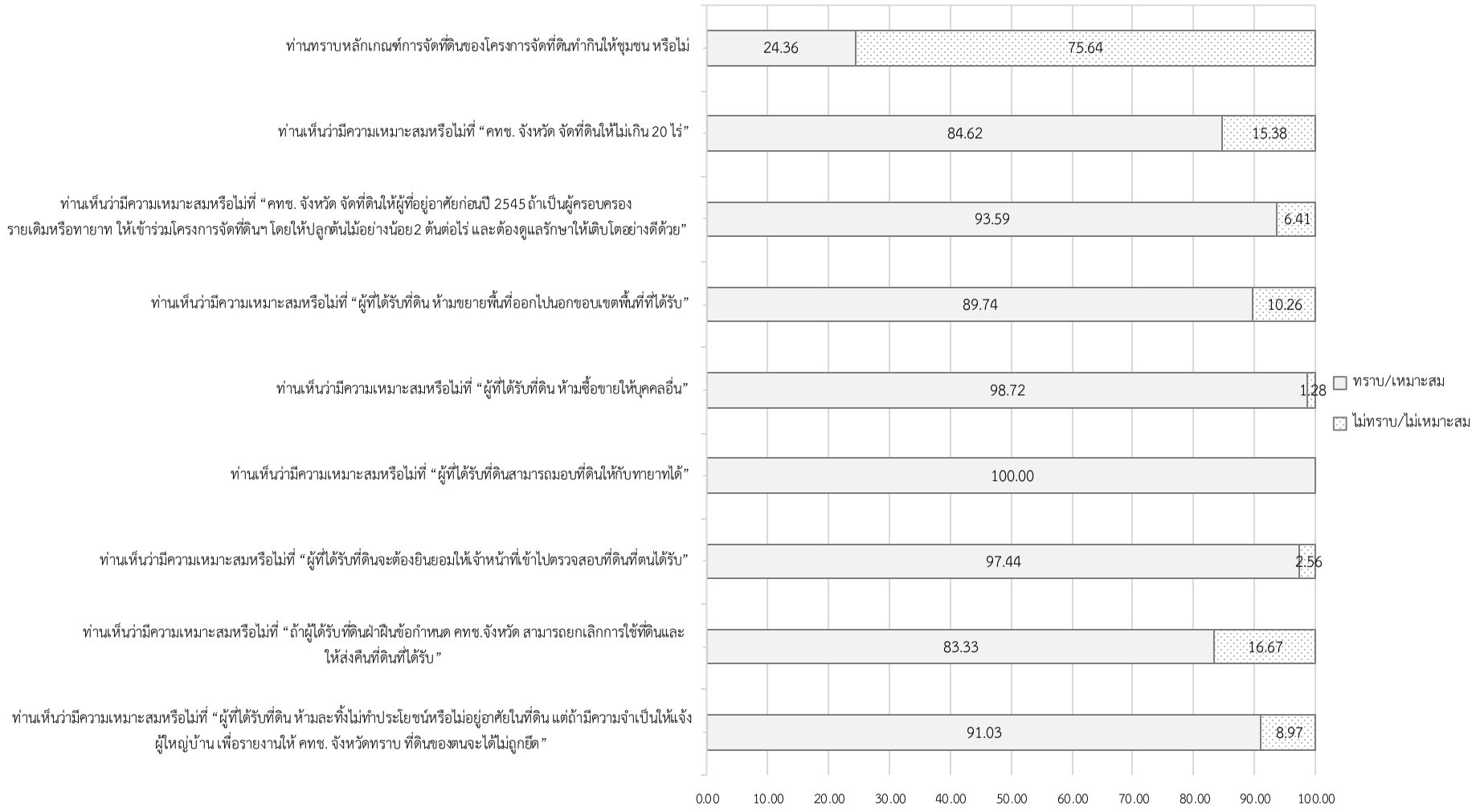
ในขณะที่ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.87 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน รองลงมา ร้อยละ 23.08 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ซึ่งได้รับคะแนนเท่ากับการนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ภาพที่ 5.49 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.50 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.11 คะแนน โดยประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง ยกเว้นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 2.42 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ส่วนประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาที่ดิน (3.44 คะแนน) รองลงมา คือ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (3.34 คะแนน) ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.25 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.42	ไม่เห็นด้วย	1.19
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.26	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.75
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.33	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.66
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.22	เห็นด้วย	0.80
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.31	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.09
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.53
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.34	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.61
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.31	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.59
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.20	เห็นด้วย	0.70
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.24	เห็นด้วย	0.66
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.11**	**เห็นด้วย**	**0.39**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่าในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.97 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.18 คะแนน) และความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน (3.17 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าทุกประเด็นย่อยที่พิจารณา ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.04 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.00 คะแนน

ตารางที่ 5.26 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**2.97**	**มาก**	**0.25**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.54	มาก	0.88
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.18	มาก	0.60
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	2.94	มาก	0.49
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.17	มาก	0.52
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.13	มาก	0.52
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	2.86	มาก	0.75
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.04**	**มาก**	**0.22**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	2.79	มาก	0.71
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.10	มาก	0.57
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.22	มาก	0.62
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.00**	**มาก**	**0.05**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าดงภูโหล่น ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว

ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.23 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.38 คะแนน ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่าในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.79 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก แต่ปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนในระดับน้อย คือ การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด และการมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต โดยได้รับคะแนนที่ระดับ 2.14 และ 2.31 คะแนน ตามลำดับ เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวยังไม่สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมได้

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.54 ไม่มีปัญหาด้านการตลาด เนื่องจากมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อผลผลิตทางการเกษตรและสัตว์น้ำถึงในพื้นที่ ในขณะที่ ร้อยละ 38.46 ประสบปัญหาด้านการตลาด

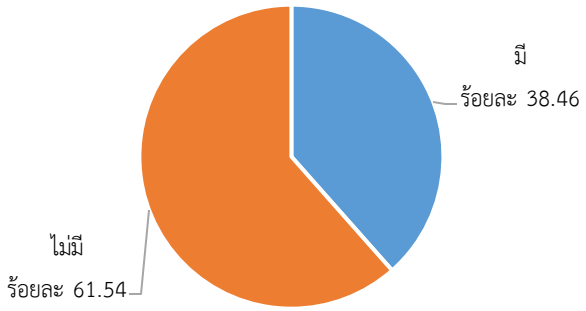
ตารางที่ 5.27 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.23**	**มาก**	**0.22**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.08	มาก	0.73
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.38	มากที่สุด	0.65
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.79**	**มาก**	**0.36**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.95	มาก	0.67

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.17	มาก	0.76
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.96	มาก	0.91
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.14	น้อย	0.89
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.31	น้อย	0.85
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.96	มาก	0.74
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.99	มาก	0.68
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.86	มาก	0.80
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.01**	**มาก**	**0.31**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.51 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.95 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่พิจารณาทั้งหมดได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งประเด็นด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.17 คะแนน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาที่ดิน ที่ระดับ 3.15 คะแนน ในขณะที่ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล และจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.74 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.28 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.74	มาก	1.06
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.17	มาก	0.65
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.09	มาก	0.76
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.74	มาก	0.87
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.99	มาก	0.10
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.15	มาก	0.73
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.04	มาก	0.72
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.93	มาก	0.73
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.91	มาก	0.84
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.92	มาก	0.78
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.95**	**มาก**	**0.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยประเด็นส่วนใหญ่ส่งผลกระทบในระดับมาก ยกเว้น 2 ประเด็นที่ส่งผลกระทบในระดับน้อยที่สุด คือ การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต ที่ระดับ 1.56 และ 1.55 คะแนนตามลำดับ ซึ่งประเด็นดังกล่าวยังไม่ได้รับการดำเนินการหรือบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมในปัจจุบัน

ตารางที่ 5.29 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.84	มาก	1.14
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.56	น้อยที่สุด	1.47
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.55	น้อยที่สุด	1.42
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.88	มาก	1.07
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.72	มาก	1.02
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.97	มาก	0.88
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.23	มาก	0.93

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยหากจัดลำดับความต้องการมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม สืบเนื่องจากที่ดินที่ครอบครองอยู่ในปัจจุบันมากกว่าที่ดินที่ได้รับอนุญาต ดังนั้น ประชาชนในพื้นที่จึงยังคงมีความต้องการที่จะได้รับอนุญาตในที่ดินทั้งหมดที่ทำกินอยู่ในปัจจุบัน ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ และความต้องการอาชีพเสริม

ตารางที่ 5.30 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	36	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	20	3
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	12	5
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	16	4
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	7	6
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	24	2

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นความเชื่อมั่นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น ในขณะที่ปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด คือ การทำให้

คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม (3.46 คะแนน) และประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล (3.35 คะแนน) ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนได้อย่างชัดเจนว่า แม้ว่าในปัจจุบันการดำเนินโครงการฯ ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นและยังไม่สามารถแสดงสัมฤทธิ์ผลในประเด็นต่างๆ ได้อย่างชัดเจนนัก ทั้งในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการพัฒนาพื้นที่ หากแต่ประชาชนในพื้นที่มีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นความเชื่อมั่นในรูปแบบดังกล่าวจะนำไปสู่ความร่วมมือและการตอบรับในการดำเนินงานที่ดีในอนาคตต่อไป

ตารางที่ 5.31 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.91	มาก	0.63
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.94	มาก	0.73
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.08	มาก	0.70
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.73	มาก	0.78
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.91	มาก	0.67
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.46	มากที่สุด	0.55
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.32	มาก	0.71
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.29	มาก	0.54
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.79	มาก	0.67
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.10	มาก	0.50
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.35	มากที่สุด	0.68
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.08**	มาก	**0.25**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าดงภูโหล่น ณ บ้านคันท่าเกวียน อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) รูปแบบการครอบครองที่ดินของรัฐของประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมถึงในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2 รวมไปถึงการเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่เขตป่าอนุรักษ์ ดังนั้น การให้อนุญาตตามโครงการ คทช. จึงเป็น

เพียงการได้รับอนุญาตในที่ดินบางส่วนที่ครอบครองอยู่เท่านั้น ประชาชนในพื้นที่จึงยังมีความต้องการได้รับสิทธิเพิ่มเติม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งดำเนินการสร้างความเข้าใจและความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ครอบครองอยู่

(2) ประชาชนในพื้นที่สำรวจยังขาดการรับรู้ถึงหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินตามโครงการ คทช. อย่างชัดเจน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งชี้แจงและทำความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ทั้งหมด พร้อมทั้งสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องถึงสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ประชาชนครอบครองอยู่ในปัจจุบัน เพื่อขจัดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และประชาชนผู้ครอบครอง

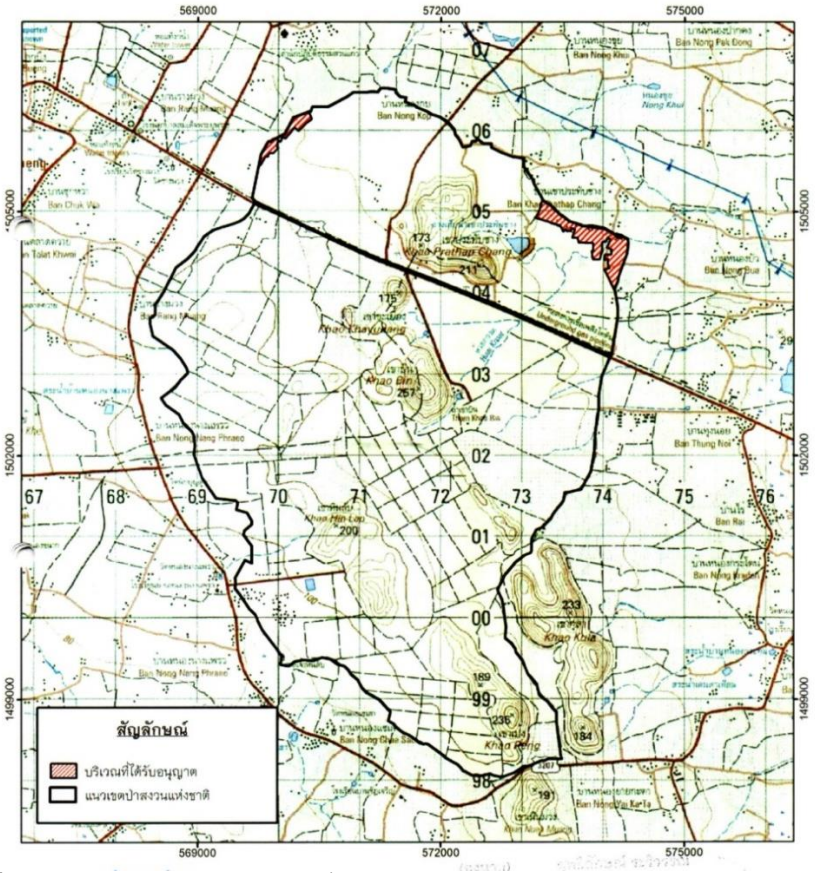
5) ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

5.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

5.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 10 (ราชบุรี) มีการดำเนินงานในรูปแบบการจัดกลุ่มแปลงที่จะขออนุญาตในพื้นที่อนุญาตจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาบิน ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ขออนุญาตทั้งสิ้น จำนวน 231-1-1 ไร่ จำนวนราษฎร 38 ราย

ภาพที่ 5.52 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 10 (ราชบุรี)

ทั้งนี้ ความก้าวหน้าของการดำเนินงานแล้วเสร็จถึงขั้นตอนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการดำเนินงานของคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีความก้าวหน้าตามลำดับ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดราชบุรี ในฐานะเลขานุการคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด ได้ดำเนินการ ตามแผนการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจ 6 ด้าน ของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐานข้อมูล Zoning โดยการจัดกิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมักพระราชทาน การทำ/การใช้น้ำหมัก และการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาบิน

(2) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ปัจจุบันโครงการชลประทานราชบุรีอยู่ระหว่างเสนอของบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมโครงการ

(3) ด้านการส่งเสริมการตลาด สหกรณ์จังหวัดราชบุรีส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ทำจักสานตระกร้าจากเถาวัลย์แดง พร้อมจัดหาตลาดเพื่อจัดจำหน่าย

(4) ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม สหกรณ์จังหวัดราชบุรีทำการส่งเสริมการร่วมกันผลิตและจำหน่ายในรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจ โดยในพื้นที่ป่าเขาบินมีความก้าวหน้าของการดำเนินงาน คือ เตรียมการจัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายให้สมาชิกในกลุ่ม และการรวบรวมผลผลิต โดยรวบรวมเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 9 ราย

(5) ด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สหกรณ์จังหวัดราชบุรีสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้เกษตรกรนำไปประกอบอาชีพ โดยเกษตรกรในพื้นที่ป่าเขาบินมีความต้องการแหล่งเงินทุน จำนวน 13 ราย

(6) ด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน ในปี 2562 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรีไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานในพื้นที่ป่าเขาบิน

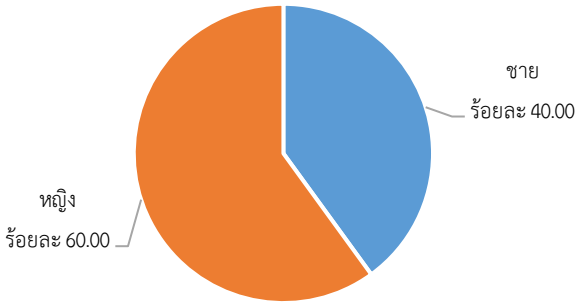
5.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี ดำเนินการเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 35 คน (จากเป้าหมาย 8 คน) คิดเป็นร้อยละ 437.50

จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.00 และเพศชาย ร้อยละ 40.00 โดยมีอายุเฉลี่ย 49 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 74.29 ในขณะที่ ร้อยละ 25.71 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ทั้งนี้ ผลการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.57 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ ไม่ได้ศึกษา ร้อยละ 31.43 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.71 อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 82.86

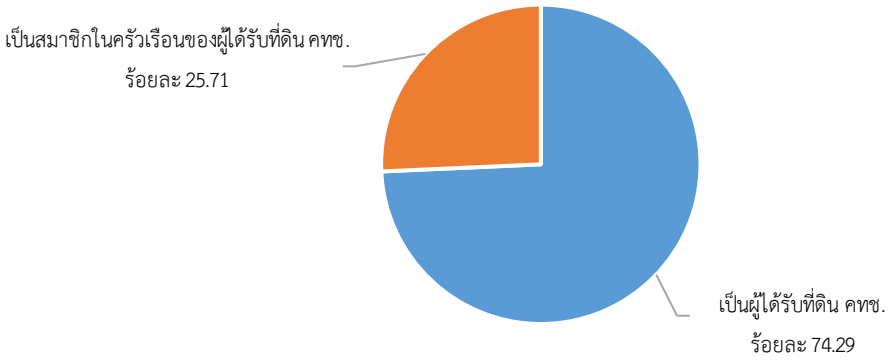
ในขณะที่ ร้อยละ 17.14 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นที่ดินโฉนด เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 4.75 ไร่ รองลงมา คือ ที่ดินในโครงการ คทช. เฉลี่ยคนละ 2.03 ไร่ ในขณะที่ที่ทำกินส่วนใหญ่เป็นที่ดินในโครงการ คทช. โดยได้รับอนุญาตเฉลี่ยคนละ 6.01 ไร่

ภาพที่ 5.53 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

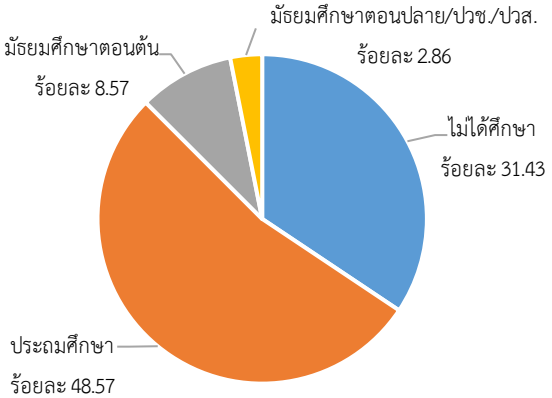
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.54 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

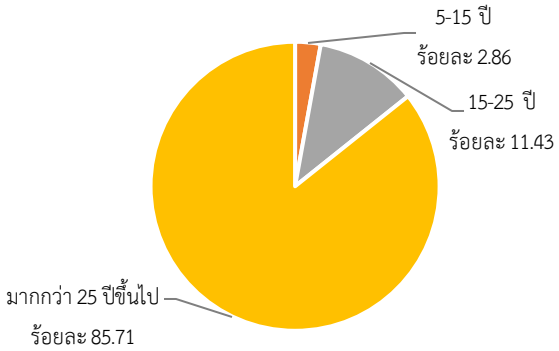
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.55 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

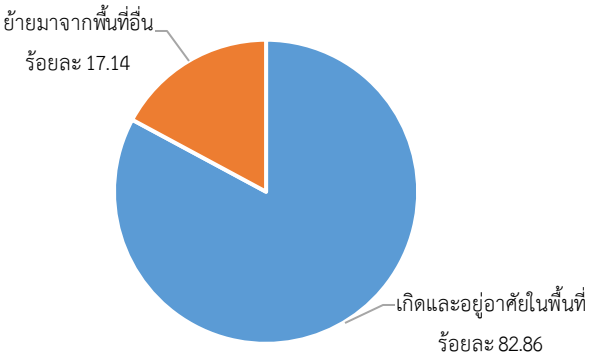
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.56 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

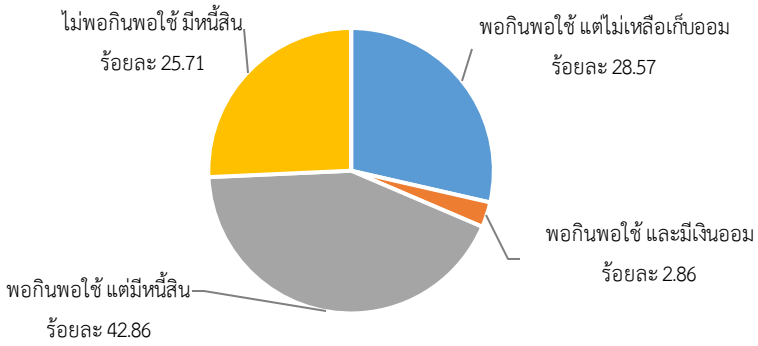
ภาพที่ 5.57 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 70,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 72,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.86 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 91,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 49,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.86 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 28.57 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน (ร้อยละ 25.71)

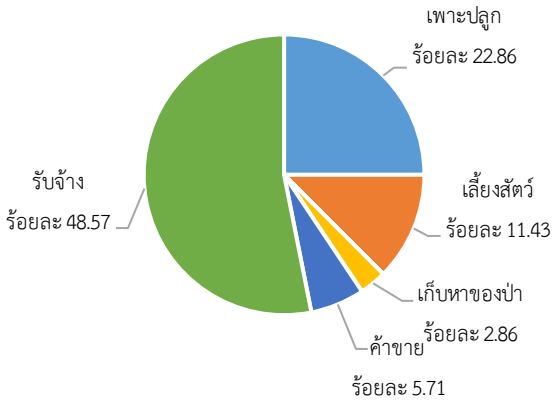
ภาพที่ 5.58 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

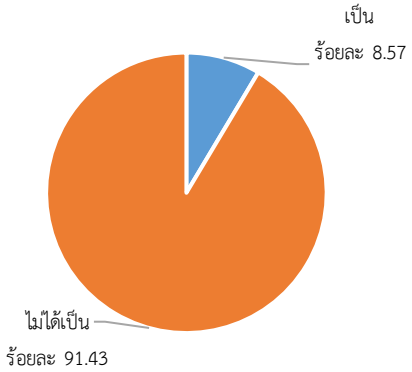
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.57 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา ร้อยละ 22.86 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ผัก และอ้อย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกสหกรณ์เพียงร้อยละ 8.57 ในขณะที่ ร้อยละ 91.43 ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ และด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ปรากฏเพียงร้อยละ 11.43 เท่านั้น ที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในขณะที่ ร้อยละ 88.57 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.59 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

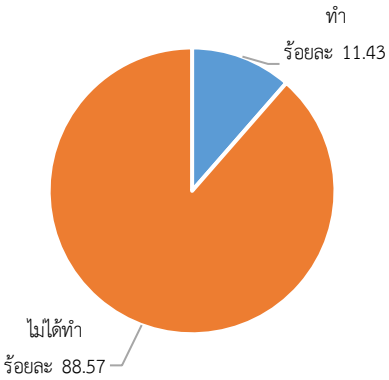
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.60 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.61 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

5.2) รายงานการประเมินผล

5.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

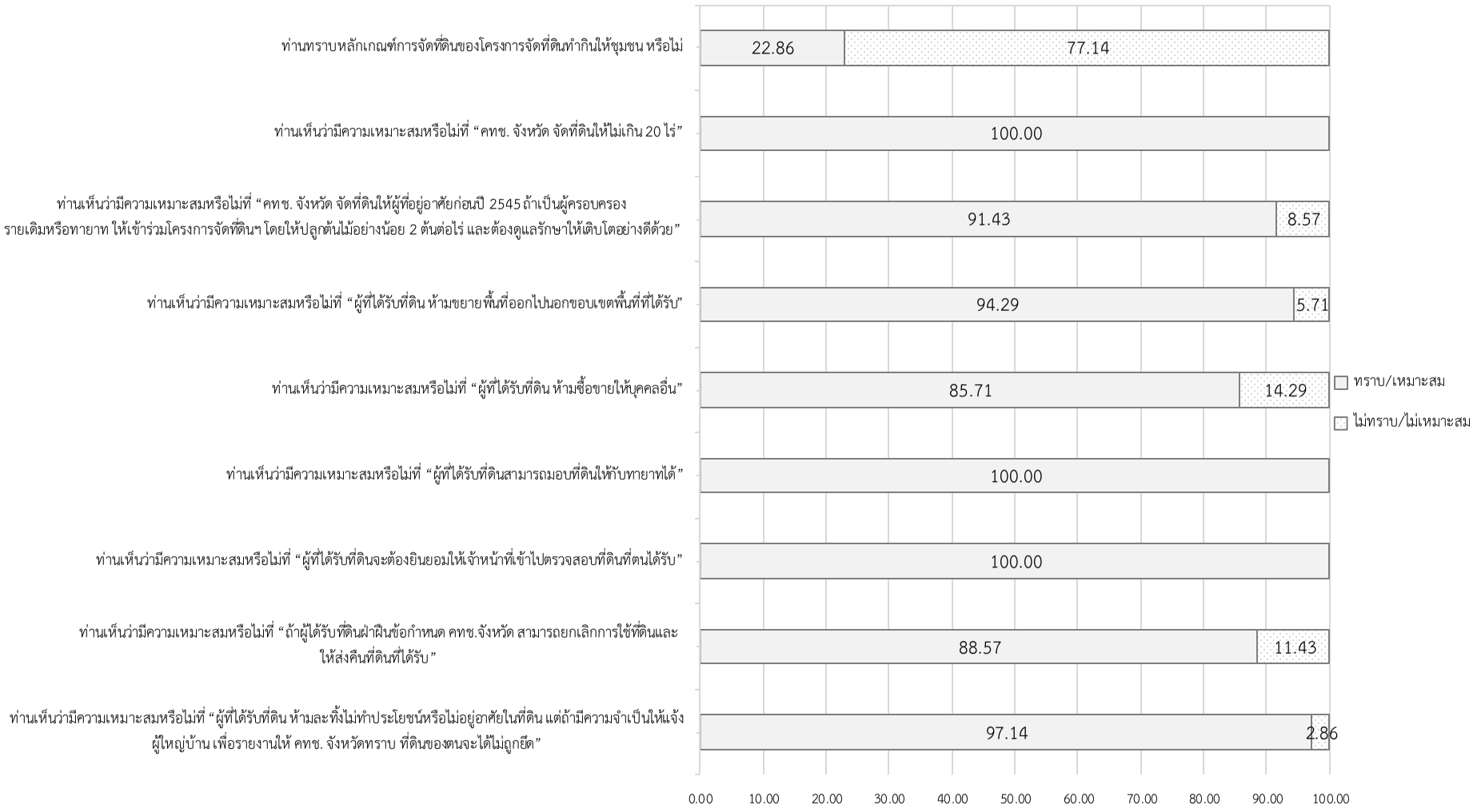
หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 22.86 เท่านั้นที่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่างมากถึง ร้อยละ 77.14 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปรากฏหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์เหมาะสมรวม 3 หลักเกณฑ์ ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่”* *“ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* ในขณะที่ปรากฏ 3 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาทให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย”* *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ”* และ*“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด”* โดยร้อยละ 8.57 5.71 และ 2.86 ตามลำดับ เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสม

นอกจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ยังปรากฏหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าไม่เหมาะสม 2 หลักเกณฑ์ คือ หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น”* และ *“ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ”* โดยปรากฏร้อยละ 14.29 และ 11.43 ตามลำดับ เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสม ซึ่งผลที่ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันยังคงมีความกังวลด้านการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. กำหนด และมีความกังวลว่าหากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อาจต้องเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ทำกินที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตแล้วไป

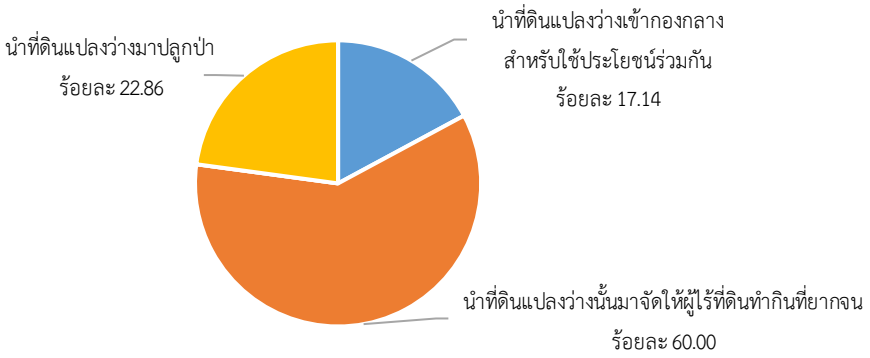
ภาพที่ 5.62 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

ในขณะที่ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.00 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน รองลงมา ร้อยละ 22.86 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ในขณะที่ ร้อยละ 17.14 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ภาพที่ 5.63 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.64 คะแนน โดยในประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่ระดับ 1.91 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิที่ได้ไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 2.49 คะแนน สืบเนื่องจากการครอบครองในปัจจุบันมาจากการซื้อขายเปลี่ยนมือจากเจ้าของเดิมในอดีต ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นว่าหากไม่ต้องการครอบครองที่ดินแล้วน่าจะสามารถขายให้แก่บุคคลอื่นต่อไปได้ ส่วนประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม (3.17 คะแนน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (3.15 คะแนน) ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.32 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.91	ไม่เห็นด้วย	0.70
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.60	เห็นด้วย	0.77
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.49	ไม่เห็นด้วย	0.82
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.11	เห็นด้วย	0.47
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.08	เห็นด้วย	0.08
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.09	เห็นด้วย	0.51
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.15	เห็นด้วย	0.57
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.17	เห็นด้วย	0.60
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.00	เห็นด้วย	0.69
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.00	เห็นด้วย	0.53
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.64**	**เห็นด้วย**	**0.49**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่าในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.10 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม ซึ่งเท่ากับประเด็นด้านความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย ที่ระดับ 3.20 คะแนน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.04 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.07 คะแนน

ตารางที่ 5.33 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.10**	**มาก**	**0.11**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.94	มาก	0.48
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.20	มาก	0.63
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.11	มาก	0.58
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.17	มาก	0.66
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.20	มาก	0.58
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.00	มาก	0.64
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.04**	**มาก**	**0.09**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.00	มาก	0.54
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	2.97	มาก	0.57
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.14	มาก	0.55
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.07**	**มาก**	**0.05**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าเขาบินไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.80 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.06 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.23 คะแนน ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.53 คะแนน และหากพิจารณารายละเอียดในทุกประเด็นย่อย พบว่า ปรากฏ 4 ประเด็นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งเท่ากับจำนวนประเด็นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย โดยประเด็นที่ได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ประกอบด้วย การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (2.89 คะแนน) การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (2.66 คะแนน) การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน (2.88 คะแนน) และการมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน (2.90 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นที่ได้รับความพึงพอใจระดับน้อย ประกอบด้วย การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด

(2.00 คะแนน) การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต (2.06 คะแนน) การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน (2.47 คะแนน) และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ (2.42 คะแนน)

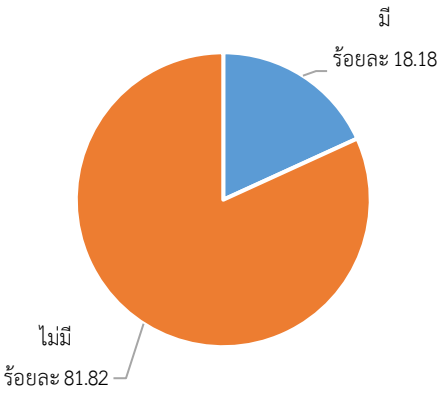
อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 81.82 ไม่มีปัญหาด้านการตลาด และมีเพียงร้อยละ 18.18 เท่านั้นที่ประสบปัญหาด้านการตลาด

ตารางที่ 5.34 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.06**	**มาก**	**0.24**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	2.89	มาก	0.58
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.23	มาก	0.43
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.53**	**มาก**	**0.36**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.89	มาก	0.53
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.66	มาก	0.60
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.88	มาก	0.61
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.00	น้อย	0.84
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.06	น้อย	0.73
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.47	น้อย	0.63
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.90	มาก	0.60
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.42	น้อย	0.77
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.80**	**มาก**	**0.37**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.64 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.64 คะแนน โดยในประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก ยกเว้น 2 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับน้อย คือ การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ (2.40 คะแนน) และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ (2.44 คะแนน) ซึ่งระดับความพึงพอใจดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างยังขาดความเชื่อมั่นว่าการดำเนินโครงการฯ จะช่วยขจัดปัญหาการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินที่ได้รับอนุญาตได้ พร้อมทั้งกลุ่มตัวอย่างยังคงมีความต้องการในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ ซึ่งยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในปัจจุบัน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.35 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.54	มาก	0.70
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.60	มาก	0.81
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.40	น้อย	0.77
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.97	มาก	0.62
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.68	มาก	0.15
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.84	มาก	0.63
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.69	มาก	0.71
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.71	มาก	0.85
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.44	น้อย	0.73
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.72	มาก	0.68
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.64**	**มาก**	**0.21**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกมิติที่พิจารณา โดยจำแนกระดับผลกระทบเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ผลกระทบระดับมาก คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น และการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน 2) ผลกระทบระดับน้อย คือ การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ผลกระทบระดับน้อยที่สุด คือ การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต และการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและการดำรงชีพที่มีคุณภาพสูงขึ้นได้ คณะทำงานควรเร่งพัฒนาการดำเนินงานในด้านที่ยังส่งผลกระทบในระดับน้อยและน้อยที่สุด เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่สามารถดำรงชีพและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพและพึ่งพาตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ตารางที่ 5.36 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.91	มาก	0.61
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.29	น้อยที่สุด	1.47
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.26	น้อยที่สุด	1.52
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.69	น้อยที่สุด	1.59
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.29	น้อย	1.20
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.54	มาก	0.92
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.97	มาก	0.66

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยใน 3 ลำดับแรกที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือหรือสนับสนุนมากที่สุด คือ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม ความต้องการอาชีพเสริม ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน และความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ

ตารางที่ 5.37 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	25	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	17	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	14	3
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	4	5
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	5	4
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	14	3

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.78 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่มีการพิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับมาก โดยเฉพาะความเชื่อมั่นด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล ซึ่งได้รับคะแนนความเชื่อมั่นมากที่สุด (3.06 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ปรากฏเพียงความเชื่อมั่นด้านการยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต ที่ได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับน้อย (2.31 คะแนน) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจด้านบริบทและผลผลิต ที่ประชาชนยังคงไม่เชื่อมั่นมากนักว่าการดำเนินโครงการในรูปแบบกรรมสิทธิ์ร่วมจะสามารถยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในอนาคตได้

ตารางที่ 5.38 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.69	มาก	0.80
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.31	น้อย	1.08
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.57	มาก	0.85
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.97	มาก	0.62
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.83	มาก	0.66
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.94	มาก	0.59
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	2.69	มาก	0.72
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.86	มาก	0.60
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.80	มาก	0.63
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	2.83	มาก	0.62
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.06	มาก	0.76
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.78**	**มาก**	**0.21**

ที่มา: จากการสำรวจ

5.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) การทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในประเด็นเรื่องการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ยังพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์ต่างๆ อย่างถูกต้อง

(2) ความต้องการสาธารณูปโภค โดยเฉพาะแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัจจุบันใช้ประปาหมู่บ้านเพื่อการอุปโภคและบริโภคเท่านั้น ทั้งนี้ กรมชลประทานอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ

(3) ปรากฏการครอบครองที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อประกอบธุรกิจรีสอร์ตในพื้นที่โครงการฯ

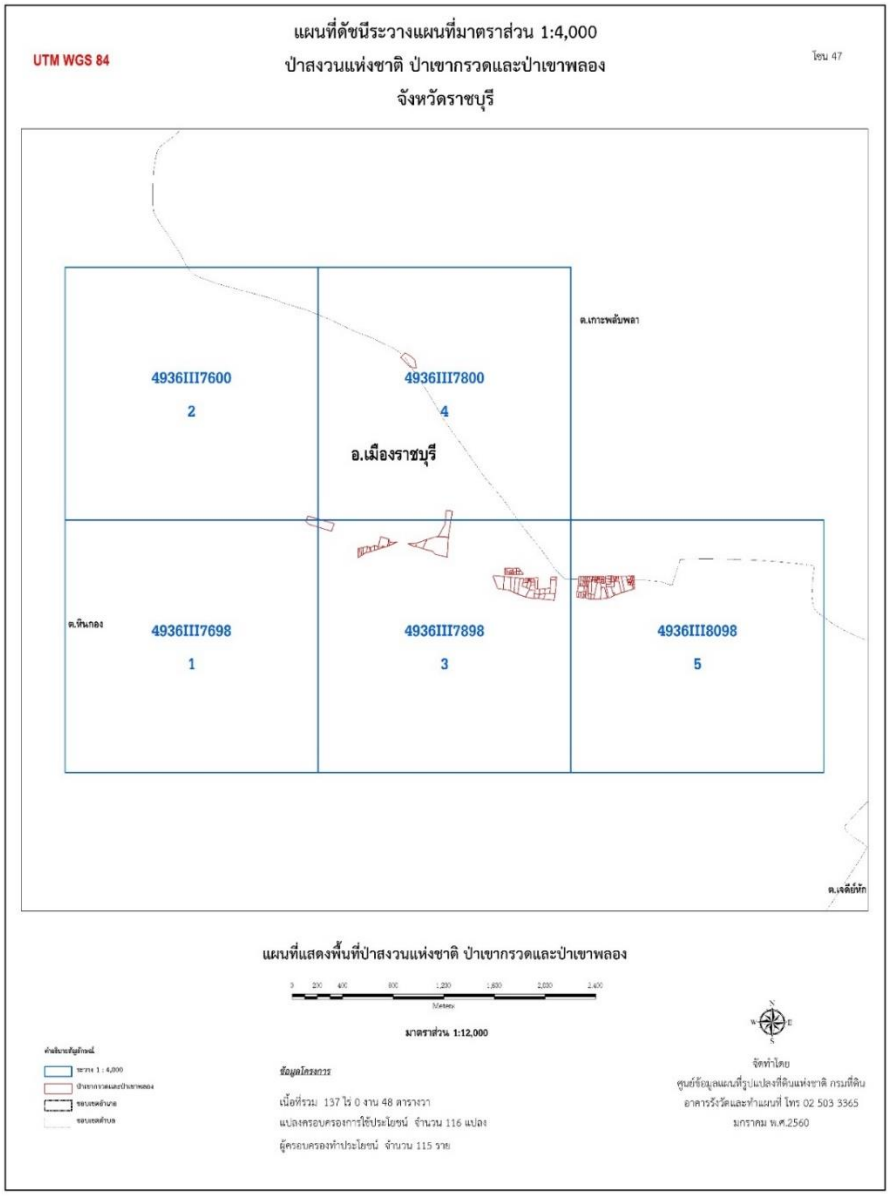
6) ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

6.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

6.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 10 (ราชบุรี) ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง ตำบลหินกอง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ขออนุญาตทั้งสิ้น จำนวน 129-1-48 ไร่ จำนวนราษฎร 109 ราย

ภาพที่ 5.65 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลแผนที่รูปแปลงที่ดินแห่งชาติ กรมที่ดิน

ทั้งนี้ ความก้าวหน้าของการดำเนินงานแล้วเสร็จถึงขั้นตอนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการดำเนินงานของคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีความก้าวหน้าตามลำดับ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดราชบุรี ในฐานะเลขานุการคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด ได้ดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจ 6 ด้าน ของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐานข้อมูล Zoning โดยการจัดกิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมักพระราชทาน การทำ/การใช้น้ำหมัก และการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง

(2) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ปัจจุบันโครงการชลประทานราชบุรีอยู่ระหว่างเสนอของบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมโครงการ

(3) ด้านการส่งเสริมการตลาด สหกรณ์จังหวัดราชบุรีส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ทำดอกไม้จันทน์ พร้อมมอบวัสดุและอุปกรณ์ในการจัดทำและหาตลาด

(4) ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม สหกรณ์จังหวัดราชบุรีทำการส่งเสริมการร่วมกันผลิตและจำหน่ายในรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจ โดยในพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลองมีความก้าวหน้าของการดำเนินงาน คือ เตรียมการจัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายให้สมาชิกในกลุ่ม โดยรวบรวมเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 13 ราย

(5) ด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สหกรณ์จังหวัดราชบุรีสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้เกษตรกรนำไปประกอบอาชีพ โดยเกษตรกรในพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลองมีความต้องการแหล่งเงินทุน จำนวน 12 ราย

(6) ด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน ในปี 2562 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรีไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานในพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง แต่มีการเข้าตรวจติดตามการจัดทำบัญชีครัวเรือน

6.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี ดำเนินการเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 45 คน (จากเป้าหมาย 22 คน) คิดเป็นร้อยละ 204.55

จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.33 ซึ่งใกล้เคียงกับเพศชาย ร้อยละ 46.67 โดยมีอายุเฉลี่ย 56 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 88.89 ในขณะที่ ร้อยละ 11.11 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ทั้งนี้ ผลการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 20.00 ด้านภูมิลำเนาส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.89 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัย

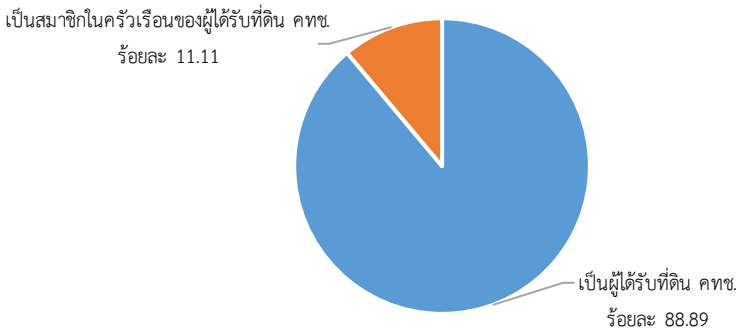
อยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 91.11 ในขณะที่ ร้อยละ 8.89 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่าประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินที่มีโฉนด เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 3.50 ไร่ ในขณะที่ที่ดินทำกินส่วนใหญ่เป็นที่ดิน ส.ป.ก. ซึ่งครอบครองเฉลี่ยคนละ 25.00 ไร่ รองลงมา คือ ที่ดินโฉนด โดยครอบครองเฉลี่ย 13.05 ไร่ ส่วนที่ดินโครงการ คทช. ที่ได้รับสิทธิเฉลี่ยคนละ 1.94 ไร่

ภาพที่ 5.66 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

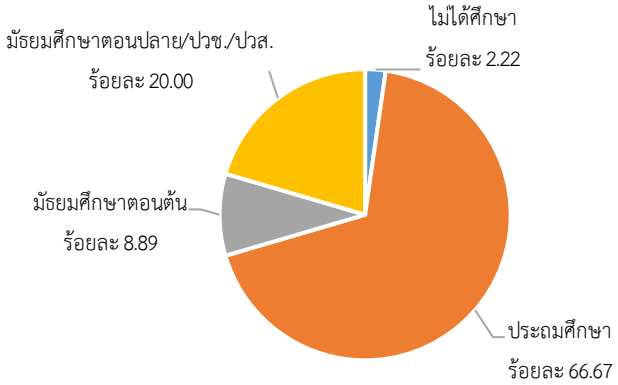
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.67 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

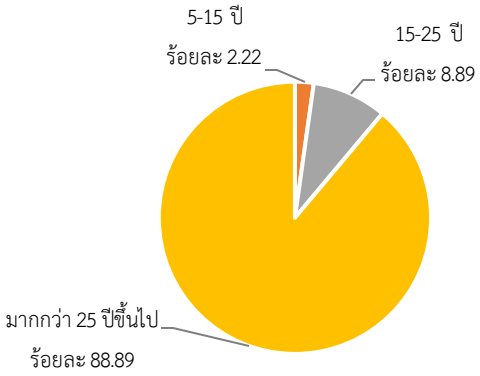
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.68 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

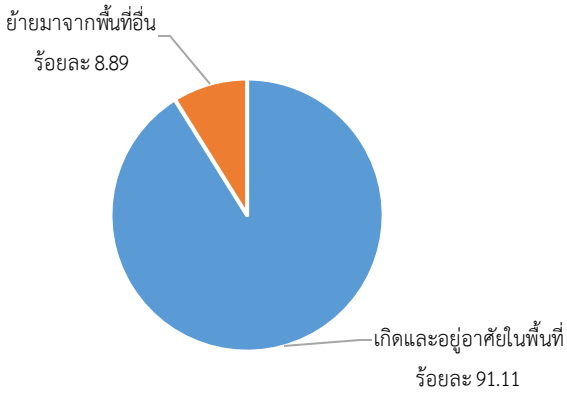
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.69 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

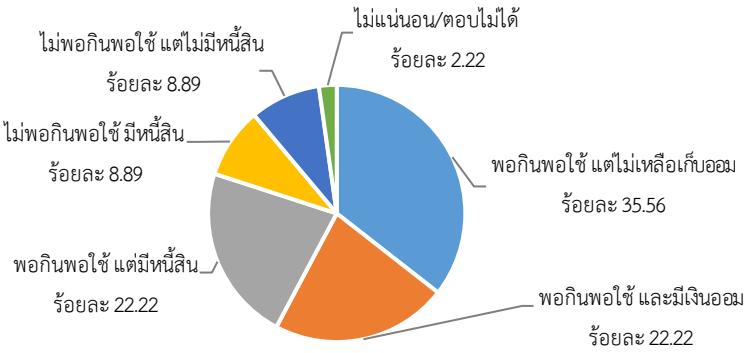
ภาพที่ 5.70 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 87,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 75,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.33 มีหนี้สินครัวเรือน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 46.67 โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 209,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 82,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.56 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม รองลงมา ร้อยละ 22.22 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน ซึ่งเท่ากับกลุ่มพอกินพอใช้ และมีเงินออม

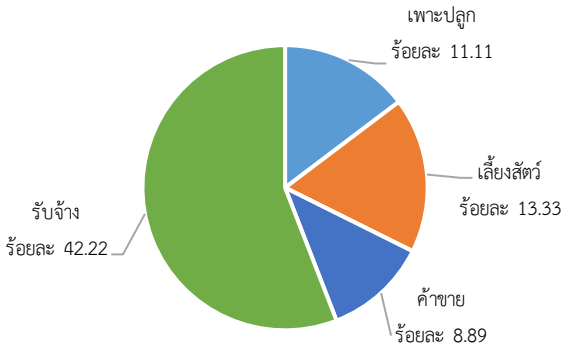
ภาพที่ 5.71 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

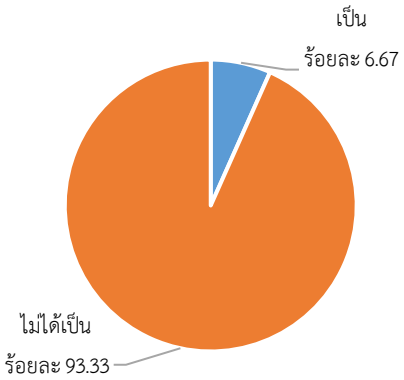
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.22 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา คือ เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 13.33 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น อ้อย (ร้อยละ 11.11) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ มีเพียงร้อยละ 6.67 เท่านั้นที่มีสถานะเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในขณะที่ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 20.00 มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน และร้อยละ 80.00 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.72 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

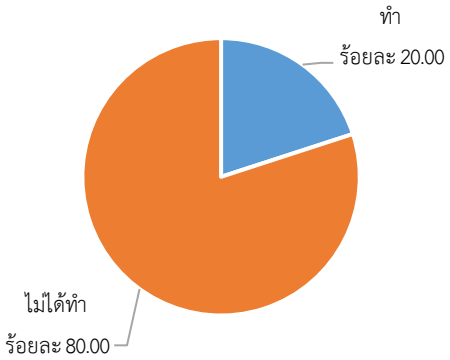
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.73 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.74 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

6.2) รายงานการประเมินผล

6.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

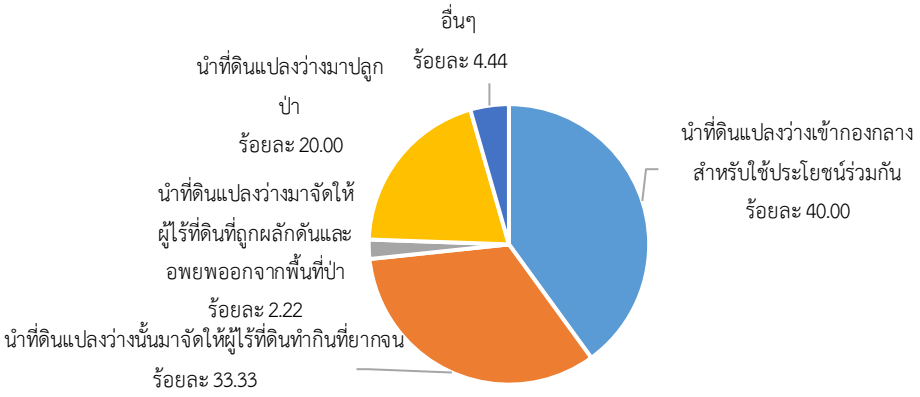
(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมิน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 73.33 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 26.67 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* ในขณะที่ปรากฏ 4 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น”* *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่”* *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด”* โดยปรากฏกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 8.89 ในหลักเกณฑ์แรก และร้อยละ 2.22 ในสามหลักเกณฑ์หลังที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

นอกจากนั้น หากพิจารณาหลักเกณฑ์ที่มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วน (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย"* และ *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ"* โดยทั้ง 2 หลักเกณฑ์ มีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 15.56 เท่ากันที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันยังมีความกังวลด้านการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. กำหนด และกังวลว่าหากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อาจต้องเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ทำกินที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตแล้วไป

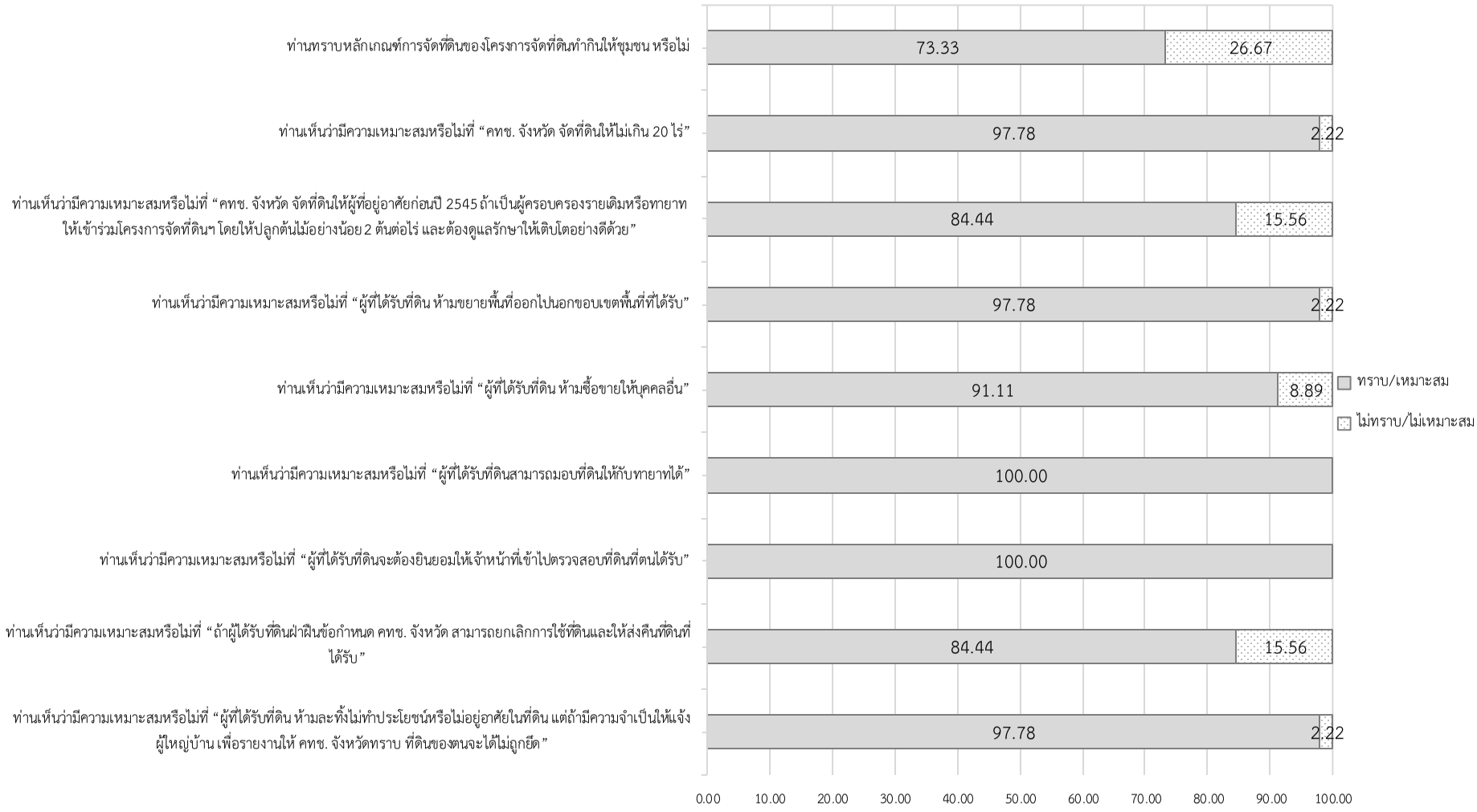
ในขณะที่ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.00 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน รองลงมา ร้อยละ 33.33 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน และร้อยละ 20.00 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 5.75 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.76 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.59 คะแนน ซึ่งประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (3.16 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ปรากฏ 2 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย คือ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล (1.93 คะแนน) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิที่ได้ไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดินและเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว (2.29 คะแนน) ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.39 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.93	ไม่เห็นด้วย	0.96
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.29	ไม่เห็นด้วย	0.97
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.64	เห็นด้วย	0.91
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.04	เห็นด้วย	0.42
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.03	เห็นด้วย	0.10
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.00	เห็นด้วย	0.66
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.16	เห็นด้วย	0.65
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.93	เห็นด้วย	0.62
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.09	เห็นด้วย	0.58
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.98	เห็นด้วย	0.57
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.59**	**เห็นด้วย**	**0.48**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.16 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น (3.24 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.16 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.16 คะแนน

ตารางที่ 5.40 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.16**	**มาก**	**0.06**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.07	มาก	0.50
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.20	มาก	0.55
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.24	มาก	0.53
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.13	มาก	0.55
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.11	มาก	0.57
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.18	มาก	0.53
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.16**	**มาก**	**0.07**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.11	มาก	0.61
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.13	มาก	0.63
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.24	มาก	0.61
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.16**	**มาก**	**0.01**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้าง

พื้นฐานก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.18 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.29 คะแนน ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่าในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.84 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาทั้งหมดได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นด้านการมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.03 คะแนน) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (3.00 คะแนน)

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในพื้นที่ไม่มีปัญหาด้านการตลาด

ตารางที่ 5.41 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.18**	**มาก**	**0.16**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.07	มาก	0.58
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.29	มากที่สุด	0.59
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.84**	**มาก**	**0.19**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.98	มาก	0.81
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.00	มาก	0.73

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.92	มาก	0.92
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.61	มาก	0.72
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.53	มาก	1.02
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.90	มาก	0.79
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.03	มาก	0.74
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.76	มาก	0.88
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.01**	**มาก**	**0.24**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.53 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณารายประเด็นย่อย พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น โดยด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือนได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.08 คะแนน ในขณะที่หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น (2.00 คะแนน) ซึ่งสาเหตุสอดคล้องและเป็นไปตามคะแนนที่ได้จากการประเมินด้านบริบท ซึ่งกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยในประเด็นดังกล่าวเช่นกัน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.42 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.00	น้อย	0.98
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.40	มาก	1.05
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.56	มาก	1.01
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.78	มาก	0.93
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.94	มาก	0.13
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.98	มาก	0.89

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.05	มาก	0.88
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.80	มาก	0.88
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.81	มาก	1.04
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.08	มาก	0.77
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.53**	**มาก**	**0.36**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกมิติที่พิจารณา โดยเฉพาะด้านการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่ได้รับคะแนนในระดับมาก (2.60 คะแนน) ในขณะที่ปรากฏ 4 ประเด็นที่ได้รับคะแนนในระดับน้อย ได้แก่ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น ส่วนประเด็นด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต เป็นผลกระทบที่ได้รับคะแนนในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นหากจะพิจารณาการดำเนินงานที่จะช่วยปรับปรุงผลการประเมินให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ควรมุ่งเน้นการดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาการตลาดและการแปรรูปผลผลิตเป็นสำคัญ

ตารางที่ 5.43 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.13	น้อย	1.46
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.62	น้อยที่สุด	1.34
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.55	น้อยที่สุด	1.30
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.11	น้อย	1.37
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.96	น้อย	1.43
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.20	น้อย	1.41
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.60	มาก	1.32

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยผลจากการจัดลำดับความต้องการ 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม ความต้องการอาชีพเสริม และความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

ตารางที่ 5.44 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	34	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	29	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	17	5
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	22	3
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	17	5
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	21	4

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า การดำเนินโครงการฯ สร้างความเชื่อมั่นได้ในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.73 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากมิติที่พิจารณาส่วนใหญ่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในระดับมากทั้งสิ้น ยกเว้นด้านการได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ และด้านการยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต ซึ่งได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.40 และ 2.42 คะแนน ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมายังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในด้านความมั่นคงในการได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบกรรมสิทธิ์ร่วม พร้อมทั้งยังไม่เชื่อมั่นเท่าที่ควรว่าการดำเนินโครงการในรูปแบบดังกล่าวจะช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในอนาคตได้ ดังนั้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนที่อยู่ในโครงการฯ การดำเนินงานในระยะต่อไปควรมุ่งเน้นการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจ รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่โครงการฯ กำหนด เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างสมบูรณ์

ตารางที่ 5.45 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.40	น้อย	0.84
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.42	น้อย	0.92
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.51	มาก	0.82
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.87	มาก	0.73
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.87	มาก	0.73
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.71	มาก	0.79
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	2.69	มาก	0.70
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.84	มาก	0.71
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.76	มาก	0.68
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	2.82	มาก	0.78
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.09	มาก	0.79
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.73**	**มาก**	**0.21**

ที่มา: จากการสำรวจ

6.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง ตำบลหินกอง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) การทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในประเด็นเรื่องการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ จากการสำรวจ พบว่า ยังคงปรากฏประชาชนผู้ได้รับสิทธิจำนวนหนึ่งยังไม่ทราบหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการ คทช.

(2) การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อนำหน้าดินไปขายในอดีตส่งผลให้พื้นที่ในปัจจุบันมีสภาพเป็นหลุม/บ่อน้ำขนาดใหญ่ และมีการลักลอบใช้พื้นที่ในการทิ้ง/คัดแยกขยะ พื้นที่จึงเกิดสภาพเสื่อมโทรม

(3) ประชาชนในพื้นที่ไม่มีความสนใจในการประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากมีการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบันอยู่แล้ว ส่งผลให้ความร่วมมือด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอยู่ในวงจำกัด

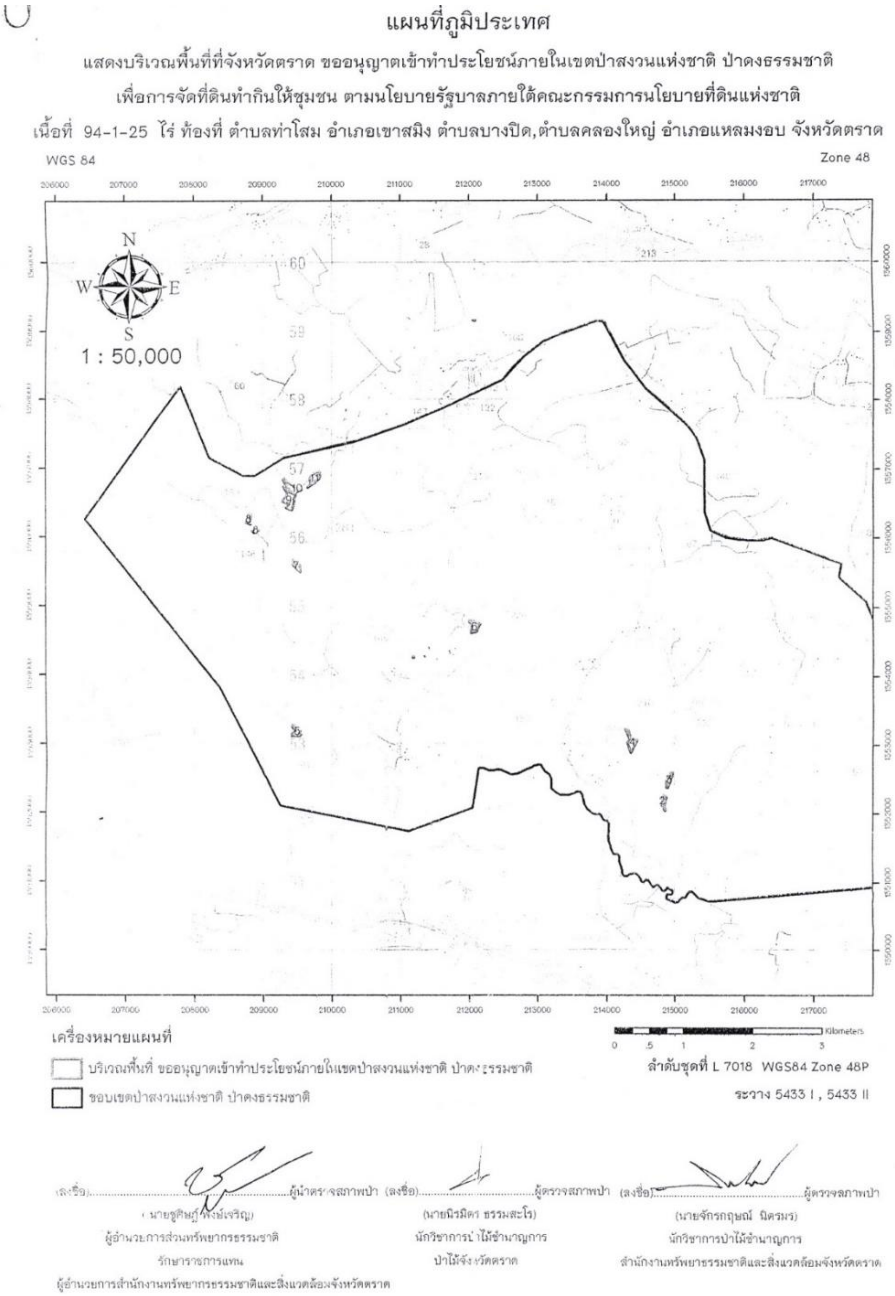
7) ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

7.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

7.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) มีการดำเนินงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ขออนุญาตทั้งสิ้น จำนวน 12-1-41 ไร่ จำนวนราษฎร 36 ราย

ภาพที่ 5.77 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: ศูนย์ป่าไม้ตราด

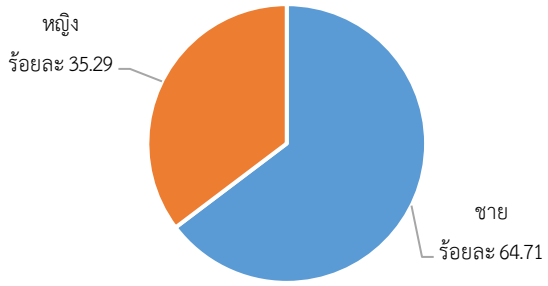
ทั้งนี้ ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การดำเนินงานของคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีความก้าวหน้าตามลำดับ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดตราด ในฐานะเลขานุการคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่มีการรวมกลุ่มเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรแหลมงอบ จำกัด โดยในปี 2562 มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพใน 2 รูปแบบ คือ การอบรมเกษตรกรโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร และการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน

7.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด ดำเนินการเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 17 คน (จากเป้าหมาย 5 คน) คิดเป็นร้อยละ 340.00

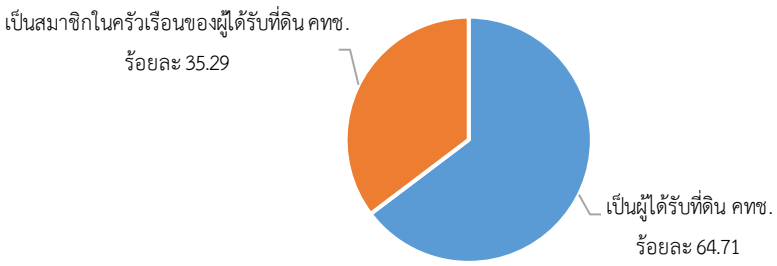
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 64.71 และเพศหญิง ร้อยละ 35.29 โดยมีอายุเฉลี่ย 49 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 64.71 ในขณะที่ ร้อยละ 35.29 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ทั้งนี้ ผลการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.94 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. เท่ากันที่ร้อยละ 17.65 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.47 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 82.35 ในขณะที่ ร้อยละ 17.65 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินในโครงการ คทช. เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 1.33 ไร่ ในขณะที่ที่ทำกิน ส่วนใหญ่ครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. เฉลี่ยคนละ 15.43 ไร่ รองลงมา คือ ที่ดินโฉนด เฉลี่ยคนละ 7.08 ไร่ ส่วนที่ดินโครงการ คทช. มีการครอบครองเฉลี่ยคนละ 5.82 ไร่

ภาพที่ 5.78 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

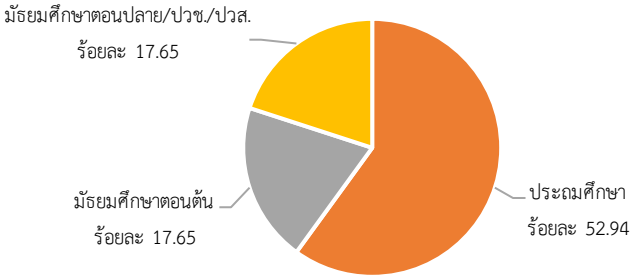
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.79 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

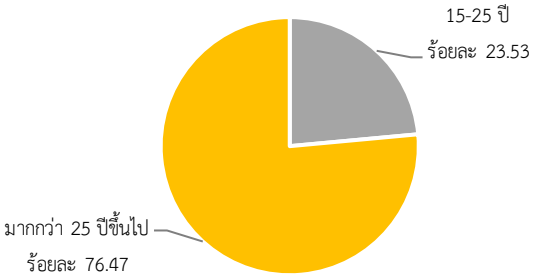
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.80 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

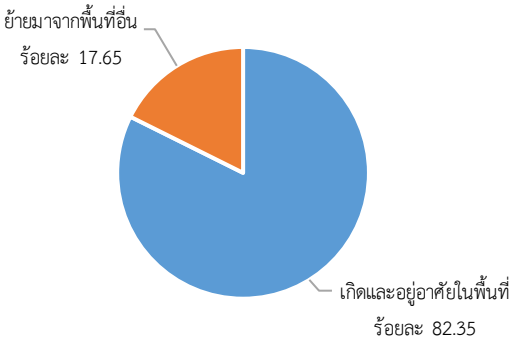
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.81 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

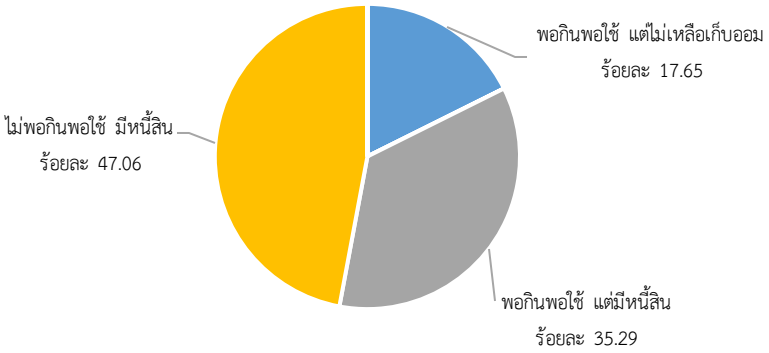
ภาพที่ 5.82 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 98,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยในระดับ 102,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.24 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 545,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 65,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.06 เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้และมีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 35.29 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน

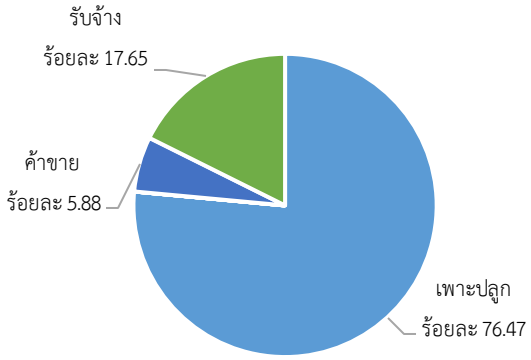
ภาพที่ 5.83 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

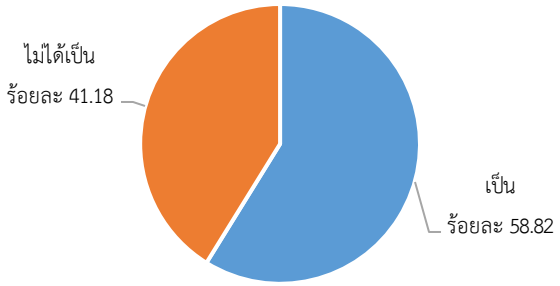
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.47 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น สับปะรด สวนผลไม้ และยางพารา โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.82 เป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 35.29 ในขณะที่ ร้อยละ 64.71 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.84 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

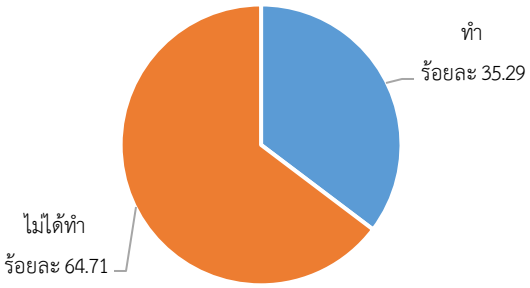
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.85 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.86 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

7.2) รายงานการประเมินผล

7.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

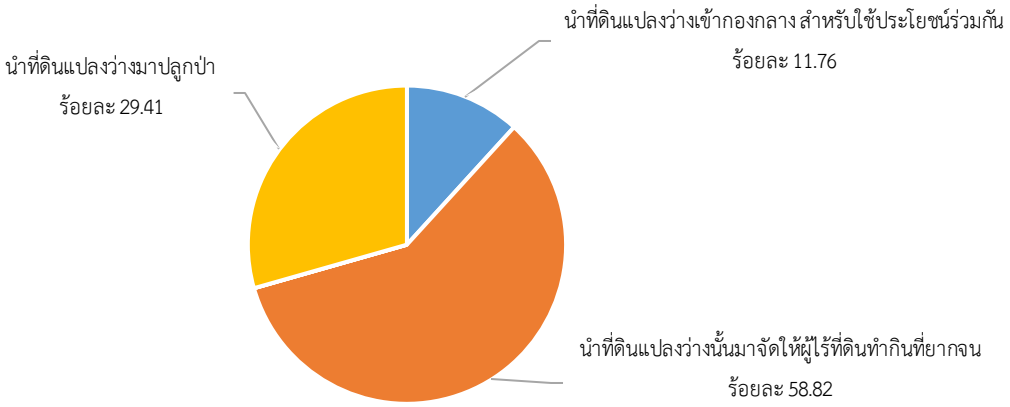
ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 88.24 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 11.76 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปรากฏ 5 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย” “ผู้ที่ได้รับที่ดิน*

ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น" "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้" "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ" และ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด"* ในขณะที่ปรากฏ 1 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ"* โดยปรากฏกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5.88 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

นอกจากนั้น ยังปรากฏหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วน (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่"* และ *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ"* โดยปรากฏร้อยละ 11.76 เท่ากันที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันยังคงมีความกังวลด้านการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. กำหนด และมีความกังวลว่าหากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อาจต้องเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ทำกินที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตแล้วไป พร้อมทั้งยังคงมีความต้องการที่ดินเพิ่มเติม เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตแล้วในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดที่ครอบครองอยู่ เนื่องจากบางส่วนเป็นพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2

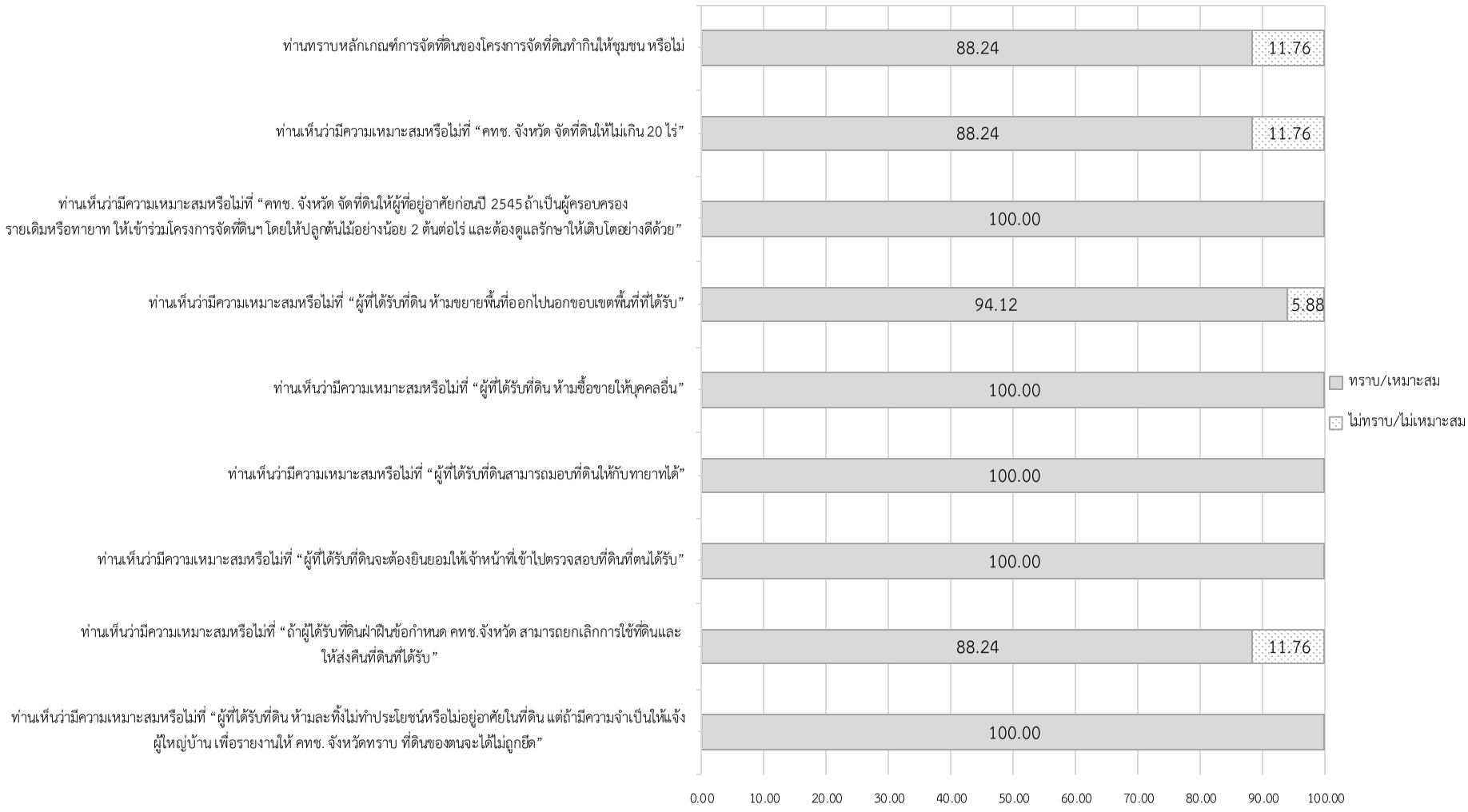
ในขณะที่ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.82 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจนรองลงมา ร้อยละ 29.41 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 5.87 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.88 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.72 คะแนน โดยประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (3.41 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ปรากฏ 1 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ ประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม ทั้งนี้ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิที่ได้ไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.46 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.59	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.80
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.71	เห็นด้วย	0.92
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	2.76	เห็นด้วย	0.90
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.15	เห็นด้วย	0.07
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.20	เห็นด้วย	0.77
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.07	เห็นด้วย	0.73
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม			
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.19	เห็นด้วย	0.40
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.72**	**เห็นด้วย**	**0.70**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่าในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.15 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.29 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าภาพรวมความเหมาะสมอยู่ในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.16 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น โดยด้านหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ ได้รับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด (3.24 คะแนน) ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.15 คะแนน

ตารางที่ 5.47 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.15**	**มาก**	**0.11**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.12	มาก	0.60
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.29	มากที่สุด	0.47
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.24	มาก	0.44
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.06	มาก	0.43
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.00	มาก	0.50
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.18	มาก	0.39
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.16**	**มาก**	**0.09**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.24	มาก	0.56
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.06	มาก	0.66
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.18	มาก	0.39
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.15**	**มาก**	**0.01**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่

ป่าดงธรรมชาติ ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นจึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.58 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.29 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากผลการประเมินด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับคะแนนสูงถึง 3.41 คะแนน ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.87 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด โดยเฉพาะด้านการสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุดเท่านั้น (1.71 และ 1.25 คะแนน ตามลำดับ) ทั้งนี้ ปรากฏเพียง 1 ประเด็นเท่านั้นที่ได้รับคะแนนในระดับมาก คือ การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน (3.00 คะแนน) โดยมีการยกเว้นการประเมินผลด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ ดังนั้น เมื่อพิจารณาภาพรวมคะแนนการประเมินด้านกระบวนการที่อยู่ในระดับดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนให้ผลการดำเนินงานในมิติต่างๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ทั้งหมดไม่มีปัญหาด้านการตลาด

ตารางที่ 5.48 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.29**	**มากที่สุด**	**0.17**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.18	มาก	0.39
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.41	มากที่สุด	0.51
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**1.87**	**น้อย**	**0.65**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1.71	น้อยที่สุด	0.61
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	1.89	น้อย	0.78
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.38	น้อย	0.96
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	1.25	น้อยที่สุด	0.50
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.25	น้อย	0.96
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.00	มาก	0.63
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	1.50	น้อย	0.58
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.58**	**มาก**	**1.01**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.63 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.24 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ปรากฏ 3 ประเด็นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย ประกอบด้วย หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล (1.94 คะแนน) จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ (2.47 คะแนน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (2.27 คะแนน) ซึ่งผลการประเมินในมิติความพึงพอใจด้านการอนุญาตแบบกรรมสิทธิ์ร่วมเป็นผลสืบเนื่องจากความต้องการเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่า ในขณะที่ด้านจำนวนที่ดินที่ได้รับ พบว่า ที่ดินที่ได้รับอนุญาตแล้วในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดที่ครอบครองอยู่ ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.49 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.94	น้อย	1.03
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.76	มาก	0.97
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.24	มาก	0.75
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.47	น้อย	0.94
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.76	มาก	0.43
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.08	มาก	0.76
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.27	น้อย	0.90
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม			
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.93	มาก	0.59
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.63**	**มาก**	**0.47**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ยังไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในมิติต่างๆ ที่พิจารณา ยกเว้นด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่ส่งผลกระทบในระดับมาก (2.53 คะแนน) และด้านการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่ส่งผลกระทบในระดับน้อย (2.47 คะแนน)

ตารางที่ 5.50 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.53	มาก	1.23
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.29	ไม่ส่งผลกระทบ	0.69
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	0.29	ไม่ส่งผลกระทบ	0.69
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.65	ไม่ส่งผลกระทบ	1.37
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.59	ไม่ส่งผลกระทบ	1.33
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	0.59	ไม่ส่งผลกระทบ	1.33
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.47	น้อย	1.50

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน เป็นประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม และความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ

ตารางที่ 5.51 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	13	2
2. ความต้องการอาชีพเสริม	1	6
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	15	1
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	6	4
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	4	5
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	12	3

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.03 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อมั่นในมิติต่างๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด แต่ยังคงปรากฏบางมิติที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับน้อย คือ ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข (2.35 คะแนน) ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ที่ว่ายังคงมีการบุกรุกที่ดินป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่ลาดชันเพื่อทำการเกษตร (เพาะปลูกผลไม้และยางพารา) ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวปัจจุบันยังไม่สามารถอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากเป็นพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2

ตารางที่ 5.52 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.00	มาก	0.50
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.65	มาก	0.93
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.35	น้อย	1.06
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.12	มาก	0.60
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.88	มาก	0.49
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.12	มาก	0.49
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.41	มากที่สุด	0.51
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.29	มาก	0.47
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.76	มาก	0.75
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.24	มาก	0.56
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.53	มากที่สุด	0.51
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.03**	**มาก**	**0.35**

ที่มา: จากการสำรวจ

7.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน คือ การทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในประเด็นเรื่องการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ โดยเฉพาะในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2 ที่ไม่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ โดยพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังขาดความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวที่ชัดเจน ส่งผลให้ยังคงมีการเรียกร้องสิทธิในพื้นที่ดังกล่าว

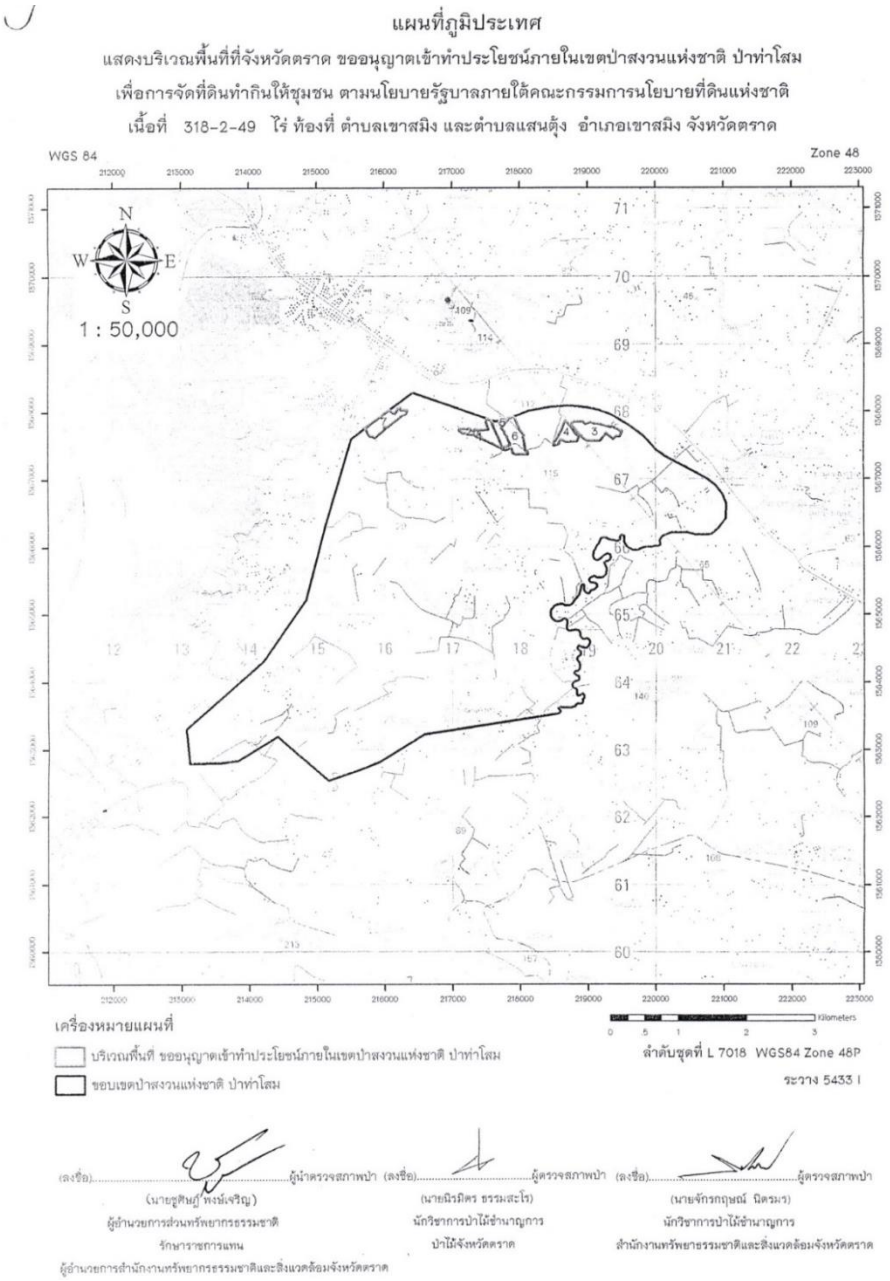
8) ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

8.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

8.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) มีการดำเนินงานอนุญาตจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าท่าโสม จังหวัดตราด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ขออนุญาตทั้งสิ้น จำนวน 309-1-51 ไร่ จำนวนราษฎร 41 ราย

ภาพที่ 5.89 พื้นที่แนวเขตป่าและพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: ศูนย์ป่าไม้ตราด

ทั้งนี้ ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การดำเนินงานของคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีความก้าวหน้าตามลำดับ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดตราด ในฐานะเลขานุการคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่มีการรวมกลุ่มเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเขาสมิง จำกัด โดยในปี 2562 มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพใน 2 รูปแบบ คือ การอบรมเกษตรกรโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร และการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน

8.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ป่าท่าโสม จังหวัดตราด ดำเนินการเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 28 คน (จากเป้าหมาย 21 คน) คิดเป็นร้อยละ 133.33

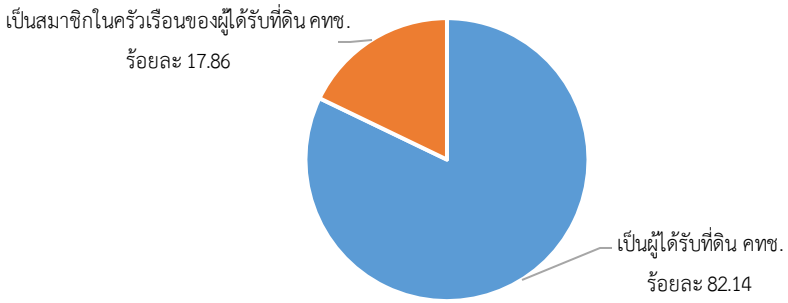
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 53.57 และเพศหญิง ร้อยละ 46.43 โดยมีอายุเฉลี่ย 58 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 82.14 ในขณะที่ ร้อยละ 17.86 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ทั้งนี้ ผลการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 3 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.86 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 28.57 ด้านภูมิลำเนาส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.86 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 82.14 ในขณะที่ ร้อยละ 17.86 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดิน ส.ป.ก. ครอบครองเฉลี่ยคนละประมาณ 4.58 ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับที่ดินที่มีโฉนด ครอบครองเฉลี่ยคนละ 4.23 ไร่ ในขณะที่มีการครอบครองที่ดินโครงการ คทช. เฉลี่ยคนละ 2.22 ไร่ นอกจากนั้น ด้านที่ทำกิน พบว่า ส่วนใหญ่ครอบครองที่ดินโฉนด เฉลี่ยคนละ 17.15 ไร่ รองลงมาเป็นที่ดิน ส.ป.ก. เฉลี่ยคนละ 11.80 ไร่ และพบว่ามีการครอบครองที่ดินโครงการ คทช. เฉลี่ยคนละ 7.81 ไร่

ภาพที่ 5.90 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

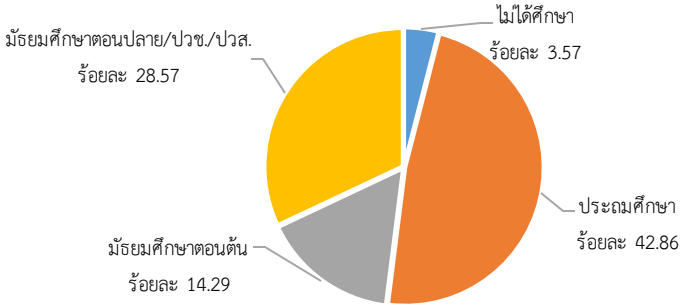
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.91 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

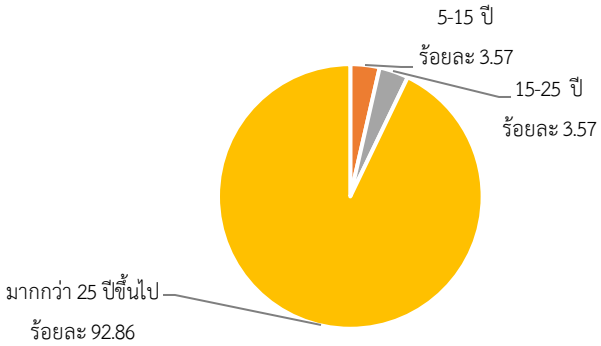
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.92 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

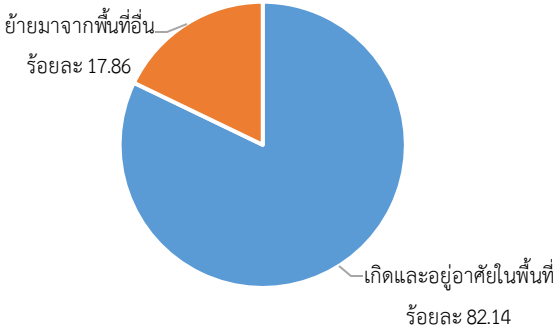
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.93 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

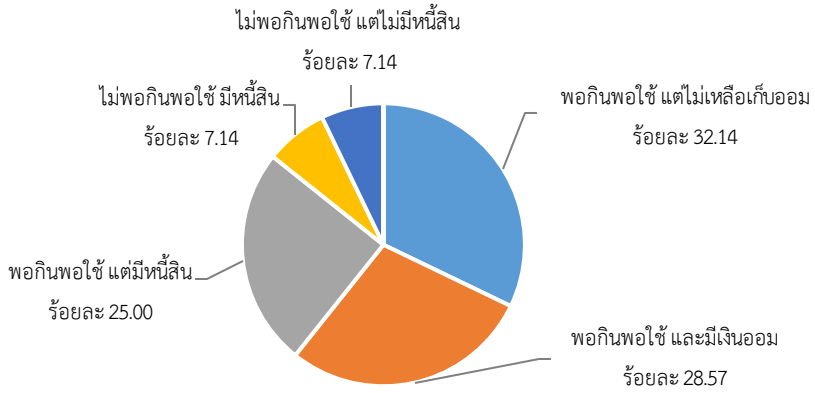
ภาพที่ 5.94 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 136,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 119,000 บาท/ปี และร้อยละ 50.00 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 287,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 50,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.14 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บออม รองลงมา ร้อยละ 28.57 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ และมีเงินออม ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิ้น ร้อยละ 25.00

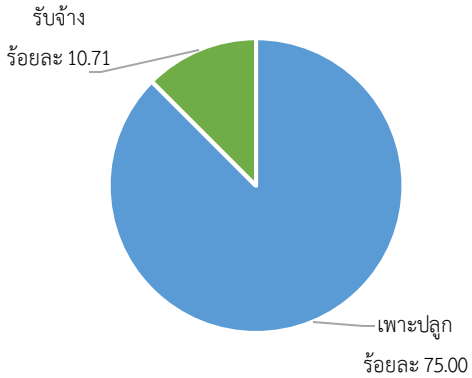
ภาพที่ 5.95 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

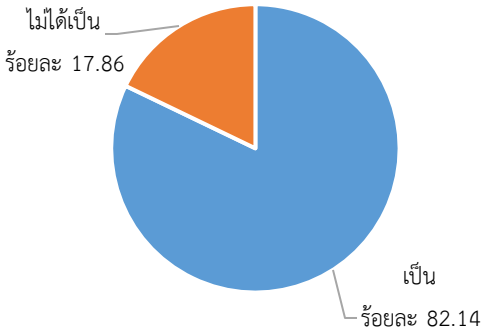
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ยางพารา และสวนผลไม้ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 82.14 ซึ่งมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 21.43 ในขณะที่ ร้อยละ 78.57 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.96 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

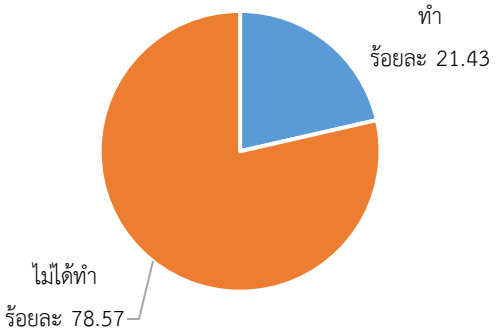
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.97 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.98 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

8.2) รายงานการประเมินผล

8.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

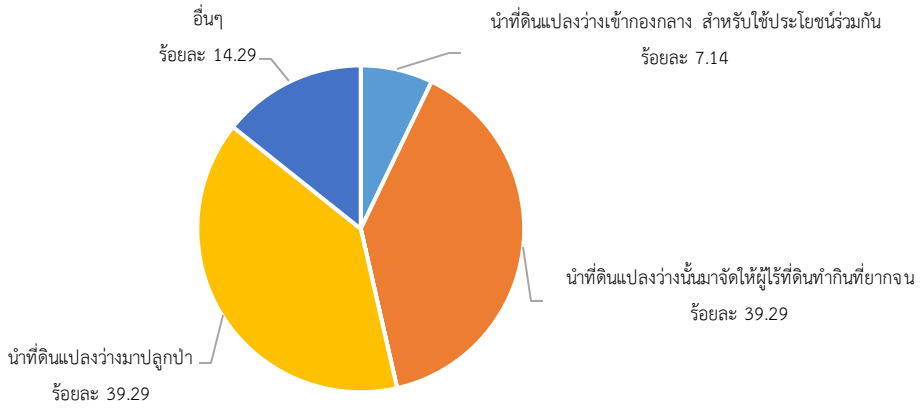
ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 64.29 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 35.71 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย”* และ *“ผู้ที่ได้รับ*

ที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้” ในขณะที่อีก 5 หลักเกณฑ์ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) ที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่” “ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ” “ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* ซึ่งปรากฏกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 3.57 เท่ากันที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ในขณะที่หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด”* ปรากฏกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 7.14 เท่ากันที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

ในขณะที่หลักเกณฑ์ *“ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัดสามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ”* ปรากฏร้อยละ 14.29 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันยังคงมีความกังวลด้านการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. กำหนด และมีความกังวลว่าหากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อาจต้องเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ทำกินที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตแล้วไป

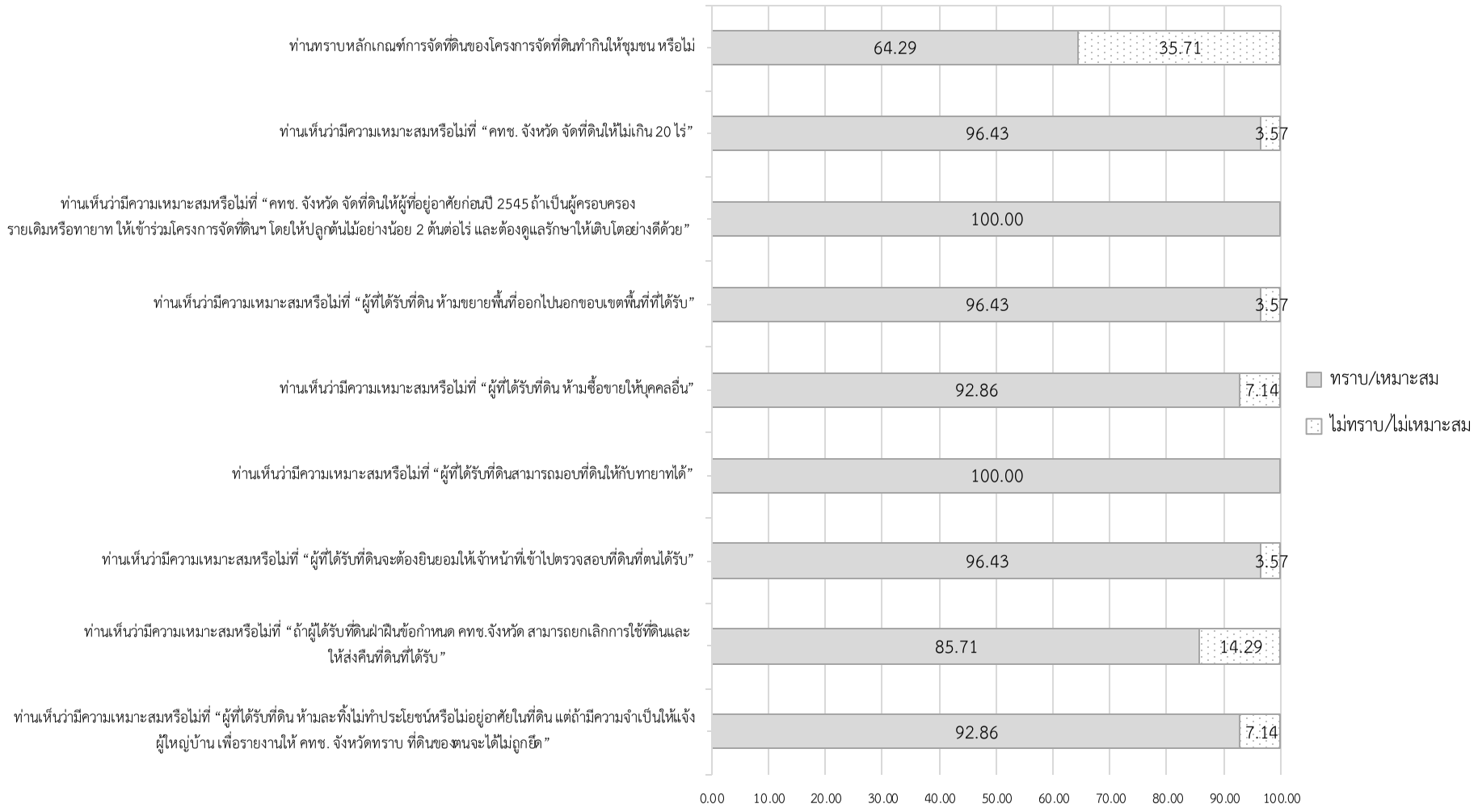
ทั้งนี้ ประเด็นด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.29 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน ซึ่งเท่ากับที่เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 5.99 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.100 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.82 คะแนน โดยประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วย โดยด้านการพัฒนาที่ดินได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด (3.20 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 2.11 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิที่ได้ไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.53 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.11	ไม่เห็นด้วย	0.92
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.89	เห็นด้วย	0.63
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.93	เห็นด้วย	0.66
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.07	เห็นด้วย	0.26
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.10	เห็นด้วย	0.12
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.20	เห็นด้วย	0.41
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.15	เห็นด้วย	0.36
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม			
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.96	เห็นด้วย	0.58
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.82**	**เห็นด้วย**	**0.41**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.10 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.25 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณา กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.99 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด (3.04 คะแนน) ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.04 คะแนน

ตารางที่ 5.54 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.10**	**มาก**	**0.08**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.11	มาก	0.50
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.25	มาก	0.52
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.04	มาก	0.74
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.04	มาก	0.64
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.07	มาก	0.66
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.11	มาก	0.57
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**2.99**	**มาก**	**0.05**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.00	มาก	0.72
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	2.93	มาก	0.54
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.04	มาก	0.69
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.04**	**มาก**	**0.08**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าท่าโสมไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.90 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.14 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.29 คะแนน) ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.65 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (2.93 คะแนน) และปรากฏเพียง 2 ประเด็นเท่านั้นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย คือ ด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ ที่ระดับ 2.50 และ 2.18 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานใน 2 ประเด็นดังกล่าว ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในระยะที่ผ่านมา

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.00 ไม่มีปัญหาด้านการตลาด มีเพียงร้อยละ 25.00 เท่านั้น ที่ประสบปัญหาด้านการตลาด

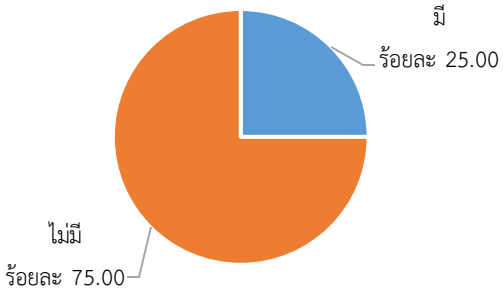
ตารางที่ 5.55 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.14**	**มาก**	**0.20**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.00	มาก	0.72
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.29	มากที่สุด	0.53
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.65**	**มาก**	**0.25**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.67	มาก	0.73
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.81	มาก	0.56
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.93	มาก	0.78
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.56	มาก	0.88
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.50	น้อย	0.85
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.63	มาก	0.72
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.92	มาก	0.57
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.18	น้อย	0.98
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.90**	**มาก**	**0.35**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.101 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.69 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านการพัฒนาที่ดิน ได้รับคะแนน

มากที่สุด (2.93 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.32 คะแนน ซึ่งสาเหตุสอดคล้องและเป็นไปตามคะแนนที่ได้จากการประเมินด้านบริบท ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความไม่เห็นด้วยในประเด็นดังกล่าวเช่นกัน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.56 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.32	น้อย	0.82
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.64	มาก	0.83
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.93	มาก	0.86
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.64	มาก	0.78
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.89	มาก	0.04
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.93	มาก	0.81
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.89	มาก	0.64
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม			
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.85	มาก	0.60
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.69**	**มาก**	**0.24**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่า การเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกมิติที่พิจารณาในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ยกเว้นด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตที่ไม่ส่งผลกระทบ เนื่องจากยังไม่มีการส่งเสริมด้านการแปรรูปผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับปัจจัยด้านการตลาดที่ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ประสบปัญหาด้านการตลาดในพื้นที่ ดังนั้น หากมีการพัฒนาหรือการดำเนินการเพื่อสนับสนุนด้านการแปรรูปผลผลิตที่เป็นรูปธรรมจะสามารถช่วยสร้างความเชื่อมั่นกับประชาชนในพื้นที่ได้ว่าการดำเนินงานจะส่งผลกระทบเชิงบวกได้

ตารางที่ 5.57 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	1.73	น้อยที่สุด	1.48
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.85	ไม่ส่งผลกระทบ	1.38
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	0.88	ไม่ส่งผลกระทบ	1.24
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.16	น้อยที่สุด	1.46
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.07	น้อยที่สุด	1.41
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	1.79	น้อย	1.47
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	1.67	น้อยที่สุด	1.54

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน เป็นประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม และความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ

ตารางที่ 5.58 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	9	2
2. ความต้องการอาชีพเสริม	4	5
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	11	1
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	8	3
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	6	4
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	9	2

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า คะแนนความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.89 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกมิติที่มีการประเมินผลได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับมากทั้งสิ้น โดยมิติด้านประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม เป็นมิติที่ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.11 คะแนน) และเมื่อพิจารณาจากคะแนนในภาพรวมดังกล่าว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ประชาชนในพื้นที่มีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินโครงการว่าจะส่งผลดีในระยะยาวได้อย่างแน่นอน ดังนั้น จึงเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าประชาชนน่าจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้โครงการสามารถแสดงผลสัมฤทธิ์เป็นที่ประจักษ์ได้

ตารางที่ 5.59 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.96	มาก	0.43
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.89	มาก	0.69
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.96	มาก	0.58
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.82	มาก	0.61
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.75	มาก	0.59
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.89	มาก	0.74
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.11	มาก	0.57
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.96	มาก	0.58
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.71	มาก	0.71
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	2.79	มาก	0.57
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	2.93	มาก	0.66
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.89**	**มาก**	**0.11**

ที่มา: จากการสำรวจ

8.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าท่าโสม ณ ตำบลเขาสมิง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน คือ การทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ โดยเฉพาะการหาแนวทางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ให้แก่ประชาชนที่ได้รับสิทธิ ซึ่งบางส่วนไม่ได้อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่

9) ป่าบางเบาและป่าคลองเซียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

9.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

9.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

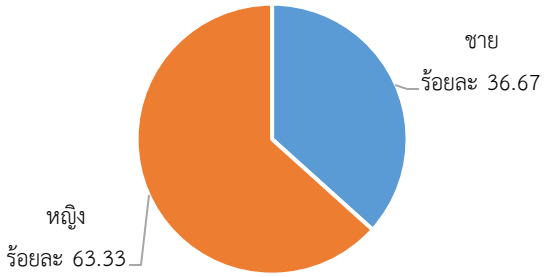
การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 11 (สุราษฎร์ธานี) ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าบางเบาและป่าคลองเซียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ 2,900-2-64 ไร่ ราษฎร 164 ราย โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2560 ภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ ครั้งที่ 3/2560 ณ จังหวัดสงขลา

9.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย บ้านควนทองและบ้านทำเนียบ ตำบลบ้านทำเนียบ อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 61 คน (จากเป้าหมาย 33 คน) คิดเป็นร้อยละ 184.84

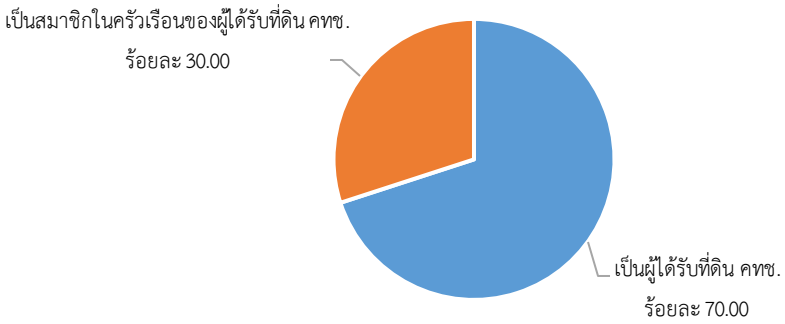
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 36.67 และเพศหญิง ร้อยละ 63.33 โดยมีอายุเฉลี่ย 57 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 70.00 ในขณะที่ ร้อยละ 30.00 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. การสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 4 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.00 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 13.33 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.00 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 36.67 ในขณะที่ ร้อยละ 63.33 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น (อำเภออื่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดใกล้เคียง) ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดิน ส.ป.ก. เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 4.43 ไร่ และเป็นที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) เฉลี่ยคนละ 3.92 ไร่

ภาพที่ 5.102 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

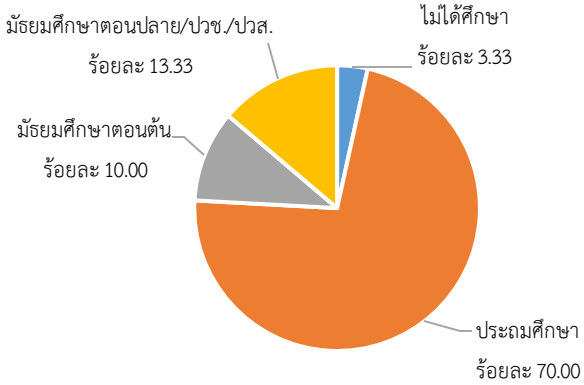
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.103 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

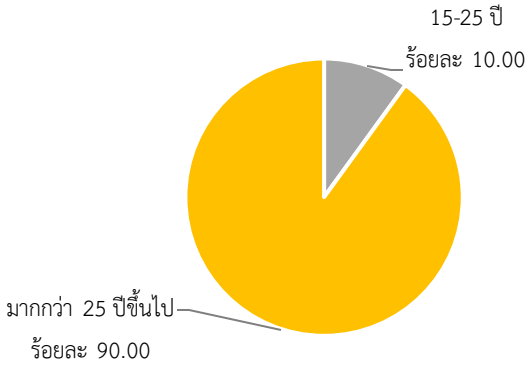
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.104 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

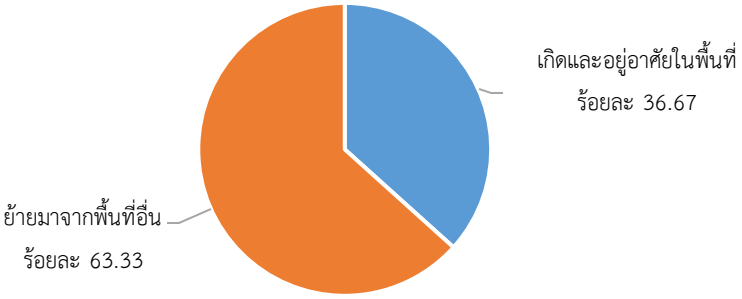
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.105 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

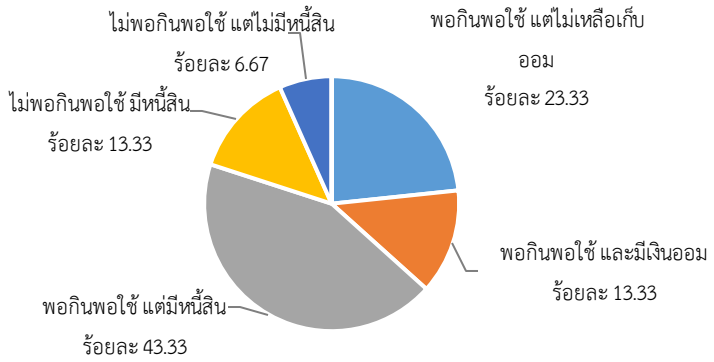
ภาพที่ 5.106 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 110,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายอยู่ในระดับ 120,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 190,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 80,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.33 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 23.33 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม

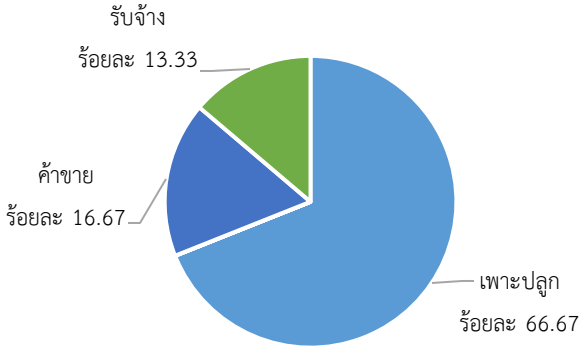
ภาพที่ 5.107 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

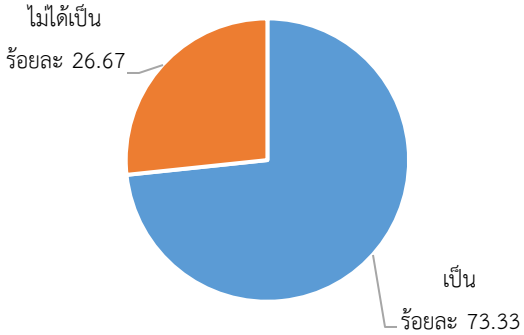
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ยางพารา และปาล์มน้ำมัน โดยมีสถานะเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 73.33 แต่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 20.00 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 80.00 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.108 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

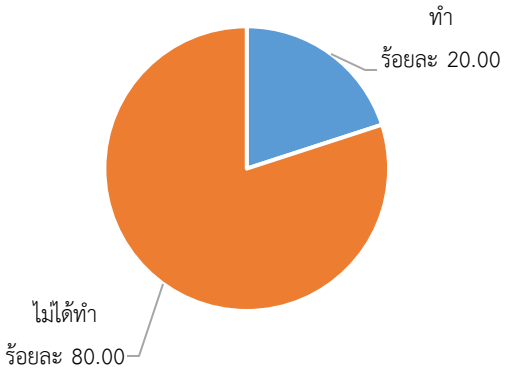
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.109 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.110 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

9.2) รายงานการประเมินผล

9.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 73.33 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในขณะที่ ร้อยละ 26.67 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีความเห็นว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความเหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้"* และ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"* ในขณะที่ปรากฏ 3 หลักเกณฑ์ ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่" "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย"* และ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด"* ที่ปรากฏกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 3.33 เห็นว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสม นอกจากนั้น หากพิจารณาในหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง (มากกว่าร้อยละ 10.00) มีความเห็นว่าไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น"* โดยกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 26.67 เห็นว่าไม่เหมาะสม ในขณะที่หลักเกณฑ์ *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ"* มีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 60.00 เห็นว่าไม่เหมาะสม

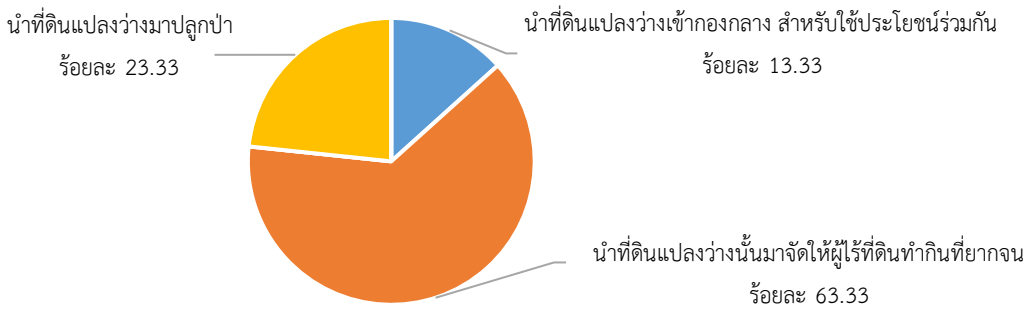
ซึ่งผลการประเมินและการรับฟังความคิดเห็นจากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการดำเนินงานโครงการ คทช. ในพื้นที่ดังกล่าว ยังขาดการประชาสัมพันธ์ถึงหลักเกณฑ์ของโครงการฯ และการทำความเข้าใจกับประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่อย่างชัดเจน ส่งผลให้ประชาชนผู้ได้รับสิทธิบางส่วนยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งปัจจัยส่วนหนึ่งอาจมาจากการรีบเร่งคัดเลือกพื้นที่เพื่อเข้าร่วมโครงการ คทช. ในระยะของการจัดหาพื้นที่โครงการฯ ดังนั้น แนวทางที่ควรปฏิบัติ คือ การเร่งประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อย่างชัดเจนและถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ตามกฎกติกาที่กำหนดได้ และเพื่อสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการดำเนินงานโครงการในระยะต่อไป โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ภาพที่ 5.111 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ในขณะที่ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.33 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน รองลงมา ร้อยละ 23.33 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ในขณะที่ ร้อยละ 13.33 เห็นควรให้นำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ภาพที่ 5.112 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.63 คะแนน ซึ่งประเด็นส่วนใหญ่ที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วย โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด (3.10 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล และด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 1.83 และ 2.47 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งเหตุผลของการไม่เห็นด้วยในประเด็นการให้สิทธิแบบแปลงรวม เนื่องจากประชาชนมีความต้องการได้รับเอกสารสิทธิรายบุคคลเพื่อประโยชน์ด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน/สินเชื่อ ในขณะที่ประเด็นที่ไม่เห็นด้วยด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว เนื่องจากเมื่อสำรวจการได้มาและการถือครองที่ดินในปัจจุบันของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่แม้ว่าจะอยู่อาศัยในพื้นที่มาตั้งแต่สมัยพ่อแม่ แต่การเข้าถือครองที่ดินเป็นไปในรูปแบบการซื้อขายทั้งสิ้น ดังนั้น จึงมีความต้องการที่จะขายต่อแก่บุคคลอื่นเมื่อไม่ต้องการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.60 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.83	ไม่เห็นด้วย	0.91
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.47	ไม่เห็นด้วย	0.94
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.83	เห็นด้วย	0.59
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.03	เห็นด้วย	0.49
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	2.97	เห็นด้วย	
5.1 การพัฒนาที่ดิน			
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.10	เห็นด้วย	0.48
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.85	เห็นด้วย	0.61
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.96	เห็นด้วย	0.52
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.63**	**เห็นด้วย**	**0.50**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่าในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.14 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้คะแนนในระดับมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.27 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ส่วนด้าน*หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.07 คะแนน โดยด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ ได้คะแนนความเหมาะสมมากที่สุด (3.10 คะแนน) ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าจึงได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.11 คะแนน

ตารางที่ 5.61 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.14**	**มาก**	**0.07**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.07	มาก	0.45
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.27	มากที่สุด	0.52
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.13	มาก	0.43
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.13	มาก	0.43
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.10	มาก	0.40
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.17	มาก	0.47
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.07**	**มาก**	**0.03**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.03	มาก	0.42
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.07	มาก	0.37
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.10	มาก	0.41
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.11**	**มาก**	**0.05**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.16 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.22 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.37 คะแนน) ในขณะที่*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.10 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น ทั้งนี้ ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีการยกเว้นการประเมินผลด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

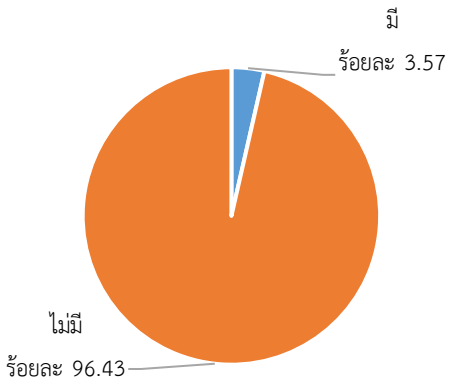
อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.43 ไม่มีปัญหาด้านการตลาด มีเพียงร้อยละ 3.57 เท่านั้น ที่มีปัญหาด้านการตลาดสืบเนื่องจากการเพาะปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมันในพื้นที่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน และราคาเป็นไปตามกลไกตลาด ส่งผลให้ประชาชนไม่ประสบปัญหาด้านการตลาด

ตารางที่ 5.62 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.22**	**มาก**	**0.21**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.07	มาก	0.46
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.37	มากที่สุด	0.56
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.10**	**มาก**	**0.06**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.00	มาก	0.64
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.10	มาก	0.67
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน			
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด			
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.03	มาก	0.41
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.07	มาก	0.37
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ			
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.16**	**มาก**	**0.09**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.113 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.56 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือนมากที่สุด (3.07 คะแนน) ในขณะที่ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วมโดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด (1.57 คะแนน) ซึ่งสาเหตุสอดคล้องกับผลการประเมินด้านบริบทข้างต้น ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.63 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.57	น้อยที่สุด	0.63
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.60	มาก	0.77
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.67	มาก	0.76
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.93	มาก	0.69
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.04	มาก	0.04
5.1 การพัฒนาที่ดิน			
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.00	มาก	0.29
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.04	มาก	0.44

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.07	มาก	0.38
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.56**	**มาก**	**0.58**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่า การเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบใน 5 มิติที่พิจารณา โดยเฉพาะด้านการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่เกิดผลกระทบมากที่สุด (3.23 คะแนน) ในขณะที่ด้านการช่วยปรับปรุงพัฒนาการแปรรูปผลผลิตและด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตยังไม่ส่งผลกระทบ เนื่องจากด้านการแปรรูปผลผลิตยังไม่มีการดำเนินการ ในขณะที่ด้านการตลาดในสภาพปกติประชาชนไม่ได้ประสบปัญหาด้านการตลาด แต่ทั้งนี้ ด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับคะแนนผลกระทบในระดับน้อยเท่านั้น (2.45 คะแนน) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินโครงการยังคงอยู่ในระยะเริ่มต้น ดังนั้น ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอาจยังไม่สามารถแสดงให้เห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ดังนั้น จึงยังไม่อาจส่งผลให้ประชาชนรู้สึกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

ตารางที่ 5.64 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเซียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.45	น้อย	1.50
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้			
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต			
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.90	มาก	1.06
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.77	มาก	1.04
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.86	มาก	1.11
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.23	มาก	0.82

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐเป็นความต้องการที่มากที่สุด โดยปัจจัยหลักสืบเนื่องมาจากการที่ราคาผลผลิต (ยางพาราและปาล์มน้ำมัน) ตกต่ำ ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายของครัวเรือน ดังนั้น หากสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐได้

จะสามารถสนับสนุนการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพเดิมหรืออาชีพเสริมอื่นๆ ได้ รองลงมา คือ ความต้องการอาชีพเสริม ซึ่งเหตุผลสอดคล้องดังที่กล่าวข้างต้น คือ ราคาผลผลิตของพืชหลักที่ปลูกตกต่ำมาก ดังนั้น จึงมีความต้องการอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติม

ตารางที่ 5.65 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	7	3
2. ความต้องการอาชีพเสริม	10	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	7	3
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	5	5
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	6	4
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	16	1

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า ประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมาก โดยด้านประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน ด้านประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม และด้านประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ เป็น 3 มิติที่ได้รับคะแนนในระดับมากเท่ากัน ที่ระดับ 3.17 คะแนน ในขณะที่ด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.27 คะแนน ซึ่งคะแนนที่ได้สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินโครงการฯ ในระยะที่ผ่านมา มีแนวโน้มได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี เนื่องจากประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อโครงการฯ ว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 5.66 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.97	มาก	0.67
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.57	มาก	0.77
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.13	มาก	0.43

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.17	มาก	0.46
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.73	มาก	0.58
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.13	มาก	0.43
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.17	มาก	0.53
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.07	มาก	0.58
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.03	มาก	0.61
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.17	มาก	0.46
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.27	มากที่สุด	0.45
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.04**	**มาก**	**0.21**

ที่มา: จากการสำรวจ

9.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียดณ บ้านควนทองและบ้านทำเนียบ ตำบลบ้านทำเนียบ อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่ปรากฏประเด็นปัญหาของการดำเนินโครงการ คทช. หากแต่ปรากฏข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ความต้องการเอกสารสิทธิในรูปแบบรายบุคคลมากกว่าแบบแปลงรวม เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ครอบครองพื้นที่มายาวนานและบางรายซื้อที่ดินเพื่อการครอบครองมาตั้งแต่ในอดีต ดังนั้น ผู้ครอบครองที่ดินในปัจจุบันจึงมีแนวความคิดและความต้องการในการขายที่ดินต่อให้กับบุคคลอื่น หากไม่ได้ทำประโยชน์ในพื้นที่แล้ว ซึ่งประเด็นดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อป้องกันการซื้อขายเปลี่ยนมือในอนาคต

นอกจากนั้น ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งตามหลักการประชาชนที่ได้รับอนุญาตควรเป็นผู้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมดังกล่าว หากแต่ในปัจจุบันกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของกรมป่าไม้ ยังไม่เปิดช่องหรือเอื้ออำนวยให้สามารถดำเนินการในรูปแบบดังกล่าวได้ โดยปัจจุบันภาระความรับผิดชอบด้านค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นของผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ได้รับอนุญาต) ดังนั้น เพื่อให้การจัดเก็บค่าธรรมเนียมเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามกลุ่มเป้าหมาย กรมป่าไม้ควรเร่งปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในพื้นที่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ตามโครงการ คทช. เพื่อให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยประชาชนในพื้นที่มีความเต็มใจที่จะจ่าย

10) ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

10.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

10.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

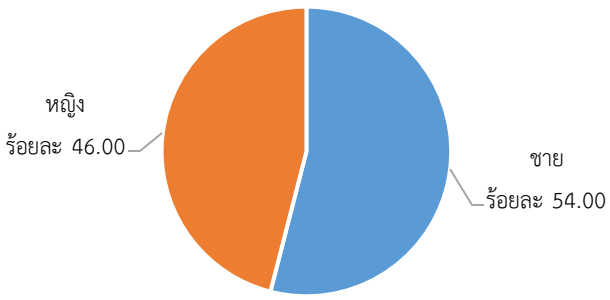
การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 12 (นครศรีธรรมราช) ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง เนื้อที่ 773 ไร่ ราษฎร 134 ราย โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2560 ภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ ครั้งที่ 3/2560 ณ จังหวัดสงขลา

10.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ตำบลบ้านนา อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ดำเนินการเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 50 คน (จากเป้าหมาย 30 คน) คิดเป็นร้อยละ 166.67

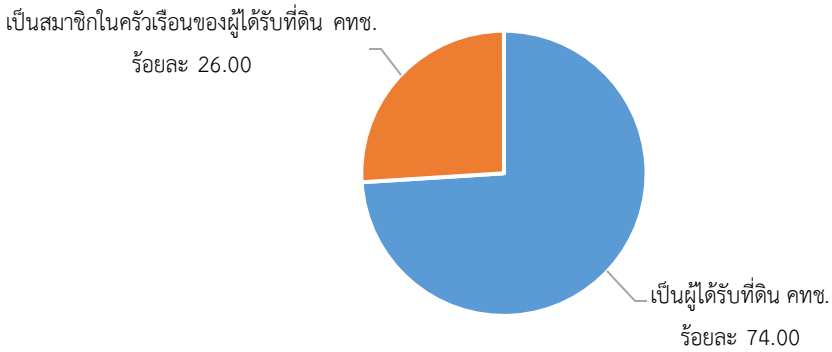
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 54.00 และเพศหญิง ร้อยละ 46.00 โดยมีอายุเฉลี่ย 46 ปี ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 74.00 ในขณะที่ ร้อยละ 26.00 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ในขณะที่ประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.00 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 24.00 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.00 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 74.00 ในขณะที่ ร้อยละ 26.00 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดิน ส.ป.ก. และที่ดินโครงการ คทช. เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 1.20 ไร่

ภาพที่ 5.114 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

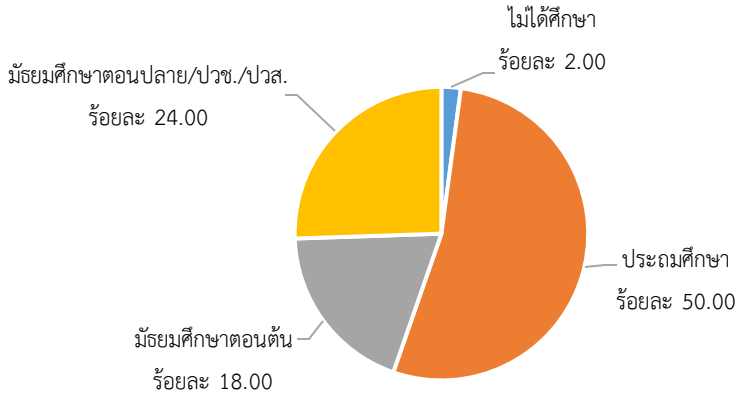
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.115 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

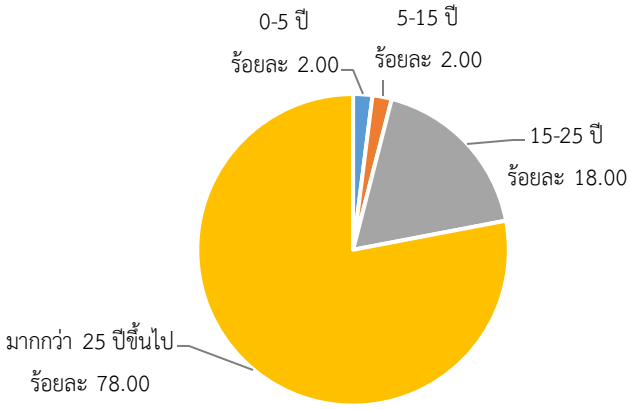
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.116 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

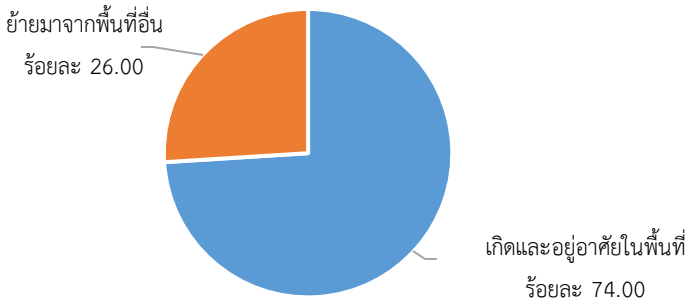
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.117 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

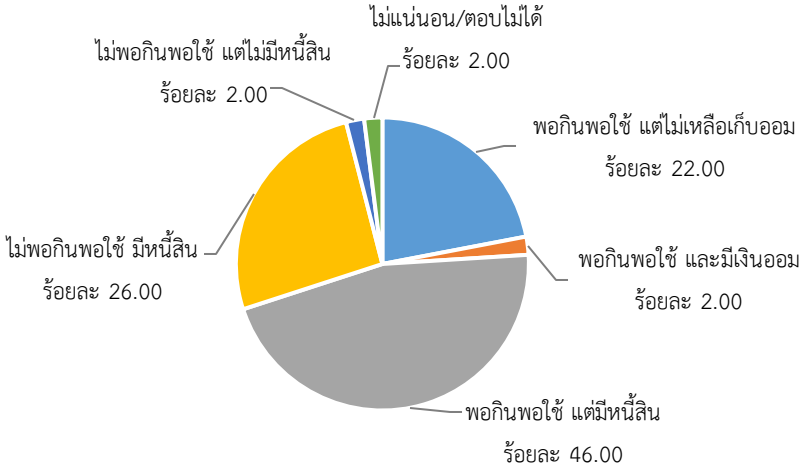
ภาพที่ 5.118 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 104,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายอยู่ในระดับ 134,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.00 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 570,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 70,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.00 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้แต่มีหนี้สิน รองลงมา เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน ร้อยละ 26.00 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มพอกินพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บออม ร้อยละ 22.00

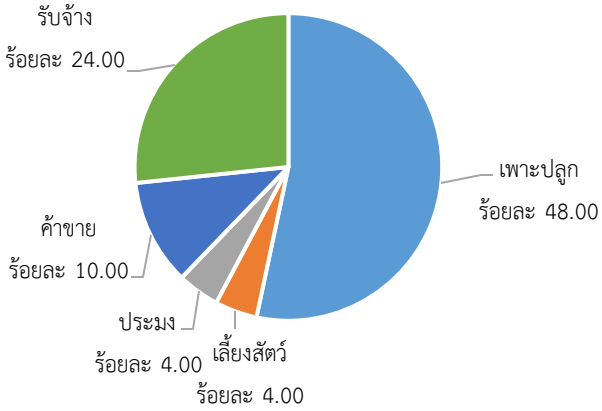
ภาพที่ 5.119 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

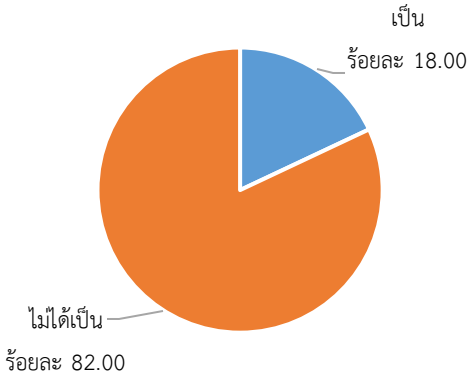
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.00 ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น ยางพารา และปาล์มน้ำมัน รองลงมา ร้อยละ 24.00 ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยเป็นสมาชิกสหกรณ์เพียงร้อยละ 18.00 และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 30.00 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 70.00 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.120 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

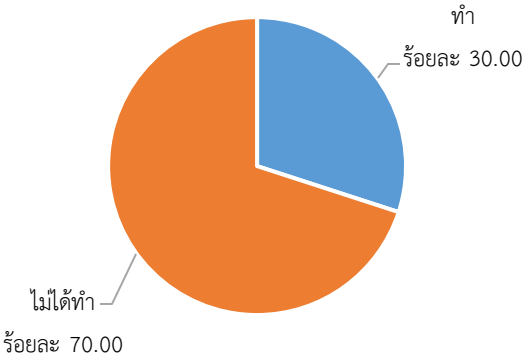
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.121 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.122 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

10.2) รายงานการประเมินผล

10.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามประเด็นด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 42.00 เท่านั้น ที่รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 58.00 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินโครงการ คทช. ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอื่นๆ พบว่าผลการประเมินด้านการรับรู้หลักเกณฑ์ของพื้นที่ป่าควนบ้าหวีมีผลการประเมินที่ค่อนข้างต่ำ

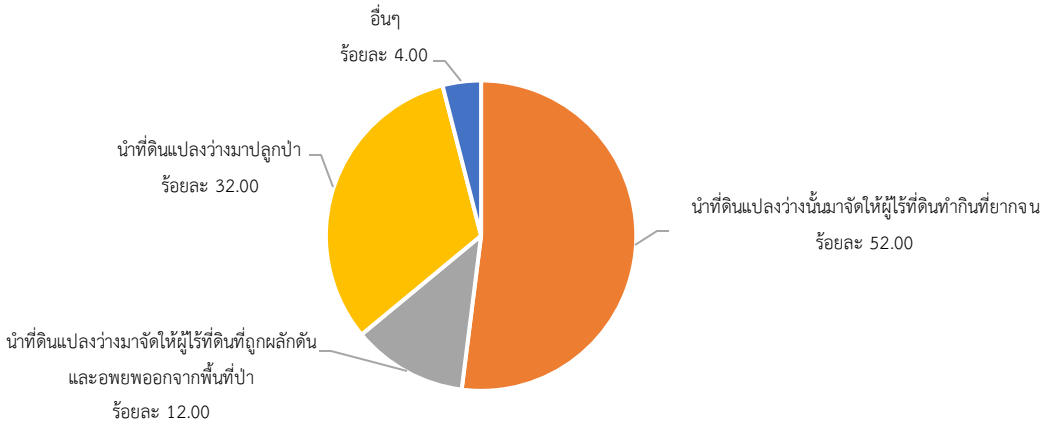
เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏเพียง 2 หลักเกณฑ์เท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความเหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* ในขณะที่หลักเกณฑ์อื่นๆ มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสมในสัดส่วนลดหลั่นกันไป โดย 4 หลักเกณฑ์ที่มีกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าไม่เหมาะสมในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย”* ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าไม่เหมาะสม ร้อยละ 8.00 ในขณะที่หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 20 ไร่”* *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อขายให้บุคคลอื่น”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด”* มีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10.00 เห็นว่าไม่เหมาะสมเท่ากัน นอกจากนั้น หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ”* และ *“ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัดสามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ”* มีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 20.00 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินประกอบกับการรับฟังความคิดเห็นที่ได้จากการสำรวจข้อมูลพบประเด็นที่น่าสนใจในการดำเนินโครงการ คทช. ในพื้นที่ป่าควนป่าหวี ในด้านการประชาสัมพันธ์และการทำความเข้าใจถึงขั้นตอนการออกเอกสารอนุญาตฯ และหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งพบว่าประชาชนผู้ได้รับสิทธิยังขาดการรับทราบถึงข้อมูลที่ถูกต้อง และขาดความเข้าใจอย่างชัดเจน

ในหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต โดยปัจจัยส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากในระยะการคัดเลือกพื้นที่เพื่อเข้าโครงการ คทช. เป็นไปด้วยความรีบเร่ง ส่งผลให้ขาดการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนผู้ได้รับอนุญาต ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีการบุกรุกครอบคลุมพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2 ร่วมด้วย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม แต่สภาพความเป็นจริงพบว่า มีประชาชนบางส่วนที่ถือครองทั้งพื้นที่ที่สามารถอนุญาตได้และไม่สามารถอนุญาตได้ร่วมด้วย ดังนั้น แม้ว่าปัจจุบันจะมีการอนุญาตในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 3 4 และ 5 แล้ว หากแต่ประชาชนก็ยังขาดความเข้าใจว่าเหตุใดจึงไม่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ในพื้นที่ทั้งหมดที่ถือครองอยู่ นอกจากนั้น สภาพความเป็นเจ้าของพื้นที่มีความซับซ้อนพอสมควร กล่าวคือ พื้นที่ในระนาบเดียวกันบางส่วนเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ในขณะที่บางส่วนเป็นพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนผู้ครอบครองพื้นที่ในปัจจุบันยังคงเกิดความสับสนในสิทธิที่จะได้รับในพื้นที่ที่ถือครองอยู่

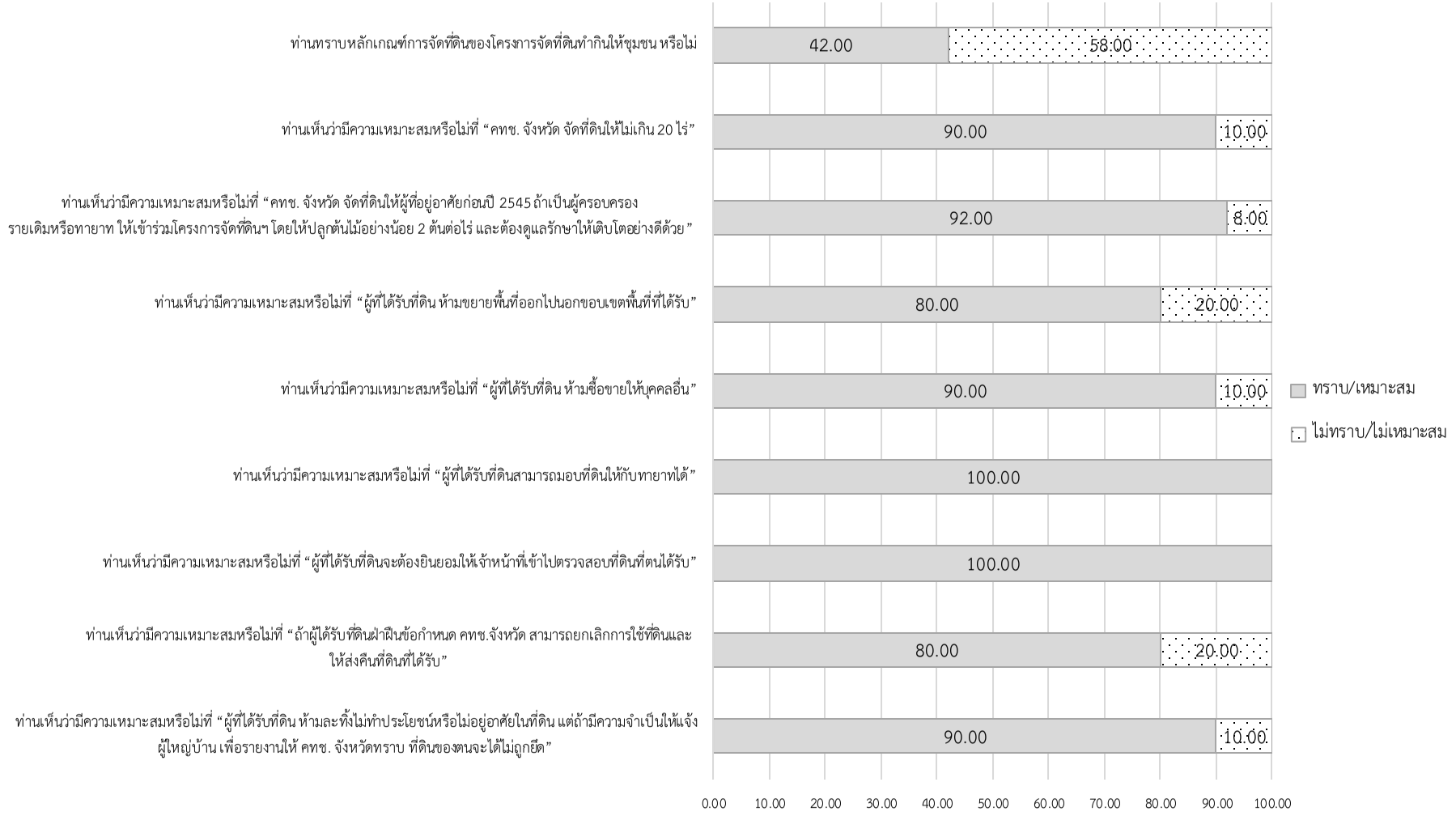
ในขณะที่ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.00 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจนรองลงมา ร้อยละ 32.00 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ในขณะที่ ร้อยละ 12.00 เห็นควรให้นำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

ภาพที่ 5.123 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.124 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.55 คะแนน โดยปรากฏเพียง 4 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ได้แก่ การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ โดยด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล เป็นประเด็นที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 1.80 คะแนน เท่านั้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าแบบกรรมสิทธิ์ร่วม ในขณะที่ประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยเช่นเดียวกัน ที่ระดับ 2.50 คะแนน โดยเหตุผลเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวข้างต้น คือ รูปแบบการถือครองที่ดินของประชาชน (ครอบครองพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1 และ 2 ซึ่งไม่สามารถอนุญาตได้ร่วมด้วย) และรูปแบบที่ดินซึ่งมีทั้งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น สิทธิที่ประชาชนได้รับในปัจจุบันจึงให้การอนุญาตในพื้นที่บางส่วนของที่ถือครองทั้งหมดเท่านั้น ก่อให้เกิดความไม่แน่ใจว่าพื้นที่ทำกินที่เหลือซึ่งมีการลงทุนปลูกพืชไปแล้วนั้น จะได้รับการอนุญาตด้วยหรือไม่

นอกจากนั้น ยังปรากฏประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมการรวมกลุ่ม เนื่องจากเมื่อพิจารณาในภาพรวมของการดำเนินโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินงานในทุกส่วนเป็นไปในรูปแบบการดำเนินงานแบบคู่ขนานกัน ดังนั้น การดำเนินงานในรูปแบบดังกล่าวบางกรณีความพร้อมในพื้นที่ดำเนินงานอาจไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมที่จัด ดังเช่นในพื้นที่มีกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเลี้ยงกบ หากแต่พื้นที่ที่จะเพาะเลี้ยงเป็นพื้นที่ป่ามีความลาดชัน ไม่เหมาะแก่การสร้างพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์ ดังนั้น ความสำเร็จของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดินและการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.67 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.80	ไม่เห็นด้วย	0.88
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.86	เห็นด้วย	0.81
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.94	เห็นด้วย	0.59
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	2.50	ไม่เห็นด้วย	0.89
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	2.63	เห็นด้วย	0.39
5.1 การพัฒนาที่ดิน			
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.21	ไม่เห็นด้วย	0.99
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.41	ไม่เห็นด้วย	1.01
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.05	เห็นด้วย	0.71
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.85	เห็นด้วย	0.55
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.55**	**เห็นด้วย**	**0.45**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่าในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.15 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.39 คะแนน) และความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (3.27 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ส่วนด้าน*หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.07 คะแนน โดยด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.20 คะแนน) ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.11 คะแนน

ตารางที่ 5.68 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.15**	**มาก**	**0.17**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.86	มาก	0.64
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.39	มากที่สุด	0.57
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.10	มาก	0.68
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.16	มาก	0.55
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.14	มาก	0.71
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.27	มากที่สุด	0.57
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.07**	**มาก**	**0.11**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	2.98	มาก	0.78
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.04	มาก	0.72
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.20	มาก	0.74
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.11**	**มาก**	**0.05**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ป่าควนบ้าหวี ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นจึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.88 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน โดยด้านกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.12 คะแนน) นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.67 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านการมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน ได้รับคะแนนมากที่สุด (2.98 คะแนน) ในขณะที่ ประเด็นด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และด้านการมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.40 และ 2.47 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ ในด้านการส่งเสริมอาชีพมีการยกเว้นการประเมินผลด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

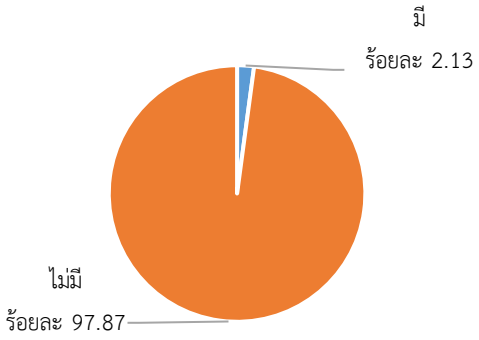
อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 97.87 ไม่มีปัญหาด้านการตลาด มีเพียงร้อยละ 2.13 เท่านั้น ที่มีปัญหาด้านการตลาด

ตารางที่ 5.69 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.08**	**มาก**	**0.06**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.12	มาก	0.56
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.04	มาก	0.83
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.67**	**มาก**	**0.23**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.78	มาก	0.75
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.74	มาก	0.91
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.40	น้อย	0.75
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด			
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.47	น้อย	0.90
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.98	มาก	0.52
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ			
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.88**	**มาก**	**0.29**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.125 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.33 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุด เพียง 1.78 คะแนน เท่านั้น ซึ่งเหตุผลเป็นไปตามที่กล่าวถึงในผลการประเมินด้านบริบท นอกจากนั้น ความพึงพอใจด้านจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ ได้รับความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.20 คะแนน ซึ่งสาเหตุสำคัญสืบเนื่องมาจากจำนวนพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการอนุญาตในปัจจุบันเป็นเพียงบางส่วนของที่ดินที่ถือครองทั้งหมดเท่านั้น และปรากฏเพียง 2 ประเด็น ที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ ด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน ที่ระดับ 2.78 และ 2.80 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดินและการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.70 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.78	น้อย	0.91
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.42	น้อย	0.93
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.78	มาก	0.84
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.20	น้อย	0.93
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.49	น้อย	0.22
5.1 การพัฒนาที่ดิน			

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.30	น้อย	0.79
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.48	น้อย	0.83
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.38	น้อย	0.94
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.80	มาก	0.61
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.33**	**น้อย**	**0.37**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในเกือบทุกมิติที่พิจารณา โดยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ยกเว้นประเด็นด้านการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าส่งผลกระทบในระดับมาก ที่ระดับ 2.85 คะแนน ในขณะที่ด้านการช่วยปรับปรุงพัฒนาการแปรรูปผลผลิต และด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต ยังไม่มีการดำเนินการจึงยังไม่ส่งผลกระทบ

ตารางที่ 5.71 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	1.96	น้อย	1.17
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.69	ไม่ส่งผลกระทบ	1.19
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	0.38	ไม่ส่งผลกระทบ	0.87
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.04	น้อยที่สุด	1.23
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.16	น้อยที่สุด	1.26
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.00	น้อย	1.35
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.85	มาก	1.21

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการที่ดินเพิ่มเติมมากที่สุด ซึ่งผลการประเมินสอดคล้องตามสถานการณ์การได้รับการอนุญาตในพื้นที่ที่ถือครอง ที่ปัจจุบันได้รับอนุญาตเพียงบางส่วนเท่านั้น รองลงมา คือ ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ และความต้องการอาชีพเสริม

ตารางที่ 5.72 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	36	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	19	3
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	12	4
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	10	5
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	3	6
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	23	2

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อโครงการฯ ในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.65 คะแนน โดยเฉพาะด้านประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.02 คะแนน) แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ยังปรากฏประเด็นที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นในระดับน้อยหลากหลายประเด็น โดยเฉพาะการได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ เนื่องจากมีความกังวลถึงสิทธิตามโครงการฯ ดังกล่าวในระยะยาว หากบริบทด้านการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้น ยังขาดความเชื่อมั่นด้านการยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคตอีกด้วย

ตารางที่ 5.73 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.02	น้อย	0.84
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.20	น้อย	0.83
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.42	น้อย	0.91
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.74	มาก	0.90
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.50	น้อย	0.91
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.72	มาก	0.73

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	2.68	มาก	0.71
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.98	มาก	0.51
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.94	มาก	0.55
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.02	มาก	0.68
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	2.92	มาก	0.72
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.65**	**มาก**	**0.33**

ที่มา: จากการสำรวจ

10.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าควนบ้าหวี ณ ตำบลบ้านนา อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในประเด็นเรื่องการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ โดยเฉพาะในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2 ที่ยังไม่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ โดยพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังขาดความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวที่ชัดเจน ส่งผลให้มีการเรียกร้องสิทธิในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนั้น ยังปรากฏปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินของหน่วยงานภาครัฐผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งพบว่าที่ดินในระนาบเดียวกันบางส่วนเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมป่าไม้ ในขณะที่ที่ดินแปลงติดกัน (ผู้ครอบครองรายเดียวกัน) เป็นพื้นที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่งผลให้การให้อนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น และขาดการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการพื้นที่ในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนผู้ถือครองที่ดินมีความไม่มั่นใจว่าการครอบครองนั้นส่วนใดได้รับการอนุญาตถูกต้องบ้าง

(2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพยังคงประสบปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างอาชีพที่ส่งเสริมกับลักษณะพื้นที่ดำเนินการ กล่าวคือ พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตฯ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันไม่เหมาะแก่การทำปศุสัตว์ แต่กลับมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเลี้ยงกบให้แก่กลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับอนุญาต ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตได้ นอกจากนั้น พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตส่วนใหญ่ปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ซึ่งลักษณะพื้นที่ไม่เหมาะแก่การทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมในพื้นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชร่วมยางหรือการปลูกพืชควบคู่กับการปลูกยางพาราเพื่อเสริมรายได้เท่านั้น

อนึ่ง ผลจากการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ ยังพบข้อสังเกตในประเด็นที่น่าสนใจ คือ ประชาชนในพื้นที่ยังคงประสบปัญหาเรื่องความพร้อมของปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะเรื่องไฟฟ้าในพื้นที่ทำกิน

5.1.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิมุ่งเน้นการสำรวจข้อมูลภาคสนาม ใน 3 พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุม 2 ภูมิภาค (2 จังหวัด) ประกอบด้วย **1) ภาคตะวันออก** 2 พื้นที่ ในจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น และพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร และ **2) ภาคใต้** 1 พื้นที่ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี

ทั้งนี้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว ในฐานะหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการ คทช. ของพื้นที่ปฏิรูปที่ดินในจังหวัดสระแก้ว ได้มีผลการดำเนินงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. โดยปรากฏพื้นที่ยึดคืนของจังหวัดสระแก้ว ตามประกาศของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 36/2559 จำนวนรวมทั้งสิ้น 10 พื้นที่ เนื้อที่ยึดคืน 3,342-2-78 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 301 ราย ประกอบด้วย

- หมายเลขที่ 1404 ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ เนื้อที่ยึดคืน 578-2-15 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 60 ราย
- หมายเลขที่ 2879 ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง เนื้อที่ยึดคืน 655-0-09 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 63 ราย
- หมายเลขที่ 2269 ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง เนื้อที่ยึดคืน 158-2-98 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 19 ราย
- หมายเลขที่ 2924 ตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง เนื้อที่ยึดคืน 159-0-96 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 29 ราย (แปลงเกษตรกรรม)
- หมายเลขที่ 3263 ตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง เนื้อที่ยึดคืน 131-0-61 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 4 ราย (แปลงเกษตรกรรม)
- หมายเลขที่ 3264 ตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง เนื้อที่ยึดคืน 320-3-92 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 33 ราย (แปลงที่อยู่อาศัย)
- หมายเลขที่ 3922 ตำบลโนนหมากเค็ง อำเภอวัฒนานคร เนื้อที่ยึดคืน 186-2-43 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 19 ราย
- หมายเลขที่ 4341 ตำบลโนนหมากเค็ง อำเภอวัฒนานคร เนื้อที่ยึดคืน 507-1-11 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 41 ราย
- **หมายเลขที่ 3931 ตำบลท่าเกวียน และตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร เนื้อที่ยึดคืน 326-3-51 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 30 ราย**
- **หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น เนื้อที่ยึดคืน 318-1-02 ไร่ รองรับเกษตรกร จำนวน 36 ราย**

โดยปรากฏรายละเอียดการจัดที่ดินพื้นที่ยึดคืนตามมาตรา 44 ดังตารางที่ 5.74

ตารางที่ 5.74 การจัดที่ดินพื้นที่ยึดคืนตามมาตรา 44 ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว

ลำดับที่	ที่ตั้งที่ดิน		หมายเลขแปลง	พื้นที่ดำเนินการ		จัดเกษตรกรลงแปลง				หมายเหตุ
	อำเภอ	ตำบล		เนื้อที่ (ไร่)	อนุญาตให้สหกรณ์เข้าทำประโยชน์ (ว/ด/ป)	เป้าหมาย (ราย)	จัดแล้ว (คทช.อนุมัติ) (ราย)	จับสลากเกษตรกรลงแปลง (ราย)	เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในแปลง (ราย)	
1	โคกสูง	หนองม่วง	2879	655-0-09	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภอโคกสูง (คทช.) จำกัด เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2560	63	63	63	63	
2	โคกสูง	หนองม่วง (เดิมโนนหมากมุ่น)	2269	158-2-98		19	19	19	-	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) สนับสนุนงบประมาณสร้างที่อยู่อาศัย ปี 2563
3	โคกสูง	หนองแวง	2924	159-0-96		33	33	33	17	
4	โคกสูง	หนองแวง	3263	131-0-61						
5	โคกสูง	หนองแวง	3264	320-3-92						
6	อรัญประเทศ	ป่าไร่	1404	578-2-15	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภออรัญประเทศ (คทช.) จำกัด เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2560	60	60	60	37	
7	วัฒนานคร	โนนหมากเค็ง	3922	186-2-43	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภอวัฒนานคร (คทช.) จำกัด เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2560	60	60	60	36	
8	วัฒนานคร	โนนหมากเค็ง	4341	507-1-11						
9	วัฒนานคร	วัฒนานคร	3931	326-3-51		30	30	30	18	
10	วังน้ำเย็น	คลองหินปูน	421	318-1-02	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภอวังน้ำเย็น (คทช.) จำกัด เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560	36	36	36	30	
รวม	**4**	**7**	**10**	**3,342-3-78**		**301**	**301**	**301**	**201**	

ที่มา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2562

1) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

1.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

1.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

รูปแบบการจัดสรรที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว ในโครงการ คทช. สอดคล้องตามรูปแบบการจัดสรรที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย เนื้อที่ 1 ไร่ และที่ทำกิน เนื้อที่ 5 ไร่ โดยพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น 318-1-2 ไร่ โดยจำแนกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย

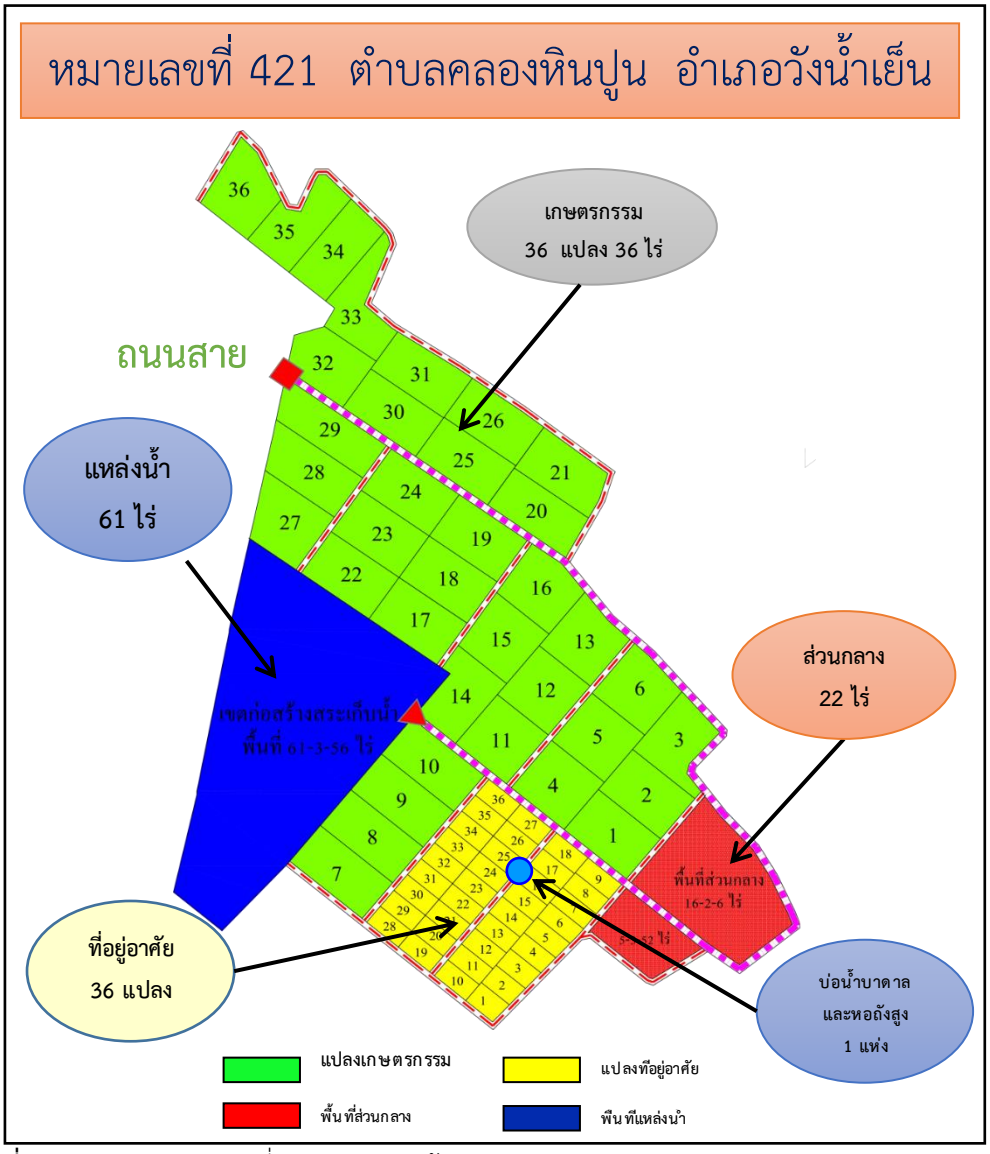
- แปลงที่อยู่อาศัย 36 แปลง เนื้อที่ 36-0-00 ไร่
- แปลงเกษตรกรรม 36 แปลง เนื้อที่ 182-2-22 ไร่
- พื้นที่ส่วนกลาง เนื้อที่ 22-1-58 ไร่
- พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 61–3–56 ไร่
- บ่อน้ำบาดาลและหอถังสูง 1 แห่ง

1.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ดำเนินการเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับจัดสรรที่ดินจากโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 19 คน (จากเป้าหมาย 8 คน) คิดเป็นร้อยละ 237.5

จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 47.37 และเพศหญิง ร้อยละ 52.63 โดยมีอายุเฉลี่ย 49 ปี และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 94.74 ในขณะที่ ร้อยละ 5.26 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. และเมื่อพิจารณาจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 3 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.89 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.89 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 57.89 ในขณะที่ ร้อยละ 42.11 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดินที่ได้รับจัดสรรทุกครัวเรือนได้รับจัดสรรในสัดส่วนเท่ากัน คือ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่ และที่ทำกิน 5 ไร่ และไม่มีกลุ่มตัวอย่างบุคคลใดมีที่ทำกินในรูปแบบอื่นๆ

ภาพที่ 5.126 การจัดสรรพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

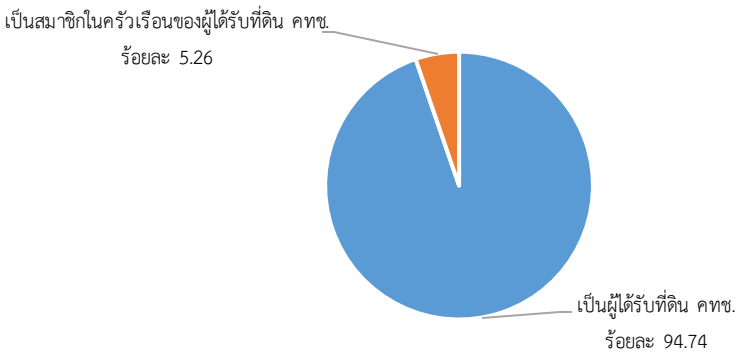
ที่มา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว

ภาพที่ 5.127 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

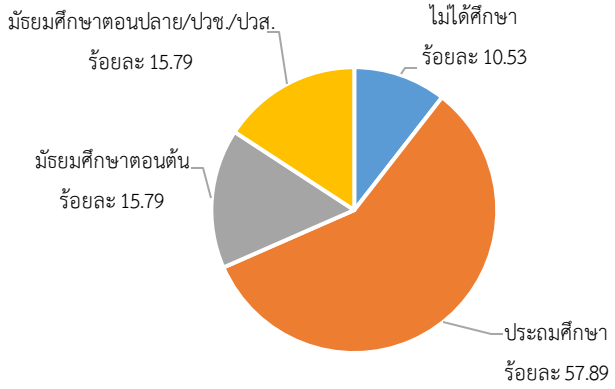
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.128 สัดส่วนการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

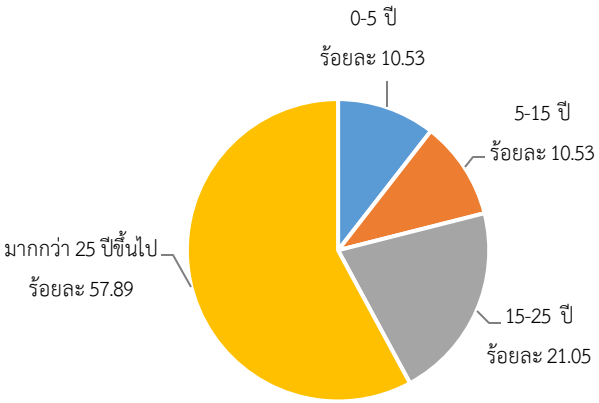
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.129 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

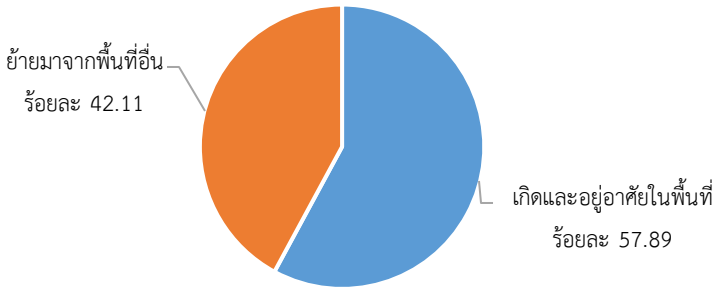
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.130 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

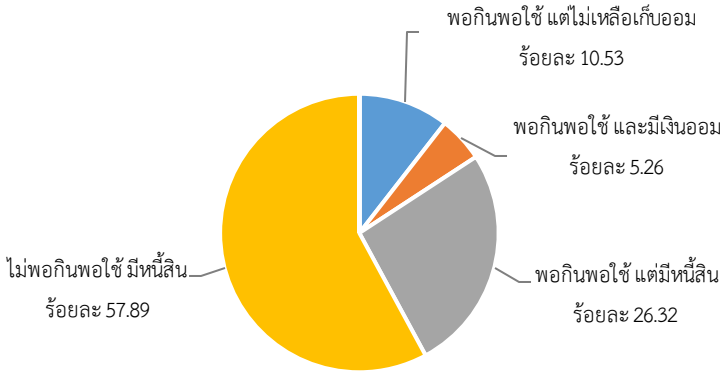
ภาพที่ 5.131 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 44,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ย 42,000 บาท/ปี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 19 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 69,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 15,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.89 ไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 26.32 พอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน

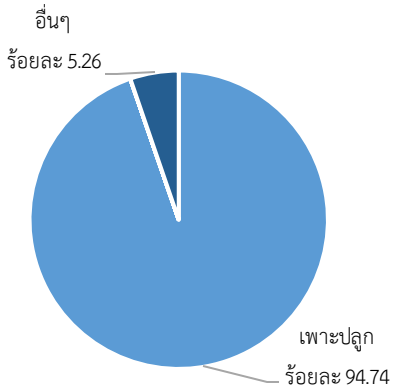
ภาพที่ 5.132 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.74 ประกอบอาชีพเพาะปลูก (ข้าวโพดและมันสำปะหลัง) และร้อยละ 5.26 ประกอบอาชีพอื่นๆ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 31.58

ภาพที่ 5.133 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) รายงานการประเมินผล

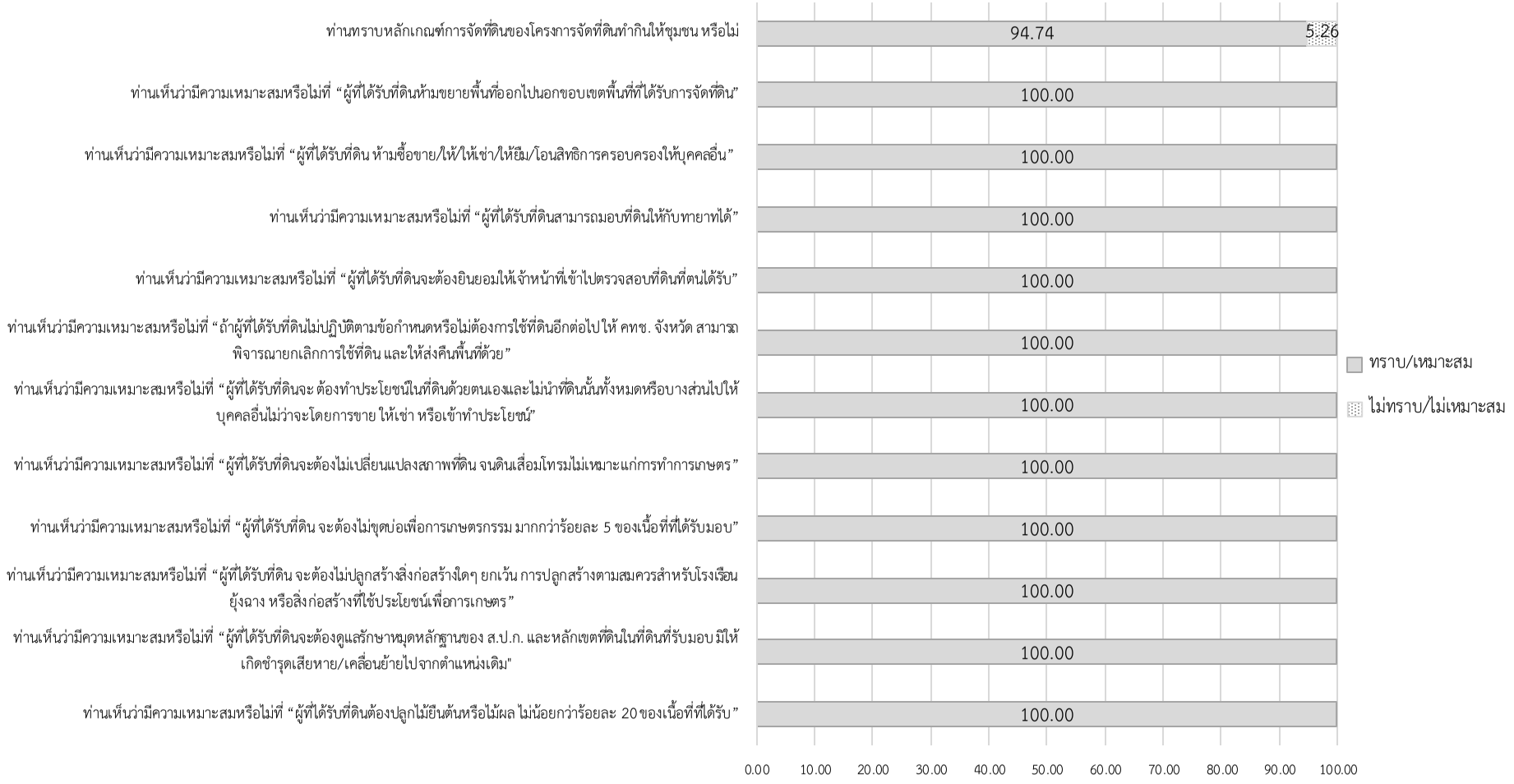
1.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

จากการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามในประเด็นด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 94.74 รับทราบหลักเกณฑ์ ในขณะที่ ร้อยละ 5.26 ไม่ทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 100.00 มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์ทุกข้อมีความเหมาะสม

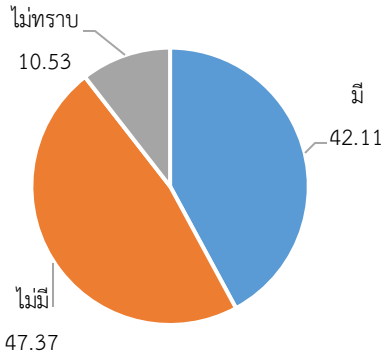
ภาพที่ 5.134 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.37 รับทราบว่าไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน และร้อยละ 42.11 ทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน ในขณะที่ ร้อยละ 10.53 ไม่ทราบว่ามีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประประโยชน์ที่ดินหรือไม่

ภาพที่ 5.135 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.22 คะแนน โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นต่างๆ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.84 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว ด้านการพัฒนาที่ดิน และด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือนมีกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่ระดับ 2.68 3.05 และ 3.16 คะแนน

ในขณะที่ประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นดังกล่าวที่ระดับคะแนนเพียง 1.84 คะแนน เท่านั้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าในรูปแบบกรรมสิทธิ์ร่วม เนื่องจากหากได้เอกสารสิทธิรายบุคคลจะสามารถเป็นประโยชน์ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น โดยใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ยืมได้

ตารางที่ 5.75 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.84	ไม่เห็นด้วย	0.69
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.68	เห็นด้วย	0.95
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.58	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.18
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.05	เห็นด้วย	0.85
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.84	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.37
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.47	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.26	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.45
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.84	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.37
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.16	เห็นด้วย	0.37
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.22**	**เห็นด้วย**	**0.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ยช่วง

1.00 - 1.75 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมน้อยที่สุด/พึงพอใจน้อยที่สุด”

1.76 - 2.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วย/เหมาะสมน้อย/พึงพอใจน้อย”

2.51 - 3.25 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วย/เหมาะสมมาก/พึงพอใจมาก”

3.26 - 4.00 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมมากที่สุด/พึงพอใจมากที่สุด”

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่าในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.61 คะแนน โดยทุกประเด็นย่อยได้รับคะแนนในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยประเด็นด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ได้รับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด (3.74 คะแนน)

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.60 คะแนน โดยด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.74 คะแนน) ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.60 คะแนน

ตารางที่ 5.76 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
ด้านเจ้าหน้าที่	**3.61**	**มากที่สุด**	**0.02**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.63	มากที่สุด	0.50
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.68	มากที่สุด	0.48
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.63	มากที่สุด	0.50
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.42	มากที่สุด	0.51
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.53	มากที่สุด	0.51
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.74	มากที่สุด	0.45
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.60**	**มากที่สุด**	**0.03**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.42	มากที่สุด	0.51
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.74	มากที่สุด	0.45
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.63	มากที่สุด	0.50
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.60**	**มากที่สุด**	**0.02**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.15 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.47 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.68 คะแนน) ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.84 คะแนน โดยประเด็นส่วนใหญ่ที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ ที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด ที่ระดับ 1.58 คะแนน เท่านั้น เนื่องจากปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ส่งผลให้การอยู่อาศัยในพื้นที่ไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร โดยประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นผลมาจาก

ความไม่สอดคล้องกันของกฎระเบียบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การขออนุญาตติดตั้งไฟฟ้าตามกฎระเบียบจะต้องมีเลขที่บ้านที่ถูกต้องก่อนจึงจะสามารถขออนุญาตใช้ไฟฟ้าได้ แต่เนื่องจากในพื้นที่โครงการฯ ความพร้อมในการสร้างบ้านของผู้ได้รับจัดสรรที่ดินมีไม่เท่ากัน ดังนั้น ปัจจุบันจึงยังดำเนินการเรื่องเลขที่บ้านไม่แล้วเสร็จ ส่งผลให้ยังไม่สามารถขออนุญาตใช้ไฟฟ้าได้

นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.12 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และการมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชนได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.26 และ 3.42 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีการยกเว้นการประเมินผลด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ เนื่องจาก ไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 มีปัญหาด้านการตลาด และมีเพียงร้อยละ 33.33 ที่ไม่ประสบปัญหาด้านการตลาด

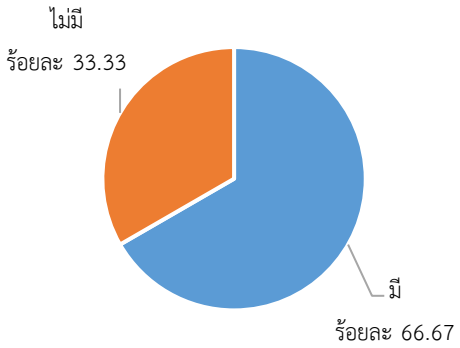
ตารางที่ 5.77 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.47**	**มากที่สุด**	**0.07**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.26	มากที่สุด	0.65
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.68	มากที่สุด	0.75
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**2.84**	**มาก**	**0.10**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	1.58	น้อยที่สุด	0.69
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	3.63	มากที่สุด	0.50
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	3.32	มากที่สุด	0.58
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.12**	**มาก**	**0.21**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.00	มาก	0.00

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.16	มาก	0.37
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.26	มากที่สุด	0.56
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.67	มาก	0.58
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.42	มากที่สุด	0.51
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.21	มาก	0.42
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ			
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.15**	**มาก**	**0.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.136 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.82 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ ในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.58 และ 3.68 คะแนนตามลำดับ ในขณะที่หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด ที่ระดับ 1.00 คะแนน เท่านั้น ซึ่งสาเหตุสอดคล้องตามผลการประเมินด้านบริบทที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.78 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	1.00	น้อยที่สุด	0.00
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.21	มาก	0.79
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.58	มากที่สุด	0.51
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	3.68	มากที่สุด	0.48
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.79	มาก	0.09
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.21	มาก	0.63
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.11	น้อย	0.66
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.79	มาก	0.54
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.00	มาก	0.58
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.84	มาก	0.76
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.82**	**มาก**	**0.23**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในบางมิติที่พิจารณา โดยเฉพาะด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้านการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับผลกระทบมากที่สุด ในขณะที่ประเด็นด้านชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น และการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ส่งผลกระทบในระดับมาก แต่ทั้งนี้ ปรากฏ 2 ประเด็น ที่ยังไม่ส่งผลกระทบ คือ การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต เนื่องจากยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นโครงการฯ และประชาชนที่ได้รับจัดสรรที่ดินยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการใช้ประโยชน์ที่ดินเท่านั้น โดยยังไม่มีผลผลิตที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 5.79 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.37	มากที่สุด	0.76
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.37	ไม่ส่งผลกระทบ	0.96
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	0.37	ไม่ส่งผลกระทบ	1.12
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	มากที่สุด	0.51
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	มากที่สุด	0.61
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.63	มาก	0.90
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.32	มาก	0.89

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐเป็นความต้องการที่มากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับความต้องการอาชีพเสริม รองลงมา คือ ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด และความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน

ตารางที่ 5.80 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	3	6
2. ความต้องการอาชีพเสริม	15	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	12	4
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	13	3
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	10	5
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	17	1

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.49 คะแนน โดยเป็นผลมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาในระดับมากที่สุดทั้งสิ้น โดยเฉพาะด้านปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข เป็นประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อมั่นมากที่สุด (3.68 คะแนน)

ตารางที่ 5.81 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.47	มากที่สุด	0.51
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	3.53	มากที่สุด	0.61
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.68	มากที่สุด	0.48
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.42	มากที่สุด	0.51
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.53	มากที่สุด	0.51
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.32	มากที่สุด	0.48
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.63	มากที่สุด	0.50
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.37	มากที่สุด	0.50
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.42	มากที่สุด	0.51
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.47	มากที่สุด	0.51
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.58	มากที่สุด	0.61
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.49**	**มากที่สุด**	**0.52**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิของพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานสอดคล้องกันในทุกพื้นที่ที่ดำเนินการสำรวจข้อมูล กล่าวคือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. ดังนั้น ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดที่ดิน การจัดคน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีบทบาทร่วมด้วยทั้งสิ้น นอกจากนั้น หน่วยงานที่มีความสำคัญอีกหน่วยงานหนึ่ง คือ สำนักงานสหกรณ์

จังหวัด ซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการได้รับจัดสรรที่ดินตามโครงการฯ ดังนั้น หากจะกล่าวถึงประเด็นปัญหาของการดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน รูปแบบของปัญหาจะเป็นไปในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันในแต่ละพื้นที่ โดยสามารถจำแนกประเด็นปัญหาของการดำเนินการได้ดังนี้

(1) การขาดความพร้อมของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทั้งไฟฟ้าและประปา โดยประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความต้องการไฟฟ้าในพื้นที่อยู่อาศัยเป็นอย่างยิ่ง โดยในสภาพปัจจุบันอาศัยแสงธรรมชาติและการใช้ตะเกียงเท่านั้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอยู่ระหว่างการประสานความร่วมมือกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค แต่ยังคงติดขัดด้านกฎระเบียบการติดตั้งไฟฟ้าที่จำเป็นจะต้องมีเลขที่บ้านให้เรียบร้อยก่อน หากแต่ในพื้นที่ที่จัดสรรให้เป็นที่อยู่อาศัย มีประชาชนผู้ได้รับสิทธิเข้าดำเนินการสร้างบ้านพักเพียงบางส่วนเท่านั้น แม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณการสร้างบ้านจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (40,000 บาท/หลัง) ในรูปแบบวัสดุก่อสร้าง แต่บางรายยังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้าง ส่งผลให้ยังไม่สามารถขอเลขที่บ้านได้ในพื้นที่ทั้งหมด ดังนั้น การดำเนินการขอไฟฟ้าจึงยังไม่สามารถดำเนินการตามเงื่อนไขได้

(2) ความร่วมมือระหว่างประชาชนผู้ได้รับสิทธิในพื้นที่ยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนที่ได้รับสิทธิเป็นผู้ไร้ที่ทำกินที่มาจากหลากหลายพื้นที่ ส่งผลให้ไม่มีภูมิหลังร่วมกัน ดังนั้น การอยู่อาศัยร่วมกันจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้น หากสามารถสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มได้จะส่งผลดีต่อการอยู่ร่วมกัน ภายใต้เงื่อนไขที่ต้องมีการรวมกลุ่มแบบสหกรณ์ และจะส่งผลต่อความยั่งยืนของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นด้วย

(3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ที่ยังขาดความพร้อม ทั้งในด้านสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน ส่งผลให้การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพยังไม่สามารถแสดงผลให้เห็นเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร กล่าวคือ ความพร้อมในพื้นที่ทำกินยังไม่สมบูรณ์ การปลูกพืชยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ดังนั้น พืชที่ปลูกจะอยู่รอดได้จากน้ำฝนตามธรรมชาติเท่านั้น นอกจากนั้น การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอื่นๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากความไม่พร้อมของพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

อนึ่ง จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลปฐมภูมิพบประเด็นข้อสังเกตที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการดำเนินโครงการ คทช. ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ในส่วนของการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อให้การได้รับสิทธิในที่ดิน คทช. ของพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเป็นไปตามเงื่อนไขที่ว่า ผู้เช่าต้องมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่น ดังนั้น สหกรณ์จังหวัดจึงมีบทบาทตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นโครงการฯ แต่ทั้งนี้ การจัดตั้งสหกรณ์ของสมาชิกผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินทั้งหมดประมาณ 30 ราย ก่อให้เกิดข้อกังวลเรื่องความอยู่รอดของสหกรณ์ในระยะยาว จากหลากหลายสาเหตุประกอบกัน กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในแต่ละพื้นที่มีจำนวนน้อย การขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม สมาชิกยังไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรร ส่งผลให้ยังไม่มีรายได้ที่แน่นอน และยังไม่มีผลผลิตที่จะสนับสนุนให้สหกรณ์เติบโตได้ แม้ว่าสหกรณ์จังหวัดสระแก้วจะดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องจำนวนสมาชิกไม่ให้มีจำนวนน้อยเกินไป

ในการจัดตั้งและขับเคลื่อนการดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ โดยการรวมสมาชิกในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินในเขตอำเภอเดียวกันและจัดตั้งเป็นสหกรณ์อำเภอ แต่ยังคงปรากฏข้อน่ากังวลถึงการอยู่รอดในระยะยาว เนื่องจากภายในหนึ่งสหกรณ์มีสมาชิกมาจากหลากหลายพื้นที่ และแต่ละพื้นที่มีรูปแบบ ความเข้มแข็ง และความสามัคคีของการรวมกลุ่มที่แตกต่างกัน ดังนั้น หากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งภายในสหกรณ์เกิดปัญหาอาจจะส่งผลต่อภาพรวมของสหกรณ์ทั้งหมดได้

2) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

2.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

2.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

รูปแบบการจัดสรรที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว ในโครงการ คทช. สอดคล้องตามรูปแบบการจัดสรรที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย เนื้อที่ 1 ไร่ และที่ทำกิน เนื้อที่ 5 ไร่ โดยพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น 326-03-51 ไร่ โดยจำแนกเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย

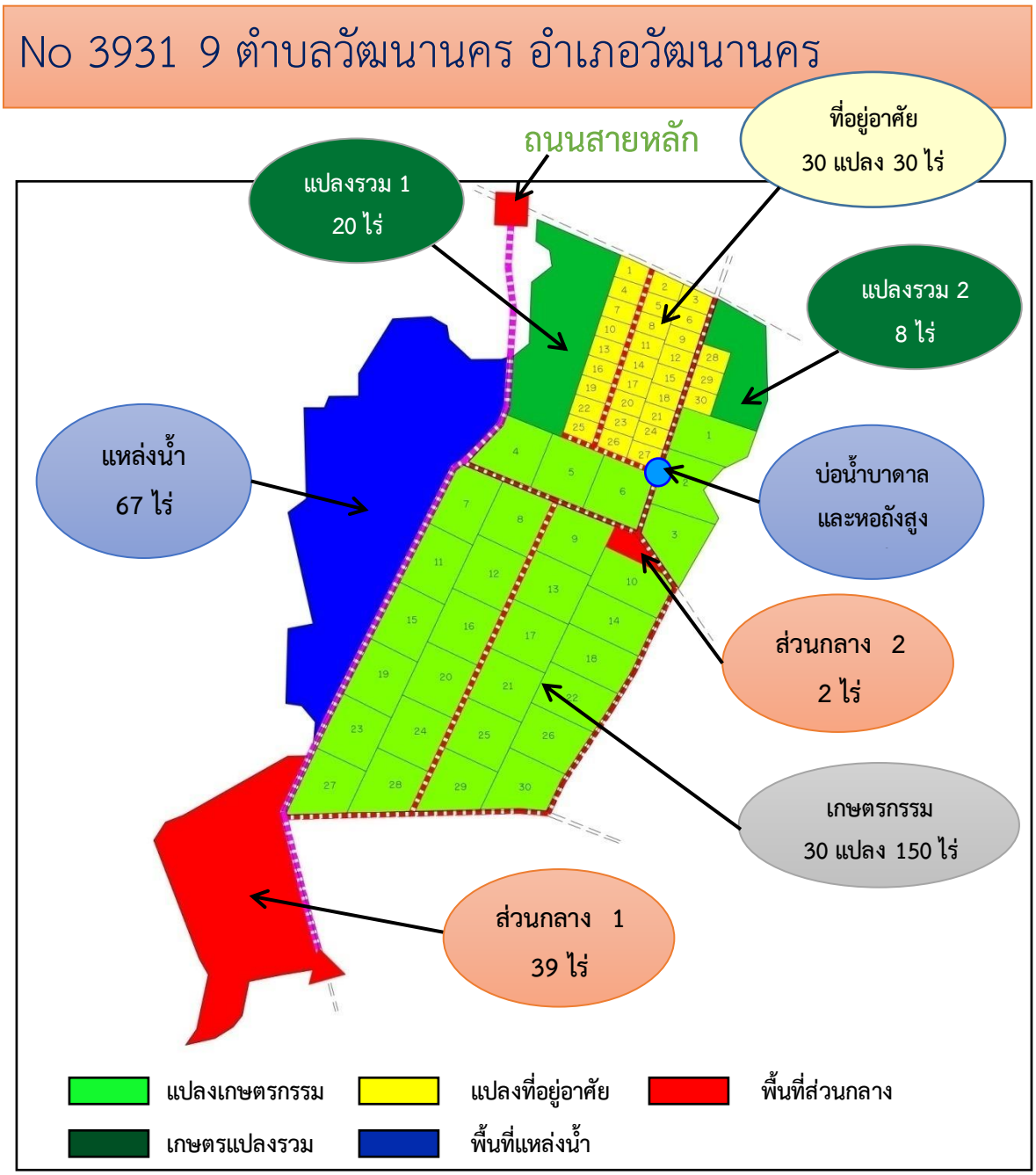
- แปลงที่อยู่อาศัย 30 แปลง เนื้อที่ 30-0-00 ไร่
- แปลงเกษตรกรรม 30 แปลง เนื้อที่ 150-0-00 ไร่
- พื้นที่ดินแปลงรวม เนื้อที่ 28-3-62 ไร่
- พื้นที่ส่วนกลาง เนื้อที่ 41-00-11 ไร่
- พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 67–00–77 ไร่
- บ่อน้ำบาดาลและหอถังสูง 1 แห่ง

2.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ดำเนินการเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับจัดสรรที่ดินจากโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 21 คน (จากเป้าหมาย 6 คน) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 350.00

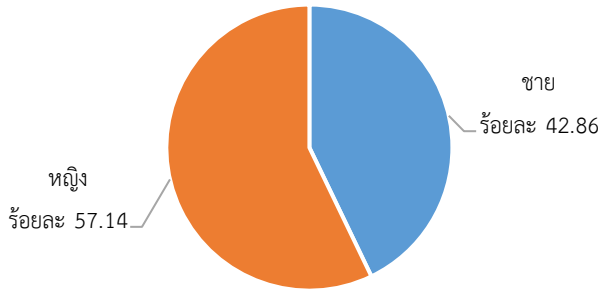
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 42.86 และเพศหญิง ร้อยละ 57.14 โดยมีอายุเฉลี่ย 53 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.48 เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ในขณะที่ ร้อยละ 9.52 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. โดยในด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 3 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.19 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในขณะที่ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 66.67 และย้ายมาจากพื้นที่อื่น ร้อยละ 33.33 ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดินที่ได้รับจัดสรร ทุกครัวเรือนได้รับจัดสรรในสัดส่วนเท่ากัน กล่าวคือ เป็นที่อยู่อาศัย 1 ไร่ และที่ทำกิน 5 ไร่ และไม่มีกลุ่มตัวอย่างบุคคลใดมีที่ทำกินในรูปแบบอื่นๆ

ภาพที่ 5.137 การจัดสรรพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

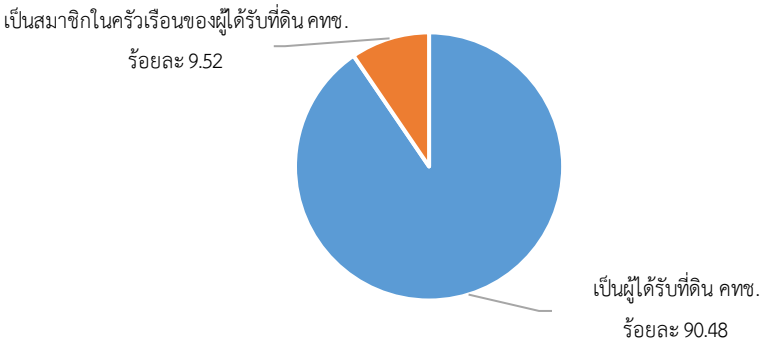
ที่มา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว

ภาพที่ 5.138 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

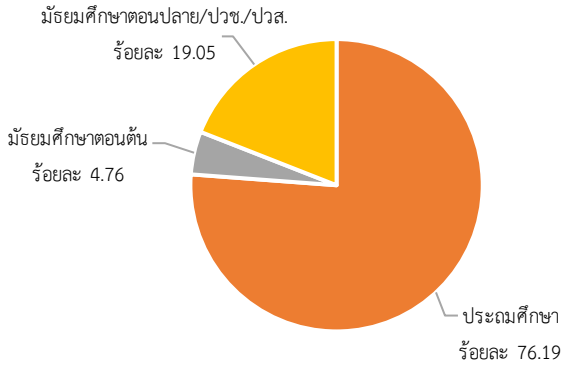
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.139 สัดส่วนการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

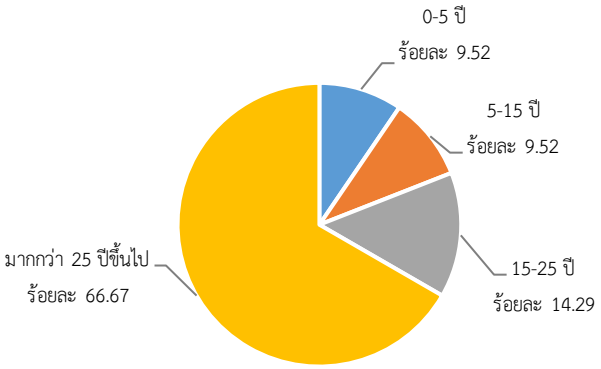
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.140 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

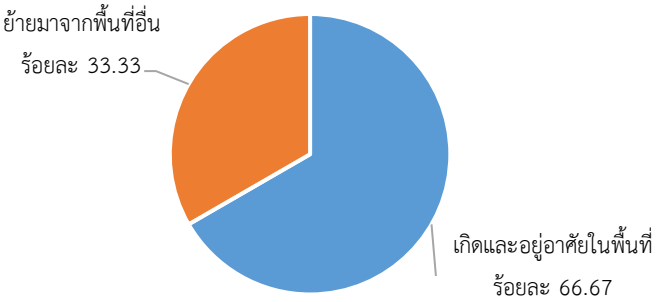
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.141 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

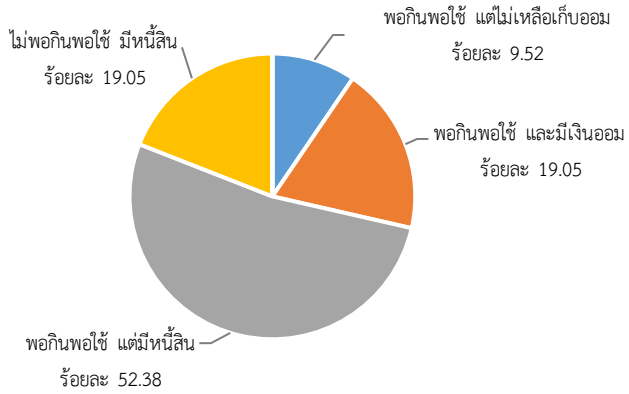
ภาพที่ 5.142 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 36,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ย 40,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.43 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 72,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 28,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.38 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ และมีเงินออม และไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน ร้อยละ 19.05

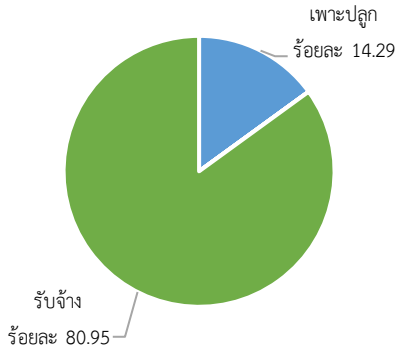
ภาพที่ 5.143 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.95 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา คือ เพาะปลูก (ข้าวโพดและมันสำปะหลัง) ร้อยละ 14.29 โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 28.57 ในขณะที่ ร้อยละ 71.43 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.144 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) รายงานการประเมินผล

2.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

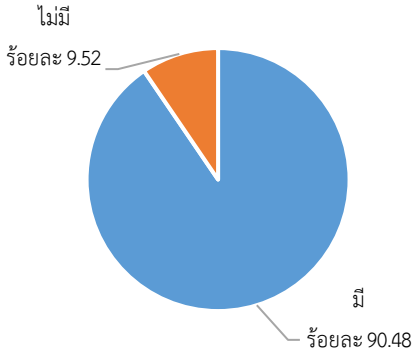
หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

จากการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามในประเด็นด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 95.24 รับทราบหลักเกณฑ์ ในขณะที่ ร้อยละ 4.76 ไม่ทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งครอบคลุมในทุกประเด็นปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหลักเกณฑ์ทุกข้อมีความเหมาะสมทั้งหมด

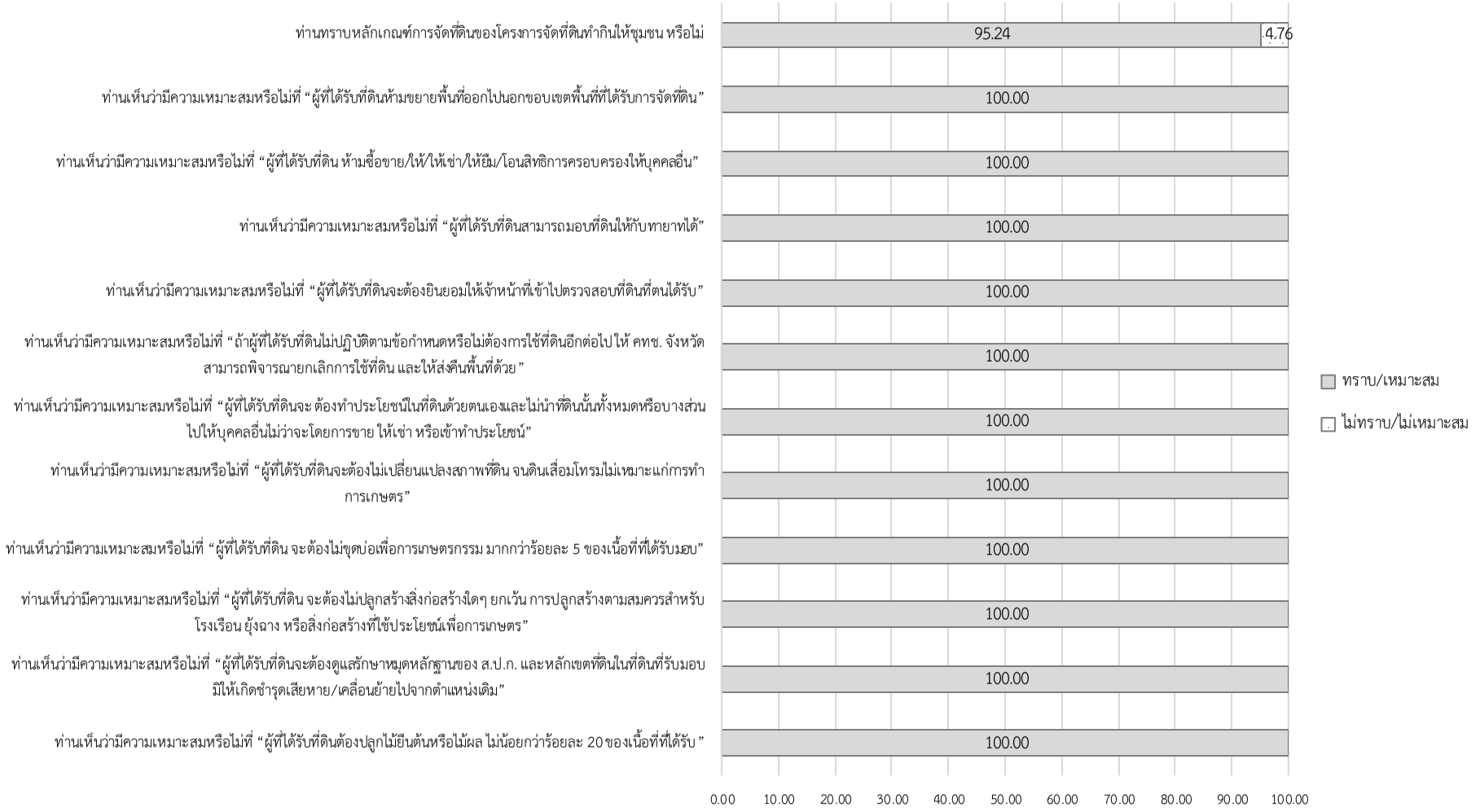
ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.48 รับทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน และร้อยละ 9.52 ทราบว่าไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน

ภาพที่ 5.145 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.146 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วยอย่างยิ่ง***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.38 คะแนน โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นต่างๆ ยกเว้นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล และด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยเท่านั้น ที่ระดับ 2.95 และ 3.24 คะแนน โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้คะแนนใน 2 ประเด็นดังกล่าวต่ำกว่าประเด็นอื่นเล็กน้อย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเอกสารสิทธิแบบรายบุคคลมากกว่าในรูปแบบกรรมสิทธิ์ร่วม เพื่อนำไปใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการขอสินเชื่อ ซึ่งทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากกว่า

ตารางที่ 5.82 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.95	เห็นด้วย	0.80
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.24	เห็นด้วย	0.44
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.62	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.50
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.60
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.53	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.12
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.85
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.60
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.48
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.43	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.48
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.38**	**เห็นด้วยอย่างยิ่ง**	**0.28**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.31 คะแนน โดยแต่ละประเด็นย่อยได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับคะแนนในระดับมากเท่านั้น ที่ระดับ 2.81 คะแนน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ มีเพียง 1-2 คน จากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้วเท่านั้น

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.51 คะแนน โดยด้านหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้รับคะแนนมากที่สุดเท่ากัน ที่ระดับ 3.52 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.41 คะแนน

ตารางที่ 5.83 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
ด้านเจ้าหน้าที่	**3.31**	**มากที่สุด**	**0.03**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.81	มาก	0.93
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.62	มากที่สุด	0.59
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.33	มากที่สุด	0.58
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.29	มากที่สุด	0.56
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.43	มากที่สุด	0.60
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.38	มากที่สุด	0.50
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.51**	**มากที่สุด**	**0.03**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.52	มากที่สุด	0.60
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.52	มากที่สุด	0.51
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.48	มากที่สุด	0.51
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.41**	**มากที่สุด**	**0.14**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.97 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.36 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.52 คะแนน) ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.54 คะแนน โดยประเด็นที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมาก ยกเว้นด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ ที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด ที่ระดับ 1.67 คะแนน เท่านั้น เนื่องจากปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ซึ่งสาเหตุมาจากความไม่สอดคล้องกันของกฎระเบียบระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การดำเนินการขออนุญาตใช้ไฟฟ้าจะไม่สามารถกระทำได้จนกว่าจะมีเลขที่บ้านแล้วเท่านั้น นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด (3.29 คะแนน) ทั้งนี้ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีการยกเว้นการประเมินผลด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ เนื่องจาก ไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

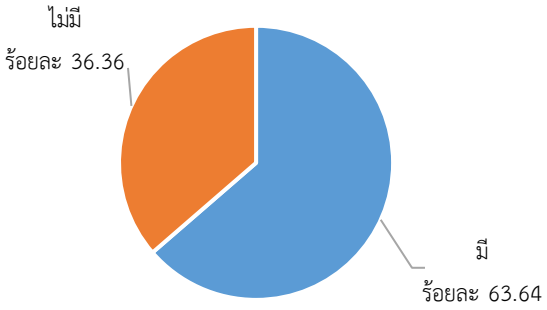
อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.64 มีปัญหาด้านการตลาด มีเพียงร้อยละ 36.36 ที่ไม่ประสบปัญหาด้านการตลาด ซึ่งปัญหาด้านการตลาดที่กลุ่มตัวอย่างประสบ คือ การต้องหาแหล่งรับซื้อผลผลิตที่ผลิตได้ และต้องยอมรับราคาที่พ่อค้าคนกลางกำหนด

ตารางที่ 5.84 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินหมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.36**	**มากที่สุด**	**0.24**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.19	มาก	0.51
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.52	มากที่สุด	0.51
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**2.54**	**มาก**	**0.77**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	1.67	น้อยที่สุด	0.86
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	2.81	มาก	0.81
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	3.14	มาก	0.48
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.01**	**มาก**	**0.24**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.24	มาก	0.62
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.81	มาก	0.75
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.29	มากที่สุด	0.56
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.71	มาก	0.95
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.90	มาก	0.91
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.11	มาก	0.58
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ			
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.97**	**มาก**	**0.41**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.147 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.31 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นด้านจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ ด้านการพัฒนาที่ดิน ด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว ในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.48 3.43 3.40 และ 3.38 คะแนน ตามลำดับ ในขณะที่ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.43 คะแนน เท่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างยังไม่สามารถเห็นผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมได้ในขณะนี้ แต่หากมีการดำเนินงานตามกระบวนการต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นในอนาคต ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นย่อมสามารถแสดงผลที่นำไปสู่ความพึงพอใจที่มากขึ้นได้ ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.85 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.24	มาก	0.62
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.38	มากที่สุด	0.50
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.40	มากที่สุด	0.50
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	3.48	มากที่สุด	0.51

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.06	มาก	0.38
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.43	มากที่สุด	0.60
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.43	น้อย	0.81
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.24	มาก	0.70
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.19	มาก	0.40
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.00	มาก	0.34
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**3.31**	**มากที่สุด**	**0.17**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในประเด็นที่พิจารณาใน 5 ประเด็นเท่านั้น โดยเฉพาะด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่ส่งผลกระทบในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.57 และ 3.38 คะแนน ตามลำดับ โดยด้านการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลกระทบในระดับมาก ที่ระดับ 3.05 คะแนน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ส่งผลกระทบเช่นกัน แต่อยู่ในระดับน้อยเท่านั้น ทั้งนี้ ปรากฏ 2 ประเด็นที่ยังไม่ส่งผลกระทบ คือ ด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต เนื่องจากยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นโครงการฯ และประชาชนที่ได้รับจัดสรรที่ดินยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการใช้ประโยชน์ที่ดินเท่านั้น โดยยังไม่มีผลผลิตที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 5.86 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.57	มากที่สุด	0.51
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.19	ไม่ส่งผลกระทบ	0.68
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	0.29	ไม่ส่งผลกระทบ	0.90
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.05	มาก	1.02
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.48	น้อย	1.12
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.33	น้อย	0.91
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.38	มากที่สุด	0.59

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการอาชีพเสริม ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต และความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ ซึ่งอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 5.87 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	3	5
2. ความต้องการอาชีพเสริม	16	1
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	15	2
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	8	4
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	14	3
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	14	3

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 คะแนน โดยเป็นผลมาจากความเชื่อมั่นในระดับมากที่สุดที่เกิดขึ้นในทุกประเด็นที่ประเมิน โดยเฉพาะด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล (3.76 คะแนน) และด้านประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน (3.71 คะแนน) ซึ่งผลการประเมินความเชื่อมั่นทั้งสองมิติสะท้อนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช. ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินอย่างชัดเจน

ตารางที่ 5.88 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.57	มากที่สุด	0.51
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	3.33	มากที่สุด	0.66
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.33	มากที่สุด	0.58
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.71	มากที่สุด	0.46

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.48	มากที่สุด	0.51
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.52	มากที่สุด	0.51
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.43	มากที่สุด	0.51
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.57	มากที่สุด	0.51
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.29	มากที่สุด	0.46
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.52	มากที่สุด	0.51
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.76	มากที่สุด	0.44
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.50**	**มากที่สุด**	**0.51**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่มีความใกล้เคียงและสอดคล้องกับพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยสามารถสรุปประเด็นปัญหาของการดำเนินการได้ดังนี้

(1) การขาดความพร้อมของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทั้งไฟฟ้าและประปา และการขาดความพร้อมของปัจจัยพื้นฐานในการอยู่อาศัยในพื้นที่ เช่น ถนน และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

(2) ความร่วมมือระหว่างประชาชนผู้ได้รับสิทธิในพื้นที่ยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

(3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ที่ยังขาดความพร้อม ทั้งด้านสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน ส่งผลให้การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้น ประเด็นข้อสังเกตที่น่าสนใจในประเด็นเรื่องความอยู่รอดของสหกรณ์ในระยะยาว ซึ่งเป็นผลมาจากหลากหลายปัจจัย คือ จำนวนสมาชิกในแต่ละพื้นที่มีจำนวนน้อย การขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม และสมาชิกยังไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรร ส่งผลให้ยังไม่มีรายได้ที่แน่นอน และยังไม่มีผลผลิตที่จะสนับสนุนให้สหกรณ์เติบโตได้

3) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

3.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

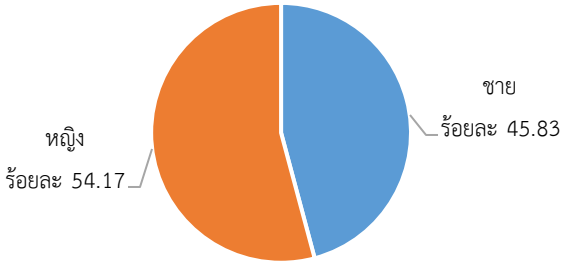
โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการโดยออกแบบวางผังพื้นที่โครงการ ฯ เนื้อที่ประมาณ 1,160 ไร่ ครอบคลุม 2 จังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดกระบี่ โดยในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ประมาณ 972 ไร่ และจังหวัดกระบี่ มีเนื้อที่ประมาณ 88 ไร่ โดยที่ดินดังกล่าวได้มาจากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ทั้งนี้ ได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ปัจจุบันมีเกษตรกรได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์แล้ว จำนวน 114 ราย จากเป้าหมายจำนวน 121 ราย โดยได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินรายละ 5 ไร่ และที่อยู่อาศัย 1 ไร่ พร้อมแบ่งพื้นที่ 200 ไร่เศษ เป็นแหล่งน้ำเพื่อใช้ในภาคการเกษตร นอกจากนั้นยังมีการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ในระยะยาวเพื่อเป็นรายได้หลักและเงินออมของครอบครัว อาทิ การปลูกกล้วยหอมทอง โดยใช้ตลาดนำการผลิต เป็นทางเลือกของเกษตรกรในการเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย และได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรไทรทอง จำกัด โดยยื่นขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เนื้อที่ประมาณ 786 ไร่ ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ยกเว้นค่าเช่าเป็นเวลา 3 ปี

3.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับจัดสรรที่ดินจากโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 45 คน (จากเป้าหมาย 23 คน) คิดเป็นร้อยละ 195.65

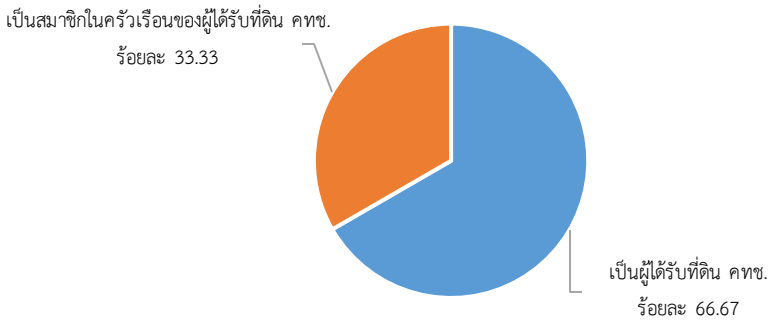
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 45.83 และเพศหญิง ร้อยละ 54.17 โดยมีอายุเฉลี่ย 54 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 66.67 ในขณะที่ ร้อยละ 33.33 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. โดยจากการสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 4 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.75 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 25.00 ซึ่งใกล้เคียงกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 20.83 ในขณะที่ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.58 อาศัยอยู่ในพื้นที่นาน 0-5 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มอาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี (ร้อยละ 35.42) โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 37.50 ในขณะที่ ร้อยละ 62.50 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น (ต่างอำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดใกล้เคียง) ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดินที่ได้รับจัดสรรทุกครัวเรือนได้รับจัดสรรในสัดส่วนที่ดินเท่ากัน กล่าวคือ เป็นที่อยู่อาศัย 1 ไร่ และที่ทำกิน 5 ไร่ และไม่ปรากฏกลุ่มตัวอย่างบุคคลใดที่มีที่ทำกินในรูปแบบอื่น

ภาพที่ 5.148 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

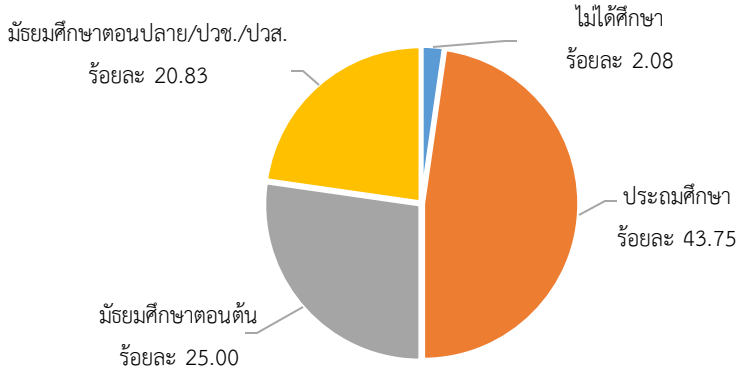
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.149 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

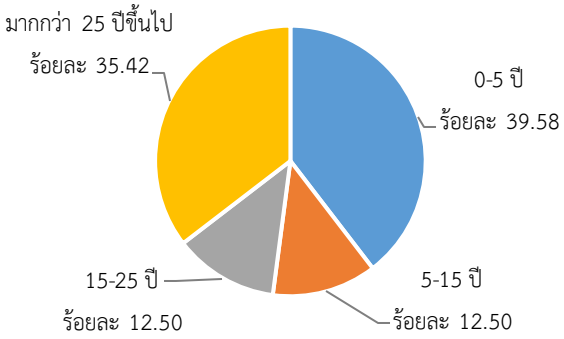
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.150 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

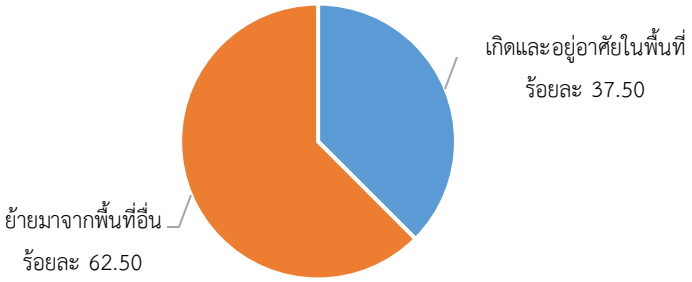
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.151 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

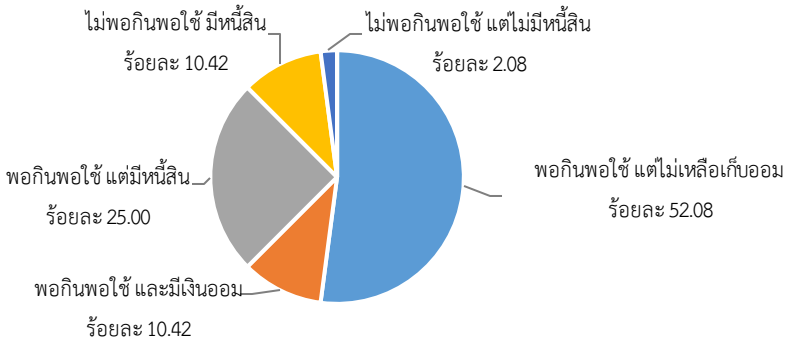
ภาพที่ 5.152 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 67,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายอยู่ในระดับ 65,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 100,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 35,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.08 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม รองลงมา ร้อยละ 25.00 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน

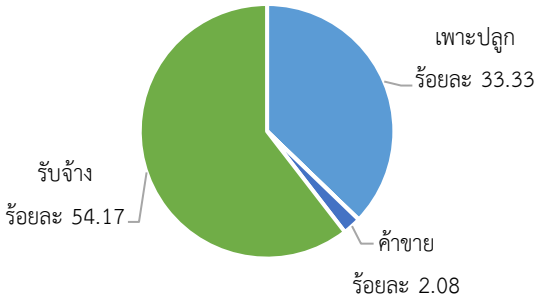
ภาพที่ 5.153 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

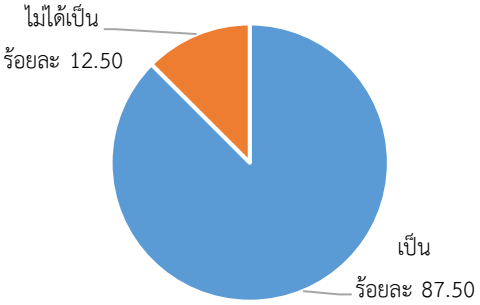
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.17 ประกอบอาชีพรับจ้าง (กรีดยางพารา) รองลงมา คือ เพาะปลูก (ยางพารา) ร้อยละ 33.33 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.50 เป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 14.58 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 85.42 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.154 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

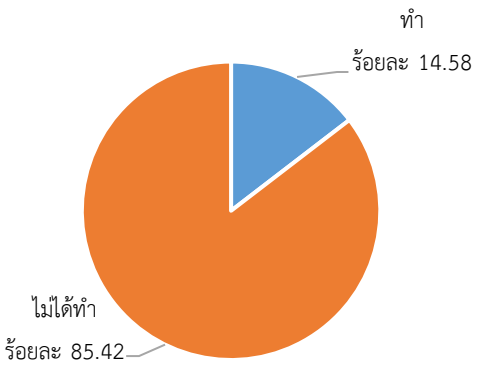
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.155 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.156 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) รายงานการประเมินผล

2.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

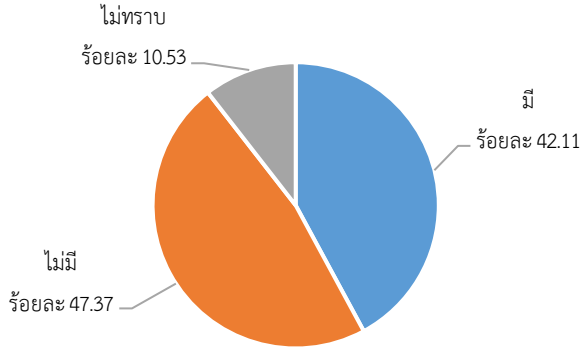
หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

จากการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามในประเด็นด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 94.74 รับทราบหลักเกณฑ์ ในขณะที่ ร้อยละ 5.26 ไม่ทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งครอบคลุมทุกประเด็น ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าทุกหลักเกณฑ์มีความเหมาะสม (ร้อยละ 100.00)

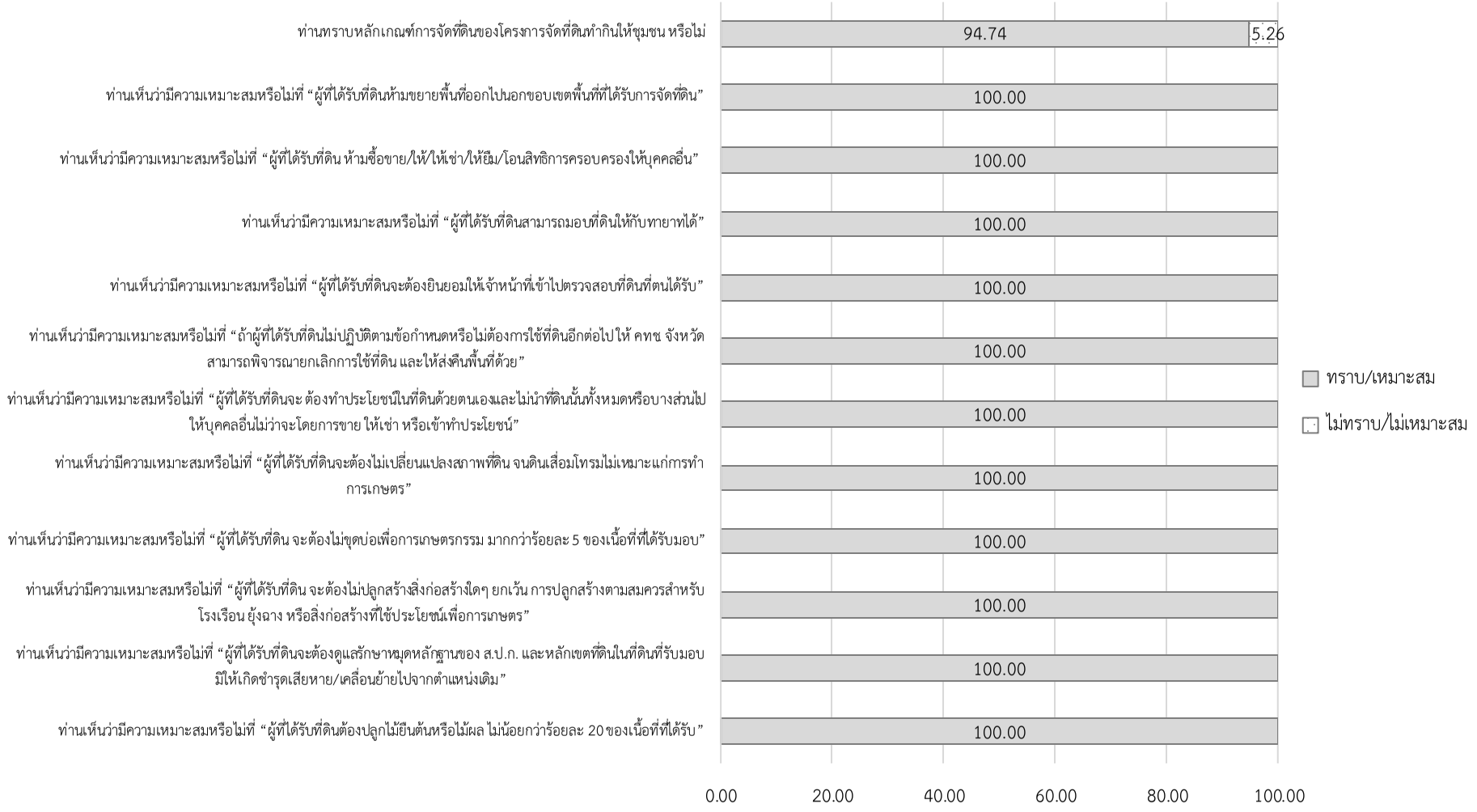
ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.37 รับทราบว่าไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน ร้อยละ 42.11 ทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน ในขณะที่ ร้อยละ 10.53 ไม่ทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดินหรือไม่

ภาพที่ 5.157 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.158 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.11 คะแนน โดยประเด็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้รับคะแนนในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่ระดับ 3.27 คะแนน ในขณะที่ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.98 คะแนน เนื่องจากสภาพในปัจจุบันของพื้นที่แม้ว่าจะมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ทั้งไฟฟ้าและแหล่งน้ำแล้ว หากแต่ระบบการจ่ายน้ำสู่ครัวเรือนยังอยู่ระหว่างดำเนินการ ในขณะที่ถนนในพื้นที่บางช่วงยังไม่เรียบร้อยดีนัก ส่งผลให้อาจไม่สามารถสัญจรได้อย่างสะดวกในช่วงฤดูฝน

ตารางที่ 5.89 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.02	เห็นด้วย	0.48
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.10	เห็นด้วย	0.31
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.19	เห็นด้วย	0.53
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.09	เห็นด้วย	0.41
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.12	เห็นด้วย	0.31
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.04	เห็นด้วย	0.71
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.98	เห็นด้วย	0.67
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.27	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.49
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.17	เห็นด้วย	0.43
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.17	เห็นด้วย	0.38
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.06	เห็นด้วย	0.48
คะแนนเฉลี่ยบริบท	3.11	**เห็นด้วย**	**0.12**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.28 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.42 คะแนน) ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น (3.46 คะแนน) และด้านความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย (3.29 คะแนน) ในขณะที่ด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ ด้านความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน และด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมาก ที่ระดับ 3.10 3.23 และ 3.19 คะแนน ตามลำดับ

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.10 คะแนน โดยด้านหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ ได้รับคะแนนมากที่สุดเท่ากัน ที่ระดับ 3.15 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.19 คะแนน

ตารางที่ 5.90 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
ด้านเจ้าหน้าที่	**3.28**	**มากที่สุด**	**0.03**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.10	มาก	0.47
2. การใช้คำพูดที่สุภาพ และกิริยามารยาทเหมาะสม	3.42	มากที่สุด	0.54
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.46	มากที่สุด	0.50
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.23	มาก	0.47
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.29	มากที่สุด	0.46
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.19	มาก	0.45
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.10**	**มาก**	**0.03**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.15	มาก	0.36
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.00	มาก	0.36
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.15	มาก	0.42
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.19**	**มาก**	**0.06**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.03 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.23 คะแนน โดยการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.31 คะแนน) ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.80 คะแนน โดยทุกประเด็นที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.07 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.22 คะแนน) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากมีการดำเนินการด้านการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการปลูกกล้วยหอมทองอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนในประเด็นด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ ได้รับคะแนนน้อยที่สุด (2.85 คะแนน) เนื่องจากยังไม่มีการดำเนินการในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 76.47 ไม่มีปัญหาด้านการตลาด มีเพียงร้อยละ 23.53 ที่ประสบปัญหาด้านการตลาด เนื่องจากแต่เดิมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างกรีดยางพารา โดยมีแหล่งรับซื้อน้ำยางที่แน่นอนในชุมชน

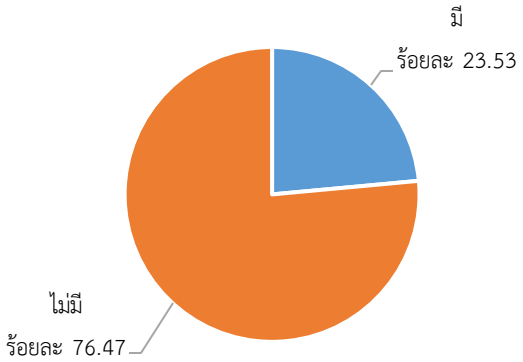
ตารางที่ 5.91 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.23**	**มาก**	**0.08**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.15	มาก	0.36
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.31	มากที่สุด	0.47
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**2.80**	**มาก**	**0.10**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	2.77	มาก	0.59

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	2.72	มาก	0.62
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.89	มาก	0.43
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.07**	**มาก**	**0.09**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.17	มาก	0.43
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.06	มาก	0.32
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.04	มาก	0.50
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	3.22	มาก	0.42
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	3.04	มาก	0.36
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.13	มาก	0.40
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.08	มาก	0.35
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.85	มาก	0.58
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.03**	**มาก**	**0.10**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.159 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดินตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากทุกประเด็นที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่มากที่สุด ที่ระดับ 3.25 คะแนน ในขณะที่ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วมโดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.88 คะแนน

ตารางที่ 5.92 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.88	มาก	0.53
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.04	มาก	0.46
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.25	มาก	0.44
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	3.19	มาก	0.45
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.08	มาก	0.12
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.13	มาก	0.33
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.02	มาก	0.48
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.10	มาก	0.37
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.15	มาก	0.36
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.92	มาก	0.65
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.15	มาก	0.36
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**3.08**	**มาก**	**0.10**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในมิติต่างๆ ที่พิจารณาในทุกประเด็น โดยเฉพาะด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่ส่งผลกระทบในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.79 คะแนน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ส่งผลกระทบเช่นกัน แต่อยู่ในระดับมากเท่านั้น

ตารางที่ 5.93 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.79	มากที่สุด	4.37
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	2.72	มาก	1.00
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	2.79	มาก	1.05
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.00	มาก	1.04
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.04	มาก	1.17
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	3.15	มาก	0.62
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.92	มาก	1.11

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ เป็นความต้องการที่มากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต รองลงมา คือ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม ความต้องการอาชีพเสริม และความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

ตารางที่ 5.94 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	28	3
2. ความต้องการอาชีพเสริม	27	4
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	23	6
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	26	5
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	31	2
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	32	1

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมาก ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.13 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับมาก ในขณะที่ด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมากที่สุด (3.29 คะแนน)

ตารางที่ 5.95 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.98	มาก	0.56
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	3.10	มาก	0.72
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.96	มาก	0.66
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.13	มาก	0.61
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.19	มาก	0.49
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.08	มาก	0.61
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.13	มาก	0.64
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.21	มาก	0.41
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.13	มาก	0.61
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.25	มาก	0.64
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.29	มากที่สุด	0.54
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.13**	**มาก**	**0.59**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่า การดำเนินการโครงการ คทช. ของพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประสบความสำเร็จในระดับดี โดยทั้งพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินมีความพร้อมสูง ในเรื่องสาธารณูปโภค ทั้งไฟฟ้าและประปา รวมถึงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งมีสระน้ำขนาดประมาณ 200 ไร่ สามารถรองรับการทำการเกษตรของประชาชนในพื้นที่ได้ทุกฤดูกาล นอกจากนั้น การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เป็นลำดับขั้นตั้งแต่เริ่มต้นโครงการฯ โดยในปัจจุบันมีการสนับสนุนการปลูกกล้วยหอมทอง โดยมีสหกรณ์ข้างเคียงรับซื้อผลผลิตทั้งหมดในรูปแบบการทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ร่วมกัน ดังนั้น ความยั่งยืนของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจึงมีแนวโน้มประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง โดยปัจจัยเอื้ออีกประการหนึ่ง คือ พื้นที่ปฏิรูปที่ดินดังกล่าวมีขนาดใหญ่ ส่งผลให้มีประชาชนได้รับจัดที่ทำกินจำนวนมาก ขนาดสหกรณ์จึงมีขนาดใหญ่ตามไปด้วย

ทั้งนี้ หากพิจารณาประเด็นปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน คือ สภาพพื้นผิวถนนในพื้นที่โครงการฯ บางช่วงยังขาดความสมบูรณ์ ส่งผลให้การสัญจรไม่สะดวกในฤดูฝน

5.1.3 ที่ดินสาธารณประโยชน์

จากเป้าหมายการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิตามขอบเขตของการดำเนินงาน มุ่งเน้นดำเนินการใน 2 พื้นที่ ประกอบด้วย **1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** 1 พื้นที่ ในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ และ **2) ภาคตะวันออก** 1 พื้นที่ ในจังหวัดตราด ได้แก่ ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ โดยผลการสำรวจข้อมูลสามารถแสดงผลการประเมินในมิติต่างๆ ได้ดังนี้

1) ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

1.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

1.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ ตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ บร 1598 เนื้อที่ 3,158-0-18.8 ไร่ โดยมีการดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองเดิม/ทายาท จำนวน 445 ราย 631 แปลง เนื้อที่รวม 2,439-3-41 ไร่ ยังคงเหลือเนื้อที่ 718-0-77.8 ไร่

ทั้งนี้ ขั้นตอนการดำเนินงานจัดที่ดินทำกิน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์ได้ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ภายใต้โครงการฯ คือ “สหกรณ์จัดที่ดินทุ่งประเทียน้อยหนองปล่อง จำกัด” เป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2560 มีสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 452 ราย จำแนกเป็นผู้ที่ได้รับจัดที่ดินฯ จำนวน 444 ราย (อีก 1 รายยังไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์) ขณะที่ 8 ราย ไม่ได้รับการจัดที่ดินแต่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 11 คน โดยความก้าวหน้าของการดำเนินงานในปัจจุบัน พบว่า ตามการประชุม คทช. จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2560 เห็นชอบรายชื่อเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้แจกหนังสืออนุญาตฯ เนื่องจากสหกรณ์จังหวัดมีการขออนุมัติพื้นที่เพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นที่ตั้งสำนักงานสหกรณ์ทุ่งประเทียน้อยหนองปล่อง จำกัด ในแปลงหมายเลข 176 เนื้อที่ประมาณ 18-1-70 ไร่ พร้อมทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สหกรณ์จังหวัดมีการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนสหกรณ์ทุ่งประเทียน้อยฯ จำนวน 1.80 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ ประเด็นดังกล่าวส่งผลให้การออกหนังสืออนุญาตฯ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ และ คทช. จังหวัดบุรีรัมย์ มีการดำเนินการออกหนังสือเพื่อหารือถึงแนวทางปฏิบัติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมป่าไม้ และกรมที่ดิน แต่ยังไม่ได้รับผลการหารือดังกล่าว กระทั่งปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ บร 0020.4/116945 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2562 ขอทราบความคืบหน้ากรณีหารือถึงแนวทางปฏิบัติไปยังกรมที่ดินอีกครั้งหนึ่ง

ในขณะที่ขั้นตอนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์ ในฐานะเลขานุการคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้ดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

(1) แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ตามคำสั่งจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2559

(2) การดำเนินการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560 เพื่อร่วมพิจารณาแนวทางและการจัดทำแผนในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

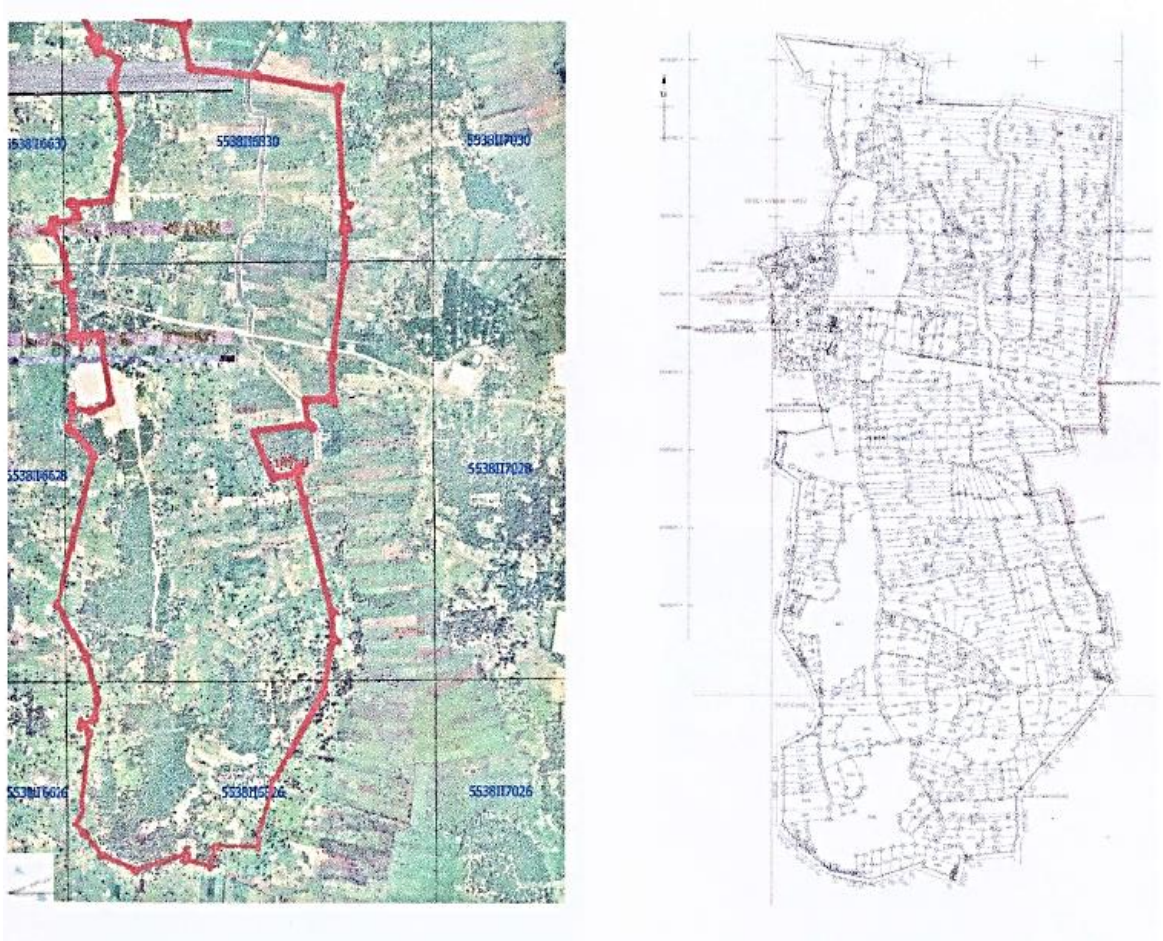
(3) การสำรวจความต้องการอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2560 โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ ศาลาประชาคม หมู่ที่ 1 ตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

(4) การจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ใน 4 อาชีพ ที่ประชาชนมีความต้องการ คือ ปศุสัตว์ (เลี้ยงไก่) แปรรูปอาหาร ประมง และเกษตรผสมผสาน

(5) การจัดอบรมการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่และแจกไก่พันธุ์ไข่ที่พร้อมวางไข่ และส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองประดู่หางดำ พร้อมแจกลูกเจี๊ยบ

นอกจากนั้น ยังปรากฏหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ประกอบด้วย *สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์* ได้เข้าดำเนินงานในพื้นที่ โดยการสาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และสาธิตการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ รวมถึงการจัดหาเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) และส่งเสริมการปลูกพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน พร้อมทั้งการบริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำจัดการดิน น้ำ และพืช *ประมงจังหวัดบุรีรัมย์* ให้การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานการผลิต (พันธุ์ปลาและอาหารปลา) พร้อมทั้งจัดตั้งจุดสาธิต 1 แห่ง รวมถึงจัดกิจกรรมบริหารจัดการแหล่งน้ำและติดตามประเมินผล *สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บุรีรัมย์* จัดกิจกรรมสอนและแนะนำการจัดทำบัญชีครัวเรือนและต้นทุนอาชีพ พร้อมทั้งนำเกษตรกรศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบที่สร้างความเข้มแข็ง

ภาพที่ 5.160 แผนผังการแบ่งแปลงย่อยภายในโครงการฯ ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์

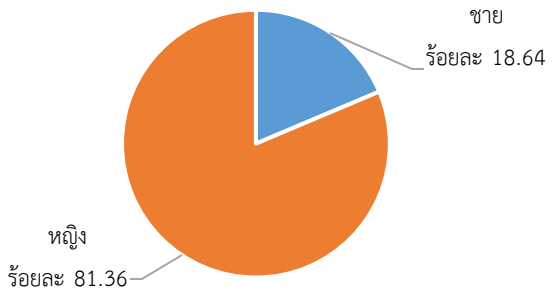
1.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ ณ บ้านหนองปล่อง ตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินจากโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 94 คน (จากเป้าหมาย 89 คน) คิดเป็นร้อยละ 105.62

จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 18.64 และเพศหญิง ร้อยละ 81.36 โดยมีอายุเฉลี่ย 54 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 89.83 ในขณะที่ ร้อยละ 10.17 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. โดยเมื่อทำการสำรวจจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.02 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 18.64 ซึ่งใกล้เคียงกับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15.25 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.61

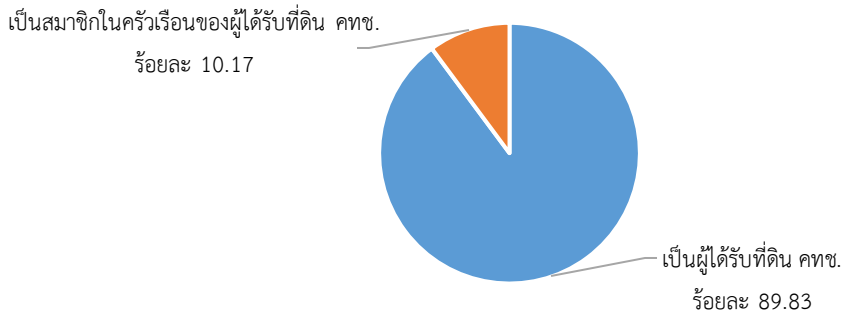
อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 93.22 ในขณะที่ร้อยละ 6.78 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินโครงการ คทช. เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 3 งาน ในขณะที่ที่ดินทำกิน ส่วนใหญ่เป็นที่ดินโครงการ คทช. ซึ่งได้รับอนุญาตเฉลี่ยคนละ 5.83 ไร่ นอกจากนั้น ยังปรากฏการครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. และที่ดินที่มีโฉนดร่วมด้วย

ภาพที่ 5.161 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

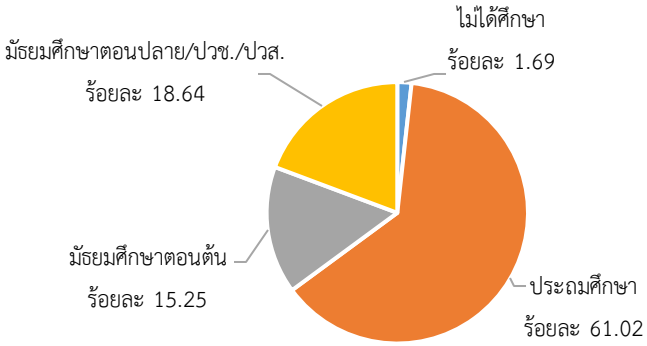
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.162 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

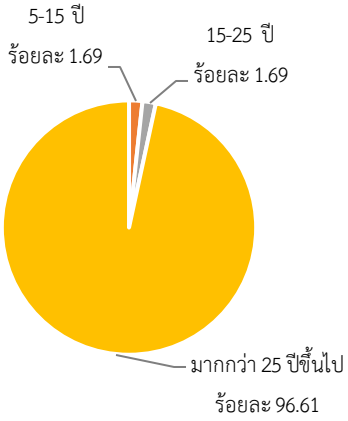
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.163 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

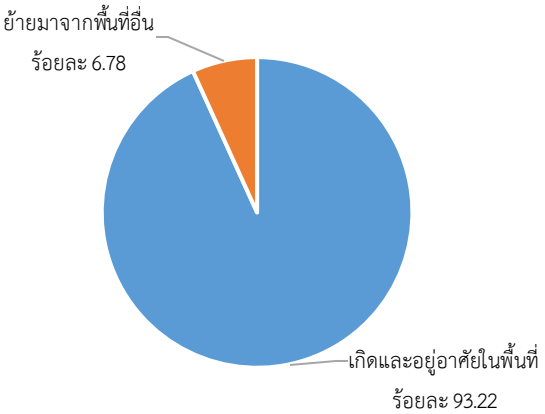
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.164 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

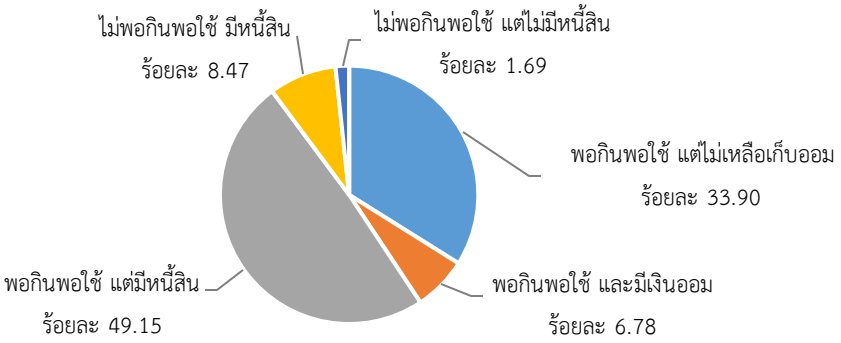
ภาพที่ 5.165 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 63,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 61,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.61 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 240,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 35,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.15 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 33.90 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม

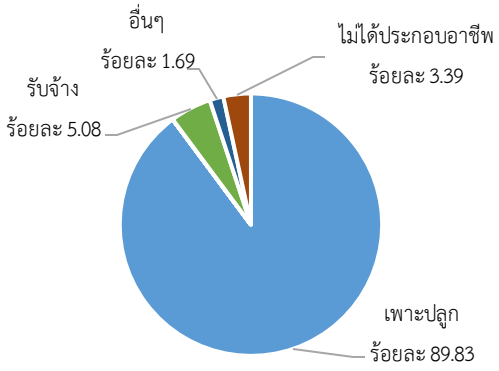
ภาพที่ 5.166 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

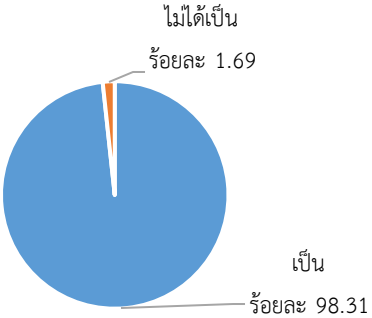
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.83 ประกอบอาชีพเพาะปลูก (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว และพืชผักสวนครัว) โดยกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 98.31 เป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 54.24 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 45.76 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.167 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

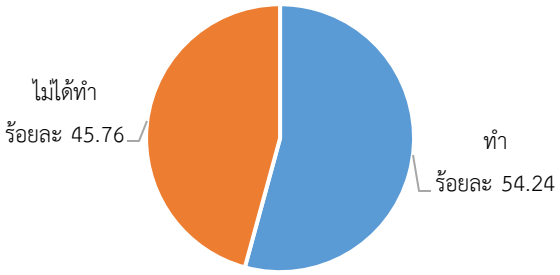
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.168 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.169 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) รายงานการประเมินผล

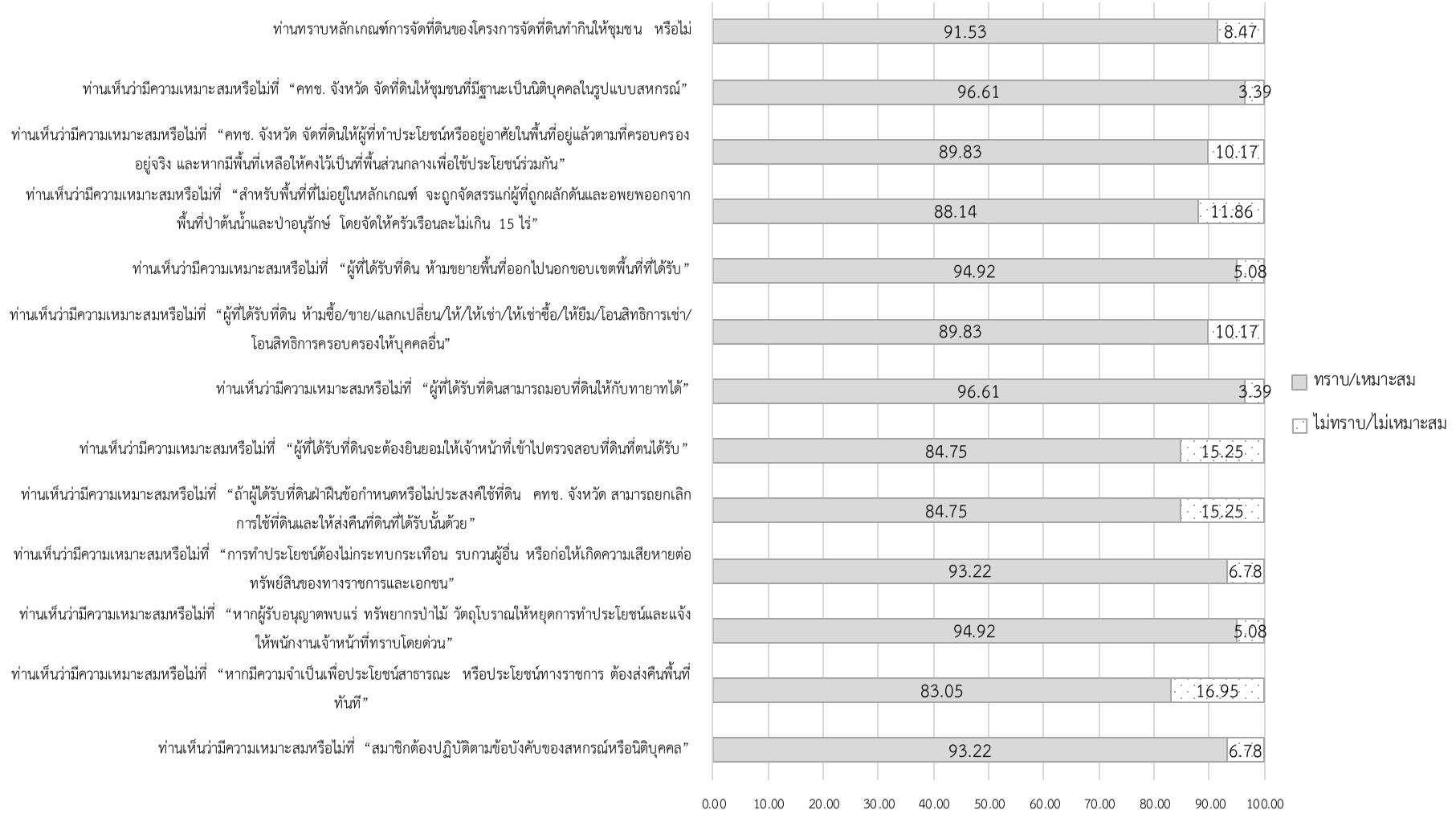
1.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 91.53 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 8.47 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าในทุกหลักเกณฑ์มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม โดยปรากฏ 6 หลักเกณฑ์ ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ *“หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ทางราชการ ต้องส่งคืนพื้นที่ทันที” “ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* และ *“ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับนั้นด้วย”* มีกลุ่มตัวอย่างคิดว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสมมากถึงร้อยละ 16.95 และร้อยละ 15.25 ใน 2 หลักเกณฑ์ท้ายเท่ากัน ในขณะที่หลักเกณฑ์อื่นๆ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 10.00 ที่มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

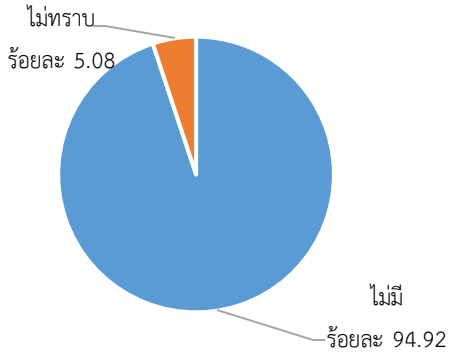
ภาพที่ 5.170 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.92 รับทราบว่าไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ที่ดิน ในขณะที่ ร้อยละ 5.08 ไม่ทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินหรือไม่

ภาพที่ 5.171 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน โดยประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย โดยประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่ระดับ 3.43 คะแนน แต่ทั้งนี้ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่ระดับ 2.10 คะแนน

ตารางที่ 5.96 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.10	ไม่เห็นด้วย	0.85
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.97	เห็นด้วย	0.67
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.74	เห็นด้วย	0.81
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.43	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.50

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.25	เห็นด้วย	0.14
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.49
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.34	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.61
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.35	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.48
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.22	เห็นด้วย	0.46
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.18	เห็นด้วย	0.48
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.07	เห็นด้วย	0.42
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.08**	**เห็นด้วย**	**0.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ยช่วง

1.00 - 1.75 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมน้อยที่สุด/พึงพอใจน้อยที่สุด”

1.76 - 2.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วย/เหมาะสมน้อย/พึงพอใจน้อย”

2.51 - 3.25 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วย/เหมาะสมมาก/พึงพอใจมาก”

3.26 - 4.00 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมมากที่สุด/พึงพอใจมากที่สุด”

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.29 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.17 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.23 คะแนน) ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.13 คะแนน

ตารางที่ 5.97 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.09**	**มาก**	**0.16**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.82	มาก	0.58
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.29	มากที่สุด	0.57
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.11	มาก	0.56
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.18	มาก	0.58
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.02	มาก	0.53
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.13	มาก	0.58
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.17**	**มาก**	**0.07**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.16	มาก	0.63
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.11	มาก	0.59
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.23	มาก	0.57
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.13**	**มาก**	**0.07**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.97 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.37 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.53 คะแนน ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.76 คะแนน โดยทุกประเด็นที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.79 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นด้านการสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้รับคะแนนมากที่สุด (2.94 คะแนน) ในขณะที่ ด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ได้รับคะแนนในระดับน้อยเท่านั้น (2.50 คะแนน)

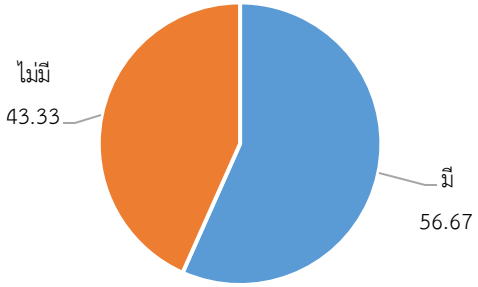
อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมอาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในพื้นที่มีปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 56.67 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มที่ไม่มีปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 43.33

ตารางที่ 5.98 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.37**	**มากที่สุด**	**0.10**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.21	มาก	0.59
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.53	มากที่สุด	0.50
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**2.76**	**มาก**	**0.24**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	2.68	มาก	0.84
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	2.83	มาก	0.70
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.78	มาก	0.71
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.79**	**มาก**	**0.11**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.94	มาก	0.61
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.94	มาก	0.60
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.93	มาก	0.60
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.50	น้อย	0.84
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.55	มาก	0.82
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.91	มาก	0.69
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.80	มาก	0.70
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.75	มาก	0.77
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.97**	**มาก**	**0.12**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.172 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมากที่สุด ที่ระดับ 2.94 คะแนน แต่ทั้งนี้ ยังปรากฏประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.12 คะแนน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังและความต้องการได้รับเอกสารสิทธิแบบรายบุคคลมากกว่าในรูปแบบกรรมสิทธิ์ร่วม

ตารางที่ 5.99 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.12	น้อย	0.86
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.87	มาก	0.65
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.92	มาก	0.69
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.92	มาก	0.74
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.79	มาก	0.13
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.64	มาก	0.73
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.61	มาก	0.74
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.94	มาก	0.61
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.84	มาก	0.54

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.81	มาก	0.76
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.87	มาก	0.64
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.75**	**มาก**	**0.32**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินด้านผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ประเด็นที่ส่งผลกระทบมีเพียง 4 ด้าน เท่านั้น คือ ด้านชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น ส่งผลกระทบในระดับมาก (2.58 คะแนน) ด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต และการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลกระทบในระดับน้อย (2.09 คะแนน) และด้านการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลกระทบในระดับน้อยที่สุด (1.24 คะแนน) ส่วนประเด็นอื่นๆ ยังไม่ส่งผลกระทบทั้งสิ้น

ตารางที่ 5.100 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	0.91	ไม่ส่งผลกระทบ	1.21
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.59	ไม่ส่งผลกระทบ	1.13
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	2.09	น้อย	0.90
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.24	น้อยที่สุด	1.12
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.09	น้อย	1.35
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.58	มาก	1.02
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	0.91	ไม่ส่งผลกระทบ	1.20

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด ความต้องการอาชีพเสริม และความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งเป็นความต้องการใน 3 ลำดับแรก

ตารางที่ 5.101 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	21	5
2. ความต้องการอาชีพเสริม	29	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	26	3
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	37	1
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	22	4
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	21	5

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในทุกประเด็นที่พิจารณาในระดับมาก ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.82 คะแนน โดยประเด็นความเชื่อมั่นด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล เป็นประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเชื่อมั่นมากที่สุด (2.98 คะแนน)

ตารางที่ 5.102 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.96	มาก	0.69
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.64	มาก	0.62
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.87	มาก	0.70
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.86	มาก	0.55
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.64	มาก	0.62
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.84	มาก	0.65
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	2.91	มาก	0.64
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.80	มาก	0.62
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.65	มาก	0.73

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	2.91	มาก	0.58
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	2.98	มาก	0.66
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.82**	**มาก**	**0.64**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่า กระบวนการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของโครงการ คทช. พื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด รวมถึงด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้วยเช่นกัน ซึ่งการดำเนินงานสอดคล้องตามความต้องการของประชาชนที่ได้รับอนุญาตในพื้นที่

ทั้งนี้ ปรากฏประเด็นปัญหาด้านการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะจัดตั้งและก่อสร้างเป็นสหกรณ์ทุ่งประเทียบน้อยฯ พื้นที่จำนวน 18-1-70 ไร่ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานแบบแยกส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. ทั้งหมดในพื้นที่ ส่งผลให้พื้นที่ที่กำหนดจัดสร้างสหกรณ์ซึ่งไม่รวมอยู่ในพื้นที่ที่มีการออกหนังสืออนุญาตฯ แล้ว และยังไม่สามารถก่อสร้างอาคารของสหกรณ์ได้ แต่สหกรณ์ฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน เป็นจำนวน 1.80 ล้านบาท จากสหกรณ์จังหวัดฯ เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น สมาชิกจึงมีความกังวลว่าหากไม่สามารถก่อสร้างได้อาจต้องคืนงบประมาณดังกล่าวแก่สหกรณ์จังหวัดฯ และมีผลผูกพันต่อการดำเนินการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปในระยะก่อนหน้า เช่น การจัดซื้อจัดจ้างผู้ก่อสร้างอาคาร ซึ่งหากไม่มีการดำเนินการอาจเข้าข่ายผิดสัญญาจ้างได้

อนึ่ง ความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว พบว่า คทช. จังหวัดบุรีรัมย์มีการดำเนินการออกหนังสือเพื่อหารือถึงแนวทางปฏิบัติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมป่าไม้และกรมที่ดิน แต่ยังไม่ได้รับผลการหารือดังกล่าว จนกระทั่งปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีหนังสือด่วนที่สุดที่ บร 0020.4/116945 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2562 ขอทราบความคืบหน้ากรณีหารือถึงแนวทางปฏิบัติไปยังกรมที่ดินอีกครั้งหนึ่ง

2) ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

2.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

2.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ในแปลงตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ ตำบลท่ากุ่ม อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เนื้อที่ 12-1-41 ไร่ โดยมีการดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองเดิม/ทายาท จำนวน 36 ราย และมีการมอบหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2560 ที่ศาลาประชาคมจังหวัดตราด

ทั้งนี้ ในขั้นตอนการดำเนินงานจัดที่ดินทำกิน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตราดได้ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ภายใต้โครงการฯ คือ “สหกรณ์การเกษตรชุมชนบ้านตะกาดหนองเหี่ยง จำกัด” เป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2559 โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ในตำบลท่ากุ่ม อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ซึ่งสำนักงานได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภายใต้การจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพื่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ งบประมาณ 1.80 ล้านบาท ในที่ดินส่วนกลางที่ได้รับบริจาคจากเกษตรกรผู้ได้รับอนุญาต โดยการดำเนินงานของสหกรณ์มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสหกรณ์ จำนวน 1 อัตรา เดือนละ 10,000 บาท จำนวน 10 เดือน ทั้งนี้ การดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์ ประกอบด้วย ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงินจากสมาชิก ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจรวบรวมกะบก

หากพิจารณาการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตราดได้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโดยการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวน 100,000 บาท เพื่อจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิก

นอกจากนั้น ในกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดกิจกรรมให้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

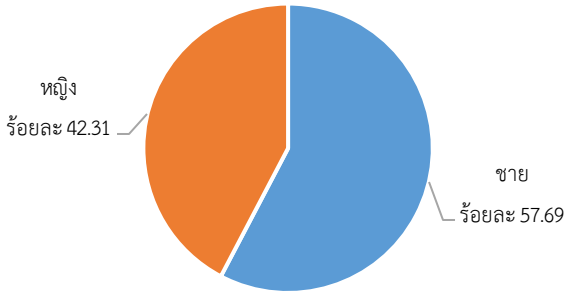
- สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดตราด จัดกิจกรรมอบรมการใช้ปุ๋ยหมัก การมอบปัจจัยการผลิตและปูนมาร์ล
- สำนักงานประมงจังหวัดตราด มอบพันธุ์ปลาเพื่อเลี้ยงในบ่อสาธารณ-ประโยชน์
- สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด มอบพันธุ์ชะอม จำนวน 800 ต้น เพื่อปลูกในแปลงสาธารณะและการอบรมการทำปุ๋ย
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตราด จัดสอนการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้แก่สมาชิก
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าตรวจเยี่ยมเกษตรกรในพื้นที่

2.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมายพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด ณ ตำบลท่ากุ่ม อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ดำเนินการเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินจากโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 26 คน (จากเป้าหมาย 8 คน) คิดเป็นร้อยละ 325.00

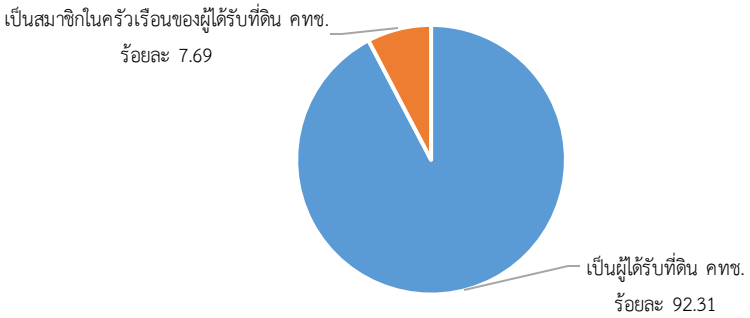
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 57.69 และเพศหญิง ร้อยละ 42.31 โดยมีอายุเฉลี่ย 58 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 92.31 ในขณะที่ ร้อยละ 7.69 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. ในขณะที่หากพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.23 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.92 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 65.38 ในขณะที่ ร้อยละ 34.62 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินโครงการ คทช. เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 0.48 ไร่ ในขณะที่ที่ดินทำกิน ส่วนใหญ่เป็นที่ดิน ส.ป.ก. ซึ่งครอบครองเฉลี่ยคนละ 17.92 ไร่ และไม่ปรากฏที่ทำกินเป็นที่ดินโครงการ คทช.

ภาพที่ 5.173 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

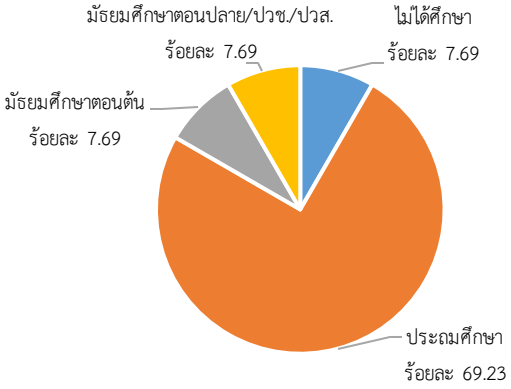
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.174 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

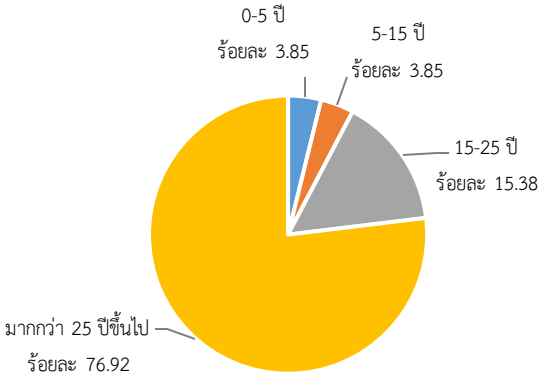
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.175 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

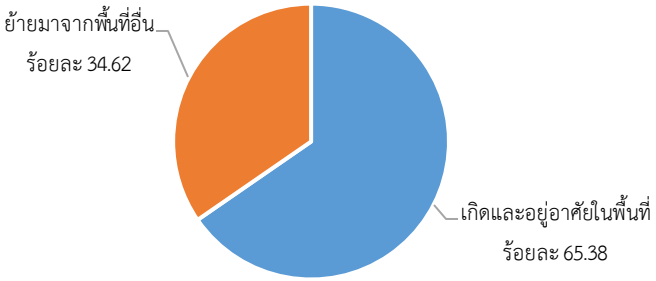
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.176 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

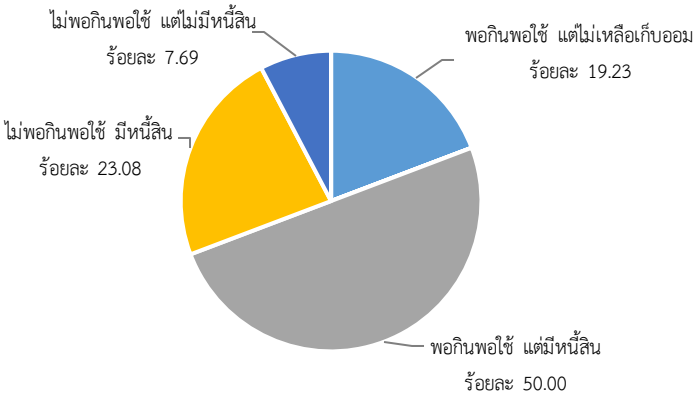
ภาพที่ 5.177 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 83,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 96,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.77 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 137,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 20,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.00 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 23.08 เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน

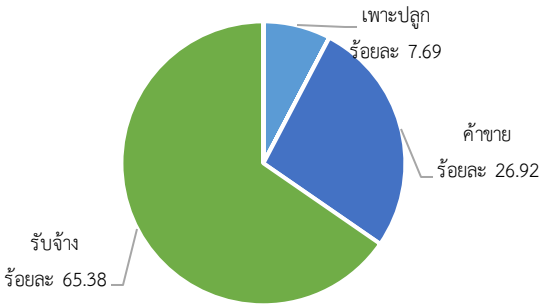
ภาพที่ 5.178 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

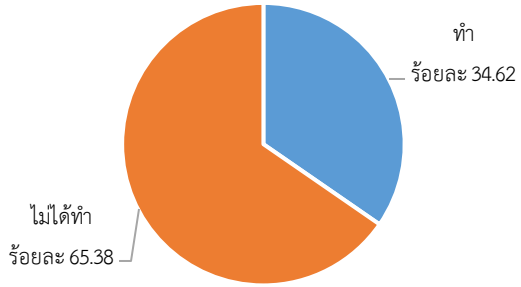
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.38 ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยทั้งหมดเป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 34.62 ในขณะที่ร้อยละ 65.38 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.179 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.180 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) รายงานการประเมินผล

2.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 96.15 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 3.85 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปรากฏ 4 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าเหมาะสม ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้"* *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"* *"การทำประโยชน์ต้องไม่กระทบกระเทือน รบกวนผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการและเอกชน"* และ *"หากผู้รับอนุญาตพบแร่ ทรัพยากรป่าไม้ วัตถุโบราณให้หยุดการทำประโยชน์และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน"* ในขณะที่ปรากฏ 4 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัดจัดที่ดินให้ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบสหกรณ์"* *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ"* *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับนั้นด้วย"* และ *"สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์หรือนิติบุคคล"* โดยทุกหลักเกณฑ์กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าไม่เหมาะสม ร้อยละ 3.85

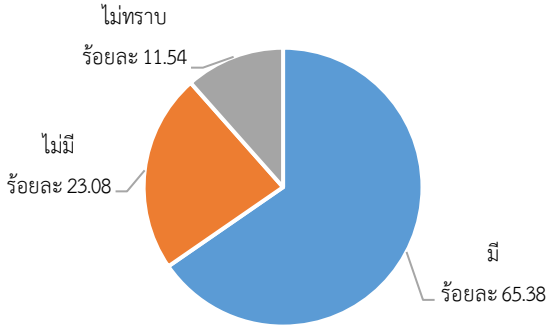
นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาในหลักเกณฑ์ที่เหลือ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง (มากกว่าร้อยละ 10.00) ไม่เห็นด้วยกับ 4 หลักเกณฑ์ คือ หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริง และหากมีพื้นที่เหลือจากการจัดที่ดินให้คงไว้เป็นพื้นที่ส่วนกลางเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน"* มีกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสมสูงถึงร้อยละ 23.08 หลักเกณฑ์ *"สำหรับพื้นที่ที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ จะถูกจัดสรรแก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ โดยจัดให้ครัวเรือนละไม่เกิน 15 ไร่"* กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสมสูงถึงร้อยละ 38.46 หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ให้ยืม/โอนสิทธิการเช่า/โอนสิทธิการครอบครองให้บุคคลอื่น"* กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสม ร้อยละ 19.23 และหลักเกณฑ์ *"หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ทางราชการ ต้องส่งคืนพื้นที่ทันที"* โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เหมาะสมสูงมาก ร้อยละ 69.23

ภาพที่ 5.181 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเที่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.38 รับทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ที่ดิน ในขณะที่ ร้อยละ 23.08 ทราบว่าไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ที่ดิน และปรากฏกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 11.54 ไม่ทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ที่ดินหรือไม่

ภาพที่ 5.182 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.18 คะแนน โดยในทุกประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งทั้งหมด ทั้งนี้ ประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ที่ระดับ 3.44 คะแนน โดยในพื้นที่มีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้แก่สหกรณ์และชุมชนอย่างชัดเจน และก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชน คือ การส่งเสริมการแปรรูปกะบก (พืชประจำถิ่นของชุมชน) ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.103 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยง สาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.19	เห็นด้วย	0.49
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.70
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.70
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	2.69	เห็นด้วย	1.09
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.25	เห็นด้วย	0.14
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.16	เห็นด้วย	0.37
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.28	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.68
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.30	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.70
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.08	เห็นด้วย	0.64
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.18**	**เห็นด้วย**	**0.29**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.74 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม และด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น (3.88 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.63 คะแนน โดยประเด็นด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ ได้รับคะแนนมากที่สุดเท่ากันที่ระดับ 3.65 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.69 คะแนน

ตารางที่ 5.104 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.74**	**มากที่สุด**	**0.17**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.42	มากที่สุด	0.64
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.88	มากที่สุด	0.33
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.88	มากที่สุด	0.33
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.77	มากที่สุด	0.43
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.69	มากที่สุด	0.55
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.81	มากที่สุด	0.40
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.63**	**มากที่สุด**	**0.04**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.58	มากที่สุด	0.50
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.65	มากที่สุด	0.49
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.65	มากที่สุด	0.49
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.69**	**มากที่สุด**	**0.08**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.41 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจที่ระดับ*มากที่สุด*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.38 คะแนน โดยประเด็นย่อยทั้ง 2 ประเด็นได้รับคะแนนเท่ากัน ส่วน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.42 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด และการมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน ได้รับคะแนนมากที่สุดเท่ากันที่ระดับ 3.67 คะแนน แต่ทั้งนี้ ปรากฏเพียงประเด็นเดียวเท่านั้นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก คือ การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต ที่ระดับ 2.73 คะแนน

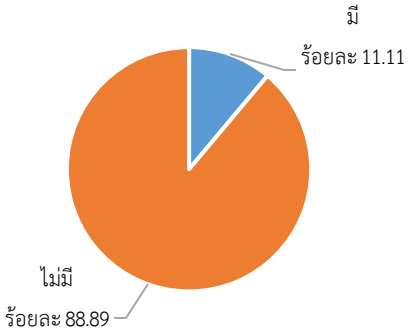
อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.89 ไม่มีปัญหาด้านการตลาด มีเพียงร้อยละ 11.11 เท่านั้น ที่ประสบปัญหาด้านการตลาด

ตารางที่ 5.105 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.38**	**มากที่สุด**	**0.00**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม	3.38	มากที่สุด	0.57
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.38	มากที่สุด	0.70
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.42**	**มากที่สุด**	**0.31**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.58	มากที่สุด	0.58
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.58	มากที่สุด	0.50
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.31	มากที่สุด	0.74
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	3.67	มากที่สุด	0.49
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.73	มาก	0.80
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.67	มากที่สุด	0.48
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.38	มากที่สุด	0.57
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	3.42	มากที่สุด	0.64
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.41**	**มากที่สุด**	**0.61**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.183 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.12 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยทั้งหมดได้รับคะแนนในระดับมากถึงมากที่สุดทั้งสิ้น โดยด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 3.48 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.106 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.23	มาก	0.51
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.19	มาก	0.49
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.27	มากที่สุด	0.72
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.58	มาก	1.10
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.32	มากที่สุด	0.12
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.20	มาก	0.50
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.38	มากที่สุด	0.70
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.35	มากที่สุด	0.69
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.48	มากที่สุด	0.59
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.19	มาก	0.57
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**3.12**	**มาก**	**0.31**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินด้านผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ประเด็นที่ส่งผลกระทบมีเพียง 5 ด้าน เท่านั้น ในระดับแตกต่างกัน โดย 2 ด้านที่ยังไม่ส่งผลกระทบ ได้แก่ ด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่ด้านอื่นๆ ส่งผลในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด แต่ทั้งนี้ ปรากฏเพียง 1 ด้านเท่านั้นที่ส่งผลกระทบในระดับมาก คือ การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน (2.54 คะแนน)

ตารางที่ 5.107 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยง สาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.38	น้อย	1.55
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.31	ไม่ส่งผลกระทบ	0.88
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	2.46	น้อย	1.58
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.27	น้อยที่สุด	1.51
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.38	ไม่ส่งผลกระทบ	1.01
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.50	น้อย	1.45
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.54	มาก	1.48

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการที่ดินเพิ่มเติมเพื่อเป็นที่ทำกิน รองลงมาเป็นความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ และความต้องการอาชีพเสริม

ตารางที่ 5.108 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยง สาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	20	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	14	3
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	8	5
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	11	4
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	6	6
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	17	2

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.21 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นที่พิจารณาประชาชนมีความเชื่อมั่นในระดับมากถึงมากที่สุดทั้งสิ้น โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนความเชื่อมั่นมากที่สุด ได้แก่ ด้านประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล ซึ่งผลคะแนนความเชื่อมั่นในระดับดังกล่าวสะท้อนถึงความเชื่อถือต่อกระบวนการดำเนินงานของโครงการฯ ดังนั้น จึงเชื่อมั่นได้ว่าการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ดังกล่าวน่าจะได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ตารางที่ 5.109 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.12	มาก	0.65
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	3.27	มากที่สุด	0.60
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.15	มาก	0.73
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.23	มาก	0.51
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.19	มาก	0.57
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.12	มาก	0.65
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.19	มาก	0.49
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.15	มาก	0.61
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.08	มาก	0.80
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.46	มากที่สุด	0.51
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.38	มากที่สุด	0.57
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.21**	**มาก**	**0.09**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่า กระบวนการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของโครงการ คทช. พื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด รวมถึงด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเช่นกัน ซึ่งการดำเนินงานสอดคล้องตามความต้องการของประชาชนที่ได้รับอนุญาตในพื้นที่

ทั้งนี้ ปรากฏประเด็นปัญหาด้านความต้องการที่ดินทำกินเพิ่มเติม เนื่องจากปัจจุบันประชาชนที่ได้รับอนุญาตในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง หากมีที่ดินทำกินจะสามารถเลี้ยงชีพด้วยเกษตรกรรมได้

5.1.4 พื้นที่ป่าชายเลน

1) ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

1.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

บ้านคลองราง สภาพทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีพื้นที่ติดต่อกับทะเล เหมาะสำหรับทำการประมง โดยป่าชายเลนมีสภาพสมบูรณ์และประกาศเป็นป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 ทั้งนี้ ชุมชนคลองราง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลลีเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 258 ครัวเรือน ประชากรรวมประมาณ 835 คน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 77 ประกอบอาชีพประมง โดยเบื้องต้นกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งออกหนังสืออนุญาตเพื่ออยู่อาศัย เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2561 ให้กับครัวเรือน ครอบคลุมเนื้อที่ 19.46 ไร่ จำนวน 50 ครัวเรือน ทั้งนี้ มีการจัดทำแนวเขตและแผนที่ชุมชนในเขตป่าชายเลนอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันการบุกรุกเพิ่มเติม

ภาพที่ 5.184 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงครัวเรือนแนวเขตชุมชนในป่าชายเลนชุมชนคลองราง

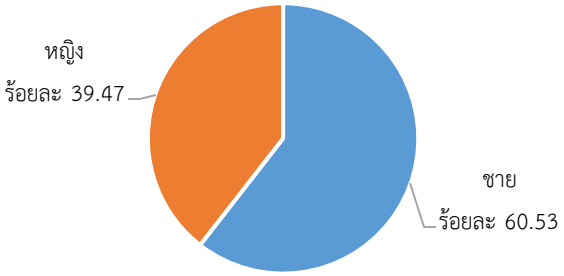
ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

1.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย บ้านคลองราง ตำบลลีเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยในพื้นที่ของโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 38 คน (จากเป้าหมาย 10 คน) คิดเป็นร้อยละ 380.00

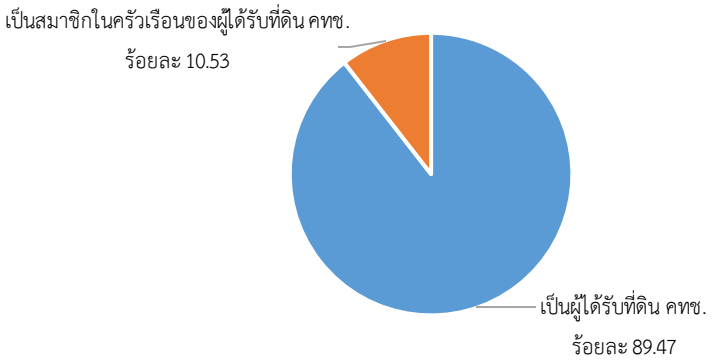
จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่า มีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 60.53 และเพศหญิง ร้อยละ 39.47 โดยมีอายุเฉลี่ย 50 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 89.47 ในขณะที่ ร้อยละ 10.53 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช. นอกจากนั้น เมื่อสำรวจด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 4 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.32 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.16 ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.32 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 97.37 ในขณะที่ ร้อยละ 18.42 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดิน พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นที่ดินโครงการ คทช. เฉลี่ยครอบครองคนละประมาณ 1 งาน

ภาพที่ 5.185 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

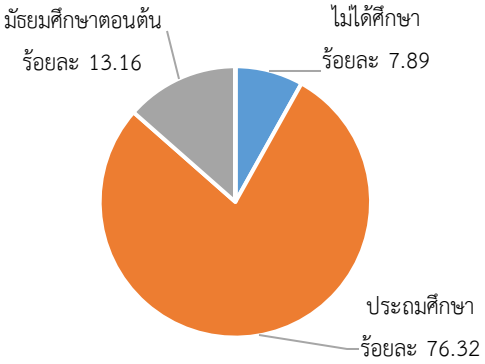
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.186 สัดส่วนสถานะการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

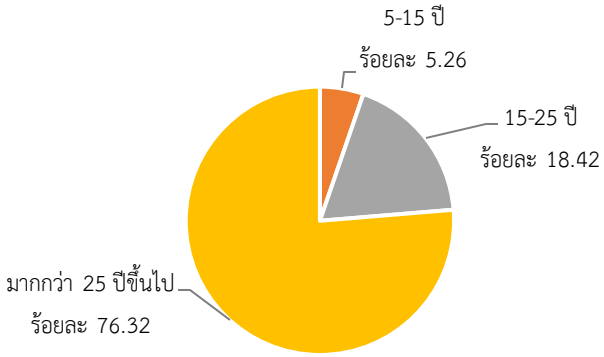
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.187 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

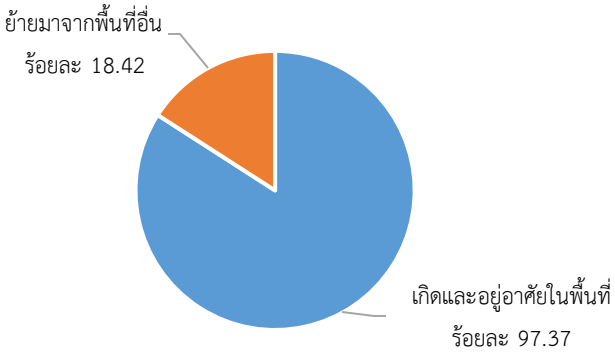
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.188 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

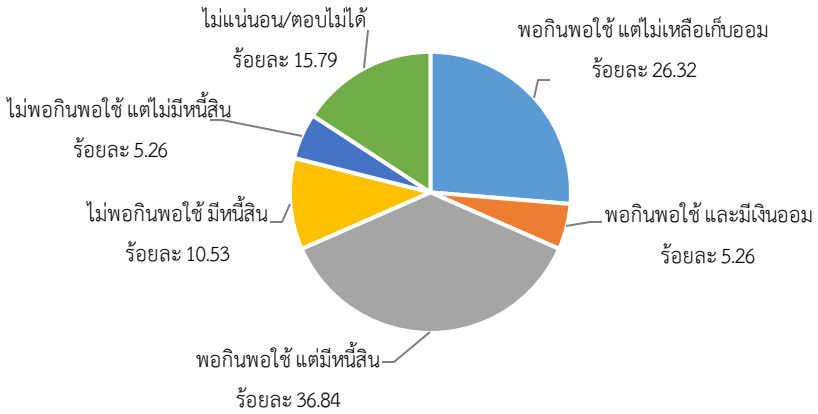
ภาพที่ 5.189 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 70,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 90,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.68 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 35,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 23,500 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.84 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 26.32 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม

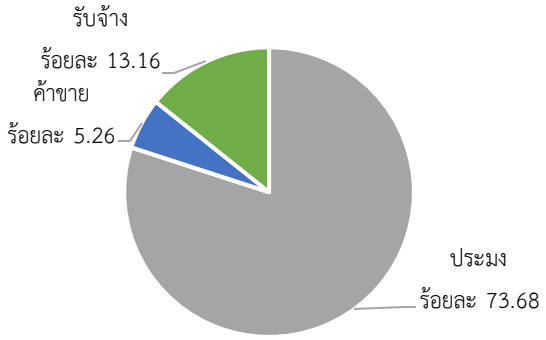
ภาพที่ 5.190 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

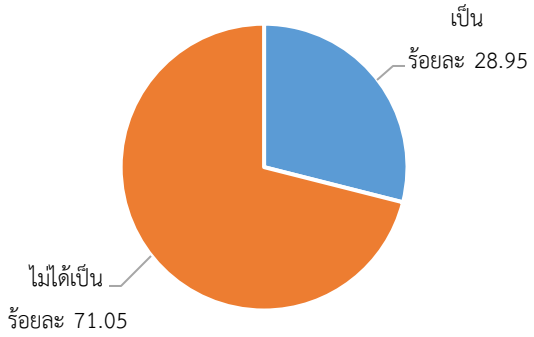
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.68 ประกอบอาชีพประมง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีเพียงร้อยละ 28.95 ในขณะที่ ร้อยละ 71.05 ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงร้อยละ 5.26 เท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 94.74 ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 5.191 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

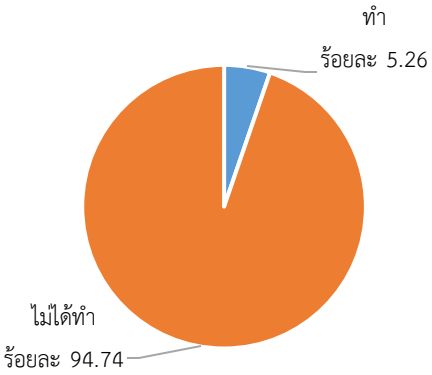
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.192 สัดส่วนการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.193 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) รายงานการประเมินผล

1.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

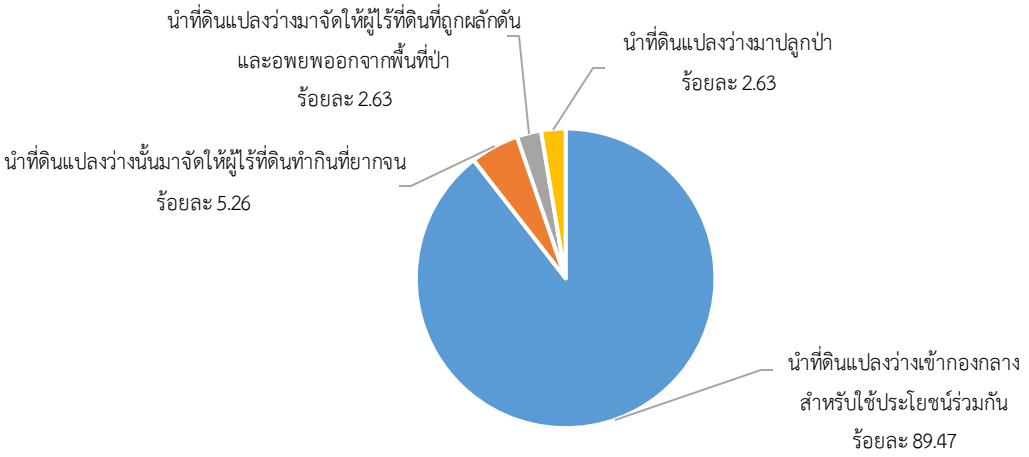
ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 97.37 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 2.63 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

ปรากฏกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 100.00 เห็นว่า 5 หลักเกณฑ์จากหลักเกณฑ์ทั้งหมดมีความเหมาะสม ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 30 ไร่" "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ และต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่อง" "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้" "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"* และ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าชายเลนในพื้นที่ตามสมควร และต้องช่วยดูแลป่าชายเลนใกล้เคียงไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่ม"*

ในขณะที่ปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ที่มีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 20.00 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับนั้นด้วย"* โดยมีผู้เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสมมากถึงร้อยละ 26.32 และหลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ได้"* มีผู้เห็นว่าหลักเกณฑ์มีความไม่เหมาะสม ร้อยละ 28.95 ส่วนประเด็นอื่นๆ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

สำหรับประเด็นด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.47 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่ร้อยละ 5.26 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน โดยร้อยละ 2.63 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 5.194 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.195 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.02 คะแนน โดยในทุกประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยทั้งหมด โดยเฉพาะประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่ระดับ 3.34 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.110 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.54	เห็นด้วย	0.96
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.00	เห็นด้วย	0.52
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.34	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.71
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.08	เห็นด้วย	0.43
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.16	เห็นด้วย	0.49
5.1 การพัฒนาที่ดิน			
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.16	เห็นด้วย	0.49
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน			
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.02**	**เห็นด้วย**	**0.21**

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ยช่วง

1.00 - 1.75 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมน้อยที่สุด/พึงพอใจน้อยที่สุด”

1.76 - 2.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วย/เหมาะสมน้อย/พึงพอใจน้อย”

2.51 - 3.25 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วย/เหมาะสมมาก/พึงพอใจมาก”

3.26 - 4.00 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมมากที่สุด/พึงพอใจมากที่สุด”

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.27 คะแนน) และความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (3.35 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่าในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.97 คะแนน ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.03 คะแนน

ตารางที่ 5.111 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.09**	**มาก**	**1.72**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.66	มาก	0.63
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.27	มากที่สุด	4.85
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.19	มาก	0.71
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.11	มาก	0.56
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.95	มาก	0.70
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.35	มากที่สุด	0.54
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**2.97**	**มาก**	**0.20**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	2.97	มาก	0.69
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	2.97	มาก	0.44
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	2.97	มาก	0.83
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.03**	**มาก**	**1.41**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.32 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.17 คะแนน โดยประเด็นด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.21 คะแนน) ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.80 คะแนน โดยทุกประเด็นที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับน้อยทั้งสิ้น ยกเว้นประเด็นด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด (1.70 คะแนน) โดยเฉพาะในประเด็นด้านน้ำประปาเพื่อการอุปโภคและบริโภค ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเป็นอย่างมาก แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการได้แม้ว่าจะมีการดำเนินการวางระบบท่อนำจ่ายน้ำประปามาถึงบริเวณด้านหน้าชุมชนแล้วก็ตาม นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.99 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยทั้งสิ้น ทั้งนี้ ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีการยกเว้นการประเมินผลด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 89.29 มีปัญหาด้านการตลาด มีเพียงร้อยละ 10.71 เท่านั้น ที่ไม่ประสบปัญหาด้านการตลาด

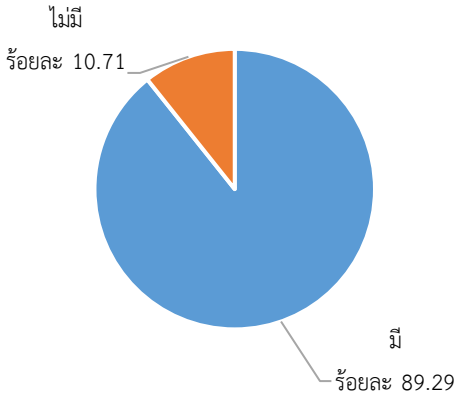
ตารางที่ 5.112 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.17**	**มาก**	**0.07**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.14	มาก	0.42
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.21	มาก	0.52

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**1.80**	**น้อย**	**0.11**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	1.70	น้อยที่สุด	0.77
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	1.85	น้อย	0.85
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	1.85	น้อย	0.89
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**1.99**	**น้อย**	**0.11**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1.87	น้อย	0.16
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.09	น้อย	0.05
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน			
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด			
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.00	น้อย	0.09
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.00	น้อย	0.07
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ			
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.32**	**น้อย**	**1.03**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.196 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.87 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นส่วนใหญ่ในระดับมาก ยกเว้นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.47 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.113 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.47	น้อย	1.03
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.08	มาก	0.69
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.06	มาก	0.86
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.76	มาก	0.65
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.94	มาก	0.55
5.1 การพัฒนาที่ดิน			
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.94	มาก	0.55
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน			
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.87**	**มาก**	**0.19**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบใน 3 มิติ โดยการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น ส่งผลกระทบในระดับมาก ที่ระดับ 2.59 และ 3.05 คะแนน และการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ส่งผลกระทบในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.29 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต การช่วย

แก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากเป็นมิติที่สืบเนื่องกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งไม่มีการดำเนินการในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.114 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.59	มาก	1.62
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้			
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต			
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง			
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง			
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	3.05	มาก	1.13
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.29	มากที่สุด	0.96

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการอาชีพเสริมมากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ และความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

ตารางที่ 5.115 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	5	6
2. ความต้องการอาชีพเสริม	33	1
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	6	5
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	25	3
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	18	4
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	27	2

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.99 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นส่วนใหญ่ที่พิจารณาได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในระดับมากถึงมากที่สุดทั้งสิ้น โดยด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล ได้รับคะแนนความเชื่อมั่นมากที่สุด (3.38 คะแนน)

ตารางที่ 5.116 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.89	มาก	0.61
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.76	มาก	0.54
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.78	มาก	0.53
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.92	มาก	0.60
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.57	มาก	0.76
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.05	มาก	0.52
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.05	มาก	0.62
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.24	มาก	0.68
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.11	มาก	0.71
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.17	มาก	0.81
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.38	มากที่สุด	0.66
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.99**	**มาก**	**0.09**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองราง การอนุญาตเป็นไปในรูปแบบการให้อยู่อาศัยในพื้นที่เท่านั้น โดยไม่มีการจัดสรรที่ดินเพื่อทำกิน ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ เกิดขึ้นใน 2 ขั้นตอน คือ การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ กล่าวคือ ด้านการจัดคนลงที่ดินปรากฏปัญหาขาดความพร้อมของสาธารณูปโภคในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำประปา ในขณะที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประสบปัญหาด้านขาดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่

5.1.5 ที่ราชพัสดุ

1) ที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

1.1) ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

1.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในที่ราชพัสดุ แปลงเลขที่ ปจ. 259 บ้านโนนฝาว หมู่ที่ 1 ตำบลวังตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ 68-3-47 ไร่ โดยผลการดำเนินงานของคณะทำงานจัดหาที่ดินเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

- หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ ได้แก่ กรมธนารักษ์ กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมและมีความพร้อมในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ดำเนินการจัดทำข้อมูล พร้อมประสาน คทช. จังหวัด เตรียมเอกสารในการเสนอพื้นที่
- คณะทำงานจัดหาที่ดิน ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัดปราจีนบุรี) ลงพื้นที่สำรวจแปลงที่ดิน สำรวจขอบเขตพื้นที่ ผู้ครอบครอง ผู้บุกรุกที่คณะกรรมการจัดหาที่ดินเสนอ และนำข้อมูลเข้าที่ประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัดปราจีนบุรี)
- คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัดปราจีนบุรี) พิจารณาเห็นว่าพื้นที่เหมาะสมที่จะดำเนินการจัดที่ดินฯ และพิจารณานำเสนอข้อมูลให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินเพื่อกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายดำเนินการได้

จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนการดำเนินงานของคณะทำงานจัดที่ดิน ซึ่งแสดงผลการดำเนินงานได้ดังนี้

- คณะทำงานจัดที่ดิน โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี ประธานคณะทำงานได้ร่วมกับอำเภอกบินทร์บุรีและองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน ในการจัดทำประกาศอำเภอกบินทร์บุรี เพื่อรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการฯ โดยให้สิทธิแก่ผู้ยากไร้ในพื้นที่เป็นลำดับแรก โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 43 ราย ต่อมามีผู้สละสิทธิ์ 2 ราย คงเหลือผู้เข้าร่วมโครงการ 41 ราย โดยผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมดได้ผ่านการประชาคมจากองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน ว่าเป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ หรือไม่มีที่อยู่อาศัย
- สำนักงานที่ดินจังหวัดปราจีนบุรีและสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ปราจีนบุรีได้ร่วมกันสำรวจพื้นที่จัดทำผังแปลง เพื่อแบ่งพื้นที่ให้แก่สมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง 41 ราย โดยแบ่งแปลงออกเป็น 2 ประเภท คือ ที่ดินทำกิน ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับรายละ 3 งาน แปลงพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย ผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับรายละ 1 งาน และในพื้นที่ได้มีการแบ่งพื้นที่สำหรับจัดทำสระน้ำ เนื้อที่ 4 ไร่ จัดสร้างอาคารสำนักงานสหกรณ์และพื้นที่สำหรับผลิตปุ๋ยหมัก

- คณะทำงานจัดที่ดินได้ดำเนินการแบ่งพื้นที่ที่ได้ดำเนินการจัดแปลงแล้วให้กับสมาชิก โดยวิธีการจับสลาก เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2561 ณ ที่ทำการสหกรณ์บ้านโนนฝาวพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (คทช.) จำกัด
- สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ปราจีนบุรี ได้ดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าพื้นที่กับสหกรณ์บ้านโนนฝาวพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (คทช.) จำกัด เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2561
- สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ปราจีนบุรีร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ดำเนินการโครงการบ้านมั่นคงเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกโครงการ คทช.

ในขณะที่การดำเนินงานของคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพนั้นมีความก้าวหน้าตามลำดับ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี ในฐานะเลขานุการคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด ได้ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อรวบรวมแผนการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกสหกรณ์บ้านโนนฝาวพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (คทช.) จำกัด โดยมีหน่วยงานที่เสนอแผนงาน จำนวน 4 หน่วยงาน 6 แผนงาน ดังนี้

- *สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี* ดำเนินการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก จำนวน 50 ตัน และน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 5,000 ลิตร งบประมาณ จำนวน 245,000 บาท
- *สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี* พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเนื้อที่ 4 ไร่ งบประมาณ จำนวน 450,000 บาท
- *สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี* ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง งบประมาณ จำนวน 230,000 บาท (งบประมาณปี พ.ศ. 2562)
- *สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี* ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ 1 แห่ง งบประมาณ จำนวน 8,500 บาท และสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ จำนวน 200,000 บาท
- *สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี* จัดอบรมให้ความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนและต้นทุนการประกอบอาชีพ
- *สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปราจีนบุรี* ให้เงินสนับสนุนสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการฯ รายละ 1,000 บาท เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 41,000 บาท เพื่อเป็นค่าเช่าพื้นที่ให้กับสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ปราจีนบุรี
- *สำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี* ดำเนินการอบรมการปลูกพืชระยะสั้นพร้อมมอบปัจจัยการผลิต งบประมาณ จำนวน 45,000 บาท

ภาพที่ 5.197 ผังการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ แปลงเลขที่ 259 บ้านโนนฝาว จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ปราจีนบุรี

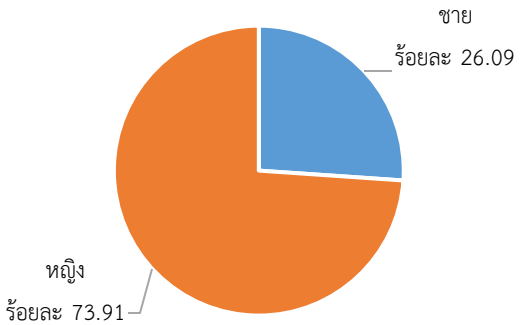
1.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมาย ที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2562 โดยมีประชาชนผู้ได้รับจัดสรรที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและทำกินจากโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 23 คน (จากเป้าหมาย 8 คน) คิดเป็น ร้อยละ 287.50

จากการประเมินผลข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ พบว่ามีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 26.09 และเพศหญิง ร้อยละ 73.91 โดยมีอายุเฉลี่ย 54 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ร้อยละ 82.61 ในขณะที่ ร้อยละ 17.39 เป็นสมาชิกในครัวเรือนของผู้ได้รับที่ดิน คทช.

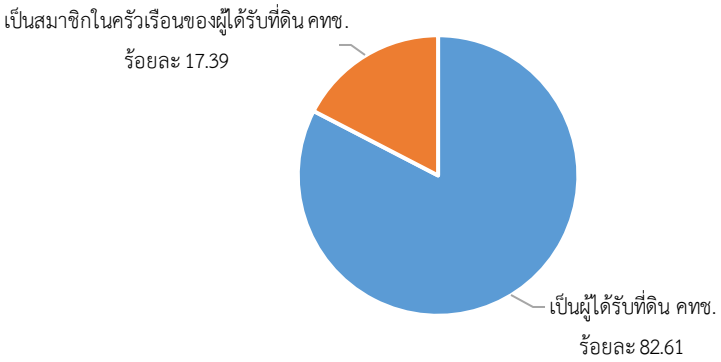
ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 4 คน ส่วนประเด็นด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.61 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ด้านภูมิลำเนา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.30 อาศัยอยู่ในพื้นที่มามากกว่า 25 ปี โดยจำแนกเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 52.17 ในขณะที่ ร้อยละ 47.83 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดินที่ได้รับจัดสรร ทุกครัวเรือนได้รับจัดที่ดินในสัดส่วนเท่ากัน กล่าวคือ เป็นที่อยู่อาศัย 1 งาน และที่ทำกิน 3 งาน

ภาพที่ 5.198 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

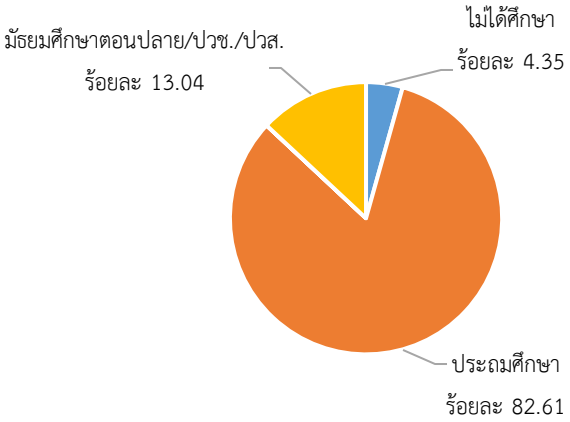
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.199 สัดส่วนการเป็นสมาชิก คทช. ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

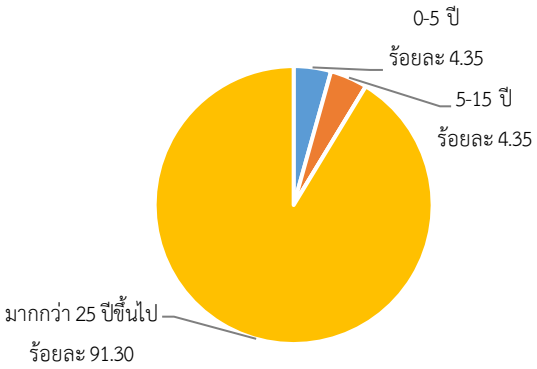
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.200 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

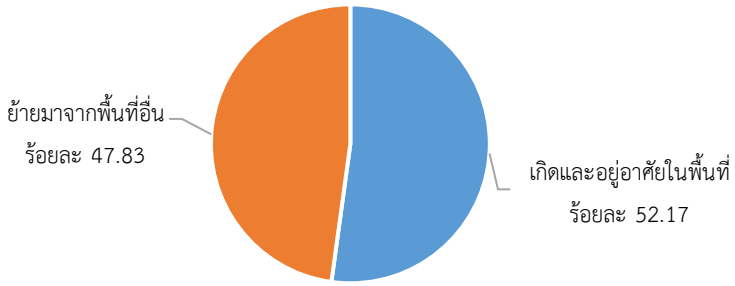
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.201 สัดส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

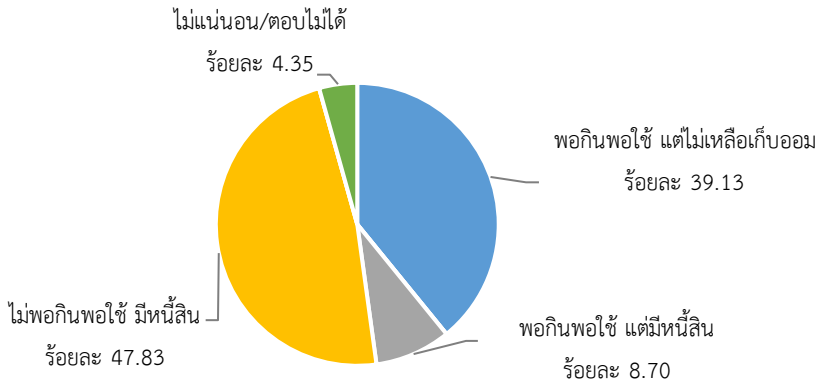
ภาพที่ 5.202 สัดส่วนภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

หากพิจารณาประเด็นด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 23,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ย 32,000 บาท/ปี ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.26 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 120,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 23,000 บาท โดยสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.83 เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 39.13 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม

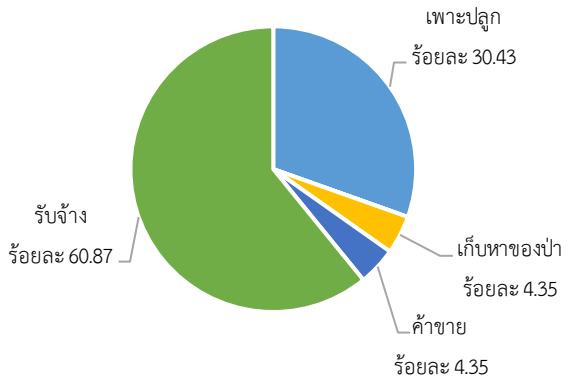
ภาพที่ 5.203 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

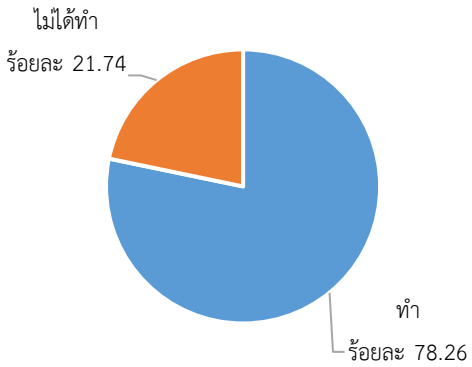
ด้านการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.87 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา คือ เพาะปลูก (มันสำปะหลังและอ้อย) ร้อยละ 30.43 โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นสมาชิกสหกรณ์ และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 78.26

ภาพที่ 5.204 สัดส่วนอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.205 สัดส่วนการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) รายงานการประเมินผล

1.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

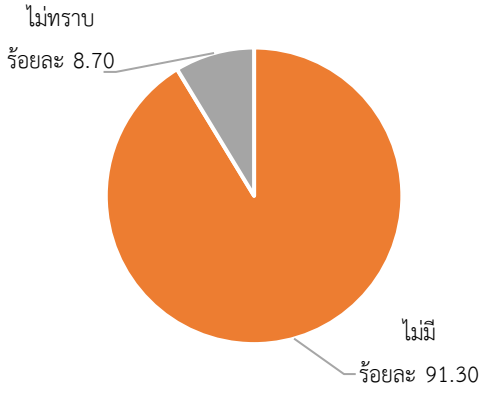
(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์

การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งครอบคลุมในทุกประเด็น ปรากฏว่า ในหลักเกณฑ์ *"สำนักงานธนารักษ์พื้นที่จัดที่ดินให้ชุมชนในรูปแบบสหกรณ์เช่า เพื่ออยู่อาศัยและประกอบการเกษตร" "อัตราค่าเช่าเพื่ออยู่อาศัยไม่ต่ำกว่าตารางวาละ 0.25 บาท/เดือน และเพื่อประกอบการเกษตร อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่าไร่ละ 200 บาท/ปี" "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริง"* และ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"* กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์มีความเหมาะสม ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างยังคงมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 90.00 ยกเว้น ใน 2 หลักเกณฑ์ คือ *"หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์จะถูกจัดสรรแก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้ที่อยู่ในที่จะจัดที่ดินใกล้เคียง"* โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.22 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับจัดสรรมีปริมาณจำกัดมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในพื้นที่ จึงไม่มีพื้นที่เหลือ หรือหากว่ามีคนสละสิทธิ์การใช้ประโยชน์พื้นที่ ก็ยังปรากฏประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้าทำประโยชน์อีกมาก และหลักเกณฑ์ "ให้ทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามความเหมาะสม" กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 60.87 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับจัดสรรเพื่อการทำกินมีขนาดเล็กมาก ไม่เหมาะสมกับการปลูกไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ และมีความต้องการในการปลูกพืชไร่หรือพืชล้มลุกมากกว่าการปลูกไม้ยืนต้น เพื่อที่จะสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนได้ตลอดปี

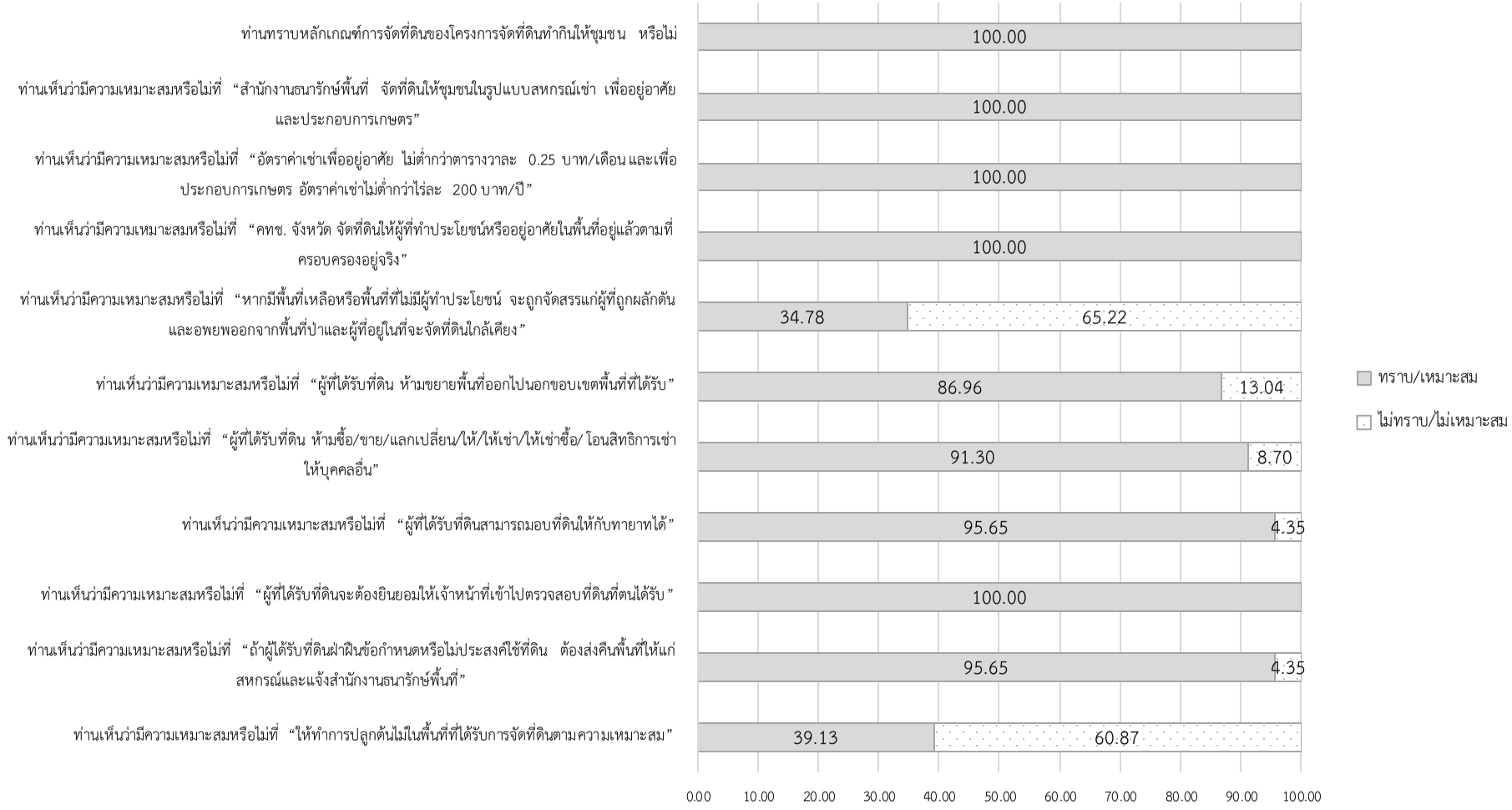
ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.30 รับทราบว่าไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน ในขณะที่ ร้อยละ 8.70 ไม่ทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดินหรือไม่

ภาพที่ 5.206 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.207 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว ด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในขณะที่ด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาด ใน 3 ประเด็นย่อย คือ ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ประเด็นด้านการพัฒนาที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนในระดับเห็นด้วย ที่ระดับ 2.38 และ 3.09 คะแนน เท่านั้น ส่วนในประเด็นการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างมีความไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 2.17 คะแนน เนื่องจากการดำเนินการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ ยังขาดทั้งแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน (ไฟฟ้าและน้ำประปา)

ตารางที่ 5.117 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.26	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.45
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.65	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.49
4. โครงการจัดทีดินฯ ช่วยให้ได้ทีดินในจำนวนทีเหมาะสม	3.35	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.49
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.05	เห็นด้วย	0.42
5.1 การพัฒนาทีดิน	2.38	เห็นด้วย	0.97
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.17	ไม่เห็นด้วย	1.03
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.09	เห็นด้วย	0.51
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.26	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.45
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.65	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.49
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.74	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.45
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.20**	**เห็นด้วย**	**0.22**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.44 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมากเท่านั้น ที่ระดับ 2.52 คะแนน

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.55 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ที่ระดับ 3.65 คะแนน ส่งผลให้ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 คะแนน

ตารางที่ 5.118 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.44**	**มากที่สุด**	**0.20**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.83	มากที่สุด	0.39
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.87	มากที่สุด	0.34
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.43	มากที่สุด	0.51
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.48	มากที่สุด	0.67
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.52	มาก	0.90
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.52	มากที่สุด	0.59
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.55**	**มากที่สุด**	**0.06**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.48	มากที่สุด	0.51
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.52	มากที่สุด	0.59
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.65	มากที่สุด	0.49
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.50**	**มากที่สุด**	**0.16**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.96 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.18 คะแนน โดยประเด็นด้านกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.43 คะแนน) ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.29 คะแนน เท่านั้น โดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประเด็นด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ และด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.22 และ 1.78 คะแนน ตามลำดับ นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.43 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยส่วนใหญ่ที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นด้านการมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.78 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านการสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากเท่านั้น ที่ระดับ 3.17 และ 3.25 คะแนน ตามลำดับ

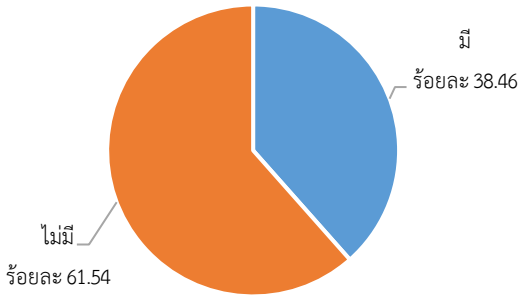
อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ประสบปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 38.46 และมีความคาดหวังว่าภาครัฐจะเข้าช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้อย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 5.119 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.18**	**มาก**	**0.11**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.43	มากที่สุด	0.51
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	2.92	มาก	0.67
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**2.29**	**น้อย**	**0.24**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	2.22	น้อย	0.60
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	1.78	น้อย	0.95
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.86	มาก	1.07
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.43**	**มากที่สุด**	**0.03**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.17	มาก	0.49
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.26	มากที่สุด	0.45
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.48	มากที่สุด	0.51
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	3.41	มากที่สุด	0.50
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	3.45	มากที่สุด	0.52
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.78	มากที่สุด	0.42
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.64	มากที่สุด	0.49
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	3.25	มาก	0.46
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.96**	**มาก**	**0.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.208 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.98 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว ด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือนมากที่สุด นอกเหนือจากนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก แต่ยังคงปรากฏประเด็นด้านการพัฒนาที่ดินและการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน ที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.36 และ 2.45 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 5.120 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.91	มาก	0.68
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.45	มากที่สุด	0.51
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.41	มากที่สุด	0.50
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	3.23	มาก	0.69
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.79	มาก	0.08
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.36	น้อย	0.66
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.45	น้อย	0.67
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.87	มาก	0.76
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.09	มาก	0.61

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.71	มาก	0.76
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.27	มากที่สุด	0.55
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.98**	**มาก**	**0.09**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.43 คะแนน ในขณะที่ด้านการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และด้านชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น ส่งผลกระทบในระดับมาก นอกเหนือจากนั้น ประเด็นด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต ด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต และด้านการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่ส่งผลกระทบ (คะแนนต่ำกว่า 1.00 คะแนน) สืบเนื่องจากเป็นช่วงเริ่มต้นโครงการฯ ยังไม่สามารถประเมินผลกระทบในมิติที่พิจารณาดังกล่าวได้

ตารางที่ 5.121 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.43	มากที่สุด	0.90
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.45	ไม่ส่งผลกระทบ	1.18
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	0.14	ไม่ส่งผลกระทบ	0.64
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.22	มาก	0.42
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.14	ไม่ส่งผลกระทบ	0.64
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	3.17	มาก	0.39
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.43	มากที่สุด	0.51

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการที่ดินเพิ่มเติมเป็นความต้องการที่มากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการด้านการช่วยเหลือด้านการตลาด และความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ

ตารางที่ 5.122 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	23	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	20	3
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	17	4
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	22	2
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	16	5
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	22	2

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.27 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อมั่นในประเด็นย่อยที่พิจารณาในระดับมากที่สุด ยกเว้น 3 ประเด็น คือ ด้านการยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข และประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ที่มีความเชื่อมั่นในระดับมากเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์ในระยะยาวได้ ควรมีการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐเพิ่มเติม และการซื้อขายเปลี่ยนมือในอนาคตอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 5.123 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.48	มากที่สุด	0.51
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.70	มาก	0.70
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.22	มาก	0.60
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.35	มากที่สุด	0.49

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.26	มากที่สุด	0.45
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.35	มากที่สุด	0.49
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.35	มากที่สุด	0.49
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.22	มาก	0.42
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.35	มากที่สุด	0.49
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.30	มากที่สุด	0.47
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.39	มากที่สุด	0.50
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.27**	**มากที่สุด**	**0.51**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลในที่ราชพัสดุ ปจ. 259 ณ บ้านโนนฝาว ตำบลวังตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีธนารักษ์ปราจีนบุรีเป็นเจ้าของพื้นที่ พบประเด็นปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานในพื้นที่ยังไม่สามารถดำเนินการถึงขั้นตอนการจัดคนลงพื้นที่ได้สำเร็จ โดยจำแนกประเด็นปัญหา คือ *การจัดที่ดิน* พบว่า ขนาดที่ดินไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และไม่เอื้อต่อการทำเกษตรกรรม *การจัดคนลงที่ดิน* การขาดหน่วยงานหลักในการผลักดันการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ให้สามารถดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และปัญหาการจัดเก็บค่าเช่าพื้นที่ ในขณะที่ประชาชนยังไม่สามารถเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ได้ และ*การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบปัญหาด้านการดำเนินงานแบบแยกส่วนและการขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้น ผลจากการสำรวจข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ พบประเด็นข้อสังเกตที่น่าสนใจในประเด็นของการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อให้การได้รับสิทธิในที่ดิน คทช. ของที่ราชพัสดุเป็นไปตามเงื่อนไขที่ว่าผู้เช่าต้องมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่น ดังนั้น สหกรณ์จังหวัดจึงมีบทบาทตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นโครงการฯ แต่ทั้งนี้ การจัดตั้งสหกรณ์ของสมาชิกผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินทั้งหมด 40 ราย ก่อให้เกิดข้อกังวลเรื่องความอยู่รอดและความยั่งยืนของการดำเนินงานของสหกรณ์ในระยะยาว ซึ่งเป็นผลจากหลากหลายปัจจัย ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนน้อย การขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม และสมาชิกยังไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรร ส่งผลให้ยังไม่มีรายได้ที่แน่นอน และยังไม่มีผลผลิตที่จะสนับสนุนในสหกรณ์เติบโตได้ หรือแม้ว่าจะมีผลผลิตที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินทำกิน หากแต่ที่ดินที่ได้รับจัดสรรมีขนาดเล็กมาก (เพียง 3 งาน) ผลผลิตที่ได้อาจมีไม่มากนัก ดังนั้น ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้สหกรณ์สามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว จึงอาจเป็นเรื่องที่มีความท้าทายมาก

5.2 ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ คทช.

ตามขอบเขตของการดำเนินงานกำหนดให้มีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้ไปสู่การประมวลผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตลอดจนรับทราบประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติ การหาแนวทางการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้ผลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นครอบคลุมในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. ที่ปรึกษาฯ จึงพัฒนาแบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน โดยแบบสอบถามมีความสอดคล้องตามกรอบแนวคิดการประเมินผลที่ใช้กับกลุ่มประชาชนในพื้นที่เป้าหมายการสำรวจข้อมูล รวมถึงการสอบถามปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติ โดยแบบสอบถามดังกล่าวนำไปใช้ในการระดมความคิดเห็นและการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลภาคสนาม

ทั้งนี้ การจัดทำแบบสอบถามจำแนกตามความรับผิดชอบในพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการดำเนินงาน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรับทราบถึงหลักเกณฑ์การจัดที่ดินในแต่ละประเภท ดังนั้น จึงจำแนกกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพออกจากชุดแบบสอบถามที่จำแนกตามประเภทพื้นที่ ดังนั้น การรายงานผลการประเมินจึงจำแนกตามประเภทพื้นที่ทั้ง 5 พื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลน และที่ราชพัสดุ และกลุ่มการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภายใต้แบบสอบถามทั้งสิ้น 6 ชุดแบบสอบถาม

อนึ่ง รูปแบบการรายงานผลการประเมินในมิติต่างๆ จำแนกตามประเด็นที่พิจารณา ได้แก่ **1) ข้อมูลประชากรศาสตร์** และ **2) รายงานการประเมินผล** ประกอบด้วย **ข้อมูลเชิงปริมาณ** (การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) และการประเมินผลกระทบ) และ**ข้อมูลเชิงคุณภาพ** (ปัญหาการดำเนินงานและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่)

นอกจากนั้น ข้อมูลของกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้ในการประเมินผล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จำนวน 4 ครั้ง ในพื้นที่เป้าหมายที่คัดเลือก ประกอบด้วย *ภาคเหนือ* (จังหวัดเชียงใหม่) *ภาคใต้* (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) *ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (จังหวัดอุบลราชธานี) และ*ภาคกลาง* (กรุงเทพมหานคร) ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่เป้าหมายที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลทั้ง 17 พื้นที่ และนำมาประมวลผลร่วมกัน จากนั้นจึงนำไปสู่การรายงานผลการประเมินจำแนกตามชุดแบบสอบถามและพื้นที่ดำเนินโครงการ คือ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลน ที่ราชพัสดุ และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยรายละเอียดการประเมินผลแสดงดังนี้

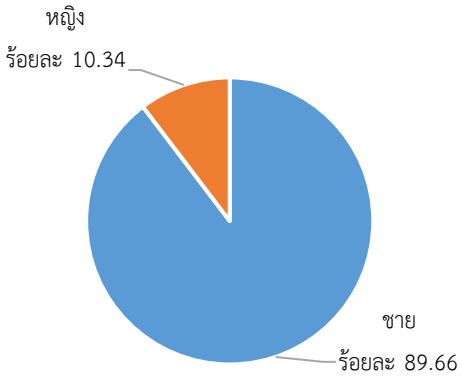
5.2.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

1) ข้อมูลประชากรศาสตร์

จากการประมวลผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล ปรากฏเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ คทช. ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวนรวม 29 ราย โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 89.66 และเพศหญิง ร้อยละ 10.34 ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 50 ปี และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. มาแล้วเฉลี่ย 3 ปี 7 เดือน ด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.97 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ อื่นๆ เช่น ปวช. และ ปวส. ร้อยละ 17.24 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ร้อยละ 13.79 นอกจากนั้น ด้านโครงสร้างการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.66 เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานระดับภูมิภาค ในขณะที่ ร้อยละ 10.34 ปฏิบัติงานในระดับจังหวัด และเมื่อพิจารณาในระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.31 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับกลางและระดับปฏิบัติ และร้อยละ 20.69 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายและระดับบริหาร

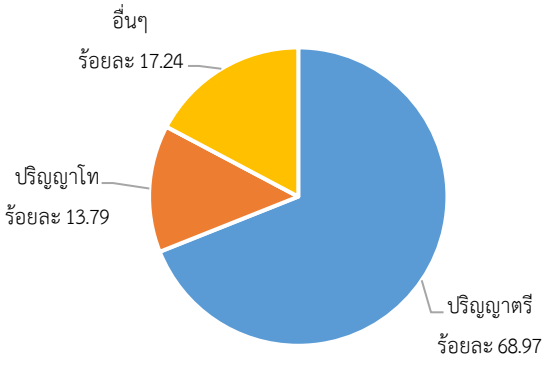
ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน ร้อยละ 51.72 การจัดที่ดิน ร้อยละ 6.90 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 3.45 และอื่นๆ เช่น เลขา คทช. จังหวัด หน่วยงานร่วมดำเนินการ และงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 37.93

ภาพที่ 5.209 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

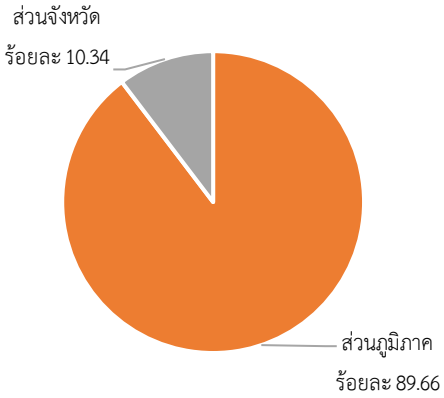
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.210 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

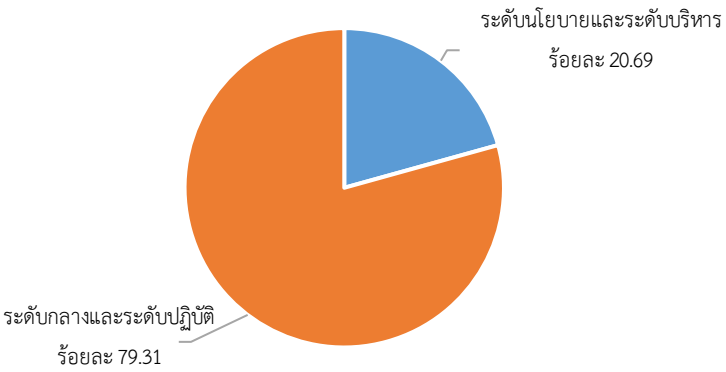
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.211 สัดส่วนโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

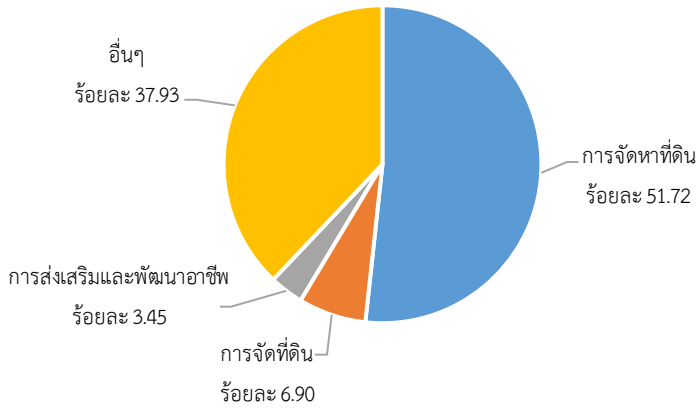
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.212 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.213 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายงานการประเมินผล

2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

การพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) และ 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) โดยรายละเอียดผลการประเมินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติแสดงได้ดังนี้

2.1.1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์โครงการฯ ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 100.00 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ในแต่ละประเด็น พบว่า ปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเห็นว่ามีความเหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัยด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ห้ามขยายพื้นที่"* และ *"ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจะต้องยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน"* ในขณะที่ปรากฏ 3 หลักเกณฑ์ที่มีกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย (น้อยกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน ห้ามซื้อขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ให้ยืม/โอนสิทธิการเช่า/โอนสิทธิการครอบครองให้บุคคลอื่น"* โดยร้อยละ 6.90 มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากเห็นว่าหลักเกณฑ์ควรมีความยืดหยุ่นมากกว่าที่กำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นและบริบทของผู้ได้รับอนุญาต หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทโดยธรรมได้"* โดยเห็นควรให้แก้ไขข้อความว่าเป็นการ "มอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน" และหลักเกณฑ์ *"ถ้ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดิน ให้ คทช. จังหวัดสามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่"* โดยร้อยละ 3.45 มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากอาจมีข้อจำกัดทำให้ปฏิบัติได้ยากในพื้นที่ดำเนินการ

นอกจากนั้น หากพิจารณาในหลักเกณฑ์ที่เหลือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วน (มากกว่าร้อยละ 10.00) มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย

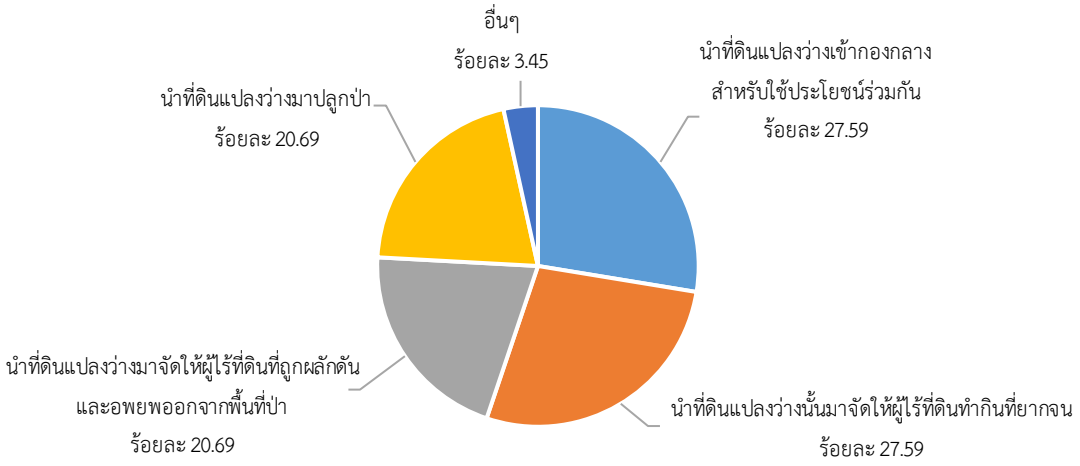
- หลักเกณฑ์ *"คทช.จังหวัด จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ตามที่ครอบครองอยู่จริง แต่ไม่เกิน 20 ไร่ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง"* โดยร้อยละ 20.69 มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากอาจไม่สามารถดำเนินการจัดการได้ง่ายนัก เพราะสภาพการครอบครองจริงในปัจจุบันมีมากกว่า 20 ไร่ และในกรณีที่ไม่สามารถแบ่งแปลงให้ลูกหลานได้อาจก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต นอกจากนั้น ยังมีความเห็นว่าควรจัดการพื้นที่ดังกล่าวให้แก่กลุ่มผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกิน และผู้ถูกผลักดันออกจากป่ามากกว่า

- หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 หรืออยู่มาก่อนปี 2545 (พิสูจน์หลักฐานจากภาพถ่ายดาวเทียม) โดยถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรง หรือผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (แต่เป็นทายาทผู้ครอบครองรายเดิม/แปลงตรง) ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยมีเงื่อนไขให้ปลูกต้นไม้ชนิดดีมีค่าในพื้นที่ที่ได้รับอย่างน้อย 2 ต้น/ไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดี"* ร้อยละ 13.79 มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากจำนวนต้นไม้ที่กำหนดให้ปลูกน้อยเกินไป โดยควรกำหนดให้ปลูกอย่างน้อย 20 ต้น/ไร่

- หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายใหม่/มีการเปลี่ยนมือ ให้ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ครอบครอง กรณีผ่าน ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยมีเงื่อนไขให้ปลูกไม้ป่ายืนต้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 40 ต้น/ไร่ ให้เสร็จภายใน 2 ปี นับแต่วันที่เข้าร่วมโครงการ และต้องดูแลต้นไม้ หากตายให้ปลูกทดแทนและต้องไม่ตัดก่อนได้รับอนุญาต กรณีไม่ผ่าน ไม่ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ (ที่ดินเข้ากองกลาง)"* โดยร้อยละ 17.24 มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากเห็นว่าการกำหนดจำนวนต้นไม้ที่ต้องปลูก 40 ต้น/ไร่ มีจำนวนมากเกินไป หากเป็นกลุ่มคนยากไร้อาจส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกเพื่อการเกษตรลดลง นอกจากนั้น หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการสร้างโอกาสในการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินของรัฐก่อนที่จะมีการจัดที่ดินให้กับชุมชน

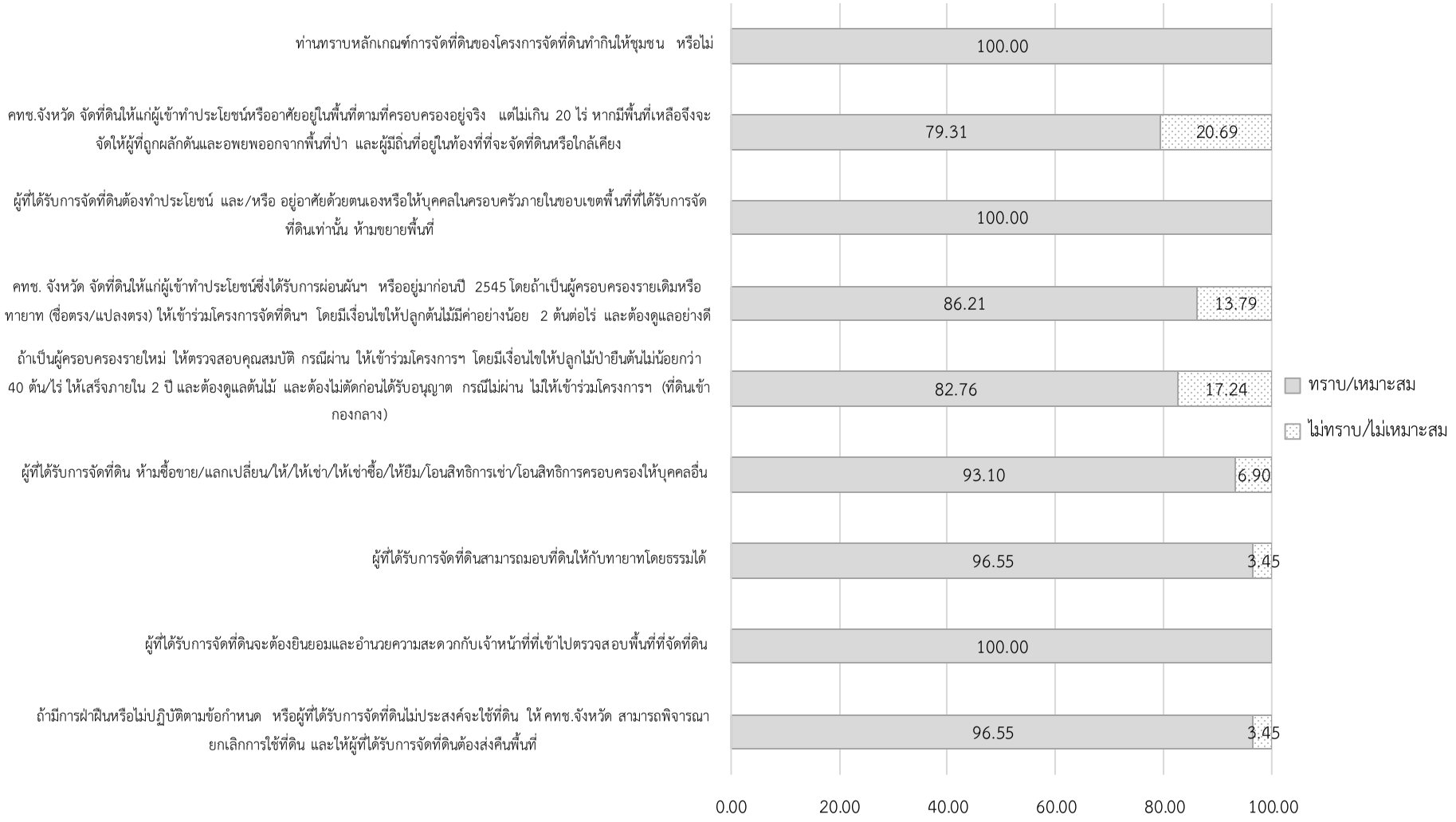
ในขณะที่ประเด็นด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 27.59 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับที่เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่ ร้อยละ 20.69 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า และควรนำมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

ภาพที่ 5.214 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.215 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.25 คะแนน โดยประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือนได้รับคะแนนมากที่สุด (3.60 คะแนน) ในขณะที่ปรากฏ 4 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย คือ การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม และโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ที่ระดับ 3.21 3.17 3.07 และ 3.00 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 5.124 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.63
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.62
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	3.21	เห็นด้วย	0.62
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง	3.17	เห็นด้วย	0.54
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.00	เห็นด้วย	0.71
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.07	เห็นด้วย	0.53
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.09
7.1 การพัฒนาที่ดิน	3.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.40	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.49
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.57
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.57
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.50

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	3.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.49
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.25**	**เห็นด้วย**	**0.16**

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ยช่วง

1.00 - 1.75 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมน้อยที่สุด/พึงพอใจน้อยที่สุด”

1.76 - 2.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “ไม่เห็นด้วย/เหมาะสมน้อย/พึงพอใจน้อย”

2.51 - 3.25 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วย/เหมาะสมมาก/พึงพอใจมาก”

3.26 - 4.00 หมายถึง ผลการประเมินในระดับ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เหมาะสมมากที่สุด/พึงพอใจมากที่สุด”

(2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลด้านความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับของหน่วยงาน พบว่า ในประเด็น *ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.67 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมาก โดยประเด็นด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้รับคะแนนมากที่สุด (3.25 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ปรากฏประเด็นด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับน้อย ที่ระดับ 1.92 คะแนน ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามข้อเท็จจริงเรื่องข้อจำกัดด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการจัดหาที่ดินที่ดำเนินการโดยกรมป่าไม้ (เจ้าของพื้นที่) ประสบปัญหาด้านข้อจำกัดของจำนวนเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก เนื่องด้วยหากพิจารณาเฉพาะงานประจำตามหน้าที่ พบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่มีความขาดแคลนมากอยู่แล้ว ทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ กล่าวคือ บุคลากร 1 คน รับผิดชอบงานมากกว่าหนึ่งหน้าที่ และเมื่อต้องดำเนินงานในฐานะเจ้าของพื้นที่ตามโครงการ คทช. เท่ากับเป็นการเพิ่มภาระงานมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาผลจากการประเมินในกลุ่มประชาชน โดยเฉพาะในด้านการรับรู้หลักเกณฑ์ฯ พบว่า ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้รับคะแนนในประเด็นดังกล่าวในระดับต่ำกว่าในพื้นที่ดำเนินโครงการฯ อื่นๆ ดังนั้น ปัจจัยด้านข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่อาจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ด้านงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.24 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมเพียง 2.10 คะแนน เท่านั้น

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.59 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมาก โดยด้านโครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด ได้รับคะแนนมากที่สุด (2.84 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ประเด็นด้านประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลางได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับน้อยที่ระดับ 2.42 คะแนน

ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน โดยประเด็นด้านหน่วยงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 3.17 คะแนน

ดังนั้น ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.65 คะแนน

ตารางที่ 5.125 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**2.67**	**มาก**	**0.56**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	1.92	น้อย	0.58
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	2.68	มาก	0.63
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.85	มาก	0.61
4. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.25	มาก	0.61
งบประมาณ	**2.24**	**น้อย**	**0.20**
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	2.10	น้อย	0.70
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน	2.38	น้อย	0.80
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน	**2.59**	**มาก**	**0.18**
7. โครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)	2.84	มาก	0.47
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.42	น้อย	0.58
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.60	มาก	0.65

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.52	มาก	0.59
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน	**3.08**	**มาก**	**0.12**
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน	3.00	มาก	0.52
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ	3.17	มาก	0.48
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**2.65**	**มาก**	**0.35**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก *ด้านการจัดหาที่ดิน* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.62 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น โดยด้านความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.15 คะแนน ส่วน*ด้านการจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.00 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นด้านความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.22 คะแนน ในขณะที่*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.64 คะแนน และเมื่อพิจารณารายประเด็นย่อยด้านกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ พบว่า ด้านการสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ และชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.00 คะแนน ในขณะที่ด้านการจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น และเมื่อประมวลผลร่วมกับการสังเกตข้อเท็จจริงจากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนให้ประเด็นต่างๆ ดังกล่าว ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย เนื่องจากกระบวนการดำเนินงานเหล่านั้นเป็นกระบวนการในลำดับขั้นถัดไปที่ต้องอาศัยผลจากการดำเนินงานขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินงานขั้นพื้นฐาน คือ การดำเนินงานที่สามารถดำเนินการได้ทันทีในพื้นที่ เช่น การสำรวจ การมีส่วนร่วม และการจัดทำแผนในกิจกรรมพื้นฐาน ในขณะที่กระบวนการดำเนินงาน

ในลำดับขั้นถัดไป คือ กระบวนการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความสำเร็จจากการดำเนินงานขั้นพื้นฐาน เช่น การแปรรูปและการตลาด ต้องอาศัยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่ก่อให้เกิดผลผลิตก่อน ดังนั้น กระบวนการดำเนินงานด้านการตลาด การแปรรูป และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ จึงเป็นกระบวนการที่ควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อไป โดยการพิจารณาในประเด็นที่ว่าต้องบริหารจัดการหรือวางแผนการดำเนินงานอย่างไรให้ประเด็นที่ยังได้รับคะแนนในระดับน้อยได้รับการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม กระทั่งสามารถสะท้อนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในอนาคตได้ หากสามารถดำเนินการได้ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ก็จะมีความยั่งยืนในอนาคต

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจในด้านการจัดหาที่ดินได้มีการพิจารณาเรื่องการออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจากการสำรวจ พบว่า ร้อยละ 78.57 การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในขณะที่ร้อยละ 21.43 การดำเนินการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 5.126 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดหาที่ดิน	**2.62**	**มาก**	**0.80**
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)	3.15	มาก	0.96
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)	3.04	มาก	0.97
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้	2.79	มาก	1.44
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที	2.92	มาก	1.21
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.00**	**มาก**	**0.28**
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.22	มาก	1.45
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)	3.13	มาก	1.43
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน	3.05	มาก	1.44
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน	2.59	มาก	1.32

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.64**	**มาก**	**0.24**
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.64	มาก	1.44
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ	3.00	มาก	1.59
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.00	มาก	1.61
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.58	มาก	1.33
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด	2.64	มาก	1.36
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต	2.36	น้อย	1.21
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.50	น้อย	1.25
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.45	น้อย	1.31
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.36	น้อย	1.21
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.82	มาก	1.44
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.91	มาก	1.52
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม	2.45	น้อย	1.36
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.75**	**มาก**	**0.21**

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ในขณะที่ประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคลได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.57 คะแนน ซึ่งผลการประเมินในประเด็นดังกล่าวแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับผลการประเมินในกลุ่มประชาชนผู้ได้รับอนุญาต ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในประเด็นดังกล่าวในระดับน้อยเท่านั้น ดังนั้น เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นได้ ควรพัฒนาการประชาสัมพันธ์/ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและพัฒนาไปสู่การให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในระยะยาวที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ตารางที่ 5.127 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.57	มากที่สุด	0.63
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.26	มาก	0.66
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	3.00	มาก	0.54
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน	3.15	มาก	0.61
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.04	มาก	0.81
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม	3.19	มาก	0.48
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.78	มาก	0.09
7.1 การพัฒนาที่ดิน	2.69	มาก	0.79
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.69	มาก	0.95
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.81	มาก	0.75
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.94	มาก	0.57
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.75	มาก	0.86
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.81	มาก	0.66
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	2.75	มาก	0.77
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**3.09**	**มาก**	**0.22**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการฯ ส่งผลกระทบในระดับมาก ใน 2 ประเด็น คือ ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่ระดับ 2.55 และ 2.93 คะแนน ตามลำดับ ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ส่งผลกระทบเช่นกันแต่อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ และประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ระดับ 1.78 และ 1.89 คะแนน ตามลำดับ ที่ส่งผลกระทบน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นอื่นๆ ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการดำเนินงานที่ยังได้รับความพึงพอใจในระดับน้อย เนื่องจากเป็นกระบวนการดำเนินงานในขั้นถัดไปทั้งสิ้น ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ประกอบกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความยั่งยืนในอนาคตให้แก่ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ในพื้นที่

ตารางที่ 5.128 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.55	มาก	1.24
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.41	น้อย	1.15
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.41	น้อย	1.12
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.19	น้อย	1.18
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	1.78	น้อย	1.19
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.89	น้อย	1.37
7. การมีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.04	น้อย	1.37
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น	2.33	น้อย	1.39
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.93	มาก	1.15
คะแนนเฉลี่ยผลกระทบ	**2.28**	**น้อย**	**0.35**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1) ปัญหาการดำเนินงาน

จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาการดำเนินงาน 3 ลำดับแรก คือ *การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย* กล่าวคือ มีการทับซ้อนของพื้นที่ระหว่างหน่วยงาน เช่น พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน และพื้นที่อยู่กระจัดกระจายยากแก่การสำรวจ *ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย* ยังขาดการปรับปรุงฐานข้อมูลจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ให้เป็นข้อมูลปัจจุบัน ฐานข้อมูลที่ทำการสำรวจในอดีตขาดความสมบูรณ์และมีความคลาดเคลื่อน และ*การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก* โดยปรากฏปัจจัยด้านผู้ครอบครองที่ดินไม่ได้อยู่ในพื้นที่ ดังนั้น การทำความเข้าใจจึงไม่สามารถดำเนินการได้ อีกทั้งบุคลากรและงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากบางพื้นที่อยู่ห่างไกล การเดินทางยากลำบาก และอุปสรรคด้านภาษา

ตารางที่ 5.129 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ปัญหาการดำเนินงาน	จำนวน	ลำดับ
1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย	10	1
2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย	10	1
3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่	6	4
4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน	5	5
5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก	9	2
6. การดำเนินงานในพื้นที่	7	3
7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	5	5

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ประเด็นด้านข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยให้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่เหมาะสม (พอสมควรแก่ฐานะ) ภายใต้การกำหนดกฎระเบียบที่มีกฎหมายรองรับ โดยให้เหตุผลของการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ประกอบด้วย

(1) ที่ดินในโครงการฯ เป็นที่ดินของรัฐ ซึ่งมีต้นทุนในการบริหารจัดการด้านการจัดที่ดินและการให้อนุญาตฯ

(2) รายได้ที่ได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมสามารถนำไปบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ได้ เช่น การบริหารจัดการด้านการอุปโภคบริโภคและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน และการขุดแหล่งน้ำ

(3) ควรดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียม เพื่อสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของพื้นที่

(4) รูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมควรกำหนดให้ใช้วิธีเก็บเงินในลักษณะค่าเช่า (คล้ายคลึงกับที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์) โดยอัตราค่าเช่าเป็นไปตามกิจกรรมการใช้ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เช่น หากเป็นกิจกรรมด้านการเกษตรจะจัดเก็บค่าเช่าในอัตราต่ำ แต่หากดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะจัดเก็บค่าเช่าในอัตราสูงขึ้น

ในขณะที่ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเล็กน้อยที่เห็นว่าไม่ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียม เนื่องจากโครงการฯ เป็นโครงการเร่งด่วนและเป็นนโยบายสำคัญของรัฐ จึงควรเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

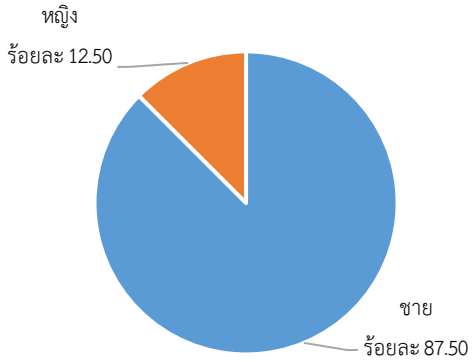
5.2.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

1) ข้อมูลประชากรศาสตร์

จากการประมวลผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล ปรากฏเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ คทช. ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวนรวม 8 ราย โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 87.50 และเพศหญิง ร้อยละ 12.50 ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. มาแล้วเฉลี่ย 3 ปี 7 เดือน ด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และอื่นๆ เช่น ปวช. และ ปวส. ร้อยละ 25.00 นอกจากนั้น ด้านโครงสร้างการปฏิบัติงาน พบว่า ทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานระดับภูมิภาค และเมื่อพิจารณาในระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับกลางและระดับปฏิบัติ และร้อยละ 25.00 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายและระดับบริหาร

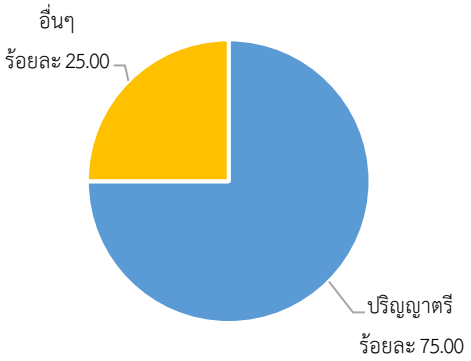
ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน ร้อยละ 62.50 การจัดที่ดิน ร้อยละ 12.50 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 12.50 และอื่นๆ เช่น งานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 12.50

ภาพที่ 5.216 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

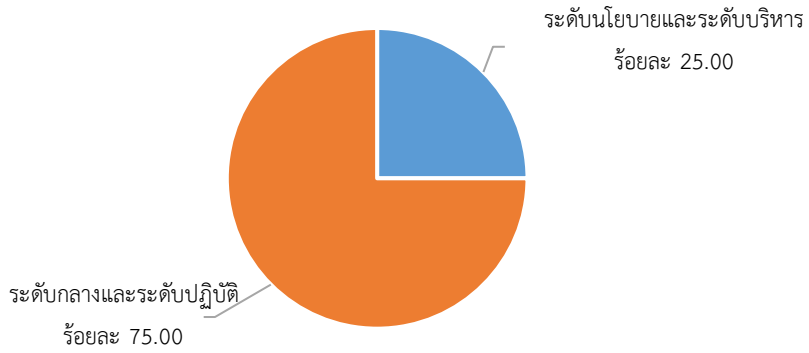
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.217 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

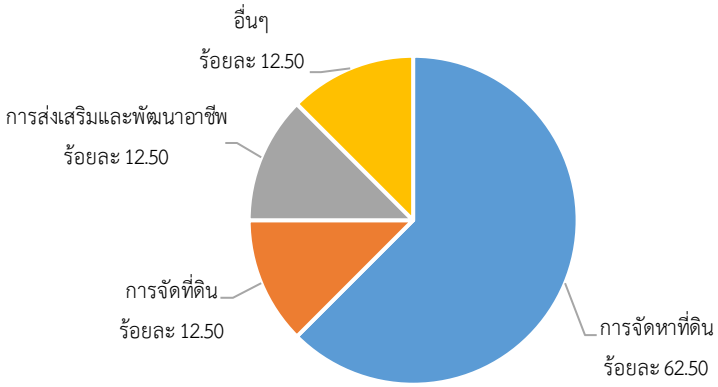
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.218 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.219 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายงานการประเมินผล

2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

การพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) และ 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) โดยรายละเอียดผลการประเมินในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินแสดงได้ดังนี้

2.1.1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์โครงการฯ ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ในแต่ละประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหลักเกณฑ์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม โดยปรากฏ 3 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่าง (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินต้องปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้ผล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ"* โดยร้อยละ 37.50 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากหากประชาชนได้รับพื้นที่จัดที่ดินจำนวนน้อย การปลูกต้นไม้ในพื้นที่อาจทำให้พื้นที่สำหรับการทำเกษตรลดน้อยลง ซึ่งอาจส่งผลต่อการประกอบอาชีพและความอยู่รอด อีกทั้งการทำเกษตรบางประเภทไม่เหมาะสมที่จะมีต้นไม้ชนิดอื่นในพื้นที่ จึงควรพิจารณาตามสภาพภูมิประเทศและความเหมาะสม หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่ถูกผลักดันออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญเป็นลำดับแรก ลำดับถัดมาคือ ผู้ที่สูญเสียที่ดินทำกินจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการ และลำดับสุดท้ายคือ ผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ"* ปรากฏ ร้อยละ 25.00 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากเห็นว่าควรจะจัดที่ดินให้แก่ผู้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นลำดับแรก รวมถึงควรจัดที่ดินให้แก่กลุ่มผู้เรียกร้องที่เข้าถือครองในพื้นที่โดยต้องผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติอย่างละเอียด และหลักเกณฑ์ *"ถ้าผู้ที่ได้รับที่ดินไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือไม่ต้องการใช้ที่ดินอีกต่อไป ให้ คทช. จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนพื้นที่ด้วย"* ปรากฏร้อยละ 12.50 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากการยกเลิกการใช้ที่ดินต้องให้หน่วยงานผู้อนุญาตทราบข้อเท็จจริงและเห็นชอบด้วย และต้องเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

นอกจากนั้น ยังปรากฏหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.50 เห็นว่าไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมมากกว่าร้อยละ 5 ของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ"* โดยควรพิจารณาตามสภาพพื้นที่และความเหมาะสม เช่น กรณีพื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำขัง ควรปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นพื้นที่ทำนาหรือเลี้ยงปลาได้ หรือในกรณีที่ได้รับที่ดินขนาดใหญ่ ควรอนุญาตให้ขุดบ่อได้ตามความเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการและความเหมาะสมต่อการทำการเกษตร

ภาพที่ 5.220 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.06 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับประเด็นที่พิจารณาในระดับเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยประเด็นด้านการดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการได้รับคะแนนมากที่สุด (3.63 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ปรากฏประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย (2.50 คะแนน) โดยเห็นว่าการซื้อขายที่ดินอาจเกิดขึ้นได้อีก หากประชาชนที่ได้รับที่ดินไม่ประสงค์จะทำกินในที่ดินที่ได้รับอนุญาตต่อไป แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการควบคุมเพื่อมิให้เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือ

ตารางที่ 5.130 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.00	เห็นด้วย	1.07
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.75	เห็นด้วย	0.89
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	3.00	เห็นด้วย	0.58
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง	3.25	เห็นด้วย	0.46
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.50	ไม่เห็นด้วย	0.93
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.00	เห็นด้วย	0.58
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.33	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.15
7.1 การพัฒนาที่ดิน	3.25	เห็นด้วย	0.71
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.76
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.76
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.74
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.25	เห็นด้วย	0.71
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.13	เห็นด้วย	0.64
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	3.63	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.52
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.06**	**เห็นด้วย**	**0.35**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลด้านความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับของหน่วยงาน พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.56 คะแนน โดยมีเพียงประเด็นด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ที่ได้รับคะแนนในระดับ*มาก* ที่ระดับ 3.17 คะแนน ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ ได้รับคะแนนในระดับน้อย ซึ่งประเด็นที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ ประเด็นด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ระดับ 2.14 คะแนน เนื่องด้วยหากพิจารณาเฉพาะงานประจำตามหน้าที่ พบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่มีความขาดแคลนมาก ไม่สอดคล้องกับภาระงาน และเมื่อมีการดำเนินงานโครงการ คทช. จึงยิ่งเป็นการเพิ่มภาระงานมากยิ่งขึ้น

ด้านงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.21 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับน้อยทั้งสิ้น โดยด้านความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานได้รับคะแนนความเหมาะสมน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.00 คะแนน

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน พบว่า ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.27 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับน้อยทั้งสิ้น โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ ประเด็นด้านประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง ที่ระดับ 2.00 คะแนน

ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.94 คะแนน โดยประเด็นด้านหน่วยงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 3.25 คะแนน

ทั้งนี้ ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.50 คะแนน

ตารางที่ 5.131 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**2.56**	**มาก**	**0.43**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.14	น้อย	0.38
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	2.50	น้อย	0.53
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.43	น้อย	0.79
4. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.17	มาก	0.41
งบประมาณ	**2.21**	**น้อย**	**0.30**
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	2.43	น้อย	0.79
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน	2.00	น้อย	0.82
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน	**2.27**	**น้อย**	**0.19**
7. โครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)	2.38	น้อย	0.52
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.00	น้อย	0.00
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.43	น้อย	0.53
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.29	น้อย	0.76
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน	**2.94**	**มาก**	**0.44**
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน	2.63	มาก	0.74
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ	3.25	มาก	0.89
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**2.50**	**น้อย**	**0.33**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.69 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก

ด้านการจัดหาที่ดิน พบว่า ภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.61 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากและมากที่สุดทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านการออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินมีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.33 คะแนน *ด้านการจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.01 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.17 คะแนน ในขณะที่การประเมิน *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.46 คะแนน แต่หากพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า มี 4 ประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับมาก โดยประเด็นด้านการให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือนได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 2.75 คะแนน และประเด็นด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ด้านการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และด้านการช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน ได้รับคะแนนเท่ากัน ที่ระดับ 2.57 คะแนน

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจในด้านการจัดหาที่ดินได้มีการพิจารณาเรื่องการออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจากการสำรวจ พบว่า ร้อยละ 60.00 มีการดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในขณะที่ร้อยละ 40.00 มีการดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 5.132 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดหาที่ดิน	**2.61**	**มาก**	**0.72**
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)	2.83	มาก	1.36
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)	2.83	มาก	1.36
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้	2.67	มาก	1.31
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที	3.33	มากที่สุด	1.60

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.01**	**มาก**	**0.21**
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.17	มาก	1.60
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)	3.14	มาก	1.16
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน	3.00	มาก	1.39
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน	2.71	มาก	1.19
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.46**	**น้อย**	**0.15**
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.43	น้อย	1.13
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ	2.33	น้อย	1.28
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.57	มาก	1.28
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.57	มาก	1.04
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด	2.29	น้อย	0.93
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต	2.43	น้อย	0.99
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.57	มาก	1.16
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.29	น้อย	1.07
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.29	น้อย	1.07
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.50	น้อย	0.93
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.75	มาก	0.46
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม	2.50	น้อย	0.76
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.69**	**มาก**	**0.28**

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.63 คะแนน ซึ่งประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐานได้รับคะแนนมากที่สุด (2.88 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ปรากฏ 3 ประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านการสนับสนุนการเข้าถึง

แหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งได้รับคะแนนเท่ากัน ที่ระดับ 2.50 คะแนน และด้านการได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม ที่ระดับ 2.43 คะแนน

ตารางที่ 5.133 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.71	มาก	1.11
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.75	มาก	0.71
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	2.43	น้อย	0.53
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน	2.75	มาก	0.46
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.50	น้อย	0.93
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม	2.63	มาก	0.74
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.68	มาก	0.13
7.1 การพัฒนาที่ดิน	2.71	มาก	0.76
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.88	มาก	0.64
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.63	มาก	0.92
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.63	มาก	0.52
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.50	น้อย	0.55
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.71	มาก	0.49
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	2.63	มาก	0.92
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.63**	**มาก**	**0.31**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการฯ ส่งผลกระทบในภาพรวมในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.33 คะแนน โดยประเด็นด้านการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.00 คะแนน อย่างไรก็ตาม ปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนในระดับมาก คือ ประเด็นด้านชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น และด้านประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่ระดับ 2.63 คะแนน

ตารางที่ 5.134 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.38	น้อย	1.06
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.13	น้อย	0.99
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.13	น้อย	1.13
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.13	น้อย	0.99
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.00	น้อย	1.07
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.50	น้อย	1.31
7. การมีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.50	น้อย	1.07
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น	2.63	มาก	0.52
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.63	มาก	1.06
คะแนนเฉลี่ยผลกระทบ	**2.33**	**น้อย**	**0.24**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1) ปัญหาการดำเนินงาน

จากการสำรวจพบปัญหาในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย *การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย* ซึ่งพบว่ามีกลุ่มผู้เรียกร้องต้องการที่ดินอยู่ในแปลงที่ดินเป้าหมาย จึงทำให้การดำเนินการจัดที่ดินทำได้ยากมากขึ้น เนื่องจากมีเงื่อนไขของผู้เรียกร้องเข้ามาเป็นตัวแปร รวมทั้งในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินบางพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ยึดคืนมีสภาพขาดความเหมาะสมในการดำเนินโครงการฯ นอกจากนั้น ส.ป.ก. ยังไม่สามารถหาพื้นที่รองรับให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ยากไร้ทั้งหมดได้ รวมถึงการบังคับใช้คำสั่ง คสช. ที่ 36/2559 กรณีการยึดพื้นที่ (จัดหาที่ดิน) ไม่ก่อให้เกิดอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ทั้งยังมีกระบวนการและขั้นตอนมากส่งผลให้เกิดความยุ่งยากในการจัดหาพื้นที่เพื่อเข้าโครงการ คทช. ในขณะที่*ด้านการดำเนินงานในพื้นที่*พบประเด็นปัญหาการดำเนินการในคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ต้องรวบรวมเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งใช้ระยะเวลายาวนาน อีกทั้งการมีหน่วยงานจำนวนมากเข้าร่วมดำเนินการ แต่ยังขาดการสื่อสารและการบูรณาการการทำงานในพื้นที่ พร้อมทั้งยังมีปัญหาด้านแหล่งน้ำที่จะนำมาส่งเสริมการผลิตหรือทำการเกษตรในพื้นที่ และ*ด้านการให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก* พบว่า ผู้ได้รับการคัดเลือกยังมีความเข้าใจว่าเป็นการจัดที่ดินให้เป็นสิทธิรายบุคคล ไม่ใช่ในรูปแบบแปลงรวม ส่วนในด้าน*การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า เมื่อได้รับการจัดที่ดินแล้ว คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพไม่ได้เข้ามามีบทบาทมากนัก เนื่องจากเป็นการดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงาน ภารกิจจึงตกอยู่กับหน่วยงาน

เจ้าของพื้นที่ (ส.ป.ก.) และปัญหาด้านการจัดตั้งสหกรณ์ พบปัญหาเนื่องจากสมาชิกไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนร่วมกัน การรวมตัวจึงเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการได้รับจัดสรรที่ดินเท่านั้น ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรมีการพิจารณาให้ผู้ได้รับการจัดที่ดินทดลองทำประโยชน์ในพื้นที่ก่อน จึงจัดตั้งสหกรณ์ในภายหลัง พร้อมทั้งพัฒนาสมาชิกให้มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ การมีส่วนร่วม และการระดมทุนจัดตั้งสหกรณ์

ตารางที่ 5.135 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ปัญหาการดำเนินงาน	จำนวน	ลำดับ
1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย	5	1
2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย	1	4
3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่	0	-
4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน	0	-
5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก	3	3
6. การดำเนินงานในพื้นที่	4	2
7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3	3

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ประเด็นด้านข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยให้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ภายใต้การกำหนดกฎระเบียบที่มีกฎหมายรองรับ โดยได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ประกอบด้วย

(1) ควรมีการยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมในระยะ 3 ปีแรก กรณีที่ประชาชนยังไม่มีรายได้ โดยให้อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามและตรวจสอบผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข

(2) ควรเก็บค่าธรรมเนียมหลังจากผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินที่มีความพร้อมหรือหลังจากมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพจนประชาชนมีรายได้ โดยควรกำหนดระยะเวลาในการสิ้นสุดการยกเว้นค่าธรรมเนียมและเริ่มต้นเก็บค่าธรรมเนียมให้ชัดเจน

(3) ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่เหมาะสมกับกิจกรรมของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีรายได้ไม่เท่ากัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้และชุมชนมีความเข้มแข็ง

ในขณะที่ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเล็กน้อยที่เห็นว่าไม่ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียม เนื่องจากจะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนและอาจทำให้ประชาชนคิดว่าที่ดินไม่ใช่ของตนเอง จึงอาจไม่เกิดความหวงแหนและเห็นคุณค่าในที่ดินนั้น

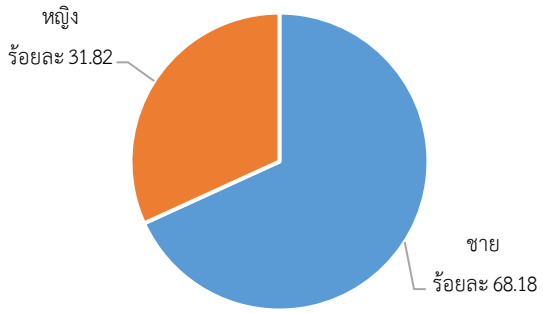
5.2.3 ที่ดินสาธารณประโยชน์

1) ข้อมูลประชากรศาสตร์

จากการประมวลผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล ปรากฏเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ คทช. ในที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวนรวม 22 ราย โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 68.18 และเพศหญิง ร้อยละ 31.82 ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 44 ปี และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. มาแล้วเฉลี่ย 2 ปี 8 เดือน ด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.18 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ในขณะที่ ร้อยละ 31.82 จบการศึกษาในระดับปริญญาโท นอกจากนั้น ด้านโครงสร้างการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.91 เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานระดับภูมิภาค ในขณะที่ ร้อยละ 9.09 ปฏิบัติงานในระดับจังหวัด และเมื่อพิจารณาในระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.91 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับกลางและระดับปฏิบัติ และร้อยละ 9.09 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายและระดับบริหาร

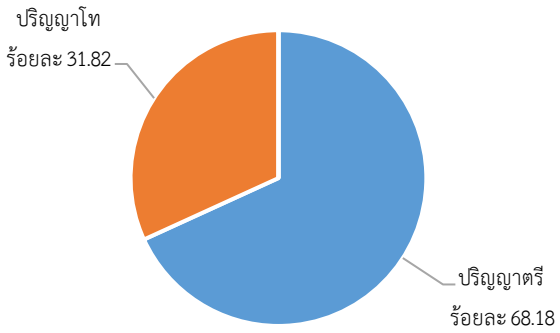
ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย การจัดที่ดิน ร้อยละ 90.91 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 4.55 และอื่นๆ ร้อยละ 4.55 โดยเป็นงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการจัดหาที่ดินแต่อย่างใด

ภาพที่ 5.221 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

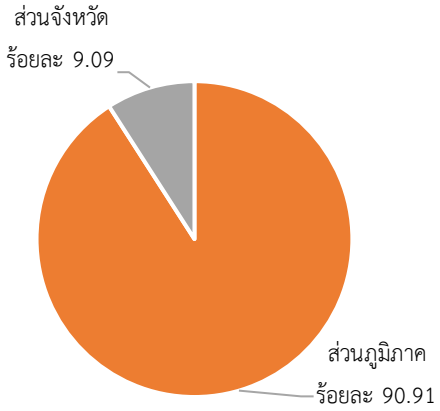
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.222 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

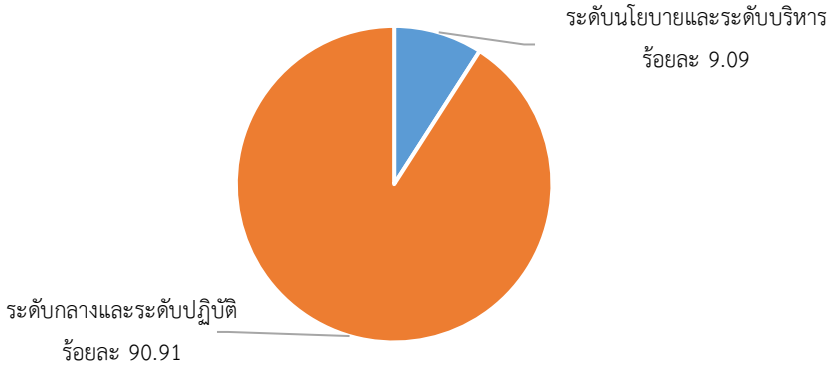
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.223 สัดส่วนโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

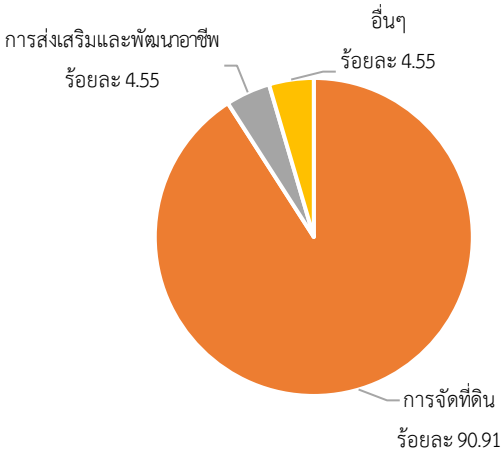
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.224 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.225 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายงานการประเมินผล

2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

การพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) และ 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) โดยรายละเอียดผลการประเมินในที่ดินสาธารณประโยชน์แสดงได้ดังนี้

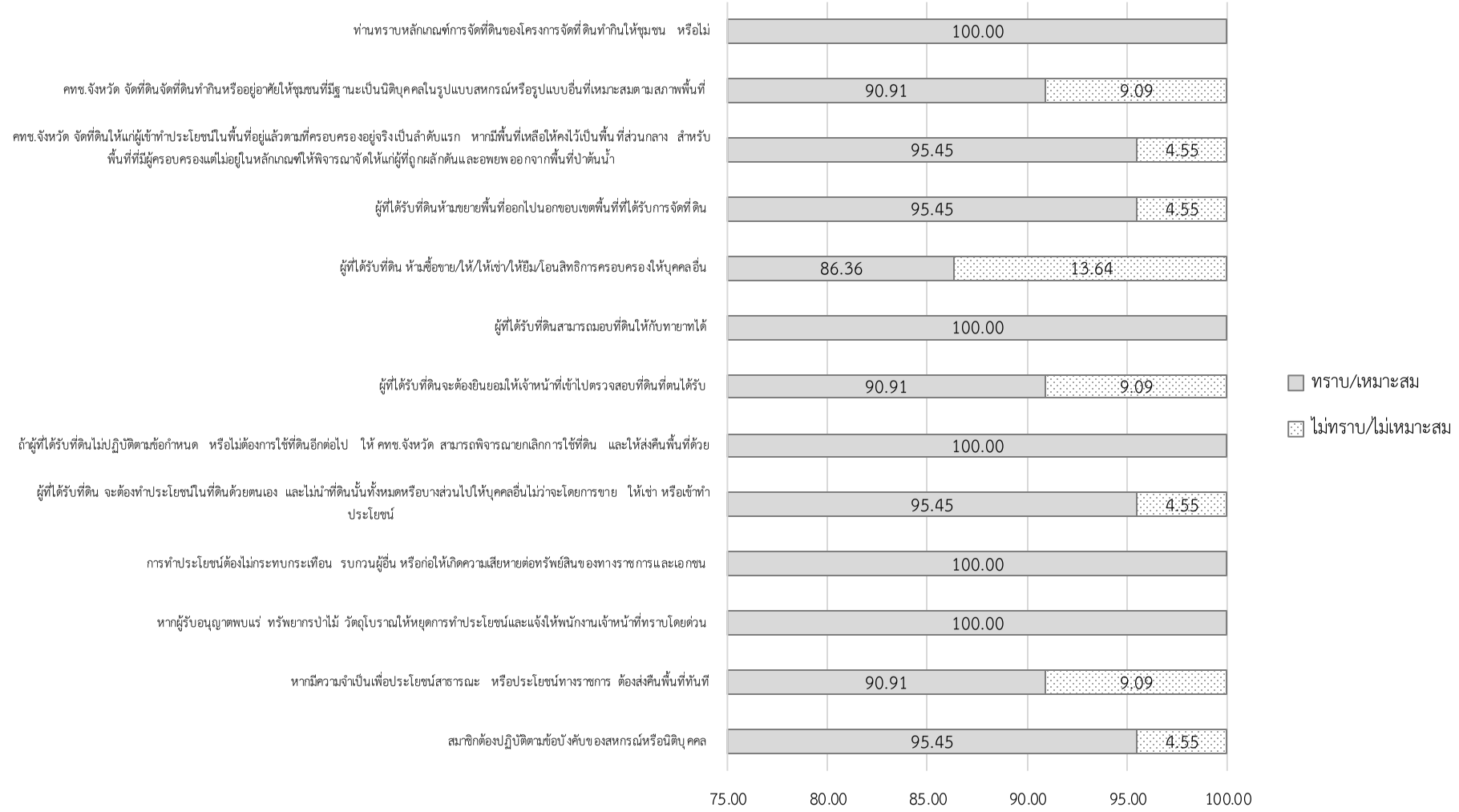
2.1.1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์โครงการฯ ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ในแต่ละประเด็น ปรากฏ 4 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเหมาะสม ร้อยละ 100.00 ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้” “ถ้าผู้ที่ได้รับที่ดินไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือไม่ต้องการใช้ที่ดินอีกต่อไปให้ คทช. จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนพื้นที่ด้วย” “การทำประโยชน์ต้องไม่กระทบกระเทือน รบกวนผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการและเอกชน”* และ *“หากผู้รับอนุญาตพบแร่ ทรัพยากรป่าไม้ วัตถุโบราณให้หยุดการทำประโยชน์และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน”*

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาในหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เหลือ ยังปรากฏ 7 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่าง (น้อยกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์มีความไม่เหมาะสม และปรากฏหนึ่งหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่าง (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์มีความไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินห้ามซื้อขาย/ให้/ให้เช่า/ให้ยืม/โอนสิทธิการครอบครองให้บุคคลอื่น”* ร้อยละ 13.64 โดยเห็นว่าควรให้มีการจดจำนองต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ เทียบเคียงกับที่ดินที่จัดในรูปแบบ ส.ป.ก. เนื่องจากประชาชนทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 5.226 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.04 คะแนน โดยในทุกประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งทั้งหมด ทั้งนี้ ปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด ที่ระดับ 3.32 คะแนน คือ ประเด็นด้านการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง แต่ยังควรจัดทำขอบเขตที่ดินหรือจัดให้มีเครื่องหมายแสดงขอบเขตที่ดินให้ประชาชนเห็นอย่างชัดเจนมากขึ้น และประเด็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ซึ่งอาจช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตารางที่ 5.136 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.18	เห็นด้วย	0.80
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.23	เห็นด้วย	0.69
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	2.77	เห็นด้วย	0.61
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง	3.32	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.48
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.55	เห็นด้วย	0.86
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.00	เห็นด้วย	0.53
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.20	เห็นด้วย	0.11
7.1 การพัฒนาที่ดิน	3.00	เห็นด้วย	0.67
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.21	เห็นด้วย	0.71
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.32	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.48
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.26	เห็นด้วย	0.45
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.22	เห็นด้วย	0.55
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.21	เห็นด้วย	0.42
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	3.10	เห็นด้วย	0.45
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.04**	**เห็นด้วย**	**0.26**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลด้านความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับของหน่วยงาน พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.74 คะแนน โดยประเด็นส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งประเด็นด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้รับคะแนนมากที่สุด (3.32 คะแนน) แต่ทั้งนี้ปรากฏประเด็นด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับน้อย ที่ระดับ 2.00 คะแนน

ด้านงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.53 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น โดยทั้งด้านความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน และความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน ได้รับคะแนนความเหมาะสมเท่ากัน ที่ระดับ 2.53 คะแนน

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด ที่ระดับ 2.71 คะแนน และประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง ที่ระดับ 2.33 คะแนน

ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.71 คะแนน โดยประเด็นด้านหน่วยงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการได้รับคะแนนในระดับมาก ที่ระดับ 3.00 คะแนน ในขณะที่ประเด็นด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานได้รับคะแนนในระดับน้อย ที่ระดับ 2.43 คะแนน

ทั้งนี้ ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.62 คะแนน

ตารางที่ 5.137 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**2.74**	**มาก**	**0.55**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.00	น้อย	0.87
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	2.73	มาก	0.77
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.91	มาก	0.68
4. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.32	มากที่สุด	0.57
งบประมาณ	**2.53**	**มาก**	**0.00**
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	2.53	มาก	0.70
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน	2.53	มาก	0.70
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน	**2.51**	**มาก**	**0.16**
7. โครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)	2.71	มาก	0.56
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.33	น้อย	0.73
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.48	น้อย	0.60
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.52	มาก	0.68
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน	**2.71**	**มาก**	**0.40**
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน	2.43	น้อย	0.81
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ	3.00	มาก	0.63
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**2.62**	**มาก**	**0.12**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.54 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก

ด้านการจัดหาที่ดิน พบว่า ภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.36 คะแนน โดยประเด็นด้านการออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้ ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.42 คะแนน เนื่องจากแม้การดำเนินการจะผ่านการตรวจสอบของ คทช. จังหวัดแล้ว แต่ประชาชนยังไม่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ ในขณะที่ประเด็นด้านความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 2.79 คะแนน ส่วน*ด้านการจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 2.91 คะแนน และการประเมิน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับ 2.49 คะแนน โดยประเด็นด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดและการช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิตได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.00 คะแนน และด้านการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 2.88 คะแนน

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจในด้านการจัดหาที่ดินได้มีการพิจารณาเรื่องการออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจากการสำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.14 การดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในขณะที่ ร้อยละ 42.86 มีการดำเนินการที่เป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 5.138 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดหาที่ดิน	**2.36**	**น้อย**	**0.46**
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)	2.79	มาก	1.41
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)	2.53	มาก	1.32
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้	2.42	น้อย	1.32
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที	2.50	น้อย	1.33
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**2.75**	**มาก**	**0.13**
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)	2.91	มาก	0.68

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)	2.73	มาก	0.55
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน	2.77	มาก	0.43
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน	2.59	มาก	0.59
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.49**	**น้อย**	**0.35**
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.44	น้อย	1.31
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ	2.75	มาก	1.41
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.75	มาก	1.41
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.88	มาก	1.46
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด	2.14	น้อย	1.09
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต	2.43	น้อย	1.23
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.71	มาก	1.36
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.00	น้อย	0.95
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.00	น้อย	0.95
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.86	มาก	1.41
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.86	มาก	1.41
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม	2.11	น้อย	1.08
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.54**	**มาก**	**0.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.80 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว ได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 3.11 คะแนน แต่ทั้งนี้ ปรากฏประเด็นด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน ที่ได้รับคะแนนในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.46 คะแนน

ตารางที่ 5.139 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.00	มาก	0.47
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.11	มาก	0.57
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	2.80	มาก	0.70
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน	2.79	มาก	0.63
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.55	มาก	0.89
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม	2.60	มาก	0.68
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.67	มาก	0.13
7.1 การพัฒนาที่ดิน	2.62	มาก	0.77
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.46	น้อย	0.97
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.85	มาก	0.80
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.69	มาก	0.75
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.62	มาก	0.77
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.77	มาก	0.83
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	2.86	มาก	0.66
คะแนนเฉลี่ยผลลิต	**2.80**	**มาก**	**0.22**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการฯ ส่งผลกระทบในภาพรวมในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.40 คะแนน โดยด้านการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 1.94 คะแนน และด้านประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 2.89 คะแนน

ตารางที่ 5.140 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.62	มาก	0.97
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.17	น้อย	1.04
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.44	น้อย	1.04
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.24	น้อย	1.03
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	1.94	น้อย	1.09
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.25	น้อย	1.06
7. การมีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.56	มาก	0.92
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น	2.53	มาก	1.01
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.89	มาก	0.88
คะแนนเฉลี่ยผลกระทบ	**2.40**	**น้อย**	**0.29**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1) ปัญหาการดำเนินงาน

จากการสำรวจพบปัญหาการดำเนินงาน ประกอบด้วย *ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย* โดยพบว่าข้อมูลการครอบครองที่ดินของบุคคลไม่เป็นปัจจุบันและคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เช่น ข้อมูลรายชื่อและรูปแปลงที่ดินที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ประชาชนบางกลุ่ม พร้อมทั้งในบางแปลงที่ดินไม่สามารถระบุผู้ครอบครองที่แท้จริงได้ นอกจากนั้น *ด้านการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน* พบว่า บางครัวเรือนมีการครอบครองที่ดินมากกว่าขนาดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยการกำหนดขนาดการครอบครองเป็นไปตามการครอบครองเดิม ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ยินยอมแบ่งที่ดินไว้เป็นพื้นที่ส่วนกลางเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันในชุมชน และบางพื้นที่เป็นการจัดที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยเท่านั้น โดยไม่มีที่ดินทำกิน และปัญหา*การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก* พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และชี้แจงเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ สิทธิ และข้อห้ามให้ประชาชนและผู้นำชุมชนได้รับทราบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งประชาชนบางส่วนไม่มีความต้องการ ไม่เห็นความสำคัญ และไม่ยอมรับเรื่องการจัดตั้งกลุ่มหรือสหกรณ์

ตารางที่ 5.141 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ดินสาธารณประโยชน์

ปัญหาการดำเนินงาน	จำนวน	ลำดับ
1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย	6	4
2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย	9	1
3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่	4	5
4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน	8	2
5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก	7	3
6. การดำเนินงานในพื้นที่	6	4
7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	1	6

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ประเด็นด้านข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยให้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียม เพื่อนำเงินที่ได้มาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยควรมีการจัดเก็บในอัตราที่เหมาะสม (พอสมควรแก่ฐานะ) ทั้งนี้ มีการให้ข้อเสนอแนะด้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ประกอบด้วย

(1) การจัดเก็บค่าธรรมเนียมควรกำหนดระเบียบและกฎหมายให้ชัดเจนก่อนจะดำเนินการ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีวิธีการที่ชัดเจนหรือกฎ/ระเบียบที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ถือปฏิบัติ เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมจะต้องเก็บจากสหกรณ์ฯ ผู้ได้รับอนุญาต หรือเก็บจากประชาชน นอกจากนั้น การออกหลักฐานแสดงการจ่ายค่าธรรมเนียม ควรกำหนดให้เป็นมาตรฐานหรือรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศ รวมถึงควรมีการระบุวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บฯ ให้ชัดเจน อีกทั้งควรสร้างความเข้าใจกับประชาชนในประเด็นดังกล่าวด้วย

(2) การกำหนดค่าธรรมเนียมควรเป็นไปตามข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการกำหนดอัตราไม่เท่ากัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกำหนดไว้ในราคา 10-20 บาท/ไร่/ปี ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำมาก เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนในการถือครองที่ดิน

5.2.4 พื้นที่ป่าชายเลน

1) ข้อมูลประชากรศาสตร์

จากการประมวลผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล ปรากฏเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ คทช. ในพื้นที่ป่าชายเลน จำนวน 2 ราย โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 50.00 และเพศหญิง ร้อยละ 50.00 ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 38 ปี และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. มาแล้วเฉลี่ย 4 ปี 7 เดือน ด้านการศึกษา พบว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.00 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 50.00 นอกจากนั้น ด้านโครงสร้างการปฏิบัติงาน เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานระดับภูมิภาค และเมื่อพิจารณาในระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงาน พบว่า เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับกลางและระดับปฏิบัติ ทั้งนี้ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดหาที่ดิน ร้อยละ 100.00

2) รายงานการประเมินผล

2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

การพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) และ 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) โดยรายละเอียดผลการประเมินในพื้นที่ป่าชายเลนแสดงได้ดังนี้

2.1.1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์โครงการฯ ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และเมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ในแต่ละประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับทุกหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินของโครงการฯ

ทั้งนี้ สำหรับประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50.00 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่อีกร้อยละ 50.00 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาใช้ประโยชน์ในรูปป่าชุมชน

2.1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.17 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด ปรากฏ 3 ประเด็น ได้แก่ หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง และโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม ที่ระดับ 3.50 คะแนน ในขณะที่ประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วย และได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.50 คะแนน ทั้งนี้ การดำเนินการจัดที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน เป็นการอนุญาตให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าวยังสามารถอยู่อาศัยในพื้นที่ต่อไปได้ โดยไม่ได้มีการดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่แต่อย่างใด ดังนั้น การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ จึงมีการยกเว้นการประเมินผลในด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ และการดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ

ตารางที่ 5.142 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.71
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.00	เห็นด้วย	1.41
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	3.00	เห็นด้วย	1.41
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง	3.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.71
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.50	ไม่เห็นด้วย	2.12
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.71
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ			
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ			
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.17**	**เห็นด้วย**	**0.41**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลด้านความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับของหน่วยงาน พบว่า ในประเด็น *ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมาก โดยประเด็นด้านความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย และความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมาก ที่ระดับ 3.00 คะแนน ในขณะที่ประเด็นด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.00 คะแนน

ด้านงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน โดยประเด็นด้านความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานได้รับคะแนนในระดับมาก ที่ระดับ 3.00 คะแนน แต่ทั้งนี้ ประเด็นด้านความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานได้รับคะแนนในระดับน้อย ที่ระดับ 2.50 คะแนน

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน พบว่า ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.63 คะแนน โดยประเด็นด้านประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมาก ที่ระดับ 3.00 คะแนน

ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.50 คะแนน โดยประเด็นด้านหน่วยงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการได้รับคะแนนในระดับมาก ที่ระดับ 3.00 คะแนน ในขณะที่ประเด็นด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน ได้รับคะแนนในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.00 คะแนน

ทั้งนี้ ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.66 คะแนน

ตารางที่ 5.143 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**2.75**	**มาก**	**0.50**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.00	น้อย	1.41
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	3.00	มาก	0.00
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.00	มาก	0.00
4. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.00	มาก	0.00
งบประมาณ	**2.75**	**มาก**	**0.35**
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	2.50	น้อย	0.71
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน	3.00	มาก	0.00
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน	**2.63**	**มาก**	**0.25**
7. โครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)	2.50	น้อย	0.71
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.50	น้อย	0.71
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.50	น้อย	0.71

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	3.00	มาก	0.00
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน	**2.50**	**น้อย**	**0.71**
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน	2.00	น้อย	0.00
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ	3.00	มาก	1.41
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**2.66**	**มาก**	**0.12**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.73 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก *ด้านการจัดหาที่ดิน* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.70 คะแนน โดยประเด็นด้านความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 4.00 คะแนน ส่วน*ด้านการจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)* พบว่าในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน โดยประเด็นด้านการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.50 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินโครงการฯ ได้มีการยกเว้นการประเมินผลในประเด็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจในด้านการจัดหาที่ดินได้มีการพิจารณาเรื่องการออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจากการสำรวจ พบว่า การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้ ร้อยละ 100.00

ตารางที่ 5.144 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดหาที่ดิน	**2.70**	**มาก**	**1.10**
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)	4.00	มากที่สุด	2.83

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)	3.00	มาก	2.12
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้	3.00	มาก	2.12
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที	2.50	น้อย	0.71
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**2.75**	**มาก**	**0.50**
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)	2.50	น้อย	0.71
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)	2.50	น้อย	0.71
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน	3.50	มากที่สุด	0.71
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน	2.50	น้อย	0.71
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ			
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด			
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต			
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน			
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด			
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน			
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน			
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม			
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.73**	**มาก**	**0.04**

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.50 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย ยกเว้นประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคลที่ได้รับคะแนนในระดับมาก ที่ระดับ 3.00 คะแนน ทั้งนี้ ประเด็นด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.00 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 5.145 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.00	มาก	0.00
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.50	น้อย	0.71
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	2.50	น้อย	0.71
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน	2.50	น้อย	0.71
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.00	น้อย	1.41
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม	2.50	น้อย	0.71
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ			
7.1 การพัฒนาที่ดิน			
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม			
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน			
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ			
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.50**	**น้อย**	**0.45**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการฯ ส่งผลกระทบในภาพรวมในระดับน้อยที่สุด ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 0.67 คะแนน

ตารางที่ 5.146 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	1.50	น้อยที่สุด	2.12
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	1.00	น้อยที่สุด	1.41
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	1.00	น้อยที่สุด	1.41
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	0.00	น้อยที่สุด	0.00
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	0.00	น้อยที่สุด	0.00
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.00	น้อยที่สุด	0.00
7. การมีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.00	น้อยที่สุด	0.00
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น	1.50	น้อยที่สุด	2.12
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	1.00	น้อยที่สุด	1.41
คะแนนเฉลี่ยผลกระทบ	**0.67**	**น้อยที่สุด**	**0.66**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1) ปัญหาการดำเนินงาน

จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานในพื้นที่ป่าชายเลน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย ด้านขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ และด้านการให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก

ตารางที่ 5.147 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าชายเลน

ปัญหาการดำเนินงาน	จำนวน
1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย	0
2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย	1
3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่	1
4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน	0
5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก	1
6. การดำเนินงานในพื้นที่	0
7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	0

ที่มา: จากการสำรวจ

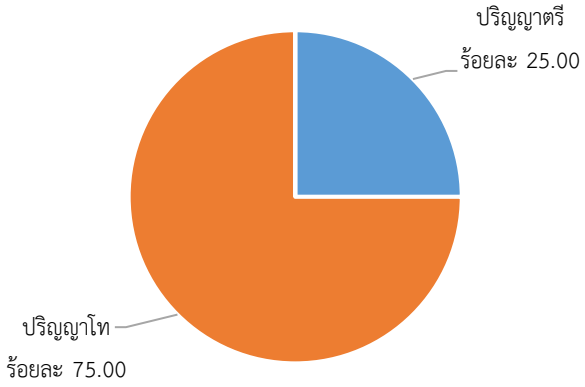
5.2.5 ที่ราชพัสดุ

1) ข้อมูลประชากรศาสตร์

จากการประมวลผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล ปรากฏเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ คทช. ในที่ราชพัสดุ จำนวนรวม 4 ราย โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 50.00 และเพศหญิง ร้อยละ 50.00 ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 46 ปี และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. มาแล้วเฉลี่ย 3 ปี ด้านการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 75.00 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 25.00 นอกจากนั้น ด้านโครงสร้างการปฏิบัติงาน ร้อยละ 100.00 เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานระดับภูมิภาค และเมื่อพิจารณาในระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 100.00 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายและระดับบริหาร

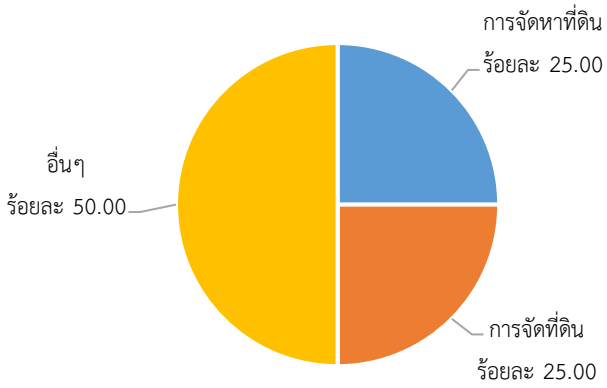
ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน ร้อยละ 25.00 การจัดที่ดิน ร้อยละ 25.00 และอื่นๆ เช่น งานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 50.00 ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมิได้มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแต่อย่างใด

ภาพที่ 5.227 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.228 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายงานการประเมินผล

2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

การพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) และ 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) โดยรายละเอียดผลการประเมินในที่ราชพัสดุแสดงได้ดังนี้

2.1.1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์โครงการฯ ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ในแต่ละประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าหลักเกณฑ์มีความเหมาะสม โดยหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ร้อยละ 100.00 เห็นว่ามีความเหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ “อัตราค่าเช่าเพื่ออยู่อาศัย ไม่ต่ำกว่าตารางวาละ 0.25 บาท/เดือน และเพื่อประกอบการเกษตร อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่าไร่ละ 200 บาท/ปี” “ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้” “ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ” “ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน ต้องส่งคืนพื้นที่ให้แก่สหกรณ์และแจ้งสำนักงานธนารักษ์พื้นที่” และ “ให้ทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามเหมาะสม” และปรากฏ 2 หลักเกณฑ์ ที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วน (ร้อยละ 25.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริง หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์จะถูกจัดสรรแก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้ที่อยู่ในที่จะจัดที่ดินใกล้เคียง”* เนื่องจากเห็นควรให้สงวนพื้นที่ส่วนที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์ดังกล่าวในรูปของที่ราชพัสดุต่อไป และหลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/โอนสิทธิการเช่าให้บุคคลอื่น”*

นอกจากนั้น ยังปรากฏหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วน (ร้อยละ 50.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *“สำนักงานธนารักษ์พื้นที่จัดที่ดินให้ชุมชนที่ในรูปแบบสหกรณ์เช่าเพื่ออยู่อาศัยและประกอบการเกษตร”* เนื่องจากการจัดให้เช่าในรูปของการรวมกลุ่มสหกรณ์เป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ แต่การดำเนินการเป็นไปได้ยาก อีกทั้งสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวย ส่งผลให้การนำที่ราชพัสดุมาเข้าร่วมโครงการ คทช. มีจำนวนน้อย ทั้งนี้ เห็นว่าควรปรับปรุงแนวทางให้เป็นการทำสัญญาเช่าเป็นรายแปลง แต่ให้รวมกลุ่มเป็นสหกรณ์สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จะทำให้การนำที่ราชพัสดุมาเข้าร่วมโครงการ คทช. มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาพที่ 5.229 การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม การพัฒนาที่ดิน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 3.67 คะแนน แต่ทั้งนี้ ปรากฏประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย คือ หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่ระดับ 2.25 คะแนน

ตารางที่ 5.148 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.25	ไม่เห็นด้วย	0.96
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.67	เห็นด้วย	0.58
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	3.33	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง	3.33	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.00	เห็นด้วย	1.00
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.37
7.1 การพัฒนาที่ดิน	3.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.58
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.25	เห็นด้วย	0.50
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.75	เห็นด้วย	0.50
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	3.00	เห็นด้วย	0.82
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.08**	**เห็นด้วย**	**0.46**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลด้านความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับของหน่วยงาน พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.90 คะแนน โดยประเด็นด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.67 คะแนน ในขณะที่ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการได้รับคะแนนในระดับน้อย ที่ระดับ 2.50 คะแนน เนื่องจากเจ้าหน้าที่บางคนในพื้นที่ยังไม่เข้าใจกระบวนการการพิจารณาดำเนินการ โดยเฉพาะในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ทำให้การแบ่งแปลงหรือการจัดสรรพื้นที่สำหรับพื้นที่ส่วนกลางมีความคลาดเคลื่อน

ด้านงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.00 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับน้อยทั้งสิ้น ที่ระดับ 2.00 คะแนน

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน พบว่า ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.00 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น ที่ระดับ 3.00 คะแนน

ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.13 คะแนน

ทั้งนี้ ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.76 คะแนน

ตารางที่ 5.149 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**2.90**	**มาก**	**0.52**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.67	มาก	0.58
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	2.50	น้อย	0.58
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.75	มาก	0.96
4. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.67	มากที่สุด	0.58
งบประมาณ	**2.00**	**น้อย**	**0.00**
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	2.00	น้อย	0.00
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน	2.00	น้อย	0.00

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน	**3.00**	**มาก**	**0.00**
7. โครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)	3.00	มาก	1.00
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	3.00	มาก	1.00
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	3.00	มาก	1.00
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	3.00	มาก	0.00
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน	**3.13**	**มาก**	**0.18**
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน	3.25	มาก	0.50
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ	3.00	มาก	0.00
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**2.76**	**มาก**	**0.51**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.76 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก*ด้านการจัดหาที่ดิน* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 3.25 คะแนน ส่วน*ด้านการจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากและมากที่สุดทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.33 คะแนน ในขณะที่การประเมิน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจ

ในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.46 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย โดยปรากฏประเด็นด้านการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน ที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ที่ระดับ 2.67 คะแนน

ตารางที่ 5.150 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดหาที่ดิน	**2.75**	**มาก**	**0.73**
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)	3.25	มาก	0.50
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)	3.25	มาก	0.50
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้	2.75	มาก	0.50
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที	3.00	มาก	0.82
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.08**	**มาก**	**0.32**
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.33	มากที่สุด	1.73
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)	3.33	มากที่สุด	1.73
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน	2.67	มาก	1.41
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน	3.00	มาก	1.50
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.46**	**น้อย**	**0.13**
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.50	น้อย	1.50
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ	2.50	น้อย	1.50
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.50	น้อย	1.50
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.67	มาก	1.41
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด	2.33	น้อย	1.26

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต	2.33	น้อย	1.26
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.33	น้อย	1.26
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.33	น้อย	1.26
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.33	น้อย	1.26
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.67	มาก	1.41
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.50	น้อย	1.50
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม	2.50	น้อย	1.50
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.76**	**มาก**	**0.31**

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.82 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก แต่ทั้งนี้ปรากฏประเด็นด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว และด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ได้รับคะแนนในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.50 และ 2.33 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 5.151 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.75	มาก	0.50
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.50	น้อย	0.58
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	3.00	มาก	1.00
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน	3.00	มาก	0.82
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.33	น้อย	0.58
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม	3.00	มาก	1.00
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.00	มาก	0.00
7.1 การพัฒนาที่ดิน	3.00	มาก	1.00

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.00	มาก	0.82
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.00	มาก	1.00
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.00	มาก	1.00
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.00	มาก	1.00
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.00	มาก	1.00
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	3.00	มาก	1.00
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.82**	**มาก**	**0.35**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าในภาพรวมโครงการฯ ส่งผลกระทบในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.42 คะแนน โดยปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ และด้านการลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ ที่ระดับ 1.75 และ 2.00 คะแนน ตามลำดับ และประเด็นที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ประเด็นด้านประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่ระดับ 3.00 คะแนน

ตารางที่ 5.152 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.00	มาก	0.00
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.00	น้อย	1.41
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	1.75	น้อยที่สุด	1.26
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.25	น้อย	0.50
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.25	น้อย	0.50
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.75	มาก	0.50
7. การมีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.75	มาก	0.50
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น	2.50	น้อย	0.58
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.50	น้อย	0.58
คะแนนเฉลี่ยผลกระทบ	**2.42**	**น้อย**	**0.40**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1) ปัญหาการดำเนินงาน

จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานในที่ราชพัสดุ 2 ประเด็น คือ *การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย* กล่าวคือ เกิดปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนผู้ถือครองที่อยู่ในที่ดินเดิม (กรณีไม่ใช่แปลงว่าง) และ*การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* คือ การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของหน่วยงานขาดความจริงจังและการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง

ตารางที่ 5.153 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในที่ราชพัสดุ

ปัญหาการดำเนินงาน	จำนวน
1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย	1
2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย	0
3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่	0
4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน	0
5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก	0
6. การดำเนินงานในพื้นที่	0
7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	1

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ประเด็นด้านข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พบว่า เจ้าหน้าที่เห็นด้วยให้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เข้าใช้ประโยชน์ที่ดินตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้เป็นไปตามแนวทางและวิธีการที่กำหนด

5.2.6 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*

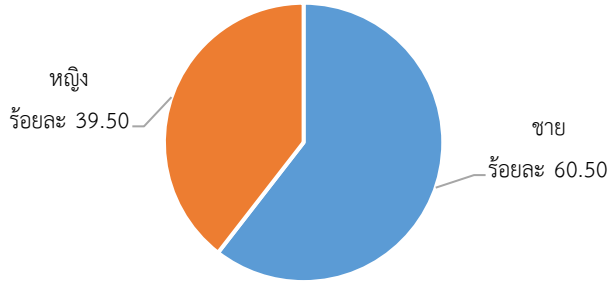
1) ข้อมูลประชากรศาสตร์

จากการประมวลผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล ปรากฏเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในโครงการ คทช. จำนวนรวม 119 ราย โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 60.50 และเพศหญิง ร้อยละ 39.50 ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 46 ปี และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คทช. มาแล้วเฉลี่ย 2 ปี 7 เดือน ด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.14 รองลงมา คือ จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 36.97 ปริญญาเอก ร้อยละ 3.36 และอื่นๆ เช่น ปวช. และ ปวส. ร้อยละ 2.52 นอกจากนั้น ด้านโครงสร้างการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.64 เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน

* การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการจำแนกกลุ่มผู้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพออกจากการสำรวจที่จำแนกตามประเภทพื้นที่ เนื่องจากไม่สามารถจำแนกเจ้าหน้าที่ในกลุ่มดังกล่าวตามพื้นที่การดำเนินงานได้ กล่าวคือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในจังหวัดหนึ่งมีความรับผิดชอบในหลายประเภทพื้นที่

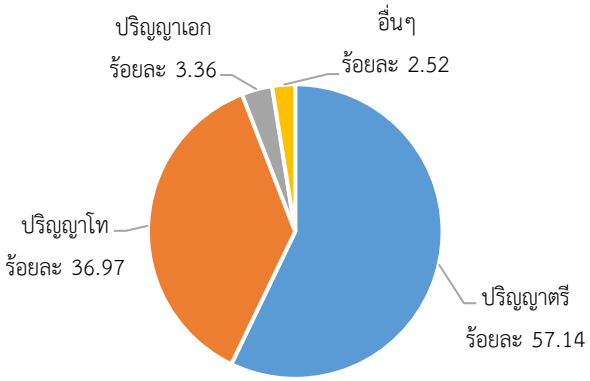
ระดับภูมิภาค ในขณะที่ ร้อยละ 3.36 ปฏิบัติงานในระดับจังหวัด และเมื่อพิจารณาในระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.92 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับกลางและระดับปฏิบัติ และร้อยละ 10.08 เป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายและระดับบริหาร

ภาพที่ 5.230 สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

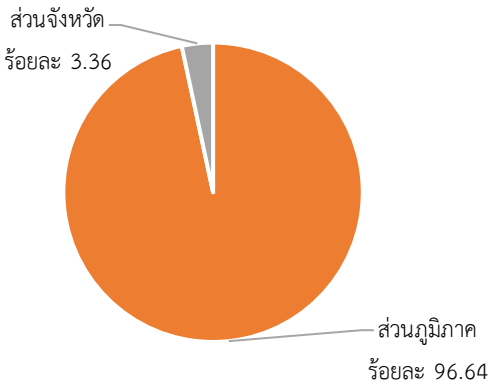
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.231 สัดส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

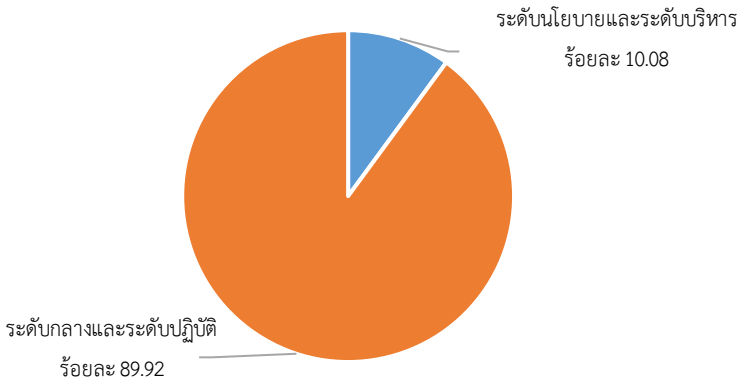
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.232 สัดส่วนโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

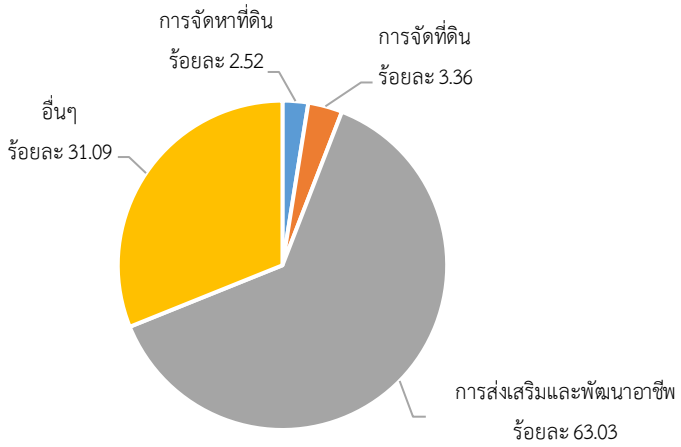
ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.233 สัดส่วนระดับความรับผิดชอบตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 5.234 สัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายงานการประเมินผล

2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

การพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้/ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) และ 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) โดยรายละเอียดผลการประเมินในส่วนของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแสดงได้ดังนี้

2.1.1) การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

(1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.15 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งทั้งหมด ทั้งนี้ ปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน ที่ระดับ 3.46 และ 3.45 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 5.154 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.10	เห็นด้วย	0.76
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.23	เห็นด้วย	0.67
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	3.05	เห็นด้วย	0.60
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง	3.32	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.52
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.91	เห็นด้วย	0.72
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.07	เห็นด้วย	0.54
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.55
7.1 การพัฒนาที่ดิน	3.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.55
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.46	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.57
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.55
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.55
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.56
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	3.37	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.54
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.15**	**เห็นด้วย**	**0.16**

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลด้านความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับของหน่วยงาน พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.64 คะแนน โดยประเด็นย่อยส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมาก ยกเว้นประเด็นด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับน้อย ที่ระดับ 2.23 คะแนน

ด้านงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.38 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับน้อยทั้งสิ้น โดยด้านความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานได้รับคะแนนความเหมาะสมน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.35 คะแนน

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน พบว่า ในภาพรวมของการประเมินความเหมาะสมได้รับคะแนนในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.70 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านโครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด ได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 2.84 คะแนน

ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.79 คะแนน

ทั้งนี้ ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.63 คะแนน

ตารางที่ 5.155 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**2.64**	**มาก**	**0.35**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.23	น้อย	0.71
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	2.61	มาก	0.68
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.65	มาก	0.65
4. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.08	มาก	0.63
งบประมาณ	**2.38**	**น้อย**	**0.04**
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน	2.35	น้อย	0.77
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน	2.41	น้อย	0.78

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน	**2.70**	**มาก**	**0.14**
7. โครงสร้างการบริหารจัดการที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)	2.84	มาก	0.55
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.53	มาก	0.60
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.79	มาก	0.60
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)	2.65	มาก	0.60
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน	**2.79**	**มาก**	**0.26**
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน	2.61	มาก	0.71
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ	2.97	มาก	0.52
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**2.63**	**มาก**	**0.18**

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลด้านความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.76 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก *ด้านการจัดหาที่ดิน* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.73 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านการออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 2.88 คะแนน ส่วน*ด้านการจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.83 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นด้านความโปร่งใสยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ที่ระดับ 2.91 คะแนน และการประเมิน*ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*

ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.72 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นด้านการให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุดที่ระดับ 2.92 คะแนน

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจในด้านการจัดหาที่ดิน ได้มีการพิจารณาเรื่องการออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจากการสำรวจ พบว่า ร้อยละ 55.81 การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนด ในขณะที่ ร้อยละ 44.19 การดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 5.156 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดหาที่ดิน	**2.73**	**มาก**	**0.58**
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)	2.74	มาก	1.43
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)	2.63	มาก	1.37
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้	2.67	มาก	1.40
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที	2.88	มาก	1.54
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**2.83**	**มาก**	**0.08**
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)	2.91	มาก	1.50
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)	2.81	มาก	1.44
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน	2.88	มาก	1.45
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน	2.73	มาก	1.41
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.72**	**มาก**	**0.13**
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.58	มาก	1.31
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ	2.81	มาก	1.36

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.75	มาก	1.33
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.86	มาก	1.39
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด	2.61	มาก	1.36
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต	2.60	มาก	1.33
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.80	มาก	1.39
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.56	มาก	1.34
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.55	มาก	1.34
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.87	มาก	1.42
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.92	มาก	1.44
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม	2.72	มาก	1.36
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.76**	**มาก**	**0.18**

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ***มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.89 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากทุกประเด็นที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น โดยปรากฏ 2 ประเด็นที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว ที่ระดับ 3.02 และ 3.01 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 5.157 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.86	มาก	0.86
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.01	มาก	0.80
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม	2.87	มาก	0.74
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน	2.96	มาก	0.81
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.77	มาก	0.87

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม	2.80	มาก	0.69
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.92	มาก	0.07
7.1 การพัฒนาที่ดิน	2.94	มาก	0.63
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.85	มาก	0.75
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.02	มาก	0.66
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.95	มาก	0.68
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.84	มาก	0.74
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.93	มาก	0.74
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ	2.91	มาก	0.70
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.89**	**มาก**	**0.26**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการฯ ส่งผลกระทบในภาพรวมในระดับ***น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.30 คะแนน โดยด้านประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 2.57 คะแนน ในขณะที่ด้านการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.01 คะแนน

ตารางที่ 5.158 ระดับผลกระทบจากโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.40	น้อย	1.26
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.29	น้อย	1.16
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.40	น้อย	1.18
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.20	น้อย	1.21
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ	2.01	น้อย	1.17
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.27	น้อย	1.17
7. การมีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2.26	น้อย	1.14
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น	2.28	น้อย	1.23
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.57	มาก	1.21
คะแนนเฉลี่ยผลกระทบ	**2.30**	**น้อย**	**0.15**

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1) ปัญหาการดำเนินงาน

จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานในส่วนของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้แก่ *การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* โดยสืบเนื่องมาจากงบประมาณจากแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอ ส่งผลให้กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการขาดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ เช่น ไฟฟ้าและน้ำเพื่อการเกษตร การไม่มีพื้นที่ส่วนกลางในการรวมตัวเพื่อประกอบกิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ นอกจากนี้ จากการให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพแก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุไม่สามารถจดบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ และราษฎรบางส่วนยังไม่ให้ความสนใจในการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน ในขณะที่ด้าน*การดำเนินงานในพื้นที่* พบประเด็นปัญหาด้านการวางแผนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติยังขาดความชัดเจน พร้อมทั้งบางกรณีพื้นที่โครงการฯ ไม่ได้เป็นแปลงที่ดินผืนเดียวกัน แต่อยู่กระจัดกระจาย ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความล่าช้า และพบว่ายังมีเกษตรกรไม่เข้าใจในโครงการฯ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์และการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ เป็นไปอย่างจำกัด นอกจากนั้น ประเด็นด้าน*ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย* พบว่า ข้อมูลรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินในบางพื้นที่มีความไม่ชัดเจน เช่น ไม่มีเลขบัตรประจำตัวประชาชน มีชื่อแต่ไม่มีนามสกุล บางแปลงไม่มีชื่อผู้ครอบครอง และหลายแปลงเป็นชื่อผู้ครอบครองคนเดียวกัน อีกทั้งข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ประชาชนที่ครอบครองพื้นที่ไม่ใช่เกษตรกรผู้อาศัยและมีชื่ออยู่เดิม ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการตรวจสอบจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ ทำให้การดำเนินการมีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เกษตรกรบางรายไม่ได้อยู่ในพื้นที่ จึงทำให้ยากแก่การรวมกลุ่ม

ตารางที่ 5.159 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ปัญหาการดำเนินงาน	จำนวน	ลำดับ
1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย	19	4
2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย	22	3
3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่	17	6
4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน	19	4
5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก	18	5
6. การดำเนินงานในพื้นที่	27	2
7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	38	1

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ประเด็นด้านข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินในโครงการ คทช. เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยให้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราต่ำหรือในอัตราที่เหมาะสม (พอสมควรแก่ฐานะ) โดยให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ประกอบด้วย

(1) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกิดความรับผิดชอบและจัดทำประโยชน์ในพื้นที่อย่างคุ้มค่าและเต็มที่ จนก่อให้เกิดรายได้และนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(2) เป็นการเพิ่มจิตสำนึกและการเห็นคุณค่าของที่ดินที่ได้รับ

(3) ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามประเภทของการใช้ประโยชน์ในที่ดินและควรมีการจัดการที่เป็นสัดส่วนและเป็นระบบ

(4) ที่ดินสาธารณประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัย เห็นควรให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราต่ำ ส่วนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรและทำประโยชน์ด้านอื่นๆ จึงควรจัดเก็บตามขนาดพื้นที่

ในขณะที่ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเล็กน้อยที่เห็นว่าไม่ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียม เนื่องจากเป็นโครงการของภาครัฐ ซึ่งควรเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้ได้รับอนุญาตในการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือหากต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วม ควรให้ประชาชน/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันจ่าย โดยหากยึดตามระเบียบเดิมที่ใช้บังคับทั่วไปที่กำหนดให้ผู้ขอใช้พื้นที่ (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ต้องเป็นผู้จ่ายค่าธรรมเนียม อาจทำให้จังหวัดไม่ให้ความร่วมมือและอาจเกิดการติดขัดในการดำเนินการได้ ซึ่งปัจจุบันทางจังหวัดไม่มีงบประมาณสนับสนุนหรือจัดสรรงบประมาณสำหรับใช้เป็นค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยเฉพาะ

5.3 ผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็น

ตามขอบเขตของการดำเนินงานโครงการกำหนดให้มีการจัดประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อประมวลผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตลอดจนรับทราบประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติ ระดมความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 4 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าครั้งละ 60 คน ซึ่งตลอดการดำเนินโครงการฯ ที่ปรึกษาได้ดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็นฯ จำนวนรวม 4 ครั้ง แสดงรายละเอียดได้ดังนี้

5.3.1 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้)

1) ผลการจัดประชุม

การประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้) โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ดำเนินการเมื่อวันอังคารที่ 25 มิถุนายน 2562 ณ ห้องท่าชนะ-กาญจนดิษฐ์ โรงแรม เค พาร์ค แกรนด์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เวลา 09.00–13.30 น. โดยมีนายจเร ขวัญเกิด ปลัดจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นประธานการประชุม มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน 67 คน แสดงดังตารางที่ 5.160

ตารางที่ 5.160 จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้)

	จังหวัด/หน่วยงาน	จำนวน (คน)
1	หน่วยงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี	28
2	หน่วยงานจังหวัดตรัง	16
3	หน่วยงานจังหวัดกระบี่	14
4	หน่วยงานจังหวัดชุมพร	3
5	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	2
6	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4
รวม		**67**

2) สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม

ประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้) สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1) การจัดที่ดิน

2.1.1) ความพร้อมของพื้นที่ปฏิรูปที่ดินไม่ทันต่อความต้องการเข้าใช้ประโยชน์ของราษฎรที่ได้รับการคัดเลือก เนื่องจากการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเป็นการจัดระบบการใช้ประโยชน์หรือการจัดที่ดินแปลงว่าง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อปรับพื้นที่และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่ เป็นต้น

2.1.2) ระเบียบของหน่วยงานสนับสนุนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการในพื้นที่ เช่น การขอใช้ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งในบางพื้นที่ต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ช่วยในการดำเนินการ

2.1.3) การกำหนดคุณสมบัติของผู้ได้รับการคัดเลือก ควรให้ราษฎรผู้ยากไร้ที่แท้จริงหรือผู้ไม่มีที่ดินทำกินและประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้มีโอกาสเข้าถึงโครงการ คทช. มากขึ้น

2.2) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.2.1) ควรจัดให้มีการศึกษาศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง เพื่อให้ราษฎรเกิดความเข้มแข็งและสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง และควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมฤทธิ์ผลแล้ว เพื่อเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตาม โดยให้มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาช่วยให้ความรู้เพิ่มเติม จนสามารถพึ่งพาตนเองได้

2.2.2) พื้นที่โครงการ คทช. ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชัน การส่งเสริมการปลูกพืชต่างๆ จึงอาจไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และอาจทำให้ดำเนินการได้ยาก ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่มีความจำกัด และควรมีการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์อย่างจริงจัง

2.2.3) การจัดตั้งสหกรณ์มีความเสี่ยงที่จะไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากบางพื้นที่หรือบางสหกรณ์มีจำนวนสมาชิกน้อยเกินไป ซึ่งส่งผลต่อเงินทุนของสหกรณ์

2.2.4) ความกังวลถึงความอยู่รอดและความยั่งยืนในอนาคต หากไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าให้การช่วยเหลือแล้ว ราษฎรจะสามารถประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตได้อย่างยั่งยืนหรือไม่

2.3) อื่นๆ

2.3.1) การทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการยังขาดการบูรณาการ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักและเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดที่ดินทำกินในโครงการ คทช. ดังนั้น จึงควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการอย่างถูกต้องมากขึ้น

2.3.2) การขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องของหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน คุณสมบัติของผู้ได้รับการคัดเลือก กฎระเบียบและข้อบังคับในการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ รวมถึงการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

2.3.3) การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ยังไม่เกิดการบูรณาการและความเป็นเอกภาพในการดำเนินการอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินโครงการฯ ไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

2.3.4) ควรออกกฎหมายหรือระเบียบรองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ในกรณีเกิดข้อเรียกร้องของกลุ่มทุนหรือการเกิดกลุ่มพลังมวลชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขปัญหาและดำเนินการโครงการ คทช. ในพื้นที่ได้ต่อไป

5.3.2 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ)

1) ผลการจัดประชุม

การประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ) โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ดำเนินการเมื่อวันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องไอบิส 4 ชั้น 8 โรงแรมไอบิส สไตล์ จังหวัดเชียงใหม่ เวลา 09.00–13.30 น. โดยมีนายมนัส ขันใส รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานการประชุม มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน 77 คน แสดงดังตารางที่ 5.161

ตารางที่ 5.161 จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ)

	จังหวัด/หน่วยงาน	จำนวน (คน)
1	หน่วยงานจังหวัดเชียงใหม่	28
2	หน่วยงานจังหวัดลำพูน	20
3	หน่วยงานจังหวัดลำปาง	18
4	หน่วยงานจังหวัดเชียงราย	4
5	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	2
6	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5
รวม		**77**

2) สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม

ประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ) สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1) การจัดหาที่ดิน

2.1.1) การคัดเลือกพื้นที่โครงการ คทช. ควรเลือกพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

2.1.2) การคัดเลือกพื้นที่โครงการ คทช. และการเสนอข้อมูลพื้นที่ควรมีความถูกต้องและชัดเจน

2.2) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.2.1) ความกังวลต่อความยั่งยืนของการรวมกลุ่มสหกรณ์ เนื่องจากบางสหกรณ์มีจำนวนสมาชิกน้อยมาก จึงอาจส่งผลให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ

2.2.2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ควรสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดให้มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ การส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่โครงการ คทช. อย่างแท้จริง

2.2.3) การส่งเสริมการปลูกพืชผักต่างๆ ควรกำหนดไม่ให้ใช้สารเคมีและเน้นการทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่โครงการ คทช. เพื่อเป็นการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

2.2.4) การเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่สามารถพัฒนาที่ดินและใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว เช่น การสร้างโฮมสเตย์ท่ามกลางแปลงเกษตร โดยดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกโครงการ คทช.

2.3) อื่นๆ

2.3.1) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการฯ แก่ราษฎรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบโดยทั่วกัน นอกจากนี้ ควรมีแนวทางปฏิบัติและมีกฎหมายรองรับการดำเนินการที่ชัดเจน

2.3.2) การดำเนินโครงการ คทช. ในแต่ละขั้นตอนควรกำหนดวิธีการและระยะเวลาดำเนินการให้ชัดเจน

2.3.3) ควรมอบหมายให้สำนักงานจังหวัดทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลางของจังหวัด ตลอดจนดำเนินการรวบรวมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณในการประชุม คทช. จังหวัด

2.3.4) การขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน ในเรื่องหลักเกณฑ์การคัดเลือก กฎระเบียบและข้อบังคับในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

2.3.5) การขาดการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การดำเนินงานโครงการ คทช. ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.3.6) ควรกำหนดมาตรการติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อป้องกันการบุกรุกเพิ่ม รวมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขในกรณีเกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินให้กับนายทุน

2.3.7) ควรให้อำนาจแก่หน่วยงานท้องถิ่นในการขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนได้ เพื่อช่วยลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการขออนุญาตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

2.3.8) การบูรณาการด้านงบประมาณของแต่ละหน่วยงานควรมีความชัดเจน รวดเร็ว และตรงตามความต้องการของราษฎรในพื้นที่ โดยกิจกรรมที่ต้องดำเนินการกับงบประมาณที่ได้รับ ควรมีความสอดคล้องกัน และควรสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร มาเป็นลำดับแรก

2.3.9) ควรกำหนดให้มีหน่วยงานสำหรับบริหารจัดการที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อดูแลและกลั่นกรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของผู้ได้รับอนุญาต การรับมรดก สิทธิ และการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินในรูปแบบนิคมสหกรณ์

2.3.10) การดำเนินงานในโครงการ คทช. ประกอบด้วยหลายภาคส่วน ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานแตกต่างกัน ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปด้วยความล่าช้าและยังไม่เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน ดังนั้น จึงควรทำการคัดเลือกเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรผู้ยากจนโดยเร็ว

2.3.11) ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานภายใต้โครงการ คทช. โดยตรง เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานมีน้อย ประกอบกับการมีภารกิจงานในความรับผิดชอบค่อนข้างมาก จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินโครงการฯ

2.3.12) ควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาในอนาคต หากเกิดการขยายตัวของชุมชนหรือเมือง

2.3.13) ควรมีการจัดตั้งสำนักงานหรือหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลและติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดินในโครงการ คทช. เป็นการเฉพาะ และดำเนินการในกรณีเกิดการกระทำผิดเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ เช่น การขายสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้แก่ผู้อื่น รวมทั้งเพื่อเป็นหน่วยงานหลักที่ราษฎรสามารถติดต่อขอรับความช่วยเหลือได้โดยสะดวก ภายใต้การดำเนินงานโครงการ คทช.

2.3.14) ควรมีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดสถานะของผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกินในโครงการ คทช. โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ อาจเป็นราษฎรผู้ยากไร้ แต่เมื่อครบกำหนด 30 ปี ราษฎรอาจมีความมั่นคงในชีวิต มีทรัพย์สินมากเพียงพอ และมีที่ดินในพื้นที่อื่นๆ จึงสมควรคืนสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของโครงการฯ แก่ผู้ยากไร้รายอื่นต่อไป

2.3.15) ในภาพรวมความช่วยเหลือของภาครัฐต่อราษฎรในพื้นที่โครงการ คทช. ต้องไม่มากไปกว่าความช่วยเหลือที่ภาครัฐให้แก่ราษฎรในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในช่วงแรกเริ่มของการดำเนินโครงการ คทช.

5.3.3 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

1) ผลการจัดประชุม

การประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ดำเนินการเมื่อวันอังคารที่ 3 กันยายน 2562 ณ ห้องปทุมมาศ ชั้น 5 โรงแรมสุนีย์แกรนด์ แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ จังหวัดอุบลราชธานี เวลา 09.00–13.30 น. โดยมีนายเธียรชัย พุทธรังษี รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประธานการประชุม มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน 62 คน แสดงดังตารางที่ 5.162

ตารางที่ 5.162 จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

	จังหวัด/หน่วยงาน	จำนวน (คน)
1	หน่วยงานจังหวัดอุบลราชธานี	16
2	หน่วยงานจังหวัดอำนาจเจริญ	7
3	หน่วยงานจังหวัดยโสธร	5
4	หน่วยงานจังหวัดสุรินทร์	3
5	หน่วยงานจังหวัดมุกดาหาร	5
6	หน่วยงานจังหวัดศรีสะเกษ	16
7	ภาคประชาชน	3
8	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	2
9	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5
รวม		**62**

2) สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม

ประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1) การจัดที่ดิน

2.1.1) ข้อมูลรายชื่อผู้ครอบครองที่ดินไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ชัดเจน และไม่ครบถ้วน เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้ดำเนินการสำรวจมาเป็นระยะเวลานาน

2.1.2) ควรมีการปรับหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินของรัฐ เพื่อป้องกันการซื้อขายเปลี่ยนมือหรือการนำที่ดินไปใช้ในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ โดยกำหนดระยะเวลาในการถือครองและทบทวนการพิจารณาจัดที่ดินในทุก 3 หรือ 5 ปี ทั้งนี้ เพื่อให้ราษฎรที่ได้รับการคัดเลือกเกิดความหวงแหนในที่ดินของตน และเกิดการรวมกลุ่มเป็นชุมชนใหม่ที่มีความเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1.3) ควรมีการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจรายชื่อและพื้นที่เป้าหมายให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่การดำเนินงานของตนเอง

2.2) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.2.1) ข้อกังวลเกี่ยวกับความยั่งยืนของการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ เนื่องจากราษฎรที่ได้รับการคัดเลือกบางส่วนไม่มีความต้องการในการรวมกลุ่ม จึงอาจเกิดปัญหาด้านความร่วมมือในการดำเนินการภายในสหกรณ์

2.2.2) งบประมาณของหน่วยงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีจำนวนจำกัดและไม่ต่อเนื่อง

2.2.3) ควรดำเนินการกันพื้นที่ส่วนกลางไว้ เพื่อให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

2.2.4) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากความไม่พร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่ให้มากขึ้น

2.3) อื่นๆ

2.3.1) ควรมีการจัดโครงสร้างของสำนักงาน คทช. โดยกำหนดให้มีหน่วยงานย่อยในระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ คทช. จังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โดยเป็นผู้ประสานงานระหว่าง คทช. จังหวัด กับคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินโครงการ คทช. มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3.2) แนวทางการดำเนินโครงการ คทช. ควรมีความชัดเจนในทุกขั้นตอน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

2.3.3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกิน วิธีการคัดเลือก ตลอดจนข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆ ในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ราษฎรได้รับทราบอย่างชัดเจน

2.3.4) ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สถาบันเกษตรกรหรือสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้โครงการ คทช.

2.3.5) ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ราษฎรที่ได้รับการคัดเลือกแต่ไม่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินภายในระยะเวลาที่กำหนด จะต้องให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นแก่ผู้อื่น โดยไม่ให้ตกทอดเป็นมรดกแก่ทายาท

2.3.6) ควรกำหนดให้ราษฎรที่ได้รับการคัดเลือกต้องช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมและช่วยกันปลูกป่าเพิ่มเติม

2.3.7) เนื่องจากในบางพื้นที่เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานมาจากหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรมีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานโครงการ คทช. ร่วมกัน ทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนโครงการฯ และช่วยเหลือราษฎรได้อย่างแท้จริง

2.3.8) ปัญหาการบุกรุกถือครองเพื่ออยู่อาศัยและทำกินในที่ดินของรัฐ มีความซับซ้อนทั้งในเชิงพื้นที่และสังคม โดยการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกำหนดให้เลือกพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ 3 4 และ 5 ที่มีร่องรอยการทำประโยชน์ตามภาพถ่ายดาวเทียม ปี 2545 เข้าสู่กระบวนการของ คทช. จังหวัด ในขณะที่พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ 1 และ 2 ที่มีร่องรอยการทำประโยชน์ทั้งก่อนและหลัง ปี 2545 และพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ 3 4 และ 5 ที่มีร่องรอยการทำประโยชน์หลังปี 2545 ถูกแยกไปบริหารจัดการด้วยกลไกของชุดปฏิบัติการ คทช. อำเภอ จึงส่งผลให้การแก้ไขปัญหาที่ดินป่าไม้ไม่ถูกจัดการแบบเบ็ดเสร็จในเชิงพื้นที่ในคราวเดียวกัน

5.3.4 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคกลาง)

1) ผลการจัดประชุม

การประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคกลาง) โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ดำเนินการเมื่อวันศุกร์ที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ณ ห้องเรนโบว์ 1 ชั้น 17 โรงแรมใบหยก สกาย กรุงเทพฯ เวลา 09.30–13.30 น. โดยมีนายก่อเกียรติ สมประสงค์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานการประชุม มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน 74 คน แสดงดังตารางที่ 5.163

ตารางที่ 5.163 จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคกลาง)

	จังหวัด/หน่วยงาน	จำนวน (คน)
1	หน่วยงานส่วนกลาง	53
2	หน่วยงานจังหวัดปราจีนบุรี	2
3	หน่วยงานจังหวัดราชบุรี	3
4	หน่วยงานจังหวัดสระแก้ว	2
5	หน่วยงานจังหวัดชลบุรี	2
6	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	6
7	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	6
รวม		**74**

2) สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม

ประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคกลาง) สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1) การจัดหาที่ดิน

2.1.1) การจัดหาที่ดินเพื่อนำมาเป็นพื้นที่เป้าหมายในโครงการ คทช. ควรคำนึงถึงขนาดของพื้นที่และองค์ประกอบโดยรอบ เช่น ความพร้อมด้านแหล่งน้ำและคุณภาพของดิน เป็นต้น

2.2) การจัดที่ดิน

2.2.1) ควรกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชัดเจน

2.2.2) ควรดำเนินการออกหนังสืออนุญาตหรือหนังสือสัญญาเป็นรายบุคคล (ไม่ใช่สมุดประจำตัว) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ราษฎรที่ได้รับการคัดเลือกในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน

2.3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.3.1) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพควรเน้นการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4) อื่นๆ

2.4.1) ควรให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และความเข้าใจในโครงการ คทช. อย่างถูกต้องเป็นผู้ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ราษฎร โดยแบ่งแยกหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านอื่นๆ อย่างชัดเจน เช่น เจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เนื่องจากจะมีความเข้าใจและมีทักษะที่ดีในด้านการสื่อสารมากกว่า เป็นต้น

2.4.2) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจและสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง โดยไม่เป็นการดำเนินการโดยพลการ จนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งกับราษฎรในพื้นที่

2.4.3) การดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ควรจัดสรรงบประมาณในลักษณะงบบูรณาการผ่านจังหวัด โดยให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ร่วมกันจัดทำแผนงานในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งจะก่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง

2.4.4) หน่วยงานภาครัฐควรบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน โดยใช้หลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 กล่าวคือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาปรับใช้ในการดำเนินงานโครงการฯ

ทั้งนี้ ประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมฯ ดังกล่าวถูกนำไปวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติต่อไป

บทที่ 6
ผลการวิเคราะห์ตาม CIPP Model

หากพิจารณาจากข้อค้นพบที่ได้จากการลงพื้นที่ โดยเฉพาะด้านผลที่ได้จากการสอบถามสมาชิกโครงการ คทช. ใน 17 พื้นที่ ซึ่งนำมาสู่การประมวลผลในภาพรวมของการประเมินผลตาม CIPP Model โดยจำแนกตามประเภทพื้นที่ 5 ประเภท คือ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลน และที่ราชพัสดุ โดยสามารถแสดงรายละเอียดการประเมินและผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

6.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

6.1.1 ข้อมูลพื้นฐาน

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมายพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวนรวม 10 พื้นที่ โดยมีประชากรภายใต้การสำรวจจำนวนรวมทั้งสิ้น 710 ราย จากเป้าหมาย 573 ราย คิดเป็นร้อยละ 123.91 จากเป้าหมายทั้งหมด โดยรายละเอียดจำนวนการสำรวจแสดงดังนี้

ตารางที่ 6.1 จำนวนการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มประชาชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเป้าหมาย 10 พื้นที่

พื้นที่	จังหวัด	เป้าหมาย (ราย)	จำนวนการสำรวจ (ราย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. ป่าแม่แจ่ม	เชียงใหม่	126	129	102.38
2. ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย	ลำปาง	128	133	103.91
3. ป่าห้วยยอดมน	อุบลราชธานี	122	134	109.84
4. ป่าดงภูโหล่น		78	78	100.00
5. ป่าเขาบิน	ราชบุรี	8	35	437.50
6. ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง		22	45	204.55
7. ป่าดงธรรมชาติ	ตราด	5	17	340.00
8. ป่าท่าโสม		21	28	133.33
9. ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด	สุราษฎร์ธานี	33	61	184.84
10. ป่าควนบ้าหวี	ตรัง	30	50	166.67
จำนวนรวม		**573**	**710**	**123.91**

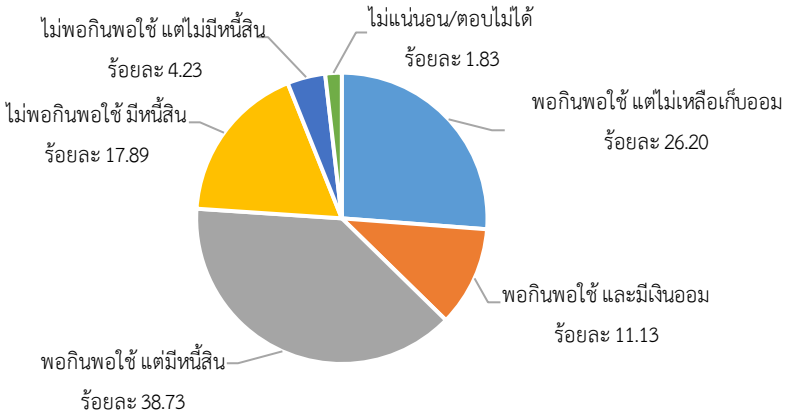
ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

สมาชิกโครงการ คทช. ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 71,060 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 67,102 บาท/ปี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.30 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 214,500 บาท

และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 54,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.73 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 26.20 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน (ร้อยละ 17.89) ในขณะที่กลุ่มพอกินพอใช้ และมีเงินออม มีเพียงร้อยละ 11.13

ภาพที่ 6.1 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

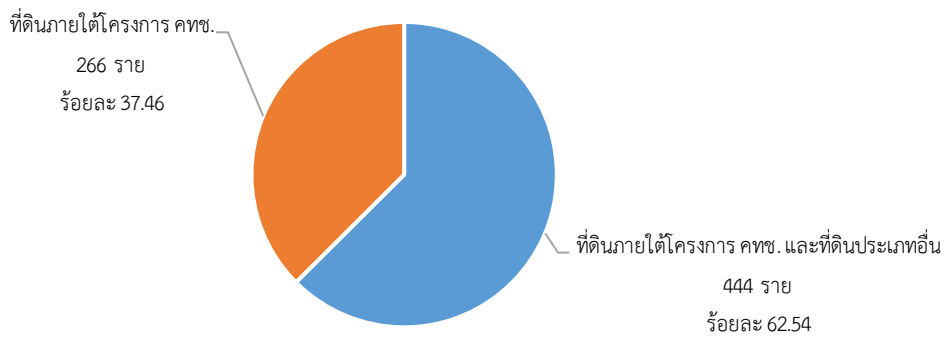
นอกจากนี้ ในภาพรวมด้านลักษณะการถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า ร้อยละ 6.20 (44 ราย จาก 710 ราย) ครอบครองที่ดินเฉพาะที่อยู่อาศัย โดยเป็นที่ดินของโครงการ คทช. ทั้งหมด ในขณะที่ ร้อยละ 16.90 (120 ราย จาก 710 ราย) ครอบครองเฉพาะที่ทำกิน โดยเป็นที่ดินภายใต้โครงการ คทช. จำนวน 103 ราย และครอบครองที่ดินในโครงการ คทช. ร่วมกับที่ดินประเภทอื่น จำนวน 17 ราย ในขณะที่ ร้อยละ 76.90 (546 ราย จาก 710 ราย) ครอบครองทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน โดยเป็นที่ดินในโครงการ คทช. จำนวน 119 ราย และครอบครองที่ดินในโครงการ คทช. ร่วมกับที่ดินประเภทอื่น จำนวน 427 ราย ดังนั้น ในภาพรวมสัดส่วนการถือครองที่ดินของของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีการถือครองที่ดินในโครงการ คทช. ประเภทเดียว ร้อยละ 37.46 (266 ราย) ในขณะที่มีการถือครองทั้งที่ดินในโครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น ร้อยละ 62.54 (444 ราย)

อนึ่ง เมื่อพิจารณาจำนวนการครอบครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในประเภทที่อยู่อาศัย พบว่า มีการครอบครองเฉลี่ยรายละประมาณ 1.52 ไร่ ในขณะที่ที่ทำกินมีการครอบครองเฉลี่ยรายละประมาณ 8.62 ไร่ นอกจากนั้น ยังพบว่าบางรายมีการถือครองที่ดินประเภทอื่น ทั้งในรูปโฉนด ส.ป.ก. 4-01 และที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ เช่น พื้นที่อุทยานแห่งชาติ

ตารางที่ 6.2 ลักษณะการครอบครองที่ดินโครงการ คทช. ของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ลักษณะการครอบครอง	จำนวน (ราย)
1. ครอบครองเฉพาะที่อยู่อาศัย	**44**
1.1 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช.	44
2. ครอบครองเฉพาะที่ทำกิน	**120**
2.1 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช.	103
2.2 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น	17
3. ครอบครองทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน	**546**
3.1 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช.	119
3.2 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น	427
รวม	**710**

ภาพที่ 6.2 สัดส่วนการถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

6.1.2 รายงานการประเมินผล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

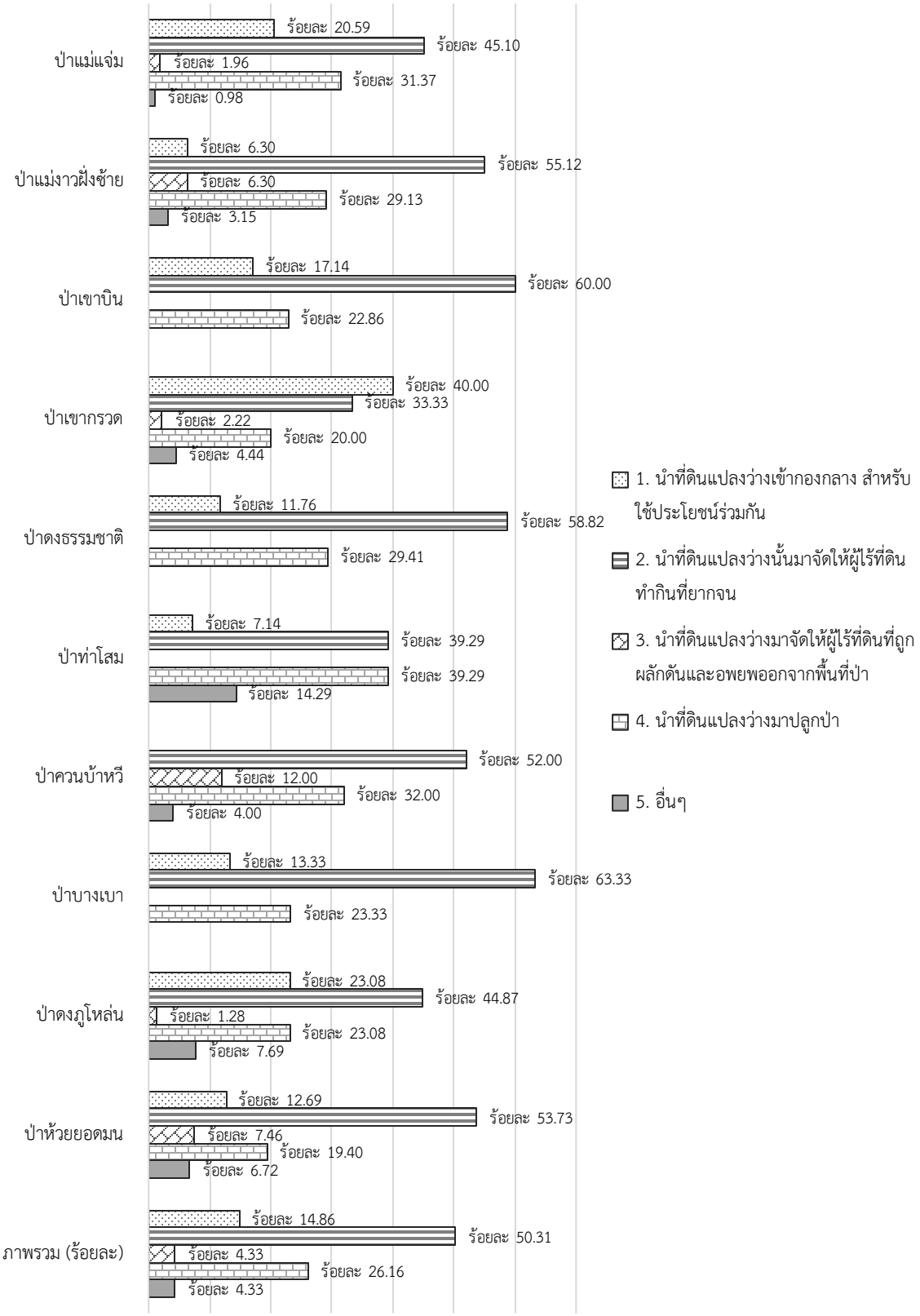
ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 66.10 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 33.90 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ 4 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้"* ปรากฏร้อยละ 0.31 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"* ปรากฏร้อยละ 1.70 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม หลักเกณฑ์ *"คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัยก่อนปี 2545 ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้น/ไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย"* ปรากฏ ร้อยละ 6.35 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม และหลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด"* ปรากฏร้อยละ 8.05 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

ในขณะที่หลักเกณฑ์ที่เหลือมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วน (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ *"ถ้าผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนด คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ"* ปรากฏกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 24.15 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการได้รับอนุญาตฯ ตลอดระยะเวลา และมีความกังวลว่าหากไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อาจต้องคืนสิทธิที่ได้รับอนุญาต

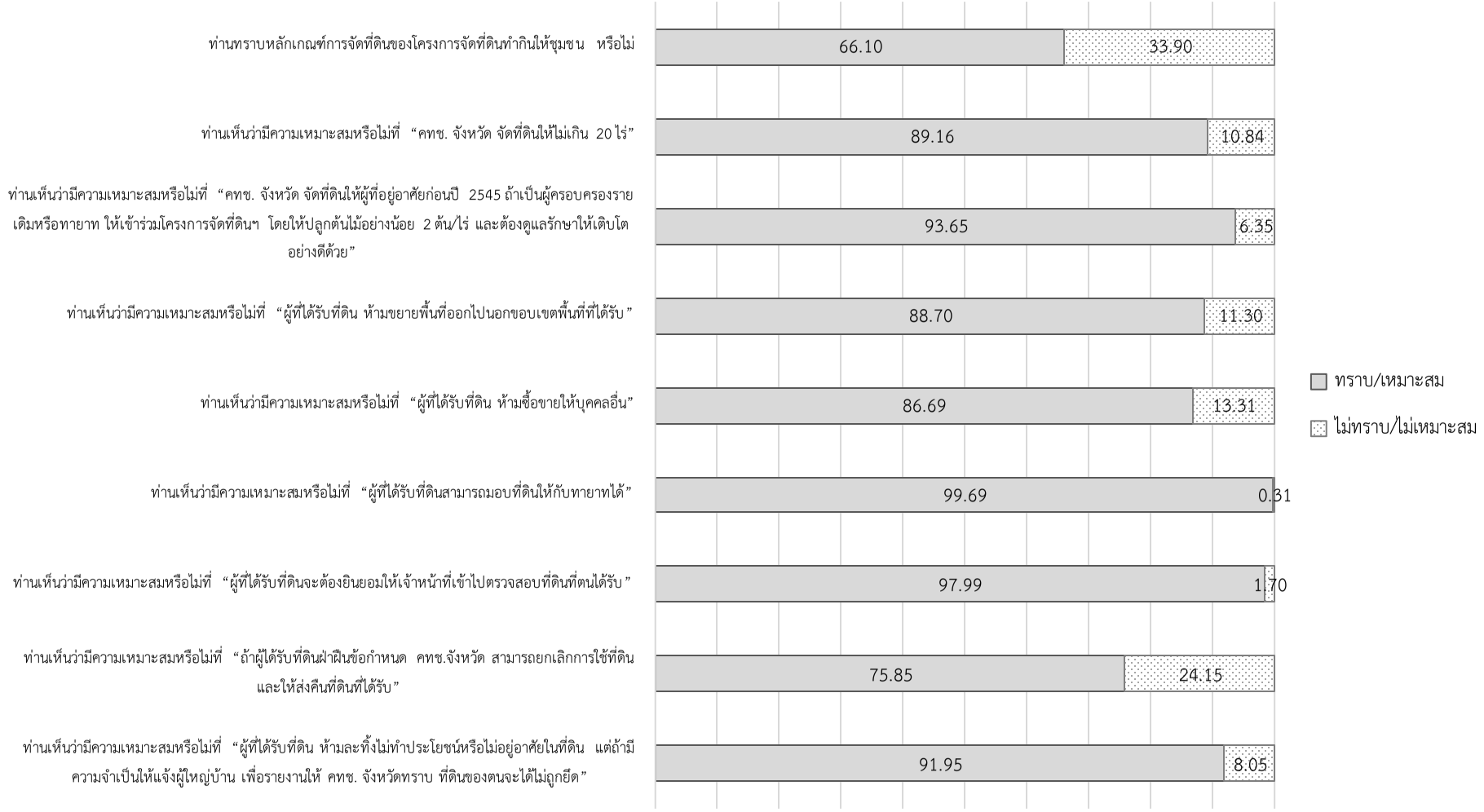
นอกจากนั้น ประเด็นในด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.31 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจนรองลงมา ร้อยละ 26.16 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า และร้อยละ 14.86 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลางสำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ภาพที่ 6.3 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

1.2.1) บริบท (Context)

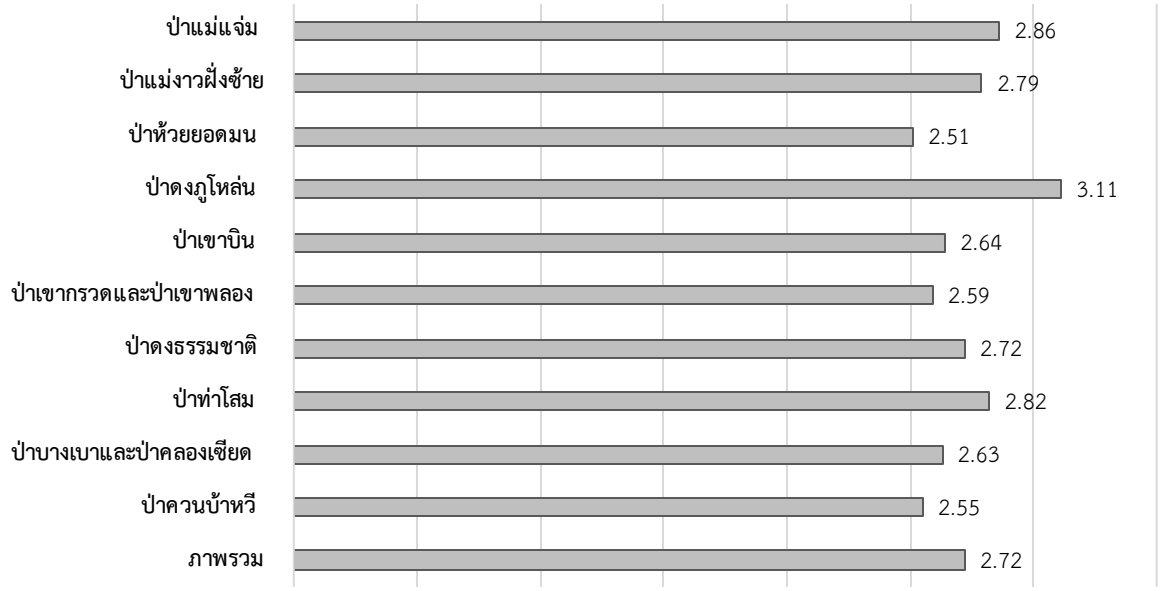
ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง***เห็นด้วย***กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.72 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย โดยประเด็นด้านการพัฒนาที่ดินได้รับคะแนนมากที่สุด ที่ระดับ 3.11 คะแนน แต่ทั้งนี้ ปรากฏประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่มีกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 2.04 คะแนน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการได้รับอนุญาตในรูปแบบเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่าการได้รับอนุญาตในแบบแปลงรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการนำเอกสารสิทธิที่ได้ไปใช้เป็นหลักฐานในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ดังนั้น หากภาครัฐสนับสนุนให้สมาชิกโครงการ คทช. ได้รับสิทธิในการเข้าร่วมในโครงการต่างๆ ของรัฐ รวมทั้งสนับสนุนแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ จะสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นและความพึงพอใจในประเด็นดังกล่าวได้ ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ 6.3 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.04	ไม่เห็นด้วย	0.32
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.71	เห็นด้วย	0.30
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.85	เห็นด้วย	0.32
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	2.96	เห็นด้วย	0.21
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.05	เห็นด้วย	0.05
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.11	เห็นด้วย	0.17
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.05	เห็นด้วย	0.31
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.99	เห็นด้วย	0.28
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.07	เห็นด้วย	0.06
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.00	เห็นด้วย	0.14
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**2.72**	**เห็นด้วย**	**0.40**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.5 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.11 คะแนน เนื่องจากทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมากทั้งสิ้น โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.24 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ (2.95 คะแนน) ซึ่งเป็นไปตามข้อเท็จจริงด้านจำนวนเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่มีอัตรากำลังจำกัดมาก ซึ่งจากผลดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาในกระบวนการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจในหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ตามโครงการ คทช. แก่ประชาชนที่ได้รับสิทธิ ซึ่งผลดังกล่าวสะท้อนได้อย่างชัดเจนจากผลการประเมินด้านการรับรู้หลักเกณฑ์ของโครงการฯ ที่ประชาชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติมีการรับรู้หลักเกณฑ์ต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ดำเนินโครงการอื่นๆ

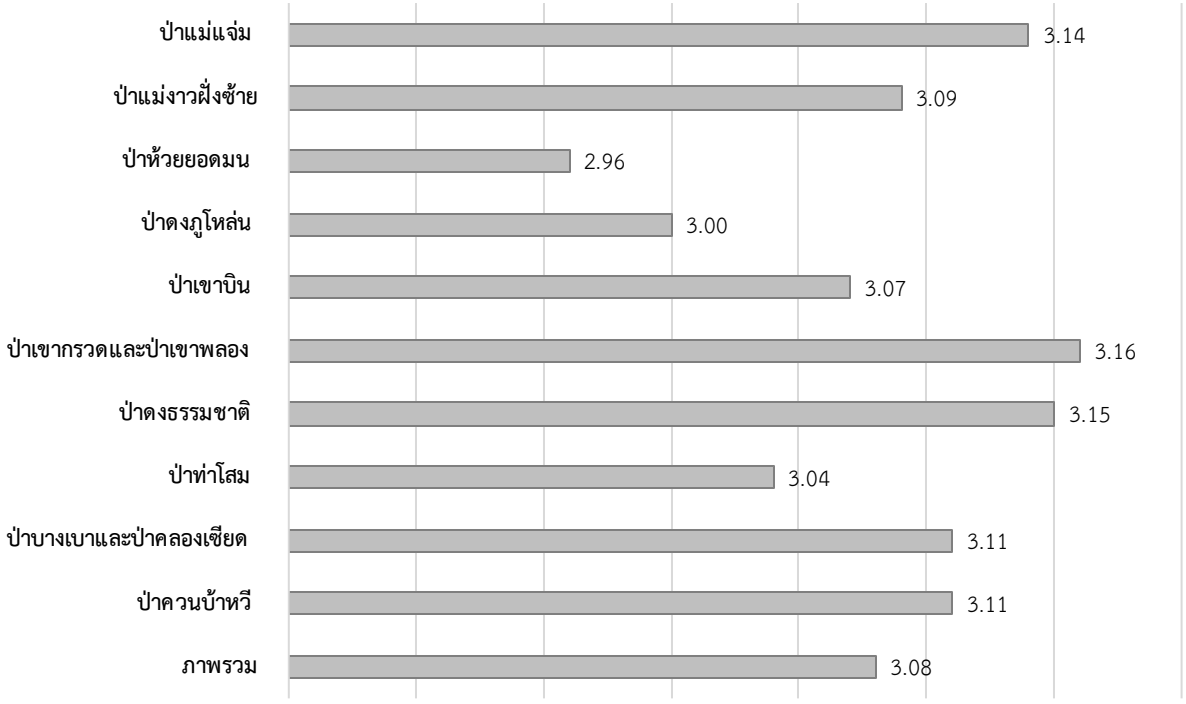
ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.06 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.13 คะแนน) ดังนั้น **ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.08 คะแนน

ตารางที่ 6.4 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
ด้านเจ้าหน้าที่	**3.11**	**มาก**	**0.09**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.95	มาก	0.18
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.24	มาก	0.06
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.12	มาก	0.09
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.13	มาก	0.07
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.12	มาก	0.07
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.11	มาก	0.12
ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.06**	**มาก**	**0.06**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.02	มาก	0.12
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.02	มาก	0.10
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.13	มาก	0.10
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.08**	**มาก**	**0.04**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.6 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ **การดำเนินงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ดำเนินการสำรวจทั้งหมดไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** เนื่องจาก ในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเท่านั้น โดย**ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวม (การจัดที่ดินและการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ) อยู่ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.88 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.15 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ระดับ 3.26 คะแนน นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.62 คะแนน โดยปรากฏ 5 ประเด็นย่อย ที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ประกอบด้วย การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน และการมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน ในขณะที่ประเด็นย่อยอื่นๆ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น ดังนั้น หากต้องการพัฒนากระบวนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น **ควรมุ่งเน้นการแก้ไขด้านการตลาดและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ** เพื่อให้การขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และก่อให้เกิดความยั่งยืนโดยประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

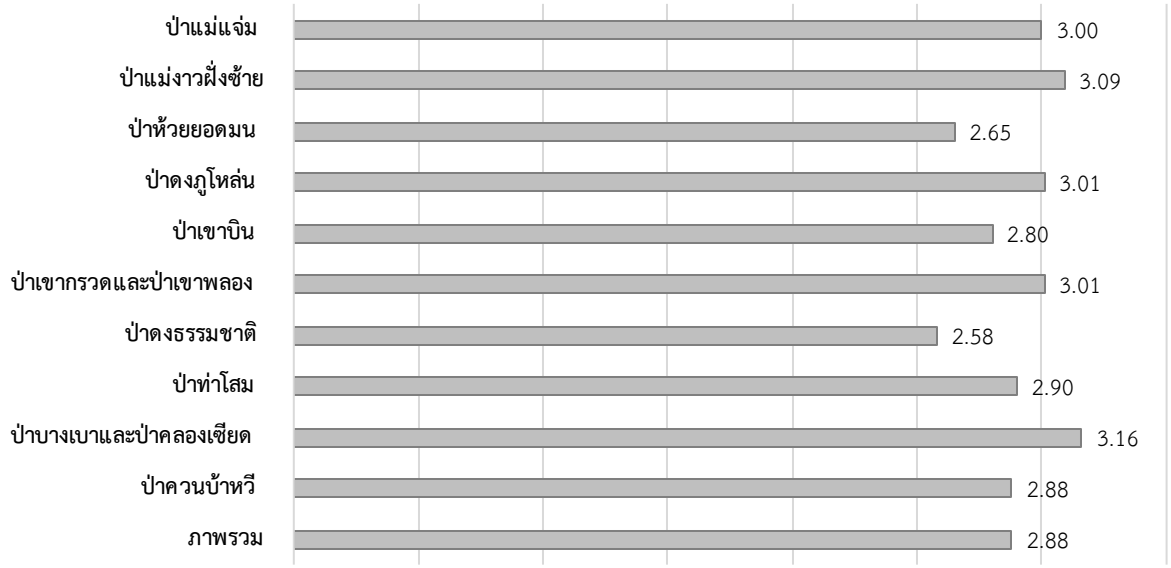
ตารางที่ 6.5 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.15**	**มาก**	**0.15**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.04	มาก	0.11
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.26	มากที่สุด	0.15
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**2.62**	**มาก**	**0.27**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	2.76	มาก	0.40
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.82	มาก	0.38
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	2.79	มาก	0.29
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	2.29	น้อย	0.54
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.19	น้อย	0.57
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.75	มาก	0.32
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.91	มาก	0.19
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพจากภาครัฐ	2.47	น้อย	0.47
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.88**	**มาก**	**0.37**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.7 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.4) ผลผลิต (Product)

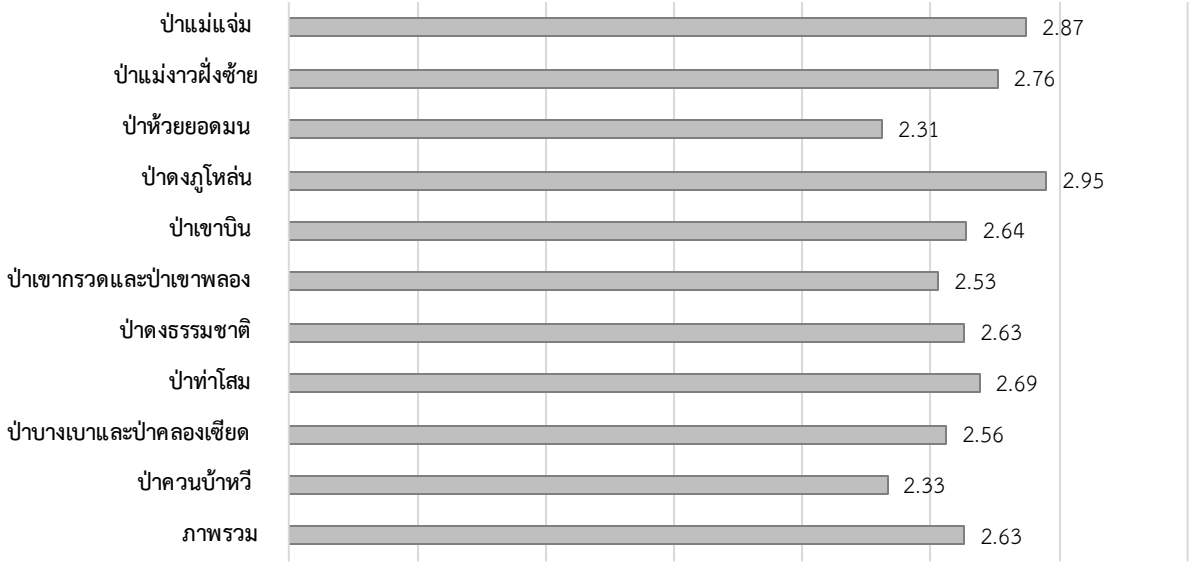
การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.63 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นด้านการพัฒนาที่ดินได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (2.91 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับความพึงพอใจต่อผลผลิตในระดับน้อย (2.17 คะแนน) เท่านั้น ซึ่งสาเหตุสอดคล้องและเป็นไปตามคะแนนที่ได้จากการประเมินด้านบริบท ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความไม่เห็นด้วยในประเด็นดังกล่าวเช่นกัน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ 6.6 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.17	น้อย	0.38
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	2.67	มาก	0.25
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	2.78	มาก	0.30
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.69	มาก	0.27
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.82	มาก	0.09
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.91	มาก	0.21
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.82	มาก	0.34
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.84	มาก	0.23
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.68	มาก	0.24
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.86	มาก	0.17
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.63**	**มาก**	**0.26**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.8 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินด้านผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกมิติที่พิจารณา แต่ยังคงส่งผลกระทบในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด โดยปรากฏเฉพาะ**ผลกระทบด้านการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าส่งผลกระทบในระดับมาก** (2.74 คะแนน) ในขณะที่**ประเด็นอื่นๆ ส่งผลกระทบในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยเฉพาะด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ผลิตได้ และการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต** ซึ่งยังไม่ได้รับการดำเนินการหรือบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมในปัจจุบัน

ตารางที่ 6.7 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.36	น้อย	0.39
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.17	น้อยที่สุด	0.46
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.27	น้อยที่สุด	0.71
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.96	น้อย	0.79
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.88	น้อย	0.72
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.26	น้อย	0.71
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.74	มาก	0.49

ที่มา: จากการสำรวจ

1.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณาในระดับใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ หากพิจารณาจัดลำดับ**ความต้องการใน 3 ลำดับแรก คือ ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม** โดยในที่นี้หมายรวมถึง การได้รับสิทธิอนุญาตตามที่ครอบครองอยู่ทั้งหมดในปัจจุบัน (ซึ่งอาจเป็นพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 และ 2 และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ร่วมด้วย) **ความต้องการอาชีพเสริม** โดยต้องเหมาะสมตามสภาพบริบทของพื้นที่และตรงตามความต้องการในปัจจุบัน และ**ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน** เพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะปุ๋ย ซึ่งสามารถนำไปใช้ในพื้นที่เกษตรกรรมได้ ในขณะที่ความต้องการให้มีการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตเป็นความต้องการที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด

ตารางที่ 6.8 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ร้อยละ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	343	20.56	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	326	19.54	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	312	18.71	3
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	278	16.67	4
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	148	8.87	6
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	261	15.65	5

ที่มา: จากการสำรวจ

1.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า **กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมากในทุกตัวชี้วัดที่พิจารณา โดยเฉพาะการที่ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล** (3.12 คะแนน) รองลงมา คือ ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน (3.02 คะแนน) ซึ่งผลการประเมินด้านความเชื่อมั่นแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ประชาชนในพื้นที่จะให้ความร่วมมือในกระบวนการดำเนินงานด้านต่างๆ ตามโครงการ คทช.

ตารางที่ 6.9 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.71	มาก	0.32
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.62	มาก	0.27
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.77	มาก	0.29
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.89	มาก	0.22
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.80	มาก	0.15
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.99	มาก	0.24
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	2.99	มาก	0.27
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.02	มาก	0.17
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.85	มาก	0.12
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	2.97	มาก	0.17
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.12	มาก	0.23
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.89**	**มาก**	**0.15**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานที่สามารถสังเคราะห์ได้ โดยจำแนกตามกระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ดังนี้

2.1) การจัดหาที่ดิน

2.1.1) การทับซ้อนของพื้นที่ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลให้ประชาชนผู้ได้รับอนุญาตเกิดความสับสนและข้อกังวลเกี่ยวกับสิทธิการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ครอบครองในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ การเร่งผลักดันโครงการฯ One Map อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถจำแนกพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

2.1.2) ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่มีผลต่อการบริหารจัดการและการดำเนินงาน เช่น พื้นที่กระจัดกระจายและพื้นที่ห่างไกล ซึ่งส่งผลต่อความไม่เพียงพอของงบประมาณที่ใช้

ข้อเสนอแนะ การจัดทำแผนการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณ

2.1.3) ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมายที่มีการสำรวจโดยเจ้าของพื้นที่ (กรมป่าไม้) พบประเด็นปัญหาที่เกิดจากฐานข้อมูล ได้แก่

- ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน
- ข้อมูลที่จัดเก็บไม่ตรงกับสภาพพื้นที่จริง
- ข้อมูลรายชื่อไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในการครอบครองปัจจุบัน (ชื่อไม่ตรงแปลง)

ข้อเสนอแนะ ตามข้อเท็จจริงด้านฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมายที่สำรวจโดยกรมป่าไม้ มีการดำเนินการสำรวจตั้งแต่ในอดีตและส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้แก่คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน (กรมที่ดิน) ดำเนินการในขั้นตอนการจัดคนลงที่ดิน โดยกรมที่ดินอาศัยข้อมูลที่ได้รับมอบในการดำเนินการเพื่อสำรวจความถูกต้องตรงกันของข้อมูลและสภาพความเป็นจริง ซึ่งพบว่าข้อมูลกับสภาพการสำรวจจริงในปัจจุบันมีความคลาดเคลื่อนกันพอสมควร ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรดำเนินการพิจารณาข้อมูลที่ใช้ในปัจจุบัน เพื่อหาความบกพร่องของฐานข้อมูล พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันโดยหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ร่วมดำเนินการ เพื่อให้ข้อมูลที่ส่งมอบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในลำดับขั้นตอนต่างๆ ต่อไป รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อการปรับปรุงข้อมูลในระบบอย่างสม่ำเสมอ

2.1.4) การขาดการประชาสัมพันธ์และชี้แจงหลักเกณฑ์ วิธีการ สิทธิ และข้อห้ามให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ การกำหนดขั้นตอนในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ การชี้แจง/ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เป้าหมายเป็นหนึ่งในแผนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดวิธีการและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน

2.2) การจัดคนลงที่ดิน

2.2.1) ข้อมูลรายชื่อไม่เป็นปัจจุบัน/ไม่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ การดำเนินการปรับปรุงและตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องโดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ เพื่อช่วยลดระยะเวลาในขั้นตอนการสำรวจรายชื่อและลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

2.2.2) การขาดการกำหนดหลักเกณฑ์จากระดับนโยบายในกรณีที่เป็นที่แปลงว่าง เช่น ผู้ครอบครองเสียชีวิต การแบ่งมรดก และชื่อไม่ตรงแปลง

ข้อเสนอแนะ การจัดทำหลักเกณฑ์การดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ทุกพื้นที่สามารถดำเนินการได้ภายใต้กฎระเบียบเดียวกัน

2.2.3) ความล่าช้าในการดำเนินงาน ในกรณีการครอบครองที่ดินเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากไม่ได้ดำเนินการแบ่งแปลงจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ให้เรียบร้อย

ข้อเสนอแนะ การจัดทำและกำหนดหลักเกณฑ์จากระดับนโยบาย เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ร่วมกับกรมที่ดินดำเนินการเรื่องการตรวจสอบรายชื่อว่าตรงกับแปลงที่ครอบครองหรือไม่ และการแบ่งแปลงเพื่อให้ข้อมูลที่ได้ถูกต้องและตรงตามความเป็นจริง

2.3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.3.1) กฎหมายของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีกฎหมายป้องกันการดำเนินการในลักษณะต่างๆ ที่เป็นการบุกรุก/ทำลาย/ทำกิจกรรมที่เป็นการรบกวนระบบนิเวศในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ การจัดทำระเบียบหรือข้อยกเว้นจากระดับนโยบาย เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่ไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศของพื้นที่

2.3.2) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการไม่เพียงพอและขาดความต่อเนื่องในพื้นที่ดำเนินการเดิม

ข้อเสนอแนะ การกำหนดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อการกำหนดงบประมาณที่เหมาะสม พร้อมทั้งพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ร่วมกับการพัฒนาประชาชนในพื้นที่ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งจากอาชีพหลักในปัจจุบันและอาชีพเสริมที่โครงการ คทช. สนับสนุน

2.3.3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. แบบแยกส่วนและขาดความต่อเนื่อง ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดสรรงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ การบูรณาการในระดับพื้นที่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการกำหนดแผนการดำเนินงานที่ระบุถึงขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนให้การจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

2.3.4) การขาดการกำหนดแผนการดำเนินงานในระยะยาวเพื่อสร้างความยั่งยืนในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ การกำหนดแผนการดำเนินงานในระยะต่างๆ ที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน และผลักดันการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานได้ และประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

2.3.5) บางพื้นที่ขาดการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามความต้องการ ขาดการมีส่วนร่วม และขาดความสนใจจากประชาชน

ข้อเสนอแนะ ดำเนินการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อนวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่

6.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

6.2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมายพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวนรวม 3 พื้นที่ มีประชากรภายใต้การสำรวจจำนวนรวมทั้งสิ้น 85 ราย จากเป้าหมาย 37 ราย คิดเป็น ร้อยละ 229.73 จากเป้าหมายทั้งหมด โดยรายละเอียดจำนวนการสำรวจแสดงดังนี้

ตารางที่ 6.10 จำนวนการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มประชาชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเป้าหมาย 3 พื้นที่

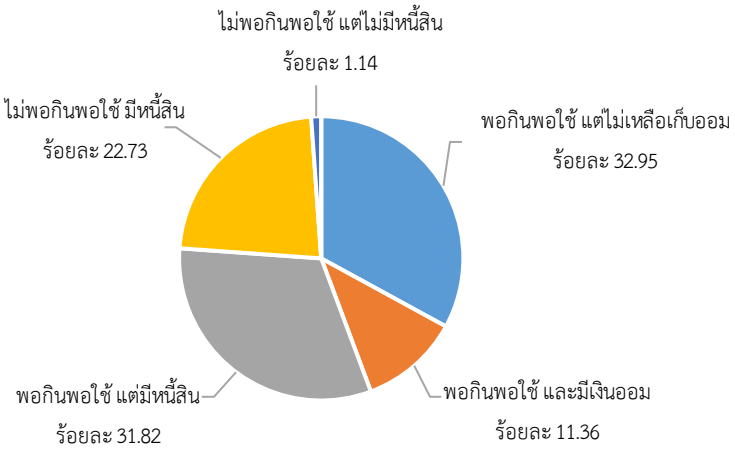
พื้นที่	จังหวัด	เป้าหมาย (ราย)	จำนวนการสำรวจ (ราย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. หมายเลขที่ 421 อำเภอวังน้ำเย็น	สระแก้ว	8	19	237.50
2. หมายเลขที่ 3931 อำเภอวัฒนานคร		6	21	350.00
3. พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง	สุราษฎร์ธานี	23	45	195.65
จำนวนรวม		**37**	**85**	**229.73**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

สมาชิกโครงการ คทช. ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน มีสัดส่วนของผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับผู้ที่ย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.73 อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่โดยรอบโครงการ คทช. มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี ในขณะที่ ร้อยละ 26.14 มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในช่วงไม่เกิน 5 ปี โดยประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรมเป็นหลัก ทั้งนี้ ด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า ประชาชนมีรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยใกล้เคียงกันประมาณ 49,000 บาท/ปี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 78,300 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 26,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.95 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน (ร้อยละ 31.82) รองลงมา ร้อยละ 22.73 เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้และมีหนี้สิน ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดินที่ได้รับจัดสรรทุกครัวเรือนได้รับจัดสรรที่ดินในสัดส่วนเท่ากัน คือ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่ และที่ทำกิน 5 ไร่ และไม่มีกลุ่มตัวอย่างบุคคลใดมีที่ทำกินในรูปแบบอื่นๆ

ภาพที่ 6.9 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ที่มา: จากการสำรวจ

6.2.2 รายงานการประเมินผล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

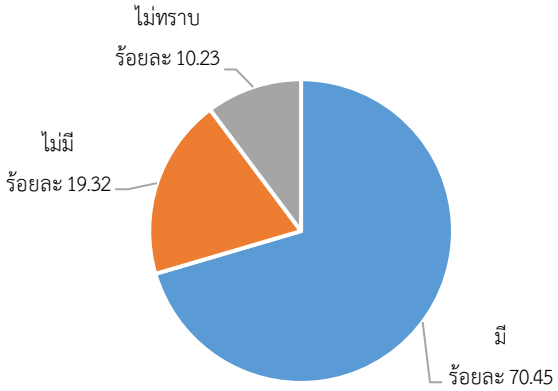
ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 97.73 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 2.27 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ 4 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์เหมาะสม ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้” “ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ” “ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินจนดินเสื่อมโทรมไม่เหมาะแก่การทำการเกษตร”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่รับมอบ มิให้เกิดชำรุดเสียหาย/เคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม”* ในขณะที่หลักเกณฑ์อื่นๆ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยที่มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ยกเว้นหลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรม มากกว่าร้อยละ 5 ของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ”* ซึ่งปรากฏร้อยละ 10.23 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม โดยควรกำหนดให้เพิ่มพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อ

การเกษตรให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ดำเนินโครงการฯ ในจังหวัดสระแก้ว ที่มักประสบปัญหาภัยแล้ง และพื้นที่ชลประทานที่ภาครัฐสนับสนุนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรม

ในขณะที่ประเด็นด้านการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.45 ทราบว่ามีผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินบางส่วนไม่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ ร้อยละ 19.32 ทราบว่าไม่มีผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ และร้อยละ 10.23 ไม่ทราบว่ามีผู้ไม่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรรหรือไม่

ภาพที่ 6.10 สัดส่วนผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.11 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

1.2.1) บริบท (Context)

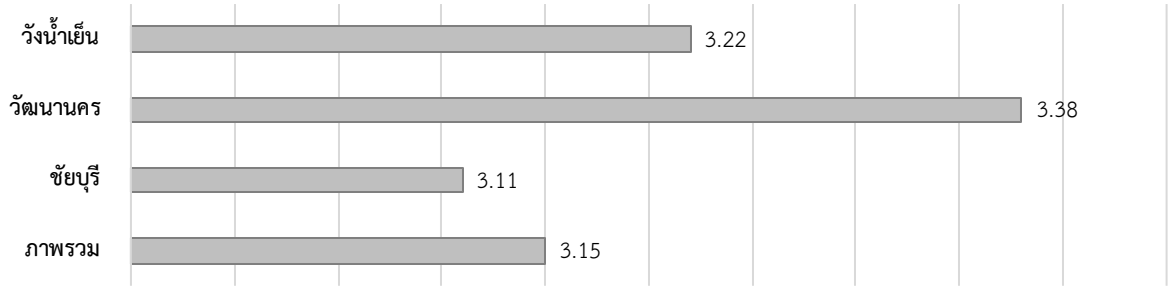
ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง*เห็นด้วย*กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.15 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยประเด็นด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพได้รับคะแนนมากที่สุด (3.44 คะแนน) แต่ทั้งนี้ปรากฏประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล และด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่ระดับคะแนนน้อยที่สุด โดย 2 ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ยังมีความกังวลถึงความยั่งยืนของสิทธิการถือครองที่ดินในระยะยาว เมื่อสถานการณ์และบริบทของประเทศเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น จึงนำไปสู่ความต้องการได้เอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่ากรรมสิทธิ์ร่วม

ตารางที่ 6.11 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.75	เห็นด้วย	0.78
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.05	เห็นด้วย	0.57
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.55
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.28	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.52
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.29	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.12
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.15	เห็นด้วย	0.74
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	3.33	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.69
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.39	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.25	เห็นด้วย	0.46
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.50
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.16	เห็นด้วย	0.48
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.15**	**เห็นด้วย**	**0.25**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.12 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.36 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการติดตามการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ อย่างใกล้ชิดของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด) โดยประเด็นด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสมได้รับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด (3.52 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ยังปรากฏประเด็นย่อยด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมากเท่านั้น (3.15 คะแนน)

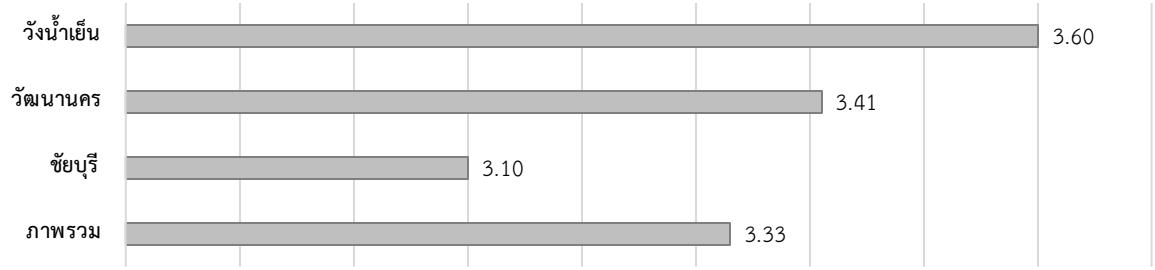
ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.31 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.33 คะแนน) ดังนั้น **ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.33 คะแนน

ตารางที่ 6.12 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
ด้านเจ้าหน้าที่	**3.36**	**มากที่สุด**	**0.13**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.15	มาก	0.67
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.52	มากที่สุด	0.55
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.47	มากที่สุด	0.52
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.28	มากที่สุด	0.50
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.38	มากที่สุด	0.51
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.35	มากที่สุด	0.50
ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.31**	**มากที่สุด**	**0.02**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.30	มากที่สุด	0.48
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.29	มากที่สุด	0.53
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.33	มากที่สุด	0.50
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.33**	**มากที่สุด**	**0.04**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.13 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ **โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.04 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก*ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.31 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.44 คะแนน) ส่วน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 คะแนน โดยประเด็นที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนในระดับมาก ซึ่งประเด็นด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.05 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น (2.25 คะแนน) ซึ่งผลจากประเด็นดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนผู้ได้รับสิทธิยังไม่สามารถเข้าทำประโยน์ในพื้นที่ได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตและการทำกินในพื้นที่ นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.07 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น

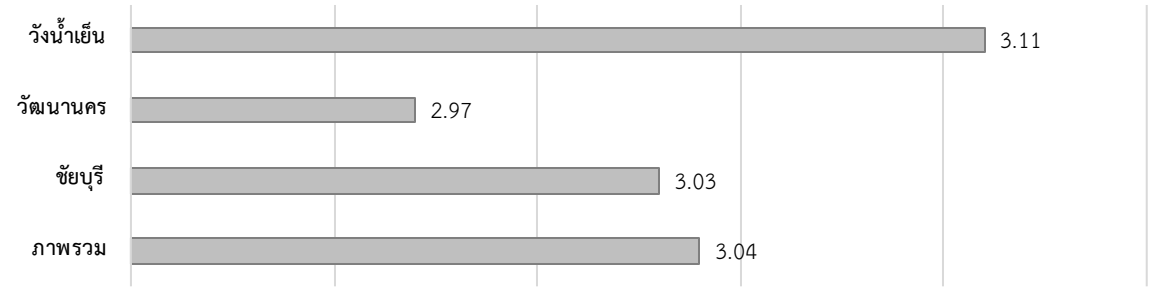
ตารางที่ 6.13 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.31**	**มากที่สุด**	**0.18**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.18	มาก	0.47
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.44	มากที่สุด	0.56
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**2.75**	**มาก**	**0.43**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	2.25	น้อย	0.89
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	2.94	มาก	0.74
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	3.05	มาก	0.51
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.07**	**มาก**	**0.10**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.15	มาก	0.44
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.02	มาก	0.48
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.15	มาก	0.54
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	3.12	มาก	0.55
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	3.02	มาก	0.39
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.14	มาก	0.60

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.12	มาก	0.42
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	2.85	มาก	0.58
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.04**	**มาก**	**0.28**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.14 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.4) ผลผลิต (Product)

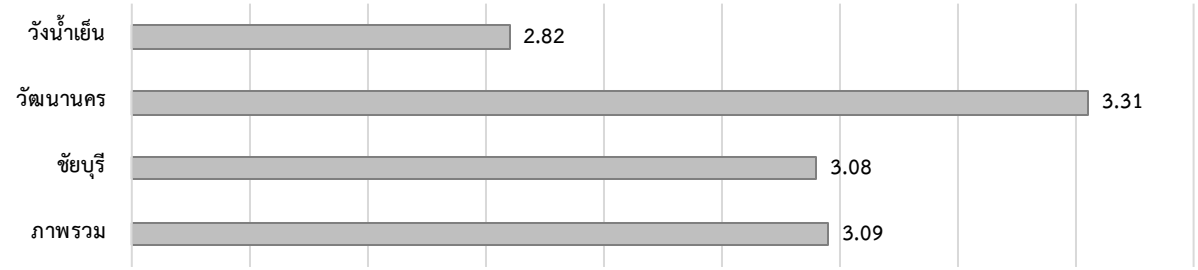
การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด **โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ ด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ** ที่ระดับ 3.36 คะแนน เท่ากัน ซึ่งสะท้อนให้ภาครัฐสามารถเชื่อมั่นได้ว่าที่ดินที่จัดสรรให้มีความเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์เพื่อการดำรงชีพและจะไม่นำไปขายต่อในอนาคต ทั้งนี้ นอกเหนือจาก 2 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น พบว่า ประเด็นอื่นๆ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น

ตารางที่ 6.14 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.56	มาก	0.97
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.16	มาก	0.57
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.36	มากที่สุด	0.48
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	3.36	มากที่สุด	0.51
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.01	มาก	0.19
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.22	มาก	0.49
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.68	มาก	0.72
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.07	มาก	0.52
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.13	มาก	0.42
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.92	มาก	0.65
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.05	มาก	0.49
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**3.09**	**มาก**	**0.33**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.15 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินด้านผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า **กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบในทุกมิติที่พิจารณาในระดับที่แตกต่างกัน** กล่าวคือ หากพิจารณาในมิติด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าส่งผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากเดิมเป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น เมื่อได้รับการจัดสรรพื้นที่

ทำกินในจำนวนที่เหมาะสมจึงส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่ด้านการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น และด้านการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าส่งผลกระทบในระดับมาก แต่หากพิจารณาถึงผลกระทบในด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ผลิตได้ และด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตยังคงส่งผลกระทบในระดับน้อยเท่านั้น เนื่องจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ประชาชนผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากความไม่พร้อมของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ จึงยังไม่ก่อให้เกิดผลผลิตจากที่ดินที่ได้รับจัดสรรได้ ดังนั้น กระบวนการพัฒนาด้านการแปรรูปและการตลาดจึงยังไม่มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่เป้าหมายอย่างเต็มรูปแบบ จะปรากฏเพียงในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานีเท่านั้น ที่มีการดำเนินการด้านการตลาดและการแปรรูปในพื้นที่นำร่องของเกษตรกรบางส่วนที่เห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจน

ตารางที่ 6.15 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.64	มากที่สุด	3.23
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	1.58	น้อยที่สุด	1.53
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.67	น้อยที่สุด	1.60
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.13	มาก	0.96
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.02	มาก	1.11
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.84	มาก	0.83
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.11	มาก	0.98

ที่มา: จากการสำรวจ

1.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

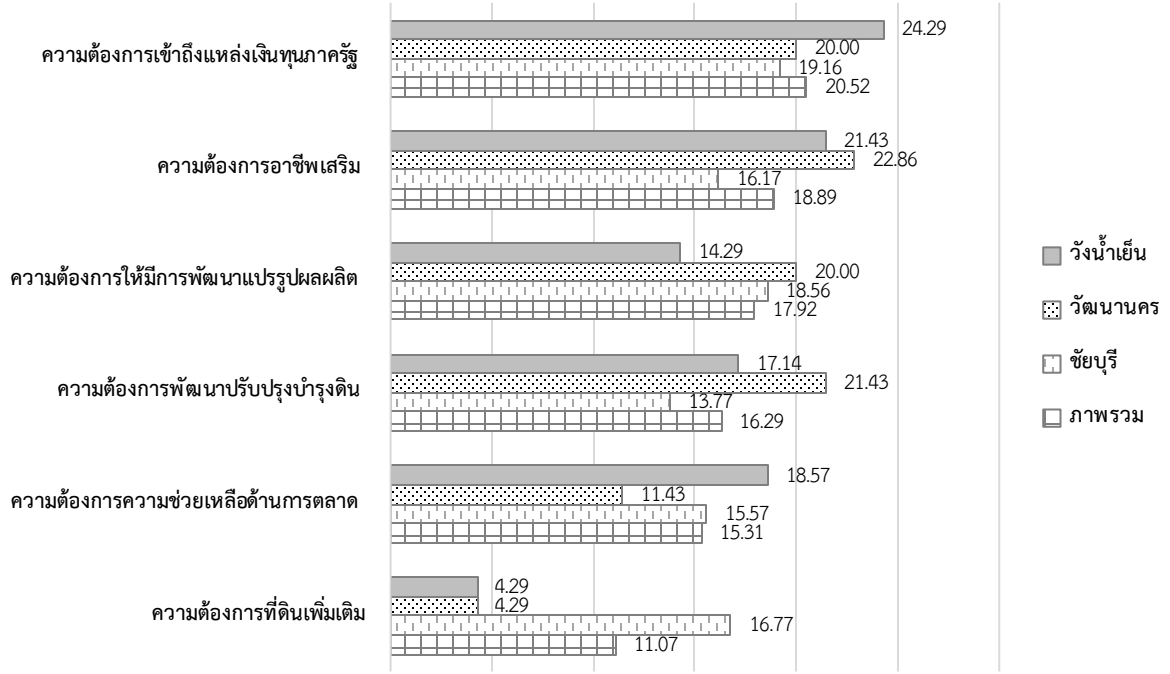
การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า **กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐเป็นประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุด** เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นกลุ่มผู้ยากจนไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ แม้ว่าภาครัฐจะสนับสนุนปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมอาชีพ หากแต่ในทัศนะของประชาชนยังเห็นว่าไม่มีความเพียงพอ รองลงมา คือ ความต้องการอาชีพเสริม และความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต

ตารางที่ 6.16 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ร้อยละ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	34	11.07	6
2. ความต้องการอาชีพเสริม	58	18.89	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	50	16.29	4
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	47	15.31	5
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	55	17.92	3
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	63	20.52	1

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.16 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง **ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมาก** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.23 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากประเด็นที่พิจารณาได้รับความเชื่อมั่นในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกประเด็น **โดยเฉพาะด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาลที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นมากที่สุด** (3.47 คะแนน) รองลงมา คือ ด้านประชาชน

มีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ (3.36 คะแนน) ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่มุ่งเน้นการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ผู้ยากไร้

ตารางที่ 6.17 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.23	มาก	0.60
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	3.25	มาก	0.70
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.21	มาก	0.67
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.33	มากที่สุด	0.60
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.33	มากที่สุด	0.52
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.24	มาก	0.59
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.31	มากที่สุด	0.61
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.33	มากที่สุด	0.47
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.23	มาก	0.56
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.36	มากที่สุด	0.59
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.47	มากที่สุด	0.57
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.23**	**มาก**	**0.60**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานที่สามารถสังเคราะห์ได้ โดยจำแนกตามกระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ดังนี้

2.1) การจัดหาที่ดิน

2.1.1) การจัดหาพื้นที่เพื่อจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้มีสิทธิตามหลักเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ การคัดเลือกผู้ได้รับสิทธิโดยจัดลำดับหลักเกณฑ์ให้สามารถคัดกรองคนยากจนที่แท้จริงได้

2.1.2) รูปแบบของการจัดสรรที่ดินขาดความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และการดำเนินชีวิต (การจัดรูปแปลงโดยแยกที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน)

ข้อเสนอแนะ การทบทวนการกำหนดรูปแบบการจัดรูปแปลงในระดับนโยบาย เพื่อปรับปรุงการกำหนดรูปแบบการสร้างที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต โดยพิจารณาจากข้อดีและข้อเสียในพื้นที่ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

2.1.3) พื้นที่เป้าหมายในโครงการบางพื้นที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาจัดสรรเพื่อการทำเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพพื้นที่ลาดชันหรือดินขาดความอุดมสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ การพิจารณาการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อจัดสรรให้แก่กลุ่มเป้าหมาย โดยคำนึงถึงสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ในการเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในระยะยาวของประชาชน

2.2) การจัดคนลงที่ดิน

2.2.1) ความล่าช้าของการจัดคนลงพื้นที่ เนื่องจากความไม่พร้อมของพื้นที่ โดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร)

ข้อเสนอแนะ การเร่งผลักดันและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ เพื่อให้การวางระบบสาธารณูปโภคเสร็จสิ้นสมบูรณ์

2.2.2) การขาดความพร้อมของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ การเร่งผลักดันและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในระดับต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2.2.3) กฎระเบียบของหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดคนลงที่ดิน โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนความพร้อมของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น กฎระเบียบการขออนุญาตใช้ไฟฟ้าที่จะต้องมีเลขที่บ้านก่อน ในขณะที่การกำหนดเลขที่บ้านจะดำเนินการได้เมื่อการสร้างบ้านในพื้นที่โครงการแล้วเสร็จทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ การเจรจาในระดับบริหารเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เพื่อให้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช.

2.3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.3.1) การดำเนินงานแบบแยกส่วนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดสรรงบประมาณ ทั้งมิติด้านความไม่เพียงพอของงบประมาณและด้านการคืนเงินงบประมาณเมื่อการใช้จ่ายไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ การบูรณาการการดำเนินงานในระดับจังหวัดตั้งแต่การกำหนดแผนการดำเนินงานที่มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบชัดเจน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งการกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อสนับสนุนการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2.3.2) ข้อกังวลด้านความยั่งยืนของการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ ซึ่งตามหลักเกณฑ์ของการได้รับอนุญาตในการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรร ประชาชนผู้ขอรับสิทธิจะต้องมีสถานภาพการรวมกลุ่มซึ่งจะเป็นไปในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม ซึ่งข้อเท็จจริงของรูปแบบการรวมกลุ่มในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินภายใต้โครงการ คทช. ทั้งหมดเป็นไปในรูปแบบสหกรณ์ทั้งสิ้น เนื่องจากมีความมุ่งหมายว่าการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์จะทำให้เกิดรายได้ เพื่อนำมาชำระค่าเช่าพื้นที่โครงการ คทช. ได้ แต่ทั้งนี้บริบทด้านจำนวนพื้นที่ที่จัดสรรมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้ในบางพื้นที่ที่จำนวนพื้นที่น้อย จึงจัดสรรให้กับประชาชนได้น้อยราย ดังนั้น การรวมตัวของประชาชนในรูปแบบสหกรณ์จึงมีจำนวนสมาชิกน้อยตามไปด้วย ซึ่งข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลต่อปริมาณผลผลิตและรูปแบบกิจกรรมที่สหกรณ์ต้องดำเนินงานในอนาคตมีความเสี่ยงที่จะไม่ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ การพิจารณารูปแบบการรวมกลุ่มในรูปแบบอื่นตามที่กำหนดไว้ในนโยบายและหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ คทช. (ตามมติคณะรัฐมนตรี 22 ธันวาคม 2558) โดยไม่มุ่งเน้นการรวมกลุ่มแบบสหกรณ์เท่านั้น เพื่อให้การกำหนดรูปแบบการรวมกลุ่มมีความเหมาะสมกับขนาดของกลุ่มประชาชน

6.3 ที่ดินสาธารณประโยชน์

6.3.1 ข้อมูลพื้นฐาน

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่เป้าหมายที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวนรวม 2 พื้นที่ มีประชากรภายใต้การสำรวจจำนวนรวมทั้งสิ้น 120 ราย จากเป้าหมาย 97 ราย คิดเป็นร้อยละ 123.71 จากเป้าหมายทั้งหมด โดยรายละเอียดจำนวนการสำรวจแสดงดังนี้

ตารางที่ 6.18 จำนวนการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มประชาชนในที่ดินสาธารณประโยชน์เป้าหมาย 2 พื้นที่

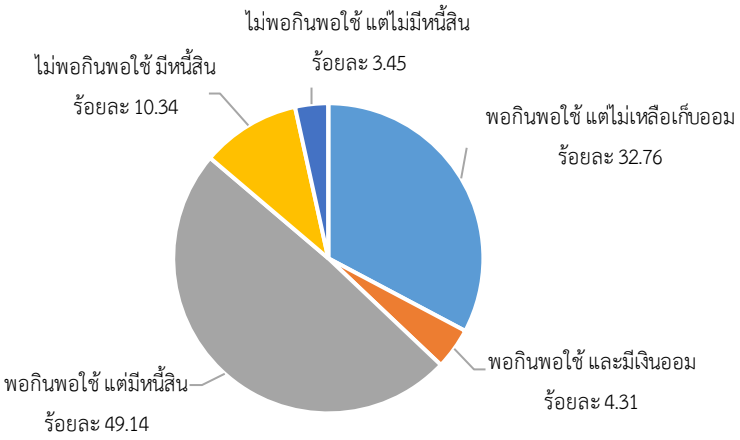
พื้นที่	จังหวัด	เป้าหมาย (ราย)	จำนวนการสำรวจ (ราย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. ทุ่งประเทียบน้อยสาธารณประโยชน์	บุรีรัมย์	89	94	105.62
2. ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์	ตราด	8	26	325.00
จำนวนรวม		**97**	**120**	**123.71**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

สมาชิกโครงการ คทช. ในที่ดินสาธารณประโยชน์ ส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 74,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ในระดับ 77,100 บาท/ปี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.66 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 157,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 36,000 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.14 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 32.76 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม

ภาพที่ 6.17 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่มา: จากการสำรวจ

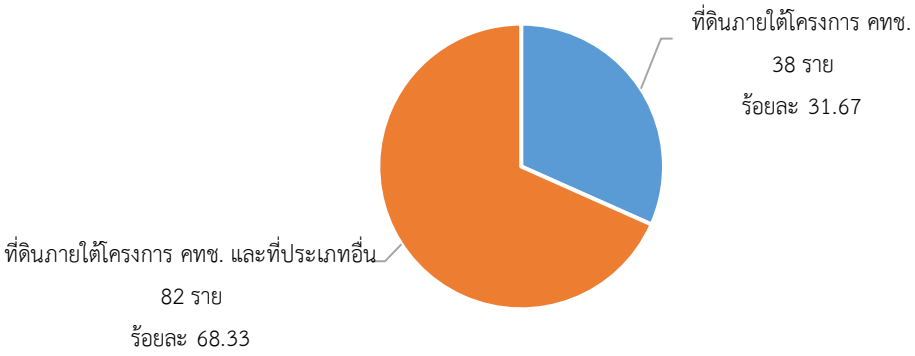
นอกจากนี้ ในภาพรวมด้านลักษณะการถือครองที่ดินในที่ดินสาธารณประโยชน์ พบว่า ร้อยละ 24.17 (29 ราย จาก 120 ราย) ครอบครองที่ดินเฉพาะที่อยู่อาศัย โดยมีการครอบครองที่ดินของโครงการ คทช. จำนวน 27 ราย และครอบครองที่ดินโครงการ คทช. ร่วมกับที่ดินประเภทอื่น จำนวน 2 ราย ในขณะที่ ร้อยละ 4.17 (5 ราย จาก 120 ราย) ครอบครองเฉพาะที่ทำกิน โดยเป็นที่ดินภายใต้โครงการ คทช. จำนวน 4 ราย และครอบครองที่ดินในโครงการ คทช. ร่วมกับที่ดินประเภทอื่น จำนวน 1 ราย ในขณะที่ ร้อยละ 71.67 (86 ราย จาก 120 ราย) ครอบครองทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน โดยเป็นที่ดินในโครงการ คทช. จำนวน 7 ราย และครอบครองที่ดินในโครงการ คทช. ร่วมกับที่ดินประเภทอื่น จำนวน 79 ราย ดังนั้น ในภาพรวมสัดส่วนการถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่างในที่ดินสาธารณประโยชน์มีการถือครองที่ดินในโครงการ คทช. ประเภทเดียว ร้อยละ 31.67 (38 ราย) ในขณะที่มีการถือครองทั้งที่ดินในโครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น ร้อยละ 68.33 (82 ราย)

อนึ่ง จำนวนการครอบครองที่ดินในที่ดินสาธารณประโยชน์ในประเภทที่อยู่อาศัย มีการครอบครองเฉลี่ยรายละประมาณ 3 งาน 20 ตารางวา ในขณะที่ ที่ทำกินมีการครอบครองเฉลี่ยรายละประมาณ 6 ไร่ นอกจากนั้น ยังพบว่าบางรายมีการถือครองที่ดินประเภทอื่น ทั้งในรูปโฉนดและที่ดินมีใบ ภบท.

ตารางที่ 6.19 ลักษณะการครอบครองที่ดินโครงการ คทช. ของกลุ่มตัวอย่างในที่ดินสาธารณประโยชน์

ลักษณะการครอบครอง	จำนวน (ราย)
1. ครอบครองเฉพาะที่อยู่อาศัย	**29**
1.1 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช.	27
1.2 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น	2
2. ครอบครองเฉพาะที่ทำกิน	**5**
2.1 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช.	4
2.2 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น	1
3. ครอบครองทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน	**86**
3.1 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช.	7
3.2 ที่ดินภายใต้โครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น	79
รวม	**120**

ภาพที่ 6.18 สัดส่วนการถือครองที่ดินในที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่มา: จากการสำรวจ

6.3.2 รายงานการประเมินผล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ซึ่งผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 91.38 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 8.62 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ 7 หลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 10.00) มีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"* ปรากฏร้อยละ 9.48 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม หลักเกณฑ์ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบสหกรณ์" และ *"สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์หรือนิติบุคคล"* ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเท่ากันที่ร้อยละ 8.62 ที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม หลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ"* และ *"การทำประโยชน์ต้องไม่กระทบกระเทือนรบกวนผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการและเอกชน"* ปรากฏร้อยละ 6.03 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม หลักเกณฑ์ *"หากผู้รับอนุญาตพบแร่ ทรัพยากรป่าไม้ วัตถุโบราณให้หยุดการทำประโยชน์และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน"* ปรากฏร้อยละ 3.45 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม และหลักเกณฑ์ *"ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้"* ปรากฏร้อยละ 1.72 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

ในขณะที่หากพิจารณาในหลักเกณฑ์ที่เหลือ พบว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่มีกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่ง (มากกว่าร้อยละ 10.00) เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ *"หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ทางราชการ ต้องส่งคืนพื้นที่ทันที"* กลุ่มตัวอย่างมากถึง ร้อยละ 36.21 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากมีความกังวลและไม่ต้องการเสียสิทธิในการครอบครองพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตแล้ว

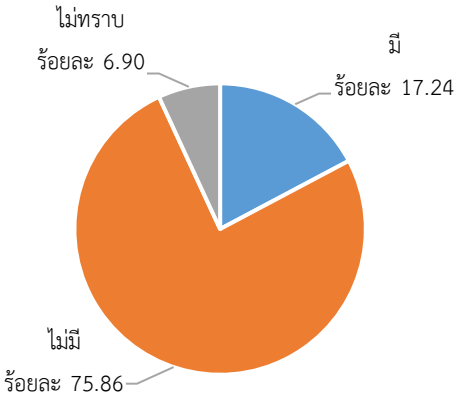
ภาพที่ 6.19 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่มา: จากการสำรวจ

ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับสิทธิในพื้นที่ในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.86 รับทราบว่าไม่มีผู้ได้รับสิทธิแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ ในขณะที่ ร้อยละ 17.24 รับทราบว่ามีผู้ได้รับสิทธิแล้วไม่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่

ภาพที่ 6.20 สัดส่วนผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

1.2.1) บริบท (Context)

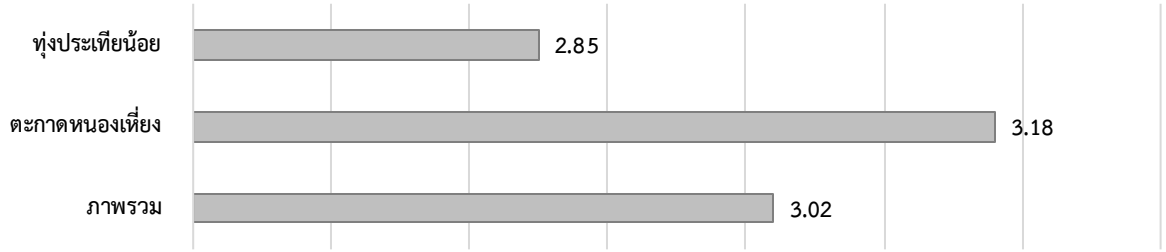
ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง*เห็นด้วย*กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.02 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ในขณะที่ประเด็นด้านการพัฒนาที่ดินและด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับบริบทของโครงการฯ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ระดับ 3.27 และ 3.36 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ประเด็นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล แม้กลุ่มตัวอย่างจะเห็นด้วย แต่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด (2.66 คะแนน) โดยยังคงปรากฏความต้องการเอกสารสิทธิรายบุคคลอยู่ ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในที่ดินสาธารณประโยชน์

ตารางที่ 6.20 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.66	เห็นด้วย	0.76
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.15	เห็นด้วย	0.33
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.03	เห็นด้วย	0.50
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.02	เห็นด้วย	0.46
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.23	เห็นด้วย	0.12
5.1 การพัฒนาที่ดิน	3.27	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.16
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.11
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.23	เห็นด้วย	0.07
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.22	เห็นด้วย	0.12
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.05	เห็นด้วย	0.05
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.02**	**เห็นด้วย**	**0.22**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.21 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.36 คะแนน โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.51 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเช่นกัน ยกเว้นด้านความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมากเท่านั้น (3.06 คะแนน)

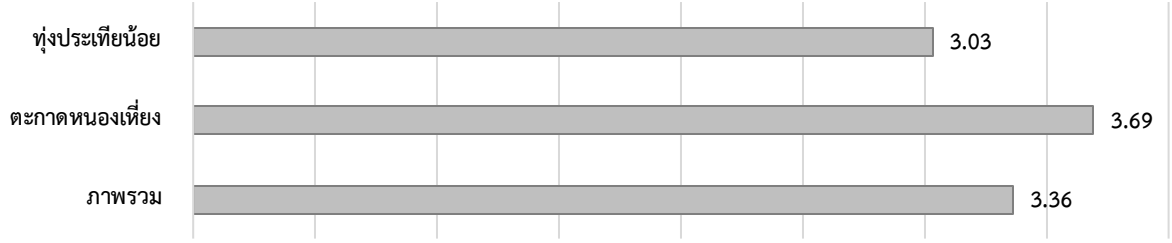
ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.35 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ได้รับคะแนนมากที่สุด (3.40 คะแนน) ดังนั้น **ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.36 คะแนน

ตารางที่ 6.21 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.36**	**มากที่สุด**	**0.16**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.06	มาก	0.51
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.51	มากที่สุด	0.52
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.44	มากที่สุด	0.63
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.43	มากที่สุด	0.47
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	3.33	มากที่สุด	0.51
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.40	มากที่สุด	0.58
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.35**	**มากที่สุด**	**0.05**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.32	มากที่สุด	0.37
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.34	มากที่สุด	0.44
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.40	มากที่สุด	0.35
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.36**	**มากที่สุด**	**0.01**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.22 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.3) กระบวนการ (Process)

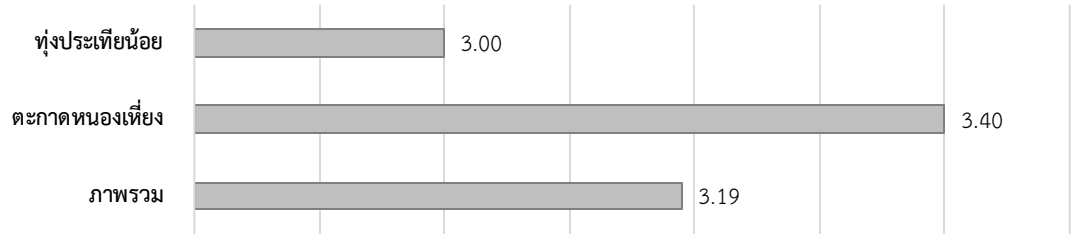
การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ทั้งนี้ **การดำเนินงานในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ดำเนินการสำรวจทั้งหมด ไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** เนื่องจากในพื้นที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงประเมินผลกระบวนการใน 2 มิติ เท่านั้น คือ การจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดย**ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงาน (การจัดที่ดินและการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ) ในภาพรวมอยู่ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.19 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด*เช่นกัน ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.32 คะแนน โดยด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด (3.35 คะแนน) นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย3.06 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น ในขณะที่ ด้านการสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.26 คะแนน) ซึ่งผลที่ได้สะท้อนถึงประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่จะได้รับจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพว่าจะเป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง

ตารางที่ 6.22 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.32**	**มากที่สุด**	**0.05**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.28	มากที่สุด	0.15
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.35	มากที่สุด	0.04
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน			
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ			
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน			
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล			
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.06**	**มาก**	**0.23**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.26	มากที่สุด	0.45
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.23	มาก	0.49
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.10	มาก	0.29
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	3.01	มาก	0.93
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	2.53	มาก	0.29
11. การมีเจ้าหน้าทีสหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่ม	3.22	มาก	0.62
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.09	มาก	0.42
1.3 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	3.05	มาก	0.52
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**3.19**	**มาก**	**0.18**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.23 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.4) ผลผลิต (Product)

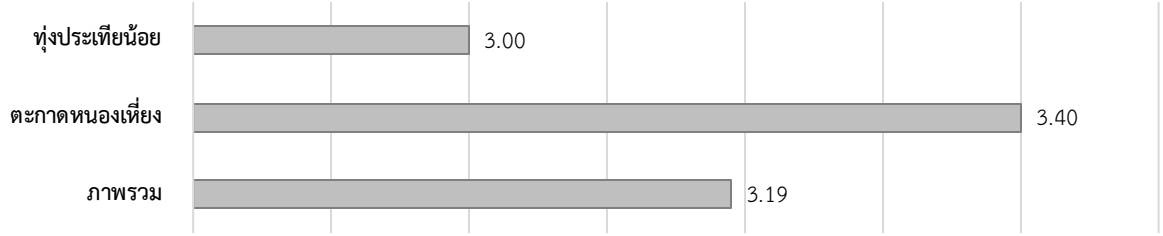
การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.92 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากทั้งสิ้น แต่หากพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ปรากฏ 2 ประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด (ซึ่งผลคะแนนสอดคล้องกับการประเมินด้านบริบท) คือ ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล และด้านจำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ ที่ระดับ 2.70 และ 2.79 คะแนน ตามลำดับ และสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้จากการสำรวจในพื้นที่เป้าหมายว่าประชาชนในพื้นที่ยังคงมีความต้องการเอกสารสิทธิรายบุคคลมากกว่ากรรมสิทธิ์ร่วม พร้อมทั้งมีความคิดเห็นว่าอยากได้พื้นที่เพิ่มเติมเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในที่ดินสาธารณประโยชน์

ตารางที่ 6.23 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.70	มาก	0.74
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.02	มาก	0.25
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.05	มาก	0.32
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.79	มาก	0.30
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	3.05	มาก	0.10
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.89	มาก	0.44
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.15	มาก	0.33
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.07	มาก	0.39
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	3.12	มาก	0.51
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.02	มาก	0.25
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.92**	**มาก**	**0.16**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.24 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินด้านผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า **กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบใน 5 มิติที่พิจารณาในระดับแตกต่างกัน** กล่าวคือ ประชาชนได้รับผลกระทบในด้านการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินในระดับมาก (2.52 คะแนน) ในขณะที่ด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น ส่งผลกระทบเช่นกันแต่ในระดับน้อย (2.15 และ 2.31 คะแนน ตามลำดับ) ส่วนด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต และการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลกระทบในระดับน้อยที่สุด และด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต และการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ส่งผลกระทบ

ตารางที่ 6.24 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.15	น้อย	0.33
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.61	ไม่ส่งผลกระทบ	0.43
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	1.57	น้อยที่สุด	1.25
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	1.65	น้อยที่สุด	0.54
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.85	ไม่ส่งผลกระทบ	0.68
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	2.31	น้อย	0.27
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	2.52	มาก	0.02

ที่มา: จากการสำรวจ

1.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

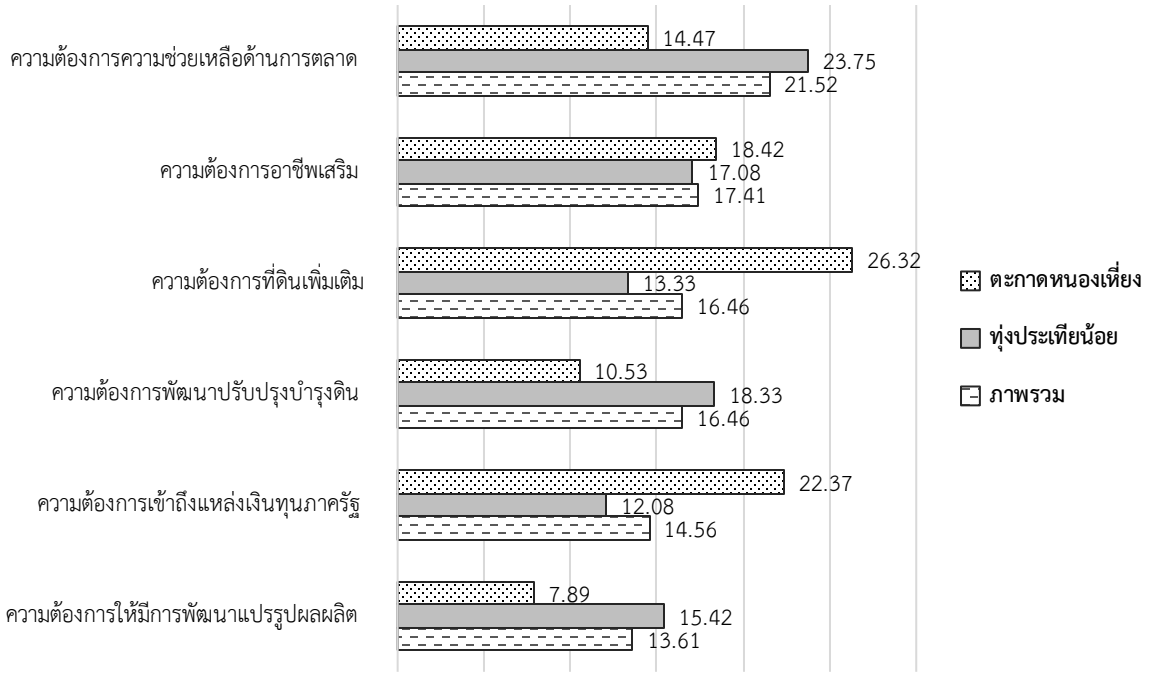
การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า **กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา** และหากจัดลำดับ**ความต้องการใน 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด ความต้องการอาชีพเสริม ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม และความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน** ทั้งนี้ ด้านความต้องการที่ดินเพิ่มเติมพบมากในพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ เนื่องจากการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์พื้นที่ในปัจจุบันเป็นการอนุญาตในลักษณะที่อยู่อาศัยเท่านั้น ประชาชนในพื้นที่ส่วนมากไม่มีที่ทำกินเพื่อการเกษตรกรรม ดังนั้น ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพรับจ้าง

ตารางที่ 6.25 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ร้อยละ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	52	16.46	3
2. ความต้องการอาชีพเสริม	55	17.41	2
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	52	16.46	3
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	68	21.52	1
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	43	13.61	5
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	46	14.56	4

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.25 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์จำแนกรายพื้นที่

ที่มา: จากการสำรวจ

1.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า **ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในทุกประเด็นที่พิจารณาในระดับมากทั้งสิ้น โดยเฉพาะด้านประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล และด้านประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นมากที่สุด** ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนถึงความร่วมมือที่จะเกิดในพื้นที่ดำเนินการเมื่อภาครัฐจัดกิจกรรมต่างๆ จะได้รับการตอบรับอย่างดียิ่งอย่างแน่นอน

ตารางที่ 6.26 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ดินสาธารณประโยชน์

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.02	มาก	0.14
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.93	มาก	0.47
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.99	มาก	0.23
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.98	มาก	0.36
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.91	มาก	0.40
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	2.97	มาก	0.20
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.05	มาก	0.20
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.94	มาก	0.30
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	2.84	มาก	0.34
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.14	มาก	0.45
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.15	มาก	0.33
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**2.99**	**มาก**	**0.11**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในที่ดินสาธารณประโยชน์ ปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานที่สามารถสังเคราะห์ได้ โดยจำแนกตามกระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ดังนี้

2.1) การจัดหาที่ดิน

2.1.1) ขนาดที่ดินไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการด้านที่ดินทำกินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งประชาชนยังมีความต้องการอยู่มาก โดยเฉพาะในพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ เนื่องจากการอนุญาตการใช้พื้นที่ในปัจจุบันเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ การชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจถึงข้อจำกัดในการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน และหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมที่ไม่ใช้พื้นที่มาก เช่น เกษตรแนวตั้ง เป็นต้น

2.1.2) การขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้ครบองค์ประกอบ (กรณีจัดตั้งสำนักงานสหกรณ์ในพื้นที่ส่วนกลาง) โดยจากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่ารูปแบบปัญหาการจัดตั้งสำนักงานสหกรณ์ ซึ่งต้องมีการจัดตั้งตามเงื่อนไขของการได้รับอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นไปใน 2 รูปแบบ คือ ไม่มีพื้นที่ส่วนกลางในการจัดสร้างอาคาร แต่ได้รับงบประมาณสนับสนุน และมีพื้นที่ส่วนกลางและมีงบประมาณ แต่พื้นที่ส่วนกลางยังไม่ได้รับอนุญาต

ข้อเสนอแนะ การอนุญาตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อดำเนินโครงการ คทช. จำเป็นที่จะต้องขออนุญาตให้ครอบคลุมถึงพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันด้วย นอกจากนี้ ควรที่จะมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดและงบประมาณได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2) การจัดคนลงที่ดิน

2.2.1) ผู้ครอบครองในปัจจุบันไม่มาแสดงตัว (อยู่นอกพื้นที่/กลัวความผิด)

ข้อเสนอแนะ การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการอนุญาตการใช้ประโยชน์พื้นที่ เพื่อให้ผู้ครอบครองมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การอนุญาตได้

2.3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.3.1) การดำเนินงานแบบแยกส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณและการดำเนินงานตามขั้นตอนในพื้นที่เป้าหมายไม่เป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด โดยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานประจำปี พร้อมทั้งการกำหนดแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งรวมถึงการกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อสนับสนุนให้การจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

6.4 พื้นที่ป่าชายเลน

6.4.1 ข้อมูลพื้นฐาน

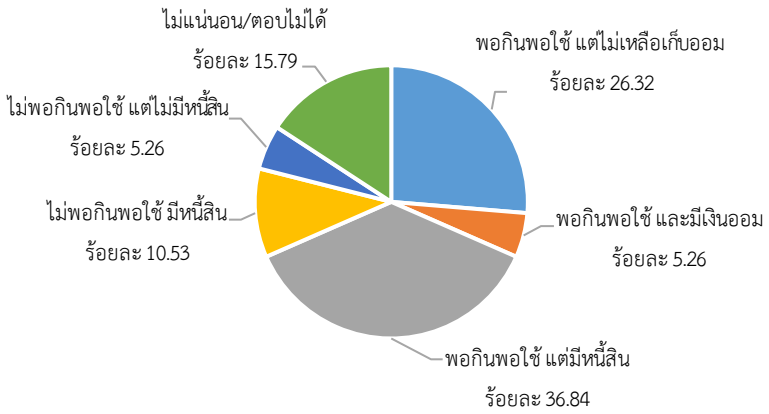
1) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ป่าชายเลนมีพื้นที่เป้าหมายบ้านคลองราง ตำบลลีเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นตัวแทนของการประเมินผล โดยมีประชากรภายใต้การสำรวจจำนวนรวม 38 คน (จากเป้าหมาย 10 คน) คิดเป็นร้อยละ 380.00

2) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

สมาชิกโครงการ คทช. ในพื้นที่ป่าชายเลน ส่วนใหญ่อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการ คทช. มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี โดยประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ทั้งนี้ ด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่าประชาชนมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 70,000 บาท/ปี ในขณะที่ปรากฏรายจ่ายเฉลี่ย 90,000 บาท/ปี และส่วนใหญ่ร้อยละ 73.68 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 35,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 23,500 บาท ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.84 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้แต่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 26.32 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดินที่ได้รับอนุญาตเพื่ออยู่อาศัยเฉลี่ยประมาณ 1 งาน และไม่มีกลุ่มตัวอย่างบุคคลใดมีที่ทำกินในรูปแบบอื่นๆ

ภาพที่ 6.26 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลพื้นที่ป่าชายเลน

6.4.2 รายงานการประเมินผล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

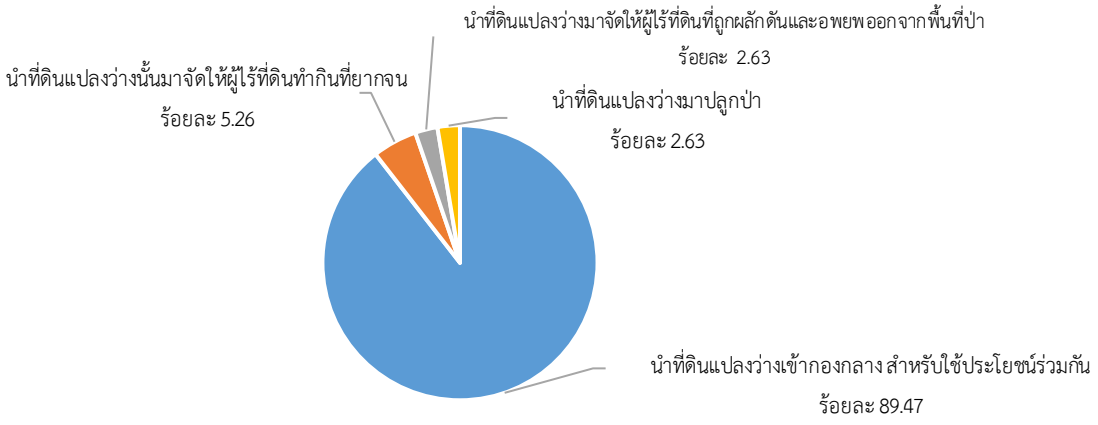
ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 97.37 รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และมีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 2.63 ไม่ทราบหลักเกณฑ์ฯ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปรากฏกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 100.00 เห็นว่า 5 หลักเกณฑ์ จากหลักเกณฑ์ทั้งหมดมีความเหมาะสม ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 30 ไร่” “ผู้ที่ได้รับที่ดินห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ และต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่อง” “ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทได้” “ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าชายเลนในพื้นที่ตามสมควร และต้องช่วยดูแลป่าชายเลนใกล้เคียงไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่ม”*

นอกจากนั้น ปรากฏ 3 หลักเกณฑ์ ที่มีกลุ่มตัวอย่างมากกว่า ร้อยละ 10.00 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม คือ หลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ได้”* โดยมีผู้เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ร้อยละ 28.95 หลักเกณฑ์ *“ผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับนั้นด้วย”* มีผู้เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ร้อยละ 26.32 และหลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องทำประโยชน์โดยไม่กระทบต่อระบบนิเวศใกล้เคียง และไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม”* มีผู้เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม ร้อยละ 10.53 ส่วนประเด็นอื่นๆ ปรากฏกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

ในขณะที่ประเด็นด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.47 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่ ร้อยละ 5.26 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน และร้อยละ 2.63 เห็นว่าควรนำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และนำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า

ภาพที่ 6.27 สัดส่วนด้านการดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.28 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ท่านทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ไม่เกิน 30 ไร่"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่ทำประโยชน์ในพื้นที่ก่อนปี 2534 และต่อเนื่องจนปัจจุบัน ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิม หรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือพืชเศรษฐกิชอยู่เดิม

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ และต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่อง"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ให้ยืม/โอนสิทธิการเช่า/โอนสิทธิการครอบครองให้บุคคลอื่น"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถฉอบที่ดินให้กับทายาทได้"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ถ้าผู้ได้รับที่ดินผ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ที่ใช้ที่ดิน คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับนั้นด้วย"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ได้"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องทำประโยชน์ในกระทบต่อระบบนิเวศน์เกิดเสียง และไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม"

ท่านเห็นว่าฉีดความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าชายเลนในพื้นที่ตามสมควร และต้องช่วยดูแลป่าชายเลนเกลียงไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่ม"

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

1.2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง*เห็นด้วย*กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.02 คะแนน โดยในทุกประเด็นที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยทั้งหมด **โดยเฉพาะประเด็นด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่** ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นดังกล่าว ที่ระดับ 3.34 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่ป่าชายเลน

ตารางที่ 6.27 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.54	เห็นด้วย	0.96
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.00	เห็นด้วย	0.52
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.34	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.71
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม	3.08	เห็นด้วย	0.43
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ			
5.1 การพัฒนาที่ดิน			
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.16	เห็นด้วย	0.49
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน			
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.02**	**เห็นด้วย**	**0.21**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.09 คะแนน โดยประเด็นย่อยที่ได้รับคะแนนในระดับมากที่สุด คือ ด้านการใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม (3.27 คะแนน) และความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (3.35 คะแนน) ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.97 คะแนน ดังนั้น **ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.03 คะแนน

ตารางที่ 6.28 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.09**	**มาก**	**1.72**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	2.66	มาก	0.63
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.27	มากที่สุด	4.85
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.19	มาก	0.71
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.11	มาก	0.56
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.95	มาก	0.70
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.35	มากที่สุด	0.54
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**2.97**	**มาก**	**0.20**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	2.97	มาก	0.69
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	2.97	มาก	0.44
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	2.97	มาก	0.83
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.03**	**มาก**	**1.40**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดย**ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ*น้อย*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.32 คะแนน และหากพิจารณาในรายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.17 คะแนน

โดยประเด็นด้านการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิได้รับคะแนนมากที่สุด (3.21 คะแนน) ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.80 คะแนน โดยทุกประเด็นที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับน้อยทั้งสิ้น ยกเว้นประเด็นด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด (1.70 คะแนน) โดยเฉพาะในประเด็นด้านน้ำประปาเพื่อการอุปโภคและบริโภค ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเป็นอย่างมาก แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการได้ แม้ว่าจะมีการดำเนินการวางระบบท่อนำจ่ายน้ำประปามาถึงบริเวณด้านหน้าชุมชนแล้วก็ตาม นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.99 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อยทั้งสิ้น ทั้งนี้ ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีการยกเว้นการประเมินผลด้านการมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ เนื่องจาก ไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่ป่าชายเลน

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 89.29 มีปัญหาด้านการตลาด และมีเพียงร้อยละ 10.71 ที่ไม่ประสบปัญหาด้านการตลาด

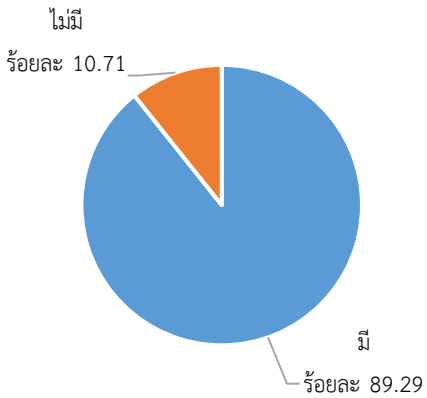
ตารางที่ 6.29 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.17**	**มาก**	**0.07**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม	3.14	มาก	0.42
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	3.21	มาก	0.52
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**1.80**	**น้อย**	**0.11**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	1.70	น้อยที่สุด	0.77
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	1.85	น้อย	0.85
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	1.85	น้อย	0.89
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**1.99**	**น้อย**	**1.03**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1.87	น้อย	0.16

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.09	น้อย	0.05
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน			
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด			
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต			
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	2.00	น้อย	0.09
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	2.00	น้อย	0.08
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพจากภาครัฐ			
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.32**	**น้อย**	**0.54**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.29 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.87 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อทุกประเด็นในระดับมาก ยกเว้นด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.47 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการพัฒนาที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการลักษณะดังกล่าวในพื้นที่ป่าชายเลน

ตารางที่ 6.30 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.47	น้อย	1.03
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.08	มาก	0.69
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.06	มาก	0.86
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	2.76	มาก	0.65
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ	2.94	มาก	0.55
5.1 การพัฒนาที่ดิน			
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน			
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	2.94	มาก	0.55
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ			
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน			
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.87**	**มาก**	**0.19**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า **การเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลกระทบใน 3 มิติ เท่านั้น คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น** ส่งผลกระทบในระดับมาก ที่ระดับ 2.59 และ 3.05 คะแนน ตามลำดับ และ**การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน** ส่งผลกระทบในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 3.29 คะแนน ทั้งนี้ การพิจารณาผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ มีการยกเว้นการประเมินผลด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิต การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากเป็นมิติที่สืบเนื่องกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งไม่มีการดำเนินการในพื้นที่ป่าชายเลน

ตารางที่ 6.31 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	2.59	มาก	1.62
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้			
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต			
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง			
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง			
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	3.05	มาก	1.13
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.29	มากที่สุด	0.96

ที่มา: จากการสำรวจ

1.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า **กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการอาชีพเสริมมากที่สุด** รองลงมา คือ ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ และความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

ตารางที่ 6.32 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	5	6
2. ความต้องการอาชีพเสริม	33	1
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	6	5
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	25	3
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	18	4
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	27	2

ที่มา: จากการสำรวจ

1.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง **ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า คะแนนความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.99 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากผลการประเมินในมิติส่วนใหญ่ที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมากทั้งสิ้น โดยมีความเชื่อมั่นมากที่สุดในด้านความสุขที่ได้รับจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล (3.38 คะแนน)

ตารางที่ 6.33 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ป่าชายเลน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการทีดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	2.89	มาก	0.61
2. การยุติการซื้อขายทีดินของโครงการจัดทีดินฯ ในอนาคต	2.76	มาก	0.54
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	2.78	มาก	0.53
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	2.92	มาก	0.60
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.57	มาก	0.76
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.05	มาก	0.52
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.05	มาก	0.62
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.24	มาก	0.68
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.11	มาก	0.71
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.17	มาก	0.81
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.38	มากที่สุด	0.66
คะแนนเฉลียความเชื่อมัน	**2.99**	**มาก**	**0.09**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่ป่าชายเลนการอนุญาตเป็นไปในรูปแบบการให้อยู่อาศัยในพื้นที่เท่านั้น โดยไม่มีการจัดสรรที่ดินเพื่อทำกิน ทั้งนี้ ประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ เกิดขึ้นใน 2 ขั้นตอน คือ การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ดังนี้

2.1) การจัดคนลงที่ดิน

2.1.1) การขาดความพร้อมของสาธารณูปโภคในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำประปา ส่งผลให้ในหนึ่งปีประชาชนต้องอาศัยน้ำจากลำคลองเพื่อการอุปโภค ประมาณ 8 เดือน ในขณะที่อีก 4 เดือน ต้องซื้อน้ำหรือใช้น้ำฝนเพื่ออุปโภคและบริโภค เนื่องจากสภาพน้ำมีความเค็มสูง ไม่สามารถอุปโภคและบริโภคได้ ส่งผลให้รายจ่ายในการดำรงชีพเพิ่มขึ้น

<u>ข้อเสนอแนะ</u> การประสานการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ซึ่งในสภาพปัจจุบันมีการทำระบบน้ำประปามาถึงบริเวณหน้าหมู่บ้านแล้ว แต่ยังขาดงบประมาณในการเชื่อมต่อระบบเข้าสู่ชุมชน เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และช่วยให้ครัวเรือนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำได้มากขึ้น

2.2) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.2.1) การขาดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานผู้รับผิดชอบควรเร่งดำเนินการสำรวจความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่อยู่อาศัยเท่านั้น ไม่มีที่ทำกิน ดังนั้น ควรมุ่งเน้นการสนับสนุนด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากการทำประมงในพื้นที่

6.5 ที่ราชพัสดุ

6.5.1 ข้อมูลพื้นฐาน

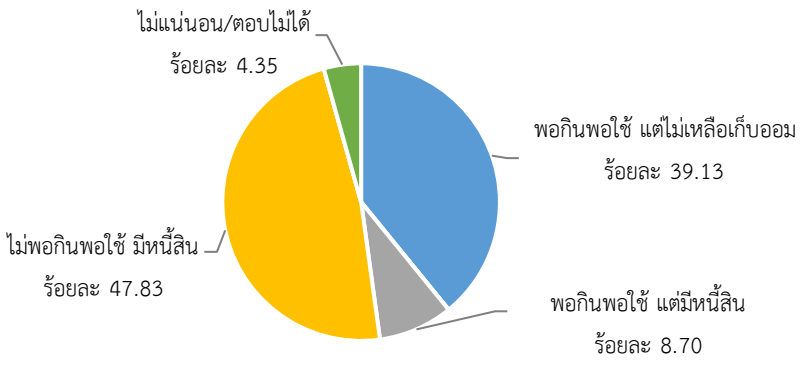
1) ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ

การดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิในที่ราชพัสดุ มีพื้นที่ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี เป็นตัวแทนของการสำรวจ โดยมีประชาชนผู้ได้รับจัดสรรที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและทำกินจากโครงการฯ เข้าร่วมการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนรวม 23 คน (จากเป้าหมาย 8 คน) คิดเป็นร้อยละ 287.50

2) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

สมาชิกโครงการ คทช. ในที่ราชพัสดุส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่โดยรอบโครงการ คทช. มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี โดยประกอบอาชีพรับจ้างเป็นหลัก ทั้งนี้ ด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน พบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 23,000 บาท/ปี ในขณะที่มีรายจ่ายเฉลี่ย 32,000 บาท/ปี ส่งผลให้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.26 มีหนี้สินครัวเรือน โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบเฉลี่ยประมาณ 120,000 บาท และหนี้นอกระบบเฉลี่ย 23,000 บาท โดยสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.83 เป็นกลุ่มไม่พอกินพอใช้ และมีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 39.13 เป็นกลุ่มพอกินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บออม ทั้งนี้ ปริมาณการถือครองที่ดินที่ได้รับจัดสรรทุกครัวเรือนได้รับการจัดที่ดินในสัดส่วนเท่ากัน กล่าวคือ เป็นที่อยู่อาศัย 1 งาน และที่ทำกิน 3 งาน และไม่มีกลุ่มตัวอย่างบุคคลใดมีที่ทำกินในรูปแบบอื่นๆ

ภาพที่ 6.30 สัดส่วนสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมการประเมินผลที่ราชพัสดุ

ที่มา: จากการสำรวจ

6.5.2 รายงานการประเมินผล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

หากพิจารณาข้อมูลการสำรวจเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ จำแนกการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP) 3) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน และ 5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยรายละเอียดผลการประเมินแสดงได้ดังนี้

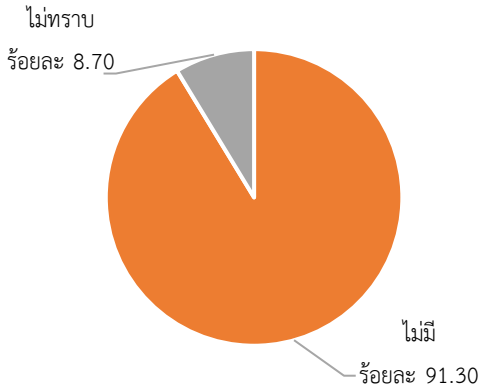
1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยการสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏหลักเกณฑ์ *“สำนักงานธนารักษ์พื้นที่จัดที่ดินให้ชุมชนที่ในรูปแบบสหกรณ์เช่า เพื่ออยู่อาศัยและประกอบการเกษตร”* *“อัตราค่าเช่าเพื่ออยู่อาศัย ไม่ต่ำกว่าตารางวาละ 0.25 บาท/เดือน และเพื่อประกอบการเกษตร อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่าไร่ละ 200 บาท/ปี”* *“คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริง”* และ *“ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดินที่ตนได้รับ”* ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์มีความเหมาะสม ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงมีความคิดเห็นว่าหลักเกณฑ์เหมาะสมในสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 90.00 ยกเว้นใน 3 หลักเกณฑ์ คือ หลักเกณฑ์ *“หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์ จะถูกจัดสรรแก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้ที่อยู่ในที่จะจัดที่ดินใกล้เคียง”* ที่กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 65.22 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับจัดสรรมีปริมาณจำกัดมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในพื้นที่ จึงไม่มีพื้นที่เหลือ หรือหากว่ามีคนสละสิทธิ์การใช้ประโยชน์พื้นที่ ก็ยังปรากฏประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้าทำประโยชน์อีกมาก หลักเกณฑ์ *“ให้ทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามความเหมาะสม”* ที่กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 60.87 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับจัดสรรเพื่อการทำกินมีขนาดเล็กมาก ไม่เหมาะสมกับการปลูกไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ และมีความต้องการในการปลูกพืชไร่หรือพืชล้มลุกมากกว่าการปลูกไม้ยืนต้น เพื่อที่จะสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนได้ตลอดปี และหลักเกณฑ์ *“ผู้ที่ได้รับที่ดิน ห้ามขยายพื้นที่ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ”* ที่กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 13.04 เห็นว่าหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสม

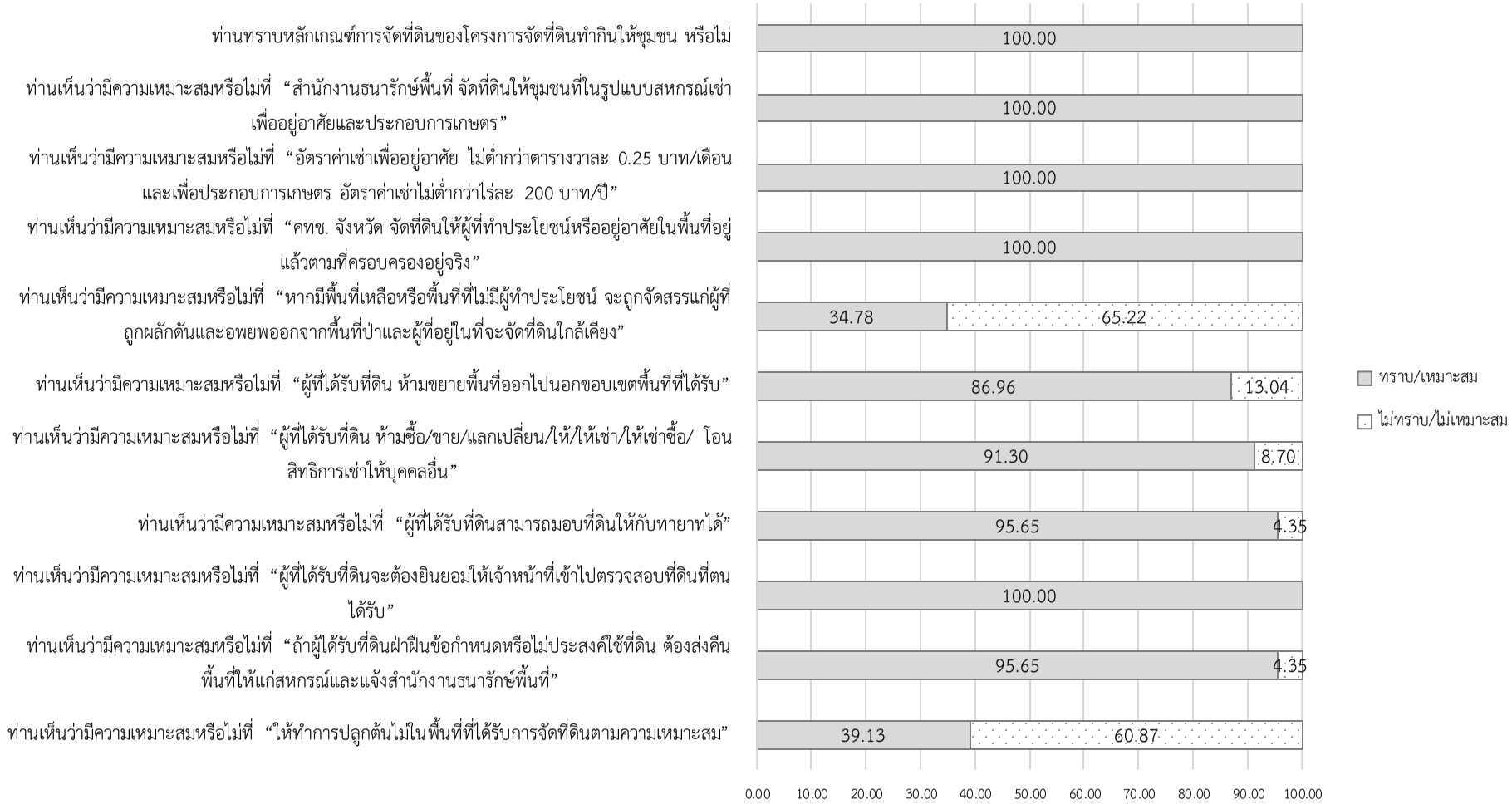
ในขณะที่ประเด็นด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.30 รับทราบว่าไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน ในขณะที่ ร้อยละ 8.70 ไม่ทราบว่ามีผู้ได้รับคัดเลือกแล้วไม่เข้าใช้ประประโยชน์ที่ดินหรือไม่

ภาพที่ 6.31 สัดส่วนด้านการรับรู้เรื่องการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.32 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

1.2.1) บริบท (Context)

ประเด็นการพิจารณาระดับความเห็นด้วยด้านบริบทของการดำเนินโครงการฯ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง*เห็นด้วย*กับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.20 คะแนน โดยปรากฏ 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ด้านหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว ด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านโครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในขณะที่ด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ ปรากฏ 3 ประเด็นย่อย ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ประเด็นด้านการพัฒนาที่ดินและการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนในระดับเห็นด้วย ที่ระดับ 2.38 และ 3.09 คะแนน เท่านั้น ส่วนประเด็นด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างมีความไม่เห็นด้วย ที่ระดับ 2.17 คะแนน เนื่องจากการดำเนินการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ ยังขาดทั้งแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน (ไฟฟ้าและน้ำประปา)

ตารางที่ 6.34 ระดับความเห็นด้วยตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทีดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	3.26	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.45
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดินในระยะยาว	3.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.51
3. โครงการจัดทีดินฯ ช่วยยุติการซือขายเปลียนมือทีดินในพืนที	3.65	เห็นด้วยอย่างยิง	0.49
4. โครงการจัดทีดินฯ ช่วยให้ได้ทีดินในจำนวนทีเหมาะสม	3.35	เห็นด้วยอย่างยิง	0.49
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ	3.05	เห็นด้วย	0.27
5.1 การพัฒนาทีดิน	2.38	เห็นด้วย	0.97
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.17	ไม่เห็นด้วย	1.03
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.09	เห็นด้วย	0.51
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.26	เห็นด้วยอย่างยิง	0.45
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพือการประกอบอาชีพ	3.65	เห็นด้วยอย่างยิง	0.49
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.74	เห็นด้วยอย่างยิง	0.45
คะแนนเฉลี่ยบริบท	**3.20**	**เห็นด้วย**	**0.22**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input)

การประเมินผลความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ซึ่งพิจารณาใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ พบว่า ในประเด็น*ด้านเจ้าหน้าที่* กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.44 คะแนน โดยทุกประเด็นย่อยที่พิจารณาได้รับคะแนนในระดับมากที่สุดทั้งสิ้น ยกเว้นด้านความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมากที่ระดับ 2.52 คะแนน เท่านั้น

ส่วน*ด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ* พบว่า ในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*ทั้งสิ้น ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.55 คะแนน โดยประเด็นด้านการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่ ได้รับคะแนนมากที่สุดที่ระดับ 3.65 คะแนน ส่งผลให้**ในภาพรวมความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับ*มากที่สุด*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 คะแนน

ตารางที่ 6.35 ระดับความเหมาะสมตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม	SD
เจ้าหน้าที่	**3.44**	**มากที่สุด**	**0.20**
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่	3.83	มากที่สุด	0.39
2. การใช้คำพูดที่สุภาพและกิริยามารยาทเหมาะสม	3.87	มากที่สุด	0.34
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น	3.43	มากที่สุด	0.51
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน	3.48	มากที่สุด	0.67
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย	2.52	มาก	0.90
6. ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสในการดำเนินงาน	3.52	มากที่สุด	**0.59**
หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการยอมรับ	**3.55**	**มากที่สุด**	**0.06**
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	3.48	มากที่สุด	0.51
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	3.52	มากที่สุด	0.59
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่	3.65	มากที่สุด	0.49
คะแนนเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	**3.50**	**มากที่สุด**	**0.16**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.3) กระบวนการ (Process)

การประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยพบว่า**ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.96 คะแนน และหากพิจารณารายประเด็นหลัก *ด้านการจัดที่ดิน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มาก* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.18 คะแนน โดยประเด็นด้านกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (3.43 คะแนน) ส่วน*ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน* ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*น้อย* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.29 คะแนน เท่านั้น โดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประเด็นด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ และด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับน้อย ที่ระดับ 2.22 และ 1.78 คะแนน ตามลำดับ นอกจากนั้น *ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ* พบว่า ในภาพรวมได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับ*มากที่สุด* ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.43 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเด็นย่อยที่พิจารณาส่วนใหญ่ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นด้านการมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชนได้รับคะแนนมากที่สุด (3.78 คะแนน) แต่ทั้งนี้ ด้านการสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และด้านการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากเท่านั้น ที่ระดับ 3.17 และ 3.25 คะแนน ตามลำดับ

อนึ่ง การพิจารณาคะแนนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาเรื่องปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ประสบปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 38.46 และมีความคาดหวังว่าภาครัฐจะเข้าช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้อย่างเป็นรูปธรรม

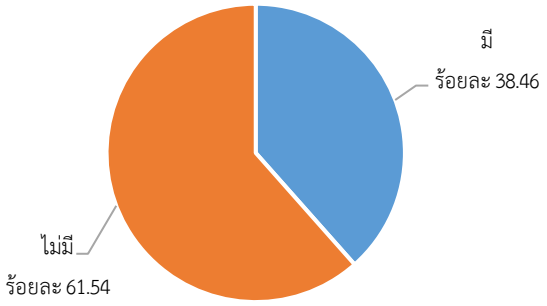
ตารางที่ 6.36 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)	**3.18**	**มาก**	**0.11**
1. กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)	3.43	มากที่สุด	0.51
2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ	2.92	มาก	0.67

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	**2.29**	**น้อย**	**0.24**
3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ	2.22	น้อย	0.60
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน	1.78	น้อย	0.95
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล	2.86	มาก	1.07
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	**3.43**	**มากที่สุด**	**0.03**
6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.17	มาก	0.49
7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.26	มากที่สุด	0.45
8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	3.48	มากที่สุด	0.51
9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด	3.41	มากที่สุด	0.50
10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต	3.45	มากที่สุด	0.52
11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน	3.78	มากที่สุด	0.42
12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน	3.64	มากที่สุด	0.49
13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ	3.25	มาก	0.46
คะแนนเฉลี่ยกระบวนการ	**2.96**	**มาก**	**0.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 6.33 สัดส่วนปัญหาด้านการตลาดก่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2.4) ผลผลิต (Product)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ จากการสำรวจ พบว่า **ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการฯ ในระดับ*มาก*** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.98 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประเด็นด้านการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว ด้านการไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ และด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับมากที่สุด โดยในประเด็นอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก แต่ยังคงปรากฏประเด็นด้านการพัฒนาที่ดิน และด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน ที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น ที่ระดับ 2.36 และ 2.45 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 6.37 ระดับความพึงพอใจตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	SD
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล	2.91	มาก	0.68
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว	3.45	มากที่สุด	0.51
3. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่	3.41	มากที่สุด	0.50
4. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ	3.23	มาก	0.69
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ			
5.1 การพัฒนาที่ดิน	2.36	น้อย	0.66
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน	2.45	น้อย	0.67
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	2.87	มาก	0.76
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม	3.09	มาก	0.61
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	2.71	มาก	0.76
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.27	มากที่สุด	0.55
คะแนนเฉลี่ยผลผลิต	**2.98**	**มาก**	**0.09**

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact)

การประเมินด้านผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า **กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และการช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินมากที่สุด** ในระดับเดียวกัน 3.43 คะแนน ในขณะที่ด้านการช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และด้านชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น ส่งผลกระทบในระดับมาก นอกจากนั้น ประเด็นด้านการช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ผลิตได้ ด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต และด้านการช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่ส่งผลกระทบ (คะแนนต่ำกว่า 1.00 คะแนน) สืบเนื่องจากเป็นช่วงเริ่มต้นโครงการฯ จึงยังไม่สามารถประเมินผลกระทบในมิติที่พิจารณาดังกล่าวได้

ตารางที่ 6.38 ระดับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ	SD
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.43	มากที่สุด	0.90
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้	0.45	ไม่ส่งผลกระทบ	1.18
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต	0.14	ไม่ส่งผลกระทบ	0.64
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.22	มาก	0.42
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้และ/หรือสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0.14	ไม่ส่งผลกระทบ	0.64
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น	3.17	มาก	0.39
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน	3.43	มากที่สุด	0.51

ที่มา: จากการสำรวจ

1.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

การประเมินด้านความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า **กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในทุกประเด็นที่พิจารณา โดยเฉพาะความต้องการที่ดินเพิ่มเติมเป็นความต้องการที่มากที่สุด** รองลงมา คือ ความต้องการด้านการช่วยเหลือด้านการตลาด และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ

ตารางที่ 6.39 ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน	จำนวนความต้องการ	ลำดับ
1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม	23	1
2. ความต้องการอาชีพเสริม	20	3
3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	17	4
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	22	2
5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต	16	5
6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ	22	2

ที่มา: จากการสำรวจ

1.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

การประเมินด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยพิจารณาใน 11 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง **ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในระดับมากที่สุด** ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.27 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อมั่นในระดับมากที่สุดในทุกประเด็นย่อยที่พิจารณา ยกเว้น 3 ประเด็น คือ ด้านการยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข และประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ที่ได้รับความเชื่อมั่นในระดับมากเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานแสดงสัมฤทธิ์ผลในระยะยาว ควรมีการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐเพิ่มเติม และป้องกันการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในอนาคตอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 6.40 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ราชพัสดุ

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น	SD
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ	3.48	มากที่สุด	0.51
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต	2.70	มาก	0.70
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข	3.22	มาก	0.60
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน	3.35	มากที่สุด	0.49
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	3.26	มากที่สุด	0.45
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม	3.35	มากที่สุด	0.49
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม	3.35	มากที่สุด	0.49
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.22	มาก	0.42
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน	3.35	มากที่สุด	0.49
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่	3.30	มากที่สุด	0.47
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล	3.39	มากที่สุด	0.50
คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่น	**3.27**	**มากที่สุด**	**0.51**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลในที่ราชพัสดุ ซึ่งมีธนารักษ์พื้นที่ปราจีนบุรีเป็นเจ้าของพื้นที่ พบประเด็นปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานในพื้นที่ยังไม่สามารถดำเนินการถึงขั้นตอนการจัดคนลงพื้นที่ได้สำเร็จ โดยสามารถจำแนกประเด็นปัญหาได้ดังนี้

2.1) การจัดที่ดิน

2.1.1) ขนาดที่ดินไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และไม่เอื้อต่อการทำเกษตรกรรม

ข้อเสนอแนะ การชี้แจงทำความเข้าใจถึงข้อจำกัดในการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในกรณีที่ที่ดินมีขนาดจำกัด แต่มีประชาชนที่ต้องการได้รับอนุญาตจำนวนมาก ดังนั้น จำนวนพื้นที่ที่จัดสรรให้ใช้ประโยชน์ได้จึงอาจมีขนาดน้อยกว่าความคาดหวัง นอกจากนั้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การให้เช่าที่กำหนดให้ต้องทำเกษตรกรรมในพื้นที่ทำกินเท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนการใช้นวัตกรรมการเกษตรแบบพื้นที่น้อยหรือการให้ความรู้ด้านนวัตกรรมการเกษตรที่สามารถทำได้ในพื้นที่จำกัดอื่นๆ

2.2) การจัดคนลงที่ดิน

2.2.1) การขาดหน่วยงานหลักในการผลักดันการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ หากเปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดที่ดินทำกินโดยพิจารณาจากเงื่อนไขของการจัดที่ดิน พบว่า การจัดที่ดินที่ราชพัสดุมีรูปแบบคล้ายคลึงกับการจัดที่ดินของพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน คือ เป็นการจัดประชาชนที่ได้รับสิทธิเข้าอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ว่างเปล่าที่จัดสรรไว้ให้ หากแต่เมื่อเปรียบเทียบในรายละเอียด ทั้งขั้นตอนการจัดที่ดินและการจัดคนลงพื้นที่ ปรากฏว่ารูปแบบการดำเนินงานมีความแตกต่างกัน โดยธนารักษ์พื้นที่จะดำเนินการถึงขั้นตอนส่งมอบพื้นที่ให้ผู้รับสิทธิเช่าพื้นที่เท่านั้น ในขณะที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะกำกับ ติดตาม และประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน จนกระทั่งถึงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย ดังนั้น ด้วยความแตกต่างของรูปแบบการดำเนินงาน จึงส่งผลให้การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินในที่ราชพัสดุอาจมีความล่าช้าและขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ ควรกำหนดผู้รับผิดชอบหลักจากระดับนโยบาย (คทช. จังหวัด) เพื่อเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินในที่ราชพัสดุที่ดำเนินโครงการ คทช. ซึ่งได้มีการจัดเก็บค่าเช่าไปแล้วได้

2.2.2) การจัดเก็บค่าเช่าพื้นที่ในขณะที่ประชาชนยังไม่สามารถเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ได้

ข้อเสนอแนะ ควรมีมาตรการการยกเว้นหรือลดหย่อนในเรื่องการเก็บค่าเช่าที่ดินในที่ราชพัสดุของโครงการ คทช. โดยมีระยะเวลากำหนดไว้ชัดเจน ในกรณีที่ยังไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้ เพื่อความเป็นธรรมกับประชาชนในพื้นที่

2.3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

2.3.1) การดำเนินงานแบบแยกส่วนส่งผลต่อประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ กล่าวคือ การขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การดำเนินงานในปัจจุบันเป็นไปในรูปแบบแยกส่วน โดยปัจจุบันสภาพในพื้นที่ทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกินยังอยู่ระหว่างการปรับพื้นที่จากป่าไผ่ให้เป็นที่ราบเรียบ สามารถเข้าอยู่และทำประโยชน์ได้เท่านั้น ยังไม่มีความพร้อมทั้งเพื่อการสร้างที่อยู่อาศัยและการเพาะปลูก หากแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ได้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงบำรุงดินในรูปแบบการมอบผลิตภัณฑ์ปรับปรุงดินรูปแบบต่างๆ ซึ่งยังไม่สามารถใช้ในพื้นที่ได้ นอกจากนั้น การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีการดำเนินการกับประชาชนเรียบร้อยแล้ว เช่น การส่งเสริมการเลี้ยงไก่ และการแจกกล้าไม้ ทั้งที่พื้นที่ทำกินยังไม่มีความพร้อม ซึ่งส่งผลให้กล้าไม้ที่ได้รับหรือพืชบำรุงดินที่ได้รับไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะ การบูรณาการการดำเนินงานและร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานที่กำหนดตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน

บทที่ 7
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป

โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ทั้งนี้ ขอบเขตของการดำเนินโครงการครอบคลุมการศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาก่อนเริ่มดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภาพรวมการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในปัจจุบัน สถานการณ์ ตลอดจนแนวโน้มการบริหารจัดการที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาหลักของการใช้ที่ดินในประเทศ และการบุกรุกป่า รวมทั้งนโยบายและแผนงาน มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินงานของโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ที่ดำเนินการครบกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งดำเนินการรวม 17 พื้นที่ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ที่ดินสาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลน และที่ราชพัสดุ โดยรูปแบบการศึกษาเป็นการทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายสมาชิกโครงการ คทช. และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการ คทช. นอกจากนั้น ยังมีการดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายหน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. จำนวน 4 ครั้ง ในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง เพื่อประมวลผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พร้อมทั้งรับทราบประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระดับปฏิบัติที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตาม CIPP Model ที่จะนำไปสู่การจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติต่อไป ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานตามขอบเขตที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

7.1.1 การศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาก่อนเริ่มดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

รัฐได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่ดินไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 รัฐได้มีนโยบายสงวนและคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศคงอยู่ จึงได้จำแนกที่ดินออกเป็นที่ป่าสงวนแห่งชาติและที่ดินทำกิน แต่ในขณะเดียวกันรัฐก็มีนโยบายในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงมีการส่งเสริมให้นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งรัฐยังสนับสนุนให้ราษฎรบุกเบิกพื้นที่ทำกินเพื่อขยายพื้นที่ในการเพาะปลูก

และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเชิงพาณิชย์เพื่อการส่งออกเป็นหลัก ส่งผลให้ราษฎรขยายพื้นที่ทำกิน ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกพื้นที่ป่า ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ โดยการดำเนินนโยบายจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรและราษฎรผู้ยากไร้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์ นิคมสร้างตนเอง และการปฏิรูปที่ดิน รวมถึงได้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรที่มีความจำเป็นในการครองชีพให้สามารถอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ด้วยการให้สิทธิทำกิน (สทก.) พร้อมทั้งมีการนำแนวคิดโฉนดชุมชน ซึ่งเป็นการใช้ระบบสิทธิการจัดการที่ดินร่วมกันของชุมชน โดยไม่มีกรรมสิทธิ์แบบปัจเจกมาดำเนินการ เพื่อสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน รวมทั้งมีความพยายามจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ รัฐยังได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ ขึ้นมา เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิทำกินและการบุกรุกที่ดินของรัฐ ดังนี้ (1) คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ทำหน้าที่พิจารณาแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับนโยบายที่ดิน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นฝ่ายเลขานุการ (2) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 โดยมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐทุกประเภท และให้มีสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฝ่ายเลขานุการ และ (3) คณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบ (กบช.) แต่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2555 มุ่งเน้นการบูรณาการการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินของประเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการดูแลและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจน การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

ทั้งนี้ การดำเนินการแก้ไขปัญหาสิทธิทำกินและการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมถึงความพยายามในการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินอย่างเป็นระบบ ยังไม่เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2557 รัฐบาลภายใต้การบริหารงานของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

7.1.2 การดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

จากการประชุมร่วมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) มีข้อสั่งการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกินขึ้น โดยให้มีผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ รวมทั้งให้มีผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการด้วย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2557 เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2557 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2557 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “คทช.” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขึ้น 7 คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (ปัจจุบันยกเลิกแล้ว) คณะอนุกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน และคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนไปสู่การปฏิบัติ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 มิถุนายน 2562 เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินเป็นเอกภาพ การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัด มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ตลอดจนแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

การดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบาย คทช. ที่ผ่านมามีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมี**พื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558–2562 จำนวนรวมทั้งสิ้น 860 พื้นที่ 70 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 1,294,277 ไร่ 3 งาน 74.43 ตารางวา** โดยเป็น (1) พื้นที่ที่ออกหนังสืออนุญาตแล้ว จำนวน 161 พื้นที่ 58 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 549,062 ไร่ 3 งาน 21.06 ตารางวา (2) มีการจัดคนลงในพื้นที่แล้ว จำนวน 40,845 ราย 165 พื้นที่ 70 จังหวัด เนื้อที่ 442,549 ไร่ 3 งาน 88.19 ตารางวา และ (3) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแล้ว จำนวน 127 พื้นที่ 58 จังหวัด เนื้อที่ 447,638 ไร่ 1 งาน 92 ตารางวา (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2562)

7.1.3 การวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตาม CIPP Model

จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มเป้าหมายสมาชิกโครงการ คทช. ในพื้นที่ที่ดำเนินการครบกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดหาที่ดิน การจัดคนลงที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 17 พื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 10 พื้นที่ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 พื้นที่ ที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวน 2 พื้นที่ พื้นที่ป่าชายเลน จำนวน 1 พื้นที่ และที่ราชพัสดุ จำนวน 1 พื้นที่

โดยจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามและสัมภาษณ์ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดิน ซึ่งผลจากการสำรวจนำมาสู่การวิเคราะห์และรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตาม CIPP Model จำแนกตามพื้นที่ได้ดังนี้

1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 10 พื้นที่ มีสมาชิกโครงการ คทช. ภายใต้การสำรวจ จำนวน 710 ราย จากการศึกษาพบว่า สมาชิกโครงการส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 71,060 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 67,102 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ถือครองที่ดินทั้งในโครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น เช่น โฉนด ส.ป.ก. 4-01 และที่ไม่มีเอกสารสิทธิในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยผลการประเมินในมิติต่างๆ แสดงได้ดังนี้

1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.10) รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และเรียกคืนที่ดินในกรณีที่ผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดการใช้ที่ดิน นอกจากนี้ ยังพบว่าสมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.31) เห็นด้วยกับการนำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน

1.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

1.2.1) บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ทั้งในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ การได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาที่ดิน แหล่งน้ำ การพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน แต่ทั้งนี้ สมาชิกโครงการ คทช. ยังคงไม่เห็นด้วยกับหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล

1.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐจากหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช.

1.2.3) กระบวนการดำเนินงาน (Process) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับการดำเนินโครงการ คทช. ทั้งในด้านการจัดที่ดิน และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ นอกจากนี้ จากการสำรวจ พบว่า ยังไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติม หลังจากดำเนินโครงการ คทช. เนื่องจากในพื้นที่มีโครงสร้างพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า แหล่งน้ำ หรือถนน โดยในด้านการจัดที่ดิน สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดในส่วนของการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับ ส่วนในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่ได้รับความพึงพอใจอย่างมากในภาพรวม แต่กลับพบว่าสมาชิกโครงการ คทช. ยังคงมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การพัฒนาแปรรูปผลผลิต และการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ

1.2.4) ผลผลิต (Product) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากในเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ การได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม ตลอดจนกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ยกเว้นแต่ในเรื่องของหลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ที่สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจน้อย

1.3) การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินเป็นอย่างมาก ในขณะที่การดำเนินโครงการดังกล่าวยังไม่สามารถช่วยในเรื่องของการพัฒนาแปรรูปผลผลิตและการตลาดอย่างเป็นรูปธรรมจากหน่วยงานภาครัฐได้

1.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการที่ดินเพิ่มเติมมากที่สุด ในขณะที่มีความต้องการน้อยที่สุดในเรื่องของการให้ภาครัฐช่วยเหลือในด้านการพัฒนาแปรรูปผลผลิต

1.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. มีความสุขมากขึ้นและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นจากผลการดำเนินนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของรัฐบาล ตลอดจนมีความเชื่อมั่นว่าคนกับป่าสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูลกัน

2) พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 3 พื้นที่ มีสมาชิกโครงการ คทช. ภายใต้การสำรวจ จำนวน 85 ราย จากการศึกษา พบว่า สมาชิกโครงการส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่โดยรอบโครงการ คทช. มีการประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรมเป็นหลัก มีรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยใกล้เคียงกันประมาณ 49,000 บาทต่อปี และทุกครัวเรือนถือครองที่ดินในโครงการ คทช. เพียงประเภทเดียว โดยได้รับการจัดที่ดินในสัดส่วนเท่ากัน คือ ที่อยู่อาศัย จำนวน 1 ไร่ และที่ทำกิน จำนวน 5 ไร่ โดยผลการประเมินในมิติต่างๆ แสดงได้ดังนี้

2.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.73) รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่ามีความไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ การที่ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจะต้องไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรม มากกว่าร้อยละ 5 ของเนื้อที่ที่ได้รับ โดยให้เหตุผลว่าการขุดบ่อที่เกิดขึ้นเป็นการเพิ่มพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง และไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำชลประทานที่ภาครัฐสนับสนุนได้

2.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

2.2.1) บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ การได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม การพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาอาชีพ ตลอดจนการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

2.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. อยู่บ้าง

2.2.3) กระบวนการดำเนินงาน (Process) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการจัดที่ดิน ที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุดจากการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับได้ ส่วนในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้รับความพึงพอใจอย่างมากจากการที่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปช่วยปรับปรุงบำรุงดิน และมีการสอบถามปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาพรวมได้รับความพึงพอใจมากในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และการเสนอปัญหา/ความต้องการของคนในพื้นที่ แต่ทั้งนี้ สมาชิกโครงการ คทช. ยังคงพึงพอใจน้อยกับผลการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว

2.2.4) ผลผลิต (Product) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ และการได้รับการจัดที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีพ ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด

2.3) การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่การพัฒนาแปรรูปผลผลิตและการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดยังไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานภาครัฐ

2.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐมากที่สุด เนื่องจากสมาชิกโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย ในขณะที่ความต้องการที่ดินเพิ่มเติมนั้นมีน้อยที่สุด

2.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความสุขที่มีมากขึ้น ความคาดหวังในด้านการประกอบอาชีพที่สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การมีรายได้ที่มากขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งการได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินและชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

3) ที่ดินสาธารณประโยชน์ ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 2 พื้นที่ มีสมาชิกโครงการ คทช. ภายใต้การสำรวจ จำนวน 120 ราย จากการศึกษา พบว่า สมาชิกโครงการส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 74,000 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 77,100 บาทต่อปี และส่วนใหญ่ถือครองที่ดินทั้งในโครงการ คทช. และที่ดินประเภทอื่น เช่น โฉนด และที่ดินมีใบ ภบท. (เอกสารการเสียภาษีบำรุงท้องที่) โดยผลการประเมินในมิติต่างๆ แสดงได้ดังนี้

3.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.38) รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ทางราชการ ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไปแล้วจะต้องส่งคืนพื้นที่นั้นให้แก่หน่วยงานภาครัฐทันที

3.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

3.2.1) บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาที่ดินและการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ทั้งนี้ หลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความเห็นด้วยน้อยที่สุด

3.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. อยู่บ้าง

3.2.3) กระบวนการดำเนินงาน (Process) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับการดำเนินโครงการ คทช. โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดกับกระบวนการจัดที่ดิน ทั้งในเรื่องของการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสยุติธรรม และการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับ นอกจากนี้ สมาชิกโครงการ คทช. ยังคงมีความพึงพอใจมากในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะการที่มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้าไปสำรวจหรือสอบถามปัญหาและความต้องการด้านการประกอบอาชีพของชุมชน ส่วนในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ยังไม่มีการพัฒนาในด้านนี้เพิ่มเติม หลังจากดำเนินโครงการ คทช. เนื่องจากในพื้นที่มีโครงสร้างพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า แหล่งน้ำ หรือถนน

3.2.4) ผลผลิต (Product) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก ทั้งในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาที่ดิน แหล่งน้ำ การพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน แต่ในส่วนของความเหมาะสมของจำนวนที่ดินที่ได้รับการจัดให้ และหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนน้อยที่สุด

3.3) การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ในขณะที่การพัฒนาแปรรูปผลผลิตยังไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งยังไม่ก่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้หรือมีการสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

3.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือด้านการตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะในพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์ จังหวัดบุรีรัมย์ รองลงมา คือ ความต้องการอาชีพเสริมและความต้องการที่ดินเพิ่มเติม ซึ่งพบมากในพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวอนุญาตให้อยู่อาศัยเท่านั้น ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจึงมีความต้องการที่ดินเพิ่มเติมเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม

3.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความสุขที่มีมากขึ้น ความคาดหวังในด้านการประกอบอาชีพที่สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

4) พื้นที่ป่าชายเลน ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 1 พื้นที่ คือ บ้านคลองราง ตำบลลีเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสมาชิกโครงการ คทช. ภายใต้การสำรวจ จำนวน 38 ราย จากการศึกษา พบว่า สมาชิกโครงการส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 70,000 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 90,000 บาทต่อปี และถือครองที่ดินในโครงการ คทช. เพื่อการอยู่อาศัยเฉลี่ยประมาณ 1 ไร่ โดยผลการประเมินในมิติต่างๆ แสดงได้ดังนี้

4.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.37) รับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ คทช. จังหวัด สามารถยกเลิกการใช้ประโยชน์ในที่ดินและเรียกคืนที่ดินในกรณีที่ผู้ได้รับที่ดินฝ่าฝืนข้อกำหนดการใช้ที่ดิน และผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้องปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.47) เห็นด้วยกับการนำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลางสำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน

4.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

4.2.1) บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ทั้งนี้ หลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล ได้รับคะแนนความเห็นด้วยน้อยที่สุด

4.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. อยู่บ้าง

4.2.3) กระบวนการดำเนินงาน (Process) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากกับกระบวนการจัดที่ดิน ทั้งในเรื่องของการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใส ยุติธรรม และการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนได้รับ แต่ทั้งนี้ สมาชิกโครงการมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีความต้องการน้ำประปาเพื่อการอุปโภคและบริโภคเป็นอย่างมาก

4.2.4) ผลผลิต (Product) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก ทั้งในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ และความเหมาะสมของจำนวนที่ดินที่ได้รับการจัดให้ ส่วนในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมากในด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม แต่ทั้งนี้ สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของหลักการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐแบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยไม่ให้เอกสารสิทธิรายบุคคล

4.3) การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพเสริมมากที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในเรื่องของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและด้านการตลาด

4.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความสุขที่มีมากขึ้นจากการดำเนินนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของรัฐบาล

5) ที่ราชพัสดุ ดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 1 พื้นที่ คือ พื้นที่ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี มีสมาชิกโครงการ คทช. ภายใต้การสำรวจ จำนวน 23 ราย จากการศึกษาพบว่า สมาชิกโครงการส่วนใหญ่อยู่อาศัยทำกินโดยรอบโครงการ คทช. มาเป็นเวลานานมากกว่า 25 ปี และประกอบอาชีพรับจ้างเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 23,000 บาทต่อปี และรายจ่ายเฉลี่ย 32,000 บาทต่อปี และถือครองที่ดินในโครงการ คทช. เพียงประเภทเดียว โดยเป็นที่อยู่อาศัย จำนวน 1 งาน และที่ทำกิน จำนวน 3 งาน โดยผลการประเมินในมิติต่างๆ แสดงได้ดังนี้

5.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. ทั้งหมดรับทราบหลักเกณฑ์การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยหลักเกณฑ์ที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ ในกรณีที่มีพื้นที่เหลือหรือไม่มีผู้ทำประโยชน์ในพื้นที่ที่จัดให้ พื้นที่นั้นจะถูกจัดสรรให้แก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้ที่อยู่ในที่ดินใกล้เคียง รองลงมา คือ หลักเกณฑ์ที่ให้ปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามความเหมาะสม

5.2) การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน (CIPP)

5.2.1) บริบท (Context) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องของการส่งเสริมให้จัดทำบัญชีครัวเรือน การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ และการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่ ยกเว้นการพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐานที่สมาชิกโครงการ คทช. เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ พื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินยังคงขาดทั้งไฟฟ้าและน้ำประปา

5.2.2) ปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ คทช. แต่ทั้งนี้ ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำการตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัยของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ คทช. อยู่บ้าง

5.2.3) กระบวนการดำเนินงาน (Process) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในด้านการสนับสนุนการรวมกลุ่ม การจัดทำบัญชีครัวเรือน การปรับปรุงบำรุงดิน การตลาด และการแปรรูปผลผลิต นอกจากนี้ สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจมากกับกระบวนการจัดที่ดิน โดยเฉพาะในเรื่องของการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความโปร่งใสยุติธรรม แต่ทั้งนี้ สมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งพบว่าพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินยังคงขาดทั้งไฟฟ้าและน้ำประปา

5.2.4) ผลผลิต (Product) ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความพึงพอใจอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และการช่วยยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ ในขณะที่ยังคงมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการพัฒนาที่ดิน แหล่งน้ำ และปัจจัยพื้นฐาน

5.3) การประเมินผลกระทบ (Impact) จากการเข้าร่วมโครงการ คทช. พบว่า การดำเนินโครงการ คทช. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่การพัฒนาแปรรูปผลผลิต การแก้ไขปัญหาด้านการตลาด และการช่วยให้เกิดแหล่งเรียนรู้ หรือมีการสร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่มีการดำเนินการ เนื่องจากเป็นช่วงระยะเริ่มต้นของโครงการฯ

5.4) ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน พบว่า สมาชิกโครงการ คทช. มีความต้องการที่ดินเพิ่มเติมมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้ภาครัฐช่วยในเรื่องของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและด้านการตลาด

5.5) ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกโครงการ คทช. มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการรับรองสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินร่วมกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน การมีความสุขมากขึ้นจากการได้รับการจัดที่ดิน การมีรายได้มากขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นด้วย

7.2 ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายปรากฏประเด็นที่เป็นปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงาน ที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงาน ดังนี้

7.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ควรกำหนดเป้าหมายหรือขอบเขตพื้นที่ที่จะดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาดำเนินงานให้แล้วเสร็จพร้อมกันทั่วประเทศ ทั้งในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3 4 และ 5 ที่มีการอยู่อาศัยทำกินก่อนมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541[1] และในพื้นที่อื่น ทั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ป่าชายเลน ที่ดินสาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ และพื้นที่นิคมสร้างตนเอง โดยนำข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) มาใช้ให้เกิดประโยชน์

2) ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ลงมาที่แต่ละจังหวัดหรือแต่ละพื้นที่โดยตรง เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้บริหารจัดการงบประมาณและบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ โดยอาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้จัดสรรและกำกับดูแลงบดังกล่าว เพื่อให้การใช้งบประมาณมีความเป็นเอกภาพ สามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3) ควรเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก กับฐานข้อมูลระบบสวัสดิการแห่งรัฐ และข้อมูลการถือครองที่ดินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งฐานข้อมูลการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในการพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ คทช. เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองคุณสมบัติในกรณีผู้ที่มีฐานะยากจนและผู้ไม่มีที่ดินทำกิน จากการศึกษา พบว่า ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินบางรายไม่ได้เป็นผู้ยากจนหรือด้อยโอกาส บางรายมีศักยภาพในการหารายได้ ทั้งในภาคเกษตรหรือนอกภาคเกษตร ดังนั้น จึง**ควรทบทวนการเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการ คทช. โดยละเอียด เพื่อให้สามารถแยกแยะศักยภาพและความเหมาะสม ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน** เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้ตรงกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ คทช. ต่อไป

4) ควรกำหนดมาตรการ/แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนกับผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน ที่สามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้เป็น 2 ส่วน คือ ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินเพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า โดยในส่วนแรกเป็นการแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำให้กับผู้ด้อยโอกาสที่ขาดศักยภาพในการหารายได้นั้น ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายแรกของโครงการ คทช. ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ ซึ่งการจัดที่ดินและการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับคนกลุ่มดังกล่าวก็เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นการลดภาระในการช่วยเหลือ

[1] มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ได้กำหนดกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาสำหรับกลุ่มที่ 1 ชุมชนที่อาศัยทำกินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3 4 และ 5 ก่อนมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 โดยอนุญาตให้อยู่อาศัยทำกินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (คทช.)

ของภาครัฐ จึงควรที่จะพิจารณาผ่อนผันค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ตามกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ และควรเน้นการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้เป็นสำคัญ ส่วนการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าให้กับผู้ที่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3 4 และ 5 ก่อนมติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 ต้องมีแนวทางในการกำหนดเขตและบังคับใช้กฎหมายเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติม และควรสนับสนุนระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อไม่ให้ทำกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของประเทศ และควรมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วย ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพต้องพิจารณาความต้องการและพื้นฐานการประกอบอาชีพเดิมเป็นหลัก นอกจากนี้ ในกรณีบางรายที่สืบทอดสิทธิในที่ดินมาจากผู้ครอบครองรายเดิมและประกอบอาชีพอื่นนอกพื้นที่ที่ได้รับการจัดให้ควรที่จะมีการพิจารณาสิทธิการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดให้กับทายาทอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพพอที่จะดำรงชีวิตได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินที่รัฐจัดให้อีกต่อไป

5) ควรกำหนดหลักเกณฑ์/แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในที่ดินแต่ละประเภทพื้นที่ในโครงการ คทช. หากมีการยกเว้นจ่ายค่าธรรมเนียม ก็ควรกำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละประเภทพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสามารถในการจ่ายค่าธรรมเนียมของผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นสำคัญ เนื่องจากพบว่าในที่ดินประเภทเดียวกันแต่ต่างพื้นที่กันมีทั้งที่จัดเก็บและไม่จัดเก็บค่าธรรมเนียม ทั้งๆ ที่มีผู้เข้าไปทำประโยชน์ในพื้นที่แล้ว เนื่องจากขาดความชัดเจนในเรื่องของการกำหนดให้ใครเป็นผู้จ่ายค่าธรรมเนียม และหน่วยงานใดเป็นผู้ออกเอกสารการรับเงินค่าธรรมเนียม นอกจากนี้ ยังพบว่ามีบางพื้นที่ยังไม่ได้เข้าไปทำประโยชน์ แต่มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเรียบร้อยแล้ว เช่นในพื้นที่กรมธนารักษ์

6) ควรกำหนดประเภทของกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ และกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในทุกประเภทพื้นที่โครงการ คทช. เช่น การเปิดกิจการรีสอร์ท เป็นต้น

7) ควรติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในโครงการ คทช. อย่างสม่ำเสมอทุกปี เพื่อป้องกันการซื้อขายเปลี่ยนมือในที่ดินของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความยั่งยืนของโครงการ

7.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงาน

1) การจัดหาที่ดิน

ควรขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ในการดำเนินโครงการ คทช. ให้ครอบคลุมพื้นที่ส่วนกลางสำหรับชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ การก่อสร้างอาคารสหกรณ์ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างส่วนกลางที่ชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

2) การจัดที่ดิน

ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกโครงการ คทช. เกี่ยวกับการได้รับสิทธิการจัดที่ดินตามโครงการ คทช. โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยประสานผู้นำชุมชนให้รับรู้รับทราบข้อมูลการจัดที่ดิน เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจถึงขั้นตอน/กระบวนการในการได้รับ

สิทธิการจัดที่ดินตามโครงการ คทช. ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3 4 และ 5 นอกจากนี้ ควรมีการชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการกับพื้นที่ที่บุกรุกครอบครองไว้เกินจากที่โครงการ คทช. ได้จัดให้ เพื่อช่วยให้ชาวบ้านมีความเข้าใจมากขึ้นถึงสาเหตุที่ตนได้รับการจัดที่ดินตามโครงการ คทช. ไม่เท่ากับที่ครอบครองทำกินมาตั้งแต่อดีต

3) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

3.1) ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาอาชีพที่สะท้อนถึงความต้องการของชุมชนได้อย่างเป็นระบบครบวงจร ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและการบุกรุกพื้นที่ป่า โดยให้สหกรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่การสร้างความรู้ความเข้าใจ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การส่งเสริมพืชเศรษฐกิจและอาชีพเสริม การแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนด้านการตลาดและขนส่ง รวมทั้งผสมผสานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างหลักประกันรายได้ที่มั่นคง ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ควรสอบถามความต้องการของชุมชนก่อนเข้าไปดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า

3.2) ควรให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของการรวมกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการ คทช. เนื่องจากเป็นการรวมกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ยังขาดประสบการณ์ ประกอบกับจำนวนสมาชิกที่มีน้อย ทำให้ขาดความพร้อมในการดำเนินงาน ดังนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรที่จะคัดเลือกรูปแบบการรวมกลุ่มที่เหมาะสมกับในแต่ละพื้นที่ ควรดูแลในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งการรวมกลุ่มดังกล่าว และอบรมพัฒนาศักยภาพของคนในพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มได้ด้วยตัวเอง

3.3) ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ในการชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกโครงการ คทช. เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่โครงการ คทช. เช่น ในเรื่องของการปลูก/ตัดไม้มีค่าทางเศรษฐกิจตามพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562

3.4) ควรให้ความสำคัญกับการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากตรงกับความต้องการของราษฎรมากที่สุด ประกอบกับการมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกจากพืชเชิงเดี่ยวมาสู่การเกษตรแบบผสมผสาน นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพในด้านอื่นๆ อีกด้วย

3.5) ควรสนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งและกลไกการเงินระดับชุมชนที่มีการดำเนินงานประสบความสำเร็จแล้ว เช่น การรวมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนสงเคราะห์ของชุมชน ฯลฯ โดยสนับสนุนให้มีการศึกษาเรียนรู้จากเครือข่ายชุมชนที่ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว **รวมทั้งจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ**เพื่อเป็นเงินทุนตั้งต้นในการประกอบอาชีพ เนื่องจากที่ดินที่ได้รับจัดสรรนั้นอยู่ในรูปของการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในลักษณะแปลงรวม ซึ่งไม่สามารถนำไปจำนองหรือนำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้

3.6) ควรส่งเสริมให้ที่ดินในโครงการ คทช. ปลูกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี เพื่อเป็นการรักษาระบบนิเวศที่สำคัญในพื้นที่ต้นน้ำ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนการเพิ่มเป้าหมายการทำเกษตรอินทรีย์ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งได้ตั้งเป้าในการขยายเกษตรอินทรีย์กว่าเท่าตัวในอีก 5 ปีข้างหน้า

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. (2562). *รายงานหมู่บ้านชนบทไทย จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ปี 2562*. กรุงเทพฯ : บริษัท บีทีเอส เพรส จำกัด.

กรมที่ดิน. (2561). *รายงานประจำปี 2561*. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.

กรมป่าไม้. (2555). *ป่าไม้เพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักจัดการป่าชุมชน.

กรมป่าไม้. (2561). *ข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ ปี 2560*. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2562, จาก http://forestinfo.forest.go.th/Content.aspx?id=10349

กรมพัฒนาที่ดิน. (2560). *การใช้ที่ดินของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2562, จาก http://www.ldd.go.th/www/lek_web/web.jsp?id=18671

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2561). *ข้อมูลสถิติ 2560*. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2562, จาก http://www.dnp.go.th/statistics/2560/stat2560.asp

ชัชวาล สมจิตต์. (2558). *การบริหารจัดการที่ดินของรัฐ*. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2562, จาก http://slbkb.psu.ac.th/jspui/bitstream/2558/2235/1/

นราชูวงศ์ โลกะกะลิน. (2539). *นโยบายของรัฐและมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน: กรณีศึกษาพื้นที่ป่าไม้*. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2556). *โครงการสู่สังคมไทยเสมอหน้า การศึกษาโครงสร้างความมั่นคั่ง และโครงสร้างอำนาจเพื่อการปฏิรูป* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา).

ภานุวัฒน์ ณ นครพนม. (2561). *การศึกษาและประเมินผลการจัดนิคมสหกรณ์*. กรุงเทพฯ.

มูลนิธิสถาบันที่ดินแห่งประเทศไทย.(2544). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายเพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด*. กรุงเทพฯ.

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน). (2562). *แผนการดำเนินงานและงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2551). *โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดิน: การวางแผนการถือครองที่ดิน การสงวนและพัฒนาที่ดิน และการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ วิฑูรย์การปก (1997) จำกัด.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). ฐานข้อมูลเพื่อการรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ. สืนค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2562, จาก http://www.onep.go.th/env_data/ 2016/01_9/

สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ. (2555). แนวทาง วิธีการ และมาตรการใน*การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (2562). *ส.ป.ก. จัดงานครบรอบวันคล้ายวันสถาปนา "43 ปี ส.ป.ก. สานต่อศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน"*. สืนค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2562, จาก https://www.alro.go.th/alro_th/ewt_news.php?nid=5084&filename=index

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *เอกสารประกอบการประชุมการบริหารจัดการที่ดินของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ปี 2560*. กรุงเทพฯ : บริษัท มอร์ โดโนแวน จำกัด.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). *การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558ก). *สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ 11 : ปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน*. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558ข). *สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ 28 : การปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง : สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ปี 2561*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). *สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2558*. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). *สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2561*. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ศยามล ไกยูรวงศ์. (2538). *ปัญหาทางกฎหมายและนโยบายของการใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่ดินในเขตป่า.* วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก ก

กฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๗

เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การบริหารจัดการ” หมายความว่า การดูแลรักษา การสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา หรือการใช้ประโยชน์

“ที่ดิน” หมายความว่า ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“ทรัพยากรดิน” หมายความว่า ดิน และหมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ ที่เจือปนอยู่ในเนื้อดิน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “คทช.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่ ๑

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ คนที่ ๒

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบคนจาก

(ก) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(ข) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินหรือทรัพยากรดิน และมิได้มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือมุ่งค้าหากำไร และ

(ค) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการที่ดินหรือทรัพยากรดิน ด้านการปฏิรูปที่ดิน ด้านการผังเมือง ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายที่ดิน และด้านเศรษฐศาสตร์

ให้เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการในสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หากยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลง หรือในกรณีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่จะมีระยะเวลาเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ในกรณีที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสาม ให้ คทช. ประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่

ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) นายกรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕

ข้อ ๘ คทช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

(๒) กำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(๓) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีที่ปรากฏว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐไม่เป็นไปตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๔) ติดตาม ประสานงาน สนับสนุน หรือเร่งรัดการดำเนินงานของคณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๕) กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบูรณาการความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐกับประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินหรือทรัพยากรดิน

(๖) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มี ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๙ ในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ คทช. ต้องคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ สิทธิในทรัพย์สินของประชาชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และหลักการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศตามแนวทางที่ คทช. กำหนดตามข้อ ๘ (๒)

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่คณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ให้รายงานปัญหาต่อ คทช. เพื่อพิจารณา หากมีกรณีจำเป็น ให้ คทช. มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ได้ แล้วแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๑๑ การประชุม คทช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๒ ให้ คทช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติตามที่ คทช. มอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ คทช. หรือคณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ความเห็น คำแนะนำทางวิชาการ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คทช. และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มและผลกระทบที่เกิดขึ้นเสนอต่อ คทช. เพื่อพิจารณา

(๒) รับผิดชอบงานธุรการของ คทช. และคณะอนุกรรมการ

(๓) ศึกษา วิจัย ส่งเสริม หรือสนับสนุนให้มีการศึกษาหรือวิจัยเกี่ยวกับที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน

(๔) เป็นศูนย์รวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๕) ประสานการดำเนินงานของคณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คทช. มอบหมาย

ข้อ ๑๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ คทช. ประกอบด้วยกรรมการตามข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และวรรคสอง เพื่อทำหน้าที่ คทช. ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๑๖ ค่าใช้จ่ายสำหรับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ คทช. และคณะอนุกรรมการ ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้สำนักงบประมาณสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ คทช. และคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ที่ ๑ /๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และมติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ภายใต้ คทช. จำนวน ๓ คณะ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน

องค์ประกอบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประธานอนุกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงกลาโหม	อนุกรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๖. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๗. อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อนุกรรมการ
๘. อธิบดีกรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
๙. อธิบดีกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๑๐. อธิบดีกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑๑. อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง	อนุกรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑๓. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑๕. อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ

๑๖. ผู้ว่าการ...

๑๖. ผู้ว่าการการรถไฟแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑๗. นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์	อนุกรรมการ
๑๘. นายสมศักดิ์ สุขสำราญ	อนุกรรมการ
๑๙. อธิบดีกรมป่าไม้	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๐. เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. สำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ขอบเขตที่ดิน ที่จะจัดให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย พร้อมด้วยรายชื่อผู้ครอบครอง และส่งมอบให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินดำเนินการต่อไป

๒. กำกับ ติดตาม ดูแล และเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะทำงาน ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนงาน และมาตรการที่ คทช. กำหนด

๓. เชิญให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูล เอกสารหลักฐาน ข้อเท็จจริง หรือขอให้ส่งผู้แทนมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณา หรือเชิญบุคคลใด ๆ ให้ความเห็นต่อคณะอนุกรรมการ

๔. แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือปฏิบัติงานใด ๆ ในการดำเนินการสำรวจและจัดหาที่ดินตามที่ได้รับมอบหมาย

๕. รายงานผลการปฏิบัติงานในการดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบและจัดหาที่ดินให้ คทช. ทราบ

๖. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คทช. มอบหมาย

๒. คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน

องค์ประกอบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย	ประธานอนุกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงกลาโหม	อนุกรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๖. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๗. อธิบดีกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๘. อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อนุกรรมการ

๙. อธิบดีกรม...

๙. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑๐. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑๑. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง	อนุกรรมการ
๑๕. อธิบดีกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑๖. นายประทีป เจริญพร	อนุกรรมการ
๑๗. นายสถิตย์พงษ์ สุดชูเกียรติ	อนุกรรมการ
๑๘. อธิบดีกรมที่ดิน	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๙. เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. สำรวจ ตรวจสอบ และจัดทำข้อมูลผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย

๒. จัดทำแผนปฏิบัติการจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย

๓. กำหนดหลักเกณฑ์การจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย และหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. จัดที่ดินเพื่อจัดให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ในรูปแบบชุมชนที่เหมาะสม เช่น สหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นๆ โดยพิจารณาร่วมกับคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๕. กำกับ ติดตาม ดูแล และเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐหรือคณะทำงาน ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนงาน และมาตรการที่ คทช. กำหนด และดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป

๖. เชิญให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูล เอกสารหลักฐาน ข้อเท็จจริง หรือขอให้ส่งผู้แทนมาชี้แจง เพื่อประกอบการพิจารณา หรือเชิญบุคคลใดๆ ให้ความเห็นต่อคณะอนุกรรมการ

๗. แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือปฏิบัติงานใดๆ ในการดำเนินการจัดที่ดินตามที่ได้รับมอบหมาย

๘. รายงานผลการปฏิบัติงานในการดำเนินการจัดที่ดินให้ คทช. ทราบ

๙. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คทช. มอบหมาย

๓. คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

องค์ประกอบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย	ประธานอนุกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงคมนาคม	อนุกรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๖. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๗. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๘. อธิบดีกรมการข้าว	อนุกรรมการ
๙. อธิบดีกรมหม่อนไหม	อนุกรรมการ
๑๐. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑๑. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมประมง	อนุกรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๑๕. อธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร	อนุกรรมการ
๑๖. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑๗. อธิบดีกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑๘. อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง	อนุกรรมการ
๑๙. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	อนุกรรมการ
๒๐. อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน	อนุกรรมการ
๒๑. อธิบดีกรมการค้าภายใน	อนุกรรมการ
๒๒. อธิบดีกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๒๓. นายอดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ	อนุกรรมการ
๒๔. นายทรงศักดิ์ วงศ์ภูมิวัฒน์	อนุกรรมการ
๒๕. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๖. เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่...

อำนาจหน้าที่

๑. ส่งเสริม พัฒนาอาชีพ และการตลาดในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๒. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค เพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพ

๓. จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาด

๔. พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นใดที่เหมาะสม โดยให้พิจารณาร่วมกับคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน

๕. กำกับ ติดตาม ดูแล และเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะทำงานให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนงาน และมาตรการที่ คทช. กำหนด

๖. เชิญให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูล เอกสารหลักฐาน ข้อเท็จจริง หรือขอให้ส่งผู้แทนมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณา หรือเชิญบุคคลใดๆ ให้ความเห็นต่อคณะอนุกรรมการ

๗. แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือปฏิบัติงานใดๆ ในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามที่ได้รับมอบหมาย

๘. รายงานผลการปฏิบัติงานในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ คทช. ทราบ

๙. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คทช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ที่ ๑๒ /๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด)

เพื่อให้นโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) รวมทั้งการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน และคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ซึ่งเป็นอนุกรรมการภายใต้ คทช. ประสบความสำเร็จจำเป็นจะต้องมีกลไกการทำงานในระดับจังหวัด

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และมติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. <u>องค์ประกอบ</u>

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ประธาน คทช. จังหวัด แต่งตั้ง จำนวน ๒ คน	อนุกรรมการ
(๓) ปลัดจังหวัด	อนุกรรมการ
(๔) นายอำเภอที่เกี่ยวข้อง ที่ประธาน คทช. จังหวัด แต่งตั้ง	อนุกรรมการ
(๕) รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด (ท)	อนุกรรมการ
(๖) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ที่ประธาน คทช. จังหวัด แต่งตั้ง	อนุกรรมการ
(๗) ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้	อนุกรรมการ
(๘) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์	อนุกรรมการ
(๙) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด	อนุกรรมการ
(๑๐) ธนารักษ์พื้นที่	อนุกรรมการ
(๑๑) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	อนุกรรมการ
(๑๒) ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
(๑๓) ผู้อำนวยการสำนักชลประทาน	อนุกรรมการ
(๑๔) ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการ

/(๑๕) เกษตรจังหวัด...

(๑๕) เกษตรจังหวัด	อนุกรรมการ
(๑๖) ปศุสัตว์จังหวัด	อนุกรรมการ
(๑๗) ประมงจังหวัด	อนุกรรมการ
(๑๘) พัฒนาการจังหวัด	อนุกรรมการ
(๑๙) ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (จังหวัด)	อนุกรรมการ
(๒๐) การค้าภายในจังหวัด	อนุกรรมการ
(๒๑) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์	อนุกรรมการ
(๒๒) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ
(๒๓) ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ
(๒๔) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ
(๒๕) สหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ
(๒๖) เจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัด	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๗) เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๘) เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัด	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๙) เจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด	ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. <u>อำนาจหน้าที่</u>

(๑) สำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ขอบเขตที่ดินในพื้นที่ที่จะจัดให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ในระดับจังหวัด

(๒) ตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ครอบครองที่ดิน และรายชื่อผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ในระดับจังหวัด

(๓) จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดที่ดิน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดในระดับจังหวัด ให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย โดยประสานกับคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง

(๔) ตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน รวมทั้งหลักเกณฑ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง และจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ในรูปแบบชุมชนที่เหมาะสม เช่น สหกรณ์ หรือรูปแบบอื่น ๆ โดยประสานกับคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน

(๕) ส่งเสริม พัฒนาอาชีพและการตลาดในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การใช้ระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม โดยประสานกับคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

(๖) พัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพ

/(๗) เชิญให้หน่วยงาน...

(๗) เชิญให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูล เอกสารหลักฐาน ข้อเท็จจริง หรือขอให้ส่งผู้แทนมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณา หรือเชิญบุคคลใด ๆ ให้ความเห็นต่อ คทช. จังหวัด

(๘) แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือปฏิบัติงานใด ๆ ตามที่ คทช. จังหวัด มอบหมาย

(๙) รายงานผลการปฏิบัติงานในการดำเนินการจัดหาที่ดิน จัดที่ดิน และส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้คณะอนุกรรมการภายใต้ คทช. ที่เกี่ยวข้อง และ คทช. ทราบ

(๑๐) ปฏิบัติการตามแนวทางที่คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน และคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ กำหนด

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คทช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ที่ ๓ /๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน

คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ มีกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ควรที่จะได้มีการทบทวน เพื่อพิจารณาจัดให้มีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก และมีมติเห็นชอบ ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และมติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายประทีป เจริญพร	อนุกรรมการ
๓. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	อนุกรรมการ
๔. นายพจน์ สุขมหา	อนุกรรมการ
๕. นายสถิตย์พงษ์ สุดชูเกียรติ	อนุกรรมการ
๖. นายอดิศร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๗. นายมานัส ฉั่วสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้แทนกรมธนารักษ์	อนุกรรมการ

๑๖. ผู้แทน...

๑๖. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
๒๔. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๒๕. รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๒๖. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ....

๒. พิจารณา เสนอความเห็น ในการจัดให้มี ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงาน องค์กร เพื่อให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

๓. เชิญให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูล เอกสารหลักฐาน ข้อเท็จจริง หรือขอให้ส่งผู้แทน มาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณา หรือเชิญบุคคลใด ๆ ให้ความเห็นต่อคณะอนุกรรมการ

๔. แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือปฏิบัติงานใดๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๕. รายงานผลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ต่อ คทช. เพื่อพิจารณา

๖. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คทช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ที่ ๔ /๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบกับมติที่ประชุมของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ)	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ปลัดกระทรวงกลาโหม	อนุกรรมการ
๑.๔	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๕	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๑.๖	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
๑.๘	อธิบดีกรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
๑.๙	อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ
๑.๑๐	อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๑๑	อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๑๒	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑.๑๓	อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อนุกรรมการ
๑.๑๔	อธิบดีกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๑.๑๕	อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ

๑.๑๖ เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๑.๑๗ อธิบดีกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑.๑๘ อธิบดีกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๑๙ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒๐ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๑ เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้แก่ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

๒.๒ เชิญบุคคลหรือผู้แทนหน่วยงานเข้าชี้แจงผลการดำเนินงานหรือให้ความเห็นต่อคณะอนุกรรมการ ตลอดจนขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารผลการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒.๓ แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าและเร่งรัดการดำเนินงานได้ตามความจำเป็น หรือเพื่อดำเนินการอื่นใดตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย

๒.๔ รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้แก่ชุมชนต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อทราบเป็นระยะตามความเหมาะสม

๒.๕ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ภาคผนวก ข

พื้นที่เป้าหมายดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

พื้นที่เป้าหมายดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จำแนกรายภาค

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
1. ภาคกลาง									
1.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ									
2558	ป่าเขาพระฤาษีและป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่ 1	กาญจนบุรี	6,576	2	85	17 กันยายน 2561	234	445	3
2559	ป่าดอนแสบและป่าเลาขวัญ	กาญจนบุรี	1,453	1	18	31 มกราคม 2562	55	112	
2560	ป่าเขาช้างเผือก	กาญจนบุรี	8,525	2	69				
2562	ป่าน้ำโจน	กาญจนบุรี	1,690	1	75				
2562	ป่าเขาราวเทียน	ชัยนาท	272	3	0				
2559	ป่ากุยบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	17,842	0	0	1 พฤษภาคม 2560	970	1,320	1, 4
2561	ป่าทับสะแก	ประจวบคีรีขันธ์	3,038	2	84				
2562	ป่าเขากลอย	ประจวบคีรีขันธ์	284	2	6				
2559	ป่ายางหัก - เขาปุ้ม	เพชรบุรี	23,132	0	0	6 พฤศจิกายน 2560	996	1,441	1
2560	ป่าชะอำและป่าบ้านโรง	เพชรบุรี	7,690	0	0	5 มิถุนายน 2561	196	217	1
2561	ป่ายางลำห้วยแม่ประจันต์	เพชรบุรี	199	3	65				
2562	ป่าหนองหญ้าปล้อง	เพชรบุรี	2,413	0	37				
2562	ป่าเขาถ้ำเสือและป่าโป่งแย้	เพชรบุรี	2,530	3	54				
2558	ป่าพุยางและป่าพุสามซ้อน	ราชบุรี	4,322	0	51	1 พฤษภาคม 2560	432	432	1, 3, 4, 6
2559	ป่าเขาบิน	ราชบุรี	231	1	1	3 กันยายน 2561	38	46	1, 3, 4, 6
2559	ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง	ราชบุรี	129	1	48	3 กันยายน 2561	109	110	1, 3, 4, 6
2560	ป่าพระฉาย	สระบุรี	496	0	74	8 ตุลาคม 2561	188	227	1
2559	ป่าห้วยขมิ้น ป่าพุน้ำร้อน ป่าหนองหญ้าไทร	สุพรรณบุรี	362	0	87	19 กรกฎาคม 2561	137	155	4

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2559	ป่าเขาทุ่งดินดำและป่าเขาตาเก้า	สุพรรณบุรี	273	2	89	19 กรกฎาคม 2561	32	32	4
2562	ป่าเขาตะโกปิดทองและป่าเขาเพชรน้อย	สุพรรณบุรี	486	2	67				
1.2 พื้นที่ป่าชายเลน									
2561	บ้านกิว ม.1 ต.ปากน้ำปราณ อ.ปราณบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	10	3	45				
2561	บ้านเขาแดง ม.2 ต.เขาแดง อ.กุยบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	6	1	4				
2561	บ้านอ่าวน้อย (ซอยหินโค่ง) ม.2 ต.อ่าวน้อย อ.เมือง	ประจวบคีรีขันธ์	27	1	62				
2561	บ้านอ่าวน้อย ม.2 ต.อ่าวน้อย อ.เมือง	ประจวบคีรีขันธ์	19	0	59				
2561	บ้านคลองวาฬ ม.1 ต.คลองวาฬ อ.เมือง	ประจวบคีรีขันธ์	6	1	5				
2561	บ้านอ่าวยาง ม.3 ต.แม่รำพึง อ.บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	10	3	64				
2561	บ้านตลิ่งชัน ม.4,5 ต.แม่รำพึง อ.บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	6	1	65				
2561	บ้านปากคลอง ม.5 ต.แม่รำพึง อ.บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	15	1	90				
2561	บ้านบางอะ ม.8 ต.แม่รำพึง อ.บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	10	2	3				
2562	ชุมชนบ้านทุ่งน้อย	ประจวบคีรีขันธ์	13	0	0				
2562	ชุมชนบ้านคลองเก่า	ประจวบคีรีขันธ์	3	0	0				
2562	ชุมชนบ้านปากน้ำปราณ	ประจวบคีรีขันธ์	20	0	0				
2560	บ้านบางอินทร์ หมู่ 8 ต.บางขุนไทร อ.บ้านแหลม	เพชรบุรี	9	1	16	27 กันยายน 2561	32	33	
2561	บ้านศาลเจ้า ม.2 ต.บางขุนไทร	เพชรบุรี	1	0	20				
2561	บ้านสามัคคี ม.10 (จุดที่1) ต.บางไทรน้อย	เพชรบุรี	0	0	80				
2561	บ้านสามัคคี ม.10 (จุดที่2) ต.บางไทรน้อย	เพชรบุรี	0	0	80				
2561	บ้านปากทะเล ม.3 ต.ปากทะเล	เพชรบุรี	3	0	70				
2561	บ้านประมงเจริญพัฒนา ม.8 ต.บ้านแหลม	เพชรบุรี	1	1	50				
2562	ชุมชนหน้าเหมืองฯ	เพชรบุรี	5	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	ชุมชนคลองเทียน	เพชรบุรี	7	0	0				
2562	ชุมชนหมู่ 4	เพชรบุรี	4	0	0				
2562	บ้านคลองด่าน	สมุทรปราการ	26	0	0				
2562	บ้านแสกง	สมุทรปราการ	29	0	0				
2562	บ้านตากัก	สมุทรปราการ	11	0	0				
2562	บ้านคลองบางปู	สมุทรปราการ	7	0	0				
2562	บ้านคลองทะเล	สมุทรปราการ	2	0	0				
2562	บ้านแหลมใหญ่	สมุทรปราการ	6	0	0				
2562	บ้านคลองสวน	สมุทรปราการ	22	0	0				
2562	บ้านห้วยป่า	สมุทรปราการ	4	0	0				
2562	บ้านเจดีย์	สมุทรปราการ	1	0	0				
2562	บ้านในคลองแหลมสิงห์	สมุทรปราการ	4	0	0				
2562	บ้านวัดแหลม	สมุทรปราการ	7	0	0				
2562	บ้านแหลมสิงห์	สมุทรปราการ	12	0	0				
2561	บ้านคลองโคน ม.2 ต.คลองโคน	สมุทรสงคราม	5	3	90				
2561	บ้านคลองข่อย ม.5 ต.คลองโคน	สมุทรสงคราม	8	0	34.8				
2562	บ้านคลองโคน ม.2	สมุทรสงคราม	1	0	0				
2561	บ้านห้วโพรง ม.5 ต.บางหญ้าแพรก	สมุทรสาคร	0	2	7.2				
2562	บ้านชายทะเลกาหลง	สมุทรสาคร	11	0	0				
2562	บ้านชายทะเลรางจันทร์	สมุทรสาคร	6	0	0				
2562	บ้านชายทะเลโรงกุ้ง	สมุทรสาคร	4	0	0				
2562	บ้านบางกระเจ้า	สมุทรสาคร	37	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	บ้านกระชาขาว	สมุทรสาคร	30	0	0				
2562	บ้านบางตุด	สมุทรสาคร	20	0	0				
1.3 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน									
2560	หมายเลขที่ 14 ต.สิงห์ อ.ไทรโยค	กาญจนบุรี	1,223	0	0	12 พฤษภาคม 2559	81	81	1, 2, 3, 4, 6
2560	หมายเลขที่ 8 ต.สิงห์ อ.ไทรโยค	กาญจนบุรี	947	0	0	17 เมษายน 2559	142	142	1, 2, 3, 4, 6
2560	หมายเลขที่ 15 ต.สิงห์ อ.ไทรโยค	กาญจนบุรี	808	0	0	2 มิถุนายน 2559	157	157	1, 2, 3, 4, 6
2561	หมายเลขที่ 1/258 ต.ป่าหวาย อ.สวนผึ้ง	ราชบุรี	77	0	0				
2561	หมายเลขที่ 327 ต.หนองพันจันทร์ อ.บ้านคา	ราชบุรี	151	0	0				
1.4 พื้นที่สาธารณประโยชน์									
2559	เขาพลอง ต.ท่าพระ อ.เมือง	ชัยนาท	199	0	4	4 สิงหาคม 2559	344	348	1, 2, 3, 4, 5, 6
2560	ที่สาธารณประโยชน์บ้านมะม่วงเจ็ดต้น	ลพบุรี	18	0	75		97	97	
1.5 พื้นที่ราชพัสดุ									
2561	แปลงหมายเลขที่ นบ.242 (บางส่วน) ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย	นนทบุรี	2	3	45				
2560	บริเวณถนนสุขุมวิท (คันกั้นน้ำเค็ม) ต.บางปู อ.เมือง	สมุทรปราการ	1	2	51				
1.6 พื้นที่นิคมสร้างตนเอง									
2560	นิคมประจวบคีรีขันธ์ ต.อ่าวน้อย อ.เมือง	ประจวบคีรีขันธ์	126	2	61				
2560	นิคมพระพุทธบาท ต.ธารเกษม อ.พระพุทธบาท	สระบุรี	170	0	0		33	33	
2560	นิคมกระเสียว ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง	สุพรรณบุรี	84	2	54				
2. ภาคใต้									
2.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ									
2558	ป่าในช่องพังตะวันตกถนนสายสาม	กระบี่	2,952	2	0	24 กันยายน 2561	224	277	

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2559	ป่าคลองเหนือคลอง และป่าแหลมกรวด	กระบี่	1,244	2	67	9 สิงหาคม 2561	289	350	4
2561	ป่าเขาต่อ	กระบี่	972	1	24				
2561	ป่าแหลมกรวดและป่าคลองบางผึ้ง	กระบี่	1,252	2	12				
2562	ป่าปลายคลองพระยา	กระบี่	3,378	0	4				
2559	ป่าน้ำตกกะปาะ	ชุมพร	5,652	2	50		602	759	
2561	ป่ารับร่อและป่าสลุย	ชุมพร	7,640	3	68				
2561	ป่าละแม	ชุมพร	14,884	2	84				
2562	ป่าทุ่งระยะและป่านาสัก	ชุมพร	3,698	1	57				
2559	ป่าควนบ้าหวี	ตรัง	773	0	0	9 ตุลาคม 2560	150	158	4
2561	ป่าใส ป่าแก่	ตรัง	896	2	33	14 สิงหาคม 2562			
2561	ป่าสายเขาหวาง	ตรัง	955	3	30	14 สิงหาคม 2562			
2561	ป่าควนบางหมาก	ตรัง	217	3	61	14 สิงหาคม 2562			
2562	ป่าเขารังสาด ป่าทะเลสองห้อง และป่าพยอมพอก	ตรัง	1,177	1	54				
2562	ป่าสายควนหละ และป่าเขาหวาง	ตรัง	3,293	1	89				
2562	ป่าเทือกเขาบันทัด แปลงที่ 2 ตอนที่ 1	ตรัง	3,304	3	26				
2559	ป่าเขาพระบาท	นครศรีธรรมราช	402	1	60	7 พฤศจิกายน 2560	111	114	
2559	ป่ายางโพรงและป่าเขาใหญ่	นครศรีธรรมราช	2,868	3	41	9 พฤศจิกายน 2560	389	429	
2560	ป่ากรุงชิง	นครศรีธรรมราช	11,963	0	58	14 พฤศจิกายน 2561			
2561	ป่าคลองเผียน	นครศรีธรรมราช	951	2	82	31 กรกฎาคม 2562			
2562	ป่าเขาเหมน	นครศรีธรรมราช	298	1	97				
2562	ป่าคลองสาย	นครศรีธรรมราช	5,698	1	24				
2559	ป่าเทือกเขาเรือเสาะ ป่าย่อง และป่าบาเจาะ	นราธิวาส	732	3	80	29 กันยายน 2560	191	232	1, 2, 3, 4, 5, 6

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	ป่าบองอ	นราธิวาส	1,536	2	6				
2559	ป่าเทือกเขาพุงคาโงก	พังงา	3,864	0	0	18 กันยายน 2560	314	316	4
2561	ป่าพานพอ	พังงา	2,128	1	34				
2561	ป่าเทือกเขากระทะคว่ำ	พังงา	352	3	32				
2562	ป่าเทือกเขศรีราชา ป่าเขาบางรัก และป่าเขาบางใหญ่	พังงา	605	2	68				
2562	ป่าฝ่ายท่า	พังงา	365	0	28				
2559	ป่าเขาหัวช้าง ป่าเขาตีนป่า ป่าเขาหลักไก่ ฯลฯ	พัทลุง	1,166	0	1	26 กรกฎาคม 2560	152	201	1, 2, 3, 4, 5, 6
2561	ป่าควนสาธง ป่าควนนายสุก และป่าควนนายหวัด	พัทลุง	720	2	7				
2561	ป่าเขาวัง ป่าเขาค้บ ป่าเขาเขียว และป่าเขายาโจ้ง	พัทลุง	107	2	22				
2561	ป่าควนโคกยา ป่าควนโต๊ะดิน และป่าควนนุ้ย	พัทลุง	135	0	71				
2560	ป่าเขตง (ท้องที่ ต.ตาเนาะแมเราะ อ.เขตง)	ยะลา	1,715	2	18				
2561	ป่าเขตง (ท้องที่ ต.อัยเยอร์เวง อ.เขตง)	ยะลา	2,112	3	22				
2559	ป่าคลองเต็ดกวด ป่าเขาหินช้าง ป่าเขาสามแหลม	ระนอง	1,558	3	93	3 กรกฎาคม 2561	242	270	
2559	ป่าลำเลียง-ละอุ่น	ระนอง	1,161	0	39	23 สิงหาคม 2560	116	125	
2560	ป่าน้ำขาว	ระนอง	2,884	1	75	9 เมษายน 2562	438	558	
2561	ป่าคลองห้วยเขียว และป่าคลองเกาะสุย	ระนอง	710	2	21				
2562	ป่าลำเลียง (ต.บางใหญ่ อ.กระบุรี)	ระนอง	952	3	70				
2561	ป่าเขาไพธิ์ ป่าเขาแดน และป่าเขาร้างเกียจ	สงขลา	1,579	2	15	31 กรกฎาคม 2562			
2561	ป่าควนขี้แรด	สงขลา	68	2	34	14 สิงหาคม 2562			
2562	ป่าแม่พรุ ป่าเทือกเขาไฟไหม้และป่าคลองกัว	สงขลา	134	0	33.58				
2562	ป่าเทือกเขาแก้ว ป่าคลองเขาล่อน และป่าคลองปอม	สงขลา	1,536	0	70				
2559	ป่าเทือกเขาบรรทัด แปลงที่ 2 ตอนที่ 1	สตูล	254	0	1.77	10 กันยายน 2561			

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2559	ป่าควนโต๊ะอม ป่าควนชิงหมา และป่าควนท่าหิน	สตูล	2,341	0	54		373	439	3
2561	ป่าควนกาหลง	สตูล	373	1	9				
2558	ป่าบางเบาและป่าคลองเขียด	สุราษฎร์ธานี	2,900	2	64	16 มีนาคม 2560	164	197	1, 4, 6
2559	ป่าบ้านหมาก และป่าปากพัง (แปลงบริษัทไทยบุญทอง จำกัด)	สุราษฎร์ธานี	1,843	1	26	18 กันยายน 2560	91	91	
2559	ป่าบ้านหมาก และป่าปากพัง (แปลงบริษัทพันธ์ศรี จำกัด)	สุราษฎร์ธานี	6,397	2	86	7 พฤศจิกายน 2560			
2561	ป่าทุ่งรัง ควนสีเขียด บกไก่ฟ้า และคลองกงชิง	สุราษฎร์ธานี	83	1	78				
2562	ป่าใสท้อนและป่าคลองโซง	สุราษฎร์ธานี	4,644	0	27				
2562	ป่าคลองน้ำเฒ่า	สุราษฎร์ธานี	1,741	2	85				
2562	ป่าชัยคราม และป่าวัดประดู่	สุราษฎร์ธานี	1,735	0	39				
2.2 พื้นที่ป่าชายเลน									
2561	บ้านวังหิน ม.6 ต.คลองท่อมใต้ อ.คลองท่อม	กระบี่	5	0	48				
2561	บ้านท่าประดู่ ม.4 ต.ห้วยน้ำขาว อ.คลองท่อม	กระบี่	4	1	87				
2561	บ้านแหลมทอง ม.3 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	กระบี่	5	0	0				
2561	บ้านทรายทอง ม.3 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	กระบี่	23	0	0				
2561	หลังเทศบาล ม.3 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	กระบี่	14	0	0				
2561	บ้านทับตะวัน ม.3 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	กระบี่	11	0	0				
2561	คลองพลู ม.2 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	กระบี่	6	0	0				
2561	เตาถ่าน ม.6 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	กระบี่	7	0	0				
2561	เกาะตะเคียน ม.5 ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	กระบี่	8	0	0				
2561	บ้านบ่อท่อ ม.6 ต.อ่าวลึกใต้ อ.อ่าวลึก	กระบี่	4	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านบากัน ม.2 ต.อ่าวลึกน้อย อ.อ่าวลึก	กระบี่	37	0	0				
2561	บ้านโรงเตียย ม.2,6 ต.อ่าวลึกใต้ อ.อ่าวลึก	กระบี่	6	0	0				
2561	ชุมชนคู่เมือง 1 ต.ปากน้ำ อ.เมืองกระบี่	กระบี่	15	0	0				
2561	ชุมชนคู่เมือง 2 ต.ปากน้ำ อ.เมืองกระบี่	กระบี่	20	0	0				
2561	ซอยกระบี่-เขาทอง 25 ม.7 ต.ไสไทย อ.เมืองกระบี่	กระบี่	8	0	0				
2561	ซอยกระบี่-เขาทอง 29 ม.3 ต.ไสไทย อ.เมืองกระบี่	กระบี่	6	0	0				
2561	ซอยเจริญทรัพย์ ม.7 ต.ไสไทย อ.เมืองกระบี่	กระบี่	7	0	0				
2561	บ้านหนองจิก ม.2 ต.เขาคราม อ.เมืองกระบี่	กระบี่	4	0	0				
2561	บ้านไหนหนัง ม.3 ต.เขาคราม อ.เมืองกระบี่	กระบี่	6	0	0				
2561	บ้านแหลมโพธิ์ ม.6 ต.ไสไทย อ.เมืองกระบี่	กระบี่	7	0	0				
2561	บ้านคลองกรวด ม.6 ต.เขาทอง อ.เมืองกระบี่	กระบี่	10	0	0				
2561	บ้านไร่ใหญ่ ม.1 ต.เหนือคลอง อ.เหนือคลอง	กระบี่	0	2	40				
2561	บ้านเหนือคลอง ม.2 ต.เหนือคลอง อ.เหนือคลอง	กระบี่	15	0	0				
2561	บ้านไสโป๊ะใต้ ม.3 ต.เหนือคลอง อ.เหนือคลอง	กระบี่	15	0	0				
2561	บ้านควนตอ ม.3 ต.คลองเขม้า อ.เหนือคลอง	กระบี่	3	0	0				
2561	บ้านนาห้วงหนอน ม.4 ต.คลองเขม้า อ.เหนือคลอง	กระบี่	2	2	0				
2561	บ้านตลิ่งชัน ม.2 ต.ตลิ่งชัน อ.เหนือคลอง	กระบี่	5	0	0				
2561	บ้านควน ม.1 ต.คลองขนาน อ.เหนือคลอง	กระบี่	9	2	0				
2561	บ้านเกาะจำ ม.3 ต.เกาะศรีบอยา อ.เหนือคลอง	กระบี่	12	0	0				
2561	บ้านติงไหร ม.5 ต.เกาะศรีบอยา อ.เหนือคลอง	กระบี่	15	0	0				
2561	บ้านมูสา ม.5 ต.คลองพน อ.คลองท่อม	กระบี่	3	0	10				
2561	บ้านทุ่งครก ม.11 ต.คลองพน อ.คลองท่อม	กระบี่	2	2	81				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านทุ่งยอ ม.12 ต.คลองพน อ.คลองท่อม	กระบี่	1	0	18				
2561	บ้านบ่อมะม่วง ซ.ต้นกอ ม.4 ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม	กระบี่	2	3	64				
2561	บ้านบ่อมะม่วง ซ.โชคชัย ม.4 ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม	กระบี่	6	2	45				
2561	บ้านทุ่งคา ท่าเรือหัวหิน ม.5 ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม	กระบี่	2	1	21				
2561	บ้านศาลาด่าน ม.1 ต.ศาลาด่าน อ.เกาะลันตา	กระบี่	2	2	3				
2561	บ้านโล๊ะดุหยง ม.5 ต.ศาลาด่าน อ.เกาะลันตา	กระบี่	0	1	65				
2561	บ้านคลองนา ม.4 ต.เกาะลันตา อ.เกาะลันตา	กระบี่	2	0	23				
2562	ชาวเลโต๊ะบากหิว	กระบี่	19	0	0				
2562	บ้านควนโอ	กระบี่	4	0	0				
2562	บ้านต้นนก	กระบี่	4	0	0				
2562	บ้านเต่าเฒ่า	กระบี่	3	0	0				
2562	ชุมชนอ่าวนางชุช 1	กระบี่	1	0	80				
2562	ชุมชนอ่าวนางชุช 2	กระบี่	0	1	20				
2562	ชุมชนบ้านคลองกำ	กระบี่	1	0	0				
2562	บ้านท่ายาง	กระบี่	3	1	44				
2562	บ้านคลองเตาะ	กระบี่	2	2	48				
2562	บ้านมูตู	กระบี่	7	2	80				
2562	บ้านเกาะศรีบอยา	กระบี่	7	1	40				
2562	บ้านคลองพน	กระบี่	3	0	0				
2562	บ้านคลองยีเหร่	กระบี่	4	0	0				
2562	บ้านท่าไร่	กระบี่	6	0	0				
2562	บ้านทับแหม	กระบี่	2	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	บ้านท่าคลอง	กระบี่	4	0	0				
2560	บ้านบ่อสำโรง หมู่ 2 ต.ปากคลอง อ.ปะทิว	ชุมพร	8	3	84	14 สิงหาคม 2561	28	28	
2560	ชุมชนบ้านควนสาธร ต.ตะโก อ.ทุ่งตะโก	ชุมพร	2	3	85.2		17	17	
2561	บ้านสำราญรมย์ ม.10 ต.ทุ่งคา อ.เมือง	ชุมพร	10	0	0				
2561	บ้านท้องตมใหญ่ ม.1 ต.ด่านสวี อ.เมือง	ชุมพร	6	0	0				
2561	บ้านท้องเก็ง ม.4 ต.ด่านสวี อ.สวี	ชุมพร	15	0	0				
2561	บ้านเสียบญวน ม.5 ต.ด่านสวี อ.สวี	ชุมพร	25	0	0				
2561	บ้านในไร่ ม.6 ต.ด่านสวี อ.สวี	ชุมพร	15	0	0				
2561	บ้านควนดิน ม.6 ต.ตะโก อ.ทุ่งตะโก	ชุมพร	3	2	80				
2561	บ้านบางหยี ม.4 ต.บางน้ำจืด อ.หลังสวน	ชุมพร	2	0	28				
2561	บ้านหัวแหลม ม.3 ต.นาทุ่ง อ.เมือง	ชุมพร	1	3	32				
2561	บ้านอิโต๊ะ ม.2 ต.หาดทรายรี อ.เมือง	ชุมพร	2	2	68				
2562	บ้านยางเสียน	ชุมพร	0	2	24				
2562	บ้านบางมั่น	ชุมพร	3	2	80				
2562	บ้านปากคลองทุ่งมหา	ชุมพร	0	3	76				
2562	บ้านท่ากระดาน	ชุมพร	1	3	24				
2560	ชุมชนบ้านตะเสะท่าเรือใหม่ ต.ตะเสะ อ.หาดสำราญ	ตรัง	4	3	64		20	20	
2560	ชุมชนบ้านตะเสะ ต.ตะเสะ อ.หาดสำราญ	ตรัง	2	3	60	23 สิงหาคม 2561	45	45	
2560	ชุมชนท่าเรือบางค้างคาว ต.เขาไม้แก้ว อ.สิเกา	ตรัง	4	0	56		9	9	
2560	ชุมชนหัวสะพานคลองสิเกา ต.บ่อหิน อ.สิเกา	ตรัง	2	0	97		10	10	
2560	ชุมชนบ่อปู ต.เขาไม้แก้ว อ.สิเกา	ตรัง	6	3	33		31	31	
2561	ชุมชนนาหละ ม.7 ต.ไม้ฝาด อ.สิเกา	ตรัง	5	1	24				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	ชุมชนในลัด ม.5 ต.ไม้ฝาด อ.สิเกา	ตรัง	3	0	4	7 มิถุนายน 2562			
2561	ชุมชนแพปลา ม.5 ต.ไม้ฝาด อ.สิเกา	ตรัง	1	1	40				
2561	ชุมชนดุหุน ม.3 ต.บ่อหิน อ.สิเกา	ตรัง	3	0	28	7 มิถุนายน 2562			
2561	ชุมชนทุ่งขี้เหล็ก ม.6 ต.เขาไม้แก้ว อ.สิเกา	ตรัง	1	2	76	7 มิถุนายน 2562			
2561	ชุมชนทุ่งทอง ม.4 ต.เขาไม้แก้ว อ.สิเกา	ตรัง	2	2	4				
2561	ชุมชนบ้านโตะบัน ม.8 ต.บ่อหิน อ.สิเกา	ตรัง	3	3	32	7 มิถุนายน 2562			
2561	ชุมชนทุ่งเสม็ด ม.4 ต.เขาไม้แก้ว อ.สิเกา	ตรัง	2	2	56				
2561	ชุมชนบ้านหยงสตาร์ ม.2 ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน	ตรัง	8	2	64				
2561	ชุมชนบ้านท่าคลอง ม.4 ต.สุโสะ อ.ปะเหลียน	ตรัง	4	0	8				
2561	ชุมชนบ้านด่านศุลกากร ม.2 ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน	ตรัง	7	0	72	7 มิถุนายน 2562			
2561	ชุมชนบ้านพิกุลทอง ม.3 ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน	ตรัง	1	1	12				
2561	ชุมชนบ้านทุ่งปาหนัน ม.2 ต.ลิพัง อ.ปะเหลียน	ตรัง	1	1	28	7 มิถุนายน 2562			
2561	ชุมชนบ้านแหลมยาง ม.7 ต.บ้านนา อ.ปะเหลียน	ตรัง	0	3	24	7 มิถุนายน 2562			
2561	ชุมชนบ้านหลุมถ่าน ม.8 ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน	ตรัง	3	1	32				
2561	ชุมชนบ้านเกาะมุกด์ ม.2 ต.เกาะลิบง อ.กันตัง	ตรัง	58	1	20				
2561	ชุมชนท่าเรือควนทุ้งกู ม.3 ต.บางสัก อ.กันตัง	ตรัง	8	1	48				
2561	ชุมชนบ้านท่ากะหยง ม.4 ต.บางสัก อ.กันตัง	ตรัง	15	2	0	7 มิถุนายน 2562			
2562	บ้านสะพานท่าม่ะขาม ม.2,4 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง	ตรัง	3	0	88				
2562	บ้านท่าเรือทุ่งเสม็ด ม.4 ต.เขาไม้แก้ว อ.สิเกา	ตรัง	0	3	72				
2562	บ้านทุ่งค่าย ม.2 ต.ทุ่งค่าย อ.ย่านตาขาว	ตรัง	0	1	44				
2562	บ้านทุ่งสำราญ ม.6 ต.ทุ่งกระบือ อ.ย่านตาขาว	ตรัง	0	1	44				
2562	บ้านปากปรนตก ม.1 ต.หาดสำราญ อ.หาดสำราญ	ตรัง	2	0	64				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	บ้านควนล้อม ม.9 ต.หาดสำราญ อ.หาดสำราญ	ตรัง	4	1	60				
2562	บ้านตะเสะ ม.4 ต.ตะเสะ อ.หาดสำราญ	ตรัง	0	2	0				
2562	บ้านแหลม ม.2 ต.เกาะสุกร อ.ปะเหลียน	ตรัง	1	0	12				
2562	บ้านทุ่ง ม.3 ต.เกาะสุกร อ.ปะเหลียน	ตรัง	0	2	56				
2562	บ้านทอนนาหมู ม.1 ต.ทุ่งยาว อ.ปะเหลียน	ตรัง	3	1	40				
2562	บ้านพิกุลทอง ม.3 ต.ท่าขาม อ.ปะเหลียน	ตรัง	0	2	52				
2562	บ้านควนล้ำเพชร ม.9 ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน	ตรัง	1	0	0				
2562	บ้านทอนหาน ม.6 ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน	ตรัง	1	2	80				
2562	บ้านทางลาย ม.7 ต.ลิพัง อ.ปะเหลียน	ตรัง	3	0	76				
2562	บ้านควนตุ้งกู ม.3 ต.บางสัก อ.กันตัง	ตรัง	4	1	16				
2558	ป่าเลนปากน้ำ ต.ปากพูน หมู่ 4 หมู่ 12 อ.เมือง	นครศรีธรรมราช	1,527	1	29	12 กรกฎาคม 2559	256	256	
2558	ป่าเลนปากพยา-ปากนคร ต.ปากพูน หมู่ 2 อ.เมือง	นครศรีธรรมราช	1,853	0	0				
2558	ป่าเลนปากพนังฝั่งตะวันตก ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	245	0	0				
2558	ป่าเลนปากพนังฝั่งตะวันตก ต.ปากพนังฝั่งตะวันตก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	338	3	40				
2558	ป่าเลนปากพยา-ปากนคร ต.ท่าไร่ ต.บางจาก ต.ปากนคร อ.เมือง	นครศรีธรรมราช	1,929	0	0				
2558	ป่าเลนปากพยา-ปากนคร ต.ท่าซัก อ.เมือง	นครศรีธรรมราช	1,892	0	0				
2558	ป่าเลนปากน้ำ และปากเลนปากพยา-ปากนคร หมู่ 4 หมู่ 12 ต.ปากพูน ต.ท่าซัก ต.ปากนคร ต.ท่าไร่ อ.เมือง	นครศรีธรรมราช	1,330	0	0				
2558	ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ต.ปากพูน ต.ท่าซัก ต.ปากนคร ต.ท่าไร่ อ.เมือง	นครศรีธรรมราช	1,398	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2558	ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ต.ปากพูน ต.ท่าซัก ต.ปากนคร อ.เมือง ต.คลองน้อย ต.ปากพนัง ฝั่งตะวันตก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	466	0	0				
2560	พื้นที่ป่าชายเลน 7 ตำบล 3 อำเภอ	นครศรีธรรมราช	3,397	0	0	7 มีนาคม 2562			
2560	บ้านเนิน หมู่ 4 ต.ปากพนังฝั่งตะวันตก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	11	0	0	22 พฤศจิกายน 2561			4
2560	บ้านเสี้ยะเนิน หมู่6 ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	27	0	0	3 กรกฎาคม 2561			4
2560	บ้านเสี้ยะเนิน หมู่ 7 ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	10	0	0	3 กรกฎาคม 2561			4
2560	บ้านบางสัก หมู่ 12 ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	22	0	0	3 กรกฎาคม 2561			4
2560	บ้านแสงจิมาน หมู่ 13 ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	18	0	0	3 กรกฎาคม 2561			4
2560	บ้านเสี้ยะหัวเนิน หมู่ 7 บ้านเกาะนางโดย หมู่ 14 ต.คลองน้อย อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	22	0	0	3 กรกฎาคม 2561			4
2560	บ้านสระใน หมู่1 ต.ขนอม อ.ขนอม	นครศรีธรรมราช	2	0	0	3 กรกฎาคม 2561			
2560	บ้านแหลม หมู่14 ต.ท่าศาลา อ.ท่าศาลา	นครศรีธรรมราช	8	0	0	3 กรกฎาคม 2561			
2561	บ้านแหลมตะลุมพุก ม.2,3 ต.แหลมตะลุมพุก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	34	0	56	15 มีนาคม 2562			
2561	บ้านรากไม้ ม.2 ต.ปากพนังตะวันออก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	1	0	0				
2561	บ้านโก่งโค้งเหนือ ม.4 ต.ปากพนังตะวันออก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	17	0	0				
2561	บ้านโก่งโค้งใต้ ม.4 ต.ปากพนักตะวันออก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	31	0	0				
2561	บ้านเกาะไชย ม.7 ต.ปากพนักตะวันออก อ.ปากพนัง	นครศรีธรรมราช	42	0	0	15 มีนาคม 2562			
2561	พื้นที่ป่าชายเลน	นครศรีธรรมราช	2,000	0	0				
2562	บ้านบางหลวงฝั่งตะวันตก	นครศรีธรรมราช	7	0	2				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	บ้านบางจีก	นครศรีธรรมราช	38	1	32				
2562	บ้านบางจาก	นครศรีธรรมราช	1	2	12				
2562	บ้านบางหน้าบ้าน	นครศรีธรรมราช	15	3	80				
2562	บ้านบางจอนาม้อย	นครศรีธรรมราช	30	0	0				
2562	บ้านบางดาจันทร์	นครศรีธรรมราช	24	1	52				
2562	บ้านสวรรณวัดน์	นครศรีธรรมราช	35	0	0				
2562	บ้านซายทะเล	นครศรีธรรมราช	13	2	44				
2562	บ้านบางจุงต้ม	นครศรีธรรมราช	66	2	2				
2562	บ้านบางห้วนตก	นครศรีธรรมราช	42	2	0				
2562	บ้านบางจุงสง	นครศรีธรรมราช	68	0	16				
2562	บ้านบางจังนก	นครศรีธรรมราช	49	3	12				
2562	บ้านกลาง	นครศรีธรรมราช	10	0	0				
2562	บ้านแหลมทอง	นครศรีธรรมราช	37	0	0				
2562	บ้านเกาะลอย	นครศรีธรรมราช	40	0	0				
2562	บ้านฝ่ายท่า	นครศรีธรรมราช	67	0	0				
2562	บ้านสระใน	นครศรีธรรมราช	42	2	64				
2562	บ้านราษฎร์พัฒนา	นครศรีธรรมราช	54	3	12				
2562	บ้านบางแพง	นครศรีธรรมราช	47	3	12				
2562	บ้านอิสลามท่าม่วง	นครศรีธรรมราช	19	0	24				
2561	บ้านดาโต๊ะ ม.4 ต.แหลมโพธิ์ อ.ยะหริ่ง	ปัตตานี	114	2	44				
2561	บ้านสายหมอ ม.6 ต.บางเขา อ.หนองจิก	ปัตตานี	42	0	44				
2561	บ้านบางปู ม.3 ต.บางปู อ.ยะหริ่ง	ปัตตานี	11	0	28				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านบางทัน ม.3 ต.บางเขา อ.หนองจิก	ปัตตานี	33	3	36				
2561	บ้านต้นหยงเปาว์ ม.4 ต.ท่ากำชำ อ.หนองจิก	ปัตตานี	15	3	88				
2561	บ้านบางราพา ม.5 ต.ท่ากำชำ อ.หนองจิก	ปัตตานี	21	2	60				
2561	บ้านบางตาวา ม.1 ต.บางตาวา อ.หนองจิก	ปัตตานี	38	3	12				
2562	บ้านบางตารวา	ปัตตานี	15	1	68				
2562	บ้านบานา	ปัตตานี	1	0	0				
2562	บ้านต้นหยงลุโละ	ปัตตานี	16	0	28				
2562	บ้านโต๊ะโสม	ปัตตานี	8	3	96				
2561	บ้านโชคชัย ม.5 ต.บางนายศรี อ.คุระบุรี	พังงา	3	2	0				
2561	บ้านบางหิว ม.9 ต.คุระ อ.คุระบุรี	พังงา	20	0	0				
2561	บ้านหินลาด ซ.สุขสะอาด ม.3 ต.คุระ อ.คุระบุรี	พังงา	6	2	0				
2561	บ้านหินลาด ซ.แพปลาหลังศาลา ม.3 ต.คุระ อ.คุระบุรี	พังงา	2	0	0				
2561	บ้านหินลาด ซ.แพปลาหลังเขา ม.3 ต.คุระ อ.คุระบุรี	พังงา	7	0	0				
2561	บ้านหินลาด ซ.สุเหร่า ม.3 ต.คุระ อ.คุระบุรี	พังงา	11	0	0				
2561	บ้านบางทะ ซ.สุเหร่า ม.10 ต.คุระ อ.คุระบุรี	พังงา	4	0	0				
2561	บ้านบางแดด ม.7 ต.แม่นางขาว อ.คุระบุรี	พังงา	1	0	0				
2561	บ้านบางถิบ ม.6 ต.บางวัน อ.คุระบุรี	พังงา	23	0	0				
2561	บ้านบางวัน ม.1 ต.บางวัน อ.คุระบุรี	พังงา	50	0	0				
2561	บ้านบางครัง ม.3 ต.บางวัน อ.คุระบุรี	พังงา	30	0	0				
2561	บ้านเกาะนก ม.2 ต.ทุ่งมะพร้าว อ.ท้ายเหมือง	พังงา	10	0	0				
2561	บ้านเกาะไม้ไผ่ ม.3 ต.เกาะปันหยี อ.เมือง	พังงา	50	0	0				
2561	บ้านเขาเพ่า ม.3 ต.บางเตย อ.เมือง	พังงา	3	0	80				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านเกาะคีษมเหนือ ม.5 ต.บางเตย อ.เมือง	พังงา	2	1	4				
2561	บ้านกลาง ม.6 ต.บางเตย อ.เมือง	พังงา	5	0	0				
2561	บ้านเกาะคีษมใต้ ม.9 ต.บางเตย อ.เมือง	พังงา	2	2	80				
2561	บ้านควน ม.4 ต.บ่อแสน อ.ทับปุด	พังงา	2	2	40				
2561	บ้านท่าไทร ม.7 ต.บ่อแสน อ.ทับปุด	พังงา	1	0	8				
2561	บ้านท่าใหญ่ ม.8 ต.บ่อแสน อ.ทับปุด	พังงา	1	1	32				
2561	บ้านโคกไคร ม.1 ต.มะรุ่ย อ.ทับปุด	พังงา	3	3	67				
2561	บ้านท่าสนุก ม.3 ต.มะรุ่ย อ.ทับปุด	พังงา	3	0	56				
2561	บ้านสามช่องใต้ ม.8 ต.กะไหล อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	29	0	20				
2561	บ้านช่องเหนือ (บก) ม.9 ต.กะไหล อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	12	3	48				
2561	บ้านสามช่องเหนือ (เกาะ) ม.9 ต.กะไหล อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	21	3	40				
2561	บ้านเสม็ดนางชี ม.2 ต.คลองเคียน อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	5	0	96				
2561	บ้านหินร่ม ม.2 ต.คลองเคียน อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	5	2	52				
2561	บ้านติตี๊ะ ม.5 ต.คลองเคียน อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	4	1	20				
2561	บ้านหาดทรายเปลือกหอย ม.7 ต.คลองเคียน อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	0	0	84				
2561	บ้านอ่าวมะขาม ม.8 ต.คลองเคียน อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	5	3	0				
2561	บ้านท่าปากแหว่ง ม.11 ต.โคกกลอย อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	5	0	84				
2561	บ้านเขาเปาท่าเรือ ม.5 ต.กระโสม อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	7	3	92				
2561	บ้านเขาเปาะท่าเรือ ม.5 ต.กระโสม อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	2	0	80				
2561	บ้านควน ม.2 ต.กะไหล อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	12	1	80				
2561	บ้านป่ายาง ม.10 ต.กะไหล อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	14	2	76				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านเกาะกลาง ม.11 ต.กะไหล อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	12	0	72				
2561	บ้านแหลมหิน ม.6 ต.หล่อยูง อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	5	1	20				
2561	บ้านบางจิน ม.7 ต.หล่อยูง อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	2	2	96				
2561	บ้านบากัน ม.9 ต.หล่อยูง อ.ตะกั่วทุ่ง	พังงา	2	2	93				
2561	บ้านสุขา ม.1 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว	พังงา	22	0	20				
2561	บ้านท่าต้นประดู่ ม.7 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว	พังงา	5	3	88				
2561	บ้านริมทะเล ม.5 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว	พังงา	2	1	60				
2561	บ้านท่ามะนาว ม.6 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว	พังงา	1	2	0				
2561	บ้านในคลอง ม.6 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว	พังงา	0	3	52				
2562	บ้านทุ่งลงออ	พังงา	5	0	0				
2562	บ้านท่าด่าน	พังงา	32	2	36				
2562	บ้านวังหม้อแกง	พังงา	4	1	24				
2562	ชุมชนหัวสะพานบางเตย	พังงา	2	1	68				
2562	บ้านทุ่งน้อย	พังงา	4	0	0				
2562	บ้านบางปอ	พังงา	1	0	0				
2562	บ้านห้วยไม้ไผ่	พังงา	11	0	94				
2562	บ้านท่าสายัญ	พังงา	10	0	48				
2562	บ้านเขาเปาะ (ท่าเรือ)	พังงา	4	3	68				
2562	บ้านอ่าวมะขาม	พังงา	5	1	60				
2562	บ้านกลาง	พังงา	1	0	72				
2562	บ้านบางใหญ่	พังงา	1	0	0				
2562	บ้านบางนายสังข์	พังงา	4	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านโคกโตนด ชุมชนโคกโตนด ม.9 ต.ฉลอง อ.เมือง	ภูเก็ต	5	3	16				
2561	บ้านโคกโตนด ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ม.9 ต.ฉลอง อ.เมือง	ภูเก็ต	5	0	72				
2561	บ้านบางโรง ชุมชนท่าเรือ ม.3 ต.ป่าคลอก อ.ถลาง	ภูเก็ต	2	3	41				
2561	บ้านยามู ม.7 ต.ป่าคลอก อ.ถลาง	ภูเก็ต	11	0	99				
2561	บ้านพารา ชุมชนท่าสัก ม.4 ต.ป่าคลอก อ.ถลาง	ภูเก็ต	21	2	90				
2561	บ้านท่าฉัตรไชย บ้านหินลูกเดียว ม.5 ต.ไม้ขาว อ.ถลาง	ภูเก็ต	4	0	42				
2562	บางรากไม้	ภูเก็ต	3	0	0				
2562	โหนทรายทอง	ภูเก็ต	101	0	0				
2562	เกาะผี	ภูเก็ต	14	0	0				
2562	ธนิตธุรกิจรวมสิน	ภูเก็ต	37	0	0				
2562	ประชาอุดม	ภูเก็ต	33	0	0				
2562	ศักดิเดช ซอย 9	ภูเก็ต	12	0	0				
2562	มะลิแก้ว	ภูเก็ต	3	0	0				
2562	ปูดำ	ภูเก็ต	3	0	0				
2562	กิ่งแก้ว ซอย 1	ภูเก็ต	97	0	0				
2562	กิ่งแก้ว ซอย 2	ภูเก็ต	114	0	0				
2562	กิ่งแก้ว ซอย 9	ภูเก็ต	50	0	0				
2562	กิ่งแก้ว ซอย 10	ภูเก็ต	120	0	0				
2562	คลองกำแพง	ภูเก็ต	4	0	0				
2562	อ่าวกุ้ง	ภูเก็ต	6	0	0				
2562	ท่าจีน	ภูเก็ต	70	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหน้าสือออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	เมืองทองสุขนิรันดร์	ภูเก็ต	41	0	0				
2560	บ้านเกาะคณฑี ต.ปากน้ำ อ.เมือง	ระนอง	30	0	0	27 กันยายน 2562	99	114	
2560	มอแกนเกาะเหลา ต.ปากน้ำ อ.เมือง	ระนอง	2	0	0	27 กันยายน 2562	57	57	
2560	บ้านหาดทรายดำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง	ระนอง	30	0	0	27 กันยายน 2562	98	114	
2560	บ้านห้วยท่าราชกรูด ต.ราชกรูด อ.เมือง	ระนอง	15	0	0	27 กันยายน 2562	49	50	
2560	บ้านท่าศึกฤทธิ์ ต.กำพวน อ.สุขสำราญ	ระนอง	6	0	0	9 สิงหาคม 2561	33	34	
2560	ชุมชนเกาะกำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง	ระนอง	6	0	0	27 กันยายน 2562	14	20	
2561	บ้านบางเบน ม.2 ต.ม่วงกลวง อ.กะเปอร์	ระนอง	2	0	0				
2561	ท่าลัดขุด ม.2 ต.ม่วงกลวง อ.กะเปอร์	ระนอง	3	0	0				
2561	บ้านท่ายาง ม.3 ต.ม่วงกลวง อ.กะเปอร์	ระนอง	7	0	0				
2561	บ้านเกาะยายัง ม.8 ต.กะเปอร์ อ.กะเปอร์	ระนอง	4	0	0				
2561	บ้านท่ายางคด (ห้วยปลิง) ม.7 ต.ราชกรูด อ.เมือง	ระนอง	3	0	0				
2561	หัวสะพาน (ใต้เขียว) ม.1 ต.ทรายแดง อ.เมือง	ระนอง	8	0	39				
2561	บ้านท่าครอบ ม.1 ต.ทรายแดง อ.เมือง	ระนอง	23	3	56				
2561	บ้านในไร่ ม.1 ต.ทรายแดง อ.เมือง	ระนอง	303	0	0				
2561	บ้านทินดาด ม.2 ต.ทรายแดง อ.เมือง	ระนอง	63	0	0				
2561	บ้านท่าโพธิ์ ม.2 ต.ทรายแดง อ.เมือง	ระนอง	2	1	8				
2561	บ้านสีกิม ม.4 ต.ทรายแดง อ.เมือง	ระนอง	87	0	0				
2561	บ้านทินกอง ม.5 ต.ทรายแดง อ.เมือง	ระนอง	1	3	52				
2561	บ้านหินช้าง ม.3 ต.ปากน้ำ อ.เมือง	ระนอง	16	2	0				
2561	บ้านเขาฝาชี ม.4 ต.บางแก้ว อ.ละอุ่น	ระนอง	49	3	84				
2561	บ้านบางหมี ม.5 ต.บางแก้ว อ.ละอุ่น	ระนอง	96	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านทับจาก ม.4 ต.บางใหญ่ อ.กระบุรี	ระนอง	157	0	0				
2561	บ้านบางสองรา ม.2 ต.บางใหญ่ อ.กระบุรี	ระนอง	0	2	52				
2561	บ้านบางบอน ม.5 ต.ลำเลียง อ.กระบุรี	ระนอง	6	3	23				
2561	บ้านบางนา ม.3 ต.บางพระใต้ อ.ละอุ่น	ระนอง	228	0	0				
2561	บ้านบางกล้วยนอก ม.3 ต.นาคา อ.สุขสำราญ	ระนอง	4	2	8				
2561	บ้านทะเลนอก ม.1 ต.กำพวน อ.สุขสำราญ	ระนอง	17	0	0				
2561	บ้านหาดทรายขาว ม.7 ต.กำพวน อ.สุขสำราญ	ระนอง	160	0	0				
2562	บ้านด่าน	ระนอง	4	0	58				
2562	บ้านท่าห้วนอน	ระนอง	4	0	28				
2562	บ้านซาคลี	ระนอง	1	0	30				
2562	บ้านแหลมพ่อตา	ระนอง	51	3	67				
2562	บ้านห้วยท่ากาหยู	ระนอง	9	3	60				
2562	บ้านท่าต้นสน	ระนอง	24	2	64				
2562	ปตท.สผ.	ระนอง	4	2	95				
2562	ห้วยท่าบางจิ้น	ระนอง	15	3	17				
2562	บ้านเขาชื่น	ระนอง	2	1	18				
2562	บ้านซอยท่าเรือ	ระนอง	15	1	3				
2562	กลุ่มสิทธิชุมชนตำบลลำเลียง	ระนอง	2	0	0				
2562	ท่าสะอ้าน (โคกไร่)	สงขลา	670	0	0				
2562	ท่าสะอ้าน (หลังนวมินทร์)	สงขลา	565	0	0				
2562	แหลมโพธิ์	สงขลา	10	0	0				
2560	ชุมชนหาดทรายยาว ต. ต้นหยงโป อ.เมือง	สตูล	3	3	83				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	ชุมชนบ้านทุ่งจิน ม.1 ต.สาคร อ.ท่าแพร	สตูล	2	1	20				
2561	ชุมชนบ้านทุ่งนายร้อย ม.1 ต.คลองขุด อ.เมือง	สตูล	5	3	80				
2561	ชุมชนบ้านเกาะนก ม.3 ต.คลองขุด อ.เมือง	สตูล	9	1	48				
2561	ชุมชนบ้านโคกพะยอม ม.3 ต.คลองขุด อ.เมือง	สตูล	35	3	52				
2561	ชุมชนบ้านคลองน้ำเงียน ม.3 ต.คลองขุด อ.เมือง	สตูล	19	0	4				
2561	ชุมชนบ้านท่าด่าน ม.3 ต.คลองขุด อ.เมือง	สตูล	15	2	32				
2561	ชุมชนบ้านต้นหยองกาโบย ม.2 ต.ปูยู อ.เมือง	สตูล	18	0	8				
2561	ชุมชนบ้านปูยู ม.3 ต.ปูยู อ.เมือง	สตูล	47	0	64				
2561	ชุมชนบ้านต้นหยงกลิง ม.3 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมือง	สตูล	8	1	52				
2561	ชุมชนหาดทรายขาว ม.2 ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมือง	สตูล	2	0	0				
2561	ชุมชนสลัม ม.2 ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมือง	สตูล	13	1	8				
2561	ชุมชนบ้านต้นหยงลาไน้ ม.1 ต.แหลมสน อ.ละงู	สตูล	1	1	68				
2561	ชุมชนบ้านกาแปง ม.5 ต.แหลมสน อ.ละงู	สตูล	1	3	96				
2561	ชุมชนบ้านปึกใหญ่ ม.5 ต.กำแพง อ.ละงู	สตูล	1	2	72				
2561	ชุมชนขอนคลานตะวันออก ม.1 ต.ขอนคลาน อ.ทุ่งหว้า	สตูล	0	3	24				
2561	ชุมชนขอนคลานตะวันตก ม.3 ต.ขอนคลาน อ.ทุ่งหว้า	สตูล	1	2	40				
2561	ชุมชนบ้านทุ่งบุหลัง ม.2,5 ต.ทุ่งบุหลัง อ.ทุ่งหว้า	สตูล	2	1	56				
2562	บ้านเขาจีน	สตูล	37	2	0				
2562	บ้านคลองขุด	สตูล	24	1	92				
2562	บ้านท่าเรือ	สตูล	20	2	20				
2562	บ้านนาแค	สตูล	7	1	80				
2562	บ้านหัวทาง	สตูล	46	2	96				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	บ้านตำมะลัง	สตูล	14	2	32				
2562	บ้านท่าส้ม	สตูล	0	3	0				
2562	บ้านท่าน้ายเนาว์	สตูล	29	1	96				
2562	บ้านป้ายเขียว	สตูล	32	3	44				
2562	เทศบาลเมืองสตูล	สตูล	4	1	48				
2562	บ้านต้นหยงอุมา	สตูล	17	0	88				
2562	บ้านบากันใหญ่	สตูล	7	2	10				
2562	บ้านยะระโตดนุ้ย	สตูล	25	1	28				
2562	บ้านเกาะสาหร่าย	สตูล	9	2	91				
2562	บ้านท่าทะเล	สตูล	1	2	24				
2562	บ้านไทรงาม	สตูล	6	3	10				
2562	บ้านแรกกอด	สตูล	0	3	0				
2562	บ้านท่าหิน	สตูล	0	1	25				
2562	บ้านห้วยลึก	สตูล	0	1	75				
2562	บ้านฉลุง	สตูล	16	3	5				
2562	บ้านปาเต๊ะ	สตูล	2	2	98				
2562	บ้านบันบังปุลา	สตูล	2	2	0				
2562	บ้านกาลันตีห้น	สตูล	0	2	50				
2562	บ้านต้นหยงโป	สตูล	39	2	61				
2562	บ้านหาดทรายขาว	สตูล	8	2	68				
2562	บ้านบากันเคย	สตูล	35	2	60				
2562	บ้านปากบารา (ซอยท่าเล)	สตูล	8	0	0				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	บ้านปากบารา (ซอยดินดิน)	สตูล	17	0	0				
2562	บ้านปากบารา (ซอยกัวลาบารา 5)	สตูล	13	0	0				
2562	บ้านปากบารา (ซอยกัวลาบารา 6)	สตูล	45	0	0				
2562	บ้านนาพญา (ซอยมัสยิด)	สตูล	2	0	0				
2562	บ้านต้นหยงลาไน้ (หน้าบ้านกำนัน)	สตูล	2	0	0				
2562	บ้านท่าเรือ	สตูล	52	2	0				
2562	บ้านซอนคลานตะวันตก	สตูล	9	0	0				
2562	บ้านทุ่งริน (ซอยหลังวัด)	สตูล	0	1	56				
2562	บ้านสาคร (บ้านสาคร-ท่าเรือนกเขา)	สตูล	88	3	4				
2562	บ้านลิดี (ซอยท่าเรือใต้ตะลิ)	สตูล	4	2	32				
2562	บ้านสาครเหนือ (ซอยท่าหว้า)	สตูล	1	2	52				
2562	บ้านทอนแค	สตูล	2	0	16				
2562	บ้านคลองบัน (ท่าเรือแหลมทอง)	สตูล	0	2	48				
2562	บ้านสายควน	สตูล	0	1	64				
2562	บ้านป่าเสม็ด	สตูล	5	3	36				
2562	บ้านไร่ทอน	สตูล	6	1	40				
2562	บ้านคลองจะเข้	สตูล	4	0	96				
2560	บ้านคลองรางหมู่ 2 ต.ลิเด็ด อ.พุนพิน	สุราษฎร์ธานี	19	1	84	16 มีนาคม 2561	49	49	
2560	ชุมชนบ้านหาดทรายทอง ต.ฉนาก อ.เมือง	สุราษฎร์ธานี	7	3	64	3 กรกฎาคม 2561	46	46	
2561	บ้านพุนเรียง ม.1 ต.พุนเรียง อ.ไชยา	สุราษฎร์ธานี	4	2	63	7 มีนาคม 2562			
2562	บ้านก้าวเจริญ	สุราษฎร์ธานี	55	3	88				
2562	บ้านสะบ้าย้อย	สุราษฎร์ธานี	34	1	40				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2.3 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน									
2562	พื้นที่ตำบลเขาพนม อำเภอเขาพนม	กระบี่	991	2	85				
2558	ต.หงส์เจริญ อ.ท่าแซะ	ชุมพร	1,039	2	38				
2560	หมายเลขที่ 8.3 ต.หงษ์เจริญ อ.ท่าแซะ	ชุมพร	6,415	0	52				2
2560	พื้นที่ ต.สะพานไม้แก่น อ.จะนะ	สงขลา	149	1	41				
2559	ต.ไทรทอง อ.ชัยบุรี จ.สุราษฎ์ธานี /ต.เขาดิน อ.เขาพนม จ.กระบี่	สุราษฎ์ธานี	972	0	0	14 กันยายน 2559	114	228	4, 6
2559	ต.ไทรทอง อ.ชัยบุรี คาบเกี่ยว ต.เขาดิน อ.เขาพนม	สุราษฎ์ธานี	1,007	2	33				
2559	ต.ไทรทอง อ.ชัยบุรี (รวมชัยบุรีปาล์มทอง จำกัด)	สุราษฎ์ธานี	1,749	1	24		209	418	
2559	ต.บางสวรรค์ อ.พระแสง (สหกรณ์การรมน้ำมันปาล์มจำกัด)	สุราษฎ์ธานี	212	0	38		70	70	
2560	หมายเลขที่ 44 ต.ไทรทอง อ.ชัยบุรี	สุราษฎ์ธานี	2,115	2	72				
2560	หมายเลขที่ 45 ต.ไทรทอง อ.ชัยบุรี	สุราษฎ์ธานี	1,071	0	96				
2560	หมายเลขที่ 43 ต.ไทรทอง อ.ชัยบุรี	สุราษฎ์ธานี	649	1	92				
2.4 พื้นที่สาธารณประโยชน์									
2560	ป่าควนหมี นสล. เลขที่ ชพ 0694	ชุมพร	1,171	2	37		151	154	3, 4, 6
2.5 พื้นที่ราชพัสดุ									
2559	ที่ สภ.848 (แปลง บ. แสงสวรรค์ฯ จก.)	สุราษฎ์ธานี	4,294	1	38		280	560	
2559	ที่ สภ.848 (แปลง บ. ประจักษ์วัฒน์ จก.)	สุราษฎ์ธานี	2,231	3	60		675	1,350	
2.6 พื้นที่นิคมสร้างตนเอง									
2560	นิคมสุคิริน ต.มาโนง อ.สุคิริน	นราธิวาส	205	0	0				
2560	นิคมศรีสาคร ต.กาหลง อ .ศรีสาคร	นราธิวาส	203	1	6				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2560	นิคมโคกโพธิ์ ต.โคกโพธิ์ อ.โคกโพธิ์	ปัตตานี	120	0	0		40	40	
2560	นิคมท้ายเหมือง ต.ทุ่งมะพร้าว อ.ท้ายเหมือง	พังงา	73	3	32				
2560	นิคมควนขนุน ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม	พัทลุง	31	3	37		16	16	
2560	นิคมเทพา ต.ท่าม่วง อ.เทพา	สงขลา	130	2	62		20	20	
2560	นิคมพัฒนากาคใต้ ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง	สตูล	170	0	0				
2560	นิคมพระแสง ต.ไทรขึง อ.พระแสง	สุราษฎร์ธานี	56	0	0				
3. ภาคตะวันออก									
3.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ									
2559	ป่าปิถวี	จันทบุรี	915	0	21	20 มีนาคม 2561	99	102	1
2560	ป่าจันตาเขาะและป่าเขาวังแจง	จันทบุรี	37,604	1	58	11 มิถุนายน 2562	1,297	1,297	
2559	ป่าแควระบมและป่าสีย้อ	ฉะเชิงเทรา	26,655	0	33	27 สิงหาคม 2562			6
2559	ป่าคลองตะเคียน	ชลบุรี	1,746	1	90	7 พฤศจิกายน 2560	141	153	
2559	ป่าดงธรรมชาติ	ตราด	94	1	25	14 กันยายน 2560	23	23	1, 3, 4, 6
2559	ป่าท่าโสม	ตราด	318	2	49	15 กันยายน 2560	41	45	1, 3, 4, 6
2562	ป่าหินเพิงที่บ้านเขาบรรทัด	ตราด	182	3	52				
2562	ป่าท่ากุ่มและป่าห้วยแร้ง	ตราด	341	2	54				
2559	ป่าบ้านนาและป่าทุ่งควายกิน ต.กระแสบน อ.แกลง	ระยอง	14,338	3	71	23 มกราคม 2561	713	820	
2561	ป่าบ้านนา และป่าทุ่งควายกิน ต.ชำฆ้อ อ.เขาชะเมา	ระยอง	21,397	2	29	27 มิถุนายน 2562			
3.2 พื้นที่ป่าชายเลน									
2561	บ้านคลองปลาดุก ม.3 ต.บางกระไชย	จันทบุรี	76	3	56				
2561	บ้านอ่าวหมู ม.4 ต.บางกระไชย	จันทบุรี	97	3	28				
2561	บ้านสองพี่น้อง (สังคาลา) ม.2 ต.บางกระไชย	จันทบุรี	8	1	78.4				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านสองพี่น้อง (บ้านคู้ใหญ่) ม.2 ต.บางกระไชย	จันทบุรี	8	2	18.8				
2561	บ้านอ้มพวา ม.8 ต.คลองขุด	จันทบุรี	9	2	27.2				
2561	บ้านหาดแม่นกแก้ว ม.10 ต.ข้างข้าม	จันทบุรี	4	3	83.2				
2561	บ้านเขาสำเภาคว่ำ ม.9 ต.กระแจะ	จันทบุรี	3	2	61.2				
2561	บ้านสำนักกบน ม.2 ต.บางชัน	จันทบุรี	36	0	0				
2561	บ้านสำนักกลาง ม.2 ต.บางชัน	จันทบุรี	123	0	0				
2561	บ้านสำนักล่าง ม.2 ต.บางชัน	จันทบุรี	279	0	0				
2561	บ้านซ้อนหอย ม.2 ต.บางชัน	จันทบุรี	121	0	0				
2561	บ้านแหลมฝาด ม.7 ต.บ่อ	จันทบุรี	28	0	0				
2561	บ้านท่าชุง ม.9 ต.บ่อ	จันทบุรี	8	0	0				
2561	บ้านกรอบ ม.4 ต.บางชัน	จันทบุรี	447	0	0				
2561	บ้านท่ามะขาม ม.3 ต.วันยาว	จันทบุรี	8	0	0				
2561	บ้านเตาใน ม.4 ต.วันยาว	จันทบุรี	2	0	0				
2561	บ้านสุสานขุลุง ม.6 ต.วันยาว	จันทบุรี	0	0	80				
2561	บ้านอิเทพ ม.3 ต.บางชัน	จันทบุรี	17	0	0				
2561	บ้านนากุ้ง ม.5 ต.บางชัน	จันทบุรี	5	0	0				
2561	บ้านชุมชนปากน้ำเวฬุ (ฝั่งศาลเจ้า) ม.2 ต.บางชัน	จันทบุรี	20	0	0				
2561	บ้านชุมชนปากน้ำเวฬุ (ฝั่งวัด) ม.2 ต.บางชัน	จันทบุรี	46	0	0				
2561	บ้านชุมชนปากน้ำเวฬุ (บ้านแหลมหญ้า) ม.2 ต.บางชัน	จันทบุรี	17	0	0				
2562	บ้านตะกาดเง้า	จันทบุรี	6	2	28				
2562	บ้านคลองตาสังข์	จันทบุรี	1	3	0				
2562	บ้านสามง่าม	จันทบุรี	8	0	40				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	กองทัพภาค	จันทบุรี	0	2	24				
2562	บ้านท่าแฉลบ	จันทบุรี	11	2	0				
2562	บ้านแหลมทองหลาง	จันทบุรี	20	0	80				
2562	บ้านคลองหก	จันทบุรี	8	3	12				
2562	บ้านปากคลอง	จันทบุรี	38	0	48				
2562	บ้านน้ำแดง	จันทบุรี	13	0	40				
2562	บ้านเทพราชย่าง	จันทบุรี	16	1	92				
2562	บ้านท่าข้าม	ฉะเชิงเทรา	3	0	0				
2562	บ้านคลองตำหรุ	ฉะเชิงเทรา	16	0	0				
2562	บ้านคลองท่าสะอ้าน	ฉะเชิงเทรา	8	0	0				
2562	บ้านบน	ฉะเชิงเทรา	16	0	0				
2562	บ้านล่าง	ฉะเชิงเทรา	5	0	0				
2562	บ้านคลองห้วงจาก	ฉะเชิงเทรา	24	0	0				
2562	บ้านคลองเจริญวัย	ฉะเชิงเทรา	12	0	0				
2562	บ้านคลองแสมขาว	ฉะเชิงเทรา	10	0	0				
2562	บ้านสองคลอง	ฉะเชิงเทรา	21	0	0				
2562	บ้านหงษ์ทอง	ฉะเชิงเทรา	14	0	0				
2562	บ้านสิ้ง	ฉะเชิงเทรา	20	0	0				
2562	บ้านปากคลอง	ชลบุรี	7	0	0				
2561	บ้านปากคลองน้ำเชี่ยว ม.3 ต.หนองไผ่แสน	ตราด	46	0	48				
2561	บ้านท่าตะเภา ม.2 ต.หนองเสม็ด	ตราด	2	1	0				
2561	บ้านอ่าวกูด ม.3 ต.ห้วงน้ำขาว	ตราด	21	3	44				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	บ้านท้ายเขา ม.1 ต.น้ำเชี่ยว	ตราด	2	2	20				
2561	บ้านธรรมชาติบน ม.5 ต.คลองใหญ่	ตราด	3	3	0				
2561	บ้านยายม่อม ม.1 ต.แหลมงอบ	ตราด	0	3	52				
2561	บ้านน้ำเชี่ยว ม.3 ต.น้ำเชี่ยว	ตราด	5	1	96				
2561	บ้านสลัก ม.3 ต.ท่าโสม	ตราด	2	2	76				
2561	บ้านปลายคลองมะโร ม.5 ต.ไม้รูด	ตราด	0	2	55				
2561	บ้านท่าระแนะ ม.2 ต.หนองคันทรง	ตราด	7	3	70				
2561	บ้านคลองมะโร ม.5 ต.ไม้รูด	ตราด	1	2	43				
2561	บ้านร่วมสุข (ชุมชนที่1) ม.6 ต.ไม้รูด	ตราด	7	0	74				
2561	บ้านร่วมสุข (ชุมชนที่2) ม.6 ต.ไม้รูด	ตราด	8	1	48				
2561	บ้านร่วมสุข (ชุมชนที่3) ม.6 ต.ไม้รูด	ตราด	2	2	44				
2562	บ้านแหลมทองหลาง	ตราด	21	1	76				
2562	บ้านหัวหิน	ตราด	11	1	0				
2562	บ้านแหลมมะขาม	ตราด	5	3	96				
2562	บ้านปากคลองบางกระดาน	ตราด	17	3	88				
2562	บ้านหินดาษ	ตราด	27	3	40				
2562	บ้านพรงสน	ตราด	0	3	8				
2562	บ้านบางกระดาน	ตราด	0	0	44				
2562	บ้านอ่าวตาลคู่	ตราด	3	2	40				
2562	บ้านท่าเสา	ตราด	2	1	52				
2562	บ้านเจ็กแม้	ตราด	0	0	32				
2562	บ้านสลักเพชร	ตราด	24	0	12				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	บ้านสลักคอก	ตราด	28	2	44				
2562	บ้านนาใน	ตราด	2	1	28				
2562	บ้านด่านเก่า	ตราด	20	0	0				
2562	บ้านเนินตาแมว	ตราด	74	0	0				
2562	บ้านคลองจาก	ตราด	11	0	0				
2562	บ้านร่มเย็น	ตราด	12	0	0				
2560	บ้านหัวหิน หมู่3 ต.พังราด อ.แกลง	ระยอง	0	3	84		12	12	
2560	บ้านปากน้ำประแสร์ หมู่1,7 ต.ปากน้ำ อ.แกลง	ระยอง	1	1	68		9	9	
2562	บ้านปากน้ำประแสร์	ระยอง	11	1	92				
2562	บ้านท่าตาโปั้ย	ระยอง	12	0	88				
3.3 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน									
2560	หมายเลขที่ 378 ต.เขาชก อ.หนองใหญ่	ชลบุรี	594	0	0	18 เมษายน 2559	47	94	1, 2, 3, 4, 6
2560	หมายเลขที่ 468 ต.บ่อทอง อ.บ่อทอง	ชลบุรี	535	0	0	11 เมษายน 2559	42	84	1, 2, 3, 4, 6
2561	หมายเลขที่ 365 ต.เขาชก อ.หนองใหญ่	ชลบุรี	1,991	1	72				
2561	หมายเลขที่ 377 ต.เขาชก อ.หนองใหญ่	ชลบุรี	890	2	24				
2561	หมายเลขที่ 197 ต.ด่านชุมพล อ.บ่อไร่	ตราด	367	1	88				
2560	หมายเลขที่ 421 ต.คลองหินปูน อ.วังน้ำเย็น	สระแก้ว	318	1	2	1 กันยายน 2559	36	72	1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 1404 ต.ป่าไร่ อ.อรัญประเทศ	สระแก้ว	578	2	15	1 กันยายน 2559	60	120	1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 2269 ต.หนองม่วง อ.โคกสูง	สระแก้ว	158	2	98	1 กันยายน 2559	19	38	1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 2879 ต.หนองม่วง อ.โคกสูง	สระแก้ว	655	0	9	1 กันยายน 2559	63	126	1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 3922 ต.โนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	186	2	43	1 กันยายน 2559	60	120	1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 4341 ต.โนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	507	1	11	1 กันยายน 2559			1, 2, 3, 4

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2560	หมายเลขที่ 2924 ต.หนองแวง อ.โคกสูง	สระแก้ว	159	0	96	1 กันยายน 2559	33	66	1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 3263 ต.หนองแวง อ.โคกสูง	สระแก้ว	131	0	61	1 กันยายน 2559			1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 3264 ต.หนองแวง อ.โคกสูง	สระแก้ว	320	3	92	1 กันยายน 2559			1, 2, 3, 4
2560	หมายเลขที่ 3931 ต.วังมหานคร อ.วังมหานคร	สระแก้ว	326	3	51	1 กันยายน 2559	30	60	1, 2, 3, 4
2560	นิคมคลองน้ำใส ต.ผ่านศึก อ.อรัญประเทศ	สระแก้ว	185	3	38		48	40	
2561	หมายเลขที่ 1003 ต.โคกปี่ฆ้อง อ.เมืองสระแก้ว	สระแก้ว	768	1	76				
2561	หมายเลขที่ 1304 ต.ห้วยทราย อ.อรัญประเทศ	สระแก้ว	890	3	24				
2561	หมายเลขที่ 1388 ต.ห้วยทรายและทุ่งสลัง อ.อรัญประเทศ	สระแก้ว	972	0	76				
2561	หมายเลขที่ 1404 ต.หนองสังข์และป่าไร่ อ.อรัญประเทศ	สระแก้ว	11,776	0	12				
2561	หมายเลขที่ 1468 ต.คลองไก่เถื่อน อ.คลองหาด	สระแก้ว	734	1	36				
2561	หมายเลขที่ 1495 ต.คลองหาด อ.คลองหาด	สระแก้ว	1,220	0	8				
2561	หมายเลขที่ 1516 ต.คลองหาด อ.คลองหาด	สระแก้ว	2,736	1	40				
2561	หมายเลขที่ 1519 ต.คลองหาด อ.คลองหาด	สระแก้ว	1,348	3	32				
2561	หมายเลขที่ 1520 ต.คลองหาด อ.คลองหาด	สระแก้ว	520	3	52				
2561	หมายเลขที่ 1631 ต.เขาฉกรรจ์ อ.คลองหาด	สระแก้ว	1,267	3	20				
2561	หมายเลขที่ 1829 ต.โนนหมากเค็งและห้วยโจด อ.วังมหานคร	สระแก้ว	254	0	24				
2561	หมายเลขที่ 1836 ต.โนนหมากเค็งและห้วยโจด อ.วังมหานคร	สระแก้ว	590	0	88				
2561	หมายเลขที่ 1968 ต.โนนหมากเค็ง อ.วังมหานคร	สระแก้ว	883	2	60				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	หมายเลขที่ 3307 ต.โนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	622	3	76				
2561	หมายเลขที่ 3328 ต.ห้วยโจดและโนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	1,002	0	84				
2561	หมายเลขที่ 359 ต.ทุ่งมหาเจริญ อ.วังน้ำเย็น	สระแก้ว	689	1	96				
2561	หมายเลขที่ 3627 ต.ห้วยโจด อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	400	2	24				
2561	หมายเลขที่ 3863 ต.หนองน้ำใส อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	634	0	88				
2561	หมายเลขที่ 4181 ต.โนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	703	2	8				
2561	หมายเลขที่ 4182 ต.โนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	698	2	12				
2561	หมายเลขที่ 4183 ต.โนนหมากเค็ง อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	552	1	88				
2561	หมายเลขที่ 4184 ต.โนนหมากเค็งและหนองน้ำใส อ.วัฒนานคร	สระแก้ว	859	0	44				
2561	หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อ.วังน้ำเย็น	สระแก้ว	267	0	28				
2561	หมายเลขที่ 961 ตำบลท่าเกษม อ.เมืองสระแก้ว	สระแก้ว	438	2	48				
3.4 พื้นที่สาธารณประโยชน์									
2560	ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ ต.ท่ากุ่ม	ตราด	12	1	41	12 มีนาคม 2562	36	36	2, 3, 4, 5, 6
2560	เกาะลอยหินตาดสาธารณประโยชน์ ต.ช้างราก	ตราด	31	1	13		37	43	2, 4, 5, 6
2561	เกาะตาลอกที่สาธารณประโยชน์ ต.ประจันตคาม	ปราจีนบุรี	4	2	68				
3.5 พื้นที่ราชพัสดุ									
2559	ที่ ปจ.259	ปราจีนบุรี	68	3	47		36	36	4
2560	แปลงหมายเลขทะเบียนที่ รย.483 ต.ละลอก อ.บ้านค่าย	ระยอง	14	2	7		31	31	

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
3.6 พื้นที่นิคมสร้างตนเอง									
2560	นิคมระยอง ต.นิคมพัฒนา อ.นิคมพัฒนา	ระยอง	139	0	0				
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ									
4.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ									
2559	ป่าดงแม่แฝด	กาฬสินธุ์	764	3	25	27 พฤษภาคม 2562	39	44	2, 3
2562	ป่าดงห้วยฝา	กาฬสินธุ์	2,059	3	22				
2559	ป่าโคกหลวง	ขอนแก่น	4,216	1	12	11 สิงหาคม 2560	453	494	
2559	ป่าโคกหลวงแปลงที่สาม	ขอนแก่น	2,213	1	28	11 สิงหาคม 2560	351	378	
2560	ป่าภูเวียง	ขอนแก่น	872	1	91	7 สิงหาคม 2562			
2560	ป่าดงมูล	ขอนแก่น	8,570	0	48	12 กันยายน 2562			
2562	ป่าเขาสวนกวาง	ขอนแก่น	2,483	3	63				
2559	ป่าภูแลนคาด้านทิศใต้	ชัยภูมิ	41	3	8	4 พฤษภาคม 2561	41	53	
2562	ป่านายางกลัก	ชัยภูมิ	15,880	1	89				
2561	ป่าห้วยศรีคุณ	นครพนม	366	1	50				
2559	ป่าครบุรี	นครราชสีมา	3,182	0	57	21 มิถุนายน 2559	262	278	1, 2, 3, 4, 6
2559	ป่าหนองแวงและป่าดงพญาเย็น แปลงที่สอง	นครราชสีมา	667	0	68	5 เมษายน 2561	59	64	
2560	ป่าเขาชับประดู่ และป่าเขามะกอก	นครราชสีมา	34	1	89	18 ตุลาคม 2561	4	4	
2560	ป่าสูงเนิน	นครราชสีมา	1,152	1	5	18 ตุลาคม 2561	37	41	
2560	ป่าวังน้ำเขียว	นครราชสีมา	329	2	78	18 ตุลาคม 2561	28	30	
2561	ป่าปากช่องและป่าหมูสี	นครราชสีมา	5,452	2	63				
2562	ป่าดงพญาเย็น	นครราชสีมา	1,725	1	17				
2559	ป่าดงภูวัว	บึงกาฬ	193	3	83	16 มีนาคม 2560	54	61	1, 3, 4

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2559	ป่าเขาพนมรุ้ง	บุรีรัมย์	213	3	11	4 พฤษภาคม 2561	128	92	1, 3
2559	ป่าบ้านกรวด แปลงที่ห้า	บุรีรัมย์	538	1	45	4 พฤษภาคม 2561	109	92	
2560	ป่าบ้านบัวถนน	บุรีรัมย์	313	0	80				
2561	ป่าโคกโจด แปลงที่สอง	บุรีรัมย์	771	2	12				
2562	ป่าดงใหญ่	บุรีรัมย์	7,866	0	16				
2559	ป่าหนองคูและป่านาดูน	มหาสารคาม	533	2	76	11 สิงหาคม 2560	138	151	3, 4, 6
2560	ป่าโคกหินลาด	มหาสารคาม	166	0	12	1 พฤษภาคม 2561	58	67	
2561	ป่าโคกผักกูด และป่าโป่งแดง	มหาสารคาม	39	1	27	2 มกราคม 2562			
2558	ป่าดงหมู คาบเกี่ยว จ.นครพนม	มุกดาหาร	16,968	1	92	14 มีนาคม 2559 (จ.นครพนม) / 30 มีนาคม 2560 (จ.มุกดาหาร)	572	630	1, 2, 3, 4, 5, 6
2558	ป่าดงภูสีฐาน	มุกดาหาร	9,347	0	0	2 มีนาคม 2560	1,593	1,977	1, 2, 3, 4, 6
2561	ป่าดงบังอี่ แปลงที่หนึ่ง	มุกดาหาร	5,017	3	98				
2561	ป่าดงบังอี่ แปลงที่สอง	มุกดาหาร	8,148	1	72				
2558	ป่าโคกนาโก	ยโสธร	300	2	58.04	16 กุมภาพันธ์ 2559	36	47	1, 3, 4, 6
2559	ป่าโพนงามและป่าดงปอ	ยโสธร	529	1	70.80	21 มิถุนายน 2560	155	194	1, 3, 4, 6
2562	ป่าดงปอและป่าดงบังอี่	ยโสธร	14,541	0	14.74				
2559	ป่าดงมะอี่	ร้อยเอ็ด	255	3	53	4 มิถุนายน 2561	40	42	3, 6
2560	ป่าอุโมงค์และป่าหนองแวง	ร้อยเอ็ด	710	3	10	19 มีนาคม 2562			
2561	ป่าดงขี้เหล็ก	ร้อยเอ็ด	64	2	7	19 มีนาคม 2562			
2562	ป่าคำใหญ่และป่าคำขวาง	ร้อยเอ็ด	1,054	3	76				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2559	ป่าภูช้างและป่านกกก	เลย	8,612	2	45	17 สิงหาคม 2560	996	1,306	1, 4, 6
2560	ป่าภูห้วยหมาก ป่าภูทอกและป่าภูบ่อบิด	เลย	2,211	1	46	11 ธันวาคม 2561			4, 6
2562	ป่าภูเปือย ป่าภูขี้เถ้า และป่าภูเรือ	เลย	12,575	3	73				
2562	ป่าภูหลวงและป่าภูหอ	เลย	4,526	3	10				
2562	ป่าภูทงส์	เลย	1,466	1	42				
2562	ป่าภูเขาแก้วและป่าดงปากชม	เลย	16,844	3	39				
2562	ป่าโคกภูเหล็ก	เลย	47,463	2	40				
2561	ป่าเขาพระงาม	ศรีสะเกษ	7,691	2	35.04				
2559	ป่าดงผาลาด	สกลนคร	15,566	2	9	5 กันยายน 2561	1,256	1,256	1, 2, 4
2561	ป่าดงอีบาง ป่าดงคำพฤ และป่าดงคำกั้ง	สกลนคร	5,913	0	8	31 มกราคม 2562			
2561	ป่าดงผาลาด	สกลนคร	7,731	2	97	26 กุมภาพันธ์ 2562			
2562	ป่าภูไห ป่าหาใน และป่าในนอคุม	สกลนคร	2,082	3	82				
2562	ป่าแก่งแคน	สกลนคร	859	2	44				
2562	ป่าโคกภู และป่าหม่อง	สกลนคร	866	1	4				
2562	ป่าภูล้อมข้าว และป่าภูเพ็ก	สกลนคร	4,346	2	64				
2561	ป่าหินลับ	สุรินทร์	1,091	0	96				
2559	ป่าพานพร้าวและป่าแก้งไก่	หนองคาย	14,770	0	47	17 สิงหาคม 2560	380	491	1
2559	ป่าห้วยส้มและป่าภูผาแดง	หนองบัวลำภู	1,512	0	93	17 สิงหาคม 2560	243	256	2, 3, 4
2561	ป่าภูจับ	หนองบัวลำภู	1,964	1	72				
2561	ป่าหมากหญ้า	หนองบัวลำภู	2,750	2	23				
2562	ป่าเก่ากลอยและป่านากลาง	หนองบัวลำภู	7,996	1	39				
2560	ป่าดงใหญ่	อำนาจเจริญ	701	3	3.65	29 พฤศจิกายน 2561	437	513	

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2562	ป่าดงหัวกองและป่าดงปอ	อำนาจเจริญ	1,166	2	40				
2559	ป่าไผทและป่าโคกไม้งาม	อุดรธานี	2,310	2	85	15 มีนาคม 2559	223	247	1, 3, 4
2560	ป่าโคกน้ำเค็มและป่าโคกดอนโพธิ์	อุดรธานี	9,475	3	86	11 ธันวาคม 2561	955	1,160	
2561	ป่ากุดจับ	อุดรธานี	3,220	2	21				
2562	ป่าพานพร้าวและป่าแก้งไก่ (ต.นาแค อ.นายูง)	อุดรธานี	2,035	0	45				
2558	ป่าห้วยยอดมน	อุบลราชธานี	8,418	3	31	27 เมษายน 2560	609	671	1, 2, 3, 4, 6
2559	ป่าดงภูโหล่น	อุบลราชธานี	1,459	1	73.8	16 พฤศจิกายน 2560	391	585	1, 2, 3, 4, 6
2560	ป่าบุณฑริก (บ้านโสกก่อ ต.ห้วยข่า อ.บุณฑริก)	อุบลราชธานี	1,520	0	6	16 มีนาคม 2561	127	149	1, 2, 3, 4, 6
2561	ป่าช่องเม็ก	อุบลราชธานี	2,476	1	74	4 กุมภาพันธ์ 2562			
2562	ป่าตุงลุง	อุบลราชธานี	192	0	53.95				
2562	ป่าฝั่งซ้ายลำโดมใหญ่	อุบลราชธานี	2,003	1	76.08				
2562	ป่าบุณฑริก	อุบลราชธานี	5,969	0	17.77				
4.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน									
2558	ต.นาจำปา อ.ดอนจาน	กาฬสินธุ์	776	3	3	14 กรกฎาคม 2558	75	75	1, 2, 3, 4, 5, 6
2559	บ้านกอก ต.ปากช่อง อ.ปากช่อง	นครราชสีมา	1,021	2	73	14 กันยายน 2559	85	170	1, 2, 3, 4, 6
2560	หมายเลขที่ 4843 ต.จระเข้หิน อ.ครบุรี	นครราชสีมา	537	1	47	15 มีนาคม 2559	60	120	1, 2, 3, 4, 6
2561	หมายเลขที่ 259 ต.หัวนาคำ อ.ศรีธาตุ	อุดรธานี	306	0	52				3
4.3 พื้นที่สาธารณประโยชน์									
2559	โคกทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณประโยชน์ อ.ชำสูง	ขอนแก่น	258	0	44	12 มีนาคม 2559	38	38	1, 3, 4, 6
2560	ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียบน้อย สาธารณประโยชน์	บุรีรัมย์	2,439	3	41		445	631	1, 4
2559	โคกกะเบา ตำบลป่งขาม อ.หว้านใหญ่	มุกดาหาร	41	0	19		63	64	1, 3
2560	นสล.เลขที่ ยส 0177 โคกโนนกกม่วง	ยโสธร	993	1	44		98	113	1, 4

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2560	ที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ป่าบ้านสังกัสป์สาธารณประโยชน์	ศรีสะเกษ	938	0	33	19 กรกฎาคม 2559	125	145	1, 4
2560	ที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ป่ายางชุมภูมิตำรวจสาธารณประโยชน์	ศรีสะเกษ	724	2	68	1 สิงหาคม 2559	100	133	1, 4
2560	ที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ป่าบ้านน้อย-ใจดีสาธารณประโยชน์	ศรีสะเกษ	454	2	5	23 มิถุนายน 2559	182	240	1, 4
2562	ที่สาธารณประโยชน์บ้านหนองแคน หมู่ที่ 16 ต.เมืองจันทร์ อ.เมืองจันทร์	ศรีสะเกษ	210	1	69				
2562	ที่สาธารณประโยชน์บ้านแต้ หมู่ที่ 7 ต.ตาโกน อ.เมืองจันทร์	ศรีสะเกษ	314	1	11				
2560	โนนทรายสาธารณประโยชน์	สุรินทร์	1,056	3	63.7		283	382	4
2560	หนองหวายสาธารณประโยชน์	สุรินทร์	583	3	58		212	298	4
2560	หนองน้ำซับสาธารณประโยชน์	สุรินทร์	244	3	48		63	94	4
2560	ทำเลเลี้ยงสัตว์โคกอาโหลสาธารณประโยชน์	สุรินทร์	257	2	38		102	130	4
4.4 พื้นที่ราชพัสดุ									
2559	ที่ บร.808 (บางส่วน)	บุรีรัมย์	250	0	0		42	42	1
4.5 พื้นที่นิคมสร้างตนเอง									
2560	นิคมกุฉินารายณ์ ต.นิคมห้วยผึ้ง อ.ห้วยผึ้ง	กาฬสินธุ์	136	0	0				
2560	นิคมลำปาว ต.นิคม อ.สหัสขันธ์	กาฬสินธุ์	246	0	0				
2560	นิคมเขื่อนอุบลรัตน์ ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์	ขอนแก่น	79	0	94				
2560	นิคมลำตะคลอง ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง	นครราชสีมา	67	1	8		17	17	
2560	นิคมพิมาย ต.นิคม อ.พิมาย	นครราชสีมา	173	2	35		49	49	
2560	นิคมบ้านกรวด ต.ปราสาท อ.บ้านกรวด	บุรีรัมย์	713	2	91				
2560	นิคมคำสร้อย ต.นิคมคำสร้อย อ.นิคมคำสร้อย	มุกดาหาร	450	2	0				
2560	นิคมลำน้ำอูน ต.หนองปลิง อ.นิคมน้ำอูน	สกลนคร	90	2	68				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2560	นิคมปราสาท ต.ปรือ อ.ปราสาท	สุรินทร์	529	2	40				
2560	นิคมโพนพิสัย ต.โพนแพง อ.รัตนวาปี	หนองคาย	387	0	75.95				
2560	นิคมโนนสัง ต.นิคมพัฒนา อ.โนนสัง	หนองบัวลำภู	285	0	19				
2560	นิคมห้วยหลวง ต.เมืองเพีย อ.กุดจับ	อุดรธานี	219	0	0				
2560	นิคมเชียงพิณ ต.นิคมสงเคราะห์ อ.เมือง	อุดรธานี	120	0	0				
2560	นิคมลำโดมน้อย ต.นิคมลำโดมน้อย อ.สิรินทร	อุบลราชธานี	361	0	12		76	76	
5. ภาคเหนือ									
5.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ									
2559	ป่าคลองชุ่มและป่าคลองแม่วงก์	กำแพงเพชร	4,233	1	52	21 มิถุนายน 2560	218	288	4, 6
2561	ป่าเขาเขียว ป่าเขาสว่าง และป่าคลองห้วยทราย	กำแพงเพชร	13,439	2	42				
2562	ป่าคลองวังเจ้า และป่าคลองสวนหมาก	กำแพงเพชร	6,374	1	17				
2558	ป่าห้วยป่าแดง ป่าห้วยป่าตาล และป่าห้วยไคร้	เชียงราย	1,981	1	37	25 กันยายน 2560	714	877	
2559	ป่าห้วยสักและป่าแม่กกฝั่งขวา	เชียงราย	18,170	0	54	31 มกราคม 2560	1,375	1,427	
2560	ป่าแม่อิงฝั่งขวาและป่าแม่งาว	เชียงราย	10,059	3	59				
2561	ป่าน้ำหงาวฝั่งซ้าย	เชียงราย	3,802	1	14				
2562	ป่าแม่ลาวฝั่งขวา ป่าแม่เส้าน และป่าแม่ใจ	เชียงราย	1,423	0	36				
2562	ป่าขุนห้วยงิ้ว ป่าเชียงเคี่ยนและป่าขุนห้วยโป่ง (อ.เทิง และ อ.เมืองเชียงราย)	เชียงราย	23,623	2	85				
2562	ป่าแม่ลาฝั่งขวา (อ.เวียงป่าเป้า)	เชียงราย	1,702	2	79				
2562	ป่าแม้ขาวต้นและป่าห้วยตีก	เชียงราย	3,823	0	29				
2562	ป่าขุนห้วยงิ้ว ป่าเชียงเคี่ยนและป่าขุนห้วยโป่ง (อ.พญาเม็งราย)	เชียงราย	19,476	0	78				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2558	ป่าขุนแม่ทา	เชียงใหม่	7,282	1	23	2 เมษายน 2558	1,374	2,693	1, 2, 3, 4
2558	ป่าทาธาร/ป่าแม่ตาลและป่าแม่ยุย	เชียงใหม่	7,926	3	21	25 มิถุนายน 2558	1,428	1,451	1, 3, 4
2558	ป่าลุ่มน้ำแม่ฝาง	เชียงใหม่	2,308	3	81	8 ตุลาคม 2558	428	569	1, 4
2559	ป่าจอมทอง	เชียงใหม่	12,192	2	40	30 มิถุนายน 2560	1,500	2,291	1, 4
2559	ป่าลุ่มน้ำแม่ฝาง (ชุมชนบ้านห้วยฝาย)	เชียงใหม่	1,836	0	0	1 พฤษภาคม 2560	294	394	
2559	ป่าแม่แจ่ม (ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม)	เชียงใหม่	3,878	1	51	20 เมษายน 2559	660	936	1, 4
2560	ป่าแม่ขานและป่าแม่วาง	เชียงใหม่	19,498	3	41				1, 4
2560	ป่าแม่แจ่ม (ต.บ้านจันทร์ และ ต.แจ่มหลวง อ.กัลยาณิวัฒนา)	เชียงใหม่	10,212	3	67	11 มกราคม 2562			1, 4
2561	ป่าสันทราย ต.ป่าไผ่ อ.สันทราย	เชียงใหม่	888	2	57				
2561	ป่าแม่แจ่ม (ต.กองแขก อ.แม่แจ่ม)	เชียงใหม่	11,275	0	0				
2562	ป่าแม่แจ่ม (ต.ท่าผา อ.แม่แจ่ม)	เชียงใหม่	3,922	2	3				
2562	ป่าเชียงดาว (ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว)	เชียงใหม่	760	3	8				
2559	ป่าประจำรักษ์	ตาก	2,061	3	80	10 เมษายน 2560	216	243	3, 4, 5
2559	ป่าผึ้งชายแม่น้ำปิง	ตาก	514	1	7	10 เมษายน 2559	77	81	3, 4, 5
2559	ป่าท่าสองยาง	ตาก	483	2	7	10 เมษายน 2559	40	43	1, 3, 4, 6
2560	ป่าห้องแคบและป่าแม่โกนถาน	ตาก	8,887	0	66	26 กันยายน 2561	989	1,217	
2562	ป่าแม่ละเมา	ตาก	18,136	3	90				
2559	ป่าแม่วงก์ ป่าแม่เงิน	นครสวรรค์	6,062	0	0	27 มิถุนายน 2560	484	484	
2559	ป่าเขาคอก ป่าเขาโล่มนาง และป่าเขาสอยดาว	นครสวรรค์	508	0	0	10 เมษายน 2560	58	67	4
2562	ป่าแม่วงก์-แม่เงิน (ต.แม่เงิน อ.แม่เงิน)	นครสวรรค์	2,317	2	30				
2562	ป่าเขาสนามชัย	นครสวรรค์	67	3	83				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2559	ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด	น่าน	12,259	0	0	19 ธันวาคม 2559	1,000	1,653	1, 2, 3, 4, 5, 6
2559	ป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ (ต.บัวใหญ่ อ.นาน้อย)	น่าน	2,796	0	0	19 ธันวาคม 2559	372	455	1, 2, 3, 4, 5, 6
2560	ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้	น่าน	22,834	1	41	6 มิถุนายน 2560			1, 2, 3, 4, 6
2560	ป่าน้ำว้าและป่าห้วยสาลี่ (ต.ขึง และ ต.ไหล่น่าน)	น่าน	18,128	3	56	22 ตุลาคม 2561			
2561	ป่าแม่สาครฝั่งขวา	น่าน	3,626	3	69	11 เมษายน 2562	326	374	
2561	ป่าห้วยแม่ขะนิง	น่าน	4,278	1	48	11 เมษายน 2562	541	608	
2561	ป่าถ้ำผาตูบ	น่าน	571	1	0	28 กุมภาพันธ์ 2562	100	133	
2561	ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้	น่าน	5,256	0	46				
2561	ป่าน้ำว้าและป่าแม่จริม	น่าน	520	0	30				
2561	ป่าน้ำสา และป่าแม่สาครฝั่งซ้าย	น่าน	2,866	0	93		424	528	
2561	ป่าน้ำสาฝั่งขวาตอนตุ่น	น่าน	4,532	0	23	28 กุมภาพันธ์ 2562			
2561	ป่าขาวฝั่งซ้าย ถนนสายแพร่-น่าน	น่าน	454	3	77				
2561	ป่าน้ำยาว และป่าน้ำสวด	น่าน	17,251	3	91	19 ธันวาคม 2559			
2561	ป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่าน ตอนใต้	น่าน	16,485	2	34				
2562	ป่าดอยภูคาและป่าผาแดง	น่าน	176	3	38	10 มกราคม 2562			
2558	ป่าแม่จุน	พะเยา	797	0	0	9 ตุลาคม 2560	186	204	1, 2, 3, 4, 6
2559	ป่าแม่ปืมและป่าแม่ปุง จ.เชียงราย/จ.พะเยา	พะเยา	16,873	2	0	6 ธันวาคม 2560	2,179	2,740	1, 3, 4, 6
2560	ป่าดอยบ่อส้มและป่าดอยโป่งนก	พะเยา	2,037	3	7	5 เมษายน 2561	300	335	
2561	ป่าน้ำปือย ป่าน้ำหย่วน และป่าน้ำลาว	พะเยา	5,506	2	83				
2561	ป่าน้ำแวนและป่าห้วยไคร้	พะเยา	684	1	21				
2562	ป่าแม่ลาฝั่งขวา ป่าแม่สัวน และป่าแม่ใจ	พะเยา	381	1	1				
2562	ป่าแม่ร่องขุย	พะเยา	7,074	0	49				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2560	ป่าเขาเจ็ดลูก ป่าเขาตะพานนาค และป่าเขาชะอม	พิจิตร	12	0	75	17 พฤศจิกายน 2560	16	21	1
2559	ป่าน้ำกาคและป่าลำนางน้อยฝั่งซ้าย	พิษณุโลก	5,430	3	92	5 กันยายน 2560	378	418	4, 6
2560	ป่าสองฝั่งลำน้ำนางน้อย	พิษณุโลก	12,766	1	43	21 พฤษภาคม 2561			4
2561	ป่าลุ่มน้ำวังทองฝั่งขวา	พิษณุโลก	2,167	2	73				
2561	ป่าสวนเมี่ยง	พิษณุโลก	9,009	0	32				
2562	ป่าเขากระยาง (ต.หนองกะท้าว ต.ห้วยเฮี้ย อ.นครไทย)	พิษณุโลก	14,891	0	83				
2562	ป่าแดงและป่าชาติตระการ	พิษณุโลก	1,417	1	41				
2562	ป่าแม่น้ำเข็ก	พิษณุโลก	1,231	1	8				
2562	ป่าน้ำกาคน้อย	พิษณุโลก	702	1	94				
2559	ป่าห้วยทินและป่าคลองตีบ	เพชรบูรณ์	8,831	3	30	19 กรกฎาคม 2560		368	4
2560	ป่าลุ่มน้ำป่าสักฝั่งซ้าย	เพชรบูรณ์	5,388	0	31	21 พฤษภาคม 2561			
2560	ป่าห้วยน้ำโจนและป่าวังสาร	เพชรบูรณ์	583	0	91	21 พฤษภาคม 2561			
2561	ป่าวังโป่ง ป่าชนแดน และป่าวังก้านพง	เพชรบูรณ์	4,471	0	53	13 สิงหาคม 2562			
2562	ป่าเขาโปลกหล่น	เพชรบูรณ์	3,205	0	71				
2560	ป่าแม่ยาง	แพร่	935	1	69	14 กุมภาพันธ์ 2561	104	154	
2561	ป่าแม่แฮด	แพร่	542	3	64	11 ตุลาคม 2561			
2562	ป่าแม่เต็ก ป่าแม่เถาง และป่าแม่ก๋าปอง (ต.บ้านเวียง และ ต.น้ำเลา อ.ร้องกวาง)	แพร่	2,468	0	74				
2562	ป่าแม่คำมี	แพร่	1,087	0	69				
2560	ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย	แม่ฮ่องสอน	4,099	3	20	6 ธันวาคม 2560	1,431	1,931	3
2560	ป่าแม่สุรินทร์	แม่ฮ่องสอน	145	2	66				
2560	ป่าแม่ยวมฝั่งขวา	แม่ฮ่องสอน	1,494	2	6				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2560	ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน	แม่ฮ่องสอน	918	2	56	25 กันยายน 2561			
2560	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย (อ.ขุนยวม)	แม่ฮ่องสอน	3,530	0	42				
2560	ป่าสาละวิน	แม่ฮ่องสอน	620	0	82				
2561	ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย	แม่ฮ่องสอน	4,466	0	92	25 กันยายน 2561			
2558	ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย	ลำปาง	6,322	3	5	31 พฤษภาคม 2560	494	589	1, 2, 3, 4, 6
2560	ป่าแม่ตุ๋ยฝั่งซ้าย	ลำปาง	4,625	3	8	25 พฤษภาคม 2561			
2561	ป่าแม่ปราบ	ลำปาง	706	3	36	29 มกราคม 2562			
2561	ป่าแม่โป่ง	ลำปาง	1,816	2	81				
2561	ป่าแม่เมาะ	ลำปาง	212	0	65				
2562	ป่าแม่จางฝั่งซ้าย	ลำปาง	2,996	3	51				
2562	ป่าแม่เมาะ	ลำปาง	2,952	3	40				
2559	ป่าแม่ธิ แม่เตีบ แม่สาร	ลำพูน	7,532	1	54	2 เมษายน 2561			
2559	ป่าสุเม่น	สุโขทัย	794	1	62	1 พฤษภาคม 2560	102	112	1, 2, 3, 4, 6
2561	ป่าเขาหลวง	สุโขทัย	6,012	1	62				
2558	ป่าลำน้ำน่านฝั่งขวา	อุตรดิตถ์	8,688	2	8	16 มีนาคม 2560	928	928	1, 3, 6
2559	ป่าเขาใหญ่	อุตรดิตถ์	1,014	2	99				
2561	ป่าจริม	อุตรดิตถ์	12,815	3	50	22 กรกฎาคม 2562			
2561	ป่าห้วยช้าง และป่าปู่เจ้า	อุตรดิตถ์	332	2	62				
2559	ป่าห้วยขาแข้ง	อุทัยธานี	5,015	0	0				
2560	ป่าปลายห้วยกระเสียว	อุทัยธานี	717	2	66	25 มกราคม 2561	63	71	
2560	ป่าห้วยทับเสลาและป่าห้วยคอกควาย	อุทัยธานี	554	3	55	25 มกราคม 2561	48	56	
2562	ป่าปลายห้วยกระเสียว	อุทัยธานี	1,084	0	49				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
5.2 พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน									
2561	หมายเลขที่ 146 ต.แม่ยาว อ.เมืองเชียงราย	เชียงราย	507	2	0				
2561	หมายเลขที่ 1496 ต.สระแก้ว อ.เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	1,443	3	76				
2561	หมายเลขที่ 1761 ต.อ่างทอง อ.เมืองกระบี่	กำแพงเพชร	674	3	36				
2561	หมายเลขที่ 419 ต.พานทอง อ.ไทรงาม	กำแพงเพชร	824	0	64				
2561	หมายเลขที่ 456 ต.หนองคล้า อ.ไทรงาม	กำแพงเพชร	1,360	2	8				
2561	หมายเลขที่ 855 ต.ท่าไม้ อ.พรานกระต่าย	กำแพงเพชร	516	2	28				
2560	หมายเลขที่ 786 ต.สันต้นหมื้อ ต.บ้านหลวง และ ต.เวียง อ.แม่อายและ อ.ฝาง	เชียงใหม่	1,054	0	0		300	300	
2560	หมายเลขที่ 787 ต.สันต้นหมื้อ ต.บ้านหลวง และ ต.เวียง อ.แม่อาย	เชียงใหม่	1,499	0	0				
2560	หมายเลขที่ 788 ต.บ้านหลวง และ ต.เวียง อ.แม่อาย และ อ.ฝาง	เชียงใหม่	2,472	0	0				
2560	หมายเลขที่ 789 ต.เวียง อ.ฝาง	เชียงใหม่	662	0	0				
2560	หมายเลขที่ 790 ต.เวียง และต.ท่าก้าง อ.ฝาง	เชียงใหม่	273	0	0				
2560	พื้นที่ ต.สันทราย อ.ฝาง	เชียงใหม่	239	0	21				
2561	หมายเลขที่ 790 ต.เวียงและท่าก้าง อ.ฝาง	เชียงใหม่	210	1	24				
2558	ป่าห้วยระบำ ต.ลานสัก อ.ลานสัก	อุทัยธานี	2,423	0	84	14 กรกฎาคม 2558	332	664	1, 2, 3, 4, 5, 6
5.3 พื้นที่สาธารณประโยชน์									
2559	หนองน้ำสามเส้าคลอง ต.พิกุล อ.ชุมแสง	นครสวรรค์	15	2	50	9 มิถุนายน 2559	74	77	4
2561	ชุมชนบ้านดงยาง ตำบลบึงเสนาท อ.เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	136	1	9				
2561	ชุมชนบ้านสันพิง ตำบลบึงเสนาท อ.เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	202	3	34				

ปีที่กำหนดเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด	เนื้อที่			ออกหนังสืออนุญาต (วัน/เดือน/ปี)	การจัดคนลง (ราย)	การจัดคนลง (แปลง)	การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ*
			ไร่	งาน	วา				
2561	ชุมชนบ้านคลองคาว ตำบลบึงเสนาท อ.เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	50	2	19				
2561	ชุมชนบ้านคลองมอญ ตำบลบึงเสนาท อ.เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	104	2	84				
2561	ชุมชนบ้านคลองลาดเค้า ตำบลบึงเสนาท อ.เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	210	2	76				
2561	ชุมชนบ้านคลองกร่าง ตำบลบึงเสนาท อ.เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	65	1	86				
2561	ทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณประโยชน์ ต.ชุมแสง อ.ชุมแสง	นครสวรรค์	9	1	8				
2561	หนองห้วงสรวงสาธารณประโยชน์ ต.พิกุล อ.ชุมแสง	นครสวรรค์	39	0	39				
2561	หนองอีขัดสาธารณประโยชน์ ต.พิกุล อ.ชุมแสง	นครสวรรค์	13	2	42				
5.4 พื้นที่นิคมสร้างตนเอง									
2560	นิคมเขื่อนภูมิพล ต.ท่าเดื่อ อ.ดอยเต่า	เชียงใหม่	934	0	0				
2560	นิคมตากฟ้า ต.ตากฟ้า อ.ตากฟ้า	นครสวรรค์	1,321	0	92				
2560	นิคมทุ่งสาน ต.ทับยายเชียง อ.พรหมพิราม	พิษณุโลก	140	0	0		24	24	
2560	นิคมบางระกำ ต.หนองกุลา อ.บางระกำ	พิษณุโลก	84	0	0		27	28	
2560	นิคมกิ่วลม ต.นิคมพัฒนา อ.เมืองลำปาง	ลำปาง	254	0	0				
2560	นิคมลำน้ำน่าน ต.ผาเลือด อ.ป่าปลา	อุตรดิตถ์	629	0	0				

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 21 พฤษภาคม 2562

***หมายเหตุ** การดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การจัดทำเมนูอาชีพเชิงบูรณาการ
4. ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม 5. ด้านการสนับสนุนเข้าถึงแหล่งทุน 6. ด้านการส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

ชุด AA ป่าสงวนแห่งชาติ
เจ้าหน้าที่รัฐ

แบบสำรวจ “โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ”

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 หน่วยงาน .....

☐ 1. ส่วนกลาง ☐ 2. ส่วนภูมิภาค โปรดระบุ..... ☐ 3.ส่วนจังหวัด โปรดระบุ.....

1.2 ระดับความรับผิดชอบ ☐ ระดับนโยบายและระดับบริหาร (ผู้อำนวยการส่วน ขึ้นไป) ☐ ระดับกลางและระดับปฏิบัติ

1.3 หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ☐ การจัดหาที่ดิน ☐ การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)
☐ การส่งเสริมอาชีพ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก ☐ 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ..... ปี.....เดือน

<u>ส่วนที่ 2</u> การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*<u>ทราบหลักเกณฑ์</u>*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

ท่านมีความคิดเห็นว่าประเด็นด้านหลักเกณฑ์การจัดที่ดินดังต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมโปรดระบุเหตุผล

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.2 คทช.จังหวัด จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ตามที่ครอบครองอยู่จริง แต่*<u>ไม่เกิน 20 ไร่</u>* หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง			
2.3 ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องทำประโยชน์ และ/หรือ อยู่อาศัย ด้วยตนเอง หรือให้บุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ***<u>ห้าม</u>****<u>ขยายพื้นที่</u>*			

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.4 คทช.จังหวัด จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งได้รับการผ่อนผันตาม มติ ครม. 30 มิ.ย. 2541 หรืออยู่มาก่อนปี 2545 (พิสูจน์หลักฐานจากภาพถ่ายดาวเทียม) โดยถ้าเป็น **ผู้***ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรง หรือผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (แต่เป็นทายาทผู้ครอบครองรายเดิม)/แปลงตรง* ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยมีเงื่อนไขให้ปลูกต้นไม้ชนิดดีมีค่าในพื้นที่ที่ได้รับอย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดี			
2.5 ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน *ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายใหม่/มีการเปลี่ยนมือ* ให้ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ครอบครอง **กรณีผ่าน** ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยมีเงื่อนไขให้ปลูกไม้ป่ายืนต้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 40 ต้นต่อไร่ ให้เสร็จภายใน 2 ปี นับแต่วันที่เข้าร่วมโครงการ และต้องดูแลต้นไม้หากตายให้ปลูกทดแทนและต้องไม่ตัดก่อนได้รับอนุญาต **กรณีไม่ผ่าน** ไม่ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ (ที่ดินเข้ากองกลาง)			
2.6 ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน **ห้ามซื้อขาย**/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ให้ยืม/โอนสิทธิการเช่า/โอนสิทธิการครอบครองให้บุคคลอื่น			
2.7 ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินสามารถมอบที่ดินให้กับทายาทโดยธรรมได้			
2.8 ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจะต้องยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน			
2.9 ถ้ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดิน ให้ คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่			

2.10 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

2.11 ในกรณีตรวจสอบที่ดินในโครงการ หากพบว่า ไม่มีผู้ใดมาแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของที่ดิน ท่านคิดว่าภาครัฐควรดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างนั้นอย่างไร (โปรดเลือกข้อคำตอบที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียว)

☐ 1. นำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ☐ 2. นำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน

☐ 3. นำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

☐ 4. นำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ☐ 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

<u>ส่วนที่ 3</u> การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

<u>ด้านบริบท (Context)</u> ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***<u>ไม่ให้</u>***<u>*เอกสารสิทธิรายบุคคล*</u>					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง					
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

ชุด AA ป่าสงวนแห่งชาติ
เจ้าหน้าที่รัฐ

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้มีความเหมาะสมในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ					
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
4. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
งบประมาณ					
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน					
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน					
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน					
7. โครงสร้างการบริหารจัดการ ที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)					
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน					
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน					
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชมชุนในพื้นที่ดำเนินการ					

ชุด AA ป่าสงวนแห่งชาติ
เจ้าหน้าที่รัฐ

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> การดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
การจัดหาที่ดิน						
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)						
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)						
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้ (☐ 1. ใช่ ☐ 2. ไม่ใช่)						
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที						
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)						
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)						
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน						
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน						
การส่งเสริมอาชีพ						
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลองและการขุดบ่อบาดาล						
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ						
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด						
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต						
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน						
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด						
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต						
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน						
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน						
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม						

ผลผลิต (Product) ท่านมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน					
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่					
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม					
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

<u>ส่วนที่ 4</u> การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
7. การมีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น						
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> โปรดระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ

จุดแข็ง (Strengths)	**จุดอ่อน (Weakness)**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค (Threats)**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ปัญหาการดำเนินงาน

โปรดระบุปัญหาในการดำเนินงาน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ หน้าช่องที่ท่านคิดว่าเป็นประเด็นปัญหา

☐ 1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 6. การดำเนินงานในพื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

ส่วนที่ 7 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 8 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด AB ป่าสงวนแห่งชาติ
ประชาชน/ชุมชน

แบบสำรวจ "โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ"

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ☐-☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

1.2 สถานะการเป็นสมาชิก คทช. ☐ 1. เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ☐ 2. เป็นสมาชิกในครัวเรือนของเป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช.

ชื่อหมู่บ้าน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล .....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวม .....คน

☐ 1. ต่ำกว่า 15 ปี ..... คน ☐ 2. 15-19 ปี ..... คน ☐ 3. 20-59 ปี ..... คน ☐ 2. 60 ปีขึ้นไป ..... คน

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ไม่ได้ศึกษา ☐ 2. ประถมศึกษา ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรี ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

1.6 ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่

☐ 1. 0-5 ปี ☐ 2. 5-15 ปี ☐ 3. 15-25 ปี ☐ 4. มากกว่า 25 ปีขึ้นไป

1.7 ภูมิลำเนา ☐ 1. เกิดและอยู่อาศัยในพื้นที่ ☐ 2. ย้ายมาจากพื้นที่อื่น โปรดระบุ .....

1.8 จำนวนการถือครองที่ดิน ท่านได้รับการจัดสรรที่ดิน และถือครองที่ดินจำนวนเท่าใด

1.8.1 ที่อยู่อาศัย

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.8.2 ที่ทำกิน

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.9 รายได้ของท่านต่อปี (ไม่หักค่าใช้จ่าย) .....บาท

1.10 รายจ่ายของท่านต่อปี .....บาท

1.11 หนี้สินครัวเรือน ☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี ☐ 2.1 ในระบบ จำนวน.....บาท

☐ 2.2 นอกระบบ จำนวน.....บาท

1.12 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน (โปรดเลือกเพียงคำตอบเดียว)

☐ 1. พอกินพอใช้ แต่***ไม่เหลือ***เก็บออม ☐ 2. พอกินพอใช้ และ**มีเงินออม** ☐ 3. พอกินพอใช้ แต่***มีหนี้สิน***

☐ 4. **ไม่**พอกินพอใช้ **มีหนี้สิน** ☐ 5. **ไม่**พอกินพอใช้ แต่**ไม่มีหนี้สิน** ☐ 6. ไม่แน่นอน/ตอบไม่ได้

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.13 การประกอบ*อาชีพหลัก* (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.14 การประกอบ*อาชีพรอง* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.15 ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือไม่ ☐ 1. เป็น ☐ 2. ไม่ได้เป็น

1.16 ท่านทำบัญชีครัวเรือน หรือไม่ ☐ 1. ทำ ☐ 2. ไม่ได้ทำ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*ทราบหลักเกณฑ์*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

2.2 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้*ไม่เกิน 20 ไร่*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.3 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่อยู่อาศัย**ก่อนปี 2545** ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้*ปลูกต้นไม้อย่างน้อย 2 ต้นต่อไร่* และต้อง*ดูแลรักษาให้เติบโตอย่างดีด้วย*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.4 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ขยายพื้นที่*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.5 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ***ห้าม****ซื้อขาย*ให้บุคคลอื่น"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.6 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาทได้*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.7 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะ*ต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดิน*ที่ตนได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.8 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ถ้าผู้ได้รับที่ดิน**ฝ่าฝืนข้อกำหนด** คทช.จังหวัด สามารถ*ยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.9 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน* แต่ถ้ามีความจำเป็นให้แจ้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรายงานให้ คทช. จังหวัดทราบ ที่ดินของตนจะได้ไม่ถูกยึด"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.10 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

2.11 ในกรณีตรวจสอบที่ดินในโครงการ หากพบว่า ไม่มีผู้ใดมาแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของที่ดิน ท่านคิดว่าภาครัฐควรดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างนั้นอย่างไร (โปรดเลือกข้อคำตอบที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียว)

☐ 1. นำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ☐ 2. นำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน

☐ 3. นำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

☐ 4. นำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ☐ 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

ด้านบริบท (Context) ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1.หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. โครงการจัดทีดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน*** ในพื้นที่					
4. โครงการจัดทีดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความพึงพอใจต่อปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. การใช้คำพูดที่สุภาพ และกิริยามารยาทเหมาะสม					
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น					
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน					
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
6. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการยอมรับ					
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ					
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน					
9. การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่					

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> ในการดำเนินโครงการฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
☐	1. ***กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ***ที่มีความโปร่งใส และยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)					
☐	2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ					
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน						
☐	3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ					
☐	4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน					
☐	5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล					

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การส่งเสริมอาชีพ						
☐	6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง					
☐	7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
☐	8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน					
☐	9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด (**<u>เติม</u>**ท่านมีปัญหาด้านการตลาดหรือไม่ ☐ 9.1 มี ☐ 9.2 ไม่มี)					
☐	10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต					
☐	11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน					
☐	12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน					
☐	13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ					

<u>ผลผลิต (Product)</u> ท่านมี***ความพึงพอใจ***ต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***<u>ไม่ให้</u>****<u>เอกสารสิทธิรายบุคคล</u>*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้าน***ความมั่นคงในการถือครองที่ดิน***ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การไม่เกิด***การซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. ***จำนวนที่ดินที่ได้รับ***จากโครงการจัดที่ดินฯ					
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

<u>ส่วนที่ 4</u> การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง

1. การเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ครัวเรือนท่าน ☐ 1.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 1.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
2. การช่วยลดรายจ่ายแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 2.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 2.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
3. การช่วยลดหนี้สิ้นแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 3.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 3.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
4. ในชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการป่าชุมชนหรือไม่ ☐ 4.1 ไม่มี ☐ 4.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
5. ในชุมชนของท่าน มีกิจกรรมการฟื้นฟูและปลูกป่า หรือไม่ ☐ 5.1 ไม่มี ☐ 5.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
6. การมีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ส่งให้เกิดอาชีพแก่ประชาชนในชุมชนหรือไม่
   ☐ 6.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 6.2 ส่งผล ได้แก่ .....

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจะส่งผลกระทบทางสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้						
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต						
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น						
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

โปรดระบุประเด็นความต้องการเพื่อให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง

☐ 1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม
☐ 2. ความต้องการอาชีพเสริม โปรดระบุ.....
☐ 3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน โปรดระบุ.....
☐ 4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด โปรดระบุ.....
☐ 5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต โปรดระบุ.....
☐ 6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ โปรดระบุ.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ท่านมีความเชื่อมั่นต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ในระดับใด

ประเด็น	ระดับความเชื่อมั่น				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ					
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต					
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข					
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน					
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษา และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม					
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม					
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน					
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน					
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่					
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล					

<u>ส่วนที่ 7</u> ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด BA ส.ป.ก.
เจ้าหน้าที่รัฐ

แบบสำรวจ "โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ"

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 หน่วยงาน .....

☐ 1. ส่วนกลาง ☐ 2. ส่วนภูมิภาค โปรดระบุ..... ☐ 3. ส่วนจังหวัด โปรดระบุ.....

1.2 ระดับความรับผิดชอบ ☐ ระดับนโยบายและระดับบริหาร (ผู้อำนวยการส่วน ขึ้นไป) ☐ ระดับกลางและระดับปฏิบัติ

1.3 หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ☐ การจัดหาที่ดิน ☐ การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)
☐ การส่งเสริมอาชีพ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก ☐ 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ..... ปี.....เดือน

<u>ส่วนที่ 2</u> การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*<u>ทราบหลักเกณฑ์</u>*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

ท่านมีความคิดเห็นว่าประเด็นด้านหลักเกณฑ์การจัดที่ดินดังต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมโปรดระบุเหตุผล

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.2 คทช.จังหวัด จัดที่ดินให้*<u>ผู้ที่ถูกผลักดันออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญ เป็นลำดับแรก</u>* ลำดับถัดมาคือ *<u>ผู้ที่สูญเสียที่ดินทำกินจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการ</u>* และลำดับสุดท้ายคือ **ผู้ไม่มีที่ดินทำกิน**หรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ นอกจากนี้ *<u>หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียง</u>*ต่อไป			
2.3 คทช.จังหวัด สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นควร *<u>โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในข้อแรกได้</u>* ในกรณีที่เห็นว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย			
2.4 ผู้ที่ได้รับที่ดิน***<u>ห้าม</u>****<u>ขยายพื้นที่</u>*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดิน			

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.5 ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ซื้อขาย/ให้/ให้เช่า/ให้ยืม/โอนสิทธิการครอบครอง*ให้บุคคลอื่น			
2.6 ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาท*ได้			
2.7 ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้อง*ยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ*ที่ดินที่ตนได้รับ			
2.8 ถ้าผู้ที่ได้รับที่ดิน**ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด** หรือ**ไม่ต้องการใช้ที่ดิน**อีกต่อไป ให้ *คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนพื้นที่*ด้วย			
2.9 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง**ทำ***ประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง* และ*ไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่น*ไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์			
2.10 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง**ไม่***เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนดินเสื่อมโทรม*ไม่เหมาะแก่การทำการเกษตร			
2.11 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง**ไม่***ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมมากกว่าร้อยละ 5* ของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ			
2.12 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง**ไม่***ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ* ***เว้นแต่*** การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับ*โรงเรือน ยุ้งฉาง* หรือ*สิ่งก่อสร้างที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร*			
2.13 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง*ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดิน*ในที่ดินที่รับมอบ มิให้เกิดชำรุดเสียหาย/เคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม			
2.14 ผู้ที่ได้รับที่ดินต้อง*ปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้ผล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20* ของเนื้อที่ที่ได้รับ			

2.15 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

ด้านบริบท (Context) ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง					
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้มีความเหมาะสมในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ					
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
4. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
งบประมาณ					
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน					
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน					
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน					
7. โครงสร้างการบริหารจัดการ ที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)					

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน					
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน					
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชมชุนในพื้นที่ดำเนินการ					

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> การดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
การจัดหาที่ดิน						
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)						
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)						
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้ (☐1. ใช่ ☐ 2. ไม่ใช่)						
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที						

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)						
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)						
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน						
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน						
การส่งเสริมอาชีพ						
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลองและการขุดบ่อบาดาล						
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ						
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด						
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต						
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน						
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด						
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต						
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน						
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน						
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม						

ผลผลิต (Product) ท่านมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน					
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่					
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม					
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

ส่วนที่ 4 การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
7. การมีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น						
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> โปรดระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค (Threats)**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ชุด BA ส.ป.ก.
เจ้าหน้าที่รัฐ

<u>ส่วนที่ 6</u> ปัญหาการดำเนินงาน

โปรดระบุปัญหาในการดำเนินงาน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ หน้าช่องที่ท่านคิดว่าเป็นประเด็นปัญหา

☐ 1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 6. การดำเนินงานในพื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

<u>ส่วนที่ 7</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด BB ส.ป.ก.
ประชาชน/ชุมชน

แบบสำรวจ "โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ"

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ☐-☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

1.2 สถานะการเป็นสมาชิก คทช. ☐ 1. เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ☐ 2. เป็นสมาชิกในครัวเรือนของเป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช.

ชื่อหมู่บ้าน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล .....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวม .....คน

☐ 1. ต่ำกว่า 15 ปี ..... คน ☐ 2. 15-19 ปี ..... คน ☐ 3. 20-59 ปี ..... คน ☐ 2. 60 ปีขึ้นไป ..... คน

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ไม่ได้ศึกษา ☐ 2. ประถมศึกษา ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรี ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

1.6 ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่

☐ 1. 0-5 ปี ☐ 2. 5-15 ปี ☐ 3. 15-25 ปี ☐ 4. มากกว่า 25 ปีขึ้นไป

1.7 ภูมิลำเนา ☐ 1. เกิดและอยู่อาศัยในพื้นที่ ☐ 2. ย้ายมาจากพื้นที่อื่น โปรดระบุ .....

1.8 จำนวนการถือครองที่ดิน ท่านได้รับการจัดสรรที่ดิน และถือครองที่ดินจำนวนเท่าใด

1.8.1 ที่อยู่อาศัย

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.8.2 ที่ทำกิน

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.9 รายได้ของท่านต่อปี (ไม่หักค่าใช้จ่าย) .....บาท

1.10 รายจ่ายของท่านต่อปี .....บาท

1.11 หนี้สินครัวเรือน ☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี ☐ 2.1 ในระบบ จำนวน.....บาท

☐ 2.2 นอกระบบ จำนวน.....บาท

1.12 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน (โปรดเลือกเพียงคำตอบเดียว)

☐ 1. พอกินพอใช้ แต่***ไม่เหลือ***เก็บออม ☐ 2. พอกินพอใช้ และ**มีเงินออม** ☐ 3. พอกินพอใช้ แต่***มีหนี้สิน***

☐ 4. **ไม่**พอกินพอใช้ **มีหนี้สิน** ☐ 5. **ไม่**พอกินพอใช้ แต่**ไม่มีหนี้สิน** ☐ 6. ไม่แน่นอน/ตอบไม่ได้

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.13 การประกอบ*อาชีพหลัก* (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.14 การประกอบ*อาชีพรอง* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.15 ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือไม่ ☐ 1. เป็น ☐ 2. ไม่ได้เป็น

1.16 ท่านทำบัญชีครัวเรือน หรือไม่ ☐ 1. ทำ ☐ 2. ไม่ได้ทำ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*ทราบหลักเกณฑ์*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.2 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน***ห้าม****ขยายพื้นที่*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดิน"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.3 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ***ห้าม****ซื้อขาย/ให้/ให้เช่า/ให้ยืม/โอนสิทธิ*การครอบครองให้บุคคลอื่น"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.4 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาทได้*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.5 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะ*ต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดิน*ที่ตนได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.6 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ถ้าผู้ที่ได้รับที่ดิน***ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด***หรือ***ไม่ต้องการใช้ที่ดิน***อีกต่อไป ให้ *คทช. จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ส่งคืนพื้นที่*ด้วย"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.7 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะ *ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง*และ***ไม่****นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือ บางส่วนไปให้บุคคลอื่น*ไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.8 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้อง***ไม่****เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน* จนดินเสื่อมโทรมไม่เหมาะแก่การทำการเกษตร"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.9 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง***ไม่ขุดบ่อ****เพื่อการเกษตรกรรม* ***มากกว่าร้อยละ 5*** ของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.10 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง***ไม่****ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ* ยกเว้น การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับโรงเรือน ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.11 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้อง*ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่รับมอบ* มิให้เกิดชำรุดเสียหาย/เคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.12 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน*ต้องปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้ผล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20* ของเนื้อที่ที่ได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.13 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

ด้านบริบท (Context) ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1.หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม***โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ท่านมีความพึงพอใจต่อปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. การใช้คำพูดที่สุภาพ และกิริยามารยาทเหมาะสม					
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น					
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน					
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
6. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการยอมรับ					
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ					
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน					
9. หน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่					

ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process) ในการดำเนินโครงการฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
☐	1. ***กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ***ที่มีความโปร่งใส และยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)					
☐	2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ					

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน						
☐	3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ					
☐	4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน					
☐	5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล					
การส่งเสริมอาชีพ						
☐	6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง					
☐	7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
☐	8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน					
☐	9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด (**<u>เติม</u>**ท่านมีปัญหาด้านการตลาดหรือไม่ ☐ 9.1 มี ☐ 9.2 ไม่มี)					
☐	10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต					
☐	11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน					
☐	12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน					
☐	13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ					

ผลผลิต (Product) ท่านมี***ความพึงพอใจ***ต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้าน***ความมั่นคงในการถือครองที่ดิน***ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การไม่เกิด***การซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. ***จำนวนที่ดินที่ได้รับ***จากโครงการจัดที่ดินฯ					
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

ส่วนที่ 4 การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง

1. การเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ครัวเรือนท่าน ☐ 1.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 1.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
2. การช่วยลดรายจ่ายแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 2.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 2.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
3. การช่วยลดหนี้สิ้นแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 3.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 3.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
4. ในชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการป่าชุมชนหรือไม่ ☐ 4.1 ไม่มี ☐ 4.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
5. ในชุมชนของท่าน มีกิจกรรมการฟื้นฟูและปลูกป่า หรือไม่ ☐ 5.1 ไม่มี ☐ 5.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
6. การมีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ส่งให้เกิดอาชีพแก่ประชาชนในชุมชนหรือไม่
   ☐ 6.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 6.2 ส่งผล ได้แก่ .....

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจะส่งผลกระทบทางสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้						
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต						
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น						
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

โปรดระบุประเด็นความต้องการเพื่อให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง

- ☐ 1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม
- ☐ 2. ความต้องการอาชีพเสริม โปรดระบุ.....
- ☐ 3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน โปรดระบุ.....
- ☐ 4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด โปรดระบุ.....
- ☐ 5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต โปรดระบุ.....
- ☐ 6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ โปรดระบุ.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ท่านมีความเชื่อมั่นต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ในระดับใด

ประเด็น	ระดับความเชื่อมั่น				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ					
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต					
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข					
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน					
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษา และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม					
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม					
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน					
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน					
10. ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่					
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล					

<u>ส่วนที่ 7</u> ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด CA ที่ดินสาธารณประโยชน์
เจ้าหน้าที่รัฐ

แบบสำรวจ "โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ"

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 หน่วยงาน .....

☐ 1. ส่วนกลาง ☐ 2. ส่วนภูมิภาค โปรดระบุ..... ☐ 3. ส่วนจังหวัด โปรดระบุ.....

1.2 ระดับความรับผิดชอบ ☐ ระดับนโยบายและระดับบริหาร (ผู้อำนวยการส่วน ขึ้นไป) ☐ ระดับกลางและระดับปฏิบัติ

1.3 หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ☐ การจัดหาที่ดิน ☐ การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)
☐ การส่งเสริมอาชีพ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก ☐ 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ..... ปี.....เดือน

<u>ส่วนที่ 2</u> การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*<u>ทราบหลักเกณฑ์</u>*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

ท่านมีความคิดเห็นว่าประเด็นด้านหลักเกณฑ์การจัดที่ดินดังต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมโปรดระบุเหตุผล

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.2 คทช.จังหวัด จัดที่ดินจัดที่ดินทำกินหรืออยู่อาศัยให้*<u>ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบสหกรณ์</u>*หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่			
2.3 คทช.จังหวัด *<u>จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรือ**อยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริง**</u>* **เป็นลำดับแรก** หากมี**พื้นที่เหลือ**จากการจัดที่ดินให้คงไว้*<u>เป็นพื้นที่ส่วนกลาง เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน</u>* สำหรับพื้นที่ที่มีผู้ครอบครองแต่**ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์** หรือคุณสมบัติหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้พิจารณา*<u>จัดให้แก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ หรือพื้นที่ที่ทางราชการกำหนดให้เป็นที่สงวนหวงห้ามตลอดไป</u>* โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีถิ่น			

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
ที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง *โดยจัดให้ครัวเรือนละไม่เกิน 15 ไร่*			
2.4 ผู้ที่ได้รับที่ดิน***ห้าม****ขยายพื้นที่*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดิน			
2.5 ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ซื้อขาย/ให้/ให้เช่า/ให้ยืม/โอนสิทธิการครอบครอง*ให้บุคคลอื่น			
2.6 ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาท*ได้			
2.7 ผู้ที่ได้รับที่ดินจะต้อง*ยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ*ที่ดินที่ตนได้รับ			
2.8 ถ้าผู้ที่ได้รับที่ดิน**ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด** หรือ**ไม่ต้องการใช้ที่ดิน**อีกต่อไป ให้ *คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ส่งคืนพื้นที่*ด้วย			
2.9 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง**ทำ***ประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง* และ*ไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่น*ไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์			
2.10 การทำประโยชน์*ต้องไม่กระทบกระเทือน รบกวนผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหาย*ต่อทรัพย์สินของทางราชการและเอกชน			
2.11 *หากผู้รับอนุญาตพบแร่ ทรัพยากรป่าไม้ วัตถุโบราณ*ให้หยุดการทำประโยชน์และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน			
2.12 หากมีความจำเป็น*เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ทางราชการ ต้องส่งคืนพื้นที่ทันที*			
2.13 สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์หรือนิติบุคคล			

2.14 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

ด้านบริบท (Context) ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง					
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

<u>ปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้มีความเหมาะสมในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ					
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
4. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
งบประมาณ					
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน					
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน					

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน					
7. โครงสร้างการบริหารจัดการ ที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)					
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน					
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน					
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชมชุนในพื้นที่ดำเนินการ					

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> การดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
การจัดหาที่ดิน						
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)						
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)						

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้ (☐1. ใช่ ☐ 2. ไม่ใช่)						
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที						
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)						
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)						
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน						
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน						
การส่งเสริมอาชีพ						
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล						
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ						
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด						
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต						
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน						
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด						
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต						
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน						
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน						

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม						

ผลผลิต (Product) ท่านมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน					
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่					
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม					
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

<u>ส่วนที่ 4</u> การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
7. การมีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น						
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> โปรดระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
…… …… …… ……	…… …… …… ……
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค (Threats)**
…… …… …… …… ……	…… …… …… …… ……

<u>ส่วนที่ 6</u> ปัญหาการดำเนินงาน

โปรดระบุปัญหาในการดำเนินงาน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ หน้าช่องที่ท่านคิดว่าเป็นประเด็นปัญหา

☐ 1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 6. การดำเนินงานในพื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

<u>ส่วนที่ 7</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด CB ที่ดินสาธารณประโยชน์
ประชาชน/ชุมชน

แบบสำรวจ "โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ"

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ☐-☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

1.2 สถานะการเป็นสมาชิก คทช. ☐ 1. เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ☐ 2. เป็นสมาชิกในครัวเรือนของเป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช.

ชื่อหมู่บ้าน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล .....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวม .....คน

☐ 1. ต่ำกว่า 15 ปี ..... คน ☐ 2. 15-19 ปี ..... คน ☐ 3. 20-59 ปี ..... คน ☐ 2. 60 ปีขึ้นไป ..... คน

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ไม่ได้ศึกษา ☐ 2. ประถมศึกษา ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรี ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

1.6 ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่

☐ 1. 0-5 ปี ☐ 2. 5-15 ปี ☐ 3. 15-25 ปี ☐ 4. มากกว่า 25 ปีขึ้นไป

1.7 ภูมิลำเนา ☐ 1. เกิดและอยู่อาศัยในพื้นที่ ☐ 2. ย้ายมาจากพื้นที่อื่น โปรดระบุ .....

1.8 จำนวนการถือครองที่ดิน ท่านได้รับการจัดสรรที่ดิน และถือครองที่ดินจำนวนเท่าใด

1.8.1 ที่อยู่อาศัย

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.8.2 ที่ทำกิน

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.9 รายได้ของท่านต่อปี (ไม่หักค่าใช้จ่าย) .....บาท

1.10 รายจ่ายของท่านต่อปี .....บาท

1.11 หนี้สินครัวเรือน ☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี ☐ 2.1 ในระบบ จำนวน.....บาท

☐ 2.2 นอกระบบ จำนวน.....บาท

1.12 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน (โปรดเลือกเพียงคำตอบเดียว)

☐ 1. พอกินพอใช้ แต่***ไม่เหลือ***เก็บออม ☐ 2. พอกินพอใช้ และ**มีเงินออม** ☐ 3. พอกินพอใช้ แต่***มีหนี้สิน***

☐ 4. **ไม่**พอกินพอใช้ **มีหนี้สิน** ☐ 5. **ไม่**พอกินพอใช้ แต่**ไม่มีหนี้สิน** ☐ 6. ไม่แน่นอน/ตอบไม่ได้

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.13 การประกอบ*อาชีพหลัก* (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.14 การประกอบ*อาชีพรอง* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.15 ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือไม่ ☐ 1. เป็น ☐ 2. ไม่ได้เป็น

1.16 ท่านทำบัญชีครัวเรือน หรือไม่ ☐ 1. ทำ ☐ 2. ไม่ได้ทำ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*ทราบหลักเกณฑ์*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

2.2 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบสหกรณ์"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.3 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่*ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่**อยู่แล้ว***ตามที่ครอบครองอยู่จริง และหากมี*พื้นที่เหลือ*จากการจัดที่ดินให้คงไว้เป็นที่พื้นส่วนกลางเพื่อ*ใช้ประโยชน์ร่วมกัน*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.4 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "สำหรับ**พื้นที่ที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์** จะถูกจัดสรรแก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ โดยจัดให้*ครัวเรือนละไม่เกิน 15 ไร่*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.4 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ขยายพื้นที่*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.5 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ***ห้าม****ซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ให้ยืม/โอนสิทธิการเช่า/โอนสิทธิการครอบครอง*ให้บุคคลอื่น"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.6 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาทได้*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.7 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะ*ต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดิน*ที่ตนได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.8 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ถ้าผู้ได้รับที่ดิน**ฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน** คทช. จังหวัด สามารถ*ยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ*นั้นด้วย"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.9 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "การทำประโยชน์*ต้องไม่กระทบกระเทือน รบกวนผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหาย*ต่อทรัพย์สินของทางราชการและเอกชน"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.10 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "*หากผู้รับอนุญาตพบแร่ ทรัพยากรป่าไม้ วัตถุโบราณ*ให้หยุดการทำประโยชน์และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.11 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "หากมีความจำเป็น*เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ทางราชการ ต้องส่งคืนพื้นที่ทันที*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.12 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์หรือนิติบุคคล"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.13 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

ด้านบริบท (Context) ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน*** ในพื้นที่					

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความพึงพอใจต่อปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. การใช้คำพูดที่สุภาพ และกิริยามารยาทเหมาะสม					
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น					
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน					
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
6. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการยอมรับ					
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ					
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน					
9. หน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่					

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> ในการดำเนินโครงการฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
☐	1. ***กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ***ที่มีความโปร่งใส และยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)					
☐	2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ					
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน						
☐	3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ					
☐	4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน					
☐	5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล					
การส่งเสริมอาชีพ						
☐	6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง					
☐	7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
☐	8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน					
☐	9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด (**<u>เติม</u>**ท่านมีปัญหาด้านการตลาดหรือไม่ ☐ 9.1 มี ☐ 9.2 ไม่มี)					
☐	10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต					
☐	11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน					

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
☐	12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน					
☐	13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ					

ผลผลิต (Product) ท่านมี***ความพึงพอใจ***ต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้าน***ความมั่นคงในการถือครองที่ดิน***ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การไม่เกิด***การซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. ***จำนวนที่ดินที่ได้รับ***จากโครงการจัดที่ดินฯ					
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

ส่วนที่ 4 การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง

1. การเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ครัวเรือนท่าน
   - ☐ 1.1 ไม่ส่งผล
   - ☐ 1.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
2. การช่วยลดรายจ่ายแก่ครัวเรือนท่าน
   - ☐ 2.1 ไม่ส่งผล
   - ☐ 2.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
3. การช่วยลดหนี้สินแก่ครัวเรือนท่าน
   - ☐ 3.1 ไม่ส่งผล
   - ☐ 3.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี

4. ในชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการป่าชุมชนหรือไม่ ☐ 4.1 ไม่มี ☐ 4.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....

5. ในชุมชนของท่าน มีกิจกรรมการฟื้นฟูและปลูกป่า หรือไม่ ☐ 5.1 ไม่มี ☐ 5.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....

6. การมีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ส่งให้เกิดอาชีพแก่ประชาชนในชุมชนหรือไม่

☐ 6.1 ไม่ส่งผล

☐ 6.2 ส่งผล ได้แก่ .....

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจะส่งผลกระทบทางสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้						
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต						
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น						
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

โปรดระบุประเด็นความต้องการเพื่อให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง

☐ 1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม

☐ 2. ความต้องการอาชีพเสริม โปรดระบุ.....

☐ 3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน โปรดระบุ.....

☐ 4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด โปรดระบุ.....

☐ 5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต โปรดระบุ.....

☐ 6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ โปรดระบุ.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ท่านมีความเชื่อมั่นต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ในระดับใด

ประเด็น	ระดับความเชื่อมั่น				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ					
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต					
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข					
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน					
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษา และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม					
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม					
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน					
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน					
10.ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่					
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล					

<u>ส่วนที่ 7</u> ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด DB ป่าชายเลน
ประชาชน/ชุมชน

แบบสำรวจ “โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ”

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ☐-☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

1.2 สถานะการเป็นสมาชิก คทช. ☐ 1. เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ☐ 2. เป็นสมาชิกในครัวเรือนของเป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช.
ชื่อหมู่บ้าน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล .....
อำเภอ ..... จังหวัด .....

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวม .....คน
☐ 1. ต่ำกว่า 15 ปี ..... คน ☐ 2. 15-19 ปี ..... คน ☐ 3. 20-59 ปี ..... คน ☐ 2. 60 ปีขึ้นไป ..... คน

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา
☐ 1. ไม่ได้ศึกษา ☐ 2. ประถมศึกษา ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรี ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

1.6 ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่
☐ 1. 0-5 ปี ☐ 2. 5-15 ปี ☐ 3. 15-25 ปี ☐ 4. มากกว่า 25 ปีขึ้นไป

1.7 ภูมิลำเนา ☐ 1. เกิดและอยู่อาศัยในพื้นที่ ☐ 2. ย้ายมาจากพื้นที่อื่น โปรดระบุ .....

1.8 จำนวนการถือครองที่ดิน ท่านได้รับการจัดสรรที่ดิน และถือครองที่ดินจำนวนเท่าใด

1.8.1 ที่อยู่อาศัย
☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่
☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.8.2 ที่ทำกิน
☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่
☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.9 รายได้ของท่านต่อปี (ไม่หักค่าใช้จ่าย) .....บาท

1.10 รายจ่ายของท่านต่อปี .....บาท

1.11 หนี้สินครัวเรือน ☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี ☐ 2.1 ในระบบ จำนวน.....บาท

☐ 2.2 นอกระบบ จำนวน.....บาท

1.12 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน (โปรดเลือกเพียงคำตอบเดียว)

☐ 1. พอกินพอใช้ แต่***ไม่เหลือ***เก็บออม ☐ 2. พอกินพอใช้ และ**มีเงินออม** ☐ 3. พอกินพอใช้ แต่***มีหนี้สิน***

☐ 4. **ไม่**พอกินพอใช้ **มีหนี้สิน** ☐ 5. **ไม่**พอกินพอใช้ แต่**ไม่มีหนี้สิน** ☐ 6. ไม่แน่นอน/ตอบไม่ได้

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.13 การประกอบ*อาชีพหลัก* (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.14 การประกอบ*อาชีพรอง* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.15 ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือไม่ ☐ 1. เป็น ☐ 2. ไม่ได้เป็น

1.16 ท่านทำบัญชีครัวเรือน หรือไม่ ☐ 1. ทำ ☐ 2. ไม่ได้ทำ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*ทราบหลักเกณฑ์*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

2.2 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้*ไม่เกิน 30 ไร่***"**

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.3 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่ทำประโยชน์ในพื้นที่**ก่อนปี 2534** และต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ถ้าเป็นผู้ครอบครองรายเดิมหรือทายาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินฯ โดยให้ใช้ประโยชน์เพื่อการ*เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือพืชเกษตรที่มีอยู่เดิม หรือปลูกป่าชายเลน***เท่านั้น"**

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.4 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ขยายพื้นที่***ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ และต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่อง"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.5 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ***ห้าม****ซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ให้ยืม/โอนสิทธิการเช่า/โอนสิทธิการครอบครอง*ให้บุคคลอื่น"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.6 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาทได้*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.7 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะ*ต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดิน*ที่ตนได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.8 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ถ้าผู้ได้รับที่ดิน**ฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน** คทช. จังหวัด สามารถ*ยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ*นั้นด้วย"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.9 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง*ปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น* จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ได้"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.10 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องทำประโยชน์โดย***ไม่****กระทบต่อระบบนิเวศใกล้เคียง* และ***ไม่****ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.11 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องให้ความร่วมมือใน*การปลูกและบำรุงรักษาป่าชายเลน* ในพื้นที่ตามสมควร และต้อง*ช่วยดูแล*ป่าชายเลนใกล้เคียง*ไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่ม*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.12 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

2.13 ในกรณีตรวจสอบที่ดินในโครงการ หากพบว่า ไม่มีผู้ใดมาแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของที่ดิน ท่านคิดว่าภาครัฐควรดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างนั้นอย่างไร (โปรดเลือกข้อคำตอบที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียว)

☐ 1. นำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ☐ 2. นำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน

☐ 3. นำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

☐ 4. นำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ☐ 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ชุด DB ป่าชายเลน
ประชาชน/ชุมชน

<u>ส่วนที่ 3</u> การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

<u>ด้านบริบท (Context)</u> ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***<u>ไม่ให้</u>****<u>เอกสารสิทธิรายบุคคล</u>*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความพึงพอใจต่อปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. การใช้คำพูดที่สุภาพ และกิริยามารยาทเหมาะสม					
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น					
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน					
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
6. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการยอมรับ					
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ					
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน					
9. หน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่					

ชุด DB ป่าชายเลน
ประชาชน/ชุมชน

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> ในการดำเนินโครงการฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
☐	1. ***กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ***ที่มีความโปร่งใส และยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)					
☐	2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ					
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน						
☐	3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ					
☐	4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน					
☐	5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล					
การส่งเสริมอาชีพ						
☐	6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง					
☐	7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
☐	8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน					
☐	9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด (**<u>เดิม</u>**ท่านมีปัญหาด้านการตลาดหรือไม่ ☐ 9.1 มี ☐ 9.2 ไม่มี)					
☐	10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต					
☐	11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน					
☐	12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน					
☐	13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ					

<u>ผลผลิต (Product)</u> ท่านมี***ความพึงพอใจ***ต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***<u>ไม่ให้</u>****<u>เอกสารสิทธิรายบุคคล</u>*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์***ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดิน***ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การไม่เกิด***การซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. ***จำนวนที่ดินที่ได้รับ***จากโครงการจัดที่ดินฯ					
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

<u>ส่วนที่ 4</u> การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง

1. การเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ครัวเรือนท่าน ☐ 1.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 1.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
2. การช่วยลดรายจ่ายแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 2.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 2.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
3. การช่วยลดหนี้สิ้นแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 3.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 3.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
4. ในชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการป่าชุมชนหรือไม่ ☐ 4.1 ไม่มี ☐ 4.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
5. ในชุมชนของท่าน มีกิจกรรมการฟื้นฟูและปลูกป่า หรือไม่ ☐ 5.1 ไม่มี ☐ 5.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
6. การมีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ส่งให้เกิดอาชีพแก่ประชาชนในชุมชนหรือไม่
   ☐ 6.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 6.2 ส่งผล ได้แก่ .....

ชุด DB ป่าชายเลน
ประชาชน/ชุมชน

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจะส่งผลกระทบทางสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้						
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต						
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น						
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

โปรดระบุประเด็นความต้องการเพื่อให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง

- ☐ 1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม
- ☐ 2. ความต้องการอาชีพเสริม โปรดระบุ.....
- ☐ 3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน โปรดระบุ.....
- ☐ 4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด โปรดระบุ.....
- ☐ 5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต โปรดระบุ.....
- ☐ 6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ โปรดระบุ.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ท่านมีความเชื่อมั่นต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ในระดับใด

ประเด็น	ระดับความเชื่อมั่น				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ					
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต					
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข					
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน					

ประเด็น	ระดับความเชื่อมั่น				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษา และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม					
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม					
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน					
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน					
10.ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่					
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล					

ส่วนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 8 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด DA ป่าชายเลน
เจ้าหน้าที่รัฐ

แบบสำรวจ “โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ”

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 หน่วยงาน .....

☐ 1. ส่วนกลาง ☐ 2. ส่วนภูมิภาค โปรดระบุ..... ☐ 3. ส่วนจังหวัด โปรดระบุ.....

1.2 ระดับความรับผิดชอบ ☐ ระดับนโยบายและระดับบริหาร (ผู้อำนวยการส่วน ขึ้นไป) ☐ ระดับกลางและระดับปฏิบัติ

1.3 หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ☐ การจัดหาที่ดิน ☐ การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)
☐ การส่งเสริมอาชีพ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก ☐ 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ..... ปี.....เดือน

<u>ส่วนที่ 2</u> การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*<u>ทราบหลักเกณฑ์</u>*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

ท่านมีความคิดเห็นว่าประเด็นด้านหลักเกณฑ์การจัดที่ดินดังต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมโปรดระบุเหตุผล

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.2 คทช.จังหวัด จัดที่ดินจัดที่ดินทำกินหรืออยู่อาศัยให้*<u>ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบสหกรณ์</u>*หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่			
2.3 คทช.จังหวัด *<u>จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้ว</u>* ***<u>ตามที่ครอบครองอยู่จริง</u>*** ***<u>แต่ไม่เกิน 30 ไร่</u>*** หากมี**พื้นที่เหลือ**หรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์ ให้*<u>นำมาฟื้นฟูสภาพป่าก่อน</u>* หาก**พื้นที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาฟื้นฟูสภาพป่า**จึงจะ*<u>จัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า</u>* และ*<u>ผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง</u>*			

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.4 พื้นที่ที่จะจัดให้ตามโครงการฯ *ต้องมีการทำประโยชน์ในพื้นที่* **ก่อน**มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ *23 กรกฎาคม 2534* และ*ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน*			
2.5 ให้*กันที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากริมทะเล ไม่น้อยกว่า 100 เมตร* ออกไปก่อน เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน			
2.6 ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ขยายพื้นที่*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ และต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่อง			
2.7 ที่ได้รับที่ดิน ***ห้าม****ซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ให้ยืม/โอนสิทธิการเช่า/โอนสิทธิการครอบครอง*ให้บุคคลอื่น			
2.8 ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาท*ได้			
2.9 ถ้าผู้ได้รับที่ดิน**ฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน** คทช. จังหวัดสามารถ*ยกเลิกการใช้ที่ดินและให้ส่งคืนที่ดินที่ได้รับ*นั้นด้วย			
2.10 ถ้าผู้ที่ได้รับที่ดิน**ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด** หรือ**ไม่ต้องการใช้ที่ดิน**อีกต่อไป ให้ *คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ส่งคืนพื้นที่*ด้วย			
2.11 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้อง*ปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น* จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ได้			
2.12 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องทำประโยชน์โดย***ไม่****กระทบต่อระบบนิเวศใกล้เคียง* และ***ไม่****ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม*			
2.13 ผู้ที่ได้รับที่ดิน จะต้องให้ความร่วมมือใน*การปลูกและบำรุงรักษาป่าชายเลน*ในพื้นที่ตามสมควร และต้อง*ช่วยดูแล*ป่าชายเลนใกล้เคียง*ไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่ม*			

2.14 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

2.15 ในกรณีตรวจสอบที่ดินในโครงการ หากพบว่า ไม่มีผู้ใดมาแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของที่ดิน ท่านคิดว่าภาครัฐควรดำเนินการกับที่ดินแปลงว่างนั้นอย่างไร (โปรดเลือกข้อคำตอบที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียว)

☐ 1. นำที่ดินแปลงว่างเข้ากองกลาง สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน ☐ 2. นำที่ดินแปลงว่างนั้นมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยากจน

☐ 3. นำที่ดินแปลงว่างมาจัดให้ผู้ไร้ที่ดินที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

☐ 4. นำที่ดินแปลงว่างมาปลูกป่า ☐ 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ชุด DA ป่าชายเลน
เจ้าหน้าที่รัฐ

<u>ส่วนที่ 3</u> การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

<u>ด้านบริบท (Context)</u> ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***<u>ไม่ให้</u>***<u>*เอกสารสิทธิรายบุคคล*</u>					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง					
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

ชุด DA ป่าชายเลน
เจ้าหน้าที่รัฐ

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้มีความเหมาะสมในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ					
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
4. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
งบประมาณ					
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน					
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน					
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน					
7. โครงสร้างการบริหารจัดการ ที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)					
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน					
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน					
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชมชุนในพื้นที่ดำเนินการ					

ชุด DA ป่าชายเลน
เจ้าหน้าที่รัฐ

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> การดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
การจัดหาที่ดิน						
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)						
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)						
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้ (☐1. ใช่ ☐ 2. ไม่ใช่)						
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที						
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)						
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)						
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน						
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน						
การส่งเสริมอาชีพ						
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลองและการขุดบ่อบาดาล						
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ						
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด						
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต						
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน						
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด						
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต						
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน						
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน						
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม						

ผลผลิต (Product) ท่านมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน					
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่					
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม					
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

<u>ส่วนที่ 4</u> การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
7. การมีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น						
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> โปรดระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ

จุดแข็ง (Strengths)	**จุดอ่อน (Weakness)**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค (Threats)**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ปัญหาการดำเนินงาน

โปรดระบุปัญหาในการดำเนินงาน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ หน้าช่องที่ท่านคิดว่าเป็นประเด็นปัญหา

☐ 1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 6. การดำเนินงานในพื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

<u>ส่วนที่ 7</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด EA ที่ราชพัสดุ
เจ้าหน้าที่รัฐ

แบบสำรวจ "โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ"

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 หน่วยงาน .....

☐ 1. ส่วนกลาง ☐ 2. ส่วนภูมิภาค โปรดระบุ..... ☐ 3. ส่วนจังหวัด โปรดระบุ.....

1.2 ระดับความรับผิดชอบ ☐ ระดับนโยบายและระดับบริหาร (ผู้อำนวยการส่วน ขึ้นไป) ☐ ระดับกลางและระดับปฏิบัติ

1.3 หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ☐ การจัดหาที่ดิน ☐ การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)
☐ การส่งเสริมอาชีพ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก ☐ 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ..... ปี.....เดือน

<u>ส่วนที่ 2</u> การรับรู้/ความเหมาะสมของการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*<u>ทราบหลักเกณฑ์</u>*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

ท่านมีความคิดเห็นว่าประเด็นด้านหลักเกณฑ์การจัดที่ดินดังต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมโปรดระบุเหตุผล

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.2 สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ จัดที่ดินให้ชุมชนที่ในรูปแบบสหกรณ์***<u>เช่า</u>*** เพื่ออยู่อาศัยและประกอบการเกษตร			
2.3 อัตราค่าเช่าเพื่ออยู่อาศัย ไม่ต่ำกว่า*<u>ตารางวาละ 0.25 บาท/เดือน</u>* และ**เพื่อประกอบการเกษตร** อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่า*<u>ไร่ละ 200 บาท/ปี</u>*			
2.4 คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่*<u>ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่**อยู่แล้ว**</u>* ตามที่ครอบครองอยู่จริง หากมี*<u>พื้นที่เหลือ</u>*หรือ*<u>พื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์</u>* จะถูกจัดสรรแก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้ที่อยู่ในที่จะจัดที่ดินใกล้เคียง			
2.5 ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***<u>ขยายพื้นที่</u>*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ			

ชุด EA ที่ราชพัสดุ
เจ้าหน้าที่รัฐ

ประเด็น	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหตุผล
2.6 ผู้ที่ได้รับที่ดิน ***ห้าม****ซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ โอน<u>สิทธิการเช่า</u>*ให้บุคคลอื่น			
2.8 ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*<u>มอบที่ดินให้กับทายาท</u>*ได้			
2.9 ผู้ที่ได้รับที่ดินจะ*<u>ต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดิน</u>*ที่ตนได้รับ			
2.10 ถ้าผู้ได้รับที่ดิน**ฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน** ต้อง*<u>ส่งคืนพื้นที่ให้แก่สหกรณ์</u>*และ*<u>แจ้งสำนักงานธนารักษ์</u>*พื้นที่			
2.11 ให้ทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามความเหมาะสม			

2.12 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

<u>ส่วนที่ 3</u> การวัดความเห็นด้วย/ความเหมาะสม/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

<u>ด้านบริบท (Context)</u> ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***<u>ไม่ให้</u>****<u>เอกสารสิทธิรายบุคคล</u>*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่ช่วยให้ได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. การกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการช่วยขจัดปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่รอบข้าง					
5. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
6. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ให้ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
7. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. การดำเนินโครงการช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้มีความเหมาะสมในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ					
3. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
4. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
งบประมาณ					
5. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน					
6. ความรวดเร็วในการโอนงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน					
โครงสร้างการบริหารงาน/การประสานงาน					
7. โครงสร้างการบริหารจัดการ ที่แบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ด้าน และ คทช. จังหวัด (ประเมินจากการประสานงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)					
8. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการส่วนกลาง (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
9. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					
10. ประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด (ประเมินจากการสื่อสารข้อมูลอย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้)					

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน					
11. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงาน					
12. หน่วยงานของท่านเป็นที่ยอมรับของประชาชน/ชมชุนในพื้นที่ดำเนินการ					

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> การดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
การจัดหาที่ดิน						
1. ความเหมาะสมของการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากการที่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ตามเป้าหมาย)						
2. ความชัดเจนของฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย (ประเมินจากข้อมูลผู้ครอบครองและรูปแปลงที่ดิน)						
3. การออกหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนดไว้ (☐1. ใช่ ☐ 2. ไม่ใช่)						
4. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มีข้อมูลรูปแปลง ขนาดพื้นที่ พร้อมข้อมูลอื่นที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ชัดเจน สามารถนำไปดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปได้ทันที						
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
5. ความโปร่งใส ยุติธรรมของกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการทำประชาคม หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน)						
6. ความเหมาะสมของการกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน (ประเมินจากความเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมโครงการ)						
7. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน						

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				ไม่ทราบ	คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด		
8. การบูรณาการการวางแผนระหว่างหน่วยงาน						
การส่งเสริมอาชีพ						
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลองและการขุดบ่อบาดาล						
10. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพ						
11. ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
12. การจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ						
13. การจัดทำแผนพัฒนาด้านการตลาด						
14. การจัดทำแผนแปรรูปผลผลิต						
15. การช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน						
16. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด						
17. การช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต						
18. การอบรมหลักการให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และการสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน						
19. การให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน						
20. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติม						

ผลผลิต (Product) ท่านมีความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม เกิดประโยชน์ด้านความมั่นคงในการถือครองที่ดินต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การได้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม					
4. ปัญหาที่เกิดกับพื้นที่รอบข้างหมดไปจากการกำหนดแนวเขตที่ดินและขอบเขตพื้นที่โครงการอย่างชัดเจน					

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
5. การไม่เกิดการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในพื้นที่					
6. จำนวนที่ดินที่ได้รับจากโครงการจัดที่ดินฯ มีความเหมาะสม					
7. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
7.1 การพัฒนาที่ดิน					
7.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
7.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
7.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
7.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
7.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					
8. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการ					

<u>ส่วนที่ 4</u> การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
3. การเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
4. การปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
5. การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตของประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ						
6. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
7. การมีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
8. ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพสูงขึ้น						
9. ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดที่ดินฯ เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

<u>ส่วนที่ 5</u> โปรดระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ

จุดแข็ง (Strengths)	**จุดอ่อน (Weakness)**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค (Threats)**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ปัญหาการดำเนินงาน

โปรดระบุปัญหาในการดำเนินงาน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ หน้าช่องที่ท่านคิดว่าเป็นประเด็นปัญหา

☐ 1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 2. ฐานข้อมูลของพื้นที่เป้าหมาย รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 3. ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 4. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 5. การให้ข้อมูลและการทำความเข้าใจกับผู้ได้รับการคัดเลือก รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 6. การดำเนินงานในพื้นที่ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

☐ 7. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ รายละเอียดประเด็นปัญหา.....
.....

<u>ส่วนที่ 7</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ชุด EB ที่ราชพัสดุ
ประชาชน/ชุมชน

แบบสำรวจ "โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ"

โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หากข้อคำถามใดที่ท่านไม่สามารถตอบได้โปรดเว้นว่าง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ☐-☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

1.2 สถานะการเป็นสมาชิก คทช. ☐ 1. เป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช. ☐ 2. เป็นสมาชิกในครัวเรือนของเป็นผู้ได้รับที่ดิน คทช.

ชื่อหมู่บ้าน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล .....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวม .....คน

☐ 1. ต่ำกว่า 15 ปี ..... คน☐ 2. 15-19 ปี ..... คน ☐ 3. 20-59 ปี ..... คน ☐ 2. 60 ปีขึ้นไป ..... คน

1.4 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง อายุ ..... ปี

1.5 การศึกษา

☐ 1. ไม่ได้ศึกษา ☐ 2. ประถมศึกษา ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรี ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

1.6 ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่

☐ 1. 0-5 ปี ☐ 2. 5-15 ปี ☐ 3. 15-25 ปี ☐ 4. มากกว่า 25 ปีขึ้นไป

1.7 ภูมิลำเนา ☐ 1. เกิดและอยู่อาศัยในพื้นที่ ☐ 2. ย้ายมาจากพื้นที่อื่น โปรดระบุ .....

1.8 จำนวนการถือครองที่ดิน ท่านได้รับการจัดสรรที่ดิน และถือครองที่ดินจำนวนเท่าใด

1.8.1 ที่อยู่อาศัย

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.8.2 ที่ทำกิน

☐ 1. โครงการ คทช. จำนวน.....ไร่ ☐ 2. ที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน.....ไร่ ☐ 3. โฉนด จำนวน.....ไร่

☐ 4. ที่ดินมีใบ ภบท. (ภาษีบำรุงท้องที่) จำนวน.....ไร่ ☐ 5. อื่นๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่

1.9 รายได้ของท่านต่อปี (ไม่หักค่าใช้จ่าย) .....บาท

1.10 รายจ่ายของท่านต่อปี .....บาท

1.11 หนี้สินครัวเรือน ☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี ☐ 2.1 ในระบบ จำนวน.....บาท

☐ 2.2 นอกระบบ จำนวน.....บาท

1.12 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน (โปรดเลือกเพียงคำตอบเดียว)

☐ 1. พอกินพอใช้ แต่***ไม่เหลือ***เก็บออม ☐ 2. พอกินพอใช้ และ**มีเงินออม** ☐ 3. พอกินพอใช้ แต่***มีหนี้สิน***

☐ 4. **ไม่**พอกินพอใช้ **มีหนี้สิน** ☐ 5. **ไม่**พอกินพอใช้ แต่**ไม่มีหนี้สิน** ☐ 6. ไม่แน่นอน/ตอบไม่ได้

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.13 การประกอบ*อาชีพหลัก* (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.14 การประกอบ*อาชีพรอง* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เพาะปลูก โปรดระบุ ..... ☐ 2. เลี้ยงสัตว์ โปรดระบุ ..... ☐ 3. ประมง โปรดระบุ .....

☐ 4. เก็บหาของป่า โปรดระบุ ..... ☐ 5. ค้าขาย ☐ 6. รับจ้าง

☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ ..... ☐ 8. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.15 ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือไม่ ☐ 1. เป็น ☐ 2. ไม่ได้เป็น

1.16 ท่านทำบัญชีครัวเรือน หรือไม่ ☐ 1. ทำ ☐ 2. ไม่ได้ทำ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

2.1 ท่าน*ทราบหลักเกณฑ์*การจัดที่ดินของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือไม่

☐ 1. ทราบ ☐ 2. ไม่ทราบ

2.2 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ จัดที่ดินให้ชุมชนที่ในรูปแบบสหกรณ์***เช่า*** เพื่ออยู่อาศัยและประกอบการเกษตร"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.3 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "อัตราค่าเช่าเพื่ออยู่อาศัย ไม่ต่ำกว่า*ตารางวาละ 0.25 บาท/เดือน* และ**เพื่อประกอบการเกษตร** อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่า*ไร่ละ 200 บาท/ปี*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.4 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "คทช. จังหวัด จัดที่ดินให้ผู้ที่*ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่**อยู่แล้ว***ตามที่ครอบครองอยู่จริง"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.5 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "หากมี*พื้นที่เหลือ*หรือ*พื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์* จะถูกจัดสรรแก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าและผู้ที่อยู่ในที่จะจัดที่ดินใกล้เคียง"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.6 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน **ห้าม***ขยายพื้นที่*ออกไปนอกขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.7 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดิน ***ห้าม****ซื้อ/ขาย/แลกเปลี่ยน/ให้/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ/ โอนสิทธิการเช่า*ให้บุคคลอื่น"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.8 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินสามารถ*มอบที่ดินให้กับทายาทได้*"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.9 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ผู้ที่ได้รับที่ดินจะ*ต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบที่ดิน*ที่ตนได้รับ"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.10 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ถ้าผู้ได้รับที่ดิน**ฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ประสงค์ใช้ที่ดิน** ต้อง*ส่งคืนพื้นที่ให้แก่สหกรณ์*และ *แจ้งสำนักงานธนารักษ์*พื้นที่"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.11 ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่ "ให้ทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามความเหมาะสม"

☐ 1. เหมาะสม ☐ 2. ไม่เหมาะสม ระบุเหตุผล.....

2.12 ในโครงการจัดที่ดินฯ ของท่านมีผู้ที่ได้รับคัดเลือกแต่ไม่มาใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับสิทธิ หรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ☐ 3. ไม่ทราบ

ส่วนที่ 3 การวัดความเห็นด้วย/ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

โปรดแสดงความเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

ด้านบริบท (Context) ท่านมีความเห็นด้วยต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไปนี้ในระดับใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความเห็นด้วย				คำอธิบาย
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***ไม่ให้****เอกสารสิทธิรายบุคคล*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวม ***เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน*** และเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วย***ยุติการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. โครงการจัดที่ดินฯ ช่วยให้***ได้ที่ดินในจำนวนที่เหมาะสม***					
5. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

ชุด EB ที่ราชพัสดุ
ประชาชน/ชุมชน

<u>ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)</u> ท่านมีความพึงพอใจต่อปัจจัยนำเข้าต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
ด้านเจ้าหน้าที่					
1. ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่					
2. การใช้คำพูดที่สุภาพ และกิริยามารยาทเหมาะสม					
3. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเอาใจใส่ และมีความกระตือรือร้น					
4. ความรู้ ความสามารถ/ความเชี่ยวชาญในการทำงาน					
5. ความสามารถในการให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัย					
6. ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และการยอมรับ					
7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ					
8. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน					
9. หน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินการจัดที่ดินทำกินในพื้นที่					

<u>ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ (Process)</u> ในการดำเนินโครงการฯ ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ☑ หน้ากระบวนการที่ท่านเกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ระบุระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการว่าอยู่ในระดับใด (ตอบเฉพาะขั้นตอน/กระบวนการที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การจัดที่ดิน (จัดรายชื่อราษฎรลงในแปลงที่ดิน)						
☐	1. ***กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ***ที่มีความโปร่งใส และยุติธรรม (ประเมินจากการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการจัดประชาคม หรือเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชน)					
☐	2. การเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับสิทธิ					
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน						
☐	3. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนนในพื้นที่โครงการ					
☐	4. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และถนน					
☐	5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกคูคลอง และการขุดบ่อบาดาล					

ชุด EB ที่ราชพัสดุ
ประชาชน/ชุมชน

มี	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
การส่งเสริมอาชีพ						
☐	6. การสำรวจ/สอบถามปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการประกอบอาชีพโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง					
☐	7. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
☐	8. การมีหน่วยงานเข้าช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดิน					
☐	9. การมีหน่วยงานเข้าช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาด (**<u>เดิม</u>**ท่านมีปัญหาด้านการตลาดหรือไม่ ☐ 9.1 มี ☐ 9.2 ไม่มี)					
☐	10. การมีหน่วยงานเข้าช่วยพัฒนาและแปรรูปผลผลิต					
☐	11. การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ามาอบรมหลักการและสนับสนุนการรวมกลุ่มในชุมชน					
☐	12. การมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้การทำบัญชีครัวเรือน					
☐	13. การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มเติมจากภาครัฐ					

<u>ผลผลิต (Product)</u> ท่านมี***ความพึงพอใจ***ต่อผลผลิตของโครงการจัดที่ดินฯ ต่อไปนี้เพียงใด (ตอบเฉพาะส่วนที่ท่านทราบและเกี่ยวข้อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. หลักการการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรัฐแบบ***กรรมสิทธิ์ร่วม*** โดย***<u>ไม่ให้</u>****<u>เอกสารสิทธิรายบุคคล</u>*					
2. การได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะแปลงรวมเกิดประโยชน์ด้าน***ความมั่นคงในการถือครองที่ดิน***ต่อครัวเรือนในระยะยาว					
3. การไม่เกิด***การซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน***ในพื้นที่					
4. ***จำนวนที่ดินที่ได้รับ***จากโครงการจัดที่ดินฯ					
5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ					
5.1 การพัฒนาที่ดิน					
5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและปัจจัยพื้นฐาน					
5.3 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
5.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่ม					
5.5 การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ					
5.6 การส่งเสริมและจัดทำบัญชีครัวเรือน					

ชุด EB ที่ราชพัสดุ
ประชาชน/ชุมชน

<u>ส่วนที่ 4</u> การประเมินผลกระทบ (Impact)

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง

1. การเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ครัวเรือนท่าน ☐ 1.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 1.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
2. การช่วยลดรายจ่ายแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 2.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 2.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
3. การช่วยลดหนี้สิ้นแก่ครัวเรือนท่าน ☐ 3.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 3.2 ส่งผล จำนวน (โปรดระบุ)..... บาท/ปี
4. ในชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการป่าชุมชนหรือไม่ ☐ 4.1 ไม่มี ☐ 4.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
5. ในชุมชนของท่าน มีกิจกรรมการฟื้นฟูและปลูกป่า หรือไม่ ☐ 5.1 ไม่มี ☐ 5.2 มี กิจกรรมที่ร่วม.....
6. การมีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ส่งให้เกิดอาชีพแก่ประชาชนในชุมชนหรือไม่
   ☐ 6.1 ไม่ส่งผล
   ☐ 6.2 ส่งผล ได้แก่ .....

ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการจะส่งผลกระทบทางสังคมในด้านต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้หากประเด็นใดท่านคิดเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบกรุณากาเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “ไม่ส่งผลกระทบ”

ประเด็น	ไม่ส่งผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				คำอธิบาย
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น						
2. การช่วยปรับปรุง พัฒนาการแปรรูปผลผลิตที่ท่านผลิตได้						
3. การช่วยแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต						
4. การช่วยให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
5. การช่วยให้มีแหล่งเรียนรู้ และ/หรือ สร้างเครือข่ายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง						
6. ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงขึ้น						
7. การช่วยให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน						

ชุด EB ที่ราชพัสดุ
ประชาชน/ชุมชน

<u>ส่วนที่ 5</u> ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน

โปรดระบุประเด็นความต้องการเพื่อให้ภาครัฐช่วยเหลือหรือสนับสนุน โดยการทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง

- ☐ 1. ความต้องการที่ดินเพิ่มเติม
- ☐ 2. ความต้องการอาชีพเสริม โปรดระบุ.....
- ☐ 3. ความต้องการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน โปรดระบุ.....
- ☐ 4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด โปรดระบุ.....
- ☐ 5. ความต้องการให้มีการพัฒนาแปรรูปผลผลิต โปรดระบุ.....
- ☐ 6. ความต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาครัฐ โปรดระบุ.....

<u>ส่วนที่ 6</u> ความเชื่อมั่นที่มีต่อผลการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ท่านมีความเชื่อมั่นต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการจัดที่ดินฯ ในระดับใด

ประเด็น	ระดับความเชื่อมั่น				คำอธิบาย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. การได้รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ					
2. การยุติการซื้อขายที่ดินของโครงการจัดที่ดินฯ ในอนาคต					
3. ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้รับการป้องกันและแก้ไข					
4. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีที่ดินทำกินที่ชัดเจน					
5. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
6. การทำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันดูแลรักษา และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม					
7. ประชาชนผู้ได้รับสิทธิมีความมั่นคงในการใช้ที่ดิน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพส่งผลดีต่อประเทศโดยรวม					
8. ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน					
9. รายได้จะเพิ่มขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน					
10.ประชาชนมีความหวังในการประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่					
11. ประชาชนมีความสุขมากขึ้นจากนโยบายการจัดที่ดินของรัฐบาล					

<u>ส่วนที่ 7</u> ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

<u>ส่วนที่ 8</u> ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ***

ภาคผนวก ง

ภาพการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ

ภาพที่ ผง.1 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ ผง.2 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าแม่งาวฝั่งซ้าย จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ผง.3 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าห้วยยอดมน จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ผง.4 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ผง.5 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าเขาบิน จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ ผง.6 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าเขากรวดและป่าเขาพลอง จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ ผง.7 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าดงธรรมชาติ จังหวัดตราด

ภาพที่ ผง.8 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าท่าโสม จังหวัดตราด

ภาพที่ ผง.9 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าบางเบาและป่าคลองเชียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ผง.10 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ป่าควนบ้าหวี จังหวัดตรัง

ภาพที่ ผง.11 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 421 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ภาพที่ ผง.12 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หมายเลขที่ 3931 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ภาพที่ ผง.13 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ปฏิรูปที่ดินตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ผง.14 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งประเทียน้อยสาธารณประโยชน์จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ ผง.15 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ตะกาดหนองเหี่ยงสาธารณประโยชน์ จังหวัดตราด

ภาพที่ ผง.16 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่บ้านคลองราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ผง.17 ภาพประกอบการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิพื้นที่ราชพัสดุ ปจ. 259 จังหวัดปราจีนบุรี

ภาพที่ ผง.18 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคใต้) เมื่อวันอังคารที่ 25 มิถุนายน 2562 ณ ห้องท่าชนะ-กาญจนดิษฐ์ โรงแรม เค พาร์ค แกรนด์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ผง.19 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคเหนือ) เมื่อวันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องไอบิส 4 ชั้น 8 โรงแรมไอบิส สไตล์ จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ ผง.20 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เมื่อวันอังคารที่ 3 กันยายน 2562 ณ ห้องปทุมมาศ ชั้น 5 โรงแรมสุนีย์แกรนด์ แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ อุบลราชธานี

ภาพที่ ผง.21 การจัดประชุมนำเสนอผลการศึกษา เมื่อวันศุกร์ที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ณ ห้องเรนโบว์ 1 ชั้น 17 โรงแรมใบหยก สกาย กรุงเทพมหานคร

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100
โทรศัพท์: 0-2280-4085 (40 คู่สาย) โทรสาร: 0-2281-3938
E-mail: pr@nesdb.go.th, webmaster@nesdb.go.th